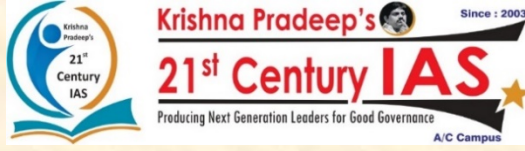

Scan Kpiasdelhi QR Code
Join our telegram
Channel

online.kpiasdelhi.com

Current Affairs Reverse Engineering CARE

TELANGANA NEWS SUMMARY

(April 2024 TO August 2024)

చరిత్ర & సంస్కృతి

1)	మహాత్మా పూలే స్మరణలో 198వ జయంతి.....	8
2)	సూర్యాపేటలోని ఫణిగిరిలో ఇక్ష్వాకు కాలం నాటి సీసపు నాణేలు	9
3)	ఆక్రమణలకు గురవుతున్న మెగాలిథిక్ సమాధులు	10
4)	తెలంగాణలో నూతనంగా బయల్పడిన మూడు పురావస్తు ప్రదేశాలు	12
5)	వారసత్వ చేతివృత్తిలో నారాయణపేట నేత కార్మికులు	13
6)	వార్తల్లో కరీంనగర్ సిల్వర్ ఫిలిగ్రీ కళాఖండాలు	14
7)	తెలంగాణలోని ఆలయాల పునరుద్ధరణకు ప్యానెల్ ఏర్పాటు	16
8)	తెలంగాణలోని పెద్దపల్లిలో శతాబ్దాల నాటి వేణుగోపాలస్వామి శిల్పం	17
9)	నిర్మల్ జిల్లాలో రాష్ట్రకూట రాగి శాసనాలను డీకోడ్ చేస్తున్న ASI	19

భాగోళిక శాస్త్రం

10)	యాసంగికి రైతుబంధు కింద 92.68% రైతులకు నిధుల పంపిణీ	21
11)	వార్తల్లో మేడిగడ్డ బ్యారేజీ.....	22
12)	AP తన వ్యాజ్యాన్ని ఏప్రిల్ 29లోగా దాఖలు చేయాలి - కృష్ణా ట్రిబ్యునల్.....	24
13)	తెలంగాణలో పరిధాన్యం కొనుగోళ్లకు 7,149 కేంద్రాల ఏర్పాటు	26
14)	ప్రమాదపు అంచున ముల్లకతువా చెరువు	27
15)	నీటి ఎద్దడి దృష్ట్యా నాగార్జునసాగర్ లో నీటి పంపింగ్ అత్యవసరం	28
16)	మేడిగడ్డలో కాఫర్ డ్యామ్ నిర్మాణ దిశగా తెలంగాణ ప్రభుత్వ యోచన	30
17)	తుమ్మిడిహట్టి ప్రాజెక్టు నిర్మాణంపై మహారాష్ట్రతో చర్చలు	31
18)	వార్తల్లో కోమటి కుంట చెరువు	32
19)	గోదావరి నీటిని తోడుకునేందుకు జియో బ్యాగ్ లు సిద్ధం : తెలంగాణ ప్రభుత్వం.....	35
20)	గౌరవెల్లి ప్రాజెక్ట్ లో సిసిటివి ఆపరేషన్ లోపాలపై NGT ఆగ్రహం	37
21)	పర్యావరణ అనుకూల నిర్మాణాలకు ప్రోత్సాహకాలు	38
22)	వార్తల్లో కడెం రిజర్వాయర్	40
23)	కృష్ణా జలాల పంపిణీపై తెలంగాణ, ఆంధ్రాల మధ్య వివాదం	41
24)	పచ్చదనం పెంచే దిశగా GHMC చర్యలు	43
25)	తూర్పుకనుమల నీటి వనరుల్లో ఆక్రమణ జాతి విస్తరణ	44
26)	వరి సేకరణను వేగవంతం చేసే దిశగా తెలంగాణ ప్రభుత్వ చర్యలు	46
27)	వేగంగా కొడంగల్ ప్రాజెక్ట్ పనులు.....	47
28)	మహావీర్ హరిణ వనస్థలి నేషనల్ పార్క్ గురించి.....	49
29)	పెరుగుతున్న పోడు భూములసాగు - తగ్గుముఖం పడుతున్న ఆదిలాబాద్ అటవీ ప్రాంతాలు.....	50
30)	కల్వకుర్తి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ పూర్తికి డిసెంబర్ 2025 గడువు	52
31)	పెరుగుతున్న కృష్ణజింకల సంతతి - సమస్యపరిష్కారానికి రూ.2.7 కోట్ల విడుదల.....	53
32)	హైదరాబాద్ దాహార్తికి రూ.5560 కోట్లు వ్యయం ; మూసీ నది ప్రక్షాళన - చెరువుల పునరుజ్జీవనం ..	54
33)	ఆర్మూర్ పసుపు, బాలానగర్ సీతాఫలం కోసం GI ట్యాగ్ దరఖాస్తు	57
34)	వెంటనే కనిపించని వైకల్యాలు గల ప్రయాణికులపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ	58

భారతీయ సమాజం, రాజ్యాంగం మరియు పాలన

35)	పదేళ్లపాటు తెలంగాణ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు ఉమ్మడి రాజధానిగా హైదరాబాద్	61
36)	తెలంగాణ ముసాయిదాలో గిగ్ కార్మికులకు కనీస వేతనం, ప్రసూతి ప్రయోజనాలు	62
37)	ప్రపంచ అగ్రశ్రేణి విశ్వవిద్యాలయాల ర్యాంకింగ్ లో హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీ	64
38)	తెలంగాణలో 2024 మొదటి త్రైమాసికంలో దాదాపు 500 NDP కేసులు	65
39)	'జయ జయహే తెలంగాణ' రాష్ట్ర గీతంగా ఆమోదం	67

40)	హిందూ వివాహ చట్టం ఎస్టీలకు వర్తిస్తుంది - తెలంగాణ హైకోర్టు	68
41)	ఆంధ్రప్రదేశ్- తెలంగాణల మధ్య సమస్యలు అపరిష్కృతం	70
42)	తెలంగాణ వ్యాప్తంగా గుట్కా, పాన్ మసాలాపై నిషేధం అమలు.....	71
43)	పీఎంఎల్ఎ సెక్షన్ 50 చెల్లుబాటును సవాల్ చేస్తూ వేసిన పిటిషన్ కొట్టివేత	73
44)	సిర్పూర్ కమిషన్ నివేదికను జస్టిస్ విజయసేన్ రెడ్డి సస్పెండ్ చేశారు	74
45)	తెలంగాణను అధికారికంగా 'TS'కి బదులుగా TG'గా పేర్కొనాలి.....	75
46)	తల్లులు, నవజాత శిశువులకు మద్దతుగా 'లాక్డౌన్ మేనేజ్మెంట్ సెంటర్'	76
47)	హైదరాబాద్ లో ఆహార భద్రతా ప్రమాణాల అధికారుల తనిఖీలు	78
48)	వార్తల్లో రైతు భరోసా పథకం	80
49)	లోకాయుక్త ఉత్తర్వులు అధికారపరిధి దాటుతోందని వ్యాఖ్యానించిన హైకోర్టు.....	81
50)	కూరగాయల సాగులో మహిళలకు శిక్షణ- హైదరాబాద్ సమీపంలో సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్ ప్రారంభం	82
51)	ముఖ్యమంత్రి అల్పాహార పథక విస్తరణపై సమీక్ష.....	84
52)	తెలంగాణ: SCCLలో కారుణ్య నియామకాల వయోపరిమితి 35 నుంచి 40కి పెంపు	85
53)	మిషన్ భగీరథ సర్వే నుంచి మినహాయింపు ఇవ్వాలని కోరిన అంగన్ వాడీ టీచర్లు	86
54)	మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల ద్వారా మహిళా శక్తి క్యాంపేన్ సేవలు	87
55)	దేశంలో పురుగుమందుల వాడకంలో తెలంగాణకు 3వ స్థానం.....	88
56)	తెలంగాణ ప్రభుత్వ 'సమగ్ర వేదిక' మానవ హక్కులకు ముప్పు తెచ్చింది : ఆమ్మెస్టీ ఇంటర్నేషనల్....	89
57)	అమృత్ కింద 39 కొత్త STPలు ఆగస్టులో ప్రారంభం.....	90
58)	హైదరాబాద్ సమీపంలో NMDC యొక్క నూతన R&D కేంద్రం.....	91
59)	క్లినికల్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ యాక్ట్ అమలు	92
60)	8 కంపెనీలకు నోటీసులు జారీచేసిన తెలంగాణ స్టేట్ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో	
61)	రైతు భరోసా లబ్ధిదారులను గుర్తించేందుకు కసరత్తు.....	95
62)	2 లక్షల వరకు పంట రుణమాఫీకి తెలంగాణ కేబినెట్ ఆమోదం	96
63)	పోస్టల్ శాఖ 'స్పూర్తి' కింద 100 సుకన్య సమృద్ధి ఖాతాలు.....	97
64)	మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల సహకారంతో మాదక ద్రవ్యాల వ్యతిరేక కమిటీలు	98
65)	బోనాల ఉత్సవాల కోసం రూ.20 కోట్లు మంజూరు.....	100
66)	తెలంగాణలో పీడబ్ల్యూడికి 5% రిజర్వేషన్లు	102
67)	నీతి ఆయోగ్ ఎన్ డిజి సూచికలో తెలంగాణకు 11వ స్థానం.....	103
68)	మార్చి 2025 వరకు స్టార్ట్ సిటీ పథకం	105
69)	తెలుగు రాష్ట్రాల మధ్య దీర్ఘకాలిక వివాదాల పరిష్కారానికి ఉన్నత స్థాయి ప్యానెల్	107
70)	ఇండియన్ అకాడమీ ఆఫ్ పాలియేటివ్ కేర్ ప్రారంభం.....	108
71)	భూ సమస్యలపై ధరణి.....	110
72)	డ్రగ్స్ పై తెలంగాణ వికేంద్రీకృత పోరాటం	111
73)	6.4 లక్షల మంది రైతులకు రెండో దశ పంట రుణమాఫీ.....	112
74)	మిషన్ భగీరథ ద్వారా 1,150 గ్రామాలకు 50% తాగునీరు: డిప్యూటీ సీఎం	114

75)	మానవ జంతు సంఘర్షణను నియంత్రించే దిశగా చర్యలు- రేబిన్ నిర్మూలన, జంతు జనన నియంత్రణపై ప్యానెల్ ఏర్పాటు	115
76)	దేశంలోనే అతిపెద్ద మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారం	117
77)	సివిల్ సర్వీసెస్ మెయిన్స్ అభ్యర్థులకు ₹1 లక్ష సహాయం	118
78)	తెలంగాణలో హైద్రా ఏర్పాటు	120
79)	రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ కింద రూ. 10 లక్షల కవరేజీ, 163 విధానాల జోడింపు	121
80)	చారిత్రాత్మకంగా 17 గంటలకు పైగా తెలంగాణ అసెంబ్లీ సమావేశం	123
81)	స్కిల్స్ యూనివర్సిటీ బిల్లును అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టిన తెలంగాణ సర్కార్	124
82)	ములుగు జిల్లాలో గిరిజన గ్రామాల దత్తత పథకం ప్రారంభం	126
83)	రేషన్ కార్డులు మరియు హెల్త్ కార్డుల కోసం అర్హత ప్రమాణాల ఏర్పాటు.....	127
84)	2011 జనాభా లెక్కలు & SKS ఆధారంగా SC సబ్-కోటా నిర్ణయం	128
85)	తెలంగాణకు PM-KISAN ద్వారా ఇప్పటివరకు ₹27,489 కోట్లు	129
86)	తెలంగాణలో కల్యాణలక్ష్మి పథకానికి 1450 కోట్లు	131
87)	2025 జనవరి నుంచి రేషన్ కార్డుదారులకు సన్న బియ్యం సరఫరా : తెలంగాణ ప్రభుత్వం	132
88)	సివిల్ సర్వీసెస్ మెయిన్స్ పరీక్షలో అర్హత సాధించిన వారికి ఒక్కొక్కరికి ₹1 లక్ష చొప్పున ఆర్థిక సహాయం	133
89)	ఔటర్ రింగ్ రోడ్ (ORR) వరకు హైద్రా అధికారాల పొడిగింపు.....	135
90)	నైపుణ్యాభివృద్ధిలో శిక్షణ ఇచ్చేందుకు NSICతో భాగస్వామ్యం	137

ఆర్థిక వ్యవస్థ & అభివృద్ధి

91)	తెలంగాణ బడ్జెట్ 2024-25 ముఖ్యాంశాలు.....	139
92)	పెరుగుతున్న తలసరి ఆదాయం- జిల్లాల మధ్య తీవ్రమవుతున్న అసమానతలు	145
93)	హైదరాబాద్ పరివర్తనకు రూ.10,000 కోట్లు.....	146
94)	తెలంగాణ సోషియో ఎకనామిక్ ఔట్ లుక్ 2024.....	147
95)	తెలంగాణలో మినరల్ ఫౌండేషన్ పోర్టల్ ప్రారంభం	149
96)	ఏంజెల్ ట్యాక్స్ రద్దు - హైదరాబాద్ లో స్టార్టప్ వ్యవస్థాపకులకు ఉపశమనం.....	150
97)	పన్ను బకాయిల రూపంలో తెలంగాణకు రూ.26,216 కోట్లు	151
98)	సింగరేణికి టీజీ బొగ్గు బ్లాకుల కేటాయింపుపై ప్రధానికి వినతి	152
99)	మొదటి త్రైమాసికంలో ₹16,000 కోట్ల మార్కెట్ రుణాల సేకరణ	154
100)	ROR చట్ట వునరుద్ధరణకు చర్యలు	155
101)	సంక్షేమ పథకాల నిధుల కోసం తెలంగాణ సోషల్ స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్.....	157
102)	సింగరేణి భూమిపై 120 మీటర్ల ఎత్తులో సోలార్ ప్లాంట్ నిర్మాణం	158
103)	వార్తల్లో తెలంగాణ స్టార్టప్ పాలసీ	160
104)	తెలంగాణలో తొమ్మిది మెడికల్ కాలేజీల ఏర్పాటుకు ఎన్ఎంసి ఆమోదం	162
105)	రిజర్వాయర్లలో నీరు అడుగంటిపోవడంతో నీటి సంక్షోభం.....	163
106)	NTPCతో పవర్ డీల్ కు తెలంగాణ ప్రభుత్వం విముఖం.....	165

107)	లక్ష్యాన్ని సాధించిన సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్.....	166
108)	తెలంగాణలో పెరుగుతున్న అనుమతులు లేని ఫార్మసీలు- వెల్లడించిన డీసీఏ నివేదికలు	168
109)	చేనేత బకాయిలు చెల్లించేందుకు ₹50 కోట్లు విడుదల	170
110)	యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ కు పర్యావరణ అనుమతిపై ఈవీసీ చర్చలు.....	173
111)	తెలంగాణకు కొత్త పారిశ్రామిక విధానం	174
112)	2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో అంచనా కంటే తక్కువ రాబడి.....	175
113)	తెలంగాణకి ఆర్బీఐ నుంచి రూ.12,358 కోట్ల రుణం	177
114)	2023-24లో తెలంగాణ ఎగుమతుల్లో 22.9% పెరుగుదల	179
115)	ONLINE PORTAL ద్వారా TG సరిహద్దుల్లోని అన్ని లేఅవుట్-భవనాలకు అనుమతులు	180
116)	చక్కెర కర్మాగారాల పునఃప్రారంభానికి రూ.43 కోట్లు విడుదల.....	181
117)	CRN-91 తుపాకుల సరఫరా కోసం కోస్ట్ గార్డ్ తో ఒప్పందం	182
118)	నిధుల దుర్వినియోగాన్ని నిరోధించడానికి TSCHE నిబంధనల సవరణ.....	183
119)	యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ యూనిట్లలో బాయిలర్ లైట్ అప్	184
120)	పంటల బీమా పథకం కార్డులపై ఏఆర్టీ మోడల్ లో ప్రణాళిక	186
121)	తెలంగాణలో ఐటీ చెల్లింపుదారులకు పంట రుణాల మాఫీ వర్తించదు.....	187
122)	తెలంగాణ అగ్నిమాపక శాఖకు రూ.190 కోట్లు మంజూరు.....	188
123)	SHGల కోసం ₹20,000 కోట్ల వార్షిక బ్యాంకు లింకేజీ ప్రణాళిక	189
124)	TGAIMS మొబైల్ అప్లికేషన్ (యాప్).....	190
125)	సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్య సాధనలో భారత్ లో తెలంగాణాది రెండో స్థానం.....	192
126)	విద్యా బడ్జెట్ కేటాయింపు వ్యత్యాసం	194
127)	.తెలంగాణ గృహ నిర్మాణ పథకానికి రుణం ఇచ్చేందుకు హాడ్కో అంగీకారం	195
128)	'పోషణ ఆరోగ్య జాతర'	196
129)	పీఎం-కిసాన్ కింద తెలంగాణ రైతులకు ₹27,489 కోట్లు	198
130)	19 ప్రధాన ప్రాజెక్టులను వేగవంతం చేసే దిశగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం	199
131)	NLC గుజరాత్ యూనిట్ తో ఒప్పందంపై తెలంగాణకు కేంద్ర ప్రతిపాదన	200
132)	స్మార్ట్ ఇండస్ట్రీయల్ సిటీగా ₹2,361 కోట్లతో జహీరాబాద్ అభివృద్ధి	202
133)	మధిరలో ఇండస్ట్రీయల్ పార్క్.....	203

సైన్స్ & టెక్నాలజీ

134)	INCOIS- చిన్న నౌకలకు సలహా మరియు సూచనలు	205
135)	హాక్ ఐ డేటా బహిర్గతం	206
136)	తెలంగాణలో పెరుగుతున్న సైబర్ నేరాలు	207
137)	సైబర్ నేరాల నుండి రక్షణ కోసం నూతనంగా సైబర్ క్రైమ్ పోలీస్ స్టేషన్లు (CCPS).....	209
138)	TSBB బయోఫిన్-ఫైనాన్స్ సొల్యూషన్స్ అమలుపై వర్క్ షాప్	211
139)	మార్చి 2024లో తెలంగాణలో 10,135 సైబర్ క్రైమ్ కేసులు	212
140)	CO2తో స్వచ్ఛమైన ఇంధన తయారీ సాంకేతికత	213

141)	తెలంగాణలోని కొన్ని ప్రాంతాలకు ఎల్లో అలర్ట్	215
142)	'టి-నేతన్న' యాప్ ప్రారంభం	216
143)	వైర్లెస్ న్యూమోనియా డిటెక్టర్ను అభివృద్ధి చేసిన - IIIT హైదరాబాద్	217
144)	పసుపు కాండం తొలుచు పురుగును తట్టుకునే రైస్ లైన్ గుర్తింపు	219
145)	ఊబకాయం ప్రేరేపిత మూత్రపిండ వ్యాధులపై అధ్యయనం	221
146)	జులైలో AI పై గ్లోబల్ సమ్మిట్	222
147)	తెలుగు భాష కేంద్రీకృత పెద్ద భాషా నమూనాల (LLM) అభివృద్ధి	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
148)	NIT వరంగల్ - 'అమ్మ' యాప్ ఆవిష్కరణ	225
149)	మొబైల్ పరికరాల రికవరీలో తెలంగాణ రెండో స్థానంలో ఉంది	226
150)	హైదరాబాద్ కు జూలై నుండి ఫిబ్రవరి వరకు లా నినా వాతావరణ పరిస్థితులు	227
151)	మైక్రోఅల్ట్రా సంభాష్య ప్రోటీన్ సప్లిమెంట్	229
152)	గ్రౌండ్ స్టేషన్ గా హైదరాబాద్ కు చెందిన ధృవ స్పేస్	230
153)	భవన నిర్మాణానికి నూతన ఏకీకృత ఆన్లైన్ వ్యవస్థ	232
154)	తెలంగాణ: ICMR-NIN డేటా కోసం వన్-స్టాప్ యాప్	234
155)	ఆక్రమణల సమాచారాన్ని తెలుసుకునేందుకు శాటిలైట్ సహకారం	234
156)	మొట్టమొదటి యూనిపోర్టల్ రోబోటిక్-అసిస్టెడ్ బ్రెస్ట్ సర్జరీ (URABS)	236
157)	యునిక్ జెనోమిక్ వెల్ నెస్ సెంటర్ కు శంకుస్థాపన	237
158)	DRDO ద్వారా తిరుపతి లడ్డూల ప్యాకింగ్ లో పర్యావరణ అనుకూల విధానం	238

అవార్డులు మరియు విజయాలు

159)	ఎల్ అండ్ టీ మెట్రో రైల్ కు గోల్డెన్ పీకాక్ అవార్డు	240
160)	గోండి భాషలోకి మహాభారత అనువాదం	241
161)	ఎల్వి ప్రసాద్ ఐ ఇన్స్టిట్యూట్ కు అవార్డు	243
162)	.NGRI శాస్త్రవేత్తకు నేషనల్ జియోసైన్స్	244
163)	మౌంట్ కాంగ్ యాప్స్ II శిఖరాన్ని అధిరోహించిన సాహూ	245
164)	ఫ్రాన్స్ లో జరుగుతున్న అంతర్జాతీయ చెస్ టోర్నీలో రిత్విక్ కు రజతం	246
165)	UK లోని లండన్ లోని రాయల్ సొసైటీ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీ (FRSC) ఫెలోగా CSIR-IICT శాస్త్రవేత్త	248
166)	తమిళ రచయిత శివశంకరికి 'విశ్వంభర' అవార్డు	249
167)	తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవ వేడుకలు: 22 మంది పోలీసు అధికారులకు పతకాలు	250
168)	RGIA కు 'భారతదేశం & దక్షిణాసియా 2024లో ఉత్తమ విమానాశ్రయ సిబ్బంది' అవార్డు	252
169)	నీడిల్ ఐ లో నటరాజ శిల్పం	253
170)	RGIA - రద్దీగా ఉండే నాల్గవ భారతీయ విమానాశ్రయం	254
171)	టాప్ 12% గ్లోబల్ యూనివర్సిటీలలో UOH	255
172)	భాషిణి గ్రాండ్ ఇన్నోవేషన్ ఛాలెంజ్ లో నగర సాఫ్ట్ వేర్ ఇంజనీర్ బృందం	256
173)	రామగుండం డిపోకి ఇంటిగ్రేటెడ్ మేనేజ్ మెంట్ సిస్టమ్స్ సర్టిఫికేషన్	257

174)	IIT బాంబే ఈవెంట్ - టెక్నాలజీ ఇన్నోవేషన్ హబ్లో హైదరాబాద్ కు చెందిన నాలుగు స్టార్టప్లు....	258
175)	సునీత నరెడ్డికి IDSA ఫెలోషిప్	260
176)	అంతర్జాతీయ పోటీలో హరి కె. పాటిబండకు ఉత్తమ ఛాయాచిత్ర బహుమతి	261
177)	గిరిజన యువ రచయితకు తెలుగు సాహిత్య అకాడమి యువ పురస్కారం	262
178)	ఇంగ్లీష్ ఛానల్ దాటిన తొలి తెలుగు మహిళ.....	264
179)	EMRCకు 16వ UGC-CEC ఇంటర్నేషనల్ నేచర్ ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్లో గుర్తింపు.....	265
180)	తెలంగాణ కానిస్టేబుల్ కు రాష్ట్రపతి పతకం.....	266
181)	ANU, ఆంధ్రప్రదేశ్ నిర్వహించిన ఫోటో పోటీలో చావా సంపత్ కుమార్ కు ప్రశంసా పురస్కారం....	267
182)	ది హిందూ ఫోటోగ్రాఫర్ కు రెండు రాష్ట్ర అవార్డులు	269
183)	RGIAకి వరుసగా మూడవ సంవత్సరం ఉత్తమ విమానాశ్రయ అవార్డు.....	270
184)	CSIR-NGRI శాస్త్రవేత్తకు నేషనల్ జియో సైన్సు అవార్డు	271
185)	యూరప్ లోని ఎత్తైన పర్వతాన్ని అధిరోహించిన సౌదీ అరేబియాకు చెందిన తెలుగు ఎన్నారై	272
186)	జాతీయ ఉపాధ్యాయ అవార్డులు 2024కి తెలంగాణ నుంచి ఇద్దరు ఉపాధ్యాయుల ఎంపిక	274
187)	NIRF 2024 ర్యాంకింగ్ లో IIT-H మరియు UOH.....	276

నియామకాలు

188)	T-WORKS మరియు WE-HUB లకు నూతన CEOల నియామకం	278
189)	TSCABకి నూతన చైర్మన్	279
190)	తెలంగాణకు నూతన గవర్నర్ గా జిష్ణుదేవ్ వర్మ.....	280
191)	జపాన్ లోని సాకురా సైన్స్ ప్రోగ్రామ్ కు తెలంగాణ గురుకుల విద్యార్థులు	282
192)	విద్యుత్ రంగంలో అవకతవకలపై విచారణ కమిషన్ కు నూతన చైర్మన్ గా మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి మదన్ లోకూర్	283
193)	తెలంగాణ సంగీత నాటక అకాడమి చైర్ పర్సన్ గా డాక్టర్ అలేఖ్య పుంజల	284
194)	తెలంగాణ యంగ్ ఇండియా స్కీల్ యూనివర్సిటీ చైర్మన్ గా ఆనంద్ మహీంద్రా	285
195)	వైద్యుల భద్రతపై జాతీయ టాస్క్ ఫోర్స్ సభ్యునిగా ఎంపికైన ఏఐజీ హాస్పిటల్ చైర్మన్	287

చరిత్ర & సంస్కృతి

మహాత్మా ఫూలే స్మరణలో 198వ జయంతి

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/jyotib>

[a-phule-a-mentor-for-future-generations-says-revanth/article68051090.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/jyotib-a-phule-a-mentor-for-future-generations-says-revanth/article68051090.ece)

TSPSC సీలబన్ టెచిత్వం: సామాజిక న్యాయం, బలహీన వర్గాల సంక్షేమం

సందర్భం:

సంఘ సంస్కర్త మహాత్మా ఫూలే జయంతి సంస్మరణ

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్ లో మహాత్మా జ్యోతిబా ఫూలే 198వ జయంతిని పురస్కరించుకుని ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి ఘనంగా నివాళులు అర్పించారు. దేశానికి ఫూలే చేసిన త్యాగాలు, సేవలను కొనియాడారు.

మహాత్మా ఫూలే జీవితం

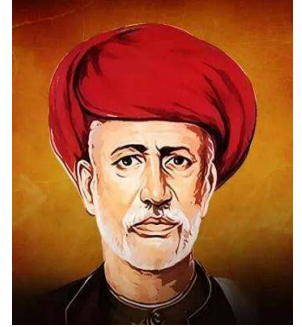
- ఏప్రిల్ 11, 1827న భారతదేశంలోని మహారాష్ట్రలోని ఒక చిన్న గ్రామంలో జన్మించాడు. భారతీయ సమాజానికి ఆయన చేసిన సేవలను పురస్కరించుకుని ప్రభుత్వం ప్రతీ సంవత్సరం జయంతిని జరుపుతుంది. నివాళులర్పిస్తుంది.

జీవనం....

- ఫూలే కుటుంబం పేష్వాల కోసం ఫూల వ్యాపారులుగా పనిచేసింది, ఇది వారి ఇంటిపేరు "ఫూలే"కి దారితీసింది.
- అట్టడుగు కులానికి చెందినప్పటికీ, తన కుటుంబానికి పేష్వాలతో ఉన్న సన్నిహిత సంబంధాల కారణంగా ఫూలే ఎప్పుడూ కుల

వివక్షను ఎదుర్కోలేదు.

- 1848లో స్త్రీలు మరియు అంటరానివారి కోసం ఒక పాఠశాలను స్థాపించాడు.
- తన భార్య సావిత్రిబాయికి చదవడం మరియు వ్రాయడం నేర్పించాడు. ఆమె భారతదేశంలో మొదటి మహిళా ఉపాధ్యాయురాలు అయింది.

- థామస్ పైన్ యొక్క ది రైట్స్ ఆఫ్ మ్యాన్ పుస్తకం నుండి ఫూలే ప్రేరణ పొందారు. దురాచారాల నిర్మూలనకు, అట్టడుగు కులాల వారిపై కొనసాగుతున్న వివక్షకు వ్యతిరేకంగా పోరాడారు. వితంతు పునర్వివాహం కోసం ఫూలే వాదించారు. గర్భిణీ వితంతువుల కోసం శిశుహత్య నిరోధక కేంద్రాన్ని స్థాపించారు. షెట్టరాయచాఆసుద్ మరియు గులాంగిరి వంటి నవలలు రాశారు.

కుల వ్యతిరేక ఉద్యమం

- భారతదేశంలో కుల వ్యతిరేక ఉద్యమం నడపడంతోపాటు, మహిళా విద్యను ముందుకు తీసుకెళ్లేందుకు ఫూలే కృషి చేశారు.
- 1873లో సత్యశోధక్ సమాజ్ ను స్థాపించాడు. ఇది కుల వివక్ష, వరకట్న వ్యవస్థ మరియు నిరక్షరాస్యత వంటి సాంఘిక దురాచారాల నిర్మూలనకు పోరాడింది.
- తన రచనలు మరియు ప్రసంగాల ద్వారా, అట్టడుగు కులాల హక్కులు, దళితులు లేదా అంటరానివారి హక్కులు,

మహిళల విద్య కోసం వాదించాడు.

సేవలు

- భారతీయ సమాజానికి పూలే చేసిన అత్యంత ముఖ్యమైన రచనలలో ఒకటి విద్యా రంగంలో ఆయన చేసిన కృషి.
- సామాజిక మార్పుకు విద్యే కీలకమని విశ్వసించిన ఆయన బాలికలు మరియు అట్టడుగు వర్గాల కోసం పాఠశాలలను స్థాపించడానికి అవిశ్రాంతంగా కృషి చేశారు.

- దళిత పిల్లల కోసం సత్యశోధక్ పేరుతో ఒక పాఠశాలను స్థాపించారు.
- విద్యా రంగంలో అతని ప్రయత్నాలు సంచలనాత్మకమైనవి. భారతీయ సమాజంలోని సభ్యులంతా, విద్యను పొందేందుకు మార్గం సుగమం చేయడంలో సహాయపడింది.
- పూలే గొప్ప రచయిత. "గులాంగిరి" మరియు "సర్వజనిక్ సత్య ధర్మ పుస్తకం"తో సహా సామాజిక సంస్కరణపై అనేక పుస్తకాలు మరియు వ్యాసాలను రాశారు.

సూర్యాపేటలోని ఫణిగిరిలో ఇక్ష్వాకు కాలం నాటి సీసపు నాణేలు

మూలం: ది హిందూ

<https://indianexpress.com/article/cities/hyderabad/megalithic-graves-telangana-disappearing-heritage-9248641/>

TSpsc సిలబస్ ఔచిత్యం: పేపర్-II(తెలంగాణ చరిత్ర మరియు సాంస్కృతిక వారసత్వం)

సందర్భం: ఫణిగిరి ఒక ముఖ్యమైన బౌద్ధ క్షేత్రం.

వార్తల్లో ఎందుకు

- సూర్యాపేట జిల్లాలోని ఫణిగిరి బౌద్ధ ప్రదేశంలో పురావస్తు, మ్యూజియంల శాఖ అధికారులు ఇక్ష్వాకుల కాలం నాటి, సీసంతో తయారైన నాణేల భాండాగారాన్ని వెలికితీశారు.

ముఖ్యాంశాలు

- ఈ తవ్వకాలలో డైరెక్టర్ ఎన్.సాగర్, కో-ఎక్కువేటర్ బి.మల్లు నేతృత్వంలోని బృందం మార్చి 29న రెండు అడుగుల లోతులో 16.7 సెం.మీ వ్యాసం, 15 సెం.మీ ఎత్తుతో మట్టి కుండను గుర్తించారు.
- కుండ లోపల, ఒక వైపు ఏనుగు చిహ్నం మరియు మరోవైపు ఉజ్జయిని చిహ్నంతో 3,730 సీసపు నాణేలను బృందం కనుగొంది.
- పురావస్తు శాస్త్రవేత్తల ప్రకారం, నాణేలు 3వ శతాబ్దం మరియు

4వ శతాబ్దపు సాధారణ యుగానికి చెందిన ఇక్ష్వాకు కాలానికి చెందినవి.

నాణేలతో పాటు, రాతి పూసలు, గాజు పూసలు, షెల్ బ్యాంగిల్ శకలాలు, గార మూలాంశాలు, విరిగిన సున్నపురాయి శిల్పాలు, బొమ్మ బండి చక్రం, చివరి గోర్లు మరియు కుండలను పురావస్తు శాస్త్రవేత్తలు కనుగొన్నారు.

ఫణిగిరితో పాటు బౌద్ధ క్షేత్రాలైన వర్ధమానుకోట, గాజుల బండ, తిరుమలగిరి, నాగారం, సింగారం, అరవపల్లి, అయ్యవారిపల్లి ఆర్లగడ్డగూడెం, ఏలేశ్వరంలో గతంలో తవ్వకాలు జరిగాయి.

ఫణిగిరి గురించి

ఫణిగిరి ఒక ముఖ్యమైన బౌద్ధ ప్రదేశం. ఇటీవల అనేక త్రవ్వకాల్లో బయల్పడిన కళాఖండాలతో ప్రాముఖ్యతను పొందింది.

ఈ ప్రదేశంలో ఒక పెద్ద స్థూపంతో కూడిన బౌద్ధ సముదాయం, స్థూపాలతో కూడిన రెండు అప్పిడల్ హాల్స్, ఒకప్పుడు బౌద్ధ సన్యాసులకు నిలయంగా ఉండే మూడు విహారాల అవశేషాలు

ఉన్నాయి.

- ఈ కళాఖండాలు బౌద్ధమతం యొక్క పరిణామంపై పరిశీలనలను అందిస్తాయి.

ఇక్ష్వాకు వంశం

- తెలంగాణలోని ముఖ్యమైన బౌద్ధ క్షేత్రం ఫణిగిరి. ఇది సూర్యాపేట జిల్లాలో సూర్యాపేట నగరానికి 40 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది.
- భారతదేశ తూర్పు తీరంలోని కృష్ణా నది డెల్టా, ఆంధ్ర ప్రాంతాన్ని

ఇక్ష్వాకు రాజవంశం పాలించింది.

3వ మరియు 4వ శతాబ్దాల CEలో ఒక శతాబ్దానికి పైగా వీరి పాలన కొనసాగింది.

రాజవంశ రాజధాని విజయపురి, ఇది ఇప్పుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని నాగార్జునకొండ.

ఈ రాజ్యం బహుళ మతాలకు మద్దతు ఇచ్చింది, రోమ్ తో వర్తకం చేసింది మరియు పురాతన భారతదేశంలో కనిపించే ఏకైక యాంఫిథియేటర్ ను నిర్మించింది.

ఆక్రమణలకు గురవుతున్న మెగాలిథిక్ సమాధులు

మూలం: ది ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://indianexpress.com/article/cities/hyderabad/megalithic-graves-telangana-disappearing-heritage-9248641/>

TSpsc సిలబస్ ఔచిత్యం: పేపర్-II (తెలంగాణ చరిత్ర మరియు సాంస్కృతిక వారసత్వం)

సందర్భం: అడ్రస్ పుల్లె గ్రామంలోని వందలాది మెగాలిథిక్ సమాధులు ఆక్రమణలకు గురవుతున్నాయి. ప్రస్తుతం దాదాపు 50 మెగాలిథిక్ సమాధులు మాత్రమే ఉన్నాయని తెలంగాణ చారిత్రక సూతన బృంద పరిశోధకులు గుర్తించారు.

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఇటీవల జరిపిన అన్వేషణలో తెలంగాణలోని ఒక చిన్న గ్రామంలో డజన్ల కొద్దీ మెగాలిథిక్ సమాధులు అదృశ్యమైనట్లు చరిత్ర ఔత్సాహికుల బృందం వెలుగులోకి తెచ్చింది, వాటి రక్షణ తక్షణ అవసరాన్ని చెప్పింది.

ముఖ్యాంశాలు

- సూతన తెలంగాణ చారిత్రక బృందం (కెటిసిబి) మేడ్చల్ జిల్లాలోని అడ్రస్ పుల్లె గ్రామాన్ని సందర్శించింది. దశాబ్దం క్రితం సర్వే చేసినప్పుడు గణనీయమైన సంఖ్యలో మెగాలిథిక్ సమాధులు ఉన్నాయి. అయితే, KTCB కన్వీనర్, శ్రీరామోజు

హరగోపాల్, డజన్ల కొద్దీ శ్మశాన రాళ్లు అదృశ్యం కావడం పట్ల నిరాశను వ్యక్తం చేశారు. వ్యవసాయ కార్యకలాపాలు, రియల్ ఎస్టేట్ మరియు పట్టణీకరణ విస్తరిస్తున్నట్లు తెలిపారు.

- సుమారు 2000 సంవత్సరాల క్రితం మెగాలిథిక్ కాలం నాటి అనేక సమాధుల ఉనికిని బృందం నమోదు చేసింది.
- వృత్తాకార సమానాలలో వున్న శ్మశాన సమాధులను, 12 - 14 అడుగుల ఎత్తులో ఉన్న మెన్హిర్లను (సమాధులు) కనుగొన్నారు.
- సమాధికి సంబంధించిన స్లాబ్లతో వృత్తాకారంలో ఖననం చేయబడిన 18 గోళీలను కూడా బృందం కనుగొంది. మధ్యలో కనిపించే సమాధి, శ్మశానవాటికను సూచిస్తుంది. సమీపంలోని మెన్హిర్లు దీనిని సామూహిక సమాధి ప్రదేశంగా సూచించారు.

తక్షణ రక్షణ అవసరం

- ఈ ప్రాంతాన్ని శాశ్వతంగా కోల్పోయే ముందు వాటిని రికార్డ్ చేసి డాక్యుమెంట్ చేయాలని KTCB తెలంగాణ వారసత్వ శాఖను కోరింది.
- ప్రాంతాల సర్వే, అన్వేషణ, త్రవ్వకాల యొక్క ప్రాముఖ్యతను, సమగ్ర పరిశోధన, డాక్యుమెంటేషన్ అవసరాన్ని బృందం తెలిపింది..
- శ్రీరామోజు హరగోపాల్ మాట్లాడుతూ.. సమాధుల కనుమరుగు అనేది అడ్రస్ పల్లె గ్రామానికే పరిమితం కాదని, తెలంగాణ వ్యాప్తంగా జరుగుతుందని తెలిపారు.
- తెలంగాణ వ్యాప్తంగా కనీసం 10 లక్షల మెగాలిథిక్ సమాధుల గురించి 1925లో ప్రస్తావించిన యూరోపియన్ పరిశోధకుడు EH హంట్ యొక్క రచనలను ఆయన హైలైట్ చేశారు, ఈ ప్రాంత అధికారిక రికార్డుల ఆవశ్యకతను చెప్పారు.

నిర్లక్ష్యం యొక్క ఇతర సందర్భాలు

- అడ్రస్ పల్లె గ్రామంలో జరిగిన ఈ ఉదంతం ఒక్కటేమీ కాదు.
- పురాతన మరియు చారిత్రక కట్టడాల చట్టం కింద జాబితా చేయబడిన నల్గొండ జిల్లాలో 20 మెగాలిథిక్ శ్మశానవాటికలు మరియు మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో 10 శ్మశానవాటికలు కూడా పూర్తిగా కనుమరుగయ్యాయి.
- ఆర్కియాలజీ మరియు మ్యూజియమ్స్ డిపార్ట్ మెంట్, రక్షిత స్మారక చిహ్నాల జాబితాలో చెక్కుచెదరకుండా ఉన్న శ్మశానవాటికలను జాబితా చేయలేదు.
- ఇతర జిల్లాల్లోనూ ఇదే పరిస్థితి ఉంది, అనేక మెగాలిథిక్ శ్మశానవాటికలు అస్తవ్యస్తంగా ఉన్నాయి. కొన్ని ఇప్పటికే అదృశ్యమయ్యాయి.
- నిర్లక్ష్యం, గ్రానైట్ వేటగాళ్లు, భూ ఆక్రమణదారులు మరియు మౌలిక సదుపాయాల డెవలపర్లు ఈ వారసత్వ ప్రదేశాల విధ్వంసానికి దోహదపడే కారకాలుగా పేర్కొన్నారు.

పరిరక్షణ కోసం ప్రయత్నాలు

- తెలంగాణలోని స్థానిక చరిత్రలను డాక్యుమెంట్

చేయడానికి, శాస్త్రీయంగా భద్రపరచడానికి చరిత్ర ఔత్సాహికుల కృషి కొనసాగుతూనే ఉంది.

- శిలాజాలు, శ్మశానవాటికలు, రాళ్లు, రాతి కళలు, శాసనాలు, మరిన్నింటితో సహా వివిధ చారిత్రక అన్వేషణలను డాక్యుమెంట్ చేయడానికి నూతన తెలంగాణ చరిత్ర బృందం గ్రామీణ వర్గాలతో సహకరిస్తోంది.
- ఈ ప్రయత్నాలు స్థానిక చరిత్ర మరియు ప్రాంతాలపై వెలుగునిచ్చాయి. వారసత్వ ప్రదేశాలను సంరక్షించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను చెప్పాయి.

మెగాలిథ్స్ గురించి

- మెగాలిథ్ అనేది ఒక పెద్ద రాయి. ఇది చరిత్రపూర్వ నిర్మాణం. లేదా స్మారక చిహ్నాన్ని ఒంటరిగా లేదా ఇతర రాళ్లతో కలిపి నిర్మించడానికి ఉపయోగించబడింది.
- మెగాలిథ్లు శ్మశాన వాటికలు లేదా స్మారక (సమాధి కాని) చిహ్నాలుగా నిర్మించబడ్డాయి.
- మునుపటివి డాలెనోయిడ్ సిస్టెం (బాక్స్-ఆకారపు రాతి శ్మశానవాటికలు), కైర్న్ల సర్కిల్లు (నిర్వచించబడిన పెరిఫెరీలతో కూడిన రాతి వృత్తాలు) మరియు క్యాప్ స్టోన్లు వంటి వాస్తవ ఖనన అవశేషాలు కలిగిన ప్రదేశాలు.
- భారతదేశంలో, పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులు మెగాలిథ్ లో ఎక్కువ భాగం ఇనుప యుగం (1500 BC నుండి 500 BC వరకు) నాటివని గుర్తించారు, అయితే కొన్ని ప్రదేశాలు ఇనుప యుగానికి ముందు, 2000 BC వరకు విస్తరించి ఉన్నాయి.
- మెగాలిథ్లు భారత ఉపఖండం అంతటా విస్తరించి ఉన్నాయి. ద్వీపకల్ప భారతదేశంలో మెజారిటీ మెగలిథిక్ ప్రదేశాలు కనిపిస్తాయి, మహారాష్ట్ర (ప్రధానంగా విదర్భలో), కర్ణాటక, తమిళనాడు, కేరళ, ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాల్లో కేంద్రీకృతమై ఉన్నాయి.

మెగాలిథిక్ నిర్మాణం యొక్క వివిధ రకాలు

- రాతి వలయాలు:స్టోన్ సర్కిల్లను సాధారణంగా "క్రోమ్ లెచ్లు" అని పిలుస్తారు (వెల్డ్ భాషలో ఒక పదం); "క్రోఫ్లెచ్" అనే ఆంగ్ల పదాన్ని కొన్నిసార్లు ఆ అర్థంలో

ఉపయోగిస్తారు.

- డోల్మెన్: డాల్మెన్ అనేది రెండు లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మద్దతు రాళ్లపై పెద్ద క్యాప్స్టోన్‌ను ఉంచడం ద్వారా ఏర్పడిన ఒక మెగాలిథిక్ నిర్మాణం, దిగువన ఒక గదిని ఏర్పరుస్తుంది, కొన్నిసార్లు మూడు వైపులా మూసివేయబడుతుంది. తరచుగా సమాధి లేదా శ్మశానవాటికగా ఉపయోగిస్తారు.

- సిస్ట్: సిస్ట్ అనేది ఒక చిన్న రాతితో నిర్మించిన శవపేటిక లాంటి పెట్టె లేదా చనిపోయిన వారి మృతదేహాలను ఉంచడానికి ఉపయోగించే అస్థిక. శ్మశానవాటికలు నిర్మాణంలో డోల్మెన్ల మాదిరిగానే ఇవి మెగాలిథిక్ రూపాలు.

తెలంగాణలో నూతనంగా బయల్పడిన మూడు పురావస్తు ప్రదేశాలు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/three-new-archaeological-sites-discover>

[//www.thehindu.com/news/national/telangana/three-new-archaeological-sites-discover](https://www.thehindu.com/news/national/telangana/three-new-archaeological-sites-discover)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పేపర్-II (తెలంగాణ చరిత్ర మరియు సాంస్కృతిక వారసత్వం)

సందర్భం: తెలంగాణలో కొత్తగా కనుగొనబడిన మెగాలిథిక్ స్మారక చిహ్నాలు, రాష్ట్ర చారిత్రక ప్రాముఖ్యత మరియు వారసత్వాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి.

వార్తల్లో ఎందుకు

- పురావస్తు శాస్త్రవేత్తల బృందం తెలంగాణలోని ఆదివాసీల ప్రాబల్యం ఉన్న ములుగు జిల్లాలోని అటవీ ప్రాంతంలో ఒక ప్రత్యేకమైన ఇనుప యుగం నాటి మెగాలిథిక్ ప్రదేశాన్ని వెలికితీయడం ద్వారా ఆశ్చర్యపరిచే ఆవిష్కరణను చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీ చరిత్ర ప్రొఫెసర్ కేపీ రావు, యోగి వేమన యూనివర్సిటీ రీసెర్చ్ స్కాలర్ సీహెచ్ ప్రవీణ్ రాజు నేతృత్వంలోని బృందం ఎస్ ఎస్ తాడ్వాయి మండలం బండల గ్రామ సమీపంలోని ఊరగుట్టలో ఇనుప యుగపు మెగాలిథిక్ ప్రదేశాన్ని వెలికితీసింది.
- 200 కంటే ఎక్కువ మెగాలిథిక్ స్మారక చిహ్నాలను కలిగి ఉన్న ఈ ప్రాంతం, భారతదేశంలోని ఇతర ప్రాంతాలలో ఇంతకు ముందు కనిపించని కొత్త రకాల స్మారక చిహ్నాలను

కలిగి ఉంది.

- ప్రొఫెసర్ రావు ప్రకారం, ఈ ప్రాంతంలోని స్మారక చిహ్నాలు సుమారు 1,000 BCE నాటివి. ఇవి విలక్షణమైన లక్షణాలను ప్రదర్శిస్తాయి, ఈ ప్రాంతంలో సాధారణంగా కనిపించే సాధారణ చతురస్రాకార లేదా దీర్ఘచతురస్రాకార మెగాలిథిక్ స్మారక చిహ్నాల నుండి వేరుగా ఉంటాయి.
- ఊరగుట్టలో కనుగొనబడిన పురాతన నాగరికత, చారిత్రక మరియు పురావస్తు శాస్త్రానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన విలువలను కలిగి ఉన్నాయని బృందం అభిప్రాయపడింది.

విశిష్ట మెగాలిథిక్ స్మారక చిహ్నాల వెల్లడి

- ఊరగుట్ట వద్ద కొత్తగా కనుగొనబడిన మెగాలిథిక్ సైట్ దాని విలక్షణమైన లక్షణాలతో నిపుణులను ఆశ్చర్యపరిచింది.
- ఈ ప్రాంతంలోని మెగాలిథిక్ స్మారక కట్టడాలలో తెలిసిన చతురస్రాకార లేదా దీర్ఘచతురస్రాకార ఆకారాల మాదిరిగా కాకుండా, ఊరగుట్ట వద్ద ఉన్న సైడ్ స్లాబ్‌లు, క్యాప్-స్టోన్ ఆకారాన్ని అనుసరించే విధంగా అమర్చబడి ఉంటాయి. ఫలితంగా ప్రతి 'డాల్మెనాయిడ్ సిస్ట్మ్, క్యాప్-స్టోన్ నిర్దేశించిన ప్రత్యేక ఆకారాన్ని కలిగి ఉంటుంది. .

- ప్రొ. రావు "ఐరోపాలోని పాసేజ్ ఛాంబర్స్ గా పిలవబడే సారూప్య స్మారక చిహ్నాలకు సమాంతరాలను గీశారు, ఊరగుట్టలోని స్మారక చిహ్నాలు ఇతర చోట్ల కనిపించే మరింత అభివృద్ధి చెందిన చతురస్రాకార మరియు దీర్ఘచతురస్రాకార స్మారక చిహ్నాల అభివృద్ధిని ప్రభావితం చేసి ఉండవచ్చని సూచిస్తున్నాయి.
- ఈ అసాధారణమైన ఆవిష్కరణ, పురాతన నిర్మాణ పద్ధతులు మరియు సాంస్కృతిక పరిణామంపై మన అవగాహనను విస్తరించేందుకు ఉపయోగపడుతుంది.

మెసోలిథిక్ కాలం నాటి రాతితో కూడిన నిర్మాణశైలి

- ఊరగుట్టలో సంచలనాత్మక ఆవిష్కరణతో పాటు, భద్రాద్రికొత్తగూడెం జిల్లా గుండాల మండలం దామరతోగులో రెండు కొత్త రాక్ ఆర్ట్ సైట్లను కూడా బృందం వెలికితీసింది.
- 'దేవరిబండ మూల' అని పేరు పెట్టబడిన మొదటి ప్రాంతం,
-

మానవ లేదా పెంపుడు జంతువుల ప్రాతినిధ్యాలు లేకుండా జంతువుల వర్ణనలను ప్రత్యేకంగా కలిగి ఉంది.

- ఈ పరిశీలన ఆధారంగా, ఈ ప్రాంతంలోని పెయింటింగ్ లు మధ్యశీలాయుగానికి చెందినవని, 8000 నుండి 3000 BCE వరకు కాలపరిమితిని కలిగి ఉండవచ్చని నిపుణులు భావిస్తున్నారు.

ముగింపు

- తెలంగాణలో ఇటీవలి పురావస్తు ఆవిష్కరణలు చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతను విస్తరించడమే కాకుండా భారతదేశ ప్రాచీన నాగరికతల యొక్క గొప్ప వారసత్వాన్ని అధ్యయనం చేయడానికి కొత్త మార్గాలను తెరిచాయి.
- పరిశోధకులు ఈ విశేషమైన అన్వేషణలను పరిశోధించడం కొనసాగిస్తున్నందున, గతం నుండి మరిన్ని రహస్యాలను వెలికితీసే అవకాశం బలపడుతుంది.

వారసత్వ చేతివృత్తిలో నారాయణపేట నేత కార్మికులు

మూలం: ది న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్
<https://www.newindianexpress.com/good-news/2024/Apr/14/narayanpet-weavers-fight-to-keep-kalamkari-handloom-alive>

TPSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పేపర్-II (తెలంగాణ చరిత్ర మరియు సాంస్కృతిక వారసత్వం)

సందర్భం: కుతుబ్ షాహీ రాజవంశం ఆధ్వర్యంలో చేనేత రంగంతో పాటు కలంకారీ సంప్రదాయం అభివృద్ధి చెందింది. ఇది ఈ ప్రాంతం యొక్క సాంస్కృతిక గుర్తింపుపై చెరగని ముద్ర వేసింది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఈ పారిశ్రామికీకరణ యుగంలో, చేనేత కార్మికులు మరియు చేతివృత్తులవారు తమ మూలాలను కాపాడుకునే ప్రయత్నంలో కలంకారీ మరియు చేనేత రంగానికి చెందిన పురాతన చేతివృత్తులను పునరుద్ధరించడానికి

ప్రయత్నిస్తున్నారు.

అధునికీకరణ

- నారాయణపేట నడిబొడ్డున, హస్తకళకు సంబంధించి, ప్రాచీన కళ అయిన కలంకారి, శతాబ్దాలుగా సాంస్కృతిక మూలస్తంభంగా ఉంది.
- హిందూ పురాణాల పునశ్చరణతో ఇతిహాసాలతో, బౌద్ధ

మరియు జైన సంబంధిత చిత్రాల ముద్రలతో కూడిన వస్త్రాలతో ప్రాధాన్యతను సంతరించుకుంటోంది.

- పారిశ్రామికీకరించబడిన వస్త్ర రంగం యొక్క అగమనం, కలంకారి యొక్క కాలానుగుణ్యమైన హస్తకళలకు సవాలు విసిరింది.
- రెడీమేడ్ దుస్తులకు డిమాండ్ పెరగడం, చేనేత విలువ తగ్గిపోవడంతో నారాయణపేటలోని చేనేత కార్మికులు, కళాకారులు జీవనోపాధికి ముప్పు ఏర్పడింది.

మనుగడ కోసం పోరాటం

- నారాయణపేటలోని చేనేత కార్మికులు తమ స్థానిక వారసత్వాన్ని నిలబెట్టుకుంటూ హస్తకళ మరియు హ్యూండ్లామ్ పరిశ్రమను సజీవంగా ఉంచడానికి కృషి చేస్తున్నందున తీవ్ర పోరాటాన్ని ఎదుర్కొంటున్నారు.
- ఒక్కో నేత చీరకు రూ. 2,000 నుండి రూ. 6,000 వరకు ఆదాయాన్ని పొందుతున్నారు, నెలవారీ సగటు ఆదాయం రూ. 15,000.
- ఈ ఆదాయం నేటి ఆర్థిక వ్యవస్థలో కుటుంబాన్ని నిలబెట్టడానికి సరిపోదని వారు వాదిస్తున్నారు.

ప్రతికూల పరిస్థితుల మధ్య వారసత్వ సంపదను కాపాడుకోవడం

•

- చేనేత కార్మికులు తమ శ్రమతో కూడిన పనికి, పేలవమైన చెల్లింపులను పొందుతున్నారు. ఎదురవుతున్న సవాళ్లపై తమ ఆందోళనలను వ్యక్తం చేస్తున్నారు.
- వాతావరణ పరిస్థితులు కూడా వారి ఆదాయాలలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయి. ఎందుకంటే అనుకూల మార్కెట్ వాతావరణం, మరింతగా వస్త్రాలను నేయడానికి అనుమతిస్తుంది. అయితే అసనుకూల పరిస్థితులు వారి ఉత్పత్తి మరియు ఆదాయానికి ఆటంకం కలిగిస్తాయి.

ప్రామాణికతను కాపాడుకోవడం

- కలంకారి చీరలను రూపొందించే సంక్లిష్టమైన ప్రక్రియలో రంగుల సృష్టి మరియు ఫాబ్రిక్ డైయింగ్ లో ఖచ్చితమైన విధానం ఉంటుంది.
- సహజ రంగులతో పనిచేయడానికి కృషి మరియు సమయం అవసరం..
- సమాజం మరియు పరిశ్రమ, హస్తకళాకారులు రూపొందించిన కళాకృతిని అభినందించాల్సిన అవసరాన్ని చెబుతాయి. చేతివృత్తులను సంరక్షించడంలో వారి ప్రయత్నాలను గుర్తించి, చేతివృత్తుల పరిశ్రమకు విలువైన సహకారులుగా వారిని గుర్తిస్తారు.

వార్తల్లో కరీంనగర్ సిల్వర్ ఫిలిగ్రీ కళాఖండాలు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/karim-nagar-silver-filigree-artifacts-to-dazzle-at-anant-ambanis-high-profile-wedding-ceremony/article68208646.ece>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: కళ మరియు సంస్కృతి, భౌగోళిక ట్యాగ్

సందర్భం: సమీకృత నిర్వహణా వ్యవస్థ (IMS)

వార్తల్లో ఎందుకు

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- ముంబైలో జరిగిన అనంత్ అంబానీ వివాహ వేడుకలో కరీంనగర్‌లోని వెండి ఫిలిగ్రీ కళాఖండాలు అతిథులను కట్టిపడేశాయి.

సిల్వర్ ఫిలిగ్రీ ఆఫ్ కరీంనగర్ (సిఫ్కా)

- SIFKA మూలాల ప్రకారం, Silver filigree of Karimnagar (SIFKA) హస్తకళల సంక్షేమ సంఘం, నైపుణ్యం కలిగిన కళాకారులకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుంది, SIFKA మూలాల ప్రకారం, రిలయన్స్ రిటైల్ యొక్క స్వదేశ స్టోర్ ద్వారా వెండి ఫిలిగ్రీ కళాఖండాలు శ్రేణికి ఆర్డర్ వచ్చింది.
- ఈ అద్భుతమైన కళాఖండాలు రాబోయే వివాహ వేడుకలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న హై-ప్రోఫైల్ అతిథులకు బహుమతిగా అందించబడతాయని భావిస్తున్నారు.
- SIFKA, స్వదేశ స్టోర్‌కు శతాబ్దాల నాటి క్రాఫ్ట్‌కు పూరకంగా అందించడానికి అలంకరణ మరియు బహుమతి కథనాలతో సహా వెండి ఫిలిగ్రీ కళాఖండాలను సరఫరా చేస్తోంది.
- In 2007, SIFKA భౌగోళిక సూచిక (GI) ట్యాగ్‌ని అందుకుంది.

కరీంనగర్ హ్యాండ్ క్రాఫ్ట్ వెల్ఫేర్ సొసైటీ (KHWS) గురించి

- 2008లో PM యొక్క ఉపాధి హామీ కార్యక్రమం క్రింద KHWS స్థాపించబడింది.
- ఇంతకుముందు, KHWS యునెస్కో నుండి గుర్తింపు మరియు అనేక జాతీయ అవార్డులను పొందింది.

- సెప్టెంబరు 2023లో న్యూ ఢిల్లీలో జరిగిన G20 సమ్మిట్ సందర్భంగా జరిగిన చేతివృత్తుల ప్రదర్శనలో కరీంనగర్ సిల్వర్ ఫిలిగ్రీ కళాకారులు తమ క్లిష్టమైన నైపుణ్యాన్ని ప్రపంచ ప్రేక్షకులకు ప్రదర్శించారు.
- 2022లో, రాష్ట్రపతి ద్రౌపది ముర్ము, దక్షిణాది రాష్ట్రానికి వెళ్ళిన సమయంలో, కరీంనగర్ వెండి ఫిలిగ్రీ వస్తువులను బహుమతిగా ఇచ్చారు.

తెలంగాణ 17 GI ఉత్పత్తుల జాబితా

స.నెం. ఉత్పత్తి	GI ట్యాగ్ అందుకున్న సంవత్సరం
1. పోచంపల్లి ఇకత్ -	2005
2. కరీంనగర్ కు చెందిన సిల్వర్ ఫిలిగ్రీ	2007
3. చెరియాల్ పెయింటింగ్స్	2008
4. నిర్మల్ బొమ్మలు మరియు హస్తకళలు	2009
5. నిర్మల్ ఫర్నిచర్	2009
6. హైదరాబాద్ హాలీమ్	2010
7. పెంబర్తి మెటల్ క్రాఫ్ట్	2010
8. గద్వాల చీరలు	2012
9. సిద్దిపేట గొల్లభామ	2012

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

10.	నారాయణపేట చేనేత చీరలు	2013
11.	పుట్టపాక తెలియ రుమాల్	2015
12.	బనగానపల్లె మామిడి -(మూల రాష్ట్రం - తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రెండూ)	2017
13.	ఆదిలాబాద్ డోక్రా	2018
14.	వరంగల్ దుర్రీస్	2018
15.	నిర్మల్ పెయింటింగ్స్	2019
16.	తాండూరు రెడ్ గ్రామ్	2022
17.	హైదరాబాద్ లాక్ బ్యాంగిల్స్	2024

భౌగోళిక సూచిక అంటే ఏమిటి?

- భౌగోళిక సూచన (GI) అనేది నిర్దిష్ట భౌగోళిక మూలాన్ని కలిగి ఉన్న ఉత్పత్తులపై ఉపయోగించే సంకేతం. మూలం కారణంగా ఉన్న లక్షణాలను లేదా ఖ్యాతిని కలిగి ఉంటుంది.
- ఉత్పత్తి యొక్క లక్షణాలు లేదా ఖ్యాతి, తప్పనిసరిగా మూలం యొక్క ప్రాదేశిక కారణంగా వుండాలి.
- ఉత్పత్తి యొక్క గుణాలు భౌగోళిక ప్రదేశంపై ఆధారపడి ఉంటాయి. కాబట్టి, ఉత్పత్తి మరియు దాని అసలు ఉత్పత్తి, స్థలం మధ్య స్పష్టమైన లింక్ ఉంది.

భారతదేశంలో GI ట్యాగ్

- భారతదేశంలో, GI ట్యాగ్లు జియోగ్రాఫికల్ ఇండికేషన్స్ (భౌగోళిక సూచిక) రిజిస్ట్రీ ద్వారా ఇవ్వబడ్డాయి. వస్తువుల భౌగోళిక సూచికలు (రిజిస్ట్రేషన్ & ప్రొటెక్షన్) చట్టం, 1999

ద్వారా నిర్వహించబడతాయి.

- 2023-24లో మొత్తం భౌగోళిక సూచికల సంఖ్య 600- మార్కెట్ను దాటింది
- 2004-05లో GI హోదా పొందిన మొదటి ఉత్పత్తి - డార్జిలింగ్ టీ.
- హైదరాబాద్ లాక్ బ్యాంగిల్స్ భౌగోళిక సూచికలో పొందుపరచబడ్డాయి. రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ జియోగ్రాఫికల్ ఇండికేషన్స్, చెన్నైలో నమోదు చేయబడింది.
- హైదరాబాద్ ఉత్పత్తికి రెండవ GI ట్యాగ్ - హలీమ్.
- తెలంగాణలో ఇప్పుడు 17, GI ట్యాగ్ చేయబడిన ఉత్పత్తులు ఉన్నాయి.
- ప్రఖ్యాత హైదరాబాద్ లాక్ బ్యాంగిల్స్ వారి GI ధృవీకరణను పొందాయి.

తెలంగాణలోని ఆలయాల పునరుద్ధరణకు ప్యానెల్ ఏర్పాటు

మూలం: న్యూఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/03/panel-formed-to-suggest-ways-to-restore-temples-in-telangana>

[/Jul/03/panel-formed-to-suggest-ways-to-restore-temples-in-telangana](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/03/panel-formed-to-suggest-ways-to-restore-temples-in-telangana)

TSpsc సీలబన్ ఔచిత్యం: రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: తెలంగాణలో దేవాలయాలను పునరుద్ధరించే

మార్గాలు

వార్తల్లో ఎందుకు

- రక్షిత ఎండోమెంట్ దేవాలయాలను అంచనా వేయడానికి, పునరుద్ధరణ మరియు పరిరక్షణ ప్రణాళికలను అభివృద్ధి చేయడానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఎండోమెంట్స్ మరియు హెరిటేజ్ & ఆర్కియాలజీ విభాగాల అధికారుల సంయుక్త కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది.

జాయింట్ కమిటీ ఏర్పాటు

- ఉద్దేశ్యం: రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎండోమెంట్స్ మరియు హెరిటేజ్ & ఆర్కియాలజీ శాఖల అధికారులతో కూడిన సంయుక్త కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. అన్ని "రక్షిత ఎండోమెంట్ దేవాలయాలను" మూల్యాంకనం చేయడం దీని ప్రాథమిక లక్ష్యం.
- పరిధి: ఈ దేవాలయాల ప్రస్తుత స్థితిని గుర్తించడానికి మరియు అవసరమైన పునరుద్ధరణ మరియు పరిరక్షణ చర్యలను గుర్తించడానికి, సమగ్రంగా అంచనా వేయడం కమిటీ ఆదేశంలో ఉంటుంది.

దేవదాయ శాఖ ద్వారా ఆందోళనలు

- ఆలయ పరిస్థితి: వీటిలో అనేక ఆలయాలు, పురావస్తు మరియు చారిత్రక ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉన్నప్పటికీ ప్రస్తుతం శిథిలావస్థలో ఉన్నాయని దేవదాయ శాఖ డైరెక్టర్ హైలైట్ చేశారు.
- చర్య కోసం పిలుపు: ఆవశ్యకతను తెలియజేస్తూ, సాంస్కృతికంగా విలువైన ఈ ప్రదేశాలను సంరక్షించడానికి తక్షణ పునరుద్ధరణ మరియు పునర్నిర్మాణ ప్రయత్నాల అవసరాన్ని డిపార్ట్మెంట్ చెప్పింది.

ప్రభుత్వానికి లేఖ

- సహకారం కోసం అభ్యర్థన: వారసత్వం & పురావస్తు శాఖ ద్వారా నిర్వహించబడుతున్న దేవాలయాలపై డిపార్ట్మెంట్ అధికార పరిధి లేకపోవడాన్ని చెబుతూ దేవదాయ శాఖ డైరెక్టర్ అధికారికంగా ప్రభుత్వానికి లేఖ రాశారు.
- ప్రతిపాదన: ఈ ఆలయాల పరిరక్షణ మరియు పునరుద్ధరణ ప్రయత్నాలను సమర్థవంతంగా పర్యవేక్షించడానికి మరియు సమన్వయం చేయడానికి సంయుక్త కమిటీని ఏర్పాటు చేయాలని లేఖలో ప్రతిపాదించారు.

జాయింట్ కమిటీ కూర్పు

- నాయకత్వం: కమిటీకి ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి అధ్యక్షత వహిస్తారు. ఉన్నత స్థాయి పర్యవేక్షణ మరియు సమన్వయాన్ని నిర్ధారిస్తారు.
- సభ్యులు: ఇందులో కన్వీనర్గా హెరిటేజ్ & ఆర్కియాలజీ డిపార్ట్మెంట్ డైరెక్టర్, కో-కన్వీనర్గా ఎండోమెంట్స్ డిపార్ట్మెంట్ డైరెక్టర్, విశ్రాంత IAS అధికారి మరియు వారసత్వ పరిరక్షణలో ప్రత్యేకత కలిగిన ఆర్కిటెక్ట్తో సహా అదనపు సభ్యులు ఉన్నారు.
- నిపుణుల ప్రమేయం: ఆర్కిటెక్ట్ సత్యనారాయణ మూర్తిని ప్రత్యేక ఆహ్వానితునిగా ఆహ్వానించారు, కమిటీ చర్చలు మరియు నిర్ణయాలకు ప్రత్యేక జ్ఞానాన్ని అందించారు.

తెలంగాణలోని పెద్దపల్లిలో శతాబ్దాల నాటి వేణుగోపాలస్వామి శిల్పం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్
<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/12/centuries-old-venugopalaswamy-sculpture-found-in-telanganas-peddapalli>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: కళ మరియు సంస్కృతి
సందర్భం: కొత్త తెలంగాణ చరిత్ర బృందం (KTCB) - వేణుగోపాలస్వామి శిల్పం
వార్తల్లో ఎందుకు

- పెద్దపల్లి జిల్లా గర్రపల్లి గ్రామంలోని ఆలయంలో 12వ శతాబ్దానికి

చెందిన అరుదైన వేణుగోపాలస్వామి శిల్పాన్ని కొత్త తెలంగాణ చరిత్ర బృందం (కేటీసీబీ) గుర్తించింది.

తెలంగాణ చరిత్ర బృందం (KTCB) ద్వారా గుర్తింపు

- తెలంగాణ చరిత్ర బృందం (KTCB) పెద్దపల్లి జిల్లా, గర్రెపల్లి గ్రామంలోని ఆలయంలో 12వ శతాబ్దానికి చెందిన అరుదైన వేణుగోపాలస్వామి శిల్పాన్ని గుర్తించారు.
- ఈ ముఖ్యమైన అన్వేషణ, ప్రాంతం యొక్క చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదం చేస్తుంది.

శిల్పం యొక్క వివరణ

- ఈ శిల్పం, కళ్యాణి చాళుక్యుల కాలానికి చెందినది.
- ఇది విలక్షణమైన నిర్మాణ, శిల్పకళా రీతులకు ప్రసిద్ధి చెందిన ప్రముఖ దక్షిణ భారత రాజవంశ కాలం నాటిది.
- వేణుగోపాలస్వామి వర్ణన: శ్రీకృష్ణుని అవతారమైన వేణుగోపాలస్వామి వేణువు పట్టుకుని వర్ణించబడింది.
- కరందమకుటం: దేవత కిరీటంతో అలంకరించబడి ఉంటుంది.
- ప్రభావలి: దేవత యొక్క ప్రకాశాన్ని సూచించే కాంతి మాల అతని తల చుట్టూ ఉంటుంది.
- నెక్లెస్ మరియు మువ్వల మేఖలా: ఈ శిల్పంలో చిన్న గంటలతో కూడిన హారము మరియు బెల్ట్ ఉన్నాయి.
- ఉరుదాస్: సాంప్రదాయక దిగువ శరీర వస్త్రాలను దేవత ధరించి ఉంటుంది.
- జయమాల: వైష్ణవ సంప్రదాయానికి సంబంధించిన ఒక దండను చిత్రించారు.
- కరకంకణాలు మరియు పద మంజీరాలు: శిల్పంలో కంకణాలు మరియు చీలమండలు ఉన్నాయి, ఇది క్లిష్టమైన వివరాలను జోడిస్తుంది.
- తోడుగా ఉన్న బొమ్మలు: విగ్రహం చుట్టూ భార్యలు నీల మరియు భూదేవి ఉన్నారు, దాని కళాత్మక మరియు భక్తి ప్రాముఖ్యతను పెంచుతుంది.

అసాధారణ ఐకానోగ్రఫీ మరియు ఫీచర్లు

- స్వాతికసన భంగిమ: ధ్యాన స్థితిని సూచించే ప్రత్యేక భంగిమ

అయిన స్వాతికసనంలో విగ్రహం చిత్రీకరించబడింది.

• తోరణాలు మరియు దశావతారాలు: సాధారణంగా, దశావతారాలు (విష్ణువు యొక్క పది అవతారాలు) వేణుగోపాలస్వామి వెనుక ఉన్న తోరణాలపై (తోరణాలు) కనిపిస్తాయి.

• ప్రత్యేకమైనది: ఈ శిల్పంలో, అష్టమహిషలు (కృష్ణుని ఎనిమిది మంది భార్యలు) మయూర (నెమలి) తోరణంపై చిత్రీకరించబడ్డాయి, ఇది అసాధారణమైన మరియు గుర్తించదగిన లక్షణం.

చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక సందర్భం

• KTCBతో సంప్రదింపులు: గ్రామస్థులు శిఖర (ఆలయ గోపురం)పై సుదర్శన చక్రాన్ని ఏర్పాటు చేయాలనుకున్నప్పుడు విగ్రహం యొక్క ప్రతిమ మరియు కాలం గురించి తెలుసుకోవడానికి KTCBని సంప్రదించారు. కేటీసీబీ కన్వీనర్ శ్రీరామోజు హరగోపాల్, సభ్యుడు కుందరుపు సతీష్ క్షేత్రస్థాయిలో పర్యటించి విచారణ చేపట్టారు.

• యోగశయనమూర్తి విగ్రహం: మరొక ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే గర్భగుడిలోని యోగశయనమూర్తి విగ్రహం. ఈ విగ్రహం ధ్యాన స్థితిలో విష్ణువు యొక్క శయన భంగిమను సూచిస్తుంది.

శిల్పాల పునఃస్థాపన సాధ్యమే:

• ఈ శిల్పాలను వేరే చోట నుండి తీసుకువచ్చి ఉండవచ్చని హరగోపాల్ ఊహించారు. కనుగొనబడిన శిల్పాలు అంత పురాతనమైనదిగా కనిపించడం లేదు.

• పూర్తి చరిత్రను వెలికితీసేందుకు మరింత అన్వేషణ మరియు పరిశోధన అవసరమని సూచిస్తుంది.

వేణుగోపాలస్వామి శిల్పం

- పెద్దపల్లి జిల్లా, గర్రెపల్లి గ్రామంలో ఇటీవల గుర్తించిన వేణుగోపాలస్వామి శిల్పం 12వ శతాబ్దానికి చెందిన ముఖ్యమైన కళాఖండం.
- ఈ అరుదైన భాగం కళ్యాణి చాళుక్యుల కాలానికి చెందినది. ఆ యుగం యొక్క గొప్ప సాంస్కృతిక మరియు కళాత్మక

వారసత్వానికి ఉదాహరణ.

- 10వ శతాబ్దం నుండి 12వ శతాబ్దం వరకు దక్షిణ భారతదేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాలను పాలించిన కళ్యాణి చాళుక్య రాజవంశం, కళ మరియు వాస్తుశిల్పానికి చేసిన

కృషికి ప్రసిద్ధి చెందింది.

- ఈ కాలానికి చెందిన శిల్పాలు తరచుగా క్లిష్టమైన వివరాలను కలిగి ఉంటాయి మరియు ఆ సమయంలోని మతపరమైన మరియు సాంస్కృతిక పరిసరాలను ప్రతిబింబిస్తాయి.

నిర్మల్ జిల్లాలో రాష్ట్రకూట రాగి శాసనాలను డీకోడ్ చేస్తున్న ASI

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/asi-decodes-rashtrakuta-copper-inscriptions-in-nirmal-district/articleshow/112330426.cms>

TSpsc నిలబన్ బెచిత్వం: కళ మరియు సంస్కృతి
సందర్భం: రాష్ట్రకూట రాజవంశం నుండి రాగి పలకలు

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణలోని నిర్మల్ జిల్లా బోధన్ లోని బాసర నదికి సమీపంలో రాష్ట్రకూట రాజవంశానికి చెందిన మూడు రాగి ఫలకాలను ఆర్కియాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా (ASI) ఇటీవల కనుగొని డీకోడింగ్ చేసింది.

రాష్ట్రకూట రాజవంశం యొక్క చారిత్రక సందర్భం

- రాష్ట్రకూట రాజవంశం : సుమారు 755 నుండి 975 CE వరకు దక్కన్ ప్రాంతం మరియు పొరుగు ప్రాంతాలను పాలించాడు.
- ప్రముఖ చక్రవర్తి : కృష్ణ I (పరిపాలన c. 756-773

CE) ఈ రాజవంశానికి చెందిన ప్రముఖ పాలకుడు. ఇతను కళల పోషణకు మరియు ఎల్లోలోని కైలాస ఆలయ నిర్మాణానికి ప్రసిద్ధి చెందాడు.

సాంస్కృతిక మరియు మతపరమైన రచనలు :

- కళలు మరియు ఆర్కిటెక్చర్ : కళ మరియు వాస్తుశిల్పానికి రాష్ట్రకూటలు కృషి చేశారు. రాక్-కట్ వాస్తుశిల్పం యొక్క అద్భుత కట్టడమైన కైలాస ఆలయం ఇందుకు ఒక ఉదాహరణ.
- మత సహనం: జైనమతం, బౌద్ధమతం, హిందూమతంతో సహా బహుళ విశ్వాసాలకు మద్దతుగా వీరి రాజవంశం ప్రసిద్ధి చెందింది.

రాగి పలకల ప్రాముఖ్యత :

- స్థానం : తెలంగాణలోని బోధన్ లోని బాసర నది సమీపంలో రాగి పలకలను కనుగొన్నారు.
- భాష మరియు స్క్రిప్ట్ : ఇవి సంస్కృతం మరియు నాగరి లిపిలో చెక్కబడి ఉన్నాయి.

చారిత్రక ప్రాముఖ్యత:

- ముందుగా తెలిసిన చార్టర్లు: బహుశా ఈ పలకలు,

రాష్ట్రకూట రాజవంశానికి చెందిన రాజు, జారీ చేసిన మొట్టమొదటి రాగి ఫలక శాసనాలు అయి వుండవచ్చు.

- డీకోడింగ్ మరియు విశ్లేషణ:ASI యొక్క ఎపిగ్రఫీ విభాగం ద్వారా శాసనాలు డీకోడ్ చేయబడ్డాయి. రాష్ట్రకూట పాలకుల పరిపాలనా, రాజకీయ పద్ధతులపై విలువైన పరిశీలనలను ఈ పలకలు అందజేస్తాయని సూచిస్తున్నాయి.

చారిత్రక రికార్డులను అర్థం చేసుకోవడం

- ఈ రాగి పలకల ఆవిష్కరణ, రాష్ట్రకూట రాజవంశం యొక్క పరిపాలనా పద్ధతులు, మత సహనం మరియు సాంస్కృతిక విజయాల గురించి మన అవగాహనను పెంచుతుంది.

పురావస్తు శాస్త్రంలో పద్ధతి:

- పురాతన గ్రంథాల అర్థాన్ని విడదీయడానికి రసాయన పద్ధతులను అనుసరించడం, ఎపిగ్రఫీని ఉపయోగించడం, చారిత్రక పత్రాలను భద్రపరచడానికి మరియు వివరించడానికి, పురావస్తు పరిశోధనలో ఉపయోగించిన ఆధునిక పద్ధతులను హైలైట్ చేస్తుంది.
- వివిధ మతపరమైన, కళాత్మక ప్రయత్నాలకు రాష్ట్రకూట రాజవంశం యొక్క ప్రోత్సాహం, మధ్యయుగ భారతదేశ సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని ఉదహరిస్తుంది. ఇది ఆ సమయంలోని సామాజిక-రాజకీయ మరియు మతపరమైన గతిశీలతను అర్థం చేసుకోవడానికి కీలకమైనది.

భౌగోళిక శాస్త్రం

యాసంగికి రైతుబంధు కింద 92.68% రైతులకు నిధుల పంపిణీ

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/rythu-bandhu-for-yasangi-disbursed-to-9268-farmers/article68006950.ece#:~:text=Telangana%20government%20has%20disbursement%20,ఖాతాలు%20as%20పై%20మార్చి%2028>

~: text=Telangana%20government%20has%20disbursement%20,ఖాతాలు%20as%20పై%20మార్చి%2028

సందర్భం: అర్జులైన రైతులకు మాత్రమే రైతు బంధు విస్తరింపజేయబడుతుంది.

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ ప్రభుత్వం రైతులకు సంక్షేమ పథకాలు

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం 92.68% మంది రైతులకు, 2023-24 రబీ లేదా యాసంగి సీజన్కు సంబంధించి ఎకరాకు ₹5,000 రైతు బంధు నిధులను పంపిణీ చేసింది. ఇందుకు ప్రత్యక్ష ప్రయోజన బదిలీని విధానాన్ని అనుసరించింది. దీని ద్వారా భూమిని కలిగి ఉన్న రైతుల బ్యాంకు ఖాతాలకు ₹ 5,575 కోట్లు జమ చేసింది.

ముఖ్య ముఖ్యాంశాలు

- వ్యవసాయ శాఖ విడుదల చేసిన ఒక ప్రకటన ప్రకారం, 5 ఎకరాల వరకు భూమి ఉన్న 64,75,320 మంది రైతులకు పెట్టుబడి మద్దతు చేరింది.

- గత ప్రభుత్వం నమోదు చేసిన భూమి వివరాల ప్రకారమే పంపిణీ జరిగింది.

రైతు బంధు పథకం గురించి

- రైతు బంధు పథకం, దీనిని రైతు పెట్టుబడి మద్దతు పథకం (FISS) అని కూడా పిలుస్తారు, ఇది రైతులకు సంవత్సరానికి రెండు పంటలకు పెట్టుబడిని అందించడానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన సంక్షేమ కార్యక్రమం.
- వ్యవసాయ ఉత్పాదకత మరియు ఆదాయాన్ని పెంచడానికి రైతులకు ఆర్థిక సహాయం అందించడం, తద్వారా గ్రామీణ రుణాల చక్రాన్ని (ప్రైవేటు వ్యక్తులు/వడ్డీ వ్యాపారులు) విచ్ఛిన్నం చేయడం ఈ పథకం లక్ష్యం.

ముఖ్యమైన లక్షణాలు

- లక్ష్యం: రైతులను అప్పుల భారం నుంచి విముక్తం చేసి,

48 టీఎంసీల నీటిని కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం సముద్రంలోకి విడుదల చేసిందని భారత రాష్ట్ర సమితి (బీఆర్ఎస్) ఆరోపించింది.

- బ్యారేజీ నిర్వహణకు సంబంధించిన ఈ చర్య, వివాదం మరియు ఆరోపణలకు దారితీసింది. సాగునీరు మరియు తాగునీటి అవసరాలకు నీటి సమస్యపై చర్చకు పిలుపునిచ్చింది.

మేడిగడ్డ బ్యారేజీ గురించి

- స్థానం: తెలంగాణలో ఉన్న కాళేశ్వరం లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్లో మేడిగడ్డ బ్యారేజీ కీలకమైన భాగం.
- నిర్మాణ సమస్యలు: బ్యారేజీ నిర్మాణపరమైన సమస్యలను ఎదుర్కొంది. సమగ్రత మరియు కార్యాచరణ గురించి ఆందోళనలను పెంచుతుంది.
- ఆరోపణలు: పంటలను కాపాడేందుకు, నీటి ఎద్దడి నివారణకు, బీఆర్ఎస్ నిర్మాణాన్ని పునరుద్ధరించాలని కోరగా, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం పునరుద్ధరణ పనుల్లో నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరిస్తోందని ఆరోపించారు.

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్ట్ గురించి

- కాళేశ్వరం ప్రాజెక్ట్, తెలంగాణలో ఒక ముఖ్యమైన బహుళ ప్రయోజన లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్, మేడిగడ్డ వద్ద గోదావరి నది నుండి నీటిని ఎత్తిపోసి, 13 జిల్లాల మీదుగా హైదరాబాద్ మరియు చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలకు రవాణా చేయాలనే లక్ష్యంతో ఉంది.
- ఈ ప్రతిష్టాత్మక ప్రాజెక్ట్లో మూడు బ్యారేజీలు, 14 రిజర్వాయర్లు, 31 లిఫ్టులు మరియు 1,832 కిలోమీటర్ల విస్తీర్ణంలో విస్తృతమైన కాలువలు సొరంగాలు మరియు పైప్లైన్లతో సహా ఏడు లింక్లు మరియు 56 ప్యాకేజీలు ఉన్నాయి.
- 13 జిల్లాల్లోని 18.26 లక్షల ఎకరాల కొత్త కమాండ్ ఏరియా (సిఎ)కి నీరందించడానికి మరియు ఇప్పటికే

ఉన్న 4.71 లక్షల ఎకరాల సిఎకు నీటి సరఫరా చేయడానికి గోదావరి నది నుండి 215 టీఎంసీల నీటిని ఎత్తిపోయడం ప్రాజెక్టు ప్రాథమిక లక్ష్యం.

- జూన్ 2018లో సెంట్రల్ వాటర్ కమిషన్ (సిడబ్ల్యుసి) ఆమోదించిన ప్రాజెక్ట్ మొత్తం అంచనా వ్యయం 80,190.46 కోట్లు.

నీటి కేటాయింపులు

- నీటి కేటాయింపు లక్ష్యాలను సాధించడానికి, ప్రాజెక్ట్ 240 TMC నీటిని, మేడిగడ్డ వద్ద గోదావరి నది నుండి 195 TMC, ముందుగా ఉన్న శ్రీపాద ఎల్లంపల్లి రిజర్వాయర్ నుండి 20 TMC మరియు భూగర్భజల వనరుల నుండి అదనంగా 25 TMC నీటిని ఉపయోగించుకోవాలని యోచిస్తోంది.
- ఇందులో నీటిపారుదల కోసం 169 టీఎంసీలు, పారిశ్రామిక అవసరాలకు 16 టీఎంసీలు, హైదరాబాద్లో తాగునీటి కోసం 30 టీఎంసీలు, మార్గంలోని గ్రామాలకు 10 టీఎంసీలు కేటాయించారు.
- ముఖ్యంగా, ఈ ప్రాజెక్ట్లో మేడిగడ్డ వద్ద సముద్ర మట్టం (MSL) నుండి 100 మీటర్ల ఎత్తు నుండి కొండపోచమ్మ సాగర్ జలాశయం వద్ద MSL నుండి 618 మీటర్ల ఎత్తుకు నీటిని ఎత్తిపోయడం, మొత్తం 518 మీటర్ల లిఫ్టును సాధించడం ప్రాజెక్టు ఉద్దేశ్యం.
- కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు వల్ల హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్తో పాటు తెలంగాణలోని 31 జిల్లాల్లో 20 జిల్లాల్లో దాదాపు 45 లక్షల ఎకరాలకు లబ్ధి చేకూరుతుందని అంచనా.
- దీని అమలుతో తెలంగాణలో కరువుని నియంత్రించడానికి తెచ్చుని, బీదూ భూములకు నీటిని అందించవచ్చని అంచనా వేయడం జరిగింది. ఇది వ్యవసాయ శక్తి కేంద్రంగా మరియు స్థానిక రైతులకు కీలకమైన మద్దతును అందిస్తుంది.

AP తన వ్యాజ్యాన్ని ఏప్రిల్ 29లోగా దాఖలు చేయాలి - కృష్ణా ట్రిబ్యునల్

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/kwdt-ii-sets-april-29-deadline-for-ap-to-file-statement-in-water-dispute/article68042671.ece>

TSRPS నీలబన్ ఔచిత్యం: రాష్ట్రాలు - నదీ నీటి వినియోగంపై వివాదాలు

సందర్భం: తెలంగాణ, ఏపీల నీటి వాటాలపై తీర్పు ఇవ్వాలన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ అభ్యర్థనను జస్టిస్ బ్రిజేష్ కుమార్ నేతృత్వంలోని కృష్ణా జలాల వివాదాల ట్రిబ్యునల్ (కేడబ్ల్యూడీటీ-II) తోసిపుచ్చింది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- కృష్ణా జల వివాదాల ట్రిబ్యునల్ (KWDT-II), ఏప్రిల్ 29 లేదా అంతకంటే ముందు తన SoCని దాఖలు చేయాలని APని కోరింది. మే 15 నుండి 17 వరకు తదుపరి విచారణను వాయిదా వేసినప్పటికీ, ఆ తేదీ నుండి రెండు వారాల్లోగా ఇరుపక్షాలు సమాధానమివ్వాలని కోరింది.

ముఖ్యాంశాలు

- కృష్ణా జల వివాదాల ట్రిబ్యునల్ (KWDT-II)లో గత దరఖాస్తులో కూడా AP సమయాన్ని పొడిగించాలని కోరింది. అయితే మొదట ఆరు వారాల సమయం, తరువాత రెండు వారాల పొడిగింపు మంజూరు చేసినప్పటికీ SoC దాఖలు చేయలేదు.
- న్యూఢిల్లీలో తెలంగాణ, ఏపీ తరపున సీనియర్ న్యాయవాదులు సీఎస్ వైద్యనాథన్, జైదీప్ గుప్తా వాదనలు విన్న తర్వాత, ధర్మాసనం - దాని చైర్మన్ బ్రిజేష్ కుమార్, సభ్యులు రామ్ మోహన్ రెడ్డి మరియు ఎస్. తాళపత్రతో కూడిన ధర్మాసనం ఉత్తర్వుని జారీ

చేసింది.

- ఎనిమిది వారాల్లో రాష్ట్రాలు తమ SoC మరియు ప్రత్యుత్తరాలను దాఖలు చేయలేదని పేర్కొంటూ, చివరిగా మార్చి 20 వరకు సమయం పొడిగించబడింది.
- ఏప్రిల్ 16 నుంచి అమలులో ఉన్న మోడల్ కోడ్ ఆఫ్ కండక్ట్లో విధానపరమైన నిర్ణయాలకు సంబంధించినందున తాము SoCని ఫైల్ చేయలేమని AP వాదించింది.
- ఆ సమయానికి లోక్సభ ఎన్నికల ఫలితాలు వెలువడనున్నందున జూన్ నెలఖరు వరకు సమయం కోరడం జరిగింది.
- ఏపీ అభ్యర్థనను వ్యతిరేకిస్తూ, ఇది ఆలస్యం చేసే వ్యూహం మాత్రమేనని, డిసెంబర్ చివరిలో లేదా జనవరి ప్రారంభంలో జరగబోయే ఎన్నికల గురించి తమకు తెలుసునని తెలంగాణ ఎత్తి చూపింది.
- ఏపీకి ఎన్నికలపై అవగాహనం ఉందని, పెండింగ్లో ఉన్న కేసుల్లో పిటిషన్లు దాఖలు చేయడాన్ని మోడల్ కోడ్ ఆఫ్ కాండక్ట్ నిరోధించదని తెలంగాణ వాదించింది.
- లోక్సభ ఎన్నికలు ఉన్నప్పటికీ తాము కూడా మార్చి 20న SoC దాఖలు చేశామని వారు పేర్కొన్నారు.

కృష్ణా నది గురించి

- ద్వీపకల్ప భారతదేశంలో కృష్ణా నది రెండవ అతిపెద్ద నది.
- ఇది మహారాష్ట్రలోని మహాబలేశ్వర్ దగ్గర ప్రారంభమైంది. మహారాష్ట్రలో 303 కి.మీ దూరం, ఉత్తర కర్ణాటక వెడల్పులో 480 కి.మీ మరియు మిగిలిన 1300 కి.మీ ప్రయాణాన్ని తెలంగాణా మీదుగా ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ప్రయాణం కొనసాగించి బంగాళాఖాతంలో కలుస్తుంది.
- నదీ పరీవాహక ప్రాంతం 257,000 కిమీ². మహారాష్ట్ర, కర్నాటక మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలు వరుసగా 68,800 కిమీ² (26.8%), 112,600 కిమీ² (43.8%) మరియు 75,600 కిమీ² (29.4%) గా ఉన్నాయి.

కృష్ణా జల వివాదాల ట్రిబ్యునల్

- అంతర్జాతీయ నదీ జలాల వివాదాల చట్టం - 1956 నిబంధనల ప్రకారం నదీ పరీవాహక రాష్ట్రాలైన కృష్ణా మరియు గోదావరి నదుల మధ్య, నదీ జలాల వినియోగ వివాదాలను పరిష్కరించేందుకు భారత ప్రభుత్వం 1969 ఏప్రిల్ 10న ఉమ్మడి ట్రిబ్యునల్ ను ఏర్పాటు చేసింది.
- ఉమ్మడి ట్రిబ్యునల్ కు శ్రీ ఆర్ఎస్ బచావత్ చైర్మన్ గా శ్రీ డిఎం భండారీ మరియు శ్రీ డిఎం సేన్ సభ్యులుగా ఉన్నారు.
- కాబట్టి, కృష్ణా జల వివాదాల ట్రిబ్యునల్ (కెడబ్ల్యుడిటి) యొక్క ప్రొసీడింగ్ లు మొదట విడిగా చేపట్టబడ్డాయి. దీని తుది తీర్పును 27 మే 1976న గోఠకి సమర్పించారు.
- **కృష్ణా జల వివాదాల ట్రిబ్యునల్-II**
- ISRWD చట్టం, 1956లోని సెక్షన్ 3 ప్రకారం రాష్ట్రాలు చేసిన అభ్యర్థనలపై 02.04.2004న కేంద్ర

ప్రభుత్వంచే ఏర్పాటు చేయబడింది.

- తదనంతరం, 02.06.2014 న, తెలంగాణ, యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా రాష్ట్రంగా, ఉనికిలోకి వచ్చింది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం (APRA), 2014లోని సెక్షన్ 89 ప్రకారం, APRA, 2014లోని పేర్కొన్న సెక్షన్ లోని క్లాజులు (a) మరియు (b)లను పరిష్కరించడానికి KWDT-II పదవీకాలం పొడిగించబడింది.

తెలంగాణ రాష్ట్ర డిమాండ్లు

- కొత్తగా ఏర్పడిన తెలంగాణ రాష్ట్రం కృష్ణా నదీ పరీవాహక ప్రాంతంలో నాల్గవ నదీ తీర రాష్ట్రం.
- మునుపటి KWDT1 మరియు KWDT2 తీర్పులలో తమ పార్టీ భాగస్వామి కానందున, కేంద్ర ప్రభుత్వం ట్రిబ్యునల్ ను మళ్లీ మళ్లీ ప్రారంభించాలని రాష్ట్రం కోరుతోంది.
- తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల మధ్య నీటి పునర్విభజనను మాత్రమే పరిమితం చేయాలని KWDT2 నిర్ణయించింది.
- చాలా కాల వ్యవధి తర్వాత రెండు రాష్ట్రాల మధ్య కృష్ణా నదీ జలాల పంపిణీ వివాదంపై ట్రిబ్యునల్ తీర్పుపై కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంది.
- తెలంగాణ రాష్ట్ర అభ్యర్థన మేరకు, కేంద్ర ప్రభుత్వం KWDT2కి తాజా నిబంధనలను జారీ చేసింది, ఇది అన్ని నదీ తీర రాష్ట్రాల మధ్య కేటాయించని నీటిని పంపిణీ చేయాలనే దాని మునుపటి తీర్పును రద్దు చేసింది.
- 6 అక్టోబర్ 2023 నాటి తాజా నిబంధనల ప్రకారం, KWDT1 యొక్క కేటాయించని నీటిని తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల మధ్య మాత్రమే పంపిణీ చేయాలి.

తెలంగాణలో వరిధాన్యం కొనుగోళ్లకు 7,149 కేంద్రాల ఏర్పాటు

మూలం: ది న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/09/tg-to-set-up-7149-centres-to-lift-paddy>

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/09/tg-to-set-up-7149-centres-to-lift-paddy](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/09/tg-to-set-up-7149-centres-to-lift-paddy)

TSPSC సీలబ్స్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో వ్యవసాయోత్పత్తి

సందర్భం: ప్రభుత్వ వర్గాల ప్రకారం ఈ ఏడాది 75.40 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల (ఎంటీ) వరి సేకరణ జరగనుంది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- రబీ కోతలు ప్రారంభం కావడంతో తెలంగాణ వ్యాప్తంగా 7,149 వరి ధాన్యం కొనుగోలు కేంద్రాలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయనుంది.

కీ ముఖ్యాంశాలు

- ఇప్పటికే 5,422 కేంద్రాల్లో వరి సేకరణ ప్రారంభించినట్లు వ్యవసాయ శాఖ తెలిపింది.
- మిగిలిన 1,727 కేంద్రాలను రెండు రోజుల్లో ప్రారంభించనున్నారు.
- పౌరసరఫరాల సంస్థ ద్వారా 443 కేంద్రాల ద్వారా 4,345 మంది రైతుల నుంచి 31,215 మెట్రిక్ టన్నుల వరిని కొనుగోలు చేశారు.
- ఇదిలా ఉండగా రబీ సీజన్లో వరి ధాన్యాన్ని సేకరించేందుకు 18.85 కోట్ల జనపనార బస్తాలు అవసరం. ప్రస్తుతం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వద్ద 14 కోట్ల గన్నీ బ్యాగులు అందుబాటులో ఉన్నాయి.
- దాదాపు 56 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల వరి ధాన్యాన్ని కొనుగోలు చేసేందుకు ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్న బస్తాలు సరిపోతాయని అధికారులు తెలిపారు. వీలైనంత త్వరగా మరిన్ని జూట్ బ్యాగులను కొనుగోలు చేసేందుకు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటోంది.

కేంద్రం చొరవ

- తెలంగాణ నుంచి ఈ రబీ (యాసంగి) సీజన్తో పాటు వచ్చే ఖరీఫ్ సీజన్లో, ఈ ఏడాది సెప్టెంబర్ 30 వరకు

భారత ఆహార సంస్థ (ఎఫ్‌సీఐ) ద్వారా 50 లక్షల టన్నుల వరిని కొనుగోలు చేసేందుకు కేంద్రం అంగీకరించింది.

తెలంగాణ స్థానం

- రబీ సీజన్లో దేశంలోనే తెలంగాణ ప్రధానంగా వరి సాగు చేస్తోంది.
- 2022-23లో రబీ సీజన్లో 54 లక్షల హెక్టార్ల వరి విస్తీర్ణంలో, తెలంగాణలో దాదాపు 23 లక్షల హెక్టార్లలో వరి సాగువగా, తమిళనాడులో 12.21 లక్షల హెక్టార్లు, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 5.51 లక్షల హెక్టార్లలో వరి సాగుంది.
- పండించే సమయంలో (మార్చి నుండి మే 2024) క్వింటాల్‌కు వరి ధర ₹2,140 – 2,280 (సాధారణం) మరియు ₹2,250-2,640 (గ్రేడ్-A) ఉంటుందని ప్రొఫెసర్ జయశంకర్ తెలంగాణ రాష్ట్ర వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం (PJTSAU) అంచనా వేసింది.

రబీ వరి కష్టాలు

- గత కొన్నేళ్లుగా ఇతర రాష్ట్రాల నుండి తెలంగాణ నుండి రబీ బియ్యం డిమాండ్ తగ్గినందున, వార్తా నివేదికల ప్రకారం, వేసవి కాలం నుండి బియ్యాన్ని విక్రయించడం రాష్ట్రానికి కష్టతరంగా ఉంది.
- ఈ ఏడాది రాష్ట్రంలో వరి సేకరణ ప్రక్రియకు సరిపడా నిల్వ స్థలం లేకపోవడంతో ఇబ్బంది పడే అవకాశం ఉంది. సివిల్ సప్లయ్స్ కార్పొరేషన్ రాష్ట్రం వెలుపల కూడా నిల్వ స్థలాలను అద్దెకు తీసుకోవడానికి మొగ్గు చూపింది.

టూరిజం కోసం అవాస్తవిక సంభావ్యత

- చెరువును క్రమరీతిలో యథాస్థితికి తెచ్చినట్లయితే ముల్లకతువా చెరువు వారాంతపు గమ్యస్థానంగా, పక్షుల వీక్షకులకు స్వర్గధామంగా ఉపయోగపడే అవకాశం ఉంది.
- చెరువు పరిరక్షణ కోసం ప్రతిపాదిత ప్రాజెక్ట్ లో భాగంగా కలుపుమొక్కల తొలగింపు, కాలుష్య కారకాలు చేరకుండా చూస్తూ, చెరువులో నీరు ప్రవహించే పరిస్థితి వుంటే ఈ ప్రాంతాన్ని పర్యాటక ప్రాంతంగా మార్చవచ్చు. పచ్చదనాన్నినింపవచ్చు. దీనినే ఇప్పుడు ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- చెరువులో నీటి నిల్వకు మించి గణేష్ నిమజ్జనాలు చేయడంతో చెరువు పరిస్థితి అధ్వానంగా మారింది.

అత్యవసర చర్య కోసం

- ముల్లకతువా యొక్క భయంకరమైన స్థితి, పర్యావరణ క్షీణతను అరికట్టాల్సిన అవసరాన్ని చెబుతోంది.
- మితిమీరిన కాలుష్యం, ఆక్రమణలు, పర్యావరణ సమతుల్యతను ప్రమాదంలో పడేస్తున్నాయి. సమీప వర్గాల ఆరోగ్యంపై ప్రభావాన్ని చూపుతున్నాయి.

ముల్లకతువా సరస్సు గురించి

- ముల్లకతువ చెరువు భారతదేశంలోని హైదరాబాద్ లో 17 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో ఉన్న చెరువు. ఇది పక్షుల జనాభా మరియు రాతి నిర్మాణాలకు ప్రసిద్ధి చెందింది.

తెలంగాణలో నీటి కాలుష్యం

•

- సెంట్రల్ గ్రౌండ్ వాటర్ బోర్డు ప్రకారం, తెలంగాణలోని చాలా జిల్లాల్లో గత 10 సంవత్సరాలలో 4 మీటర్ల కంటే ఎక్కువగా భూగర్భ జలాలు క్షీణించాయి.
- ఇది తీవ్రమైన పర్యావరణ అసమతుల్యతకు దారితీసింది.
- కొన్ని భూగర్భజల వనరులు ఒకటి కంటే ఎక్కువ కలుషితాలను కలిగి ఉంటాయి. ఇది నీటి ద్వారా సంక్రమించే వ్యాధులకు దారితీస్తాయి.

నీటి కాలుష్యం యొక్క కొన్ని కారణాలు:

- గ్లోబల్ వార్మింగ్
- అటవీ నిర్మూలన
- పరిశ్రమ, వ్యవసాయం మరియు పశువుల పెంపకం
- చెత్త మరియు మల నీరు డంపింగ్
- సముద్ర ట్రాఫిక్ మొదలైనవి.

తెలంగాణలో నీటి కాలుష్యానికి ఇతర ఉదాహరణలు

- దుర్గం చెరువు :యాంటిడిప్రెసెంట్స్, పెయిన్ కిల్లర్స్, యాంటీ ఒబెసిటీ మందులు మరియు కొకైన్ జాడలు వంటి 183 ఆర్గానిక్ మైక్రోపోల్యూటెంట్లను పరిశోధకులు గుర్తించారు.
- మూసీ నది: శాస్త్రవేత్తలు నదిలో ఔషధాల యొక్క 48 రకాల క్రియాశీల అవశేషాలను కనుగొన్నారు.
- హైదరాబాద్ భూగర్భ జలాలు: భూగర్భజలంలో ఔషధ మరియు వ్యవసాయ రసాయన సమ్మేళనాలను పరిశోధకులు కనుగొన్నారు, ఇది ప్రాంత జనాభాకు ఆరోగ్య ప్రమాదాలను కలిగిస్తుంది.

నీటి ఎద్దడి దృష్ట్యా నాగార్జునసాగర్ లో నీటి పంపింగ్ అత్యవసరం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/te...>

[//www.thehindu.com/news/national/te...
gements-for-emergency-water-pumping-at-
nagarjunasagar/article68062268.ece#: ~:
text=Arrangements%20for%20emergency%20pumpi](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

[ng%20of, తర్వాత](#)

[%20ఏప్రిల్%2015%2C%20అధికారులు%20అన్నారు.](#)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పేపర్-IV (అభివృద్ధి మరియు పర్యావరణ సమస్యలు)

సందర్భం: రాష్ట్రంలోని కొన్ని జిల్లాల్లో నీటి ఎద్దడి ఉన్న దృష్ట్యా తక్షణమే యుద్ధప్రాతిపదికన సిద్ధం చేసి చర్యలు తీసుకోవాల్సిన

అవసరం ఉంది.

వార్షికో ఎందుకు

- తెలంగాణలోని హైదరాబాద్ లో తాగునీటి ఎద్దడి తీవ్రస్థాయికి చేరుకోవడంతో నల్గొండలోని నాగార్జునసాగర్ రిజర్వాయర్ నుంచి అత్యవసరంగా నీటిని పంపింగ్ చేయాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది.

ముఖ్య ముఖ్యాంశాలు

- ప్రస్తుతం రిజర్వాయర్ లో నీటిమట్టం దాదాపు 510.30 అడుగుల వద్ద ఉంది, ఇది నీటి సరఫరా స్థాయి కంటే తక్కువగా ఉంది.
- దీంతో 2016 నుంచి రెండోసారి ఎమర్జెన్సీ పంపుల ద్వారా నీటిని తీయాలని నిర్ణయించారు.

ప్రత్యామ్నాయ నీటి వనరులు మరియు మౌలిక సదుపాయాల ప్రణాళికలు

- నీటి ఎద్దడిని పరిష్కరించేందుకు, ప్రత్యామ్నాయ నీటి వనరుల నుంచి డిమాండ్ ను తీర్చేందుకు ప్రణాళికలు రూపొందిస్తున్నారు.
- జంట రిజర్వాయర్లు- హిమాయత్ సాగర్ మరియు ఉస్మాన్ సాగర్ నుండి రోజుకు అదనంగా 20 మిలియన్ లీటర్ల నీటిని విడుదల చేయాలని హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ సప్లై అండ్ సీవర్జేజ్ బోర్డు (HMWS&SB) నిర్ణయించింది.
- అదనంగా, కొత్త నీటి శుద్ధి కర్మాగారాల నిర్మాణాన్ని పరిశీలిస్తున్నారు మరియు నీటి ట్యాంకర్ల సంఖ్యను పెంచడానికి ప్రణాళికలు ఉన్నాయి, అలాగే నీటి డిమాండ్ పెరుగుదల అంచనాకు అనుగుణంగా కొత్త ట్యాంకర్ల కొనుగోలుకు ప్రణాళికలు ఉన్నాయి.

ముందస్తు అంచనాలు

- రాబోయే నెలల్లో నాగార్జునసాగర్ లో 500 అడుగుల కంటే తక్కువ నీటి మట్టాలు తగ్గే అవకాశం ఉన్నందున, రిజర్వాయర్ లోని డెడ్ స్టోరేజీ స్థాయి నుండి నిరంతరం నీటి సరఫరా ఉండేలా బార్డ్ లేదా పాంటూన్ పై సెకండరీ

పంపింగ్ సౌకర్యాలను ఏర్పాటు చేయడానికి HMWS&SB సన్నాహాలు చేస్తోంది.

- గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మరియు దాని పరిధియ ప్రాంతాలకు నీటి సరఫరాలో అంతరాయాలను నివారించడం ఈ ప్రోయాక్టివ్ విధానం లక్ష్యం.
- నాగార్జున సాగర్ లో నీటి మట్టాలు తీవ్ర స్థాయికి చేరుకున్నప్పటికీ, హైదరాబాద్ కు అదనపు తాగునీటి సరఫరాను తీసుకురావడానికి ప్రభుత్వం కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందించింది.

మిషన్ భగీరథ

- 43,791 కోట్ల బడ్జెట్ తో తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ప్రతి గ్రామానికి మిషన్ భగీరథ సురక్షిత మంచినీటి ప్రాజెక్ట్.
- దృష్టి: సురక్షితమైన మరియు స్థిరమైన పైప్ లైన్ తాగునీటి సరఫరాను నిర్ధారించడానికి:
- గ్రామీణ ప్రాంతాలకు 100 LPCD (రోజుకు తలసరి లీటర్లు),
- మున్సిపాలిటీలకు 135 LPCD
- మున్సిపల్ కార్పొరేషన్లకు 150 LPCD
- 10% పరిమాణం పారిశ్రామిక అవసరాలకు కేటాయించబడింది
- నివాసంలోని ప్రతి ఇంటికి కుళాయి కనెక్షన్ ను అందించడం.

అన్ని నీటిపారుదల వనరులలో 10% నీరు త్రాగునీటి కోసం రిజర్వ్ చేయబడింది

మేడిగడ్డలో కాఫర్ డ్యామ్ నిర్మాణ దిశగా తెలంగాణ ప్రభుత్వ యోచన

మూలం: ది న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/18/telegana-govt-likely-to-construct-cofferdam-at-medigadda>

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/18/telegana-govt-likely-to-construct-cofferdam-at-medigadda](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/18/telegana-govt-likely-to-construct-cofferdam-at-medigadda)

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: పేపర్-IV(ఆర్థిక మరియు అభివృద్ధి)

సందర్భం: కాళేశ్వరం లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్పై నేషనల్ డ్యామ్ సేఫ్టీ అథారిటీ (ఎన్డిఎస్ఎ) నుండి రెండు మూడు రోజుల్లో ప్రాథమిక నివేదికను తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆశిస్తోంది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- గోదావరి నది నీటిని ఖరీఫ్ సీజన్కు తరలించేందుకు మేడిగడ్డ బ్యారేజీ ఏడో ఫైర్పై కాఫర్ డ్యామ్ను నిర్మించాలని తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తోంది.

ముఖ్య ముఖ్యాంశాలు

- మేడిగడ్డ బ్యారేజీ పిల్లర్లు 2023 అక్టోబర్లో దెబ్బతిన్నాయి.
- నేషనల్ డ్యామ్ సేఫ్టీ అథారిటీ (ఎన్డిఎస్ఎ) వచ్చే రెండు మూడు రోజుల్లో కాళేశ్వరం లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్పై ప్రాథమిక నివేదికను అందించనుంది.
- అదనంగా, నిర్మాణ సంస్థ అయిన ఎల్అండ్టీ, దెబ్బతిన్న బ్యారేజీ పిల్లర్లకు మరమ్మతులు చేయడం మరియు మేడిగడ్డ వద్ద కాఫర్ డ్యామ్ను దాని స్వంత ఖర్చుతో నిర్మించే బాధ్యతను తీసుకుంటుంది.
- అక్టోబరు 2023లో మేడిగడ్డ బ్యారేజీ వల్ల సంభవించిన గణనీయమైన నష్టం కారణంగా కాఫర్ డ్యామ్ నిర్మాణం మరియు దెబ్బతిన్న స్తంభాల మరమ్మత్తు అవసరం.
- బ్యారేజీకి చెందిన దాదాపు అరడజను పిల్లర్లు మునిగిపోవడంతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని కోరింది.
- నాలుగు నెలల్లో నివేదిక సమర్పించాలని ఎన్డిఎస్ఎ

మొదట నిపుణుల కమిటీని అభ్యర్థించింది, అయితే రుతుపవనాల ప్రారంభానికి ముందే మధ్యంతర నివేదిక ఇవ్వాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోరింది.

- మేడిగడ్డ బ్యారేజీ యొక్క దెబ్బతిన్న స్తంభాలు, నిర్మాణం యొక్క భద్రత మరియు కార్యాచరణ గురించి ఆందోళనకు గురిచేస్తున్నాయి.
- ఇది ఖరీఫ్ సీజన్కు గోదావరి నది నీటిని సమర్థవంతంగా మళ్లించేలా చేయడానికి కాఫర్ డ్యామ్ను నిర్మించి దెబ్బతిన్న స్తంభాలకు మరమ్మతులు చేయాలనే నిర్ణయానికి దారితీసింది.

కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు గురించి

- కాళేశ్వరం లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్ లేదా KLIP అనేది తెలంగాణలోని కాళేశ్వరం, భూపాలపల్లిలో గోదావరి నదిపై బహుళ ప్రయోజన నీటిపారుదల ప్రాజెక్ట్.
- ప్రస్తుతం ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద బహుళ-దశల లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్, దాని సుదూర అప్ స్కీమ్ ప్రభావం, ప్రాణహిత మరియు గోదావరి నదుల సంగమం వద్ద ఉంది.
- ప్రాణహిత నది వార్ధా, పైంగంగ మరియు వైంగంగ నదులతో సహా వివిధ చిన్న ఉపనదుల సంగమం, ఇది ఉపఖండంలో ఏడవ-అతిపెద్ద నీటిపారుదల బేసిన్ను ఏర్పరుస్తుంది, దీని వార్షిక విడుదల 6,427,900

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

ఎకరాల కంటే ఎక్కువ లేదా 280 TMC.

- ఇది ప్రధానంగా దట్టమైన అడవులు మరియు వన్యప్రాణుల అభయారణ్యాల వంటి ఇతర పర్యావరణపరంగా సున్నితమైన మండలాల గుండా ఉన్నందున ఇది ఉపయోగించబడలేదు.
- కాళేశ్వరం లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్ట్ 13 జిల్లాల ద్వారా సుమారు 500 కి.మీ దూరం విస్తరించి 7 లింక్లు మరియు 28 ప్యాకేజీలుగా విభజించబడింది మరియు 1,800 కిమీ కంటే ఎక్కువ కాలువ వ్యవస్థను ఉపయోగించుకుంటుంది.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ మొత్తం 240 TMC (మేడిగడ్డ బ్యారేజీ నుండి 195, శ్రీపాద ఎల్లంపల్లి ప్రాజెక్ట్ నుండి 20 మరియు భూగర్భ జలాల నుండి 25) ఉత్పత్తి చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. వీటిలో 169 నీటిపారుదలకి, 30 హైదరాబాద్ మున్సిపల్ నీటికి, 16 ఇతర పారిశ్రామిక అవసరాలకు మరియు 10 సమీపంలోని గ్రామాలలో తాగునీరు కింద అందించగా, మిగిలినది బాప్సీభవన నష్టంగా అంచనా వేయబడింది.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ కింద సేద్యం చేయదగిన మొత్తం కమాండ్ ఏరియా (అప్ స్ట్రీమ్ మరియు డౌన్ స్ట్రీమ్ కారకాలు రెండింటినీ లెక్కించిన తర్వాత నీటిపారుదల చేయగల స్థిరమైన ప్రాంతం) 1,825,000 ఎకరాలకు పెంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

నేషనల్ డ్యామ్ అథారిటీ మరియు భద్రతా చట్టం గురించి

- నీరు రాష్ట్ర జాబితాలో ఉంది, కానీ కేంద్ర ప్రభుత్వం రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 246 ప్రకారం డ్యామ్ భద్రతా చట్టం చేసింది.
- ఆర్టికల్ 246 కొన్ని షరతులలో రాష్ట్ర జాబితాలో, జాబితా చేయబడిన విషయాలపై చట్టం చేయడానికి పార్లమెంటుకు అధికారం ఇస్తుంది.
- పార్లమెంట్ ఆమోదించిన డ్యామ్ సేఫ్టీ యాక్ట్, భారతదేశంలో డ్యామ్ భద్రతను నిర్ధారించడానికి ఒక సంస్థాగత యంత్రాంగాన్ని అందిస్తుంది.
- డ్యామ్ భద్రతకు సంబంధించిన ప్రమాణాలను నిర్వహించడానికి, ఆనకట్ట-సంబంధిత విపత్తులను నివారించడానికి మరియు డ్యామ్లకు సంబంధించిన అంతర్-రాష్ట్ర ఆందోళనలను పరిష్కరించడానికి, నేషనల్ డ్యామ్ సేఫ్టీ అథారిటీని ఈ చట్టం ఏర్పాటు చేసింది.
- నేషనల్ డ్యామ్ సేఫ్టీ అథారిటీకి ఒక చైర్మన్ నేతృత్వం వహిస్తారు. ఐదుగురు సభ్యులు పని అనుభవం కలిగి ఉంటారు: విధానం మరియు పరిశోధన, సాంకేతికత, నియంత్రణ, విపత్తు మరియు స్థితిస్థాపకత మరియు పరిపాలన మరియు ఫైనాన్స్.
- దేశంలోని అన్ని పెద్ద డ్యామ్లపై నిఘా, తనిఖీ, ఆపరేషన్ మరియు నిర్వహణ కోసం ప్రత్యేక నిబంధనలు వున్నాయి.

తుమ్మిడిహట్టి ప్రాజెక్టు నిర్మాణంపై మహారాష్ట్రతో చర్చలు

మూలం: తెలంగాణ నేడు

<https://telanganatoday.com/telangana-in-talks-with-maharashtra-govt-to-construct-to-construct-tummidihatti-project-revanth-reddy>

TSPSC సీలబ్ టెచిక్యం: నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులు

సందర్భం: గోదావరి నది తెలంగాణలోనే అతి పొడవైన నది

వార్తల్లో ఎందుకు

- తుమ్మిడిహట్టి ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో చర్చలు జరుపుతోంది.

ముఖ్యాంశాలు

- గోదావరి నదిపై తుమ్మిడి హట్టి వద్ద రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బ్యారేజీ నిర్మిస్తుంది
- ఆదిలాబాద్ లోని కుష్టిలో ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని ప్రభుత్వం చేపడుతుందని, భవిష్యత్తులో జిల్లాలోని మెజారిటీ ప్రాంతాన్ని సాగునీటి కిందకు తీసుకువస్తామన్నారు.
- తుమ్మిడిహట్టి ప్రాజెక్టు నిర్మాణం కోసం మహారాష్ట్రలోని రైతాంగానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం నష్టపరిహారం చెల్లిస్తుంది.
- దీనికి డాక్టర్ బీఆర్ అంబేద్కర్ పేరు కూడా పెట్టనున్నారు.

తుమ్మిడిహట్టి బ్యారేజీ

- తుమ్మిడిహట్టి బ్యారేజీ అనేది తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ఆదిలాబాద్ జిల్లా, కౌటాల మండలం, తుమ్మిడిహట్టి గ్రామం వద్ద గోదావరి నదికి ఉపనది అయిన ప్రాణహిత నదిపై ప్రతిపాదిత బ్యారేజీ.
- తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని తూర్పు ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో కరువు పీడిత ప్రాంతాలలో 2,00,000 ఎకరాల ఆయకట్టుకు ఈ ప్రాజెక్టు నీటిపారుదల సౌకర్యాన్ని అందిస్తుంది.

గోదావరి నది

- గోదావరి నది తెలంగాణలోనే అతి పొడవైన నది, ఇది

నిజామాబాద్, జగిత్యాల, పెద్దపల్లి, నిర్మల్ మరియు మంచుర్యాలతో సహా తెలంగాణలోని అనేక జిల్లాల గుండా ప్రవహిస్తుంది.

- గోదావరి తెలంగాణలోకి నిజామాబాద్ జిల్లా కందకుర్తి వద్ద ప్రవేశిస్తుంది, ఇక్కడ మంజీర, హరిద్రా నదులు గోదావరిలో కలుస్తుంది మరియు త్రివేణి సంగమం ఏర్పడుతుంది.
- ఈ నది ఉత్తరాన నిర్మల్ మరియు మంచుర్యాల జిల్లాల సరిహద్దులో మరియు దక్షిణాన నిజామాబాద్, జగిత్యాల, పెద్దపల్లి జిల్లాల మధ్య ప్రవహిస్తుంది.
- ప్రాణహిత నది గోదావరి నదికి అతిపెద్ద ఉపనది, దీని పారుదల, బేసిన్ లో దాదాపు 34% ఆక్రమించింది.
- ఇంద్రావతి 2వ అతిపెద్ద ఉపనది. ఇది కలహండి, ఒడిశాలోని నబరంగాపూర్ మరియు ఛత్తీస్ గఢ్ లోని బస్తర్ జిల్లా యొక్క "జీవన రేఖ"గా పిలువబడుతుంది.

వార్తల్లో కోమటి కుంట చెరువు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

[https:](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

[//www.newindianexpress.com/states/te.../Apr/27/te.../inaction-on-komati-kunta-lake-construction](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

TSPSC సీలబన్ టెచిత్వం: తెలంగాణలో నదులు, సరస్సులు

సందర్భం: కోమటి కుంట చెరువు నిర్మాణంపై అధికారుల నిర్లక్ష్యంపై తెలంగాణ హైకోర్టులో విచారణ జరిగింది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- నిజాంపేట్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ పరిధిలోని బాచుపల్లిలోని కోమటి కుంట చెరువు ఫుల్ ట్యాంక్ లెవల్ (ఎఫ్ టి ఎల్) లో అక్రమ నిర్మాణాలను

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

అరికట్టడంలో అధికారుల నిర్లక్ష్యంపై దాఖలైన పిల్ మరియు రిట్ పిటిషన్‌ను తెలంగాణ హైకోర్టు విచారించింది.

కోమటి కుంట చెరువు

- నిజాంపేట్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ పరిధిలోని బాచుపల్లిలో కోమటి కుంట చెరువు ఉంది.
- మేడ్చల్ మల్కాజిగిరి జిల్లా బాచుపల్లిలోని కోమటి కుంట చెరువు (ట్యాంక్) ఫుల్ ట్యాంక్ లెవల్ (ఎఫ్టీఎల్)లో బహుళ అంతస్తుల భవనం నిర్మాణం వార్తల్లో నిలిచింది.
- తెలంగాణ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ అలోక్ ఆరాధే, జస్టిస్ అనిల్ కుమార్ జుకంటితో కూడిన డివిజన్ బెంచ్.. బాచుపల్లిలోని కుమటికుంట చెరువు వద్ద అక్రమ కట్టడాలపై వివరాలు కోరినప్పటికీ ప్రభుత్వం అందజేయలేదు. దీంతో ప్రభుత్వ అధికారుల తీరుపై ఆందోళన వ్యక్తం చేసింది.

తెలంగాణలో ముఖ్యమైన చెరువులు

- కోమటికుంట చెరువు భూమిని వాసవీ ఇన్‌ఫ్రా లిమిటెడ్ అనే రియల్ ఎస్టేట్ సంస్థ ఆక్రమించుకుని, అపార్ట్‌మెంట్ కాంప్లెక్స్ నిర్మాణం పూర్తి చేసిందిని పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది కోర్టుకు తెలిపారు. సరస్సును పరిరక్షించాలంటూ నీటిపారుదల, రెవెన్యూ శాఖలకు ఆయన ఫిర్యాదు చేసినా స్పందన రాలేదు.

తెలంగాణలోని ముఖ్యమైన సరస్సులు

హిమాయత్ సాగర్	<ul style="list-style-type: none"> • హిమాయత్ సాగర్ ఒక కృత్రిమ సరస్సు, ఇది తెలంగాణ రాజధాని అయిన హైదరాబాద్ నుండి 20 కి.మీ దూరంలో ఉంది. • ఇది ఉస్మాన్ సాగర్ చెరువు అని పిలువబడే ఒక పెద్ద కృత్రిమ చెరువుకి సమాంతరంగా ఉంది.
హుస్సేన్ సాగర్	<ul style="list-style-type: none"> • హుస్సేన్ సాగర్ హైదరాబాద్‌లో ఉన్న మధ్యయుగ కృత్రిమ చెరువు • ఇబ్రహీం కులీ కుతుబ్ షా పాలనలో 1562లో హజ్రత్ హుస్సేన్ షా వలీ దీనిని నిర్మించారు. • హుస్సేన్ సాగర్ తెలంగాణ మరియు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గుండా ప్రవహించే కృష్ణా నది యొక్క ఉపనది అయిన మూసీ నది ద్వారా నీటిని పొందుతుంది.
పాఖల్ సరస్సు	<ul style="list-style-type: none"> • పాఖల్ సరస్సు తెలంగాణలోని వరంగల్ జిల్లాలో పాఖల్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం సమీపంలో ఉన్న మానవ నిర్మిత చెరువు. • పాఖల్ సరస్సును 1213 ADలో మధ్యయుగపు తొలి భాగంలో వరంగల్‌లోని కాకతీయ రాజవంశం పాలకుడు గణపతిదేవుడు నిర్మించాడు.
పోచారం సరస్సు	<ul style="list-style-type: none"> • పోచారం సరస్సు తెలంగాణలోని నిజామాబాద్ జిల్లాలో ఉంది. • ఇది పోచారం అటవీ మరియు వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం ప్రక్కనే ఉంది.

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

దుర్గం చెరువు	<ul style="list-style-type: none"> దుర్గం చెరువు తెలంగాణలోని రంగారెడ్డి జిల్లాలో, హైదరాబాద్ నగరానికి సమీపంలో ఉన్న మంచినీటి సహజ సరస్సు. ఈ సరస్సు 83 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో విస్తరించి ఉంది. జూబ్లీహిల్స్ మరియు మాదాపూర్ ప్రాంతాల మధ్య ఉన్న ఈ సరస్సును సీక్రెట్ లేక్ అని కూడా పిలుస్తారు.
ఫాక్స్ సాగర్ సరస్సు	<ul style="list-style-type: none"> ఫాక్స్ సాగర్ సరస్సును జీడిమెట్ల చెరువు లేదా కొల్ల చెరువు అని కూడా అంటారు. ఇది హైదరాబాద్ కొంపల్లి సమీపంలోని జీడిమెట్లలో ఉంది. ఇది తెలంగాణలో ఐదవ అతిపెద్ద సరస్సుగా గుర్తింపు పొందింది. చేపలు పట్టడానికి ప్రసిద్ధి చెందింది.
పాలైర్ సరస్సు	<ul style="list-style-type: none"> పాలైర్ సరస్సు తెలంగాణలోని ఖమ్మం జిల్లాలోని కూసుమంచి మండలంలోని పాలైర్ గ్రామంలో ఉన్న ఒక కృత్రిమ సరస్సు. ఈ సరస్సు నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్ట్ యొక్క ఎడమ గట్టు కాలువ అయిన లాల్ బహదూర్ కెనాల్ కు బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ గా కూడా పనిచేస్తుంది. ఈ సరస్సు ప్రయాణికులకు ఒక ముఖ్యమైన ఆకర్షణ.
శామీర్ పేట సరస్సు	<ul style="list-style-type: none"> తెలంగాణలోని శామీర్ పేట సరస్సు హైదరాబాద్ కు సమీపంలోని కృత్రిమ సరస్సు. ఇది నిజాం పాలనలో నిర్మించబడింది. ఈ సరస్సు అనేక పక్షులను ఆకర్షిస్తుంది, ఇది పక్షుల వీక్షణకు మంచి ప్రదేశం.

సరస్సు పరిరక్షణ

- భూగర్భ జలాల అదనపు రీఛార్జ్ కి సరస్సులు దోహదం చేస్తాయి. అయితే, పట్టణీకరణ నీటి వనరులను కోల్పోవడానికి దారితీసింది.
- భూగర్భజలాల మట్టం వేగంగా క్షీణిస్తోంది మరియు అపార్ట్ మెంట్ కాంప్లెక్స్ ద్వారా భూగర్భ జలాలు అధ్వాన్నంగా ఉన్నాయి.
- సరస్సులలో బట్టలు ఉతకడం మరియు చెత్తను విచక్షణారహితంగా డంపింగ్ చేయడం వంటి కార్యకలాపాల వల్ల కాలుష్య కారకాలు అదనపు సమస్యగా మారాయి.
- కలుషితమైన సరస్సులు స్థానిక వాతావరణ పరిస్థితులను ప్రభావితం చేయడమే కాకుండా

పరోక్షంగా వాతావరణ మార్పులకు దోహదం చేస్తాయి

ముఖ్యమైన సమాచారం

- తెలంగాణ రాష్ట్ర కాలుష్య నియంత్రణ మండలి (TSPCB) సమాచారం ప్రకారం, ఫిబ్రవరి 2023 నాటికి, గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (GHMC) పరిధిలోని 185 సరస్సులలో సుమారు 23 ఎండిపోగా, డిసెంబర్ 2022 నాటికి ఏడు ఎండిపోయినట్లు నివేదికలు తెలుపుతున్నాయి.
- ఖాజాగూడలోని తౌతు కుంట, గచ్చిబౌలిలోని ఐఎస్ బి సరస్సు, ఖానామెట్ సరస్సు, గోపన్ పల్లిలోని ఎడ్లవాని కుంట, కొత్తగూడలోని నీర్ల చెరువు వంటి కొన్ని సరస్సులు ఎండిపోయాయి. టీఎస్ పీసీబీ విశ్లేషించిన నీటి నమూనాలు సీడీ, బీడీ, నైట్రేట్ లు ఎక్కువగా

ఉన్నట్లు స్పష్టంగా సూచిస్తున్నాయి. సరస్సు నీటిలో ఫాస్ఫేట్లు ఉన్నట్లు గుర్తించడం జరిగింది.

- కరిగిన ఆక్సిజన్ స్థాయిలు వాస్తవంగా ఉనికిలో లేవు మరియు సేకరించిన అన్ని నీటి నమూనాలలో ఫిలమెంటస్ బ్యాక్టీరియా కనుగొనబడింది.
- గుర్తించిన సరస్సులను పునరుద్ధరించడమే కాకుండా వాటి బేసిన్లలోని ఇతర సరస్సుల పరిస్థితిని అంచనా వేయడం తక్షణ అవసరమని నిపుణులు గుర్తించారు.

సరస్సుల రక్షణ కమిటీ

- హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ రీజియన్ పరిధిలోని సరస్సుల సంరక్షణ కోసం సరస్సుల పరిరక్షణ కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు.
- ఇది సరస్సులు మరియు వాటి పరీవాహక ప్రాంతాల రక్షణ మరియు అభివృద్ధి నిర్వహణలో పాల్గొంటుంది. HMDA యొక్క మెట్రోపాలిటన్ కమిషనర్ కమిటీ యొక్క అన్ని కార్యకలాపాలను సమన్వయం చేస్తారు.

గోదావరి నీటిని తోడుకునేందుకు జియో బ్యాగ్లు సిద్ధం : తెలంగాణ ప్రభుత్వం

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/te-ana-government-plans-geo-bags-buffer-to-draw-godavari-water/articleshow/110517490.cms>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో నీటిపారుదల మరియు వ్యవసాయం

సందర్భం: రాబోయే సీజన్లో కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు కింద సాగునీటి సౌకర్యం కల్పించేందుకు, నీటి నిల్వ కోసం తాత్కాలిక డ్యామ్ను నిర్మించేందుకు జియో బ్యాగులను ఉపయోగించనున్నారు.

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పంప్ హౌస్ వద్ద జియో బ్యాగులను ఉపయోగించి తాత్కాలిక డ్యామ్ని నిర్మించడం ద్వారా మేడిగడ్డ ఎగువన ఉన్న కన్నెపల్లి పంప్ హౌస్ నుండి మరియు కాళేశ్వరం లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ (కెఎల్ఐఎస్)లో భాగంగా నీటిని లాగేందుకు ప్రణాళికను రూపొందిస్తున్నట్లు సమాచారం.

ముఖ్యాంశాలు

- రానున్న ఖరీఫ్ సీజన్లో కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు కింద ఆయకట్టుకు సాగునీరు అందించేందుకు కన్నెపల్లి

పంప్ హౌస్, అన్నారం, నుండి జియో బ్యాగ్లను నుంచి నీటిని ఎత్తిపోసి ఎల్లంపల్లి రిజర్వాయర్కు తరలించేందుకు నీటిపారుదల శాఖ యోచిస్తోంది.

- జియో బ్యాగులు రబ్బరు డ్యామ్ల వంటి తాత్కాలిక డ్యామ్లు, ఇవి పాలిస్టర్, పాలిప్రోఫైలిన్ లేదా పాలిథిలిన్ మెటీరియల్తో తయారు చేయబడతాయి మరియు బ్యాగులను రాళ్లు, ఇసుకతో నింపి నదికి అడ్డంగా ఉంచి నీటి నిల్వను ఏర్పాటు చేస్తారు.
- గోదావరి నది నుంచి నీటిని ఎత్తిపోసేందుకు వీలుగా కన్నెపల్లి పంప్ హౌస్ హెడ్ రెగ్యులేటర్ నుంచి దిగువకు 100 నుంచి 150 మీటర్ల వరకు జియో బ్యాగులు ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు నీటిపారుదల శాఖ అధికారి తెలిపారు.
- ఎల్లంపల్లిలో నీటిని ఎత్తిపోసి నిల్వ చేస్తే మిడ్ మానేరుతో

పాటు మొత్తం కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు భాగాలకు విడుదల చేయవచ్చు.

జియో బ్యాగ్స్ అంటే ఏమిటి?

- జియో బ్యాగ్లు పాలిస్టర్, పాలీప్రోఫైలిన్ లేదా పాలిథిలిన్తో తయారు చేయబడిన వివిధ పరిమాణాల కంటైనర్లు.
- నదీతీరాలు, బీచ్లు, ఆఫ్షోర్ బ్రేక్వాటర్లు మొదలైన నీటి వనరుల హైడ్రాలిక్ నిర్మాణాల తీరాలను రక్షించడానికి ఇవి ఆర్థిక పరిష్కారం.
- పొదుపుగా, పర్యావరణానికి అనుకూలమైన, సముద్ర రక్షణ యొక్క సాంప్రదాయిక పద్ధతులకు, సమర్థవంతమైన ప్రత్యామ్నాయాన్ని అందిస్తాయి.
- జియో బ్యాగ్ అనేది పాలిస్టర్, పాలీప్రోఫైలిన్ లేదా పాలిథిలిన్తో తయారు చేయబడింది.
- జియోటెక్స్టైల్ లైనర్లు హైడ్రాలిక్ నిర్మాణాలు మరియు నదీతీరాలను తీవ్రమైన కోత మరియు స్కారింగ్ నుండి రక్షించడానికి ఒక ఆర్థిక పరిష్కారం.
- జియో బ్యాగ్లు సంప్రదాయ సముద్ర రక్షణకు సరైన ప్రత్యామ్నాయం.

జియో బ్యాగ్ల అప్లికేషన్లు/అనువర్తనాలు

- **వరద నియంత్రణ**- జియో బ్యాగ్ల యొక్క అత్యంత ప్రముఖమైన అప్లికేషన్లలో వరద నియంత్రణ ఒకటి. వరదలను మళ్లించడానికి మరియు నష్టాలను తగ్గించడానికి గోడలను నిర్మించడం కంటే ఇసుకతో నిండిన జియో బ్యాగ్లను ఉపయోగించి నిరోధక గోడలను నిర్మించడం చాలా ప్రభావవంతంగా మరియు పొదుపుగా ఉంటుందని నిరూపించబడింది. ఈ సంచులు చాలా బలవంతంగా ఉంటాయి ఎందుకంటే అవి ఉపయోగించడానికి చాలా సౌకర్యవంతంగా ఉంటాయి మరియు తీవ్రమైన వాతావరణ పరిస్థితులను తట్టుకునేంత మన్నికగా ఉంటాయి.
- **తీరకోతలకు నివారణ**- మట్టి కోతను, నదుల తీరకోతలను నిరోధించేందుకు, అంచులపై సంచులను ఉంచడం వల్ల నీరు భూమిలోకి ప్రవేశించకుండా చేస్తుంది, అడవులు మరియు

మైదానాల నేల చెక్కుచెదరకుండా ఉంటుంది. ఈ సంచులు నదుల్లోకి జారిపోయే ప్రమాదం లేకుండా, తాగునీటి కోసం నదుల్లోకి ప్రవేశించడంలో సహాయపడే అవరోధంగా కూడా పనిచేస్తాయి.

- **సముద్ర నిర్మాణాల రక్షణ**- వివిధ ఆఫ్షోర్ నిర్మాణాల రక్షణలో ఓషన్ జియో బ్యాగ్లు చాలా ముఖ్యమైనవి. వాణిజ్య మరియు వ్యూహాత్మక ప్రయోజనాలకు కీలకమైన ఓడరేవులు, రేవులు, బ్రేక్వాటర్, హైడ్రాలిక్ నిర్మాణాలు మొదలైనవి వీటిలో ఉన్నాయి .
- **సైనిక కోట**- జియో బ్యాగ్లు దృఢమైనవి, మన్నికైనవి మరియు ఉపయోగించడానికి అనుకూలమైనవి. ఇది బంకర్లు మరియు సైనిక కోటలను నిర్మించడానికి సరైన ఎంపికగా వుంటాయి. ఇవి సూర్యరశ్మి, మంచు మరియు వర్షాలకు ఎక్కువ కాలం బహిర్గతం కావు. అధిక నిరోధకతను కలిగి ఉంటాయి, రక్షణ దళాల ఉపయోగం కోసం సముచితంగా వుంటాయి.

జియో బ్యాగ్ ఖర్చు ప్రభావం

- ప్రపంచ ప్రమాణ ప్రత్యేకతతో అందుబాటు ధరలో వుంటాయి.
- CC బ్లాక్, కంకర, హార్డ్ రాక్ మొదలైన వాటిని ఉపయోగించి చేసే సాంప్రదాయిక కోత నిరోధక పనితో పోల్చితే, ఇసుకతో నిండిన జియోబ్యాగ్స్ సాంకేతికత తక్కువ ఖర్చుతో కూడుకున్నది.
- జియో బ్యాగ్లను ఉపయోగించే కోత నిరోధక పనికి తక్కువ ఇన్స్టాలేషన్ మరియు నిర్వహణ ఖర్చు, తక్కువ బరువున్న పరికరాలు, నిర్మాణ పనులకు తక్కువ స్థలం, రవాణా ఖర్చు, తక్కువ శక్తి అవసరం అని ప్రపంచ వ్యాప్తంగా గమనించబడింది.
- ఇతర దేశాల నుండి దిగుమతి చేసుకునే బండరాళ్లతో పోలిస్తే, జియో బ్యాగ్ స్థానికంగా అందుబాటులో ఉంటాయి మరియు తక్కువ ఖర్చుతో కూడుకున్నవి.
- CC బ్లాక్లు మరియు బండరాళ్లతో పోలిస్తే జియో బ్యాగ్ల తయారీ మరియు బ్యాగ్ల నాణ్యత నియంత్రణ సులభం.

గౌరవెల్లి ప్రాజెక్ట్ లో సిసిటివి ఆపరేషన్ లోపాలపై NGT ఆగ్రహం

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

[https://](https://www.newindianexpress.com/states/te/2024/May/09/operational-glitches-in-gouravelli-project-cctvs-raise-ngt-concerns-2)

www.newindianexpress.com/states/te/2024/May/09/operational-glitches-in-gouravelli-project-cctvs-raise-ngt-concerns-2

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ నది ప్రాజెక్టులు మరియు పర్యావరణ అందోళనలు

సందర్భం: సిద్దిపేటలోని గౌరవెల్లి ప్రాజెక్టు, గోదావరి నదీ నిర్వహణ బోర్డు (జిఆర్ఎంబీ), నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యూనల్.

వార్తల్లో ఎందుకు

- సిద్దిపేటలోని గౌరవెల్లి ప్రాజెక్టులో ఏర్పాటు చేసిన సీసీటీవీ కెమెరాలు పనిచేయకపోవడంతో గోదావరి నదీనిర్వహణ బోర్డు (జిఆర్ఎంబీ), జాతీయ హరిత ట్రిబ్యూనల్ ఆగ్రహానికి గురికావాల్సి వచ్చింది.

ముఖ్యాంశాలు:

- NGT కేసును విచారిస్తున్నప్పుడు, NGT ముందు కేసు తుది తీర్పు వచ్చే వరకు, నిర్మాణ కార్యకలాపాలు జరగకుండా చూసేందుకు ప్రాజెక్ట్ సైట్‌లో CCTV కెమెరాలను అమర్చాలని GRMBని ఆదేశించింది.
- NGT ఆదేశాలకు అనుగుణంగా, ప్రాజెక్ట్ కార్యకలాపాలను పర్యవేక్షించడానికి GRMB గట్టుపై ఏడు CCTV కెమెరాలను ఏర్పాటు చేసింది, కేసు పరిష్కారమయ్యే వరకు నిర్మాణాన్ని నిలిపివేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. అయితే, తనిఖీ సమయంలో కొన్ని సీసీటీవీ కెమెరాల పనితీరులో కొన్ని లోపాలున్నాయని వాటిని సరిదిద్దేందుకు ప్రాజెక్టు అధికారుల దృష్టికి తీసుకెళ్లారు.
- “తదనంతరం, చాలా కెమెరాల నుండి డేటా స్వీకరించడం గత కొన్ని నెలలుగా ఆగిపోయింది.
- సభ్యకార్యదర్శి ఫోన్ ద్వారా పలుమార్లు గుర్తు

చేసినప్పటికీ, నేరుగా సమావేశాలు జరిగినప్పుడు ప్రాజెక్టు అధికారులకు వ్యక్తిగతంగా సమాచారం అందించినప్పటికీ, సంబంధిత అధికారులు సీసీ కెమెరాల సక్రమ పనితీరుపై ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదని లేఖలో పేర్కొన్నారు.

- ఈ కేసు తుది విచారణ జూలై 4న జరగనున్నందున, సీసీటీవీ కెమెరాల్లోని సమస్యలను సత్వరమే పరిష్కరించేందుకు అవసరమైన ప్రాధాన్యతా చర్యలు తక్షణమే చేపట్టాలని జిఆర్ఎంబీ లేఖలో పేర్కొంది.

సిద్దిపేటలోని గౌరవెల్లి ప్రాజెక్టు

- సిద్దిపేటలోని గౌరవెల్లి ప్రాజెక్టు సిద్దిపేటలోని అక్కన్నపేట మండలం గుడాటిపల్లి వద్ద ఉంది.
- ప్రాజెక్ట్ ఇప్పుడు 8.23 TMC అడుగుల నిల్వ సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది.
- నీటిని మిడ్ మానేరు నుండి సేకరించి తోటపల్లి రిజర్వాయర్ గుండా నార్లాపూర్ కు లింక్ కెనాల్ ద్వారా మరో 8 కి.మీ ప్రయాణించాలి.
- నీటిపారుదల శాఖ నార్లాపూర్ నుంచి రేగొండ వరకు 12 కిలోమీటర్ల మేర సొరంగం తవ్వి, రిజర్వాయర్ లోకి నీటిని ఎత్తిపోసేందుకు పంప్ హౌస్ ను నిర్మించారు.
- నీటిపారుదల శాఖ ద్వారా 132 మెగావాట్ల సామర్థ్యం కలిగిన మూడు లిఫ్ట్ పంపులను ఏర్పాటు చేశారు.

- ఈ పంపుల ద్వారా రేగొండ పంప్ హౌస్ నుంచి 126 మీటర్ల మేర నీటిని లిఫ్టు చేసి గౌరవెల్లిలోకి వదులుతారు.

గోదావరి నదీ నిర్వహణ బోర్డు (GRMB)

- గోదావరి నదీ నిర్వహణ బోర్డు (GRMB)ని అడ్మినిస్ట్రేటివ్ కంట్రోల్ లో అటానమస్ బాడీగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014లోని సెక్షన్ 85లోని సబ్-సెక్షన్లు (1), (4) మరియు (5) ద్వారా అందించబడిన అధికారాల ప్రకారం, కేంద్ర ప్రభుత్వం గోదావరి నదీ నిర్వహణ బోర్డును జలవనరుల మంత్రిత్వ శాఖ, RD & GR గెజిట్ నోటిఫికేషన్ - SO 1403(E), ప్రాజెక్టుల నిర్వహణ, నియంత్రణ కోసం 28వ తేదీ మే, 2014 న కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎప్పటికప్పుడు నోటిఫై చేసి 2014 జూన్ 2న అమలులోకి వచ్చింది.
- GRMB యొక్క ప్రధాన కార్యాలయం హైదరాబాద్ లో ఉంది.
- GRMB సెక్రటేరియట్ లోని అన్ని పోస్టులను కేంద్ర ప్రభుత్వం/ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సిబ్బంది/ఆఫీసర్ల నుండి డిప్యూటీషన్ ప్రాతిపదికన భర్తీ చేయాలి.

నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యునల్ (NGT)

- నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యునల్ (NGT) అనేది భారతదేశంలోని

ఒక చట్టబద్ధమైన సంస్థ, ఇది పర్యావరణ పరిరక్షణ మరియు ఇతర సహజ వనరులకు సంబంధించిన కేసులను త్వరితగతిన పరిష్కరించడంలో వ్యవహరిస్తుంది.

- ఇది 2010లో నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యునల్ చట్టం ప్రకారం ఏర్పాటైంది. పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం చట్టబద్ధమైన సంస్థను ఏర్పాటు చేసి, ఆస్ట్రేలియా మరియు న్యూజిలాండ్ తర్వాత ప్రపంచంలో మూడవ దేశంగా భారతదేశం నిలిచింది.
- నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యునల్ (NGT) 2010లో నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యునల్ చట్టం ప్రకారం పర్యావరణ సమస్యలకు సంబంధించిన కేసులను పరిష్కరించడానికి మరియు దానికి సంబంధించిన నిర్ణయాలను వేగంగా అమలు చేయడానికి ఒక చట్టబద్ధమైన సంస్థగా ఏర్పడింది.
- ఆరు నెలల వ్యవధిలో దరఖాస్తులు మరియు పిటిషన్లను పరిష్కరించాలని ట్రిబ్యునల్ ఆదేశాన్ని కలిగి ఉంది.
- వాయు కాలుష్యాన్ని నిరోధించే ప్రయత్నాలలో భాగంగా పదిహేనేళ్లకు పైబడిన పాత డీజిల్ వాహనాలను ఢిల్లీ రోడ్లపై నడపడం చట్టవిరుద్ధమని ఆదేశించడం ద్వారా నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యునల్ బాధ్యత వహిస్తుంది. ఛత్తీస్ గఢ్ రాష్ట్రంలోని హస్టియో-అరండ్ అడవుల్లోని బొగ్గు బ్లాకుల క్లియరెన్స్ ను ట్రిబ్యునల్ ప్రత్యేక ఉత్తర్వులో రద్దు చేసింది.

పర్యావరణ అనుకూల నిర్మాణాలకు ప్రోత్సాహకాలు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

[https:](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

[/www.newindianexpress.com/states/te.../May/20/te.../for-constructing-eco-friendly-buildings](https://www.newindianexpress.com/states/te.../May/20/te.../for-constructing-eco-friendly-buildings)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పర్యావరణ శాస్త్రం మరియు పర్యావరణం, వాతావరణ మార్పులను తగ్గించడానికి ప్రభుత్వ

కార్యక్రమాలు

సందర్భం: పర్యావరణహిత నివాసాలను మధ్యతరగతి ప్రజలకు అందుబాటులోకి తీసుకురావాలని డిప్యూటీ సీఎం విక్రమార్క అన్నారు

వార్తలో ఎందుకు

- 50 శాతం నీరు, 40 శాతం విద్యుత్ ను ఆదా చేసే గ్రీన్ భవనాల నిర్మాణాలను ప్రోత్సహించేందుకు రాష్ట్ర

Indian Green Building Council
Greening India since 2001

ప్రభుత్వం ప్రోత్సాహకాలను అందిస్తుందని తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉప ముఖ్యమంత్రి, ఆర్థిక మంత్రి ప్రకటించారు.

ముఖ్యాంశాలు

- ఇండియన్ గ్రీన్ బిల్డింగ్ కౌన్సిల్ (ఐజీబీసీ) ప్రాపర్టీ షో ముగింపు కార్యక్రమంలో డిప్యూటీ సీఎం ప్రసంగిస్తూ హైదరాబాద్ కు పెట్టుబడులను ఆకర్షించి గ్లోబల్ సిటీగా తీర్చిదిద్దేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అన్ని చర్యలు తీసుకుంటోందని చెప్పారు.
- గత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాల దార్శనికత వల్ల హైదరాబాద్ కు ఓఆర్ఆర్, అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం, కృష్ణా నదీ జలాలను నగరానికి మళ్లించడం, మెట్రో రైలు, హైటెక్ సిటీ వంటి అనేక సౌకర్యాలు వచ్చాయని గుర్తు చేశారు.
- ప్రభుత్వం RRR మరియు ORR మధ్య పారిశ్రామిక సమూహాలను నిర్మిస్తుంది. ఇది వేలాది ఉద్యోగాలను సృష్టిస్తుంది అన్నారు.

ORR మరియు RRR మధ్య హాసింగ్ కాలనీలు

- కూకట్ పల్లి, ఈసీఐఎల్ లోని హాసింగ్ బోర్డు కాలనీల తరహాలో ఓఆర్ఆర్, ఆర్ఆర్ఆర్ల మధ్య హాసింగ్ కాలనీలను కూడా ప్రభుత్వం నిర్మిస్తుందని, ఈ ఇళ్ల నిర్మాణంలో ఐజీబీసీ కీలక పాత్ర పోషించాలని పిలుపునిచ్చారు.
- హరిత భవనాలను ప్రోత్సహించడంలో మరియు 11.67 బిలియన్ చదరపు అడుగుల లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించడంలో IGBC చేస్తున్న కృషిని ఆయన

ప్రశంసించారు.

- **1.46** బిలియన్ చదరపు అడుగుల గ్రీన్ బిల్డింగ్ ఏరియా లక్ష్యాన్ని సాధించడమే కాకుండా **2.5** లక్షల రెసిడెన్షియల్ యూనిట్లను గ్రీన్ బిల్డింగ్ లుగా మార్చినందుకు ఐజీబీసీని డిప్యూటీ సీఎం అభినందించారు.
- గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పారిశుధ్యం, విద్యుత్, ఆరోగ్య సదుపాయాలు వంటి మౌలిక సదుపాయాలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యతనిస్తోంది.

త్వరలో కొత్త సమగ్ర ఇంధన విధానం

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అన్ని వర్గాల వినియోగదారులకు నిరంతరాయంగా విద్యుత్ ను అందుతుందని పేర్కొన్న డిప్యూటీ సీఎం, త్వరలో రాష్ట్రానికి సమగ్ర ఇంధన విధానాన్ని ప్రభుత్వం తీసుకువస్తుందని చెప్పారు.
- ఇటీవలే కొత్తగూడెంలో 10.5 మెగావాట్ల సోలార్ పవర్ ప్లాంట్ ను ప్రారంభించారు.
- **4,000** మెగావాట్ల యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ కూడా ఏడాదిలోగా కార్యకలాపాలు ప్రారంభించనుంది. సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ కి చెందిన ఖాళీ స్థలాల్లో సోలార్ పవర్ ప్లాంట్లు ఏర్పాటు చేస్తారు మరియు ప్రధాన నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులపై ఫ్లోటింగ్ సోలార్ పవర్ ప్లాంట్లు ఏర్పాటు చేస్తారు.

ఇండియన్ గ్రీన్ బిల్డింగ్ కౌన్సిల్ (IGBC)

- ఇండియన్ గ్రీన్ బిల్డింగ్ కౌన్సిల్ (IGBC) అనేది భారతీయ పరిశ్రమల సమాఖ్య (CII)లో భాగం మరియు ఇది 2001 సంవత్సరంలో ఏర్పడింది.
- ఇది భారతదేశం యొక్క ప్రీమియర్ సర్టిఫికేషన్ భాగం.
- కౌన్సిల్ విస్తృతమైన సేవలను అందిస్తుంది, ఇందులో గ్రీన్ బిల్డింగ్ రేటింగ్ ప్రోగ్రామ్లు, సర్టిఫికేషన్ సేవలు మరియు గ్రీన్ బిల్డింగ్ ట్రైనింగ్ ప్రోగ్రామ్లు ఉన్నాయి.

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

- గ్రీన్ బిల్డింగ్ కాంగ్రెస్ను కౌన్సిల్ నిర్వహిస్తుంది, ఇది గ్రీన్ బిల్డింగ్లపై వార్షిక ఫ్లాగ్షిప్ ఈవెంట్.
- COP మరియు అటువంటి ప్రపంచ వేదికలపై ప్రపంచ సమస్యలను వరల్డ్ గ్రీన్ బిల్డింగ్ కౌన్సిల్ బోర్డు చర్చిస్తుంది.
- స్థిరమైన స్టేషన్ సౌకర్యం, ఆరోగ్యం, పరిశుభ్రత
-

మరియు పారిశుధ్యం, శక్తి సామర్థ్యం, నీటి సామర్థ్యం, స్మార్ట్ మరియు గ్రీన్ కార్యక్రమాలు మరియు ఆవిష్కరణ మరియు అభివృద్ధి వంటి ఆరు పర్యావరణ వర్గాలపై రేటింగ్ ఆధారపడి ఉంటుంది.

- ప్రధాన కార్యాలయం: హైదరాబాద్

వార్తల్లో కడెం రిజర్వాయర్

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/29/telegana-water-crisis-looms-as-kadam-reservoir-nears-dead-storage>

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/29/telegana-water-crisis-looms-as-kadam-reservoir-nears-dead-storage](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/29/telegana-water-crisis-looms-as-kadam-reservoir-nears-dead-storage)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ సహజ వనరులు, రిజర్వాయర్లు

సందర్భం: తెలంగాణలోని నిర్మల్ జిల్లాలోని కడెం ప్రాజెక్టులో నీటి మట్టాలు తగ్గుముఖం పట్టాయి.

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఉష్ణోగ్రతలు పెరుగుతుండడంతో నిర్మల్ జిల్లాలోని కడెం ప్రాజెక్టులో నీటి మట్టాలు క్రమంగా తగ్గుతున్నాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- నదులు మానవ నాగరికతకు జీవనాధారాలు మరియు నీటిపారుదల మరియు జలశక్తి కోసం వాటిపై నిర్మించిన ఆనకట్టలు కూడా ముఖ్య ప్రదేశాలుగా పనిచేస్తాయి.
- ఆదిలాబాద్లోని కడెం ఆనకట్ట అటువంటి ముఖ్యమైన ఆకర్షణ.
- ఇది మహారాష్ట్ర నుండి తెలంగాణలోకి ప్రవేశించే గోదావరి నదికి ఉపనది అయిన కడెం నదికి అడ్డంగా ఈ ప్రాజెక్టు ఉంది.
- కడెం నది గోదావరిలో కలిసే ప్రదేశంలో ఈ ఆనకట్ట ఉంది.

- కడెం జలాశయం 7.603 tmcft కెపాసిటీ కలిగి ఉంది, ఇందులో సాధారణంగా 6 tmcft నిల్వ ఉంటుంది.
- ప్రస్తుతం ప్రాజెక్టు వద్ద నీటిమట్టం 2.630 టీఎంసీలుగా ఉంది.
- నీటిమట్టం 3.299 టీఎంసీలుగా ఉంది.
- ప్రాజెక్టులో నీటి మట్టాలు డెడ్ స్టోరేజీ స్థాయికి చేరితే మిషన్ భగీరథ నుంచి సక్రమంగా అందే తొమ్మిది క్యూసెక్కుల నీటి విడుదలలో ఇబ్బందులు ఎదురయ్యే అవకాశం వుంది. లేని పక్షంలో పూర్తిగా ఆగిపోయే ప్రమాదం ఉంది.
- ఇదే జరిగితే నిర్మల్, మంచుర్యాల జిల్లాల పరిధిలోని కడెం, ఖానాపూర్, దస్తూరాబాద్, పెంబి, జన్నారం మండలాల్లో తాగునీటి ఎద్దడి ఏర్పడుతుంది. 45 వేలకు పైగా కనెక్షన్లపై ప్రభావం చూపుతుంది.
- నీటిమట్టం తగ్గితే రెండు జిల్లాల పరిధిలోని 68 వేల ఎకరాల సాగుభూమికి కూడా సాగునీటి ఇబ్బందులు

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

ఎదురయ్యే అవకాశం ఉంది.

- ఇదిలా ఉండగా, ఖరీఫ్ సీజన్ ప్రారంభం కాకముందే ఆయకట్టు కింద ఉన్న రైతులకు ఇరిగేషన్ అధికారులు క్రాప్ హాలిడే ప్రకటించారు.
- 2016లో ప్రభుత్వం సిల్వీను తొలగించాలని భావించి సమస్యను గుర్తించేందుకు బృందాన్ని పంపింది. అయితే బృందం వివరాలు సేకరించిన తర్వాత ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదని సమాచారం.
- ఈ దశాబ్దంలో కడెం రిజర్వాయర్లో రెండుసార్లు నీరు పొంగిపొర్లింది.
- ప్రాజెక్ట్ డెడ్ స్టోరేజీ స్థాయిలలోకి ప్రవేశించడం ఇది మూడోసారి, చివరిది 2019 మరియు 2021లో జరిగింది.

కడెం రిజర్వాయర్ గురించి

- కడెం ప్రాజెక్టును కడెం ఆది నారాయణరెడ్డి ప్రాజెక్ట్ అని కూడా పిలుస్తారు. ఈ ప్రాజెక్ట్ గోదావరి లోయ పథకంలో భాగంగా 1949లో ప్రారంభించబడింది మరియు 1958లో పూర్తి చేయబడింది.

- ఇది తెలంగాణలోని నిర్మల్ జిల్లా, కడెం మండలం సమీపంలో గోదావరికి ఉపనది అయిన కడెం నదిపై ఉన్న జలాశయం.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ నిర్మల్ మరియు మంచెరియల్ జిల్లాల పరిధిలోని స్థానిక ఆయకట్టును కవర్ చేస్తుంది.
- స్థానిక పరివాహక ప్రాంతాన్ని స్థిరీకరించడానికి సరస్వతి కెనాల్ ద్వారా శ్రీ రామ సాగర్ ప్రాజెక్ట్ ద్వారా రిజర్వాయర్ అనుబంధంగా ఉంది.
- నీటి పంపిణీకి రెండు ప్రధాన కాలువలు ఉన్నాయి, ఎడమ కాలువ పొడవు 76.8 కి.మీ మరియు కుడి కాలువ పొడవు 8 కి.మీ.

ముఖ్యమైన వాస్తవాలు

- కుంటాల వద్ద కడెం నదిపై కుంటాల జలపాతం ఏర్పడింది. ఈ జలపాతం 150 మీటర్ల ఎత్తులో ఉంది.
- నిర్మల్ బొమ్మలు స్థానికంగా లభించే 'పొంకిచెక్క'తో తయారు చేయబడ్డాయి, ఇవి చాలా తేలికగా వుండి అనువైనవి. తయారు చేయవలసిన బొమ్మను బట్టి కావలసిన ఆకారం మరియు పరిమాణంలో కత్తిరించబడతాయి.

కృష్ణా జలాల పంపిణీపై తెలంగాణ, ఆంధ్రాల మధ్య వివాదం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/30/telegana-andhra-spar-over-krishna-water-distribution>

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/30/telegana-andhra-spar-over-krishna-water-distribution>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: సహజ వనరులు, నీటిపారుదల వ్యవస్థ

సందర్భం: కృష్ణా జలాల పంపిణీపై తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ మధ్య వివాదం నెలకొంది

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఆంధ్రప్రదేశ్ (AP) మరియు తెలంగాణ మధ్య కృష్ణా నది నీటి వాటాపై వివాదాన్ని పరిష్కరించేందుకు,

రెండు రాష్ట్రాలు, కృష్ణా జల వివాదాల ట్రిబ్యునల్-2 (KWDT-2) ముందు తమ అభ్యర్థనలను సమర్పించాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- అవిభాజ్య ఆంధ్రప్రదేశ్ కు కేటాయించిన మొత్తం 811 టీఎంసీల కృష్ణా నీటిలో 789.8 టీఎంసీలను కేటాయించాలని తెలంగాణ కోరగా, ఇప్పటికే ప్రాజెక్టుల వారీ కేటాయింపులకు అంతరాయం కలిగించవద్దని ఏపీ బ్రిజేష్ కుమార్ ట్రిబ్యూనల్ ను అభ్యర్థించింది.
- కృష్ణా జల వివాదాల ట్రిబ్యూనల్-2 (కేడబ్ల్యూడీటీ-2) ముందు రెండు రాష్ట్రాలు తమ పిటిషన్లను సమర్పించాయి.
- తెలంగాణ తన స్టేట్ మెంట్ ఆఫ్ కేస్ (SoC)లో, ఆంధ్రప్రదేశ్ తన మొత్తం కేటాయింపు 512 tmcft లో 291 tmcft నీటిని ఆదా చేసిందని వాదించింది మరియు AP నుండి ఆదా చేసిన నీటిని రాష్ట్రం యొక్క కొనసాగుతున్న ప్రాజెక్టులకు కేటాయించాలని ట్రిబ్యూనల్ ను అభ్యర్థించింది.
- అదనంగా, SLBC (40 tmcft), కల్వకుర్తి LIS (53 tmcft), నెట్టెంపాడు LIS (25.4 tmcft), PRLIS (90 tmcft) మరియు డిండి LIS (30) వంటి కొనసాగుతున్న ప్రాజెక్టులకు మరో 238.4 tmcft కేటాయించాలని తెలంగాణ అభ్యర్థించింది.
- కేడబ్ల్యూడీటీ-2 ప్రతిపాదించిన విధంగా జూరాల ప్రాజెక్టు కోసం తెలంగాణ 9 టీఎంసీఎఫ్ టీలను కూడా కోరింది.
- గోదావరి నీటిని ఆంధ్రప్రదేశ్ కృష్ణా డెల్టాకు మళ్లించడాన్ని ఉటంకిస్తూ కృష్ణాలో అదనపు నీటి ఆవశ్యకతను రాష్ట్రం చెప్పింది.
- అయితే గోదావరి మళ్లించు వల్ల లభ్యమయ్యే జలాలపై కేడబ్ల్యూడీటీకి ఎలాంటి అధికారం లేదని ఏపీ వాదించింది.
- అంతర్ రాష్ట్ర నదీ జలాల వివాదాల (ISRWD) చట్టం, 1956లోని సెక్షన్ 3 కింద ప్రస్తుత ట్రిబ్యూనల్ కు కేంద్ర ప్రభుత్వం తదుపరి నిబంధనలను (ToR) సూచించడంతో, ట్రిబ్యూనల్ SoCలు మరియు ప్రత్యుత్తరాలను దాఖలు చేయాలని రెండు తెలుగు

రాష్ట్రాలను ఆదేశించింది.

తెలంగాణ విజ్ఞప్తి

- మొత్తం 811 tmcft లో 75% డిపెండబిలిటీతో సమానమైన వాటా కోసం తెలంగాణ పిటిషన్ వేసింది, ఇది 555 tmcft కంటే తక్కువ ఉండకూడదని, రాష్ట్రానికి కేటాయించాలని కోరారు.
- అదనంగా, 65% డిపెండబిలిటీతో 43 టీఎంసీల అదనపు క్వంటమ్ ను తెలంగాణ వాటాగా గుర్తించి, తదనుగుణంగా కేటాయించాలని తెలంగాణ అభ్యర్థించింది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ కృష్ణా బేసిన్ కు మళ్లించిన మొత్తం 45 టీఎంసీలను కేటాయించాలని తెలంగాణ విజ్ఞప్తి చేసింది.
- ఎన్ఎస్పి, కెసి కెనాల్, టిబిపిఆర్ బిహెచ్ఎల్ సి మరియు గుంటూరు ఛానల్ వంటి బేసిన్ వెలుపల ఉన్న ప్రాజెక్టులకు నీటి కేటాయింపులను ఒకే సాగునీటి (ఐడి) పంటకు పరిమితం చేయాలని తెలంగాణ ట్రిబ్యూనల్ ను కోరింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ విజ్ఞప్తి

- KWDT-1 చేసిన 75% ఆధారపడదగిన కేటాయింపులలో పూర్వపు AP చేపట్టిన 28 ప్రాజెక్టులను 'ఇప్పటికే ఉన్న ప్రాజెక్టులు'గా పరిగణించి రక్షిత వినియోగాలను అందించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ అభ్యర్థించింది.
- ఏపీ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014లోని సెక్షన్ 89కి వివరణ ఇస్తూ గతంలో చేసిన ప్రాజెక్టుల వారీ కేటాయింపులకు భంగం కలిగించరాదని ఏపీ వాదించింది.
- తగిన ఉత్తర్వులు జారీ చేయడంలో విఫలమైతే కృష్ణా నదీ జలాలపై ఆధారపడిన నివాసితులకు కోలుకోలేని నష్టం తప్పవని ఏపీ ఉద్ఘాటించింది.

కృష్ణా జలాల వివాదానికి మూలం

- ఈ వివాదం 1956 నవంబర్ లో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన నాటిది.
- ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పాటుకు ముందు, రాయలసీమ ప్రాంతం మరియు తెలంగాణ ప్రాంతంతో సహా ఆంధ్రాలోని వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన నలుగురు సీనియర్ నాయకులు 1956 ఫిబ్రవరి 20న

పెద్దమనుషుల ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశారు.

- ప్రపంచవ్యాప్తంగా అనుసరించిన ఒప్పందాల ఆధారంగా సమాన పంపిణీతో నీటి వనరుల వినియోగానికి సంబంధించి తెలంగాణ ప్రయోజనాలను మరియు అవసరాలను పరిరక్షించడం ఒప్పందంలోని నిబంధనలలో ఒకటి.
- ట్రిబ్యూనల్ ఆండ్రప్రదేశ్ కు 811 టీఎంసీల ఆధారపడదగిన నీటిని కేటాయించింది.
- వినియోగ యంత్రాంగం ఆధారంగా ఆండ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం దీనిని ఆండ్ర మరియు తెలంగాణల మధ్య వరుసగా 512: 299 tmcft నిష్పత్తిలో విభజించింది.
- తెలంగాణలోని కరువు పీడిత మహబూబ్ నగర్ ప్రాంతానికి తుంగభద్ర డ్యామ్ (కృష్ణా బేసిన్ లో ఒక భాగం) నీటిని తీసుకెళ్లాలని ట్రిబ్యూనల్ సిఫారసు

చేసింది.

- 2014లో రెండు తెలుగు రాష్ట్రాలు 66:34 నిష్పత్తిలో తాత్కాలిక ప్రాతిపదికన నీటిని విభజించేందుకు అంగీకరించాయి.
- ఉమ్మడి రాష్ట్రానికి కేటాయించిన మొత్తం 811 టీఎంసీల అడుగులలో తెలంగాణకు దాదాపు 299 టీఎంసీల నీరు అందుతుండగా, అవశేష ఆండ్రప్రదేశ్ కు 512 టీఎంసీల నీరు అందనుంది.
- రెండు రాష్ట్రాలు ఉమ్మడి రిజర్వాయర్లపై నదికి ఇరువైపులా ప్రాజెక్టులను నిర్మించాయి.
- కృష్ణాపై జూరాల, నాగార్జున సాగర్, పులిచింతల మరియు శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులన్నీ రాష్ట్రాలు ఒకటిగా ఉన్నప్పుడు నిర్మించబడ్డాయి.

పచ్చదనం పెంచే దిశగా GHMC చర్యలు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/teelangana/2024/May/10/ghmc-persists-with-vulnerable-indigenous-trees>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ వృక్షజాలం మరియు జంతుజాలం, పర్యావరణం మరియు ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: త్వరిత పెరుగుదల మరియు తక్కువ నిర్వహణ ఖర్చు కారణంతో ప్రభుత్వ ఏజెన్సీలచే పెట్టోఫోరమ్ మరియు గుల్మోహర్ వంటి జాతులు ప్రాధాన్యతను పొందుతున్నాయి.

వార్తలో ఎందుకు

- భారీ వర్షాల కారణంగా 200కి పైగా చెట్లు నేలకూలాయి, ప్రధానంగా పెట్టోఫోరం ఫ్లైరోకార్పమ్ (కొండ చింత) మరియు డెలోనిక్స్ రెజియా (రాయల్ పోయిస్నియానా లేదా గుల్మోహర్ చెట్లు).

- గత తెలంగాణ ప్రభుత్వ హయాంలో పెట్టోఫోరమ్ మరియు డెలోనిక్స్ రెజియా స్థానంలో టామరిండస్ ఇండికా (చింతపండు), అజాడిరచ్ఛా ఇండికా (వేప), పొంగమియా మరియు ఇతర రకాలను మార్చడానికి ప్రణాళికలు ఉన్నప్పటికీ. ఈ ప్రతిపాదనలు నిలిపివేయబడ్డాయి.
- పెట్టోఫోరమ్ మరియు గుల్మోహర్ వంటి జాతులకు GHMC ప్రాధాన్యతనిస్తుందని నివేదికలు

ముఖ్యాంశాలు

సూచిస్తున్నాయి. ఇందుకు కారణం అవి త్వరగా పెరగడం, మరియు తక్కువ నిర్వహణ ఖర్చుకావడం.

హరితహారం కార్యక్రమం గురించి

- హరితహారం అనేది భారతదేశంలోని తెలంగాణ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యక్రమం, రాష్ట్రంలో పచ్చదనాన్ని పెంచే లక్ష్యంతో ఉంది.
- హరితహారం అనే పేరు తెలంగాణ అధికార భాష అయిన తెలుగులో "పచ్చని హారము" అని అర్థం.
- ప్రతి సంవత్సరం లక్షలాది మొక్కలను నాటడం మరియు పెంపకం చేయడం ద్వారా, రాష్ట్రంలో హరితహారాన్ని 24% నుండి 33% కి పెంచడం, హరితహారం కార్యక్రమం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం.
- పర్యావరణాన్ని పరిరక్షించడం మరియు రక్షించడం యొక్క ప్రాముఖ్యత గురించి ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడం కూడా ఈ కార్యక్రమం లక్ష్యం.
- ఈ కార్యక్రమాన్ని తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు 3 జూలై 2015న ప్రారంభించారు.
- సృష్టింగ్, ఆక్రమణ, అగ్నిప్రమాదం మరియు మేత వంటి బెదిరింపుల నుండి ఈ అడవులను రక్షించడం, క్షీణించిన అడవులను పునరుద్ధరించడం తెలంగాణ ఫ్లాగ్షిప్ ప్రోగ్రామ్లో భాగం.
- ఇది వాటర్షెడ్ విధానం ఆధారంగా ఇంటెన్సివ్ మట్టి మరియు తేమ సంరక్షణ చర్యలను అవలంబించింది.

ముఖ్యమైన లక్షణాలు

- హరితహారం కార్యక్రమానికి అర్హత ప్రమాణాలు పాల్గొనేవారి రకాన్ని బట్టి మారుతూ ఉంటాయి.
- వ్యక్తులు:కార్యక్రమంలో పాల్గొనాలనుకునే ఏ వ్యక్తి అయినా

ప్రభుత్వం నిర్వహించే చెట్ల పెంపకం డ్రైవ్ లో స్వచ్ఛందంగా పాల్గొనడం ద్వారా లేదా స్వయంగా మొక్కలు నాటడం ద్వారా అలా చేయవచ్చు. వ్యక్తులకు నిర్దిష్ట అర్హత ప్రమాణాలు లేవు.

- **NGOలు:**పర్యావరణ పరిరక్షణ రంగంలో పనిచేస్తున్న ప్రభుత్వేతర సంస్థలు (NGOలు) ప్రభుత్వంతో భాగస్వామ్యంతో ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొనవచ్చు. ఎన్టీవోలను రిజిస్టర్ చేసుకోవాలి మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణ కార్యకలాపాలలో చురుకుగా పాల్గొనాలి.
- **విద్యా సంస్థలు:**పాఠశాలలు, కళాశాలలు మరియు విశ్వవిద్యాలయాలు తమ క్యాంపస్ లో చెట్ల పెంపకం డ్రైవ్ లను నిర్వహించడం ద్వారా లేదా సమీపంలోని అటవీ ప్రాంతాన్ని దత్తత తీసుకోవడం ద్వారా కార్యక్రమంలో పాల్గొనవచ్చు. అటువంటి కార్యకలాపాలను చేపట్టేందుకు అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాలు మరియు వనరులను విద్యా సంస్థ కలిగి ఉండాలి.
- **ప్రభుత్వ శాఖలు:**అటవీ శాఖ, మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ మరియు పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్ట్ మెంట్ వంటి వివిధ ప్రభుత్వ శాఖలు తమ తమ కార్యకలాపాల పరిధిలో ప్లాంట్ షాన్ కార్యకలాపాలను చేపట్టడం ద్వారా కార్యక్రమంలో పాల్గొనవచ్చు.
- **కార్పొరేట్లు:**కంపెనీలు ప్రభుత్వంతో భాగస్వామ్యం చేయడం ద్వారా, లేదా వారి కార్పొరేట్ సామాజిక బాధ్యత (CSR) కార్యకలాపాలలో చెట్ల పెంపకం డ్రైవ్ లను నిర్వహించడం ద్వారా కార్యక్రమంలో పాల్గొనవచ్చు. కంపెనీలు చెల్లుబాటు అయ్యే CSR విధానాన్ని కలిగి ఉండాలి మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణ కార్యకలాపాలలో చురుకుగా పాల్గొనాలి.

తూర్పుకనుమల నీటి వనరుల్లో ఆక్రమణ జాతి విస్తరణ

మూలం: ది హిందూ

[https:](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

[//www.thehindu.com/news/national/te...](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

[-scientists-find-armoured-sailfin-catfish-has-spread-to-60-of-water-bodies-of-eastern-ghats/article68161438. ece](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

TSpsc ఔచిత్యం: ఎకాలజీ అండ్ ఎన్విరాన్మెంట్, సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ

సందర్భం: eDNA విధానం నమ్మదగినది మరియు ఖచ్చితమైనది, ఒకే ల్యాబ్ పరీక్షలో, ఆక్రమణ జాతుల ఉనికిని పరీక్షించవచ్చు.

వార్తల్లో ఎందుకు

- సెయిల్ ఫిన్ క్యాట్ ఫిష్ లు తూర్పు కనుమలలోని నీటి వనరులలో 60% వరకు వ్యాపించి, మత్స్యకార వలలను మరియు పర్యావరణ వ్యవస్థను కూడా దెబ్బతీస్తున్నాయని CSIR-సెంటర్ ఫర్ సెల్యులార్ అండ్ మాలిక్యులర్ బయాలజీ (CCMB) శాస్త్రవేత్తలు కనుగొన్నారు.

eDNA-ఆధారిత పరిమాణాత్మక PCR పరీక్ష

- చెరువులు మరియు ఆక్వేరియాలో ఆల్గల్ పెరుగుదలను శుభ్రపరిచే సామర్థ్యం కోసం సెయిల్ ఫిన్ క్యాట్ ఫిష్ పరిచయం చేయబడ్డాయి, అయితే దీని జనాభా విపరీతంగా పెరిగింది. శాస్త్రవేత్తలు అభివృద్ధి చేసిన ప్రత్యేకమైన 'eDNA- ఆధారిత పరిమాణాత్మక PCR పరీక్ష' ద్వారా ఈ విషయం గ్రహించబడింది.
- eDNA అనేది నీటి నమూనాల నుండి సేకరించిన పర్యావరణ DNA.
- ఈ సందర్భంలో, ప్రధాన శాస్త్రవేత్త జి. ఉమాపతి మరియు నీల్ దీప్ గంగూలీతో సహా శాస్త్రవేత్తలు ప్రత్యేకంగా ఈ వినూత్న పద్ధతి ద్వారా క్యాట్ ఫిష్ యొక్క DNA కోసం వెతికారు.
- కొత్త పర్యావరణ వ్యవస్థలో జాతులను ప్రవేశపెట్టినప్పుడు ఆక్రమణ జాతులు వేగంగా పెరుగుతాయి . వీటిని వేటాడే జీవులు దాదాపుగా వుండకపోవడంతో ఇవి నూతన పర్యావరణ వ్యవస్థకు మరియు జీవనోపాధికి ముప్పు కలిగిస్తాయి.

సాంకేతికత యొక్క ప్రయోజనాలు

- సాయుధ సెయిల్ ఫిన్ క్యాట్ ఫిష్ ను ముందస్తుగా

గుర్తించడంలో eDNA సాంకేతికత సహాయపడుతుంది.

- పర్యావరణ వ్యవస్థలను సంరక్షించడానికి, పర్యావరణ సమతౌల్యానికి తోడ్పడటానికి, ఆక్రమణ చేపలను ముందుగా గుర్తించడం చాలా ముఖ్యం.
- సాంప్రదాయ పద్ధతుల వలె కాకుండా, eDNA విధానం నమ్మదగినది మరియు ఖచ్చితమైనది, తక్కువ ఖర్చుతో చేయవచ్చు మరియు కొన్ని నెలల్లో తూర్పు కనుమల నీటి వనరుల వంటి పెద్ద భూభాగంలో ఉపయోగించవచ్చు.
- ఒక ప్రయోగశాల పరీక్షలో, eDNA విధానాన్ని ఖచ్చితంగా ఉపయోగించి ఆక్రమణ జాతుల ఉనికి కోసం దాదాపు 20 నీటి భాగాలను కూడా పరీక్షించవచ్చు.
- శాస్త్రవేత్తల అధ్యయనాలు పత్రికలో ప్రచురించబడింది - ఎన్విరాన్మెంట్ DNA.

సాయుధ సెయిల్ ఫిన్ క్యాట్ ఫిష్

- రాకాషి లేదా డెవిల్ ఫిష్ అని పిలువబడే ఆర్మర్డ్ సెయిల్ ఫిన్ క్యాట్ ఫిష్ భారతదేశంలోని తూర్పు కనుమల ప్రాంతంలోని నీటి వనరులలో కనుగొనబడింది.
- ఆక్రమణ జాతులు, వాస్తవానికి చేపలు పట్టే వలలు మరియు స్థానిక చేప జాతులకు ముప్పు కలిగిస్తాయి.

తూర్పు కనుమలు

- తూర్పు కనుమలు భారతదేశంలోని పర్వతాల శ్రేణి, ఇవి ఉత్తరాన ఒడిశా నుండి దక్షిణాన తమిళనాడు

వరకు బంగాళాఖాతం వెంబడి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మరియు కర్ణాటక మరియు తెలంగాణ ప్రాంతాల గుండా వెళతాయి.

- తూర్పు కనుమలు సాధారణంగా ఈశాన్య-నైరుతి దిశగా సాగే నిరంతరాయ కొండల శ్రేణి, సగటు ఎత్తు సుమారు 2,000 అడుగులు (600 మీటర్లు) మరియు

శిఖరాలు 4,000 అడుగులు (1,200 మీటర్లు) మరియు అంతకంటే ఎక్కువ ఎత్తుకు చేరుకుంటాయి.

- తూర్పు కనుమలలో ఎత్తైన ప్రదేశం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని అర్మకొండ. దీని ఎత్తు 5,512 అడుగులు (1,680 మీటర్లు)

వరి సేకరణను వేగవంతం చేసే దిశగా తెలంగాణ ప్రభుత్వ చర్యలు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/23/telegana-govt-initiates-measures-to-speed-up-paddy-procurement-process>

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/23/telegana-govt-initiates-measures-to-speed-up-paddy-procurement-process](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/23/telegana-govt-initiates-measures-to-speed-up-paddy-procurement-process)

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో వ్యవసాయ రంగం

సందర్భం: తెలంగాణలో వరి సేకరణ వేగవంతమైంది

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణలో వరి సేకరణ ప్రక్రియను పర్యవేక్షించేందుకు నియమించిన ప్రత్యేక అధికారి గ్రామాల్లోని కొనుగోలు కేంద్రాల్లో పర్యటించారు.

ముఖ్యాంశాలు

- గ్రామాల్లోని కొనుగోలు కేంద్రాలను సందర్శించి ధాన్యం కొనుగోలు ప్రక్రియను త్వరితగతిన పూర్తి చేయాలని కలెక్టర్లను ఆదేశించారు.
- సంగారెడ్డి జిల్లాలోని ఒక్కో కొనుగోలు కేంద్రం నుంచి ప్రతిరోజూ కనీసం ఐదు లారీల వద్దు బస్తాలను రైస్ మిల్లలకు తరలించేలా చూడాలని అధికారులను ఆదేశించారు.
- అధికారుల సూచనల మేరకు వరిని కనీస మద్దతు ధరకు కొనుగోలు చేయాలి. ఇది తడి గింజలకు కూడా వర్తిస్తుంది.
- కొనుగోలు కేంద్రాల వద్ద రైతులకు ఎలాంటి అసౌకర్యం కలగకూడదన్నారు.

- రైస్ మిల్లుల్లో నిల్వ స్థలం లేకుంటే మార్కెటింగ్ శాఖ గోడౌన్లను వినియోగించుకోవాలి.
- ధాన్యం కొనుగోలు చేసిన వెంటనే రైస్ మిల్లర్లు కూడా స్థల సమస్యను అధిగమించేందుకు వెంటనే ధాన్యాన్ని ఎఫ్ సీఐకి పంపేందుకు ప్రయత్నించాలన్నారు.

ప్రక్రియ యొక్క విమర్శ

- గత 45 రోజులుగా, ప్రతిపక్ష పార్టీల ప్రకారం, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా “అసమర్థమైన మరియు అవినీతికరమైన వరి సేకరణ ప్రక్రియ” కారణంగా రైతులు ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నారు.
- అకాల వర్షాల వల్ల రైతులు పండించిన పంటలు అరకొరగా పడిపోవడంతో రైతులు ఇబ్బందులు పడుతున్నారు.
- వరి నిల్వలకు కాపలాగా ఉన్న కొందరు రైతులు పిడుగుపాటుకు ప్రాణాలు కోల్పోయిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి.

- తడి సేద్యం, ఇతర పరామితుల ముసుగులో రైతులకు చెల్లింపులో కోత విధిస్తున్నారని పేర్కొన్నారు.

ప్రభుత్వ అభిప్రాయం

- ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం సన్న వరి (సన్నలు) 14 లక్షల ఎకరాల్లో, సాధారణ రకం వరి (దొడ్డు) రకాలు 32 లక్షల ఎకరాల్లో సాగయ్యాయి.
- సన్నలకు డిమాండ్ ఎక్కువగా ఉండటంతో ప్రైవేట్ వ్యాపారులు (మిల్లర్లు) దొడ్డు రకాల కంటే మెరుగైన ధరను అందిస్తున్నారు. అయితే, కేంద్రం రెండు రకాలకు ఒకే MSPని అందిస్తోంది.
- మార్కెట్లో డిమాండ్ దృష్ట్యా తెలంగాణ ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి చక్కటి రకం బియ్యాన్ని దిగుమతి చేసుకుంటోంది.
- డిమాండ్ను తీర్చడానికి, చక్కటి రకం బియ్యం (సన్నలు) కోసం క్వింటాల్కు ₹ 500 బోనస్

అందించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

తెలంగాణలో ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్

- అన్ని జిల్లాల్లో తెలంగాణ ప్రత్యేక ఫుడ్ ప్రాసెసింగ్ జోన్లు (TSFPZs) ఏర్పాటు చేయాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం కూడా ప్లాన్ చేస్తోంది. ఇది వివిధ ఆహార ధాన్యాల ప్రాసెసింగ్ మరియు విలువ జోడింపు కోసం సమీకృత మౌలిక సదుపాయాలను కలిగి ఉంటుంది.
- రైతుల ప్రయోజనాల కోసం ఆహార మరియు వ్యవసాయ రంగంలో వేగవంతమైన పారిశ్రామికీకరణను ప్రోత్సహించడానికి మరియు స్థానిక యువతకు ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించడానికి TSFPZ లను ఏర్పాటు చేయడం కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆమోదించింది.

వేగంగా కొడంగల్ ప్రాజెక్ట్ పనులు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

[https:](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/07/telegana-government-to-fast-track-kodangal-project)

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/07/telegana-government-to-fast-track-kodangal-project](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/07/telegana-government-to-fast-track-kodangal-project)

TSpsc సీలబ్ బేజిత్యం: తెలంగాణలో సాగునీటి ప్రాజెక్టులు

సందర్భం: నారాయణపేట్-కొడంగల్ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్

వార్తల్లో ఎందుకు

- నారాయణపేట్-కొడంగల్ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ పనులను వేగవంతం చేయాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది

ముఖ్యాంశాలు

- ఎన్నికల ప్రక్రియ పూర్తికావడంతో, ఎన్నికల కోడ్ ఎత్తివేయడంతో ప్రభుత్వం ఈ ప్రాజెక్టుకు టెండర్లు పిలిచేందుకు ఏర్పాట్లు చేస్తోంది.

- నారాయణపేట్-కొడంగల్ ఎల్ఐఎస్ అంచనా వ్యయం సుమారు రూ. 4,350 కోట్లు మరియు దీనిని రెండు దశల్లో నిర్మించనున్నారు.
- ఈ ఏడాది ఫిబ్రవరిలో ముఖ్యమంత్రి ఈ ప్రాజెక్టుకు శంకుస్థాపన చేశారు.
- వూట్కూరు, జయమ్మ, కంకుర్తి చెరువుల ఆధునీకరణతో కూడిన మొదటి దశ ప్రాజెక్టును పూర్తి చేసేందుకు ప్రభుత్వం రూ.2,945 కోట్లు వెచ్చించనుంది.

- రెండో దశలో జాజాపూర్, దౌల్తాబాద్, బొమ్మరావుపేట, లక్ష్మీపూర్, యర్లపల్లి, హుస్సాబాద్, కొడంగల్ చెరువుల సామర్థ్యాన్ని పెంచి రూ.1,404.50 కోట్ల అంచనాతో నీటి ప్రవాహాల కాల్వలను నిర్మించాలని ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది.
- మక్తల్ అసెంబ్లీ సెగ్మెంట్ పరిధిలోని వూట్కూరు, మక్తల్ మండలాల్లో 25,783 ఎకరాలు, నారాయణపేట సెగ్మెంట్లోని నారాయణపేట, ధన్వాడ, దామరగిద్దలో 20,472 ఎకరాలు, కొడంగల్, మద్దూరు, కోస్లి, దౌలత్లోని కోస్లి, దౌలత్ బాద్గల్లోని 53,745 ఎకరాల ఆయకట్టు ప్రతిపాదించారు.

నారాయణపేట - కొడంగల్ ఎత్తిపోతల పథకం

- సుస్థిర అభివృద్ధికి మైలురాయిగా, తెలంగాణ ప్రభుత్వం నారాయణపేట - కొడంగల్ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్కు ఆమోదం తెలిపింది.
- ఈ పరివర్తన ప్రాజెక్ట్ కొడంగల్, నారాయణపేట మరియు మక్తల్ అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాలను కలిగి ఉన్న కరువు పీడిత ప్రాంతాలకు కీలకమైన నీటిపారుదల సౌకర్యాలను అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- నారాయణపేట, కొడంగల్, మక్తల్ అసెంబ్లీ సెగ్మెంట్లతోపాటు నారాయణపేట జిల్లాలో లక్ష ఎకరాలకు సాగునీరు అందించాలని సంకల్పించారు.
- నారాయణపేట జిల్లాకు కూడా తాగునీరు అందిస్తామన్నారు.

నారాయణపేట - కొడంగల్ ఎత్తిపోతల పథకం యొక్క ముఖ్య లక్ష్యాలు మరియు పరిధి

- నారాయణపేట - కొడంగల్ ఎత్తిపోతల పథకం, నియోజకవర్గాలలో 1,00,000 ఎకరాల విస్తీర్ణానికి సాగునీరు అందించడానికి రూపొందించబడింది.

కొడంగల్ ఎత్తిపోతల పథకం- అమలు ప్రణాళిక

- మహబూబ్ నగర్ లో పథకం వ్యూహాత్మక ఖచ్చితత్వంతో అవిష్కృతమవుతుంది.
- ప్రధాన దృష్టి ప్రాంతాలు:
  - ఆమోద ప్రక్రియ క్రమబద్ధీకరణ: ప్రాజెక్ట్ ప్రారంభాన్ని వేగవంతం చేయడానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వంలోని సలహాదారు, LI పథకాలు, I&CAD విభాగం నుండి E&M పనులకు అవసరమైన అనుమతులను పొందడం.
  - ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా: నాణ్యతా ప్రమాణాలు మరియు కార్యాచరణ భద్రతను సమర్థించేందుకు IS కోడ్లు మరియు మార్గదర్శకాలకు ఖచ్చితంగా కట్టుబడి ఉండేలా చూసుకోవడం.
  - డిజైన్ నైపుణ్యం: నిర్మాణ సమగ్రత మరియు కార్యాచరణకు హామీ ఇవ్వడానికి సమర్థ అధికారుల నుండి ఆమోదించబడిన డిజైన్లు మరియు నిర్మాణాల డ్రాయింగ్లు మరియు CM & CD వర్క్లను భద్రపరచడం.
  - వ్యయ నిర్వహణ: వనరుల కేటాయింపు మరియు ఆర్థిక సాధ్యతకు డీవాలింగ్ ఛార్జీలు మరియు పర్మిట్ ఫీజులను అప్రమత్తంగా నిర్వహించడం.
  - ప్రాజెక్ట్ సమగ్రత: ఇప్పటికే ఉన్న ప్రాజెక్ట్లను రక్షించడం మరియు ఏర్పాటు చేసిన మార్గదర్శకాల ప్రకారం డిస్ట్రిబ్యూటరీలు మరియు ఫీల్డ్ ఛానెల్ల ఏకీకరణను నిర్ధారించడం.
  - ఆర్థిక జవాబుదారీతనం: ఆర్థిక లావాదేవీలలో ఖచ్చితత్వం మరియు పారదర్శకతను నిర్ధారించడానికి ధరల సర్దుబాటు మరియు కఠినమైన పరిశీలన కోసం నిబంధనల పర్యవేక్షణ.

మహావీర్ హరిణ వనస్థలి నేషనల్ పార్క్ గురించి

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/uncertainty-over-mahaveer-harina-vanasthali-national-parks-extent/article68215831.ece>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పర్యావరణం మరియు జీవావరణ శాస్త్రం

సందర్భం: మృగవాణి నేషనల్ పార్క్

వార్తల్లో ఎందుకు

- మృగవాణి నేషనల్ పార్క్ విస్తీర్ణం 80 హెక్టార్ల మేర పునః సర్దుబాటు చేయడం వల్ల హైదరాబాద్ కు అవతలి వైపున ఉన్న మరో జింకల ఆవాసం, జాతీయ పార్కు విస్తీర్ణంపై తీవ్ర అనుమానాలు వ్యక్తమవుతున్నాయి.

చిక్కుకున్న సమస్యలు

- జాతీయ రహదారి-65లో ఉన్న మహావీర్ హరిణ వనస్థలి జాతీయ ఉద్యానవనం యొక్క సరిహద్దులు ఖచ్చితమైనవి కాకపోవచ్చు, ఎందుకంటే దానిపై GPS సర్వే నిర్వహించబడలేదు.
- అంతేకాకుండా, పార్క్ చుట్టూ ఉన్న ఎకో సెన్సిటివ్ జోన్ (ESZ) పాక్షికంగా కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థల ఆవరణలోకి వస్తుంది.
- 1994లో విడుదల చేసిన గెజిట్ నోటిఫికేషన్ ప్రకారం, రంగారెడ్డి జిల్లాలోని హయత్ నగర్, మన్నూరాబాద్, తట్టి అన్నారం, కుంట్లూరు, కుత్బుల్లాపూర్, హరేపల్లి మరియు బండ్లగూడ గ్రామాల్లో 1,459 హెక్టార్లు/3,605 ఎకరాల అటవీ భూమిని మహావీర్ హరిణ వనస్థలి నేషనల్ పార్క్ కలిగి ఉంది.

మునుపటి ప్రయత్నాలు

- 2017లో, కేంద్ర పర్యావరణ, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ 17 గ్రామాలలో 40.56 చదరపు కిలోమీటర్ల విస్తీర్ణంలో, అన్ని వైపులా సరిహద్దు నుండి ఒక కిలోమీటరు వరకు పార్క్ కోసం

ESZకి నోటిఫై చేసింది.

- రేఖాంశం మరియు అక్షాంశంతో ESZ యొక్క మ్యాప్ నోటిఫికేషన్లో జోడించబడింది, దానిలో కొన్ని కార్యకలాపాలు మరియు పారిశ్రామిక సంస్థలు నిషేధించబడ్డాయి.
- ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ భూములలో కొంత భాగాన్ని, దానిలో ఇప్పటికే ఉన్న సంస్థలను ESZ కలిగి ఉందనే వాస్తవాన్ని నోటిఫికేషన్ అంగీకరిస్తుంది మరియు కొత్త నిషేధిత కార్యకలాపాలను చేపట్టరాదని ప్రత్యేకంగా పేర్కొంది.
- ESZలోని ప్రభుత్వ భూభాగాలలో జియోలాజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా మరియు ICAR-CRIDAకి చెందినవి ఉన్నాయి.
- అయితే, ఈ సంస్థలకు సమాచార హక్కు చట్టం, 2005 కింద దరఖాస్తు చేసుకున్నప్పుడు, ESZ నోటిఫికేషన్ ను తెలియజేస్తూ అటవీ శాఖ వారికి ఎలాంటి అధికారిక ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు చేయలేదని తేలింది.
- ఈఎస్జెడ్ పరిధిలోకి వచ్చే భూమి విస్తీర్ణం ఎంత ఉందో తెలుసుకోవడానికి ఇప్పటి వరకు, ఎలాంటి జీపీఎస్ సర్వే నిర్వహించలేదని, దీంతో నిషేధిత కార్యకలాపాలను అరికట్టవచ్చున్నారు.
- అయితే, పేర్కొన్న ప్రాంతంలో కొత్త నిర్మాణాలు లేవని బండ్లగూడ జిఎస్ఐ నుండి సమాధానం వెలువడింది .
- అలాగే, CRIDA, దాని వివరణాత్మక సమాధానంలో,

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

లేదు అని చెప్పింది. కానీ ఆ ప్రాంతంలో నిషేధిత కార్యకలాపాలు కొనసాగుతున్నాయి.

ప్రభుత్వ ప్రయత్నాలు

- GSI మరియు జాతీయ ఉద్యానవనం యొక్క అధికారులతో అనుసంధానం కోసం CRIDA ద్వారా మార్చి, 2023లో ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసి, భూభాగాల మధ్య స్పష్టమైన సరిహద్దు ఉండేలా చూసుకోవాలి.
- అయితే, మే, 2023లో కమిటీ చేసిన తదుపరి నివేదిక, అటవీ అధికారులు మరియు GSIతో సరిహద్దు వివాదం లేదని మరియు కాంపౌండ్ వాల్ మరియు ఫెన్సింగ్ తో సరిహద్దు స్పష్టంగా గుర్తించబడిందని మాత్రమే చెబుతోంది. ఇది ESZ గురించి మరియు దానికి కంచె వేయవలసిన అవసరం గురించి ప్రస్తావించలేదు.

మహావీర హరిణ వనస్థలి నేషనల్ పార్క్

●

- మహావీర హరిణ వనస్థలి నేషనల్ పార్క్ అనేది హైదరాబాద్ లోని వనస్థలిపురంలో ఉన్న జింకల జాతీయ ఉద్యానవనం.
- హైదరాబాద్ నగరంలో ఇది అతిపెద్ద గ్రీన్ లంగ్ స్పేస్.
- జైనమతం యొక్క 24వ తీర్థంకరుడైన మహావీర 1975లో అతని 2500వ నిర్వాణ వార్షికోత్సవాన్ని పురస్కరించుకుని ఈ ఉద్యానవనానికి పేరు పెట్టారు.
- ఈ ఉద్యానవనం ఉన్న ప్రదేశం ఒకప్పుడు హైదరాబాద్ పాలకుడైన నిజాం కోసం ఒక ప్రైవేట్ వేట స్థలం.
- ఈ అమూల్యమైన వారసత్వాన్ని పరిరక్షించడానికి మరియు పునరావాసం చేయడానికి జింకల పార్కును ఏర్పాటు చేశారు.
- మహావీర హరిణ వనస్థలి హైదరాబాద్ శివార్లలో, హైదరాబాద్ - విజయవాడ రహదారిలో ఉంది.

పెరుగుతున్న పోడు భూములసాగు - తగ్గుముఖం పడుతున్న ఆదిలాబాద్ అటవీ ప్రాంతాలు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://indianexpress.com/article/trending/trending-in-india/hyderabad-eateries-karachi-bakery-expiry-products-food-safety-viral-9310751/>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: వ్యవసాయం

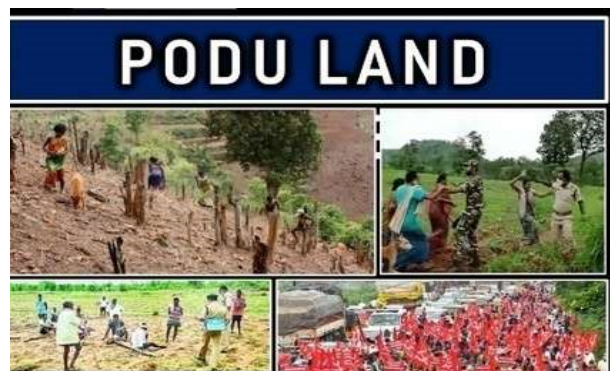
సందర్భం: పోడు సాగు

వార్తల్లో ఎందుకు

- ప్రతి వర్షాకాలంలో వివిధ ప్రాంతాల్లో పోడు రైతులు, అటవీశాఖ అధికారుల మధ్య వాగ్వాదం జరుగుతూనే ఉంది, ఫలితంగా పూర్వపు ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో అటవీ ప్రాంతాలు తగ్గుముఖం పట్టాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- రెవెన్యూ భూములున్న రైతులు సైతం అటవీ

భూములను ఆక్రమించుకుంటూ ఏటా మెల్లగా హద్దులు పెంచుకుంటున్నారని అటవీఅధికారులు చెబుతున్నారు. గ్రామ పరిస్థితిని అర్థం చేసుకోవడానికి కొత్త అధికారులకు సమయం కావాలి కాబట్టి స్థానిక అటవీ అధికారుల బదిలీ తర్వాత గొడవ తీవ్రమవుతుంది.

- పెంచలపేట పరిధిలోని కొండపెల్లి, చాడ్వాయి,

మరికొన్ని అటవీ ప్రాంతాల్లో అటవీ భూముల ఆక్రమణలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి.

- కొండపెల్లి గ్రామంలో 90% మంది రైతులు రెవెన్యూ భూమిని కలిగి ఉండగా పోడు సాగులో కూడా నిమగ్నమై ఉన్నారని అధికారులు తెలిపారు.
- ఇటీవల చెట్లను నరికి హద్దులు పెంచిన రైతులపై మూడు కేసులు నమోదయ్యాయి.

ప్రాముఖ్యత

- స్థానికులు అటవీ భూములను చదును చేసి ఇతర గ్రామాల నుంచి వలస వచ్చిన కుటుంబాలకు అప్పగించడంతో కొన్ని గ్రామాల్లో వలసలు పెరుగుతున్నాయి.
- ఈ కుటుంబాలు భూములకు పట్టాలు ఆశ చూపి గ్రామాల్లో స్థిరపడుతున్నాయి.
- కొంతమంది గ్రామస్తులు తమ కుమార్తెలకు కూడా అటవీ భూమిని కట్టుంగా ఇస్తారు, కొత్త జంటలు గ్రామాల్లో స్థిరపడి పోడు భూములను సాగు చేసుకుంటున్నారు.

పోడు రైతులు

- ఏళ్ల తరబడి అటవీ భూములను సాగు చేస్తున్న రైతులను అటవీ అధికారులు అడ్డుకోవడం లేదు.
- వారు చట్టవిరుద్ధమైన కార్యకలాపాలకు పాల్పడనంత వరకు ఈ రైతులు కొనసాగడానికి అనుమతిస్తారు.
- అయితే కొన్నేళ్లుగా రైతులు అటవీ ప్రాంతాలకు వెళ్లి సాగుకు భూమిని చదును చేసుకుంటే అధికారులు అడ్డుకుంటున్నారు.
- రైతులు భూ ధృవీకరణ పత్రాలు పొందాలనే ఆశతో అటవీ ప్రాంతాలను తొలగించడంతో అటవీ భూముల సాగు పెరిగింది.

పోడు సాగు గురించి

- పోడు సాగును స్లాష్ అండ్ బర్న్ వ్యవసాయం అని కూడా పిలుస్తారు, నిజానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు

తెలంగాణాలోని అటవీ ప్రాంతాలలో గిరిజన సంఘాలు ఆచరిస్తున్నాయి.

- ఈ సాంప్రదాయిక వ్యవసాయ పద్ధతిలో పంటలను నాటడానికి ముందు వృక్షసంపదను కత్తిరించడం మరియు శిథిలాలను కాల్చడం ద్వారా భూమిని క్లియర్ చేయడం ఉంటుంది.

1. **మెథడాల్జీ:** గిరిజనులు సాధారణంగా అటవీ ప్రాంతాన్ని ఎంచుకుంటారు, చెట్లు మరియు పొదలను నరికివేయడం ద్వారా భూమిని క్లియర్ చేస్తారు, ఆపై బూడిద-సమృద్ధమైన మట్టిని సృష్టించడానికి వృక్షసంపదను కాల్చివేస్తారు. ఈ బూడిద నేలకు పోషకాలను అందిస్తుంది, ఇది పంట పెరుగుదల ప్రారంభ దశలో సహాయపడుతుంది.

2. **పంటలు పండించారు:** కాల్చిన తరువాత, మినుములు, అపరాలు, మొక్కజొన్న మరియు కూరగాయలు వంటి పంటలను క్లియర్ చేసిన ప్రదేశంలో వేస్తారు.

3. **సుస్థిరత ఆందోళనలు:** శతాబ్దాలుగా ఒక స్థిరమైన పద్ధతిగా పోడు సాగు ఉన్నప్పటికీ, అటవీ నిర్మూలన, తరచుగా దహనం, నేలక్షీణత, దీర్ఘకాలిక పర్యావరణ ప్రభావాలు ఏర్పడతాయి.

4. **చట్టపరమైన స్థితి మరియు సవాళ్లు:** ఇటీవలి సంవత్సరాలలో, పర్యావరణ ఆందోళనలు, అటవీ సంరక్షణ ఆవశ్యకత కారణంగా పోడు సాగును నియంత్రించడానికి భారత ప్రభుత్వం అనేక చర్యలు తీసుకుంది. గిరిజన వర్గాలకు ప్రత్యామ్నాయ స్థిరమైన జీవనోపాధిని ప్రోత్సహించేందుకు ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

5. **సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యత:** పోడుసాగు అనేది కేవలం వ్యవసాయ పద్ధతి మాత్రమే కాదు.సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతను కూడా కలిగి ఉంది, ఎందుకంటే ఇది తరచుగా వారి సాంప్రదాయ జీవన విధానాలు మరియు సమాజ విధానాలతో ముడిపడి ఉంటుంది.

కల్వకుర్తి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ పూర్తికి డిసెంబర్ 2025 గడువు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/revanth-sets-december-2025-deadline-for-completion-of-kalwakurthy-lift-irrigation-scheme/article68385957.ece>

TSPSC సీలబ్ టెచిక్యం: తెలంగాణలో సాగునీటి ప్రాజెక్టులు

సందర్భం: కల్వకుర్తి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్

వార్తలో ఎందుకు

- కల్వకుర్తి లిఫ్ట్కు సంబంధించి తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి ప్రత్యేక ఆదేశాలు జారీ చేశారు. సంబంధిత అధికారులతో సమావేశం నిర్వహించారు.

కల్వకుర్తి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పథకానికి ఆదేశాలు

- పూర్తికి గడువు: కల్వకుర్తి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ డిసెంబర్ 2025 నాటికి పూర్తి అయ్యేలా చూడాలని అధికారులను ఆదేశించారు.
- కార్యచరణ, ప్రణాళిక అమలు : ప్రాజెక్ట్ డెడ్లైన్ కు అనుగుణంగా క్షేత్ర పర్యటన నిర్వహించి కార్యచరణ ప్రణాళికను రూపొందించాలని అధికారులను ఆదేశించారు.
- గ్రీన్ ఛానల్ నిధులు: ప్రాజెక్టు పురోగతిని వేగవంతం చేసేందుకు గ్రీన్ ఛానల్ ద్వారా నిధులు విడుదల చేస్తామని ఉద్ఘాటించారు.

కల్వకుర్తి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్/కల్వకుర్తి ఎత్తిపోతల పథకం

- సాంప్రదాయకంగా నీటి కొరతను ఎదుర్కొంటున్న కల్వకుర్తి ప్రాంతంలోని వ్యవసాయ భూములకు నమ్మకమైన నీటిపారుదల సౌకర్యాన్ని అందించడం ఈ పథకం యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం.
- లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ పద్ధతుల ద్వారా నీటిని వినియోగానికి అందించడం, సమర్థవంతమైన పంపిణీ మరియు

అందుబాటులో ఉన్న నీటి వనరుల వినియోగాన్ని నిర్ధారించడం దీని లక్ష్యం.

- నీటిపారుదల సౌకర్యాలను మెరుగుపరచడం ద్వారా, ఈ పథకం వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను మెరుగుపరచడం, రైతుల జీవనోపాధికి మద్దతు ఇవ్వడం మరియు ఈ ప్రాంతంలో సామాజిక-ఆర్థిక అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ముఖ్య లక్షణాలు:

- **మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి:** పంప్ హౌజ్ లు, పైప్ లైన్ లు మరియు రిజర్వాయర్ లతో సహా లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ నిర్మాణాల నిర్మాణం, మూలం నుండి నిర్దేశిత వ్యవసాయ ప్రాంతాలకు నీటిని ఎత్తిపోయడం.
- **ప్రాజెక్ట్ పరిధి:** నీటి లభ్యత మరియు వ్యవసాయ అవసరాల ఆధారంగా నీటిపారుదల మెరుగుదల కోసం, గుర్తించబడిన నిర్దిష్ట ప్రాంతాలపై దృష్టి సారిస్తుంది.
- **స్థిరమైన నీటి నిర్వహణ:** కృష్ణా నదిని సమర్థవంతంగా ఉపయోగించడం ద్వారా, స్థిరమైన నీటి నిర్వహణ పద్ధతులను ఈ పథకం ప్రోత్సహిస్తుంది.

ప్రభుత్వ మద్దతు:

- **నిధులు:** నిర్మాణ వ్యయాలకు ఆర్థిక సహాయం చేయడానికి, పరికరాలను కొనుగోలు చేయడానికి

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

మరియు అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాల నవీకరణలను అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వ నిధుల ద్వారా మద్దతు ఉంది.

- **పరిపాలనా పర్యవేక్షణ:** ప్రాజెక్ట్ పురోగతిని పర్యవేక్షించడానికి, సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి మరియు సమర్థవంతమైన అమలును నిర్ధారించడానికి రాష్ట్ర స్థాయి అధికారులచే నిర్వహించబడుతుంది మరియు అధికారులచే పర్యవేక్షించబడుతుంది.

కృష్ణా నది గురించి

- కల్వకుర్తి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ కు, కృష్ణా నది ప్రాథమిక నీటి వనరు. ఇది ప్రాజెక్టుకు సమృద్ధిగా నీటి సరఫరాను నిర్ధారిస్తుంది.
- పంప్ హౌస్ లు మరియు పైప్ లైన్ ల ద్వారా కృష్ణా నది నుండి నీటిని ఎత్తిన ప్రాంతాలకు ఎత్తిపోయడం ఈ

పథకంలో ఉంటుంది. ఈ ఎత్తిపోసిన నీటిని కమాండ్ ఏరియాలోని పొలాలకు సాగునీటికి పంపిణీ చేస్తారు.

తీర్మానం

- కల్వకుర్తి లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీమ్ కు కృష్ణా నది జీవనాడి. తెలంగాణ వ్యవసాయ స్థితిని మార్చడానికి అవసరమైన నీటిని అందిస్తుంది.
- నది వనరులను వినియోగించుకోవడం ద్వారా, ఈ ప్రాంతపు నీటిని సమస్యను పరిష్కరించడం ఈ పథకం లక్ష్యం.
- వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంచడం మరియు స్థానిక జనాభా యొక్క సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం దీని వెనుక ఉద్దేశం.
- దీర్ఘకాలిక విజయం, నీటి లభ్యత స్థిరత్వానికి, అంతర్ రాష్ట్ర వివాదాలను పరిష్కరించడం చాలా కీలకం.

పెరుగుతున్న కృష్ణజింకల సంతతి- సమస్యపరిష్కారానికి రూ.2.7 కోట్ల విడుదల

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/06/rs-27-crore-released-to-mitigate-human-blackbuck-conflict-in-teleganas-narayanpet>

TSpsc సీలబ్ టెచిక్యం: మానవ-వన్యప్రాణుల సంఘర్షణ

సందర్భం: కృష్ణజింక

వార్తల్లో ఎందుకు

- నారాయణపేట జిల్లాలో రోజురోజుకూ పెరుగుతున్న మానవ- కృష్ణజింక వివాదాన్ని తగ్గించేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం రూ.2.7 కోట్లు కేటాయించింది.

పాయింట్లు:

1. **లక్ష్యం:** స్థానిక కమ్యూనిటీలు మరియు బ్లాక్ బక్ జనాభా మధ్య సంఘర్షణలను తగ్గించే చర్యలను అమలు చేయడం ఈ నిధుల కేటాయింపు లక్ష్యం.

2. **ప్రాముఖ్యత:** వైల్డ్ లైఫ్ ప్రొటెక్షన్ యాక్ట్/వన్యప్రాణుల రక్షణ చట్టం, 1972 ప్రకారం బ్లాక్ బక్స్ సంరక్షించబడ్డాయి. జీవవైవిధ్యాన్ని నిర్వహించడానికి వీటి పరిరక్షణ చాలా కీలకం.
3. **చేర్చబడిన చర్యలు:**
  - కృష్ణజింకలు వ్యవసాయ పొలాల్లోకి రాకుండా అడ్డంకులు మరియు కంచెల నిర్మాణం.

- కృష్ణజింకలను మానవ నివాసాల నుండి దూరంగా ఉంచడానికి అటవీ ప్రాంతాలలో నీటి వనరులు మరియు పశుగ్రాసం అభివృద్ధి.
  - సహజీవన వ్యూహాలు, పరిరక్షణ ప్రాముఖ్యతపై స్థానికులకు అవగాహన కల్పించేందుకు కమ్యూనిటీ అవగాహన కార్యక్రమాలు.
4. **వ్యవసాయంపై ప్రభావం:** ఈ చొరవ కృష్ణజింకల వల్ల కలిగే పంట నష్టాన్ని తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది, తద్వారా ఈ ప్రాంతంలోని రైతుల జీవనోపాధికి తోడ్పడుతుంది.
5. **దీర్ఘకాలిక లక్ష్యాలు:** కృష్ణజింక జనాభా పరిరక్షణను ప్రోత్సహిస్తూ మానవులు మరియు వన్యప్రాణుల మధ్య స్థిరమైన సహజీవనాన్ని నిర్ధారించడం.

ప్రతిపాదిత పరిష్కారాలు

- కృష్ణజింకలను తరలించడం: అమ్రాబాద్ టైగర్ రిజర్వ్ మరియు కవాల్ టైగర్ రిజర్వ్ వంటి అనువైన ప్రాంతాలకు తరలింపు.
- గుర్తించబడిన ప్రాంతాలు: నిజామాబాద్ మరియు వికారాబాద్ జిల్లాలలో గడ్డి భూములు అనువైనవిగా భావించబడ్డాయి.
- ప్రజల సహకారం అవసరం: విజయవంతమైన పునరావాస ప్రయత్నాలకు అవసరం

బ్లాక్ బక్స్ అంటే ఏమిటి?

- బ్లాక్ బక్ (యాంటిలోప్ సెర్వికాప్రా), లేదా ఇండియన్ యాంటెలోప్, భారతదేశం మరియు నేపాల్ కు చెందిన జింక జాతి.
- ఇది ద్వీపకల్ప భారతదేశం అంతటా రాజస్థాన్, గుజరాత్, మధ్యప్రదేశ్, తమిళనాడు, ఒడిశా మరియు ఇతర ప్రాంతాలలో విస్తృతంగా వ్యాపించింది.
- కృష్ణజింక ఒక సాధారణ జింక (ప్రధానంగా పగటిపూట చురుకుగా ఉంటుంది).
- ఇది పంజాబ్, హర్యానా మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర జంతువుగా ప్రకటించబడింది.
- దీని చర్మం మరియు కొమ్ములు పవిత్ర వస్తువులుగా పరిగణించబడుతున్నందున ఇది హిందూ మతానికి స్వచ్ఛతకు చిహ్నం. బౌద్ధమతానికి, ఇది అదృష్టానికి చిహ్నం.

రక్షణ స్థితి:

- వన్యప్రాణుల రక్షణ చట్టం 1972: షెడ్యూల్ I
- IUCN స్థితి: తక్కువ ఆందోళన
- CITES: అనుబంధం III
- ముప్పు: అవాసాలు విచ్ఛిన్నం, అటవీ నిర్మూలన, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, అక్రమ వేట

**హైదరాబాద్ దాహార్తికి రూ.5560 కోట్లు వ్యయం
మూసీ నది ప్రక్షాళన - చెరువుల పునరుజ్జీవనం**

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్
<https://www.newindianexpress.com/states/teelangana/2024/Aug/07/rs-5560-crore-godavari-water-to-hyderabad-project-approved>
 TSPSC సిలబస్ టెచిన్యం: పాలన

సందర్భం: "గోదావరి తాగునీటి సరఫరా ప్రాజెక్ట్ ఫేజ్-II . మూసీ నది ప్రక్షాళన కోసం ఉస్మాన్ సాగర్ మరియు హిమాయత్ సాగర్ రిజర్వాయర్ల పునరుజ్జీవనం".

వార్తల్లో ఎందుకు

- మూసీ నది ప్రక్షాళన - “గోదావరి తాగునీటి సరఫరా ప్రాజెక్ట్ ఫేజ్-2 - ఉస్మాన్సాగర్, హిమాయత్సాగర్ రిజర్వాయర్ల పునరుజ్జీవనం”కు సంబంధించిన చర్యలపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆమోదం.

ప్రాజెక్ట్ ఖర్చు మరియు నిధుల నిర్మాణం

- అంచనా వ్యయం: ఈ ప్రాజెక్టు మొత్తం వ్యయం దాదాపు రూ.5,560 కోట్లు.
- హైబ్రిడ్ యాన్యుటీ మోడ్ (HAM): ఈ కాంట్రాక్ట్ మోడ్ పబ్లిక్-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్య మోడల్, ఇక్కడ రిస్క్ పబ్లిక్ మరియు ప్రైవేట్ రంగాల మధ్య భాగస్వామ్యం చేయబడుతుంది. HAM కింద, ప్రభుత్వం నిధులలో కొంత భాగాన్ని అందిస్తుంది, అయితే ప్రైవేట్ రంగం మిగిలిన మొత్తాన్ని అందిస్తుంది. ప్రాజెక్టును ప్రభుత్వానికి అప్పగించే ముందు నిర్ణీత వ్యవధిలో నిర్వహిస్తుంది.

నిధుల విభజన

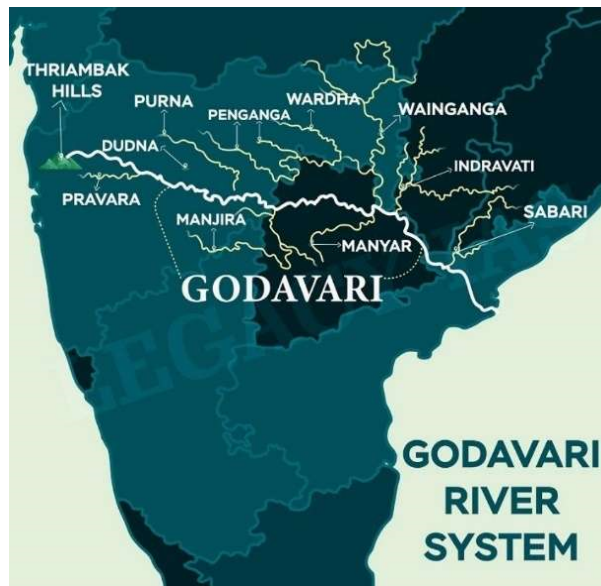
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వాటా: మొత్తం ప్రాజెక్ట్ వ్యయంలో 40%, ఇది హౌసింగ్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (హడ్కో) నుండి రుణం ద్వారా నిధులు సమకూరుస్తుంది.
- ఇంప్లిమెంటింగ్ ఏజెన్సీ షేర్: ప్రాజెక్ట్ వ్యయంలో 60%, ప్రభుత్వ బడ్జెట్ నుండి ఆర్థిక సహాయంతో అమలు చేసే ఏజెన్సీ ద్వారా కవర్ చేయబడుతుంది.

అమలు మరియు పూర్తి:

- ఎగ్జిక్యూటింగ్ ఏజెన్సీ: హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ సప్లై అండ్ సీవర్జేజ్ బోర్డు (HMWSSB) ఈ ప్రాజెక్టును అమలు చేయడానికి బాధ్యత వహిస్తుంది.
- పూర్తి కాలక్రమం: ప్రాజెక్ట్ ప్రారంభ తేదీ నుండి రెండు సంవత్సరాలలో పూర్తి చేయాలని భావిస్తున్నారు.

ముఖ్య లక్ష్యాలు

1. తాగునీటి సరఫరాను మెరుగుపరచడం:
  - ప్రస్తుత నీటి సరఫరా: ప్రాజెక్ట్ యొక్క ప్రస్తుత దశ-I

ఎల్లంపల్లి బ్యారేజీ నుండి 10 tmcft (వెయ్యి మిలియన్ క్యూబిక్ అడుగుల) నీటిని తీసుకుంటుంది.

- దశ-II విస్తరణ: కొత్త దశలో మల్లన్నసాగర్ జలాశయం నుంచి 15 టీఎంసీల నీటిని తీసుకుంటారు. ఈ నీటి పంపిణీ ఇలా ఉంటుంది:
  - 10 tmcft: హైదరాబాద్ తాగునీటి అవసరాలకు కేటాయించారు.
  - 5 tmcft: ఉస్మాన్సాగర్, హిమాయత్సాగర్ రిజర్వాయర్లను పునరుద్ధరించేందుకు ఉపయోగిస్తారు.

2. మూసీ నది పునరుజ్జీవనం:

- మూసీ నదిని శుభ్రపరచడానికి మరియు పునరుద్ధరించడానికి, మెరుగైన నీటి నాణ్యత మరియు స్థిరమైన ప్రవాహాన్ని నిర్ధారిస్తుంది.
- ఇది నది ఆరోగ్యానికి తోడ్పడటానికి, నీటి వనరులను శుద్ధి చేయడం మరియు నిర్వహించడం.

మౌలిక సదుపాయాల భాగాలు:

- హెడ్ వర్చ్: ఇన్ టేక్ నిర్మాణాలు, సంబంధిత సౌకర్యాల నిర్మాణంతో సహా, ప్రారంభ నీటి తీసుకోవడం కోసం మౌలిక సదుపాయాలు.
- పంప్ హౌస్: మల్లన్నసాగర్ రిజర్వాయర్ నుంచి నీటిని

పంపింగ్ చేసే సౌకర్యం.

- సబ్ స్టేషన్:పంప్ హౌస్ మరియు ఇతర భాగాల కార్యకలాపాలకు మద్దతుగా విద్యుత్ మౌలిక సదుపాయాలు.

ఫైవ్ లైన్ సౌకర్యాలు:

- ఫైవ్ లైన్ నిర్మాణం:మల్లన్నసాగర్ రిజర్వాయర్ నుంచి ఘన్ పూర్ వరకు 3,600 ఎంఎం డయామీటర్ మైల్డ్ స్టీల్ (ఎంఎస్) ఫైవ్ లైన్ వేయనున్నారు. భారీ నీటి రవాణాకు ఈ ఫైవ్ లైన్ కీలకం కానుంది.
- ఘన్ పూర్ లోని నీటి శుద్ధి కేంద్రం:నీటిని పంపిణీ చేసే ముందు శుద్ధి చేసేందుకు 780 MLD (మిలియన్ లీటర్లు పర్ డే) సామర్థ్యంతో పెద్ద ఎత్తున సౌకర్యాన్ని ఏర్పాటు చేస్తారు.
- క్లియర్ వాటర్ పంపింగ్ మెయిన్:శుద్ధి చేసిన నీటిని పంపింగ్ చేసేందుకు ఘన్ పూర్ నుంచి ముత్తంగి వరకు ఫైవ్ లైన్.
- అదనపు ఫైవ్ లైన్లు:ఘన్ పూర్ నుంచి ఉస్మాన్ సాగర్, హిమాయత్ సాగర్ రిజర్వాయర్లకు కూడా ఫైవ్ లైన్లు వేయనున్నారు. నీటి శుద్ధి కర్మాగారాల నిర్మాణం మరియు ప్రసార వ్యవస్థలు ఇందులో ఉన్నాయి.

సేవా ప్రాంత విస్తరణ:

- ప్రస్తుత ప్రాంతం:HMWSSB సేవా ప్రాంతం గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (GHMC) పరిమితులు మరియు ఔటర్ రింగ్ రోడ్ (ORR) వరకు ఉన్న ప్రాంతాలతో సహా 1,650 చ.కి.మీ.
- పట్టణీకరణ ప్రభావం:వేగవంతమైన పట్టణీకరణ మరియు జనాభా పెరుగుదల నీటి డిమాండ్ ను గణనీయంగా పెంచాయి.

అంచనా వేసిన నీటి డిమాండ్:

- 2030 కోసం:అంచనా వేసిన నీటి సరఫరా డిమాండ్ 750 MGD (మిలియన్ గ్యాలన్ పర్ డే).
- 2050కి:డిమాండ్ 1,014 ఎంజీడీలకు

చేరుకుంటుందని అంచనా.

- ప్రస్తుత సరఫరా:ప్రస్తుత నీటి సరఫరా 580 MGD మరియు 600 MGD మధ్య ఉంటుంది, ఇది భవిష్యత్తులో కొరతను సూచిస్తుంది.

భవిష్యత్ లోటును పరిష్కరించడం:

- 2030కి కొరత:170 MGDల కొరత అంచనా వేయబడింది.
- వృద్ధి ప్రణాళిక:దీనిని అధిగమించేందుకు గోదావరి మూలం నుంచి ఒక ఎత్తిపోతల పథకాన్ని చేపట్టాలని యోచిస్తున్నారు. హైదరాబాద్ కు తాగునీటి అవసరాల కోసం గోదావరి నది నుండి 30 టిఎంసిఎఫ్ టి కేటాయింపు ఉంది, ఇది కొరతను తగ్గించడానికి ఉపయోగించబడుతుంది.

గోదావరి నది

- ఇది గంగా తర్వాత భారతదేశం యొక్క రెండవ-పొడవైన నది మరియు భారతదేశంలో మూడవ-అతిపెద్ద నది, ఇది భారతదేశం యొక్క మొత్తం భౌగోళిక ప్రాంతంలో 10% ప్రవహిస్తుంది.
- దీనిని 'దక్షిణ గంగ' అని కూడా పిలుస్తారు.
- వివరాలు:
  - గోదావరి నది మహారాష్ట్రలోని నాసిక్ జిల్లాలోని త్రయంబకేశ్వర్ వద్ద బ్రహ్మగిరి పర్వతంలో ఉంది.
  - నీటి పరివాహక ప్రాంతం : 1,465 కిలోమీటర్ల పొడవున
  - ఇది చివరకు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా నరసాపురం వద్ద బంగాళాఖాతంలో కలుస్తుంది.
  - నది ప్రధాన భాగం, మూడు రాష్ట్రాల గుండా ప్రయాణిస్తుంది: మహారాష్ట్ర, తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్. దీని నదీ పరివాహక ప్రాంతంతో మధ్యప్రదేశ్, కర్ణాటక, ఛత్తీస్ గఢ్ లోని కొన్ని భాగాలు మరియు ఒడిశా ఉన్నాయి.

- ఇది దాదాపు 121,000 చదరపు మైళ్లు (313,000 చదరపు కిమీ) నీటిపారుదల వ్యవస్థలను కలిగి ఉంది.
- ఈ నదీపరివాహకానికి ఉత్తరాన సత్యల కొండలు, అజంతా శ్రేణి మరియు మహాదేవ్ కొండలు, దక్షిణ మరియు తూర్పున తూర్పు కనుమలు మరియు

పశ్చిమాన పశ్చిమ కనుమలు ఉన్నాయి.

- నైరుతి రుతుపవనాల సమయంలో గోదావరి పరీవాహక ప్రాంతంలో అత్యధిక వర్షపాతం నమోదవుతుంది.

ఆర్మూర్ పసుపు, బాలానగర్ సీతాఫలం కోసం GI ట్యాగ్ దరఖాస్తు

మూలం: ది హిందూ

[https:](https://www.thehindu.com/news/national/teLANGANA/skltshu-to-file-gi-tag-applications-for-armor-turmeric-and-balanagar-custard-apple/article68565490.ece)

[//www.thehindu.com/news/national/teLANGANA/skltshu-to-file-gi-tag-applications-for-armor-turmeric-and-balanagar-custard-apple/article68565490.ece](https://www.thehindu.com/news/national/teLANGANA/skltshu-to-file-gi-tag-applications-for-armor-turmeric-and-balanagar-custard-apple/article68565490.ece)

TSpsc సీలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ భౌగోళిక సూచికలు

సందర్భం: ఆర్మూర్ రకం పసుపు మరియు బాలానగర్ సీతాఫలం కోసం భౌగోళిక సూచిక (GI) ట్యాగ్లు

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణలోని ఆర్మూర్ రకం పసుపు మరియు బాలానగర్ సీతాఫలం కోసం భౌగోళిక సూచిక (జిఐ) ట్యాగ్ల కోసం, దరఖాస్తులను దాఖలు చేయడానికి శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ తెలంగాణ స్టేట్ హార్టికల్చరల్ యూనివర్సిటీ, ములుగు, సిద్ధమవుతోంది.

ఆర్మూర్ పసుపు కోసం GI ట్యాగ్ దరఖాస్తు

- ప్రక్రియ: SKLTSHU ఆర్మూర్ పసుపుకు GI నమోదు కోసం అవసరమైన వివరాలను సంకలనం చేస్తోంది.
- పసుపు మొక్క యొక్క ప్రత్యేక లక్షణాలు, దాని సాగు ప్రాంతం యొక్క భౌగోళిక, వాతావరణ పరిస్థితుల గురించి సమాచారాన్ని సేకరించడం ఇందులో ఉంటుంది.
- ఫార్మర్ ప్రొడ్యూసర్ ఆర్గనైజేషన్ (ఎఫ్పిఓ) సహకారంతో నిజామాబాద్ జిల్లా ఆర్మూర్లోని పసుపు పరిశోధనా కేంద్రం ఈ ప్రయత్నానికి నాయకత్వం

Geographical Indication Tag

వహిస్తోంది.

- ప్రాముఖ్యత: ఆర్మూర్ రకం గుర్తించదగినది, ఎందుకంటే నిజామాబాద్ జిల్లా పసుపుకు ప్రధాన సాగు ప్రాంతం, మరియు GI ట్యాగ్ ఈ నిర్దిష్ట రకాన్ని సంరక్షించడంలో మరియు ప్రోత్సహించడంలో సహాయపడుతుంది.

బాలానగర్ సీతాఫలం కోసం GI ట్యాగ్ అప్లికేషన్లు:

- SKLTSHU, జడ్చర్ల ప్రాంతంలో పండించే బాలానగర్ సీతాఫలానికి GI ట్యాగ్ను పొందే పనిలో ఉంది.
- ఈ పండు యొక్క ఖ్యాతిని రక్షించడం మరియు మెరుగుపరచడం ఈ ప్రయత్నం లక్ష్యం.

సల్లోండ దోసకాయ నమోదు:

- SKLTSHU సల్లోండ దోసకాయ, ఓరియంటల్ పిక్నింగ్ మెలోన్, న్యూ ఢిల్లీలోని ప్రొటెక్షన్ ఆఫ్ ఫ్రంట్ వెరైటీస్ అండ్ ఫార్మర్స్ రైట్స్ అథారిటీ (PPVFRA)తో రిజిస్ట్రేషన్ను కూడా సులభతరం చేసింది.
- ఈ చర్య రైతులు మరియు మొక్కల పెంపకందారుల

హక్కులకు మద్దతు ఇస్తుంది, స్థానిక వ్యవసాయ రకాలను రక్షించడానికి మరియు ప్రోత్సహించడానికి SKLTSU యొక్క నిబద్ధతను మరింత ప్రదర్శిస్తుంది.

వరంగల్ చపాటా మిర్చి కోసం GI ట్యాగ్ అప్లికేషన్లు:

- భౌతిక లక్షణాలు:టామాటో-వంటి ఆకారం కారణంగా స్థానికంగా టామాటో చిల్లీ అని పిలుస్తారు.
- సాగు వివరాలు:ఇది తెలంగాణలోని నిర్దిష్ట జిల్లాల్లో సాంప్రదాయకంగా పెరుగుతుంది . రంగు విలువలు, ఒలియోరెసిన్ కంటెంట్ మరియు క్యాప్సైసిన్ స్థాయిలతో సహా విభిన్న లక్షణాలను కలిగి ఉంటుంది. ఈ మిరపకాయ కోసం GI దరఖాస్తు ఆగస్టు 2022లో సమర్పించబడింది . తదుపరి ప్రాసెసింగ్ కోసం జియోగ్రాఫికల్ ఇండికేషన్స్ రిజిస్ట్రీ నుండి ప్రతినిధి బృందం ఈ ప్రాంతాన్ని సందర్శించాలని భావిస్తుంది.

భౌగోళిక సూచిక (GI) ట్యాగ్: అవలోకనం

- భౌగోళిక సూచిక (GI) ట్యాగ్ అనేది మేధో సంపత్తి హక్కు యొక్క ఒక రూపం, ఇది ఒక నిర్దిష్ట ప్రదేశం నుండి ఉత్పత్తిని గుర్తిస్తుంది, ఇక్కడ దాని నాణ్యత, కీర్తి లేదా ఇతర లక్షణాలు ఆ భౌగోళిక మూలానికి అనుసంధానించబడి ఉంటాయి.
- GI ట్యాగ్ నిర్దిష్ట ప్రాంతంతో అనుబంధించబడిన ఉత్పత్తుల యొక్క ప్రత్యేక లక్షణాలను రక్షించడానికి మరియు పేరు యొక్క అనధికార వినియోగాన్ని నిరోధించడానికి సహాయపడుతుంది. ఇచ్చిన స్థలం నుండి నిజమైన ఉత్పత్తులకు మాత్రమే పేరును

ఉపయోగించే హక్కు ఉందని నిర్ధారించడం దీని లక్ష్యం.

GI ట్యాగ్ కోసం ప్రమాణాలు:

- భౌగోళిక మూలం:ఉత్పత్తి తప్పనిసరిగా నిర్దిష్ట ప్రాంతంలో ఉద్భవించడం.
- ప్రత్యేక గుణాలు:ఉత్పత్తి యొక్క లక్షణాలు, కీర్తి, భౌగోళిక మూలం కారణంగా ఉంటాయి.
- సాంప్రదాయ పద్ధతులు:ఉత్పత్తి ప్రక్రియ లేదా ఉత్పత్తి లక్షణాలు తరచుగా సంప్రదాయంగా లేదా ప్రాంతానికి ప్రత్యేకంగా ఉంటాయి.

GI ట్యాగ్ల ప్రయోజనాలు

- చట్టపరమైన రక్షణ:GI ట్యాగ్లు అనుకరణకు వ్యతిరేకంగా చట్టపరమైన రక్షణను అందిస్తాయి. ఉత్పత్తుల యొక్క ప్రత్యేక లక్షణాలను రక్షించడంలో సహాయపడతాయి.
- మార్కెట్ విలువ:మార్కెట్ విలువను పెంపొందించడం మరియు ఉత్పత్తిదారుల యొక్క చర్చల శక్తిని పెంచడం ద్వారా, GI ట్యాగ్లు అంతర్జాతీయ మార్కెట్లను తెరవగలవు మరియు ఈ ప్రాంతంలో ఆదాయాన్ని మరియు ఉపాధిని పెంచగలవు.
- గుర్తింపు మరియు ప్రమోషన్:GI ట్యాగ్లు స్థానిక ఉత్పత్తులను గుర్తించడంలో మరియు ప్రచారం చేయడంలో కూడా సహాయపడతాయి, వాటి నాణ్యత మరియు విశిష్టతను నిర్ధారించడం జరుగుతుంది.

వెంటనే కనిపించని వైకల్యాలు గల ప్రయాణికులపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ

హైదరాబాద్ ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్ లిమిటెడ్ ప్రకటన
మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్
<https://www.newindianexpress.com/cities/hyderabad/2024>

</Aug/02/hyderabad-airport-to-launch-hidden-disabilities-sunflower-programme>
TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పాలన
సందర్భం: GMR హైదరాబాద్ ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్ లిమిటెడ్ (GHIAL)

వార్షికో ఎందుకు

- GMR హైదరాబాద్ ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్ లిమిటెడ్ (GHIAL) హిడెన్ డిజేబిలిటీస్ సన్స్‌ఫ్లవర్ ప్రోగ్రామ్‌ను ప్రారంభించినట్లు ప్రకటించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- GMR హైదరాబాద్ ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్ లిమిటెడ్ (GHIAL) ప్రారంభించిన హిడెన్ డిజేబిలిటీస్ సన్స్‌ఫ్లవర్ ప్రోగ్రామ్, వెంటనే కనిపించని వైకల్యాలున్న ప్రయాణికులకు మద్దతుగా రూపొందించబడింది.

లక్ష్యం

- సన్స్‌ఫ్లవర్ ప్రోగ్రామ్ యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం దాచిన వైకల్యాలున్న వ్యక్తులకు ప్రయాణ అనుభవాన్ని మెరుగుపరచడం.
- తక్కువ దృష్టి, ఆటిజం, చిత్తవైకల్యం, మేథో వైకల్యాలు లేదా వినిపించని లోపం వంటి పరిస్థితులు ఉండవచ్చు.
- ఈ పరిస్థితులు ఇతరులకు ఎల్లప్పుడూ స్పష్టంగా కనిపించవు, ఇది కొన్నిసార్లు అపార్థాలకు దారితీయవచ్చు లేదా విమానాశ్రయాల వంటి రద్దీ ప్రదేశాలలో తగినంత మద్దతు ఇవ్వదు.

సన్స్‌ఫ్లవర్ లాన్యార్డ్

- డిజైన్ మరియు ప్రయోజనం: సన్స్‌ఫ్లవర్ లాన్యార్డ్ మెడ చుట్టూ ధరించే ఒక విలక్షణమైన అనుబంధం. ఇది సన్స్‌ఫ్లవర్ డిజైన్‌ను కలిగి ఉంది, ఇది దాచిన వైకల్యాలకు విశ్వవ్యాప్తంగా గుర్తింపు పొందిన చిహ్నం. ప్రయాణికులకు అదనపు సహాయం లేదా వసతి అవసరమని సూచించడానికి లాన్యార్డ్ ఒక వివేకవంతమైన మార్గంగా పనిచేస్తుంది.
- దృశ్యమానత: ప్రయాణికులు ఈ లాన్యార్డ్‌ని ధరించినప్పుడు, దానిని ధరించిన వారికి అదనపు మద్దతు అవసరమయ్యే సంకేతంగా గుర్తించేందుకు విమానాశ్రయ సిబ్బంది శిక్షణ పొందుతారు. ప్రయాణికులు తమ పరిస్థితిని స్పష్టంగా

వెల్లడించాల్సిన అవసరం లేకుండా సిబ్బంది వారి నిర్దిష్ట అవసరాలకు శ్రద్ధగా ఉండేలా ఇది సహాయపడుతుంది.

ఇది ఎలా పనిచేస్తుంది

- ఆన్‌లైన్ రిజిస్ట్రేషన్: ప్రయాణికులు ప్రోగ్రామ్ గురించి మరింత సమాచారాన్ని పొందడానికి మరియు లాన్యార్డ్ కోసం దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి విమానాశ్రయ వెబ్‌సైట్‌ను సందర్శించవచ్చు.
- ఆన్‌లైన్ లో ప్రయాణికులు తమ నిర్దిష్ట అవసరాల గురించి వివరాలను అందించగల డిజిటల్ ఫారమ్‌ని పొందవచ్చు.
- సమాచార డెస్క్: ప్రత్యామ్నాయంగా, ప్రయాణికులు ప్రయాణ రోజున విమానాశ్రయంలోని సమాచార డెస్క్‌కి వెళ్లవచ్చు. డెస్క్‌లోని సిబ్బంది రిజిస్ట్రేషన్ ప్రక్రియను పూర్తి చేయడంలో మరియు లాన్యార్డ్‌ను అందించడంలో సహాయం చేస్తారు.

ప్రయాణ సమయంలో సహాయం:

- సిబ్బంది అవగాహన: ప్రయాణికులు సన్స్‌ఫ్లవర్ లాన్యార్డ్‌ను ధరించిన తర్వాత, అదనపు మద్దతు అవసరం గురించి తెలుసుకోవడం కోసం విమానాశ్రయ సిబ్బందికి శిక్షణ ఇస్తారు. విమానాశ్రయం గుండా నావిగేట్ చేయడం, భద్రతా తనిఖీల సమయంలో సహాయాన్ని అందించడం లేదా ప్రయాణికుడికి బోర్డింగ్ ప్రక్రియ సజావుగా ఉండేలా

చూడడం వంటివి ఇందులో ఉండవచ్చు.

- వ్యక్తిగత మద్దతు: రిజిస్ట్రేషన్ ప్రక్రియ సమయంలో సూచించిన నిర్దిష్ట అవసరాల ఆధారంగా సిబ్బంది వ్యక్తిగత మద్దతును అందించవచ్చు. దాచిన వైకల్యాలు ఉన్న ప్రయాణీకులకు ప్రయాణ అనుభవాన్ని మరింత సౌకర్యవంతంగా మరియు తక్కువ ఒత్తిడితో కూడినదిగా చేయడానికి ఇది సహాయపడుతుంది.

ప్రయోజనాలు

- వివేకవంతమైన కమ్యూనికేషన్: లాన్యార్డ్ ప్రయాణీకులు వారి వైకల్యాన్ని బహిరంగంగా చర్చించకుండా వారి మద్దతు అవసరాన్ని సూచించడానికి అనుమతిస్తుంది. వారి పరిస్థితిని వివరించడానికి అసౌకర్యంగా లేదా ఆత్రుతగా భావించే

వారికి ఇది ప్రత్యేకంగా సహాయపడుతుంది.

- మెరుగైన ప్రయాణ అనుభవం: విమానాశ్రయ సిబ్బందికి స్పష్టమైన సంకేతాలను అందించడం ద్వారా, ప్రయాణీకులకు సకాలంలో అవసరమైన సహాయం అందేలా ప్రోగ్రామ్ సహాయపడుతుంది. ఇది వారి మొత్తం ప్రయాణ అనుభవాన్ని మెరుగు పరుస్తుంది.
- అవగాహన పెంపుదల: ఈ చొరవ విమానాశ్రయ సిబ్బందికి మరియు ఇతర ప్రయాణీకులకు దాగి ఉన్న వైకల్యాల గురించి అవగాహన పెంచడానికి, మరింత సమగ్రమైన మరియు అవగాహన వాతావరణాన్ని పెంపొందించడంలో కూడా సహాయపడుతుంది.

భారతీయ సమాజం, రాజ్యాంగం మరియు పాలన

పదేళ్లపాటు తెలంగాణ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు ఉమ్మడి రాజధానిగా హైదరాబాద్

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://indianexpress.com/article/cities/hyderabad/hyderabad-common-capital-andhra-pradesh-telangana-9367023/>

[ad-common-capital-andhra-pradesh-telangana-9367023/](https://indianexpress.com/article/cities/hyderabad/hyderabad-common-capital-andhra-pradesh-telangana-9367023/)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: రాజకీయాలు మరియు పాలన, చట్టాలు మరియు విధానాలు

సందర్భం: ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014 ప్రకారం, జూన్ 2వ తేదీ నుండి తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లకు ఉమ్మడి రాజధానిగా హైదరాబాద్ పదేళ్లపాటు కొనసాగుతుంది.

ముఖ్యాంశాలు

- జూన్ 2 నుండి తెలంగాణకు రాజధాని హైదరాబాద్ మాత్రమే.
- 2014లో అవిభాజ్య ఆంధ్రప్రదేశ్ విభజన జరిగినప్పుడు నియమిత రోజు (జూన్ 2) నుండి హైదరాబాద్‌ను పదేళ్లపాటు రెండు రాష్ట్రాలకు రాజధానిగా చేశారు.

WAITING LIST WITH CENTRE

TELANGANA	ANDHRA PRADESH
■ Establishment of Horticulture University	■ Establishment of integrated steel factory in Kadappa district.†
■ Integrated steel plant in Khammam district	■ Establishment of separate Railway Zone in the state.¶
■ Setting up a 4000-MW capacity power plant by NTPC¶	■ Establishment of Tribal University and Central University in the state.¶
■ Improvement of road connectivity in backward regions of the state†	■ Establishment of Duggirajupatnam major port in Nellore district¶
■ Establishment of Rail Coach Factory in the state.	■ Establishment of Metro Rail projects in Vijayawada and Vizag.¶
■ Establishment of Tribal University.	■ Establishment of Vizag-Chennai industrial corridor.

- తెలంగాణ 2014 జూన్ 2న ఆవిర్భవించింది.
- 2014 ఫిబ్రవరిలో పార్లమెంటులో ఏపీ పునర్వ్యవస్థీకరణ బిల్లు ఆమోదం పొందిన తర్వాత జూన్ 2, 2014న తెలంగాణ రాష్ట్ర హోదాను పొందింది.

పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014లోని ముఖ్యాంశాలు

- పదేళ్లకు మించకుండా తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లకు ఉమ్మడి రాజధానిగా హైదరాబాద్ ఉంటుంది.
- పదవీకాలం ముగిసిన తర్వాత, హైదరాబాద్ తెలంగాణ రాష్ట్రానికి రాజధానిగా మారుతుంది, మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి కొత్త రాజధాని ఉంటుంది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 2014 అమలులోకి వచ్చిన తర్వాత ఆరు నెలల్లోగా

ఆంధ్రప్రదేశ్ కు కొత్త రాజధాని విషయంలో తగిన సూచనలను అందించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక నిపుణుల కమిటీని నియమించాలి.

- ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి చెందిన గవర్నర్, ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రెండు రాష్ట్రాలకు రాష్ట్రపతి నిర్ణయించినంత కాలం పాటు గవర్నర్ గా ఉంటారు.
- చట్టం యొక్క నిబంధనల ఫలితంగా రాజ్యాంగంలోని మొదటి మరియు నాల్గవ షెడ్యూల్లు సవరించబడ్డాయి.
- బిల్లు ఆమోదం పొందిన నాటి నుండి, ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాల శాసన సభలలో సీట్ల సంఖ్య వరుసగా 175 మరియు 119.
- రాజ్యాంగంలోని 169వ అధికరణంలోని నిబంధనలకు అనుగుణంగా [ఆంధ్రప్రదేశ్ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ లో 58 మంది సభ్యులు] తెలంగాణ లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ లో 40 మంది సభ్యులతో కూడిన లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిల్ ను ఏర్పాటు చేయాలి.
- హైదరాబాదులోని హైకోర్టు తెలంగాణ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి హైకోర్టుగా నియమిత రోజు నుండి ప్రారంభమై రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 214 ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి ప్రత్యేక హైకోర్టును

ఏర్పాటు చేసే వరకు కొనసాగుతుంది.

- ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు యొక్క ప్రధాన స్థానం రాష్ట్రపతి ప్రచురించిన ఉత్తర్వు ద్వారా నియమించబడే ప్రదేశంలో ఉంటుంది.

చండీగడ్ లాగా హైదరాబాద్ ను ఎందుకు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతంగా చేయలేదు?

- చండీగడ్ లో హైదరాబాద్ పరిస్థితి వేరు.

చండీగడ్ పంజాబ్ మరియు హర్యానాకు ఉమ్మడి రాజధానిగా చేయబడింది

- ఇది రెండు రాష్ట్రాలతో ఉమ్మడి సరిహద్దును పంచుకుంటుంది.

హైదరాబాద్ ను ఉమ్మడి రాజధానిగా చేయలేదు

- కొత్త ఆంధ్రప్రదేశ్ తో దీనికి ఉమ్మడి భూభాగం లేదు.
- హైదరాబాదు ఒకప్పటి హైదరాబాద్ నైజాం రాష్ట్రంలో భాగంగా ఉంది. హైదరాబాద్ 1956లో మాత్రమే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో విలీనమైంది.
- ఇతర రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రభుత్వ శాఖలను యాక్సెస్ చేయడం ఏపీ ప్రభుత్వానికి చాలా కష్టం.
- అందుకే హైదరాబాద్ ను తెలంగాణ తన ఆధీనంలోకి తీసుకుని ఆంధ్రప్రదేశ్ కొత్త రాజధానిని నిర్మిస్తోంది.

తెలంగాణ ముసాయిదాలో గిగ్ కార్మికులకు కనీస వేతనం, ప్రసూతి ప్రయోజనాలు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://indianexpress.com/article/india/india-telangana-draft-for-gig-workers-minimum-wage-maternity-benefits-9368376/>

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: సంక్షేమ పథకాలు

సందర్భం: గిగ్ కార్మికుల కోసం డ్రాఫ్ట్, కనీస వేతనం, ప్రసూతి ప్రయోజనాలు

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ వేదిక-ఆధారిత గిగ్ వర్కర్స్ పాలసీ, 2024 కంపెనీల్లోని కార్మికులకు కనీస వేతనాలు, రూ. 5 లక్షల

ప్రమాద బీమా మరియు తప్పనిసరి ఆరోగ్య రక్షణను ప్రతిపాదించింది.

తెలంగాణ ప్లాట్‌ఫారమ్-ఆధారిత గిగ్ వర్కర్స్ పాలసీ, 2024

- తెలంగాణ ప్లాట్‌ఫారమ్-బేస్డ్ గిగ్ వర్కర్స్ పాలసీ, 2024ని ఫోరమ్ ఫర్ గుడ్ గవర్నెన్స్ అనే NGO, రాష్ట్ర కార్మిక శాఖతో సంప్రదించి రూపొందించింది.

కీలక నిబంధనలు

- ఒక బోర్డు ద్వారా నిర్వహించబడే మరియు కార్మికుల సంక్షేమం కోసం వినియోగించబడే ఫండ్‌కు అగ్రిగేటర్ కంపెనీలు విరాళాలు ఇవ్వాలని తెలంగాణ ప్లాట్‌ఫారమ్-ఆధారిత గిగ్ వర్కర్స్ పాలసీ, 2024 సూచించింది.
- ఇది వృద్ధాప్య పెన్షన్, కాంట్రీబ్యూటరీ వేతన పరిహారం పథకం, కార్మికుల పిల్లలకు స్కాలర్‌షిప్‌లు మరియు ప్రసూతి ప్రయోజనాలను సిఫార్సు చేస్తుంది.
- విధానం ప్రకారం, కార్మికులు ప్రభుత్వంతో ఒక యాప్‌లో నమోదు చేయబడతారు.
- పాలసీ మూడు సంవత్సరాల పాటు చెల్లుబాటులో ఉంటుంది. ఆదాయం మరియు ప్రభావాన్ని నిర్ణయించడానికి సమీక్ష నిర్వహించబడుతుంది.
- ఆహారం మరియు కిరాణి డెలివరీ సేవలతో పాటుగా, రాపిడో, ఇ-మార్కెట్‌ప్లేస్ సేవలు, హెల్త్‌కేర్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్లు, ట్రావెల్ మరియు హాస్పిటాలిటీ సేవలు, కంటెంట్ మరియు మీడియా సేవలు మరియు ఏవైనా ఇతర ప్లాట్‌ఫారమ్‌లు వంటి లాజిస్టిక్ సేవలతో పనిచేసే వారికి ఈ పాలసీ వర్తిస్తుంది.
- ఇంకా, Ola, Uber, Swiggy మరియు Zomato వంటి అగ్రిగేటర్ సేవలు, పనిలో ఉన్న గిగ్ కార్మికులకు రూ. 5 లక్షల ప్రమాద బీమాను అందించాలి. కార్మికుల సంక్షేమ నిధికి వారి వార్షిక టర్నోవర్ ఆధారంగా రుసుమును అందించాలని కూడా ఇది అగ్రిగేటర్లను

Telangana Gig Workers Insurance Scheme

పిలుస్తుంది. ఈ ఫండ్ సంక్షేమ బోర్డు ద్వారా నిర్వహించబడవచ్చు.

- కార్మికుల కోసం కంపెనీ స్థాయిలో మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో ఫిర్యాదుల పరిష్కార విధానాలను ఏర్పాటు చేయాలని కూడా ఈ విధానం సిఫార్సు చేస్తుంది.
- ప్రతి అగ్రిగేటర్‌కు వివాద పరిష్కార కమిటీ ఉండాలని పాలసీ పేర్కొంది.

పాలసీకి సంబంధించిన ఆందోళనలు

- ఈ రంగంలో కీలక సమస్య అయిన వేతనంపై నిర్దిష్ట విధానాన్ని పాలసీ పేర్కొనలేదు.
- అగ్రిగేటర్ కంపెనీలు ఉద్యోగి మరియు యజమాని పరంగా కార్మికులతో తమ సంబంధాన్ని నిర్వచించవు; వారు దానిని కేవలం 'భాగస్వామ్యం'గా పేర్కొంటారు.
- ప్రభుత్వం కార్మికులకు కనీస వేతనాలను నిర్దేశిస్తుందని పాలసీ చెబుతోంది.

గిగ్ వర్కర్స్:

- గిగ్ వర్కర్లు అంటే తాత్కాలిక, అనువైన ప్రాతిపదికన, తరచుగా బహుళ క్లయింట్లు లేదా కంపెనీల కోసం, పనులు చేయడం లేదా సేవలను అందించే వ్యక్తులు.
- వారు సాంప్రదాయ ఉద్యోగుల కంటే సాధారణంగా స్వతంత్ర కాంట్రాక్టర్లు, అంటే వారు ఎప్పుడు, ఎక్కడ మరియు ఎలా పని చేస్తారనే దానిపై వారికి మరింత నియంత్రణ ఉంటుంది.

ప్రపంచ అగ్రశ్రేణి విశ్వవిద్యాలయాల ర్యాంకింగ్ లో హైదరాబాద్ యూనివర్సిటీ

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/university-of-hyderabad-among-worlds-best-in-seven-subjects/article68055337.ece>

TSPSC సిలబస్ టెచిత్వం: కరెంట్ ఈవెంట్స్, యూనివర్సిటీ ర్యాంకింగ్స్

సందర్భం: 2024 సబ్జెక్ట్ వారీగా ప్రపంచ విశ్వవిద్యాలయ ర్యాంకింగ్లు క్వాక్వారెల్లి సైమండ్స్ (QS) ద్వారా ప్రకటించబడ్డాయి

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం (UoH) ఏడు సబ్జెక్టులను అధ్యయనం చేసే ప్రపంచంలోని అగ్రశ్రేణి విశ్వవిద్యాలయాలలో ఒకటిగా పేరుపొందింది.

ముఖ్యాంశాలు

- క్యూఎస్ వరల్డ్ యూనివర్సిటీ ర్యాంకింగ్స్ ప్రకారం సబ్జెక్టుల వారీగా ఏడు సబ్జెక్టుల అధ్యయనంతో హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం ప్రపంచంలోని అగ్రశ్రేణి విశ్వవిద్యాలయాలలో ఒకటిగా పేరుపొందింది.
- ఐఐటీ-హైదరాబాద్ ఒక సబ్జెక్టులో స్కొర్ చేయగా, ఇండియన్ స్కూల్ ఆఫ్ బిజినెస్ (ISB) రెండు సబ్జెక్టులలో స్కొర్ చేసింది.
- గ్లోబల్ హ్యూమన్ ఎడ్యుకేషన్ అనలిస్ట్ క్యూఎస్ క్వెస్టర్లెల్లి సైమండ్స్ విడుదల చేసిన అధ్యయనం, 54 అకాడమిక్ విభాగాల అధ్యయనం కోసం ప్రపంచంలోని అత్యుత్తమ విశ్వవిద్యాలయాలను పేర్కొంది. గత సంవత్సరం, UoH ఐదు విషయాలలో ముందంజలో వుంది.

Quacquarelli సైమండ్స్ (QS) ప్రపంచ విశ్వవిద్యాలయ

ర్యాంకింగ్స్

- Quacquarelli Symonds (QS) : ఐరోపా, ఆసియా మరియు అమెరికాలలో కార్యాలయాలతో లండన్ లో ప్రధాన కార్యాలయాన్ని కలిగి ఉన్న ఉన్నత విద్యా విశ్లేషకుడు మరియు సేవల ప్రదాత.
- Quacquarelli Symonds (QS) ప్రకటించిన సబ్జెక్ట్ 2024 ద్వారా ప్రపంచ విశ్వవిద్యాలయ ర్యాంకింగ్స్ లో అనేక భారతీయ సంస్థలు ఉన్నాయి.
- అహ్మదాబాద్, బెంగళూరు మరియు కలకత్తాలోని ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మేనేజ్మెంట్ (IIMలు) బిజినెస్ అండ్ మేనేజ్మెంట్ స్టడీస్ కోసం గ్లోబల్ లిస్ట్ లో టాప్ 50లో ఉన్నాయి. మరియు జవహర్ లాల్ నెహ్రూ యూనివర్సిటీ డెవలప్ మెంట్ స్టడీస్ లో 20వ స్థానాన్ని సంపాదించుకుంది.

యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్

- క్యూఎస్ వరల్డ్ యూనివర్సిటీ ర్యాంకింగ్స్ ప్రకారం సబ్జెక్టుల వారీగా ఏడు సబ్జెక్టుల అధ్యయనం కోసం హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం ప్రపంచంలోని అగ్రశ్రేణి విశ్వవిద్యాలయాలలో ఒకటిగా పేరుపొందింది.
- ఏడు సబ్జెక్టులు - బయోలాజికల్ సైన్సెస్, కెమిస్ట్రీ, ఎకనామిక్స్ & ఎకనామెట్రిక్స్, ఇంగ్లీష్ లాంగ్వేజ్ లిటరేచర్, లింగ్విస్టిక్స్, పెర్ఫార్మింగ్ ఆర్ట్స్ అండ్ ఫిజిక్స్

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

& ఖగోళ శాస్త్రం

- 65.6 స్కార్తో పెర్ఫార్మింగ్ ఆర్ట్స్ లో UoH ఉత్తమమైనది.
- 57.4 స్కార్తో భాషాశాస్త్రంలో UoH ఉత్తమమైనది.
- 75.7 స్కార్తో కెమిస్ట్రీలో UoH ఉత్తమమైనది.
- అదేవిధంగా, పరిశోధన ప్రభావం మరియు ఉత్పాదకతను కూడా కొలిచే హెచ్-ఇండెక్స్ లో, వర్సిటీ ఎకనామిక్స్ లో అత్యుత్తమ పనితీరు కనబరిచింది, అందులో 60 స్కార్ సాధించింది.
- ఇంటర్నేషనల్ రీసెర్చ్ నెట్ వర్క్ లో 49.6 స్కార్తో, UoH కెమిస్ట్రీలో అత్యుత్తమ పనితీరు కనబరిచింది.
- గత సంవత్సరం, ఐదు సబ్జెక్టులతో QS వరల్డ్ యూనివర్సిటీ సబ్జెక్ట్ ర్యాంకింగ్ లో UoH ప్రవేశించింది. ఈ సంవత్సరం ఎకనామిక్స్ & ఎకనామెట్రిక్స్, లింగ్విస్టిక్స్ మరియు పెర్ఫార్మింగ్ ఆర్ట్స్ సబ్జెక్టులతో కలిపి ఏడు సబ్జెక్టులకు చేరుకుంది.

IITH గురించి

- ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ హైదరాబాద్ (IITH) 2008లో స్థాపించబడిన సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీకి సంబంధించిన ఒక ప్రధాన సంస్థ.
- QS వరల్డ్ యూనివర్సిటీ ర్యాంకింగ్స్ 2024లో ఇది #691-700 స్థానంలో ఉంది.
- IIT-హైదరాబాద్ యొక్క కంప్యూటర్ సైన్స్ మరియు ఇన్ఫర్మేషన్ సిస్టమ్స్ ప్రోగ్రామ్ మొదటిసారిగా QS

ర్యాంకింగ్ లో 651-700 బ్యాండ్ లో ర్యాంక్ పొందింది.

- NIRF ప్రకారం ఇంజనీరింగ్ విభాగంలో భారతదేశంలోని టాప్ 10 ఇన్స్టిట్యూట్ లలో IITH స్థానం పొందింది.

ఇండియన్ స్కూల్ ఆఫ్ బిజినెస్ (ISB)

- 2001లో భారతదేశంలో స్థాపించబడిన ఇండియన్ స్కూల్ ఆఫ్ బిజినెస్ (ISB) లాభాపేక్ష లేని బిజినెస్ స్కూల్.
- దీనికి భారతదేశంలో హైదరాబాద్ (తెలంగాణ) మరియు మొహాలి (పంజాబ్) లో రెండు సమాంతర క్యాంపస్ లు ఉన్నాయి. ఇది వివిధ పోస్ట్-గ్రాడ్యుయేట్ మేనేజ్ మెంట్ ప్రోగ్రామ్ లలో సర్టిఫికేట్ లను అందిస్తుంది.
- 12 మే 2020న AMBA అక్రిడిటేషన్ ను సాధించడం ద్వారా ISB ప్రపంచంలోని 100వ బ్రిటన్ అక్రిడిటెడ్ బిజినెస్ స్కూల్ (AMBA, EQUIS, AACSB) అయింది.
- QS వరల్డ్ యూనివర్సిటీ ర్యాంకింగ్ 2024లో ISB రెండు సబ్జెక్టులతో జాబితాలో చేరింది. అవి బిజినెస్ మేనేజ్ మెంట్ మరియు అకౌంటింగ్ & ఫైనాన్స్.
- మొదటిది 151-200 బ్యాండ్ లో వరుసగా నాల్గవ సంవత్సరం ప్రదర్శించబడినప్పటికీ, అకౌంట్స్ అండ్ ఫైనాన్స్ 301-350 బ్యాండ్ లో మొదటిసారిగా ప్రవేశించింది.

తెలంగాణలో 2024 మొదటి త్రైమాసికంలో దాదాపు 500 NDP కేసులు

మూలం: ది హిందూ

[https://](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-registers-nearly-500-ndps-cases-in-first-quarter-of-2024-marijuana-tops-the-)

www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-registers-nearly-500-ndps-cases-in-first-quarter-of-2024-marijuana-tops-the-

[chart/article68083761.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-registers-nearly-500-ndps-cases-in-first-quarter-of-2024-marijuana-tops-the-)

TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: సామాజిక సమస్యలు

సందర్భం: నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ సమస్య

వార్తలో ఎందుకు

- తెలంగాణలో 2024లోని మొదటి మూడు నెలల్లో దాదాపు

500 డ్రగ్స్ సీజ్లు జరిగాయి, ఫలితంగా నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ అండ్ సైకోట్రోపిక్ సబ్స్టాన్సెస్ (ఎన్డిపిఎస్) చట్టం కింద 981 మంది అరెస్టులు జరిగాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- ఫిబ్రవరిలో అత్యధికంగా 167 కేసులు నమోదయ్యాయి, జనవరిలో 162 కేసులు మరియు మార్చిలో 158 కేసులు నమోదయ్యాయి, ఇది 2019లో మహమ్మారికి ముందు త్రైమాసికంతో పోలిస్తే 80.28% పెరుగుదలను సూచిస్తుంది.
- మొత్తం 5,900.94 కిలోగ్రాములు గంజాయి గణనీయమైన మొత్తంలో నెలవారీ జప్తు చేయబడింది.
- హైదరాబాద్లోని పాఠశాలల్లో అవగాహన కార్యక్రమాలు మరియు డ్రైవ్ల ద్వారా డిమాండ్ మరియు వ్యసనాన్ని తగ్గించడంపై ప్రయత్నాలు కేంద్రీకరించబడ్డాయి.
- అదనంగా, పెద్ద మొత్తంలో 5,804.38 కిలోగ్రాముల గంజాయి చాక్లెట్లు మరియు 87 గంజాయి మొక్కలను స్వాధీనం చేసుకున్నారు.
- హాష్ ఆయిల్, కొకైన్, హెరాయిన్, గంజాయి మాత్రలు, MDMA, LSD, అల్పాజోలం, ఆంపొల్స్ మరియు ఎక్స్ట్రా సి మాత్రలు కూడా వివిధ డ్రగ్స్ కేటగిరీల కింద జప్తు చేయబడ్డాయి.

గంజాయి గురించి:

- సాటివా, గంజాయి ఇండికా మరియు గంజాయి రుదెరాల్సిలను కలిగి ఉంటుంది, ఇందులో 120 కంటే ఎక్కువ కన్నాబినాయిడ్స్ ఉన్నాయి, ముఖ్యంగా కన్నాబిడియోల్ (CBD) మరియు టెట్రాహైడ్రోకాన్నబినాల్ (THC).
- 'గంజాయి' అనే పదాన్ని సాధారణంగా వివిధ దేశాలలో గంజాయి ఆకులకు ఉపయోగిస్తారు.
- పరాగసంపర్కం చేయని ఆడ మొక్కలు, హాషీష్ అని పిలుస్తారు, గంజాయి నూనె వెలికితీత కోసం ఉపయోగించబడుతుంది.
- ఉత్తరాఖండ్ గంజాయి సాగును చట్టబద్ధం చేసింది, అయితే

భారతదేశంలోని గుజరాత్, మధ్యప్రదేశ్ మరియు ఉత్తరప్రదేశ్ జిల్లాల్లో నియంత్రిత సాగు జరుగుతుంది.

నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ మరియు సైకోట్రోపిక్ సబ్స్టాన్సెస్ (NDPS) చట్టం, 1985 గురించి:

- తగిన అనుమతి లేకుండా ఉత్పత్తి, అమ్మకం, రవాణా మరియు వినియోగంతో సహా మాదక ద్రవ్యాలు మరియు సైకోట్రోపిక్ పదార్థాలకు సంబంధించిన వివిధ కార్యకలాపాలను NDPS చట్టం నిషేధిస్తుంది.

NDPS చట్టం యొక్క లక్ష్యాలు:

- నివారణ మరియు నియంత్రణ: మాదక ద్రవ్యాలు మరియు సైకోట్రోపిక్ పదార్థాలతో కూడిన కార్యకలాపాలను నిరోధించడానికి, ఎదుర్కోవడానికి మరియు నియంత్రించడానికి చర్యలను అమలు చేయడం, మాదకద్రవ్యాలకు సంబంధించిన కార్యకలాపాలను అరికట్టడం.
- ఆస్తి జప్తు: చట్టవిరుద్ధమైన మాదకద్రవ్యాల వ్యాపారాన్ని అరికట్టడం, మాదక ద్రవ్యాలు మరియు సైకోట్రోపిక్ పదార్థాల అక్రమ రవాణాలో ఉపయోగించిన ఆస్తిని జప్తు చేయడానికి నిబంధనలను అందించడం.
- అంతర్జాతీయ సమ్మతి: నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ మరియు సైకోట్రోపిక్ పదార్థాలపై అంతర్జాతీయ ఒప్పందాలను అమలు చేయడం, ప్రపంచ ప్రమాణాలకు కట్టుబడి ఉండటం మరియు మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణాను ఎదుర్కోవడంలో సహకారం అందించడం.

నార్కోటిక్ డ్రగ్స్:

- నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ లో కోకా లీఫ్, గంజాయి (జనపనార), నల్లమందు మరియు గసగసాల గడ్డి వంటి పదార్థాలు ఉంటాయి, అలాగే ఈ పదార్థాల నుండి తీసుకోబడిన ఏదైనా తయారు చేయబడిన మందులు ఉన్నాయి.

వర్తింపు:

- అధికారుల నుండి సరైన అనుమతి లేకుండా తయారీ, ఉత్పత్తి, సాగు, స్వాధీనం, అమ్మకం, కొనుగోలు, రవాణా, నిల్వ మరియు వినియోగంతో సహా మాదకద్రవ్యాలు మరియు సైకోట్రోపిక్ పదార్థాలకు సంబంధించిన వివిధ కార్యకలాపాలలో పాల్గొనకుండా NDPS చట్టం నిషేధిస్తుంది.

NDPS చట్టం ప్రకారం శిక్ష:

- నేరంలో ప్రమేయం ఉన్న మాదకద్రవ్యాలు లేదా సైకోట్రోపిక్ పదార్థాల పరిమాణంపై ఆధారపడి శిక్ష యొక్క గ్రేడ్ సిస్టమ్ ను ఈ చట్టం అమలు చేస్తుంది.
- వాణిజ్య పరిమాణాల మాదక ద్రవ్యాలతో కూడిన నేరాలకు కనీసం పది సంవత్సరాల కఠిన కారాగార శిక్ష, ఇరవై సంవత్సరాల వరకు పొడిగించబడుతుంది.
- పునరావృత నేరాలకు ఒకటిన్నర రెట్లు జరిమానా విధించబడుతుంది మరియు కొన్ని సందర్భాల్లో మరణశిక్ష వర్తించవచ్చు.
- మాదకద్రవ్యాల వినియోగం నేరాలకు మినహా, NDPS చట్టం కింద శిక్షలు మార్చలేనివి.

విధానపరమైన రక్షణలు:

- వ్యక్తిగత శోధన: వ్యక్తులు గెజిటెడ్ అధికారి లేదా మేజిస్ట్రేట్ ముందు శోధించబడే హక్కును కలిగి ఉంటారు.
- శోధన ఆధరైజేషన్: సాధికారత పొందిన విభాగాల గెజిటెడ్ అధికారులు వ్రాతపూర్వక సమాచారం ఆధారంగా శోధనలకు అధికారం ఇవ్వగలరు.
- అరెస్టులు: అరెస్టుయిన వ్యక్తులకు అరెస్టు చేయడానికి గల కారణాలను వెంటనే తెలియజేయాలి.
- వారెంట్ సీజర్లు: మేజిస్ట్రేట్ వారెంట్ ఆధారంగా అరెస్టు చేయబడిన వ్యక్తి లేదా స్వాధీనం చేసుకున్న కథనాలను తప్పనిసరిగా మేజిస్ట్రేట్ కు సమర్పించాలి.
- రిపోర్టింగ్: అరెస్టు చేసిన అధికారి 48 గంటలలోపు పూర్తి నివేదికను తమ అధికారిక ఉన్నతాధికారికి సమర్పించాలి.
- అధికారులు: చట్టం కింద చిత్తశుద్ధితో వ్యవహరించే అధికారులు చట్టపరమైన చర్యలకు దూరంగా ఉంటారు.
- నేరస్థులు: కోర్టుతో సంబంధం లేకుండా తమ సాక్ష్యాలను పొందేందుకు కేంద్ర లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు నేరస్థులకు మినహాయింపు ఇవ్వవచ్చు.
- బాల నేరస్థులు: బాల నేరస్థులు జువైనల్ జస్టిస్ యాక్ట్, 2000 పరిధిలోకి వస్తారు.
- దౌత్యవేత్తలకు వర్తించే విధంగా మినహాయింపులు ఇవ్వవచ్చు.

‘జయ జయహే తెలంగాణ’ రాష్ట్ర గీతంగా ఆమోదం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/teLANGANA/jaya-jayahe-telangana-approved-as-the-state-song/article68232919.ece>

TSpsc సీలబ్ టెచిక్యం: తెలంగాణ ఉద్యమం

సందర్భం: జయ జయహే తెలంగాణ తెలంగాణ ఆవిర్భావ దశాబ్ది వేడుకల సందర్భంగా జూన్ 2న ఈ పాటను రాష్ట్రానికి అంకితం చేయనున్నారు.

వార్తల్లో ఎందుకు

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- జయ జయహే తెలంగాణ పాట, రెండు వెర్షన్లలో - రెండున్నర నిమిషాల నిడివి గల చిన్నది మరియు 13.3 నిమిషాల పూర్తి వెర్షన్ - రాష్ట్ర పాటగా తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి ఎ. రేవంత్ రెడ్డి ఆమోదించారు.

ఎంఎం కీరవాణి సంగీతం అందించారు.

ఇతర అభివృద్ధి

- ప్రతిపక్షాల విమర్శల మధ్య, ముఖ్యమంత్రి ఎ రేవంత్ రెడ్డి నేతృత్వంలోని తెలంగాణ ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ కొత్త చిహ్నాన్ని మరియు తెలంగాణ తల్లి (తెలంగాణ తల్లి) విగ్రహాన్ని ఆవిష్కరించే ప్రణాళికలను వాయిదా వేయాలని నిర్ణయించుకున్నట్లు ముఖ్యమంత్రి కార్యాలయం నుండి అధికారిక ప్రకటన తెలిపింది. .
- తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవ వేడుకల్లో భాగంగా జూన్ 2న కొత్త చిహ్నాన్ని, తెలంగాణ తల్లి విగ్రహాన్ని, తెలంగాణ రాష్ట్ర గీతాన్ని ఆవిష్కరించాలని తొలుత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భావించింది.
- రాష్ట్ర చిహ్నం నుండి చార్మినార్ మరియు కాకతీయ ఆర్చ్ తొలగింపు ప్రతిపాదనపై వివాదం చెలరేగిన నేపథ్యంలో ఈ ప్రకటన ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంది.

తెలంగాణ తల్లి విగ్రహం విషయంలో కూడా తుది నిర్ణయం తీసుకోలేదని ప్రభుత్వం స్పష్టం చేసింది.

ముఖ్య ముఖ్యాంశాలు

- మండలి చైర్మన్ గుత్తాసుఖేందర్ రెడ్డి, అసెంబ్లీ స్పీకర్ గడ్డం ప్రసాద్ కుమార్, రాజకీయ పార్టీల ప్రతినిధులు, ఏపీ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం తయారీ సమయంలో పార్లమెంట్లో ఉన్న ఎంపీలు తదితరులతో ముఖ్యమంత్రి సవివరంగా సమావేశమయ్యారు.
- తెలంగాణ ఆవిర్భావ దశాబ్ద వేడుకల సందర్భంగా జూన్ 2న ఈ పాటను జాతికి అంకితం చేయనున్నట్లు రేవంత్ రెడ్డి తెలిపారు.

జయ జయహే తెలంగాణ గురించి

- రెండు దశాబ్దాల క్రితం రచించిన జయ జయహే తెలంగాణ అనే పాట ప్రత్యేక రాష్ట్ర సాధన పోరాటానికి స్ఫూర్తినిచ్చి ఎలాంటి మార్పులు లేకుండా రాష్ట్ర గీతంగా ఆమోదం పొందింది.
- అందెశ్రీ రచించిన ఈ పాటకు ఆస్కార్ అవార్డు గ్రహీత

హిందూ వివాహ చట్టం ఎస్టీలకు వర్తిస్తుంది - తెలంగాణ హైకోర్టు

మూలం: దక్కన్ కార్నికల్

<https://www.deccanchronicle.com/nation/telangana-hindu-marriage-act-applies-to-sts-says-hc-896248>

[//www.deccanchronicle.com/nation/telangana-hindu-marriage-act-applies-to-sts-says-hc-896248](https://www.deccanchronicle.com/nation/telangana-hindu-marriage-act-applies-to-sts-says-hc-896248)

TSPSC సీలబ్స్ ఔచిత్యం: న్యాయవ్యవస్థ, రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: STలకు హిందూ వివాహ చట్టం వర్తింపు

వార్తల్లో ఎందుకు

- తమ దైనందిన జీవితంలో హిందూ ఆచారాలు మరియు సంప్రదాయాలను అనుసరించే గిరిజన సంఘాల సభ్యులు హిందూ మతంలో వున్నవారిగా పరిగణించబడతారు. అందువల్ల వివాహాన్ని రద్దు చేయడానికి హిందూ వివాహ చట్టంలోని నిబంధనలను సమర్థించవచ్చని తెలంగాణ హైకోర్టు స్పష్టం చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- హిందూ వివాహ చట్టంలోని సెక్షన్ 2(2).అధికారిక గెజిట్లో నోటిఫికేషన్ ద్వారా కేంద్రం వేరే విధంగా నిర్దేశిస్తే తప్ప, షెడ్యూల్డ్ తెగ సంఘం సభ్యులకు హిందూ వివాహ చట్టం వర్తిస్తుందని చెబుతుంది.
- హిందూ వివాహ చట్టం, 1955లోని సెక్షన్ 13(బి) ప్రకారం వివాహ రద్దు కోసం ఎస్టీ వర్గానికి చెందిన లంబాడా దంపతులు దాఖలు చేసిన పిటిషన్ ను కామారెడ్డిలోని ట్రయల్ కోర్టు స్వీకరించలేదు.
- ట్రయల్ కోర్టు తీర్పుపై ఆగ్రహం వ్యక్తం చేస్తూ తెలంగాణ హైకోర్టులో ఆప్షిలు దాఖలు చేశారు.
- చట్టంలోని సెక్షన్ 2(2) ప్రకారం మినహాయింపు నిబంధనలు, గుర్తింపు పొందిన తెగల సంప్రదాయ పద్ధతులను పరిరక్షించేందుకు ఉద్దేశించినవని తెలంగాణ హైకోర్టు న్యాయమూర్తి జస్టిస్ అలిశెట్టి లక్ష్మీనారాయణ అభిప్రాయపడ్డారు.
- పార్టీలు, హిందూ సంప్రదాయాలు మరియు ఆచారాలను అనుసరిస్తున్నట్లయితే, స్వయంగా అంగీకరించినప్పుడు, వారు సంప్రదాయ న్యాయస్థానాల నుండి బహిష్కరించబడరు.
- పిటిషనర్ దాఖలు చేసిన మెటీరియల్ ను కూడా న్యాయమూర్తి పరిశీలించారు, అంటే వివాహ కార్డు మరియు సప్తపది వేడుకలను అనుసరించి హిందూ ఆచారాల ప్రకారం వివాహం జరిగినట్లు చూపించే ఫోటోలు.
- వివాహ ఆహ్వానం కూడా హిందూ సంప్రదాయం ప్రకారం జరిగింది.

కోర్టు పరిశీలన

- గిరిజన సంఘంలోని సభ్యులు స్వచ్ఛందంగా హిందూ ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు మరియు ఆచారాలను అనుసరించాలని ఎంచుకుంటే, వారిని హిందూ వివాహ చట్టం, 1955 యొక్క నిబంధనల పరిధి నుండి దూరంగా ఉంచలేమని జస్టిస్ లక్ష్మీనారాయణ గమనించారు.
- షెడ్యూల్డ్ తెగ కమ్యూనిటీకి చెందిన వ్యక్తులు దాఖలు చేసిన పిటిషన్లకు చట్టంలోని సెక్షన్ 2(2) వర్తింపుపై హైకోర్టు సాధారణ అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేయలేదని న్యాయమూర్తి స్పష్టం చేశారు.
- సంబంధిత ట్రయల్ కోర్టులు ప్రతి కేసులోని వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులకు అనుగుణంగా, చట్టానికి అనుగుణంగా సమస్యను పరిష్కరించాలి. హిందూ ఆచారాలు, సంప్రదాయాలు మరియు వారు అనుసరిస్తున్న వాదనకు మద్దతుగా రికార్డులో ఉంచబడిన అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని, అదే నిర్ణయం తీసుకోవాలి. అందువల్ల వారు హైందవీకరించబడ్డారు.

హిందూ వివాహ చట్టం

- హిందూ వివాహ చట్టం అనేది మే 18, 1955న ఆమోదించబడిన భారత పార్లమెంటు చట్టం.
- హిందూ వారసత్వ చట్టం, 1956, హిందూ మైనారిటీ మరియు గార్డియన్ షిప్ చట్టం, 1956 మరియు హిందూ దత్తత మరియు నిర్వహణ చట్టం, 1956 అన్నీ ఈ సమయంలో హిందూ కోడ్ బిల్లులలో భాగంగా రూపొందించబడ్డాయి.
- హిందూ వివాహ చట్టం, 1955, వివాహం పవిత్ర బంధంతో చేరిన హిందూ వధూవరుల చట్టపరమైన హక్కులను రక్షించడానికి ఆమోదించబడింది.
- చట్టం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం హిందువుల మధ్య వివాహాన్ని నియంత్రించే చట్టాన్ని నవీకరించడం మరియు క్రోడీకరించడం.

హిందూ వివాహ చట్టంలోని సెక్షన్ 13

- హిందూ వివాహ చట్టంలోని సెక్షన్ 13 విడాకులకు గల కారణాలను వివరిస్తుంది.
- ఒక జీవిత భాగస్వామి విడాకుల కోసం కోర్టును ఎప్పుడు అడగవచ్చో ఇది వివరిస్తుంది. క్రూరత్వం, వ్యభిచారం, విడిచిపెట్టడం, మత మార్పిడి, మానసిక అనారోగ్యం మరియు నయం చేయలేని వైద్య పరిస్థితులు వంటి విడాకుల కోసం వివిధ చట్టపరమైన కారణాలను ఈ విభాగం కవర్ చేస్తుంది.
- "క్రూరత్వం" అంటే ఒక జీవిత భాగస్వామి మరొకరిని మానసికంగా లేదా శారీరకంగా బాధపెట్టడం, వారు వివాహాన్ని కొనసాగించలేరు.
- వ్యభిచారం అంటే వివాహితుడు తన జీవిత భాగస్వామి కాని వారితో లైంగిక సంబంధం కలిగి ఉంటే.
- కనీసం రెండేళ్లపాటు సరైన కారణం లేకుండా ఒకరి జీవిత భాగస్వామి మరొకరిని విడిచిపెట్టినప్పుడు విడిపోవడం జరుగుతుంది. వేరే మతంలోకి మారడం అంటే ఒక జీవిత భాగస్వామి హిందువుగా ఉండడం

మానేసి కొత్త మతాన్ని అనుసరించడం.

- "మానసిక అనారోగ్యం" అంటే భాగస్వామికి తీవ్రమైన మానసిక రుగ్మత ఉంటే, అది స్థిరమైన వివాహాన్ని కష్టతరం చేస్తుంది.
- నయం చేయలేని వ్యాధులు చికిత్స చేయలేని అనారోగ్యాలు మరియు ప్రభావితమైన జీవిత భాగస్వామి యొక్క ఆరోగ్యం మరియు భావోద్వేగాలను తీవ్రంగా ప్రభావితం చేస్తాయి.
- ఈ కారణాలలో ఏవైనా కోర్టులో రుజువైతే, బాధిత జీవిత భాగస్వామి విడాకులు తీసుకోవచ్చు. విడాకులు అనేది తీవ్రమైన దశ అని గుర్తుంచుకోవడం ముఖ్యం మరియు సమస్యలను శాంతియుత మార్గంలో పరిష్కరించడానికి సాధ్యమైన అన్ని మార్గాలను ప్రయత్నించిన తర్వాత మాత్రమే పరిగణించాలి.
- హిందూ వివాహ చట్టంలోని సెక్షన్ 13 ప్రకారం విడాకుల కేసులు సంక్లిష్టంగా ఉంటాయి మరియు ప్రతి సందర్భంలోనూ విభిన్నంగా ఉంటాయి కాబట్టి, చట్టం గురించి బాగా తెలిసిన అర్హత కలిగిన న్యాయవాది నుండి సలహా పొందడం మంచిది.

ఆంధ్రప్రదేశ్- తెలంగాణల మధ్య సమస్యలు అపరిష్కృతం

మూలం: హిందూ-బిజినెస్-లైన్

<https://www.thehindubusinessline.com/news/a-clean-break-of-capital-on-june-2-for-ap-and-telangana-but-messy-parts-of-split-remain/article68219290.ece>

TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: పాలిటీ అండ్ గవర్నెన్స్, రాష్ట్ర విభజన
సందర్భం: విభజన జరిగి దశాబ్దం గడిచినా, హైదరాబాద్ ఏపీకి రాజధానిగా నిలిచిపోవడంతో ఇరు రాష్ట్రాల మధ్య ఆస్తులు పంచుకోవడంపై ఇంకా స్పష్టత రాలేదు.

వార్తల్లో ఎందుకు

- జూన్ 2 నాటికి, హైదరాబాద్ ఇకపై రెండు రాష్ట్రాలకు

భాగస్వామ్య రాజధానిగా పనిచేయనందున, ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు తెలంగాణలను బంధించే బంధం శాశ్వతంగా విరిగిపోతుంది.

నేపథ్యం

- 2014 నాటి ఏపీ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్ పదేళ్లపాటు హైదరాబాద్‌ను రాజధానిగా ఉపయోగించుకోవచ్చు.
- తెలంగాణకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర సాధన కోసం ఉద్యమానికి నాయకత్వం వహించిన భారత రాష్ట్ర సమితి (BRS), హైదరాబాద్‌ను ఉమ్మడి రాజధానిగా కొనసాగించడానికి గడువును పొడిగించే ఎత్తుగడలకు వ్యతిరేకంగా హెచ్చరించింది.

సమస్యలు

- ఎనిమిదేళ్ల క్రితం ఆంధ్రప్రదేశ్ తన కార్యనిర్వాహక కార్యకలాపాలన్నింటినీ అమరావతికి తరలించి, బాగా సిద్ధమైనప్పటికీ, విభజన యొక్క గజిబిజి భాగాలు - 9 మరియు 10 షెడ్యూల్‌లలో పేర్కొనబడిన ఆస్తుల విభజన - ఇప్పటికీ అపరిష్కృతంగానే ఉన్నాయి.

- షెడ్యూల్ 9 -రాష్ట్ర ప్రభుత్వ రంగ యూనిట్ల విభజన గురించి మాట్లాడింది
- షెడ్యూల్ 10- రెండు రాష్ట్రాల మధ్య భాగస్వామ్యం చేయవలసిన శిక్షణా సంస్థలను జాబితా చేసింది.

- పీలా భిదే కమిటీ, రాష్ట్ర PSU ల విభజన కోసం ఒక ఫార్ములాను సిఫార్సు చేయడానికి నియమించబడినది, దాని సిఫార్సులను సమర్పించింది, కొన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు అనుకూలంగా, మరికొన్ని తెలంగాణకు అనుకూలంగా ఉన్నాయి. 91 పీఎస్‌యూల్లో 22 విభజనపై తెలంగాణ అభ్యంతరం వ్యక్తం చేయడంతో ప్రతిష్టంభన ఏర్పడింది.
- తెలంగాణకు సరఫరా చేసిన విద్యుత్‌కు ₹7,000 కోట్ల బకాయిలు చెల్లించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ కూడా తెలంగాణను డిమాండ్ చేస్తోంది.

తెలంగాణ వ్యాప్తంగా గుట్కా, పాన్ మసాలాపై నిషేధం అమలు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana-governments-enforces-statewide-ban-on-gutka-and-pan-masala/article68218909.ece>

TSpsc సీలబ్ టెచిక్యం: ప్రజారోగ్యం, ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు
సందర్భం: తెలంగాణ ప్రభుత్వం రాష్ట్రవ్యాప్తంగా గుట్కా, పాన్ మసాలా నిషేధాన్ని అమలు చేస్తోంది

వార్తల్లో ఎందుకు

- పొగాకు మరియు నيكోటిన్ కలిగిన గుట్కా మరియు పాన్ మసాలా తయారీ, నిల్వ, పంపిణీ, రవాణా మరియు అమ్మకాలపై తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఒక సంవత్సరం నిషేధాన్ని జారీ చేసింది, ఇది తక్షణమే అమలులోకి వస్తుంది.

ముఖ్యాంశాలు

- ప్రజారోగ్య సమస్యలను ఉటంకిస్తూ ఆహార భద్రతా కమిషనర్ మే 24న ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు.
- ఆహార భద్రత మరియు ప్రమాణాల (నిషేధం మరియు విక్రయాల నియంత్రణ) రెగ్యులేషన్ 2011లోని రెగ్యులేషన్ 2.3.4తో కలిపి, ఆహార భద్రత మరియు

ప్రమాణాల చట్టం 2006లోని సెక్షన్ 30లోని సబ్-సెక్షన్ (2) క్లాజ్ (a) ప్రకారం నిషేధం అమలు చేయబడింది. .

- ఈ క్రమంలో హైదరాబాద్ మార్కెట్లకు అంతరాయం ఏర్పడింది. పాన్ షాప్ యజమానులు ఈ రంగం యొక్క అసంఘటిత స్వభావాన్ని అనుసరించడానికి ఇష్టపడతారు కానీ ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నారు.

నేపథ్యం

- నమలడం లేదా పొగలేని పొగాకును 2002లో మహారాష్ట్ర మొదటిసారిగా నిషేధించింది. పదేళ్ల తర్వాత, రాష్ట్ర ఆహార కమిషనర్లు దీనిని అనుసరించారు.
- ఈ నిషేధాలు ఏటా పునరుద్ధరించబడతాయి, ఇది చౌకైన, ప్రాణాంతకమైన పొగాకు సాచెట్లను అల్మారాల్లో ఉంచింది.

ఆర్డర్ తో ఆందోళనలు

- గుట్కా మరియు పాన్ మసాలా నిషేధించబడినప్పటికీ, చట్టాన్ని అమలు చేసేవారు దుకాణాలను తనిఖీ చేసి, అతితక్కువ పొగాకును కలిగి ఉన్న జర్దాను కనుగొంటే, వారు దుకాణ యజమానులను ఇబ్బంది పెట్టవచ్చు.
- ఈ ఆర్డర్ తో బ్లాక్ మార్కెట్ లో ఎంఆర్ పి ధర కంటే రెట్టింపు, మూడు రెట్లు ఎక్కువ ధరలకు విక్రయించే సంఘటనలు పెరుగుతాయి.
- సిగరెట్లు, ఇతర పొగాకు ఉత్పత్తుల చట్టాన్ని సవరించడంపై ప్రభుత్వం దృష్టి సారించాలి.

నిషేధ ఉత్తర్వు యొక్క ప్రాముఖ్యత

- గుట్కా మరియు పాన్ మసాలాపై నిషేధం ఈ వ్యాధిని ఎదుర్కోవడంలో కీలకమైన దశ.
- ఈ ఉత్పత్తులు పొగాకు మరియు తమలపాకు వంటి హానికరమైన పదార్థాలను కలిగి ఉంటాయి, నోటి క్యాన్సర్ ప్రమాదాన్ని ఎనిమిది రెట్లు పెంచుతాయి.
- ఈ క్యాన్సర్ కారకాలను మార్కెట్ నుండి తొలగించడం ద్వారా, ప్రభుత్వం పౌరులను క్యాన్సర్ బారి నుండి రక్షించవచ్చు.
-

FSSAI యొక్క పిప్టింగ్ స్టాండ్స్

- ఆహార భద్రత మరియు ప్రమాణాల చట్టం 2006 ప్రకారం పొగాకు, గుట్కా మరియు పాన్ మసాలా నమలడం ఆరోగ్యానికి ప్రమాదకరం అని ఆరోగ్య మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలోని రెగ్యులేటరీ బాడీ ఫుడ్ సేఫ్టీ అండ్ స్టాండర్డ్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (FSSAI) పేర్కొంది.
- ఈ అభిప్రాయాన్ని అనేక హైకోర్టులు మరియు సుప్రీంకోర్టు కూడా సమర్థించాయి.
- పొగాకు మరియు నికోటిన్ ఉన్న ఆహార పదార్థాలను FSSAI కింద నిషేధించవచ్చు, అయితే పొగాకు COTPA కింద మాత్రమే నియంత్రించబడుతుంది.
- FSSAI యొక్క స్టాండ్ మారడం కూడా ఆందోళన కలిగిస్తుంది.

COPTA గురించి

- సిగరెట్లు మరియు ఇతర పొగాకు ఉత్పత్తులు (ప్రకటనల నిషేధం మరియు వాణిజ్యం, ఉత్పత్తి, సరఫరా మరియు పంపిణీ నియంత్రణ) చట్టం, 2003 లేదా COTPA, 2003 అనేది 2003లో రూపొందించబడిన భారత పార్లమెంటు చట్టం.
- భారతదేశంలో సిగరెట్లు మరియు ఇతర పొగాకు ఉత్పత్తుల ఉత్పత్తి, సరఫరా మరియు పంపిణీలో వాణిజ్యం మరియు ఉత్పత్తి, సరఫరా మరియు పంపిణీకి సంబంధించిన ప్రకటనలను నిషేధించడం మరియు అందించడం దీని లక్ష్యం.
- 39వ ప్రపంచ ఆరోగ్య అసెంబ్లీ ఆమోదించిన తీర్మానాన్ని అమలు చేయడానికి పార్లమెంటుచే ఈ చట్టం రూపొందించబడింది, సభ్యదేశాలు పొగాకు పొగను అసంకల్పితంగా బహిర్గతం చేయకుండా ధూమపానం చేయనివారికి రక్షణ కల్పించడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరారు.

పీఎంఎల్ఎ సెక్షన్ 50 చెల్లుబాటును సవాల్ చేస్తూ వేసిన పిటిషన్ కొట్టివేత

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/02/telegana-high-court-disposes-petition-challenging-pmla-section-50-validity>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పాలిటీ అండ్ గవర్నెన్స్, న్యాయవ్యవస్థ

సందర్భం: ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ మనీ లాండరింగ్ యాక్ట్ 2002 (PMLA) సెక్షన్ 50 యొక్క చట్టపరమైన చెల్లుబాటును సవాలు చేస్తూ పిటిషన్.

వార్తల్లో ఎందుకు

- మనీలాండరింగ్ నిరోధక చట్టం 2002 (PMLA)లోని సెక్షన్ 50 యొక్క చట్టపరమైన చెల్లుబాటును సవాలు చేస్తూ దాఖ్మియా సిమెంట్స్ భారత్ కంపెనీ మరియు దాని MD పునీత్ దాఖ్మియా 2016లో దాఖలు చేసిన సుదీర్ఘ పిటిషన్ను తెలంగాణ హైకోర్టు కొట్టివేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి వైఎస్ జగన్ మోహన్ రెడ్డికి సంబంధించిన క్విడ్ ప్రోకో కేసుకు సంబంధించి సీబీఐ దాఖలు చేసిన దాఖ్మియా సిమెంట్స్ చార్జిషీట్లో పునీత్ దాఖ్మియా మరియు అతని కంపెనీ చిక్కుకున్నాయి.
- ఆంధ్రప్రదేశ్లోని తన సిమెంట్ కంపెనీకి సున్నపురాయి గనుల కోసం పునీత్ దాఖ్మియా, జగన్ మోహన్ రెడ్డికి సంబంధించిన వ్యక్తులకు లంచాలు ఇచ్చారని సీబీఐ ఆరోపించింది.
- సీబీఐ చార్జిషీటు దాఖలు చేయడంతో ఈడీ దీనిపై విచారణ చేపట్టింది.
- పునీత్ దాఖ్మియా, డిపాజిషన్ కోసం ED అధికారులచే సమన్లు పంపబడినప్పుడు, PMLA యొక్క నిబంధనలు, ముఖ్యంగా సెక్షన్ 50 యొక్క కఠినతను సవాలు చేస్తూ హైకోర్టును ఆశ్రయించారు.

- ఈ తీర్పు సెక్షన్ 50 చెల్లుబాటును సమర్థించింది, ఇది కోర్టు ముందు సవాలులో ఉంది.
- ఈ కేసులో తదుపరి తీర్పు ఇవ్వాలని అవసరం లేదని బెంచ్ నిర్ధారించింది మరియు తదనుగుణంగా దాన్ని పరిష్కరించింది.

PMLA యొక్క సెక్షన్ 50

- PMLAలోని సెక్షన్ 50 ED అధికారులకు సివిల్ కోర్టు హోదాను మంజూరు చేస్తుంది, ఎవరైనా నిందితులు లేదా అనుమానితులను పిలిపించి, నిజాన్ని వెల్లడించమని వారిని బలవంతం చేయడానికి వారికి అధికారం ఇస్తుంది.
- ఈ నిబంధన స్వీయ నేరారోపణకు సమానమని పిటిషనర్లు వాదించారు . జీవించే హక్కు మరియు ఇతర ప్రాథమిక హక్కులకు సంబంధించిన రాజ్యాంగ హామీలతో దీనిని రాజ్యాంగ విరుద్ధమని ప్రకటించాలని కోర్టును కోరారు.
- ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ మనీ లాండరింగ్ యాక్ట్ (PMLA), 2002లోని సెక్షన్ 50, సమన్లు జారీ చేయడం, పత్రాలు అందించడం మరియు సాక్ష్యం ఇవ్వడంలో అధికారుల అధికారాలను వివరిస్తుంది.
- ఇది సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, 1908 ప్రకారం సివిల్ కోర్ట్ యొక్క డైరెక్టర్, అధికారులను కనుగొనడం మరియు తనిఖీ చేయడం, హాజరును అమలు చేయడం,

బలవంతపు పత్రాల ఉత్పత్తి మరియు కమిషన్లను జారీ చేయడం వంటి అంశాలకు సమానం.

మనీలాండరింగ్ నిరోధక చట్టం

- మనీలాండరింగ్ నిరోధక చట్టం, 2002 (PMLA) మనీలాండరింగ్ను ఎదుర్కోవడానికి భారతదేశం ఏర్పాటు చేసిన చట్టపరమైన వ్యవస్థలో ప్రధానమైనది.
- PMLA మరియు క్రింద నోటిఫై చేయబడిన నియమాలు జూలై 1, 2005 నుండి అమలులోకి వచ్చాయి.
- డైరెక్టర్, FIU-IND మరియు డైరెక్టర్ (ఎన్ఫోర్స్ మెంట్)కు చట్టంలోని నిబంధనలను అమలు చేయడానికి చట్టంలోని సంబంధిత సెక్షన్ల క్రింద ప్రత్యేక మరియు ఏకకాల అధికారాలను అందించారు.

- PMLA మరియు దాని కింద నోటిఫై చేయబడిన నియమాలు, ఖాతాదారుల గుర్తింపును ధృవీకరించడం, రికార్డులను నిర్వహించడం మరియు FIU-INDకి సమాచారాన్ని అందించడం వంటి బాధ్యతలను బ్యాంకింగ్ కంపెనీలు, ఆర్థిక సంస్థలు, మధ్యవర్తులు, నియమించబడిన వ్యాపారం లేదా వృత్తిని నిర్వహిస్తున్న వ్యక్తులపై విధిస్తాయి.
- PMLA అనేది మనీ-లాండరింగ్ను నిరోధించడానికి మరియు మనీ-లాండరింగ్ నుండి పొందిన లేదా అందులో ప్రమేయం ఉన్న ఆస్తిని జప్తు చేయడానికి మరియు దానితో అనుసంధానించబడిన లేదా దానికి సంబంధించిన విషయాల కోసం అందించడానికి ఒక చట్టం.

సిర్పూర్ కమిషన్ నివేదికను జస్టిస్ విజయసేన్ రెడ్డి సస్పెండ్ చేశారు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/justice-vijaysen-reddy-suspends-sirpurkar-commission-report-till-further-orders/article68129285.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telegana/justice-vijaysen-reddy-suspends-sirpurkar-commission-report-till-further-orders/article68129285.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/justice-vijaysen-reddy-suspends-sirpurkar-commission-report-till-further-orders/article68129285.ece)

TSpsc సిలబస్ ఔచిత్యం: ముఖ్యమైన కమిషన్లు మరియు నివేదికలు, న్యాయవ్యవస్థ, లా అండ్ ఆర్డర్ పరిపాలన సంస్కరణలు

సందర్భం: 'దిషా ఎన్కౌంటర్' కేసులో 10 మంది వివిధ స్థాయిల పోలీసు అధికారులను సిర్పూర్ కమిషన్ నివేదిక తప్పుపట్టింది.

వార్తలో ఎందుకు

- సిర్పూర్ కమిషన్ సమర్పించిన విచారణ నివేదికను జస్టిస్ బొల్లం విజయసేన్ రెడ్డితో కూడిన తెలంగాణ హైకోర్టు సింగిల్ బెంచ్ సస్పెండ్ చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- 2022 జనవరి 28న వీఎస్ సిర్పూర్ కమిషన్

సమర్పించిన విచారణ నివేదికను జస్టిస్ బొల్లం విజయసేన్ రెడ్డితో కూడిన తెలంగాణ హైకోర్టు సింగిల్ బెంచ్ సస్పెండ్ చేసింది.

- నలుగురు అత్యాచారం-హత్య నిందితులను బూటకపు ఎన్కౌంటర్లో చంపినందుకు భారతీయ శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 302 (హత్య) ప్రకారం పోలీసు అధికారులపై చర్య తీసుకోవాలని నివేదిక సిఫార్సు చేసింది.
- నివేదికలో తమపై వచ్చిన ప్రతికూల అంశాలను కొట్టివేయాలని కోరుతూ దాఖలైన రెండు రిట్ పిటిషన్లను విచారించిన అనంతరం న్యాయమూర్తి

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

మధ్యంతర ఆదేశాలను జారీ చేశారు.

- తదుపరి విచారణ తేదీ వరకు పోలీసు అధికారులపై ఎలాంటి బలవంతపు చర్యలు తీసుకోవద్దని న్యాయమూర్తి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఆదేశాలు జారీ చేశారు.

సిర్పూర్ కమిషన్

- సైబరాబాద్ పోలీసు కమిషనరేట్ పరిధిలోని శంషాబాద్ శివార్లలో పశువైద్యురాలిని కిడ్నాప్ చేసి, అత్యాచారం చేసి, హత్య చేసిన ఆరోపణలను ఎదుర్కొంటున్న ఐదుగురు యువకుల మృతిపై దర్యాప్తు చేసేందుకు సుప్రీంకోర్టు జస్టిస్ వీఎస్ సిర్పూర్ కమిషన్ ను ఏర్పాటు చేసింది.

సిర్పూర్ కమిషన్ నివేదిక

- కమిషన్ తన నివేదికను జనవరి 28, 2022న సమర్పించింది.
- 'దిశా ఎన్ కౌంటర్ కేసు'గా పేరు తెచ్చుకున్న ఈ కేసులో ప్రమేయం ఉన్న పోలీసు అధికారులను తప్పుబట్టినట్లు నివేదిక పేర్కొంది.

- ఈ వ్యవహారానికి సంబంధించిన పోలీసు అధికారులపై ఫస్ట్ ఇన్స్పెక్షన్ రిపోర్ట్ జారీ చేయాలని సిఫారసు చేసింది.
- ఇద్దరు పోలీసు అధికారులు గతేడాది హైకోర్టును ఆశ్రయించారు.
- తమపై శిక్షార్హమైన చర్యలకు కమిషన్ చేసిన సిఫార్సు, విచారణ కమిషన్ చట్టం పరిధికి మించినదని, సహజ న్యాయ సూత్రాలకు విరుద్ధమని వారు వాదించారు.

కీలక ఫలితాలు

- చనిపోయిన అనుమానితులను హత్య చేయాలనే ఉద్దేశ్యం పది మంది పోలీసు అధికారులు మరియు సిబ్బందికి ఉందని నివేదిక కనుగొంది.
- చనిపోయిన నలుగురు అనుమానితుల్లో ఇద్దరు యువకులేనని, అదే పోలీసు అధికారులకు తెలియదని నివేదిక కనుగొంది.
- ఆరోపించిన 'ఎన్ కౌంటర్'కు ముందు మరియు తర్వాత పోలీసు పార్టీ ప్రవర్తన ప్రశ్నార్థకంగా ఉందని కమిషన్ గుర్తించింది.

తెలంగాణను అధికారికంగా 'TS'కి బదులుగా 'TG'గా పేర్కొనాలి.

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/cm-firm-on-having-states-identity-as-tg-not-ts/article68187923.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telegana/cm-firm-on-having-states-identity-as-tg-not-ts/article68187923.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/cm-firm-on-having-states-identity-as-tg-not-ts/article68187923.ece)

TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: రాజకీయాలు మరియు నామకరణం, చర్యలు

సందర్భం: తెలంగాణ రాష్ట్ర నామకరణంలో మార్పు.

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్ర సాధన కోసం దశాబ్దాలుగా సాగిన ఉద్యమ ఆకాంక్షలను, రాష్ట్ర నామకరణం ప్రతిబింబించేలా చూడాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం

నిర్ణయించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- అన్ని ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు, రాష్ట్ర సంస్థలు, స్వయంప్రతిపత్త సంస్థలు మరియు ఇతర ప్రభుత్వ

సంస్థలు తెలంగాణ నామకరణాన్ని TS స్థానంలో TGని వాడాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ధారించింది.

- విధాన పత్రాలు, ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు, నోటిఫికేషన్లు, సర్క్యులర్లు, నివేదికలు మరియు ఇతర కమ్యూనికేషన్ మెటీరియల్లతో సహా అన్ని అధికారిక పత్రాలు ప్రస్తుత ప్రభుత్వ నిర్ణయాల ప్రకారం అన్ని అధికారిక కమ్యూనికేషన్లలో TSకి బదులుగా TG నామకరణాన్ని ఉపయోగిస్తాయి.
- రాష్ట్ర స్థాయిలో TG అధికారిక సంక్షిప్తీకరణగా తక్షణం అమలులోకి వచ్చింది.
- ఇప్పటికే ఉన్న స్టేషనరీ, పాత టీఎస్ నామకరణం ఉన్న ప్రింటెడ్ మెటీరియల్ను పరిశీలించాలని శాఖలను కోరారు.

మార్పును ప్రేరేపించినది ఏమిటి?

- 2014లో ఆంధ్రప్రదేశ్ నుండి తెలంగాణను విభజించినప్పుడు "TS" అనే మునుపటి సంక్షిప్తీకరణను స్వీకరించారు. ఇది ప్రాంతీయ పార్టీల పేరుతో అనుబంధాన్ని కలిగివుందని పాలక వర్గం భావించింది. ఈ క్రమంలో కొత్త ప్రభుత్వం "TG"ని ఎంచుకుంది, ఇది ఇతర భారతీయ రాష్ట్రాలకు ఉపయోగించే ప్రామాణిక రెండక్షరాల ఆకృతికి కట్టుబడి ఉండే మరింత తటస్థ మరియు సంప్రదాయ ఎంపిక.

ఈ కొత్త సంక్షిప్తీకరణ ఐక్యత మరియు చేరికను చెబుతుంది, ఏదైనా పక్షపాత అనుబంధాలకు దూరంగా ఉంటుంది.

తల్లులు, నవజాత శిశువులకు మద్దతుగా 'లాక్టేషన్ మేనేజ్మెంట్ సెంటర్'

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/ngo-launches-lactation-management-centres-to-promote-breastfeeding/article68131754.ece>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పబ్లిక్ హెల్త్, మహిళలు మరియు పిల్లల సంరక్షణ

సందర్భం: తల్లిపాలను ప్రోత్సహించడానికి 'లాక్టేషన్ మేనేజ్మెంట్ సెంటర్లను' NGO ప్రారంభించింది

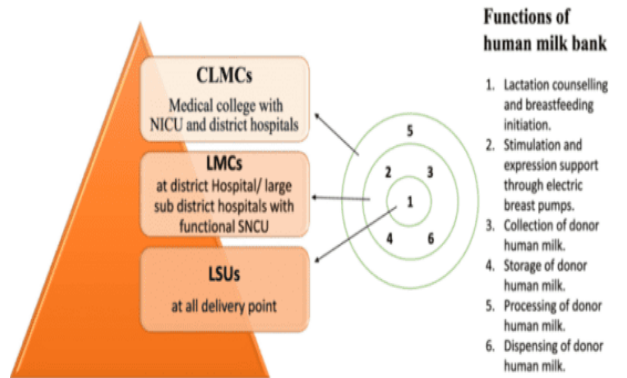
వార్తల్లో ఎందుకు

- తల్లులు మరియు వారి నవజాత శిశువులకు మద్దతు ఇవ్వడానికి 'లాక్టింగ్ మేనేజ్మెంట్ సెంటర్లను' హెల్పింగ్ హ్యూండ్ ఫౌండేషన్ ఏర్పాటు చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- 15 ప్రాథమిక సంరక్షణ కేంద్రాలను నిర్వహిస్తోంది. 100 పట్టణ మురికివాడల్లో పరివాహక ప్రాంతంలో HHF సేవలందిస్తుంది.

- చైల్డ్ ఎయిడ్ ఇంటర్నేషనల్ (కెనడా) మరియు AMPI USA (USAలో ఉన్న భారతీయ సంతతికి చెందిన

వైద్యుల బృందం) వంటి భాగస్వాములతో సహకార ప్రయత్నంలో ఖ్యామ్సగర్, రాజేంద్రనగర్, షాహీనగర్, వాడి ఇ ముస్తఫా, మరియు పహాడిషరీఫ్ వంటి కీలక ప్రాంతాల్లో ఐదు పాలిచ్చే నిర్వహణ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేసింది..

చనుబాలివ్వడం నిర్వహణ కేంద్రాల గురించి

- హైదరాబాద్ మురికివాడల్లో కొత్తగా తల్లి అయిన వారికి, తల్లిపాలను అందించేందుకు ప్రోత్సహిస్తుంది.

- ప్రయోజనాలపై అవగాహన కల్పించేందుకు విద్య మరియు శిక్షణ పొందిన కౌన్సెలర్లను అందిస్తారు.
- సమాజంలో తల్లి పాలివ్వడం, తల్లి ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచడం ఈ చొరవ లక్ష్యం.
- చికిత్స సందర్భాల సమయంలో, శిశువులకు ఆహారం ఇస్తున్నప్పుడు, తల్లులకు గోప్యతను అందించడం మరియు తల్లి పాలివ్వడాన్ని సమాజ-స్థాయి ప్రచారాన్ని ప్రోత్సహించడం, తల్లులు ఎక్కువ కాలం చనుబాలివ్వడానికి వీలు కల్పించడం ప్రాథమిక లక్ష్యం.

ముఖ్యమైన లక్షణాలు

- చనుబాలివ్వడానికి ప్రత్యేక మరియు పరిశుభ్రమైన ప్రదేశాలను అందిస్తాయి. అయితే తల్లి పాలివ్వడం వల్ల కలిగే ఆరోగ్య ప్రయోజనాలపై తల్లులకు అవగాహన కల్పించడానికి వేదికలుగా కూడా పనిచేస్తాయి.
- చనుబాలివ్వడంలో పోషకాహారం కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని గుర్తిస్తూ, సరైన పోషకాహారం తీసుకుంటూ చనుబాలివ్వడాన్ని మెరుగుపరచడంలో కేంద్రాల పాత్రను ముజ్జబా హసన్ అస్కారీ హైలైట్ చేశారు.
- చనుబాలివ్వడానికి ఏర్పాటు చేసిన గదిలో సౌకర్యవంతమైన సీటింగ్, రిఫ్రెష్‌మెంట్‌లు, నార, డైపర్‌లు, పోస్టర్‌లు మరియు పంపులు వంటి సౌకర్యాలు ఉంటాయి.
- శిక్షణ పొందిన వారు స్త్రీలకు అవగాహన పెంచుతారు. తల్లి పాలివ్వడంలో ప్రయోజనాలు, పద్ధతులు తెలుపుతూ, చనుబాలివ్వడంలో సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్న తల్లులకు మద్దతును అందిస్తారు.
- ఈ సలహాదారులు తల్లిపాలు ఇచ్చే సెషన్ల రికార్డులను నిర్వహిస్తారు. శిశువులు మరియు తల్లుల ఆరోగ్యాన్ని పర్యవేక్షిస్తారు.

ముఖ్యమైన వాస్తవాలు

- భారతదేశపు మొట్టమొదటి హ్యూమన్ మిల్క్ బ్యాంక్

- 1989లో ముంబైలోని సియోన్ హాస్పిటల్‌లో స్థాపించబడింది.
- ప్రతి సంవత్సరం దాదాపు 3000 నుండి 5000 మంది పిల్లలు ఈ పాల బ్యాంకు సేవల నుండి ప్రయోజనం పొందుతున్నారు.
- 2017లో, లేడీ హార్డింజ్ మెడికల్ కాలేజీలో వాత్సల్య-మాత్రీ అమృత్ కోష అని పిలవబడే మొదటి మిల్క్ బ్యాంక్ స్థాపించబడింది. ఇది నార్వే-ఇండియా పార్టనర్‌షిప్ ఇనిషియేటివ్ (NIPI)లో భాగంగా నార్వే ప్రభుత్వం మరియు ఓస్లో విశ్వవిద్యాలయం సహకారంతో స్థాపించబడింది.
- సెప్టెంబరు 2013లో, మహారాష్ట్రలోని పూణేలోని పింప్రిలోని DY పాటిల్ మెడికల్ కాలేజీ, హాస్పిటల్ మరియు రీసెర్చ్ సెంటర్‌లో "యశోద" హ్యూమన్ మిల్క్ బ్యాంక్ స్థాపించబడింది.
- రోటరీ క్లబ్ ఆఫ్ నారిమన్ పాయింట్, ముంబై భాగస్వామ్యంతో స్థాపించబడింది, ఇది భారతదేశంలోని ఒక ప్రైవేట్ వైద్య కళాశాలలో స్థాపించబడిన మొట్టమొదటి మానవ పాల బ్యాంకు.
- అధునాతన హ్యూమన్ మిల్క్ బ్యాంక్ మరియు కాంప్రహెన్సివ్ లాక్టేషన్ మేనేజ్‌మెంట్, ట్రైనింగ్ అండ్ రీసెర్చ్ సెంటర్ (CLMTRC) 31 జనవరి 2019న స్థాపించబడ్డాయి.
- రోటరీ క్లబ్ ఆఫ్ అమరావతి మిడ్‌టౌన్ ద్వారా సెంట్రల్ ఇండియా యొక్క మొట్టమొదటి మానవ పాల బ్యాంకు 2016లో డా.పంజాబ్రావ్ దేశ్‌ముఖ్ మెడికల్ కాలేజీ, అమరావతిలో ప్రారంభించబడింది.
- తమిళనాడులో 2016లో అప్పటి ముఖ్యమంత్రి జయలలిత ప్రభుత్వ ఆనుపత్రుల్లో ఏడు మానవ పాల బ్యాంకులను ప్రారంభించారు. ఈ పథకం రాష్ట్రవ్యాప్తంగా అన్ని వైద్య కళాశాల ఆనుపత్రులు మరియు అనేక ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ ఆనుపత్రులను కవర్ చేయడానికి విస్తరించింది

హైదరాబాద్లో ఆహార భద్రతా ప్రమాణాల అధికారుల తనిఖీలు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://indianexpress.com/article/trending/trending-in-india/hyderabad-eateries-karachi-bakery-expiry-products-food-safety-viral-9310751/>

TSPSC సిలబస్ బెచిత్తం: ఆహార భద్రత, ఆహార భద్రత, ప్రజారోగ్యం

సందర్భం: FSSAI నిబంధనలు

వార్తలో ఎందుకు

- ఫుడ్ సేఫ్టీ కమిషనర్ హైదరాబాద్లోని పలు తినుబండారాలను తనిఖీ చేశారు. వీటిలో చాలా మటుకు గడువు ముగిసినవిగా గుర్తించారు. కరాచీ బేకరీ మరియు బిలాల్ ఐస్ క్రీం అనే రెండు ప్రముఖ ఫుడ్ అవుట్‌లెట్‌లలో విక్రయించే ఉత్పత్తులు కూడా గుర్తించిన జాబితాలో వున్నాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- టాస్కో ఫోర్స్ ఇటీవల మోజ్జామ్ జాహీ మార్కెట్ ప్రాంతంలో తనిఖీలు నిర్వహించింది.
- బిలాల్ ఐస్ క్రీమ్- అవుట్‌లెట్ మరియు వాటి తయారీ యూనిట్ ఎటువంటి చెల్లుబాటు అయ్యే లైసెన్స్/రిజిస్ట్రేషన్ లేకుండానే పనిచేస్తున్నట్లు గుర్తించబడింది. నకిలీ బ్రాండ్ వాటర్ బాటిళ్లు దొరికాయి.
- రూ. 5,200 విలువైన గడువుముగిసిన రస్మెలు, బిస్కెట్లు, మిఠాయిలు, చాక్లెట్ కేకులు, టోస్ట్లు మరియు బన్నులు బైటపడ్డాయి. భారత ఆహార భద్రతా ప్రమాణాల అధికారిక సంస్థ (FSSAI) నిబంధనలను కరాచీ బేకరీ ఉల్లంఘించింది.

FSSAI గురించి

- ఫుడ్ సేఫ్టీ అండ్ స్టాండర్డ్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (FSSAI) ఆహార భద్రతా ప్రమాణాలు, 2006 కింద

స్థాపించబడింది, ఇది ఇప్పటివరకు వివిధ మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు విభాగాలలో ఆహార సంబంధిత సమస్యలను నిర్వహించే వివిధ చట్టాలు & ఆర్డర్లను ఏకీకృతం చేస్తుంది.

- ఆహార పస్తువులకు సైన్స్ ఆధారిత ప్రమాణాలను నిర్దేశించడానికి, మానవ వినియోగానికి సురక్షితమైన మరియు ఆరోగ్యకరమైన ఆహారం లభ్యతను నిర్ధారించడానికి, వాటి తయారీ, నిల్వ, పంపిణీ, అమ్మకం మరియు దిగుమతిని నియంత్రించడానికి FSSAI సృష్టించబడింది.

ఆహార భద్రత మరియు ప్రామాణిక చట్టం, 2006 యొక్క ముఖ్యాంశాలు

- ఎఫ్ఎస్ఎస్ చట్టం, 2006 ప్రారంభమైన తర్వాత, ఆహార కల్తీ నిరోధక చట్టం, 1954, పండ్ల ఉత్పత్తుల ఆర్డర్, 1955, మాంసం ఆహార ఉత్పత్తుల ఆర్డర్, 1973, వెజిటబుల్ ఆయిల్ ప్రొడక్ట్స్ (నియంత్రణ) ఆర్డర్, 1947, ఎడిబుల్ ఆయిల్స్ ప్యాకేజింగ్ (నియంత్రణ) ఆర్డర్, 1988 డీట్రాక్ట్ వంటి వివిధ కేంద్ర చట్టాలు, ఆయిల్ మీల్ మరియు ఎడిబుల్ ఫ్లోర్ (నియంత్రణ) ఆర్డర్, 1967, పాలు మరియు పాల ఉత్పత్తుల ఆర్డర్, 1992 మొదలైనవి రద్దయ్యాయి.
- బహుళ-స్థాయి, బహుళ-విభాగ నియంత్రణ నుండి

ఒకే లైన్ కమాండ్కు మారడం ద్వారా ఆహార భద్రత మరియు ప్రమాణాలకు సంబంధించిన అన్ని విషయాల కోసం ఒకే రిఫరెన్స్ పాయింట్ను ఏర్పాటు చేయడం కూడా చట్టం లక్ష్యం.

- ఈ ప్రభావం కోసం, చట్టం ఢిల్లీలో ప్రధాన కార్యాలయంతో ఒక స్వతంత్ర చట్టబద్ధమైన అధారిటీని - ఫుడ్ సేఫ్టీ అండ్ స్టాండర్డ్స్ అధారిటీ ఆఫ్ ఇండియాను ఏర్పాటు చేస్తుంది.
- ఫుడ్ సేఫ్టీ అండ్ స్టాండర్డ్స్ అధారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (FSSAI) మరియు స్టేట్ ఫుడ్ సేఫ్టీ అధారిటీలు చట్టంలోని వివిధ నిబంధనలను అమలు చేస్తాయి.

అధారిటీ స్థాపన

- ఆరోగ్య & కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ అనేది భారత ప్రభుత్వ FSSAI అమలు కోసం, పరిపాలనా మంత్రిత్వ శాఖ.
- ఫుడ్ సేఫ్టీ అండ్ స్టాండర్డ్స్ అధారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (FSSAI) చైర్పర్సన్ మరియు చీఫ్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ను భారత ప్రభుత్వం నియమించింది.
- చైర్పర్సన్ భారత ప్రభుత్వ కార్యదర్శి హోదాలో ఉంటారు.

FSSAI యొక్క విధులు

- FSSAI కింది విధులను నిర్వర్తించడానికి FSS చట్టం, 2006 ద్వారా తప్పనిసరి చేయబడింది:
  - ఆహార ప్రమాణాలు మరియు మార్గదర్శకాలను రూపొందించడానికి నిబంధనలను రూపొందించడం .
  - వివిధ ప్రమాణాలను అమలు చేయడానికి తగిన వ్యవస్థను పేర్కొనడం.

○

- ఆహార వ్యాపారాల కోసం ఆహార భద్రత నిర్వహణ వ్యవస్థ యొక్క ధృవీకరణ. ధృవీకరణ సంస్థల అక్రిడిటేషన్ కోసం యంత్రాంగాలు మరియు మార్గదర్శకాలను రూపొందించడం.
- ప్రయోగశాలల అక్రిడిటేషన్, గుర్తింపు పొందిన ప్రయోగశాలల నోటిఫికేషన్ కోసం ప్రక్రియ మరియు మార్గదర్శకాలను రూపొందించడం.
- ఆహార భద్రత మరియు పోషకాహారం యొక్క ప్రత్యక్ష లేదా పరోక్ష బేరింగ్ కలిగి ఉన్న ప్రాంతాలలో, పాలసీ మరియు నియమాలను రూపొందించే విషయాలలో, కేంద్ర ప్రభుత్వం మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు, శాస్త్రీయ సలహా మరియు సాంకేతిక మద్దతును అందించడం.
- జీవసంబంధమైన ప్రమాదం యొక్క ప్రాబల్యం, ఆహారంలో కలుషితాలు, వివిధ రకాల అవశేషాలు, ఆహార ఉత్పత్తులలో కలుషితాలు, ఉద్యవిస్తున్న ప్రమాదాలను గుర్తించడం మరియు వేగవంతమైన హెచ్చరిక వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టడం, వాటికి సంబంధించిన డేటాను సేకరించడం.
- దేశవ్యాప్తంగా సమాచార వ్యవస్థలను సృష్టించడం.
- ఆహార వ్యాపారాలలో పాలుపంచుకున్న లేదా పాల్గొనాలనుకునే వ్యక్తులకు శిక్షణా కార్యక్రమాలను అందించడం.
- ఆహారం, సానిటరీ మరియు ఫైటో-సానిటరీ ప్రమాణాల కోసం అంతర్జాతీయ సాంకేతిక ప్రమాణాల అభివృద్ధికి సహకరించడం.
- ఆహార భద్రత మరియు ఆహార ప్రమాణాల గురించి సాధారణ అవగాహనను ప్రోత్సహించడం.

వార్తల్లో రైతు భరోసా పథకం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/elections/lok-sabha/elections-on-hold-disbursement-of-assistance-under-rythu-bharosa-till-completion-of-polling-on-may-13/article68149190.ece>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో వ్యవసాయం, ప్రభుత్వ పథకం

సందర్భం: తెలంగాణలో పోలింగ్ పూర్తయ్యే వరకు రైతు భరోసా కింద సహాయాన్ని పంపిణీ చేయడాన్ని నిలిపివేసిన ఇసిఐ

వార్తల్లో ఎందుకు

- మే 13న రాష్ట్రంలో జరగనున్న లోక్ సభ ఎన్నికల పోలింగ్ పూర్తయ్యే వరకు రైతు భరోసా (గతంలో రైతు బంధు) కింద అందజేసే మొత్తాలను భారత ఎన్నికల సంఘం నిలిపివేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- రైతు బంధు కొనసాగుతున్న పథకమే అయినప్పటికీ జనవరి నాటికి రబీ సీజన్ పంపిణీ పూర్తి చేయాలని ఎన్నికల సంఘం పేర్కొంది.
- అయితే పథకం కింద పంపిణీ చేయడం గురించి బహిరంగంగా మాట్లాడటం ద్వారా ముఖ్యమంత్రి ప్రవర్తనా నియమావళి (MCC) కోసం నిర్దేశించిన షరతులను ఉల్లంఘించారని గుర్తించింది.
- గత ఐదేళ్లలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అక్టోబరు-జనవరి మధ్య రైతు బంధు సహాయం యొక్క రబీ వాయిదాను పంపిణీ చేసిందని, ఈ పథకంలో పంపిణీకి నిర్దిత తేదీ లేదా మే నెలలో పంపిణీకి ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత లేదని కమిషన్ పేర్కొంది.
- అయితే, 2023లో జరిగిన రాష్ట్ర అసెంబ్లీ ఎన్నికల సమయంలో అప్పటి ఆర్థిక మంత్రి MCC నిబంధనలను ఉల్లంఘించిన నేపథ్యంలో, నవంబర్ 2023లో రైతు బంధు సహాయం పంపిణీకి సంబంధించిన అనుమతిని కమిషన్ ఉపసంహరించుకుంది.

వైఎస్ఆర్ రైతు భరోసా

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన తెలంగాణ రైతు భరోసా పథకం, వ్యవసాయ లేదా సంబంధిత రంగాల్లోని రైతులకు ఆర్థికంగా సహాయం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- రైతు భరోసా పథకం కింద అనేక ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి.
- ఈ పథకం ప్రకారం ప్రతి సంవత్సరం, రైతులు మరియు కౌలు రైతులు (అద్దె భూమిని సాగుచేసే రైతులు) ఎకరాకు 15000 రూపాయలు పొందుతారు.
- వ్యవసాయ కూలీలకు రూ.12000
- ప్రత్యేకంగా వరి పంటకు 500 రూపాయల బోనస్ కూడా అదనపు ప్రయోజనంగా పథకం కింద చేర్చబడింది.

రైతు భరోసా పథకం అమలులో సవాళ్లు

- రైతు భరోసా కింద కౌలు రైతులకు గుర్తింపు ఇస్తానని హామీ ఇచ్చిన తెలంగాణ ప్రభుత్వం, ఇప్పుడు కౌలు రైతుల భూముల గుర్తింపును చేపట్టాల్సి రావడంతో, ఆ హామీ అమలులో సవాళ్లు ఎదురవుతున్నాయి.
- భూ చట్టాల నిపుణుల అభిప్రాయం ప్రకారం, ప్రభుత్వం ముందు మూడు ఎంపికలు ఉన్నాయి - 2012లో అప్పటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం రూపొందించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ భూ లైసెన్సు కల్లివేటర్ చట్టం అమలు, కౌలుదారులకు హక్కులు కల్పిస్తూ కొత్త చట్టాన్ని రూపొందించడం లేదా హామీ ఇవ్వడానికి కొత్త

అవకాశాలను అన్వేషించడం.

- తెలంగాణలో దాదాపు ఎనిమిది లక్షల మంది కౌలు రైతులు ఉన్నారని దశాబ్ద కాలం క్రితం విడుదల చేసిన అధికారుల లెక్కలు చెబుతున్నాయి. అయితే ఈ సంఖ్య 10 లక్షలకు పైగా ఉండొచ్చని నిపుణులు చెబుతున్నారు.
- వీరిలో కొంత భూమిని కలిగి ఉండి మరికొంత భూములను కౌలుకు తీసుకున్న రైతులు, భూమి లేనివారు, కేవలం కౌలుపై ఆధారపడి ఉన్నారు.
- పూర్వపు ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రభుత్వం కౌలు రైతులను లైసెన్స్ పొందిన సాగుదారులుగా గుర్తించి, రుణ అర్హత కార్డును జారీ చేయడం ద్వారా వారికి రుణాలు మరియు ఇతర ప్రయోజనాలను అందించడానికి చట్టాన్ని రూపొందించింది.

- నిర్ణీత ఫార్మాట్ లో కౌలుదారులకు ఇచ్చిన భూమి విస్తీర్ణంపై కౌలుదారు మరియు యజమాని ఒప్పందంపై సంతకం చేయాలని చట్టం తప్పనిసరి చేసింది మరియు సంబంధిత గ్రామసభ ద్వారా, ఈ ఫారమ్ ను ఆమోదించడం ద్వారా, కౌలు రైతులు రుణ అర్హత కార్డు (LEC) పొందేందుకు వీలు కల్పిస్తుంది.
- అయితే తెలంగాణలో కౌలు రైతులు తమను సాగుదారులుగా గుర్తించేందుకు ప్రభుత్వం నిరాకరించడంతో ఎలాంటి ప్రయోజనాలు పొందలేకపోయారు.
- రైతు బంధు (కొత్త పాలనలో రైతు భరోసా) వంటి పథకాల కింద పెట్టుబడి మద్దతు కోసం, భూమి విస్తీర్ణం అలాగే ఉన్నందున కౌలు రైతులను గుర్తించడం వల్ల రైతులపై అదనపు ఆర్థిక భారం పడదు.

లోకాయుక్త ఉత్తర్వులు అధికారపరిధి దాటుతోందని వ్యాఖ్యానించిన హైకోర్టు

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

<https://www.deccanchronicle.com/nation/politics/hc-sets-aside-lokayukta-orders-to-ghmc-893077>

[//www.deccanchronicle.com/nation/politics/hc-sets-aside-lokayukta-orders-to-ghmc-893077](https://www.deccanchronicle.com/nation/politics/hc-sets-aside-lokayukta-orders-to-ghmc-893077)

TSPSC నిలబన్ ఔచిత్యం: పాలిటీ, గవర్నెన్స్, సాసైటీ

సందర్భం: తెలంగాణ లోకాయుక్తపై హైకోర్టు

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ లోకాయుక్త తన అధికార పరిధికి మించి ఉత్తర్వులు జారీ చేస్తోందని తెలంగాణ హైకోర్టు విమర్శించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ప్రభుత్వోద్యోగులు తీసుకున్న పరిపాలనాపరమైన చర్యలపై విచారణకు అనుమతివ్వందని, ఆరోపించిన వాటిని తొలగించాలని, ఆదేశించేందుకు లోకాయుక్తకు అధికారం లేదని ధర్మాసనం పేర్కొంది.

- సంబంధిత భూమిలో అక్రమ ఆక్రమణలు, నిర్మాణాలకు సంబంధించిన ఫిర్యాదు మేరకు జీహెచ్ఎంసీకి లోకాయుక్త ఈ ఆదేశాలు జారీ చేసింది.
- ఆ స్థలం అసలు తనదేనని, స్టేట్స్ కో ఆర్డర్ ను ఉల్లంఘించి, రోడ్డు విస్తరణలో తనకు పరిహారం ఇవ్వకుండా జీహెచ్ఎంసీ అధికారులు స్వాధీనం చేసుకున్నారని ఆస్తి యజమాని ఆ ఉత్తర్వులను వ్యతిరేకించాడు.
- నిర్మాణాలు మరియు ఆక్రమణల చట్టబద్ధతపై వ్యాఖ్యానించకుండా, అటువంటి ఉత్తర్వులు జారీ చేసే అధికార పరిధి లోకాయుక్తకు లేదని కోర్టు చెప్పింది. తరువాత వాటిని రద్దు చేసింది.

లోకాయుక్త అంటే ఏమిటి?

- లోకాయుక్త అనేది రాష్ట్ర స్థాయిలో ఒక అధికారి, ఇది సాధారణ ప్రజలు చేసే అవినీతి మరియు మాలీ అడ్మిన్స్ట్రేషన్ ఫిర్యాదులను వ్యవహరిస్తుంది..
- ప్రజా ఫిర్యాదులను త్వరితగతిన పరిష్కరించేందుకు ఈ

అధారిటీని ఏర్పాటు చేశారు.

- లోకాయుక్త అనేది అవినీతి నిరోధక అధికారం లేదా అంబుడ్స్మన్. ఇది రాష్ట్ర స్థాయిలో ప్రభుత్వ అధికారులు మరియు ఎన్నికైన ప్రతినిధులతో సహా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపై అవినీతి మరియు దుష్ప్రవర్తన ఫిర్యాదులను పరిష్కరిస్తుంది . ప్రజా ఫిర్యాదులను త్వరితగతిన పరిష్కరించే బాధ్యతను కలిగి ఉంటుంది.
- ఈ రాష్ట్రంలో లోకాయుక్త సంస్థ యొక్క అత్యంత ప్రముఖమైన లక్షణాలు:
  - i) కార్యనిర్వాహక నియంత్రణ నుండి స్వాతంత్ర్యం;
  - ii) అనధికారిక విధానం మరియు ఫిర్యాదులకు సులభంగా ప్రాప్యత; మరియు
  - iii) పౌరులకు దాదాపు ఉచిత మరియు సత్వర సేవలు.

లోకపాల్ మరియు లోకాయుక్త చట్టం, 2013

- లోకపాల్ మరియు లోకాయుక్త చట్టం, 2013 అనేది ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపై వచ్చిన అవినీతి ఆరోపణలపై విచారణకు జాతీయ స్థాయిలో లోకపాల్ను మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో లోకాయుక్తలను ఏర్పాటు చేయడానికి వీలు కల్పించే కేంద్ర చట్టం.
- అయినప్పటికీ, అన్ని రాష్ట్రాలు ఈ చట్టాన్ని అమలు చేయలేదు మరియు కొన్ని రాష్ట్రాలు లోకాయుక్తకు సంబంధించి వారి స్వంత రాష్ట్ర-నిర్దిష్ట చట్టాల ప్రకారం పనిచేస్తాయి.
-

తెలంగాణ లోకాయుక్తలు

- తెలంగాణ లోకాయుక్త అనేది ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోకాయుక్త మరియు ఉప-లోకాయుక్త చట్టం, 83 కింద, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పూర్వం ఏర్పడిన పార్లమెంటరీ అంబుడ్స్మన్ . ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నుండి విభజించబడిన తర్వాత తెలంగాణ ద్వారా స్వీకరించబడింది.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అధికారులు మరియు వారి పరిపాలనకు వ్యతిరేకంగా ప్రజా ఫిర్యాదులను పరిష్కరించడానికి, తెలంగాణ రాష్ట్రానికి ఉన్నత స్థాయి చట్టబద్ధమైన కార్యకర్తగా ఈ సంస్థ రూపొందించబడింది . రాజకీయ ప్రజా పరిపాలన నుండి స్వతంత్రంగా ఉంది.
- భారతదేశంలోని ప్రతి రాష్ట్రం ఆమోదించిన ఒక సంవత్సరంలోపు లోకాయుక్తను నియమించాలని ఆదేశించింది.

తెలంగాణ రాష్ట్రానికి హైకోర్టు

- తెలంగాణ హైకోర్టును 7వ నిజాం మీర్ ఉస్మాన్ అలీఖాన్ స్థాపించారు.
- ప్రారంభంలో, ఇది అప్పటి హైదరాబాద్ దక్కన్ యొక్క రాచరిక రాష్ట్రం కోసం హైదరాబాద్ హైకోర్టుగా ఏర్పాటు చేయబడింది. తరువాత దీనిని ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టుగా మార్చారు, ఎందుకంటే ఇది రాష్ట్రాల పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం, 1956 ప్రకారం 5 నవంబర్ 1956న ఏర్పాటు చేయబడింది.

కూరగాయల సాగులో మహిళలకు శిక్షణ

హైదరాబాద్ సమీపంలో సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్ ప్రారంభం

మూలం: హిందువు

<https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/centre-of-excellence-to-train-women-in-vegetable-farming-launched-near-hyderabad/article68232297.ece>

TSPSC

సిలబస్ ఔచిత్యం: మహిళా సాధికారత, పరిశ్రమలు

సందర్భం: కూరగాయల సాగులో మహిళలకు శిక్షణ

ఇచ్చేందుకు సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్, హైదరాబాద్ సమీపంలో ప్రారంభమైంది

వార్షికోత్సవం

- మేడ్చల్ జిల్లాలోని రావల్కోల్లో మహిళలకు కూరగాయల సాగులో శిక్షణ ఇచ్చే సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్ను FICCI లేడీస్ ఆర్గనైజేషన్ (FLO-హైదరాబాద్) ప్రారంభించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- శిక్షణా సదుపాయాన్ని ప్రారంభిస్తున్నట్లు FLO ప్రకటించింది. ఈస్ట్-వెస్ట్ సీడ్ నాలెడ్జ్ ట్రాన్స్ఫర్ ఫౌండేషన్తో MOU కుదుర్చుకున్నట్లు తెలిపింది, దీని కింద 100 మంది మహిళా రైతులకు, వాణిజ్య కూరగాయల సాగులో తదుపరి మూడు పంటల సీజన్లలో శిక్షణ ఇవ్వబడుతుందని తెలిపింది.
- మిరప, క్యాలీఫ్లవర్, క్యాలిబ్రో, బెండకాయ, దోసకాయ, గుమ్మడికాయ, బెండకాయ మరియు ఉల్లిపాయలతో సహా దాదాపు 50 హైబ్రిడ్ రకాల కూరగాయలు మరియు ఆకుకూరల సాగు, నిర్వహణ మరియు పండించడంలో వారికి శిక్షణ ఇవ్వబడుతుంది.
- 2016 నుండి EWS-నాలెడ్జ్ ట్రాన్స్ఫర్ ఫౌండేషన్ ఒడిశా, గుజరాత్, మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర మరియు కర్ణాటకలలో 80,000 మంది రైతులకు అధునాతన కూరగాయల పద్ధతులలో శిక్షణ ఇచ్చింది.

ప్రాముఖ్యత

- పంట వైవిధ్యాన్ని పెంపొందించడానికి, ఉత్పాదకతను పెంచడానికి మరియు నీటి సామర్థ్యాన్ని నిర్ధారించడానికి అధునాతన సాంకేతికతలను మహిళా రైతులకు నేర్పిస్తారు.

- 100 మంది మహిళా రైతుల్లో వ్యవస్థాపక నైపుణ్యాల అభివృద్ధిపై కూడా FLO దృష్టి సారిస్తుంది.
- డిజిటల్ మరియు ఆర్థిక అక్షరాస్యత తరగతుల ద్వారా, వారు తమ వ్యవసాయ వెంచర్లను సమర్థవంతంగా నిర్వహించడానికి మరియు అభివృద్ధి చేయడానికి అవసరమైన నైపుణ్యాలను నేర్చుకుంటారు.

FICCI లేడీస్ ఆర్గనైజేషన్ (FLO) గురించి

- FLO అనేది 1983లో స్థాపించబడింది, ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఛాంబర్స్ ఆఫ్ కామర్స్ అండ్ ఇండస్ట్రీ (FICCI) యొక్క విభాగంగా ఇది భారతదేశంలో పరిశ్రమ మరియు వాణిజ్యం యొక్క అపెక్స్ బాడీ.
- FLO భారతదేశంలో అహ్మదాబాద్, బెంగళూరు, చెన్నై, కోయంబత్తూర్, హైదరాబాద్, ఇండోర్, జైపూర్, కోల్కతా, లక్నో, కాన్పూర్, లూథియానా, ముంబై, ఈశాన్య, పూణే, అమృతసర్, ఈశాన్య & ఉత్తరాఖండ్. న్యూఢిల్లీలోని ప్రధాన కార్యాలయాల్ని కలిగివుంది.

ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఛాంబర్స్ ఆఫ్ కామర్స్ & ఇండస్ట్రీ

- ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఛాంబర్స్ ఆఫ్ కామర్స్ & ఇండస్ట్రీ (FICCI) అనేది భారతదేశంలోని ప్రభుత్వేతర వాణిజ్య సంఘం మరియు న్యాయవాద సమూహం.
- మహాత్మా గాంధీ సలహా మేరకు భారతీయ వ్యాపారవేత్త జిడి బిర్లా మరియు పురుషోత్తమ్దాస్ ఠాకూర్దాస్ 1927లో స్థాపించారు.
- ఇది భారతదేశంలోని అతి పెద్దది, పురాతనమైనది మరియు అత్యున్నత వ్యాపార సంస్థ.
- ఇది ప్రభుత్వేతర, లాభాపేక్ష లేని సంస్థ.
- FICCI దాని సభ్యత్వాన్ని SMEలు మరియు MNCలతో సహా ప్రైవేట్ మరియు పబ్లిక్ రెండింటి నుండి కార్పొరేట్ రంగం నుండి తీసుకుంటుంది.

ముఖ్యమంత్రి అల్పాహార పథక విస్తరణపై సమీక్ష

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/06/expansion-of-cm-breakfast-scheme-across-telangana-to-be-reviewed>

TSpsc సీలబన్ టెచిక్యం: తెలంగాణలో విద్యా రంగం

సందర్భం: ముఖ్యమంత్రి అల్పాహార పథకం గురించి

వార్తల్లో ఎందుకు

- రాష్ట్రవ్యాప్తంగా మరిన్ని పాఠశాలలకు 'ముఖ్యమంత్రి అల్పాహార పథకం' విస్తరణను పునఃప్రారంభించిన తర్వాత సమీక్షించనున్నట్లు పాఠశాల విద్యా శాఖ అధికారులు తెలిపారు.

ముఖ్యమంత్రి అల్పాహార పథకం

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం 2023లో పాఠశాల విద్యార్థుల కోసం "ముఖ్యమంత్రి అల్పాహార పథకం" ప్రారంభించింది.
- ప్రభుత్వ మరియు స్థానిక సంస్థల పాఠశాలల్లో చదువుతున్న విద్యార్థులందరికీ అన్ని పని దినాలలో ఈ పథకం వర్తిస్తుంది.
- పాఠశాల ప్రారంభమయ్యే సుమారు 45 నిమిషాల ముందు విద్యార్థులకు వారి టేబుల్‌లపై వేడి అల్పాహారం ఈ పథకం కింద అందించబడుతుంది.
- అల్పాహారం కోసం మెనూలో ఇడ్లీ సాంబార్, గోధుమ రవ్వ, ఉప్పా చట్నీ, పూరీ, ఆలోభోర్మా, టామాటో బాత్, కిచ్చీ మరియు పొంగల్ ఉన్నాయి.
- ఇది మొబైల్ యాప్ ద్వారా నిశితంగా పరిశీలించబడుతుంది.
- ఈ కార్యక్రమానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ.672 కోట్లు కేటాయించింది.
- ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో 1 నుంచి 10వ తరగతి వరకు 23 లక్షల మంది విద్యార్థులను లక్ష్యంగా చేసుకుంది.

- పట్టణ ప్రాంతాల్లో మున్సిపల్ కమిషనర్లకు, గ్రామీణ

ప్రాంతాల్లో అదనపు జిల్లా కలెక్టర్లకు పర్యవేక్షణ బాధ్యతలు అప్పగించారు.

- ఈ పథకాన్ని అమలు చేసేందుకు విద్య, పంచాయతీరాజ్, స్త్రీ శిశు సంక్షేమ శాఖలు సమిష్టిగా పనిచేస్తాయి

పథకం యొక్క లక్ష్యాలు

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రకారం విద్యార్థులకు పౌష్టికాహారం అందించడమే ఈ పథకం ప్రధాన లక్ష్యం.
- పాఠశాలకు వెళ్లే పిల్లల పోషకాహార స్థితిని పరిష్కరించడానికి మరియు పని చేసే తల్లుల భారాన్ని తగ్గించే ప్రయత్నంలో ఈ పథకం ప్రారంభించబడింది.

ప్రయోజనాలు

- వ్యవసాయ కూలీలుగా ఉంటూ ఉదయాన్నే ఇళ్ల నుంచి బయటకు వచ్చే విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు పడుతున్న ఇబ్బందులను దృష్టిలో ఉంచుకుని ఈ పథకాన్ని ప్రారంభించారు.
- నిరుపేద కుటుంబాలకు చెందిన విద్యార్థులకు పౌష్టికాహారం అందించాలని నిర్ణయించి, చదువుపై దృష్టి సారించే దిశగా ప్రభుత్వం అడుగులు వేస్తోంది.
- మొబైల్ యాప్ ద్వారా పథకం నిశితంగా పరిశీలించబడుతుంది.

రాష్ట్రంలో మధ్యాహ్న భోజన పథకం

- మధ్యాహ్న భోజన పథకం దేశవ్యాప్తంగా 1 నుండి 8

తరగతుల విద్యార్థులకు వర్తిస్తుంది, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ ప్రయోజనాన్ని 9 మరియు 10 తరగతుల విద్యార్థులకు కూడా వర్తింపజేస్తుంది, దీని వలన రూ. 137 కోట్ల అదనపు ఖర్చు అవుతుంది.

- ప్రభుత్వ పాఠశాలల విద్యార్థులకు ఐరన్, సూక్ష్మ పోషకాలతో కూడిన ఆహారం అందేలా రూ.32 కోట్లతో రాగి బెల్లం అందజేస్తున్నారు.

తెలంగాణ: SCCLలో కారుణ్య నియామకాల వయోపరిమితి 35 నుంచి 40కి పెంపు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/11/telegana-age-limit-for-job-under-compassionate-grounds-in-sccl-increased-from-35-to-40>

[/Jun/11/telegana-age-limit-for-job-under-compassionate-grounds-in-sccl-increased-from-35-to-40](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/11/telegana-age-limit-for-job-under-compassionate-grounds-in-sccl-increased-from-35-to-40)

TSPSC నిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (SCCL)

వార్తల్లో ఎందుకు

- సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (ఎస్‌సిసిఎల్)లో కారుణ్య ప్రాతిపదికన ఉద్యోగాల కోసం గరిష్ట వయోపరిమితిని 35 నుంచి 40 ఏళ్లకు పెంచారు.

ముఖ్యాంశాలు

- డిపెండెంట్ ఉద్యోగాలకు వయోపరిమితిని పెంచాలని కోరుతూ పలువురు కార్మిక సంఘాల నాయకులు యాజమాన్యానికి వినితిపత్రాలు సమర్పించారు.
- SCCLలో బద్లీ వర్కర్ (UG/ఉపరితలం), కేటగిరీ I పోస్టుకు కారుణ్య ఉద్యోగాన్ని అందించడం కోసం సర్వీస్‌లో ఉన్నప్పుడు మరణించిన లేదా వైద్యపరంగా చెల్లనిదిగా ప్రకటించబడిన ఉద్యోగులపై ఆధారపడిన వారి, గరిష్ట వయోపరిమితిని 35 సంవత్సరాల నుండి 40 సంవత్సరాలకు పెంచడానికి నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది.

- ఇది మార్చి 9, 2018 నుండి అమలులోకి వస్తుంది.
- సర్వీస్‌లో ఉన్నప్పుడు మరణించిన లేదా వైద్యపరంగా చెల్లుబాటు కాని మరియు ప్రాణాంతకమైన గని ప్రమాదాల కేసుల్లో మరణించిన మాజీ ఉద్యోగుల జీవిత భాగస్వాముల గరిష్ట వయోపరిమితిలో ఎటువంటి మార్పు లేదు.
- అటువంటి సందర్భాలలో ప్రస్తుత వయోపరిమితి అలాగే ఉంటుంది.
- కారుణ్య ఉపాధికి బదులుగా ఏకమొత్తం లేదా నెలవారీ ద్రవ్య పరిహారం చెల్లింపుతో పరిష్కరించబడిన కేసులు మళ్లీ తెరవబడవు.
- మునుపటి గరిష్ట వయో పరిమితి 35 ఏళ్ల కారణంగా పెండింగ్‌లో ఉన్న మరియు మార్చి 9, 2018 నాటి సర్క్యులర్ జారీ చేసిన తర్వాత తలెత్తిన కారుణ్య ఉద్యోగ కేసులు, 40 ఏళ్ల గరిష్ట వయోపరిమితి కింద పరిగణించబడతాయి.
- అయితే, మార్చి 9, 2018కి ముందు కేసులు మళ్లీ తెరవబడవు, సర్క్యులర్ జోడించబడింది.

సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (SCCL) సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ లేదా SCCL భారతదేశంలోని ప్రభుత్వ-యాజమాన్యంలోని బొగ్గు మైనింగ్ కార్పొరేషన్.

- ఇది తెలంగాణ ప్రభుత్వ ఇంధన శాఖ యాజమాన్యంలో ఉంది.
- బొగ్గు మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన 49% యాజమాన్యం ద్వారా, సంస్థ యొక్క కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిపాలన జరుగుతుంది.

మిషన్ భగీరథ సర్వే నుంచి మినహాయింపు ఇవ్వాలని కోరిన అంగన్వాడీ టీచర్లు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/13/anganwadi-teachers-to-govt-exempt-us-from-mission-bhagiratha-survey>

[/Jun/13/anganwadi-teachers-to-govt-exempt-us-from-mission-bhagiratha-survey](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/13/anganwadi-teachers-to-govt-exempt-us-from-mission-bhagiratha-survey)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తాగునీటి పథకం, రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: మిషన్ భగీరథ మరియు ఇంటిగ్రేటెడ్ చైల్డ్ డెవలప్‌మెంట్ సర్వీసెస్ (ICDS)

వార్తల్లో ఎందుకు

- మిషన్ భగీరథ సర్వే షెడ్యూల్ నుంచి తమకు మినహాయింపు ఇవ్వాలని అంగన్వాడీ టీచర్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నారు.

కీలక సమస్యలు

- మిషన్ భగీరథ కోసం ఇంటింటికి సర్వే చేయాలని అధికారులు తమపై అన్యాయంగా ఒత్తిడి తెస్తున్నారని అంగన్వాడీ టీచర్లు ఆరోపించారు.
- అంగన్వాడీ టీచర్లకు ఏఐటీయూసీ, సీఐటీయూ మద్దతు పలికాయి.
- అంగన్వాడీ టీచర్లు, హెల్పర్లకు సంబంధం లేని పనులను కేటాయించడం వల్ల ప్రీస్కూల్ శిక్షణతోపాటు రెగ్యులర్ విధులు నిర్వహించకుండా అడ్డుకుంటున్నారని పలువురు విమర్శించారు.
- ఇప్పటికే బడి బాట కార్యక్రమంలో పాలుపంచుకుంటున్నామని, ఇప్పుడు మిషన్ భగీరథ సర్వేపై అదనపు భారం పడిందని వాపోయారు.
- అంగన్వాడీ టీచర్ల సేవలను ఉపయోగించకుండా మిషన్ భగీరథ పనులకు ప్రత్యేక బృందాలను నియమించాలని సీఐటీయూ నాయకులు డిమాండ్

చేశారు.

ప్రభుత్వం ప్రీస్కూల్ కార్యకలాపాలకు సంబంధించి ఇప్పటికే శిక్షణ ప్రారంభించిందని, 35 వేల అంగన్వాడీ కేంద్రాల్లో 15 వేల కేంద్రాలను ఆధునికరించేందుకు ఎంపిక చేసిందని వారు పేర్కొన్నారు.

మిషన్ భగీరథ గురించి

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రతి ఇంటికి రక్షిత మంచినీటిని అందించాలనే లక్ష్యంతో మిషన్ భగీరథ పథకాన్ని ప్రతిష్టాత్మకంగా చేపట్టింది.
- కలుషిత నీరు తాగడం వల్ల వచ్చే వ్యాధుల భారాన్ని తగ్గించడంతోపాటు ప్రజల జీవన ప్రమాణాలను మెరుగుపరిచే లక్ష్యంతో చేపట్టిన పథకం మిషన్ భగీరథ.
- ఒక్క కుటుంబాన్ని కూడా వదలకుండా ప్రతి ఇంటికి సరిపడా నీటిని అందించేందుకు అత్యంత సమగ్రంగా నిర్మిస్తున్న ఈ ప్రాజెక్టులో భాగంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని కుటుంబాలకు తలసరి 100 లీటర్లు (ఎల్పీసీడీ), పట్టణ ప్రాంతాల్లో తలసరి 135 ఎల్పీసీడీ.
- 150 ఎల్పీసీడి చొప్పున నగర ప్రాంతాలకు సాగునీరు అందించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు మరియు అదేవిధంగా ఈ ప్రాజెక్టులో 10% నీటి లభ్యత పరిశ్రమలకు అందించబడుతుంది.

ప్రాజెక్ట్ అవసరం

- దక్షిణ భారతదేశంలోని రెండు ప్రధాన నదులు, కృష్ణా మరియు గోదావరి తెలంగాణ రాష్ట్రం గుండా ప్రవహిస్తున్నందున, ప్రజలు 82% భూగర్భ జలాలపై ఆధారపడి ఉన్నారు.
- వాటిల్లో భూగర్భ జలాలు తగ్గిపోవడమే కాకుండా అత్యధికంగా ఉన్న ఖనిజ లవణాలు కూడా తాగడానికి పనికిరాకుండా పోతున్నాయి.
- కరువు కాలంలో భూగర్భ జలాలు అంతకంతకూ
-

అడుగంటిపోతున్నాయి.

- భూగర్భ జలాలు అడుగంటిపోవడంతో నీటిలో ఫ్లోరైడ్, ఐరన్ వంటి ఖనిజాలు పేరుకుపోవడంతో ఆ నీటిని తాగడం వల్ల ప్రజలకు అనేక రకాల రోగాలు వస్తున్నాయి.
- WHO మరియు భారత ప్రభుత్వం రెండూ భూగర్భ జలాల వినియోగాన్ని తగ్గించడానికి మరియు ఉపరితల నీటి వనరులకు మారడానికి ప్రజలకు హెచ్చరిక సూచనలను జారీ చేశాయి.

మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల ద్వారా మహిళా శక్తి క్యాంటీన్ సేవలు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/state-govt-to-set-up-mahila-shakti-canteen-services-to-be-managed-by-women-shgs/article68285106.ece>

TSpsc సీలబన్ టెచిత్వం: మహిళా అభివృద్ధి

సందర్భం: మహిళా శక్తి క్యాంటీన్ సేవలు

వార్తల్లో ఎందుకు

- కలెక్టరేట్లు, మతపరమైన ప్రదేశాలు, బస్టాండ్లు మరియు పారిశ్రామిక ప్రాంతాలలో సేవలు అందించేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం మహిళాశక్తి క్యాంటీన్లను ఏర్పాటు చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- కేరళలో విజయవంతంగా నడుస్తున్న క్యాంటీన్ల నమూనాలను పశ్చిమ బెంగాల్లో 'దీదీ కి రసోయ్' పేరుతో నడుస్తున్న వాటిని తెలంగాణ ప్రభుత్వం అధ్యయనం చేసింది.
- టీడీపీ హయాంలో 2014 నుండి 2019 వరకు ఆంధ్రప్రదేశ్లోనూ ఇదే తరహాలో అన్న క్యాంటీన్లు ఉండేవి.

- దీనిని సంబంధించి పంచాయతీరాజ్, రూరల్ కు ముఖ్య కార్యదర్శి ఆదేశాలు జారీ చేశారు. రోడ్ మ్యాప్, నిర్వహణ మరియు క్యాంటీన్లకు అవసరమైన భూమి విస్తీర్ణంపై వివరణాత్మక ప్రణాళికలను రూపొందించాల్సివుంది.
- హైదరాబాద్లోని డాక్టర్ బీఆర్ అంబేద్కర్ తెలంగాణ రాష్ట్ర సచివాలయంలో దీనిపై సమీక్షా సమావేశం నిర్వహించిన ఎ.శాంతికుమారి మాట్లాడుతూ ముఖ్యమంత్రి ఎ.రేవంత్ రెడ్డి ఆదేశాల మేరకు చేపడతామన్నారు.
- ఇలాంటివి కనీసం 150 క్యాంటీన్లను ఏర్పాటు చేయాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- రాజ్ యే రెండేళ్లలో మహిళలకు క్యాంటీన్ల నిర్వహణపై శిక్షణ ఇవ్వాలి, ఇది మహిళలను ఆర్థికంగా బలోపేతం చేస్తుంది మరియు వినియోగదారులకు పరిశుభ్రమైన

ఆహారాన్ని కూడా అందిస్తుంది.

మహిళా శక్తి క్యాంపేన్ నేపథ్యం

- క్యాంపేన్లను స్వయం సహాయక సంఘాలు (ఎస్ హెచ్ జి)
-

నిర్వహిస్తాయి.

ప్రాముఖ్యత

- మహిళా స్వయం సహాయక బృందాలు (ఎస్ హెచ్ జి) ఆర్థికంగా బలోపేతం కావడానికి ఇది దోహదపడుతుంది.

దేశంలో పురుగుమందుల వాడకంలో తెలంగాణకు 3వ స్థానం

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/pesticide-use-in-telangana-3rd-highest-in-country-agriculture-experts-flag-toxic-residues-in-food/articleshow/110953657.cms>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో వ్యవసాయం

సందర్భం: తెలంగాణలో పురుగుమందుల వాడకం

వార్తల్లో ఎందుకు

- భారతదేశం మొత్తం మీద పురుగుమందుల వినియోగంలో తెలంగాణ మూడవ స్థానంలో ఉంది.

ముఖ్యాంశాలు

- తెలంగాణలో గత కొన్నేళ్లుగా పురుగుమందుల వాడకం విపరీతంగా పెరిగిపోతోంది.
- దేశంలో పురుగుమందుల వినియోగంలో (హెక్టారుకు 900 కిలోలు) తెలంగాణ మూడో స్థానంలో ఉంది, హర్యానా (1,100 కిలోలు/కిలోలు) మరియు పంజాబ్ (1,250 కిలోలు/హెక్టారు) తర్వాతి స్థానాల్లో ఉన్నాయి.
- నేషనల్ అకాడమీ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ సైన్సెస్ ప్లేట్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్ అనే అంశంపై చేసిన అధ్యయనంలో హెక్టారుకు 297 కిలోల ఎరువుల వినియోగంలో తెలంగాణ ఐదవ స్థానంలో వుంది.

ఇతర రాష్ట్రాల ర్యాంక్

- ఎరువుల వినియోగంపై ఆధారపడిన రాష్ట్రాల్లో పంజాబ్ (315 కిలోలు/హెక్టార్), హర్యానా (386 కిలోలు),

PESTICIDE OVERKILL IN STATE

► Punjab with use of 1,250 kg/ha pesticide top in the country followed by Haryana with 1,100kg/ha and Telangana 900kg/ha
 ► With 297kg/ha, Telangana stands fifth in use of fertilisers. Punjab (315 kg/ha), Haryana (386 kg), Bihar (317 kg) and UP (315 kg) take top four slots
 ► Agri experts say use of pesticides was increasing in Telangana due to monocropping, paddy and cotton being the main crops

బీహార్ (317 కిలోలు) మరియు ఉత్తరప్రదేశ్ (315 కిలోలు) ఉన్నాయి.

- తెలంగాణలో మోనోక్రాపింగ్ కారణంగా పురుగుమందుల వాడకం పెరుగుతోందని వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు, నిపుణులు తెలిపారు

పురుగుమందుల వాడకంపై ఆందోళన

- పురుగుమందులు మరియు కలుపు సంహారకాలు రూపంలో వస్తాయి.
- కలుపు నిర్వహణ అనేది తెలంగాణలో ప్రధాన ఆందోళన కలిగిస్తుంది . రైతులు వాటి వ్యాప్తిని నియంత్రించడానికి ఎక్కువ హెర్బిసైడ్లను ఉపయోగిస్తారు.
- తెలంగాణలో పురుగుమందుల వాడకం పెరుగుతోంది . ఆహార ఉత్పత్తులపై మితిమీరిన పురుగుమందుల వాడకం యొక్క ప్రతికూల ప్రభావాలపై అనేక అధ్యయనాలు జరిగాయి.
- వ్యవసాయానికి నేలలోని సూక్ష్మజీవులు అవసరం కాబట్టి పర్యావరణ నష్టం ఎక్కువ.

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

- మితిమీరిన పురుగుమందుల వాడకం వల్ల పక్షులు కూడా నశిస్తాయి.
- అలాగే, ప్రజలు ఈ ఆహారాన్ని తీసుకున్నప్పుడు, విషపూరిత పదార్థాల అవశేషాలు శరీరంలో ఉంటాయి.
- టాక్సిన్స్ను ఎక్కువగా పేరుకుపోతాయి, ఇది ముఖ్యమైన ఆరోగ్య రుగ్మతలకు దారితీస్తుంది.
- ఆఫ్రికాలోని పురుగుమందుల దుకాణదారులపై జరిపిన అధ్యయనంలో, పురుగుమందులతో ఎక్కువ గంటలు పనిచేయడం వల్ల ప్రజలు ఆందోళన మరియు విచారంతో బాధపడుతున్నారని కనుగొన్నారు.
- రైతులు జీవ మరియు సేంద్రియ ఎరువును ఉపయోగిస్తున్నప్పటికీ, ఖర్చు మరియు లభ్యత పరిమితుల కారణంగా వారు ఎక్కువగా యూరియాను ఉపయోగిస్తున్నారు.

మితిమీరిన ఎరువుల వాడకం భూమికి హాని చేస్తుంది

- అధిక ఎరువులు వాడటం వల్ల నేలకు ఎక్కువ నష్టం కలుగుతుంది.
- ఇది దృఢంగా మారుతుంది మరియు దాని నీటి నిల్వ సామర్థ్యం తగ్గుతుంది.
- ఈ ఎరువులలో మానవ శరీరానికి అవసరమైన జింక్ మరియు మెగ్నీషియం వంటి సూక్ష్మపోషకాలు లేవు.
- పురుగుమందులు మరియు ఎరువుల వాడకం నుండి రైతులను దూరం చేసే ప్రయత్నాలు పెద్దగా విజయం సాధించలేదు.
- ఆసక్తికరంగా, ఇటీవల నగరంలో జరిగిన గ్లోబల్ రైస్ సమ్మిట్లో, బియ్యం ఎగుమతిదారులు, ఎరువులు మరియు పురుగుమందుల వినియోగాన్ని తగ్గించడానికి ప్రచారాన్ని ప్రారంభించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరారు.

తెలంగాణ ప్రభుత్వ 'సమగ్ర వేదిక' మానవ హక్కులకు

ముప్పు తెచ్చింది : ఆమ్నెస్టీ ఇంటర్నేషనల్

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/telegana-governments-samagra-vedika-poses-risk-to-human-rights-says-amnesty-international/articleshow/110923244.cms>

ana-governments-samagra-vedika-poses-risk-to-human-rights-says-amnesty-international/articleshow/110923244.cms

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: మానవ హక్కులు, రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: వార్తల్లో సమగ్ర వేదిక

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ ప్రభుత్వ సమగ్ర వేదిక మానవ హక్కులకు హాని కలిగిస్తోందని ఆమ్నెస్టీ ఇంటర్నేషనల్ పేర్కొంది.

సమగ్ర వేదిక గురించి

GLOBAL HUMAN RIGHTS BODY EXPLAINS

● Automated decision-making systems such as 'Samagra Vedika' not transparent, said Amnesty

● They impact people's lives by reducing them to numbers using AI & algorithms

● Samagra Vedika compares applicant's records across datasets to know if they are a match

● This is how they assess eligibility against criteria & detect fraudulent beneficiaries

● AI & ADMs often leads to unjust outcomes for marginalised groups such as exclusion from benefits

● Samagra Vedika system too resulted in arbitrary denial of welfare access to thousands, it said

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం తన పౌరుల వివరాలను సేకరించడానికి మరియు విశ్లేషించడానికి తన AI ఆధారిత డిజిటల్ వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేసింది.
- 2017లో ప్రారంభించబడిన సమగ్ర వేదిక కార్యక్రమం, రాష్ట్రంలోని వివిధ శాఖల నుండి డేటాను తీయడానికి మరియు ఆధార్ను ఉపయోగించకుండా క్రాస్ చెక్ చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

అనుమతించింది.

- ప్రధానంగా ప్రభుత్వ పథకాల లబ్ధిదారుల విషయంలో క్రాస్ చెకింగ్ జరిగింది.
- సమగ్ర వేదిక వ్యవస్థ ద్వారా వివిధ శాఖల డేటాను క్రాస్ చెకింగ్ చేయడం వల్ల 100,000 రేషన్ కార్డులు రద్దు చేయబడ్డాయి.
- ప్రజల ఆగ్రహాన్ని అనుసరించి-తెలంగాణ ప్రభుత్వం యాంత్రిక AI వ్యవస్థను పాలనా రంగంలోకి ప్రవేశ పెట్టిందని, మనుషులకు బదులుగా ప్రభుత్వ ప్రయోజనాలను ఎవరికి పొందాలో నిర్ణయించేది AI అని ఆరోపించారు.
- తదనంతరం, తెలంగాణ ప్రభుత్వం 14,000 కార్డులను జోడించింది.
- AI ఆధారిత సమగ్ర వేదిక 2018-19, కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆర్థిక సర్వే నివేదికలో ప్రశంసలు అందుకుంది.
- ఈ ప్రయోగం ఎన్నికైన ప్రజాప్రతినిధులు మరియు అధికార యంత్రాంగం పక్కకు నెట్టివేయబడిందని, AI-ఆధారిత డేటా అనలిటిక్స్ మరియు అల్ట్రామిక్స్

విశ్లేషణలను ఉపయోగించే ఒక వ్యక్తిత్వం లేని మరియు యాంత్రిక వ్యవస్థ లబ్ధిదారుని ఎవరనేది నిర్ణయించే శక్తిని పొందిందని విస్తృత ఆందోళనకు దారితీసింది.

అమ్మెస్టీ ద్వారా ఆందోళనలు

- సమగ్ర వేదిక వెనుక ఉన్న సాంకేతికతకు సంబంధించి సాంకేతిక వివరణదారులో, అమ్మెస్టీ ఇంటర్నేషనల్ తీవ్ర అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసింది.
- సమగ్ర వేదిక వంటి స్వయంచాలక నిర్ణయాత్మక వ్యవస్థలు పారదర్శకంగా లేవు.
- అవి AI మరియు అల్ట్రామిక్స్లను ఉపయోగించి సంఖ్యలకు తగ్గించడం ద్వారా వ్యక్తుల జీవితాలను ప్రభావితం చేస్తాయి.
- సంక్షేమ పథకాలను అమలు చేయడానికి AI మరియు ఆటోమేటెడ్ డెసిషన్ మేకింగ్ సిస్టమ్స్ (ADMలు)పై ఆధారపడడం తరచుగా అన్యాయమైన ఫలితాలకు దారి తీస్తుంది.

అమృత్ కింద 39 కొత్త STPలు ఆగస్టులో ప్రారంభం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/39-new-stps-under-amrut-to-commence-in-august/article68297311.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telangana/39-new-stps-under-amrut-to-commence-in-august/article68297311.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telangana/39-new-stps-under-amrut-to-commence-in-august/article68297311.ece)

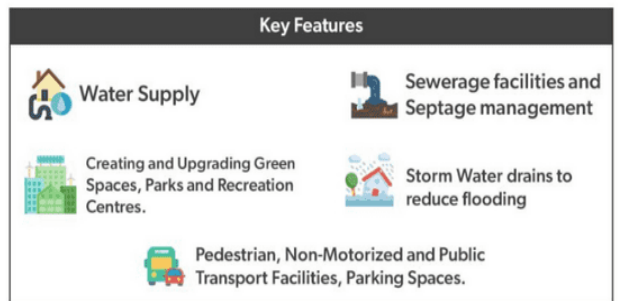
TSPSC నీలబన్ ఔచిత్యం: ప్రభుత్వ పథకాలు

సందర్భం:

వార్తల్లో ఎందుకు

- మూసీ రివర్ ఫ్రంట్ డెవలప్ మెంట్ ప్రాజెక్ట్ లో ఉపయోగం కోసం అటల్ మిషన్ (అమృత్) కింద మంజూరు చేయబడిన ముప్పై తొమ్మిది కొత్త మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారాలు (STPలు) ఆగస్టులో

Atal Mission For Rejuvenation and Urban Transformation

ప్రారంభమయ్యే అవకాశం ఉంది.

ముఖ్యాంశాలు

- AMRUT, రాష్ట్ర మరియు ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్య సహకారంతో ఈ ప్రాజెక్ట్ కు ₹3,849

కోట్ల వ్యయం అవుతుందని అంచనా వేయబడింది.

- గత ప్రభుత్వ హయాంలో మంజూరైన 31 ఎస్టిపిలకు అదనంగా మురుగునీటి నిర్వహణలో అత్యంత ప్రభావవంతమైన నగరంగా హైదరాబాద్ ను తీర్చిదిద్దడానికి అధికారులు చెబుతున్నారు.
- 320 MLD సామర్థ్యంతో మూడు మాడ్యూళ్లలో నాగోల్ వద్ద అతిపెద్ద STP పెండింగ్ ఎలక్ట్రిక్ పనులు, ట్రయల్ రన్ కోసం జూలై నాటికి సిద్ధంగా ఉంటాయి.

● **పునరుజ్జీవనం మరియు పట్టణ పరివర్తన కోసం అటల్ మిషన్ (అమృత్)**

- పునరుజ్జీవనం మరియు పట్టణ పరివర్తన కోసం అటల్ మిషన్ (అమృత్) 25 జూన్ 2015న దేశవ్యాప్తంగా 500 ఎంపిక చేసిన నగరాల్లో ప్రారంభించబడింది, ఇది పట్టణ జనాభాలో 60% మందిని కవర్ చేస్తుంది.
- ఈ మిషన్ ప్రాథమిక మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడం, ఎంపిక చేసిన నగరాలకు పట్టణ సంస్కరణలను అమలు చేయడం, నీటి సరఫరా, మురుగునీటి పారుదల, హరిత ప్రదేశాలు, మోటారు రహిత రవాణా మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

లక్ష్యం

- ప్రతి ఇంటికి నీటి సరఫరా మరియు మురుగునీటి కనెక్షన్

- పచ్చదనం మరియు చక్కగా నిర్వహించబడే బహిరంగ ప్రదేశాలను అభివృద్ధి చేయడం ద్వారా నగరాల సౌకర్య విలువను పెంచడం, ఉదాహరణకు, పార్కులు
- ప్రజా రవాణాకు మారడం లేదా మోటారు లేని రవాణా సౌకర్యాలను నిర్మించడం ద్వారా కాలుష్యాన్ని తగ్గించడం, ఉదా, నడక మరియు సైక్లింగ్.

అమృత్ 2.0 పథకం:

- 5 సంవత్సరాల కాలానికి అంటే 2021-22 ఆర్థిక సంవత్సరం (FY) నుండి FY 2025-26 వరకు అమృత్ 1.0ని ఉపసంహరించుకుని 1 అక్టోబర్ 2021న ఈ పథకం ప్రారంభించబడింది.
- దేశంలోని 500 నగరాల నుండి దాదాపు 4,900 చట్టబద్ధమైన పట్టణాలకు నీటి సరఫరా . 500 నగరాల్లో మురుగునీరు/సెప్టెం నిర్వహణ యొక్క కవరేజీని అమృత్ పథకం యొక్క మొదటి దశలో కవర్ చేయడం. శుద్ధి చేసిన మురుగునీటిని రీసైక్లింగ్/పునర్వినియోగం, నీటి వనరుల పునరుజ్జీవనం . సిటీ వాటర్ బ్యాలెన్స్ ప్లాన్ (CWBP) అభివృద్ధి ద్వారా నీటి వృత్తాకార ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రోత్సహించడం AMRUT 2.0 లక్ష్యం.

హైదరాబాద్ సమీపంలో NMDC యొక్క కొత్త R&D కేంద్రం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/nmdcs-new-rd-centre-opened-near-hyderabad/article68304730.ece>

TSPSC సీలబ్స్ టెలిగ్రాఫ్: తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ, NMDC

సందర్భం: నేషనల్ మినరల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ (NMDC) హైదరాబాద్ శివార్లలో ఉంది

వార్తల్లో ఎందుకు

- భారతదేశపు అతిపెద్ద ఇనుప ఖనిజం ఉత్పత్తిదారు అయిన NMDC ఖనిజ ప్రాసెసింగ్ మరియు స్థిరమైన ఉక్కు సాంకేతికతలో నూతన ఆవిష్కరణలను అభివృద్ధి చేయడానికి పటాన్ చెరులో కొత్త పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి (R&D) కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ఎనిమిది ఎకరాల్లో విస్తరించి ఉన్న కొత్త R&D కేంద్రం

₹ 50 కోట్ల పెట్టుబడితో స్థాపించబడింది.

- ఈ సదుపాయం ఆటోమేటెడ్ మినరల్ ఎనలైజర్ మరియు ఆటోమేటెడ్ ప్యూజన్ బీడ్-బేస్డ్ ఎక్స్-రే ఫ్లోరోసెన్స్ (XRF) ఎనలైజర్ తో సహా అధునాతన సాధనాల శ్రేణిని కలిగి ఉంది, ఇది వివిధ ఖనిజాల యొక్క ఖచ్చితమైన మరియు సమర్థవంతమైన వర్గీకరణను సులభతరం చేస్తుంది.

ప్రాముఖ్యత

- ఇది పెల్లెటైజేషన్ అధ్యయనాల కోసం ప్రత్యేక సదుపాయాన్ని కలిగి ఉంది. వాణిజ్య పెల్లెట్ ప్లాంట్ల ఇన్స్టాలేషన్ కోసం కీలకమైన డేటాను రూపొందిస్తుంది.
- ఇది NMDC యొక్క అంతర్గత అవసరాలు మరియు సామర్థ్యాలను మెరుగుపరచడమే కాకుండా ఖనిజ ప్రాసెసింగ్ మరియు గుళికల ఉత్పత్తిపై విలువైన పరిశీలనలను అందించడం ద్వారా రంగానికి ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది.
- హైడ్రోజన్ తగ్గింపు సౌకర్యం, మైక్రోవేవ్-సహాయక హీటింగ్ ఫర్నేస్ తో ఏకీకృతం చేయబడింది.
- ఈ సెటప్ గ్రీన్ స్టీల్ తయారీ టెక్నాలజీల అభివృద్ధిలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుందని భావిస్తున్నారు.
- ప్రముఖ విద్యాసంస్థలు మరియు పరిశ్రమ నిపుణుల సహకారం కోసం కొత్త కేంద్రంగా పనిచేస్తుంది.

నేషనల్ మినరల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్

- NMDC లిమిటెడ్, గతంలో నేషనల్ మినరల్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్, ఇనుప ఖనిజం, రాగి, రాక్ ఫాస్ఫేట్, సున్నపురాయి, డోలమైట్, జిప్సం,

బెంటోనైట్, మాగ్నెటైట్, డైమండ్, టీన్, టంగ్స్టన్, గ్రాఫైట్, బొగ్గు మొదలైన వాటి అన్వేషణలో పాల్గొన్న భారతీయ ప్రభుత్వ రంగ సంస్థ.

- ఇది భారతదేశపు అతిపెద్ద ఇనుప ఖనిజం ఉత్పత్తిదారు, ఎగుమతిదారు.
- ఛత్తీస్ గఢ్ మరియు కర్ణాటకలోని మూడు యాంత్రిక గనుల నుండి 35 మిలియన్ టన్నుల కంటే ఎక్కువ ఇనుప ఖనిజాన్ని ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు.
- ఇది మధ్యప్రదేశ్ లోని పన్నాలో దేశంలోని ఏకైక మెకనైజ్డ్ వజ్రాల గనిని కూడా నిర్వహిస్తోంది.
- NMDC, గత ఐదేళ్లలో R&D పై ₹150 కోట్లు పెట్టుబడి పెట్టింది.
- దీని R&D సదుపాయం UNIDO మరియు DSIR రెండింటి ద్వారా అత్యుత్తమ కేంద్రంగా గుర్తించబడింది.
- దేశీయ మరియు ప్రపంచ పరిశ్రమకు జ్ఞానం మరియు సాంకేతికత బదిలీ కోసం పనిచేస్తుంది.
- NMDC Ltd. తక్కువ సిలికా లైమ్ స్టోన్ వంటి ఉక్కు పరిశ్రమ కోసం ఇతర ముడి పదార్థాలలో వైవిధ్యభరితంగా ఉంది.

క్లినికల్ ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ యాక్ట్ అమలు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/te...>

[//www.newindianexpress.com/states/te...](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

[/Jun/19/te...-implementation-of-clinical-](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

[establishments-act-a-priority-says-damodar-
rajanarasimha](#)

TSpsc నీలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో ఆరోగ్యం

సందర్భం: క్లినికల్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్స్ (రిజిస్ట్రేషన్ అండ్ రెగ్యులేషన్) యాక్ట్, 2010

వార్తల్లో ఎందుకు

- కేంద్రంలోని కాంగ్రెస్ నేతృత్వంలోని యుపిఎ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన క్లినికల్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్స్ (రిజిస్ట్రేషన్ అండ్ రెగ్యులేషన్) చట్టం, 2010ని అమలు చేయడమే ప్రభుత్వ ప్రధాన ప్రాధాన్యత అని ఆరోగ్య మంత్రి ప్రకటించారు.

ముఖ్యాంశాలు:

- ఏదైనా రోడ్డు ప్రమాదాలు సంభవించినప్పుడు ప్రథమ చికిత్స మరియు వైద్యం అందించడానికిగాను, హైవేలపై ప్రమాదాలు జరిగే ప్రాంతాల నుండి 30-35 కి.మీ పరిధిలో 74 కొత్త ట్రామా సెంటర్లు నిర్మిస్తారు.
- ప్రాథమిక ఆరోగ్య సంరక్షణను బలోపేతం చేయడానికి ప్రతి మండలంలో వృద్ధుల సంరక్షణ, పాలియేటివ్ క్యాన్సర్ కేర్, మొబైల్ ఫోన్ స్కీనింగ్లు మరియు నియోనాటల్ కేర్ సెంటర్లను ఏర్పాటు చేయడం తదుపరి కార్యక్రమాలలో ఉన్నాయి.
- ఉస్మానియా జనరల్ హాస్పిటల్ భవన ప్రణాళికలకు సంబంధించి ఈ అంశం, ఇంకా హైకోర్టులో పెండింగ్లో ఉన్నందున, కోర్టు నిర్ణయం తర్వాత ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంటుందని మంత్రి చెప్పారు.
- అలాగే గత ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించిన మిగిలిన ఎనిమిది ప్రభుత్వ మెడికల్ కాలేజీలను ప్రభుత్వం మంజూరు చేసిందని, త్వరలో వివిధ పోస్టుల్లో నియామకాలు నిర్వహిస్తామని చెప్పారు.

క్లినికల్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్స్ (రిజిస్ట్రేషన్ అండ్ రెగ్యులేషన్) యాక్ట్, 2010

- ఆరోగ్య మంత్రిత్వ శాఖ ప్రకారం, సౌకర్యాలు మరియు సేవలకు కనీస ప్రమాణాలను నిర్దేశించడం ద్వారా

SHIELD FOR PATIENTS

► Clinical Establishments Act 2010 provides for **registration of all hospitals, nursing homes, daycare centres, diagnostic labs and clinics run even by single doctor**

► Covers all recognized systems of medicine, including **homoeopathy, Unani and Ayurveda**

► Existing law covers only 24X7 nursing homes and hospitals which deal in allopathy

► New law will **help standardize services and charges** in hospitals and path labs; govt can fix the maximum charge

దేశంలోని అన్ని క్లినికల్ స్థాపనలను నియంత్రించాలనే లక్ష్యంతో కేంద్ర ప్రభుత్వం క్లినికల్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ యాక్ట్ని రూపొందించింది.

- అదనంగా, ఆహారం, మందులు మరియు క్లినికల్ సంస్థల విభాగాల కోసం టాస్క్ఫోర్స్లను ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.
- పారదర్శకతను పెంపొందించడానికి, ప్రైవేట్ ఆసుపత్రులబోర్డులపై ట్రీట్మెంట్ ఛార్జీలను ప్రదర్శించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కోరుతుంది. దీని వల్ల రోగులు వారు చేసే ఖర్చులను అర్థం చేసుకోవడంలో సహాయపడుతుందని, ఈ విధానాల ద్వారా ప్రజలు చికిత్స కోసం ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులను ఆశ్రయించేలా ప్రోత్సహిస్తామని మంత్రి అన్నారు.

చట్టం యొక్క లక్ష్యం

- క్లినికల్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్స్ యాక్ట్ - దేశంలోని క్లినికల్ ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ల రిజిస్ట్రేషన్ మరియు రెగ్యులేషన్ కోసం, నిర్దిష్ట రకాల సౌకర్యాలు మరియు సేవల యొక్క ప్రాథమిక కనీస ప్రమాణాలను సూచించే ఉద్దేశ్యంతో వుంది.

'క్లినికల్ ఏర్పాటు' అంటే ఏమిటి?

- అనారోగ్యం, గాయం, వైకల్యం, అసాధారణత లేదా గర్భం కోసం రోగ నిర్ధారణ, చికిత్స లేదా సంరక్షణ అవసరమయ్యే సేవలు, సౌకర్యాలను అందించే ఏదైనా సంస్థ.

ఎవరు ఈ చట్టం పరిధిలోకి వస్తారు

- ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ రంగంలోని అన్ని గుర్తింపు పొందిన వైద్య వ్యవస్థలలో (అంటే అల్లోపతి, ఆయుర్వేదం, యోగా, నేచురోపతి, హోమియోపతి, సిద్ధ, యునాని మరియు సోవా రిగ్నా) అన్ని క్లినికల్ సంస్థలు ఈ చట్టం పరిధిలోకి వస్తాయి.

చట్టం యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు

చట్టం:

- (i) జిల్లా, రాష్ట్ర మరియు జాతీయ స్థాయిలో దేశంలోని అన్ని రకాల క్లినికల్ స్థాపనల కోసం సమ్మతమైన మరియు సమగ్రమైన డేటాబేస్ (లేదా రిజిస్ట్రీ) రూపొందించడంలో సహాయం చేస్తుంది. వివిధ రకాల

- (ii) క్లినికల్ స్థాపనలను కేటగిరీలుగా వర్గీకరించడంలో మరియు కేటగిరీ వారీగా ప్రాథమిక కనీస ప్రమాణాలను నిర్ణయించడంలో సహాయపడుతుంది. అన్ని సంస్థలలో ఏకరూపతను నిర్ధారించడానికి భాగస్వామ్య మరియు సంప్రదింపుల విధానాన్ని ఉపయోగించి ప్రాథమిక కనీస ప్రమాణాలను నిర్వచిస్తుంది. కనీస ప్రమాణాలు తప్పనిసరి . కొన్ని ప్రమాణాలు కావాల్సిన ప్రాథమిక ప్రమాణాలను సూచిస్తాయి.
- (iii) అవసరమైన సమాచారం మరియు డేటాను పొందడంలో ప్రభుత్వానికి సహాయం చేస్తుంది.

U.P,M.P.లోని 8 కంపెనీలకు నోటీసులు జారీ చేసిన తెలంగాణ స్టేట్ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/companies-manufacturing-ganja-laced-chocolates-in-up-and-mp-served-notices-by-tgnab/article68308277.ece>

TSPSC సీలబస్ టెచిత్వం: రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: తెలంగాణ స్టేట్ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో (TGNAB), గంజాయి చాక్లెట్లు

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఉత్తరప్రదేశ్ మరియు మధ్యప్రదేశ్ లోని ఎనిమిది కంపెనీలకు, తెలంగాణ స్టేట్ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో (TGNAB) నోటీసులు జారీచేసింది. గంజాయి కలిపిన చాక్లెట్ల తయారీ మరియు విక్రయాలను నిలిపివేయాలని కోరింది.

ముఖ్యాంశాలు

- రెండు రాష్ట్రాల నుంచి ఈ చాక్లెట్ల తయారీ మరియు విక్రయాలపై నార్కోటిక్స్ కంట్రోల్ బ్యూరో (ఎన్సీబీ)కి తెలంగాణ రాష్ట్ర యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో

సమాచారం అందించింది.

- ఈ సంస్థలపై మధ్యప్రదేశ్ డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ పోలీస్, ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్ర పోలీసులకు నోటీసులు పంపినట్లు బ్యూరో అధికారులు తెలిపారు.
- ఎన్డిపిఎస్ చట్టంలోని వివిధ సెక్షన్ల కింద వారిపై చర్యలు తీసుకోవాలని రెండు రాష్ట్రాల డిజిపిలకు నోటీసు మెమో జారీ చేశారు.
- పాఠశాల విద్యార్థులు, భవన నిర్మాణ కార్మికులు సైతం గంజాయి చాక్లెట్లకు బానిసలవుతున్నారు. ఈ చాక్లెట్లలో టెట్రాహైడ్రోకాన్నబినాల్ (THC) కంటెంట్ 5% నుండి 20% వరకు ఉందని తెలిపారు.
- ప్యాకింగ్ కవర్లపై ఈ వాస్తవాన్ని పేర్కొని, ట్రిస్కింప్షన్ లేకుండానే ఈ మందులను విక్రయిస్తున్నారు.
- ఎఫ్ఐఆర్ కాపీలు, ఇతర సంబంధిత పత్రాలతో స్వాధీనం చేసుకున్న కంటెంట్ యొక్క ఫోటోగ్రాఫ్లు, ఈ మెమోలలో జోడించబడ్డాయి.
- రాష్ట్రాల అధికారుల నుండి తమకు ఎలాంటి స్పందన రాలేదని బ్యూరో అధికారులు చెప్పగా, మధ్యప్రదేశ్ మరియు ఉత్తరప్రదేశ్ పోలీసులను సంప్రదించినప్పుడు వ్యాఖ్యానించడానికి అందుబాటులో లేరు.

తెలంగాణ స్టేట్ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో (TGNAB)

- TS యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో (TSNAB) యొక్క లక్ష్యం తెలంగాణ రాష్ట్రంలో మాదక ద్రవ్యాలు మరియు సైకోట్రోపిక్ పదార్థాల సాగు, ఉత్పత్తి, రవాణా, స్వగ్లింగ్, అమ్మకం, కొనుగోలు, స్వాధీనం లేదా వినియోగంతో సహా మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణాను సమగ్రంగా ఎదుర్కోవడం.
- తెలంగాణ రాష్ట్ర పోలీసు డైరెక్టర్ జనరల్ సూచనలతో, TSNAB తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ఇతర యూనిట్ల నుండి నార్కోటిక్స్ మరియు మెడికల్ డ్రగ్ కేసుల దర్యాప్తును కూడా చేపట్టవచ్చు.
- రాష్ట్రంలో డ్రగ్స్ నేరస్థులను నియంత్రించేందుకు TSNAB మూడు స్తంభాల నినాదం : 'డైర్యం-నిబద్ధత-పోరాటం'.
- తెలంగాణ యొక్క నోడల్ పాయింట్గా, ఇది రాష్ట్ర మరియు కేంద్ర బ్యూరోలలోని అన్ని పోలీస్ కమిషనరేట్/జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్లతో కలిసి

పనిచేస్తుంది. అనగా NCB, CNB, IB, కస్టమ్స్ మొదలైనవి.

మిషన్ పరివర్తన

- మిషన్ పరివర్తన కింద తెలంగాణలోని వివిధ కళాశాలల్లో అవగాహన కార్యక్రమాలు క్రమం తప్పకుండా నిర్వహిస్తారు.
- మాదకద్రవ్యాల వినియోగం వల్ల విద్యార్థులు ఎలా ప్రభావితమవుతారనే దానిపై విద్యార్థులకు అవగాహన కల్పించడం మరియు మాదకద్రవ్యాల వినియోగం యొక్క తీవ్రమైన పరిణామాలను అర్థం చేసుకోవడం ఈ చొరవ యొక్క లక్ష్యం.
- తెలంగాణ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో మరియు కమ్యూనిటీ ఎడ్యుకేటర్స్ ఆధ్వర్యంలో ఈ అవగాహన కార్యక్రమాలు జరుగుతాయి.
- డ్రగ్స్ రహిత సమాజం మరియు డ్రగ్స్ రహిత తరం కోసం డ్రగ్స్ డిమాండ్ తగ్గింపుపై అవగాహన కల్పించడం ఈ కార్యక్రమం యొక్క ఎజెండా.

నిజమైన రైతు భరోసా లబ్ధిదారులను గుర్తించేందుకు కసరత్తు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-government-starts-exercise-to-identify-genuine-beneficiaries-of-rythu-bharosa/article68324618.ece>

TSPSC నిలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో వ్యవసాయం

సందర్భం: రైతు భరోసా పథకం వ్యవసాయ లేదా సంబంధిత రంగాల్లోని రైతులకు ఆర్థికంగా సహాయం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రైతు భరోసా కింద నిజమైన లబ్ధిదారులను గుర్తించేందుకు కసరత్తు

ప్రారంభించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ఉప ముఖ్యమంత్రి మల్ల భట్టి విక్రమార్క నేతృత్వంలో మంత్రులు తుమ్మల నాగేశ్వరరావు, డి. శ్రీధర్బాబు, పొంగులేటి శ్రీనివాస్రెడ్డిలతో కూడిన క్యాబినెట్ సబ్ కమిటీని ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది.

రైతు భరోసా గురించి

- రైతు భరోసా అనేది రైతుల పెట్టుబడి మద్దతు పథకం, దీని కింద అర్హులైన రైతులందరికీ ఎకరాకు ₹7,500 సహాయం అందజేస్తామని హామీ ఇచ్చింది.
- తెలంగాణ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన తెలంగాణ రైతు భరోసా పథకం వ్యవసాయ లేదా సంబంధిత రంగాల్లోని రైతులకు ఆర్థికంగా సహాయం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- రైతు భరోసా పథకం కింద అనేక ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి.

ముఖ్యాంశాలు

●

- తెలంగాణ అసెంబ్లీ ఎన్నికల 2023 సమయంలో కాంగ్రెస్ మేనిఫెస్టోలో రైతు భరోసా పథకం ఒకటి.
- రైతులకు మద్దతుగా కాంగ్రెస్ మేనిఫెస్టోలో ప్రవేశపెట్టిన ఏకైక పథకం ఇదే.
- ఈ పథకం వీలైనంత త్వరగా రాష్ట్రంలో ప్రారంభించబడుతుంది మరియు దరఖాస్తు తేదీ ప్రకటించబడుతుంది.
- ఈ పథకంలో కొలు రైతులను చేర్చడం అనేది ఈ పథకానికి ప్రధాన మైలురాయి.
- రైతు భరోసా పథకం కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన కొన్ని పథకాలైన పీఎం కిసాన్ స్కీమ్ను పోలి ఉంటుంది.

2 లక్షల వరకు పంట రుణమాఫీకి తెలంగాణ కేబినెట్ ఆమోదం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-cabinet-ratifies-chief-ministers-decision-to-implement-crop-loan-waiver-up-to-2-lakh-at-one-go/article68317148.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-cabinet-ratifies-chief-ministers-decision-to-implement-crop-loan-waiver-up-to-2-lakh-at-one-go/article68317148.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-cabinet-ratifies-chief-ministers-decision-to-implement-crop-loan-waiver-up-to-2-lakh-at-one-go/article68317148.ece)

TSPSC సీలబ్స్ టెలిచిత్వం: ప్రభుత్వ పథకం

సందర్భం: పంట రుణాల మాఫీ రూ. 2 లక్షలు.

వార్తల్లో ఎందుకు

- రైతులకు 2 లక్షల రూపాయల వరకు పంట రుణమాఫీ చేస్తామన్న హామీని ఒకేసారి అమలు చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ముఖ్యమంత్రి ఎ. రేవంత్ రెడ్డి ఇచ్చిన హామీ ప్రకారం ఖజానాపై ₹31,000 కోట్ల అదనపు భారం పడే అవకాశం ఉంది.
- అవసరమైన నిధుల సమీకరణకు చర్యలు తీసుకుంటామని, ఆగస్టు 15లోపు రైతులను అప్పుల

భారం నుంచి గట్టెక్కించేందుకు హామీని నెరవేర్చాలన్నారు.

- రాష్ట్రంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం పగ్గాలు చేపట్టిన రోజు డిసెంబర్ 11, 2018 నుంచి డిసెంబర్ 9, 2023 మధ్య కాలంలో పొందిన రుణాలను మాఫీ చేయాలని కేబినెట్ నిర్ణయించింది.

పంట రుణ మాఫీ పథకం-2018

- రాష్ట్రంలోని రైతుల కష్టాలను పరిగణనలోకి తీసుకున్న ప్రభుత్వం, వ్యవసాయ రంగానికి ప్రాధాన్యత ఇస్తూ, 31.03.2014 నాటికి రాష్ట్రంలోని రైతులందరికీ గల బకాయి రుణాలను మాఫీ చేసింది.
- ప్రస్తుత పంపిణీలో, పంట రుణాలు సాధారణంగా ఒక సంవత్సర కాలానికి మంజూరు చేయబడతాయి. వడ్డీ చెల్లింపుపై సంవత్సరం చివరిలో రోల్ ఓవర్ చేయబడతాయి.
- ఈ పథకం సంస్థాగత రుణాలను మాత్రమే కవర్ చేస్తుంది. సంస్థాగతేతర వనరుల నుండి రుణాలను కవర్ చేయదు.

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

- షెడ్యూల్డ్ కమ్యూనిటీ బ్యాంకులు, కోఆపరేటివ్ క్రెడిట్ సంస్థలు (అర్బన్ కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులతో సహా) మరియు ప్రాంతీయ గ్రామీణ బ్యాంకులు సమిష్టిగా "లెండింగ్ ఇన్స్టిట్యూషన్స్" అని పిలువబడే తెలంగాణ రాష్ట్రంలో రైతులకు పంపిణీ చేయబడిన బంగారంపై స్వల్పకాలిక ఉత్పత్తి రుణాలు మరియు పంట రుణాలను ఈ పథకం కవర్ చేస్తుంది.
- మాఫీకి అర్హమైన మొత్తం, ఒక్కో కుటుంబానికి రూ.1.00 లక్షల వరకు ఉంటుంది (అనువర్తించే వడ్డీతో పాటు ప్రధానమైనది).
- రైతు కుటుంబం కుటుంబ అధిపతి, జీవిత భాగస్వామి
-

మరియు ఆధారపడిన పిల్లలుగా నిర్వచించబడింది.

- 01.04.2014న లేదా ఆ తర్వాత మంజూరు చేయబడిన/పునరుద్ధరణ చేయబడిన అన్ని పంట రుణాలు మరియు 11.12.2018 నాటికి బకాయి ఉన్నవి ఈ పథకం కింద అర్హమైనవి.
- అర్బన్ మరియు మెట్రోపాలిటన్ బ్యాంకులు/బ్యాంక్ శాఖల నుండి బంగారంపై రుణాలు మాఫీకి అర్హత పొందవు.
- గ్రామీణ ప్రాంతాలను కూడా వారి సేవా ప్రాంతాలుగా కలిగి ఉన్న అర్బన్/మెట్రోపాలిటన్ శాఖల నుండి పొందిన రుణాలు రుణ మాఫీకి అర్హులు.

పోస్టల్ శాఖ 'స్పూర్తి' కింద 100 సుకన్య సమృద్ధి ఖాతాలు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/postal-dept-opens-100-sukanya-samridhi-accounts-under-spoorthy-programme/article68321335.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telegana/postal-dept-opens-100-sukanya-samridhi-accounts-under-spoorthy-programme/article68321335.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/postal-dept-opens-100-sukanya-samridhi-accounts-under-spoorthy-programme/article68321335.ece)

TSpsc సీలబ్ టెచిన్: రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: స్పూర్తి కార్యక్రమం

వార్తలో ఎందుకు

- నిరుపేద బాలికలకు మద్దతు ఇవ్వడం మరియు సాధికారత కల్పించడం కోసం, భారతీయ పోస్టల్ డిపార్ట్మెంట్ 'స్పూర్తి' కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించింది, ఇందులో 100 సుకన్య సమృద్ధి ఖాతాలు ప్రారంభించబడ్డాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- భారత పోస్టల్ డిపార్ట్మెంట్ 'స్పూర్తి,' కార్యక్రమంలో 100 సుకన్య సమృద్ధి ఖాతాలు ప్రారంభించబడ్డాయి.
- అంతేకాకుండా, అమ్మాయిల తల్లులు మరియు సంరక్షకుల కోసం ఇండియా పోస్ట్ పేమెంట్ బ్యాంక్ డిజిటల్ ఖాతాలు కూడా ప్రారంభించబడ్డాయి.

- పోస్ట్మాస్టర్ జనరల్ TM శ్రీలత పర్యవేక్షణలో జమా-ఇ-ఉస్మానియా పోస్ట్ ఆఫీస్లో ఈ కార్యక్రమం నిర్వహించబడింది . ఈ ఖాతాలను తెరవడానికి దోహదపడిన 64 UPSC 2024 ర్యాంక్ హోల్డర్లు పాల్గొన్నారు.
- 2015లో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆదేశాల కోసం చిన్న డిపాజిట్ పథకం అయిన సుకన్య సమృద్ధి యోజన ప్రారంభించినప్పటి నుండి, ఏప్రిల్ 2024 వరకు దేశవ్యాప్తంగా 3.89 కోట్ల ఖాతాలు తెరవబడ్డాయి.

స్పూర్తి కార్యక్రమం

- 'స్పూర్తి' అనేది భారతీయ పోస్టల్ డిపార్ట్మెంట్ ద్వారా

నిరుపేద బాలికల కోసం నిర్వహించబడిన కార్యక్రమం.

- చాలా మంది యువతులు ఈ ఖాతాల నుంచి వచ్చిన నిధులను సకాలంలో తమ చదువులకు, వివాహాలకు వినియోగించుకున్నారు.

పోస్టాఫీసు సుకన్య సమృద్ధి యోజన

- పోస్ట్ ఆఫీస్ సుకన్య సమృద్ధి యోజన అనేది ఒక కుటుంబంలోని ఆడపిల్లల కోసం రూపొందించబడిన

భారత ప్రభుత్వ మద్దతు గల పొదుపు పథకం.

- ఇది "బేటీ బచావో - బేటీ పఢావో యోజన"లో ఒక భాగం . భవిష్యత్తు విద్య మరియు వివాహ ఖర్చుల కోసం ఒక కార్పస్ను నిర్మించడానికి ఆడపిల్ల తల్లిదండ్రులు/సంరక్షకులలో పొదుపు అలవాటును పెంపొందించడానికి ప్రారంభించబడింది.
- బాలికకు పదేళ్ల వయస్సు వచ్చే వరకు తల్లిదండ్రులు లేదా చట్టపరమైన సంరక్షకులు దీనిని తెరవగలరు.

మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల సహకారంతో

మాదక ద్రవ్యాల వ్యతిరేక కమిటీలు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/anti-drug-committees-to-be-set-up-in-all-telegana-villages-with-help-of-women-shgs/article68337088>

[ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/anti-drug-committees-to-be-set-up-in-all-telegana-villages-with-help-of-women-shgs/article68337088)

TSpsc

సీలబన్ ఔచిత్యం: సామాజిక సమస్యలు

సందర్భం: డ్రగ్ దుర్వినియోగం మరియు అక్రమ రవాణాకు వ్యతిరేకంగా అంతర్జాతీయ దినోత్సవం

వార్తల్లో ఎందుకు

- మాదక ద్రవ్యాల దుర్వినియోగం మరియు అక్రమ రవాణా వ్యతిరేక దినోత్సవం రాష్ట్రవ్యాప్తంగా జరిగింది.

ముఖ్యాంశాలు

- శిల్పకళా వేదికలో అంతర్జాతీయ మాదక ద్రవ్యాల దుర్వినియోగం, అక్రమ రవాణా వ్యతిరేక దినోత్సవ కార్యక్రమం జరిగింది.
- రాష్ట్రంలోని వివిధ పాఠశాలలు మరియు కళాశాలల నుండి కనీసం 2,000 మంది విద్యార్థులు 'డ్రగ్ వ్యతిరేక సైనికులుగా మారతారని ప్రతిజ్ఞ చేశారు.

- తెలంగాణ మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాల సహకారం తీసుకుని, తెలంగాణలోని అన్ని గ్రామాల్లో మాదక ద్రవ్యాల వ్యతిరేక కమిటీలను ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు.

మాదక ద్రవ్యాల నిరోధక కమిటీల గురించి

- విద్యాసంస్థలు, కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాలు మొదలైన వాటిలో యాంటీ ర్యాగింగ్ కమిటీలు (ARCలు) మరియు యాంటీ ర్యాగింగ్ స్కాడ్లు (ARS)తో సమానంగా డ్రగ్ వ్యతిరేక కమిటీలు (ADCలు) యువతకు డ్రగ్స్ వాడకం వల్ల కలిగే దుష్ప్రభావాలపై అవగాహన కల్పిస్తాయి.
- డ్రగ్స్ వాడకం వల్ల కలిగే దుష్ప్రణామాలు, దాని ఆరోగ్య ప్రభావాలు మరియు దాని చట్టపరమైన

పరిణామాలపై వారికి అవగాహన కల్పించడం తెలంగాణ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో (TGANB) యొక్క ప్రధాన బాధ్యత.

- దీని ప్రకారం, రాష్ట్రంలోని అన్ని సంస్థలు, కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాలు మొదలైన వాటిలో యాంటీ ర్యాగింగ్ కమిటీలు (ఎడిసీలు) ఏర్పడ్డాయి, విద్యారంగంలో యాంటీ ర్యాగింగ్ కమిటీలు (ఎఆర్సీలు) మరియు యాంటీ ర్యాగింగ్ స్పాడ్లు (ఎఆర్ఎస్లు) విధులు నిర్వహిస్తున్నాయి.
- ADC అని పిలవబడే కనీసం 10 మంది సభ్యులతో కూడిన కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం.
  - పౌర మరియు పోలీసు పరిపాలన - 1
  - యువజన కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనే NGOలు - 1
  - అధ్యాపకులు / బోధనేతర సిబ్బంది - 1
  - తల్లిదండ్రుల ప్రతినిధి - 1
  - విద్యార్థి ప్రతినిధి - 1

డ్రగ్ దుర్వినియోగం మరియు అక్రమ రవాణాకు వ్యతిరేకంగా అంతర్జాతీయ దినోత్సవం

- మాదకద్రవ్యాల దుర్వినియోగం మరియు అక్రమ రవాణాకు వ్యతిరేకంగా అంతర్జాతీయ దినోత్సవం లేదా ప్రపంచ మాదకద్రవ్యాల దినోత్సవం ప్రతి సంవత్సరం జూన్ 26న గుర్తించబడుతుంది.
- మాదక ద్రవ్య రహిత ప్రపంచాన్ని రూపొందించడం మరియు సహకారాన్ని బలోపేతం చేయడం దీని లక్ష్యం.
- కోరుకున్న లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి అవగాహన పెంచడం, కార్యక్రమాలను బలోపేతం చేయడం మరియు దేశాల మధ్య సమన్వయాన్ని మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ప్రపంచ మాదకద్రవ్యాల సమన్వయ పరిష్కరించడానికి అంతర్జాతీయ సహకారం యొక్క అవసరాన్ని ఇది గుర్తుచేస్తుంది.

డ్రగ్ డే ఎందుకు జరుపుకుంటారు?

- ఐక్యరాజ్యసమితి జనరల్ అసెంబ్లీ డిసెంబర్ 1987లో 42/112 తీర్మానం ద్వారా డ్రగ్ డేని ఏర్పాటు చేసింది.
- ఇది మాదకద్రవ్యాల దుర్వినియోగం మరియు అక్రమ రవాణాపై పెరుగుతున్న ఆందోళనలను పరిష్కరించడానికి ప్రపంచవ్యాప్త కృషిని గుర్తించింది.
- 1961లో నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ పై సింగిల్ కన్వెన్షన్ పై సంతకం చేసిన జ్ఞాపకార్థం జూన్ 26వ తేదీని ఎంచుకున్నారు.
- ఈ అంతర్జాతీయ ఒప్పందం, దేశాల అంతటా ప్రయత్నాలను సమన్వయం చేయడం ద్వారా మాదకద్రవ్యాల దుర్వినియోగం మరియు అక్రమ రవాణాను ఎదుర్కోవడమే లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ప్రపంచవ్యాప్తంగా ప్రభుత్వాలు, సంస్థలు మరియు సంఘాల నుండి విస్తృతమైన అంతర్జాతీయ భాగస్వామ్యాన్ని పొందింది.

ప్రాముఖ్యత

- మాదకద్రవ్యాల దుర్వినియోగం ప్రపంచ సమన్వయ మారింది, దీనికి సమగ్ర బహుళ-జాతి విధానం అవసరం.
- యునైటెడ్ నేషన్స్ ఆఫీస్ ఆన్ డ్రగ్స్ అండ్ క్రైమ్ (UNODC) ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ ప్రకారం, ప్రపంచవ్యాప్తంగా దాదాపు 64 మిలియన్ల మంది మాదకద్రవ్యాల వినియోగ రుగ్మతలతో బాధపడుతున్నారు, అయితే ప్రతి సంవత్సరం వందల వేల మంది మాదకద్రవ్యాల వినియోగం వల్ల తమ జీవితాలను కోల్పోతారు .
- ఇది వ్యక్తిగత స్థాయిలో వ్యక్తులను ప్రభావితం చేయడమే కాకుండా, సమాజంలో చట్టవిరుద్ధమైన మాదకద్రవ్యాల వ్యాపారం మరియు వ్యవస్థీకృత నేరాలకు దారితీసే ప్రభావం కూడా కలిగి ఉంటుంది.
- అందువల్ల, నివారణ మరియు చికిత్సకు ప్రాధాన్యతనిచ్చే శాస్త్రీయ సాక్ష్యం-ఆధారిత విధానాన్ని స్వీకరించడం చాలా అవసరం.

2024 యొక్క థీమ్: "సాక్ష్యం స్పష్టంగా ఉంది: నివారణలో పెట్టుబడి పెట్టండి"

- ఈ సంవత్సరం థీమ్ "సాక్ష్యం స్పష్టంగా ఉంది: నివారణలో పెట్టుబడి పెట్టండి" గా ఉంచబడింది.
- ఈ థీమ్ ప్రభావవంతమైన ఔషధ విధానాల ప్రాముఖ్యతను హైలైట్ చేస్తుంది. సైన్స్, పరిశోధన, కరుణ, మానవ హక్కుల పట్ల పూర్తి గౌరవం, మాదకద్రవ్యాల వినియోగం యొక్క సామాజిక, ఆర్థిక మరియు ఆరోగ్య పరిణామాలపై లోతైన అవగాహనపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

ప్రపంచ ఔషధ నివేదిక 2023

- శాస్త్రీయ విధానం మరియు పరిశోధన ఆధారంగా ప్రతి సంవత్సరం ప్రపంచ ఔషధ నివేదికను విడుదల చేస్తుంది. ఇది అధికారిక మూలాల నుండి సేకరించిన కీలక గణాంకాలతో పాటు వాస్తవ డేటాను కలిగి ఉంది.

- ఈ సంవత్సరం నివేదిక 26 జూన్ 2024న విడుదల చేయబడింది.
- నివేదిక ప్రకారం, కొత్త డేటా 2021లో డ్రగ్స్ ఇంజెక్ట్ చేసే వ్యక్తుల గ్లోబల్ అంచనాను 13.2 మిలియన్లుగా పేర్కొంది, ఇది గతంలో అంచనా వేసిన దానికంటే 18 శాతం ఎక్కువ.
- ప్రపంచవ్యాప్తంగా, 2021లో 296 మిలియన్ల మంది ప్రజలు డ్రగ్స్ను ఉపయోగించారు, ఇది గత దశాబ్దంలో 23 శాతం పెరిగింది.
- మాదకద్రవ్యాల వినియోగ రుగ్మతలతో బాధపడుతున్న వారి సంఖ్య, అదే సమయంలో, 39.5 మిలియన్లకు పెరిగింది, ఇది 10 సంవత్సరాలలో 45 శాతం పెరిగింది.
- ప్రపంచ ఔషధ నివేదిక 2023 మాదకద్రవ్యాల సమస్యలపై సామాజిక మరియు ఆర్థిక అసమానతల యొక్క తీవ్ర ప్రభావాన్ని చెప్పింది.

బోనాల ఉత్సవాల కోసం రూ.20 కోట్లు మంజూరు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/27/telegana-government-sanctions-rs-20-crore-for-bonalu-festivities>

TSpsc సీలబ్ టెచిక్యం: జాతరలు మరియు పండుగలు

సందర్భం: ఆషాఢ జాతర/బోనాలు పండుగ

వార్తల్లో ఎందుకు

- రాష్ట్రంలో ఆషాఢ జాతర/బోనాల పండుగ నిర్వహణకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం రూ.20 కోట్లు మంజూరు చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- బోనాల పండుగ నేపథ్యంలో హైదరాబాద్ మెట్రో రైలు

అదనపు సర్వీసులు నడపాలని, రాత్రి సర్వీసులను పొడిగించాలని సూచించింది.

- ఆలయాల్లో సేవలందిస్తున్న ఇతర విభాగాల సిబ్బందికి, అత్యవసర పరిస్థితుల్లో సీపీఆర్ను నిర్వహించేందుకు ఆరోగ్య శాఖ శిక్షణ ఇవ్వాలని మంత్రి సూచించారు.
- ఆలయాలకు వచ్చే భక్తులకు తాగునీటి సరఫరాతో పాటు మురుగునీటి నిర్వహణపై దృష్టి

సారించాలన్నారు. పోలీసులు శాంతిభద్రతలను అమలు చేయాలి. నిరంతరం విద్యుత్ సరఫరా జరిగేలా పర్యవేక్షించాలని విద్యుత్తు అధికారులకు సూచించారు.

- కళలను సజీవంగా ఉంచేందుకు జానపద కళాకారులకు సాంస్కృతిక శాఖ తగిన అవకాశాలు కల్పిస్తుందన్నారు.
- హైదరాబాద్ జిల్లా కలెక్టర్ నిధులను ద్రా చేసి, వాటిని అర్జులైన దేవాలయాలు, ఏజెన్సీలు, విభాగాలకు పంపిణీ చేయడానికి, వినియోగ ధృవీకరణ పత్రాన్ని ఎండోమెంట్ విభాగానికి అందించడానికి అధికారం కలిగి ఉన్నారు.

బోనాలు పండుగ గురించి

- బోనాలు పండుగ అనేది భారతదేశంలోని తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రధానంగా జరుపుకునే సాంప్రదాయ హిందూ వేడుక.
- మహంకాళి దేవికి అంకితం చేయబడిన ఈ ఉత్సవంలో జూలై మరియు ఆగస్టు నెలల్లో జంట నగరాల్లో హైదరాబాద్ మరియు సికింద్రాబాద్ ప్రజలు పాల్గొంటారు.
- మహంకాళి దేవి యొక్క అనేక ప్రాంతీయ రూపాలలో ఒకటైన ఎల్లమ్మ దేవి కోసం ప్రత్యేక పూజలు లేదా వేడుకలు నిర్వహించబడతాయి.
- బోనాలు పండుగను భక్తులు తమ ప్రార్థనలకు సమాధానమిచ్చి, తమ కోరికలను తీర్చినందుకు కాళీ దేవికి కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా భావిస్తారు.
- 'బోనం' అనే పదం 'భోజనం' అనే సంస్కృత పదం నుండి ఉద్భవించింది, ఇది తెలుగులో విందు అని అనువదిస్తుంది.
- ఈ పండుగలో మహిళలు కొత్త మట్టి కుండలలో బెల్లం తో అన్నం సిద్ధం చేస్తారు, తరువాత పసుపు, వెర్మిలియన్ మరియు వేప ఆకులతో అలంకరించారు.
- కుండ పైన దీపం వెలిగిస్తారు, యెల్లమ్మ దేవికి సమర్పించడానికి మహిళలు తలపై మోస్తారు.
- నైవేద్యంలో భాగంగా వారు కంకణాలు మరియు చీరను కూడా తీసుకువెళతారు.

బోనాలు పండుగ మూలాలు

- బోనాలు పండుగ 18వ శతాబ్దంలో ప్రారంభమైందని నమ్ముతారు.
- 1983లో, హైదరాబాద్ మరియు సికింద్రాబాద్ జంట నగరాల్లో వినాశకరమైన ఫ్లేగు విజ్ఞంభించి, అనేక మంది ప్రాణాలను బలిగొన్నప్పుడు, ఉజ్జయినిలో ఉన్న మిలటరీ బెటాలియన్, ఫ్లేగు విరమణ కోసం ఎల్లమ్మ దేవిని ప్రార్థించింది.
- తమ ప్రార్థనలు ఫలిస్తే ఆమె గౌరవార్థం ఆలయాన్ని నిర్మిస్తామని ప్రమాణం చేయడంతో బోనాలు పండుగ పుట్టింది.

బోనాలు పండుగ ఆచారాలు

- పండుగ సమయంలో, మహిళలు సంప్రదాయ చీరలను మరియు నగలు మరియు ఇతర ఆభరణాలు ధరిస్తారు.
- కొంతమంది మహిళలు తమ తలపై కుండను బ్యాలెన్స్ చేస్తూ డప్పుల దరువుకు అనుగుణంగా నృత్యం చేస్తారు.
- ఆషాడం మొదటి ఆదివారం (జూలై/ఆగస్టు) గోల్కొండ కోటలో వేడుకలు ప్రారంభమవుతాయి.
- సికింద్రాబాద్లోని బల్కంపేట ఎల్లమ్మ ఆలయం, ఆషాఢమాసం రెండో ఆదివారం ఉజ్జయిని మహంకాళి ఆలయంలో ఉత్సవాలు కొనసాగుతున్నాయి.
- మూడో రోజైన ఆదివారం చికలగూడ సమీపంలోని పోచమ్మ, కట్ట మైసమ్మ ఆలయానికి, పాత హైదరాబాద్లోని లాల్ దర్వాజాలోని మాతేశ్వరి ఆలయానికి వేడుకలు తరలివెళ్తాయి.
- ఆచారాలలో భాగంగా అమ్మవారికి నైవేద్యంగా పెట్టేందుకు కొందరు మహిళలు బోనాలు ఎత్తుకుంటారు.
- బోనాలు మోసే మహిళల్లోకి కాళీమాత ఆత్మ ప్రవేశిస్తుందని నమ్ముతారు. కాళీ దేవి యొక్క ఉగ్రమైన ఆత్మను శాంతింపజేయడానికి, ప్రజలు ఈ మహిళల పాదాలపై నీటిని చల్లుతారు.

తెలంగాణలో పీడబ్ల్యూడికి 5% రిజర్వేషన్లు

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

<https://www.deccanchronicle.com/news/teLANGANA-okays-5-reservation-for-pwd-901093>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: తెలంగాణ మెరుగైన పంటల బీమా పథకం, కార్డులపై ఏఆర్టీ మోడల్ను ప్లాన్ చేసింది

వార్తల్లో ఎందుకు

- ప్రభుత్వ, ఎయిడెడ్ విద్యాసంస్థలు సహా అన్ని ఉన్నత విద్యాసంస్థల్లో బెంచ్ మార్క్ వికలాంగులకు ఐదు శాతం రిజర్వేషన్లు అమలు చేయాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ప్రభుత్వ, ఎయిడెడ్ విద్యాసంస్థలు సహా అన్ని ఉన్నత విద్యాసంస్థల్లో బెంచ్ మార్క్ వికలాంగులకు ఐదు శాతం రిజర్వేషన్లు అమలు చేయాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసింది.
- ఈ చొరవలో భాగంగా అడ్మిషన్ల కోసం ఐదు సంవత్సరాల గరిష్ట వయోపరిమితి సడలింపు ఉంది.
- జూన్ 25, 2024 నాటి ఆదేశం, వికలాంగుల హక్కుల చట్టం, 2016 పరిధిలోకి వస్తుంది, ఇది వికలాంగులకు సమానమైన విద్యావకాశాలను నిర్ధారించడానికి, రిజర్వేషన్లు మరియు వయస్సు సడలింపులను తప్పనిసరి చేస్తుంది.

చట్టపరమైన ఆధారం మరియు ఆదేశం

- ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు ప్రకారం, ఈ విధానం వికలాంగుల హక్కుల (RPWD) చట్టంలోని సెక్షన్ 32 ద్వారా తప్పనిసరి చేయబడింది.
- అన్ని ప్రభుత్వ ఉన్నత విద్యా సంస్థలు మరియు ప్రభుత్వ సహాయం పొందుతున్న ఇతర ఉన్నత విద్యా సంస్థలు, బెంచ్ మార్క్ వైకల్యాలున్న వ్యక్తుల కోసం

కనీసం ఐదు శాతం సీట్లను తప్పనిసరిగా రిజర్వ్ చేయాలని ఈ విభాగం నిర్దేశిస్తుంది. .

విధానం యొక్క లక్ష్యాలు

- ఈ ఆదేశం సమగ్ర విద్య యొక్క ప్రాముఖ్యతను చెబుతుంది. సామాజిక అడ్డంకులు తరచుగా వైకల్యాలున్న వ్యక్తుల, పూర్తి సామర్థ్యాన్ని అడ్డుకుంటాయని అంగీకరిస్తుంది.

సౌకర్యాలు

- చేరికను సులభతరం చేయడానికి, విద్యాసంస్థలు తప్పనిసరిగా ర్యాంప్లు, లిఫ్ట్లు, అందుబాటులో ఉండే టాయిలెట్లు మరియు క్యాంపస్లను వికలాంగులకు అనుకూలమైనవిగా మార్చడానికి అవసరమైన ఇతర సౌకర్యాలను అందించాలి.

సామాజిక-ఆర్థిక సవాళ్లను పరిష్కరించడం

- రిజర్వేషన్ విధానం అమలు ఆర్థిక పరిమితులు మరియు సరిపోని విద్యాపరమైన మద్దతుతో సహా, దీర్ఘకాలంగా ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- తక్కువ-ఆదాయ కుటుంబాల విద్యార్థులపై ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించడానికి, విశ్వవిద్యాలయాలు ఫీజు రాయితీలు మరియు ఇతర ఆర్థిక సహాయాలను అందించాలి.

అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలు మరియు వర్తింపు

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- ఈ విధానం జాతీయ చట్టానికి అనుగుణంగా ఉండటమే కాకుండా భారతదేశం సంతకం చేసిన వికలాంగుల హక్కులపై UN కన్వెన్షన్ నిర్దేశించిన అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా కూడా కృషి చేస్తుంది.

అమలు మరియు ముందుకు చర్య

- ఉన్నత విద్యలో సమ్మిళిత విధానాలను అమలు చేయడంలో ప్రభుత్వ నిబద్ధతను ఎత్తిచూపుతూ, తక్షణ అమలు కోసం ఆదేశంగా వివిధ శాఖలకు పంపబడింది.

నీతి ఆయోగ్ ఎన్డిజి సూచికలో తెలంగాణకు 11వ స్థానం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/15/telangana-remains-11th-in-niti-aayogs-sdg-index>

[//www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/15/telangana-remains-11th-in-niti-aayogs-sdg-index](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/15/telangana-remains-11th-in-niti-aayogs-sdg-index)

[index](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/15/telangana-remains-11th-in-niti-aayogs-sdg-index)

TSpsc సిలబస్ టెచిక్యం: రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: నీతి ఆయోగ్ యొక్క సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాలు (SDG) భారతదేశ సూచిక

వార్తల్లో ఎందుకు

- 2023-24 కోసం నీతి ఆయోగ్ సస్టైనబుల్ డెవలప్‌మెంట్ గోల్స్ (సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాలు) (SDG) ఇండియా సూచికలో తెలంగాణ 11వ స్థానంలో ఉంది.

కీలక ఫలితాలు

- 2023-24 కోసం SDG ఇండియా ఇండెక్స్‌లో తెలంగాణ 11వ స్థానంలో ఉంది, 100కి 74 పాయింట్లు సాధించింది.
- ఇది గత సంవత్సరం కంటే ఐదు పాయింట్ల మెరుగుదలను సూచిస్తున్నప్పటికీ, దాని ర్యాంకింగ్‌లో ఇది మెరుగుపడలేదు.
- ఆర్థిక వృద్ధి, సామాజిక అభివృద్ధి, పేదరిక నిర్మూలన, పర్యావరణ సుస్థిరత మరియు మరిన్నింటిని కలిగి ఉన్న నీతి ఆయోగ్, నిర్దేశించిన 16 SDGలను సాధించడంలో రాష్ట్రాలు సాధించిన పురోగతి ఆధారంగా మూల్యాంకనం చేస్తుంది.

RANKS & POINTS

SDG goal	Rank	Points
No poverty	2	91
Zero hunger	15	58
Good health and well being	18	73
Quality education	12	64
Gender equality	17	49
Clean water & sanitation	14	90
Affordable & clean energy	13	100
Decent work & economic growth	4	84
Peace, justice & strong institutions	23	67
Industry, innovation & infrastructure	11	60
Reduced inequalities	21	65
Sustainable cities & communities	8	86
Responsible consumption & production	19	75
Climate action	21	59
Life on land	9	82

SDGలలో పనితీరు ముఖ్యాంశాలు

- **నిర్దిష్ట SDGలలో విజయాలు:** తెలంగాణ పేదరిక నిర్మూలన లక్ష్యంలో మంచి పనితీరు కనబరిచింది. మొత్తం స్కోర్‌కు సానుకూలంగా దోహదపడింది. స్థిరమైన అభివృద్ధికి కీలకమైన మంచి పనిని ప్రోత్సహించడంలో మరియు ఆర్థిక వృద్ధిని పెంపొందించడంలో కూడా రాష్ట్రం రాజించింది. స్వచ్ఛమైన ఇంధన పరిష్కారాలను ప్రచారం చేయడంలో తెలంగాణ చేసిన కృషి గుర్తించదగినది. ఇది దీని SDG స్కోర్‌కు దోహదపడింది.
- **ఇతర లక్ష్యాలలో పనితీరు తక్కువగా ఉంది:** మెరుగుదలలు ఉన్నప్పటికీ, అనేక ఇతర SDGలలో తెలంగాణ తక్కువ పనితీరు కనబరిచింది. సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాలను సమగ్రంగా సాధించేందుకు రాష్ట్రం మరింత శ్రద్ధ మరియు వనరులపై దృష్టి పెట్టాల్సిన ప్రాంతాలను ఇది సూచిస్తుంది.

ఆర్థిక, పర్యావరణ సూచికలు

- **సేవల్లో స్థూల విలువ జోడించబడింది (GVA):** GVAలో తెలంగాణ 64.11% వద్ద అత్యధిక శాతం కలిగి ఉంది, ఇది రాష్ట్రం యొక్క బలమైన సేవా రంగం, ఆర్థిక వృద్ధి మరియు ఉపాధికి కీలకమైనదని చెబుతుంది.
- **అడవుల పెంపకం మరియు కార్బన్ స్టాక్:** అటవీ విస్తీర్ణంలో 2.63% విస్తీర్ణంతో తెలంగాణ రెండవ స్థానంలో ఉంది. పర్యావరణ పరిరక్షణ మరియు వాతావరణ చర్యలో దీని ప్రయత్నాలను ప్రతిబింబిస్తూ రాష్ట్రం కార్బన్ స్టాక్లో అత్యధిక శాతం పెరుగుదలను 6.68% వద్ద సాధించింది.

ఆరోగ్యం మరియు సామాజిక సూచికలు

- **ప్రసూతి మరణాల నిష్పత్తి (MMR):** తెలంగాణ యొక్క MMR, ప్రతి లక్ష సజీవ జననాలకు 43 వద్ద ఉంది. రాష్ట్రం యొక్క సమర్థవంతమైన ఆరోగ్య సంరక్షణ కార్యక్రమాలు మరియు ప్రసూతి ఆరోగ్య ఫలితాలలో మెరుగుదలను హైలైట్ చేస్తుంది.
- **రోగనిరోధకత కవరేజ్:** పిల్లల కోసం వ్యాధి నిరోధక టీకాలలో రాష్ట్రం 106.1% కవరేజీని సాధించింది, ఇది బలమైన ఆరోగ్య సంరక్షణ మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సమర్థవంతమైన టీకా కార్యక్రమాలను లక్ష్యంగా చేసుకున్న జనాభాకు మించి చేరుకుందని సూచిస్తుంది.

SDG ఇండియా ఇండెక్స్ అంటే ఏమిటి?

- SDG ఇండియా ఇండెక్స్ అనేది ఐక్యరాజ్యసమితి నిర్దేశించిన SDGల పట్ల భారతదేశం యొక్క పురోగతిని కొలవడానికి NITI ఆయోగ్ అభివృద్ధి చేసిన సాధనం.
- సూచీ SDGల స్థానికీకరణకు మద్దతు ఇస్తుంది, ఈ

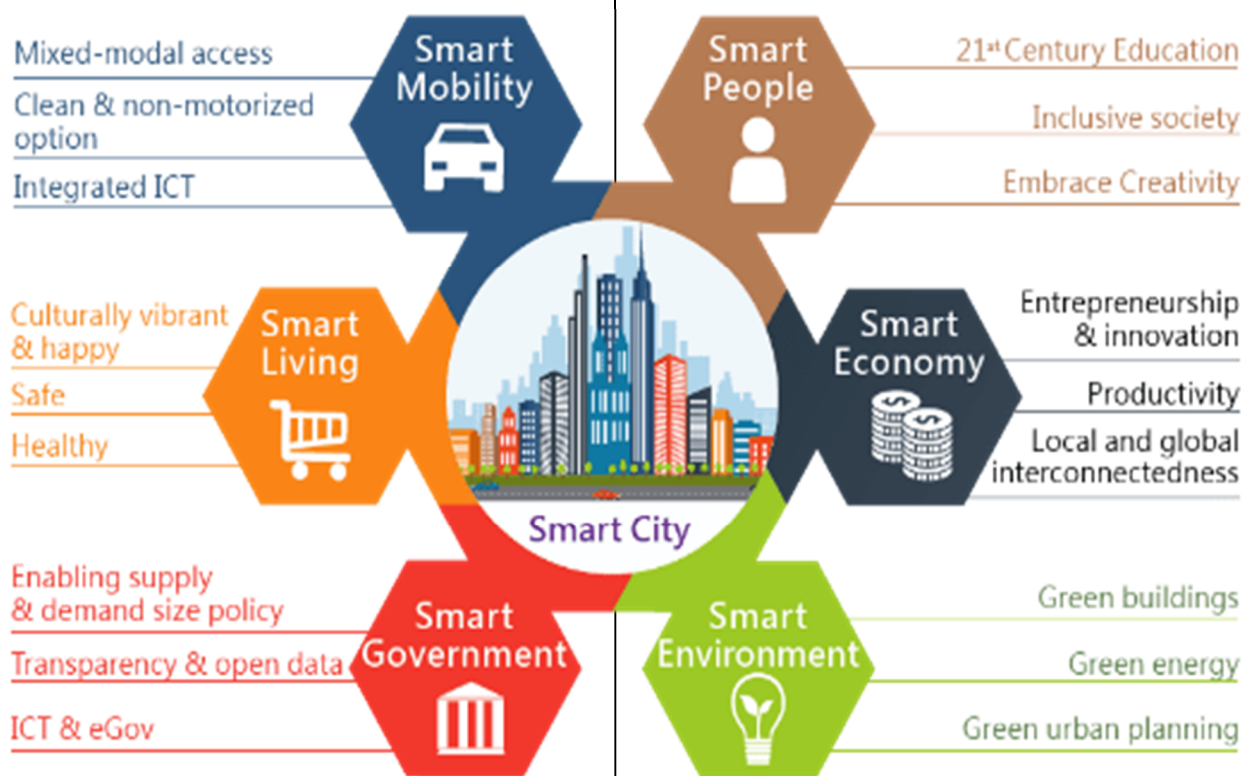
లక్ష్యాలను అభివృద్ధి ప్రణాళికల్లో ఏకీకృతం చేయడానికి రాష్ట్రాలను ప్రోత్సహిస్తుంది.

- 2030 నాటికి సుస్థిర అభివృద్ధిని సాధించే దిశగా విధాన నిర్ణేతలు అంతరాలను గుర్తించి, చర్యలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి ఇది బెంచ్‌మార్క్‌గా పనిచేస్తుంది.

SDG యొక్క పద్ధతి

- జాతీయ ప్రాధాన్యతలతో సమలేఖనం చేయబడిన సూచికల సమితిని ఉపయోగించి 16 SDGలలో రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాల (UTలు) పనితీరును ఇండెక్స్ అంచనా వేస్తుంది.
- SDG ఇండియా ఇండెక్స్ 113 సూచికలను ఉపయోగించి జాతీయ పురోగతిని కొలుస్తుంది.
- 16 SDGల కోసం గోల్ వారిగా స్కార్లు గణించబడతాయి మరియు ప్రతి రాష్ట్రం/UT కోసం మొత్తం మిశ్రమ స్కార్లు తీసుకోబడ్డాయి.
- గోల్ 14 (లైఫ్ బిలో వాటర్) అనేది ఇండెక్స్ కోసం కంపోజిట్ స్కార్ యొక్క గణనలో చేర్చబడలేదు ఎందుకంటే ఇది కేవలం తొమ్మిది తీరప్రాంత రాష్ట్రాలకు సంబంధించినది.
- స్కార్లు 0-100 వరకు ఉంటాయి, అధిక స్కార్లు SDG లక్ష్యాల వైపు ఎక్కువ పురోగతిని సూచిస్తాయి.
- రాష్ట్రం/UTలు వారి SDG ఇండియా ఇండెక్స్ స్కార్ ఆధారంగా ఈ క్రింది విధంగా వర్గీకరించబడ్డాయి: ఆశావహులు: 0-49, పర్వాలేదు: 50-64. ముందు వరుసలో వున్నవారు: 65-99, మరియు విజేతలు: 100

మార్చి 2025 వరకు స్మార్ట్ సిటీ పథకం పొడిగింపు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/01/smart-city-scheme-till-march-2025-karimnagar-warangal-to-benefit>

[/www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/01/smart-city-scheme-till-march-2025-karimnagar-warangal-to-benefit](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/01/smart-city-scheme-till-march-2025-karimnagar-warangal-to-benefit)

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: స్మార్ట్ సిటీ మిషన్

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఇటీవల తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి చేసిన అభ్యర్థనపై కేంద్రం సానుకూలంగా స్పందించింది . స్మార్ట్ సిటీ మిషన్ ను మార్చి 2025 వరకు పొడిగించడానికి ఆమోదించింది.

నేపథ్యం

- ముఖ్యమంత్రి ఎ రేవంత్ రెడ్డి అభ్యర్థనపై కేంద్రం సానుకూలంగా స్పందించింది మరియు స్మార్ట్ సిటీ

మిషన్ ను మార్చి 2025 వరకు పొడిగించడానికి ఆమోదించింది.

- ప్రారంభంలో, గడువు జూన్ 30, 2024గా నిర్ణయించబడింది.

తెలంగాణ ప్రగతి

- తెలంగాణలో స్మార్ట్ సిటీ మిషన్ కింద గణనీయమైన పురోగతి సాధించబడింది:
- వరంగల్: 45 ప్రాజెక్టులు పూర్తయ్యాయి, ప్రస్తుతం రూ.518 కోట్లతో 66 ప్రాజెక్టులు కొనసాగుతున్నాయి.
- కరీంనగర్: 25 ప్రాజెక్టులు పూర్తయ్యాయి, మొత్తం 287 కోట్లతో 22 ప్రాజెక్టులు పురోగతిలో ఉన్నాయి.

కేంద్రం నుంచి మార్గదర్శకాలు

- స్మార్ట్ సిటీ మిషన్ పొడిగింపుపై కేంద్రం రాష్ట్రాలకు లేఖ జారీ చేసింది.
- ప్రాజెక్ట్ కొనసాగింపు: ఆమోదించబడిన ప్రాజెక్ట్ లు

కొనసాగుతాయి, కానీ కొత్త ప్రాజెక్టులు ఏవీ మంజూరు చేయబడవు.

- నిధులు: ప్రస్తుతం కొనసాగుతున్న ప్రాజెక్టులకు ఈ ఏడాది సెప్టెంబర్ వరకు ముందుగా వచ్చిన వారికి ముందుగా అందించే పద్ధతిలో నిధులు విడుదల చేయబడతాయి.
- పూర్తి సమయం: సాధ్యమైనంత త్వరగా పనులను పూర్తి చేయడంపై దృష్టి సారించారు.

స్కార్ట్ సిటీస్ మిషన్ (SCM) అంటే ఏమిటి?

- ఇది కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకం, "స్కార్ట్ సొల్యూషన్స్" అప్లికేషన్ ద్వారా పౌరులకు మంచి జీవన ప్రమాణాలను అందించడానికి అవసరమైన ప్రధాన మౌలిక సదుపాయాలు, స్వచ్ఛమైన మరియు స్థిరమైన వాతావరణాన్ని అందించడానికి, 100 నగరాలను మార్చడానికి జూన్ 2015లో ప్రారంభించబడింది.
- స్థిరమైన మరియు సమ్మిళిత అభివృద్ధి ద్వారా పౌరుల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడం దీని లక్ష్యం.
- లక్ష్యాలు:
  - ప్రధాన మౌలిక సదుపాయాలు మరియు జీవన నాణ్యతను అందించడం
  - పరిశుభ్రమైన మరియు స్థిరమైన పర్యావరణం
  - 'స్కార్ట్' సొల్యూషన్స్ అప్లికేషన్
  - స్థిరమైన మరియు సమ్మిళిత అభివృద్ధి
  - ప్రభావిత ప్రాంతాలు
  - ప్రతిరూప నమూనా

కరీంనగర్ మరియు వరంగల్ కు ప్రయోజనాలు

- తెలంగాణలోని రెండు ప్రముఖ నగరాలైన కరీంనగర్ మరియు వరంగల్ స్కార్ట్ సిటీల జాబితాలో చేర్చబడ్డాయి మరియు ఈ పొడిగింపు ద్వారా ప్రయోజనం పొందబోతున్నాయి.

కరీంనగర్:

సుసంపన్నమైన సాంస్కృతిక వారసత్వం మరియు చారిత్రాత్మక

ప్రాముఖ్యతకు ప్రసిద్ధి చెందిన కరీంనగర్, ఈ క్రింది ఘోకన ప్రాంతాలతో స్కార్ట్ సిటీగా మారే మార్గంలో ఉంది:

- **పట్టణానికి చేరికలు** :స్కార్ట్ రోడ్లు, సమర్థవంతమైన ప్రజా రవాణా వ్యవస్థలు మరియు పాదచారులకు అనుకూలమైన మార్గాల అభివృద్ధి.
- **డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలు**:నివాసితులకు ఇ-గవర్నెన్స్ మరియు మెరుగైన కనెక్టివిటీని సులభతరం చేయడానికి డిజిటల్ సేవలను మెరుగుపరచడం.
- **నీటి నిర్వహణ**:నీటి వనరుల సమర్థ వినియోగం మరియు పంపిణీని నిర్ధారించడానికి స్కార్ట్ నీటి నిర్వహణా వ్యవస్థలను అమలు చేయడం.
- **ఘనవ్యర్థ నిర్వహణ**:పరిశుభ్రతను నిర్వహించడానికి మరియు రీసైక్లింగ్ను ప్రోత్సహించడానికి అధునాతన వ్యర్థ పదార్థాల నిర్వహణ పద్ధతులను పరిచయం చేయడం.

వరంగల్:

సుసంపన్నమైన చారిత్రక వారసత్వం కలిగిన మరో కీలక నగరమైన వరంగల్, స్కార్ట్ సిటీ పథకం కింద పురోగతులను చూడనుంది:

- **వారసత్వ పరిరక్షణ**:పర్యాటకం పెంచడానికి చారిత్రక ప్రదేశాలు మరియు సాంస్కృతిక మైలురాళ్ల సంరక్షణ మరియు మెరుగుదల.
- **స్కార్ట్ ఆరోగ్య చొరవ**:అధునాతన వైద్య సదుపాయాలు మరియు టెలిమెడిసిన్ సేవలతో కూడిన స్కార్ట్ ఆరోగ్య కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయడం.
- **పచ్చని ప్రదేశాలు**:పట్టణ వాతావరణాన్ని మెరుగుపరచడానికి మరియు ఆరోగ్యకరమైన జీవనాన్ని ప్రోత్సహించడానికి పార్కులు, గ్రీన్ బెల్ట్లు మరియు వినోద ప్రాంతాల అభివృద్ధి.
- **శక్తి సామర్థ్యం**:స్థిరమైన ఇంధన వినియోగాన్ని నిర్ధారించడానికి స్కార్ట్ గ్రిడ్లు మరియు పునరుత్పాదక ఇంధన పరిష్కారాల విస్తరణ.

చిక్కులు మరియు భవిష్యత్తు అవకాశాలు

- స్మార్ట్ సిటీ పథకాన్ని మార్చి 2025 వరకు పొడిగించడం అనేది స్థిరమైన పట్టణ అభివృద్ధి యొక్క దృక్పథాన్ని సాకారం చేయడంలో సానుకూల దశ.
- కరీంనగర్ మరియు వరంగల్ లను మోడల్ అర్బన్ కేంద్రాలుగా మార్చే మౌలిక సదుపాయాలు, సాంకేతికత మరియు సేవలలో నిరంతర పెట్టుబడి అని

అర్థం.

- స్థిరమైన పద్ధతులు, వారసత్వ పరిరక్షణ మరియు స్మార్ట్ పరిష్కారాలపై దృష్టి అనేది నివాసితుల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడమే కాకుండా పెట్టుబడులు మరియు పర్యాటకాన్ని ఆకర్షిస్తుంది, ఆర్థిక వృద్ధిని ప్రోత్సహిస్తుంది

తెలుగు రాష్ట్రాల మధ్య దీర్ఘకాలిక వివాదాల పరిష్కారానికి ఉన్నత స్థాయి ప్యానెల్

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/teLANGANA/2024/Jul/07/telugu-states-form-high-level-panel-to-resolve-long-standing-disputes>

TSpsc సీలబ్స్ ఔచిత్యం: పాలిటీ అండ్ గవర్నెన్స్, ఫెడరలిజం

సందర్భం: తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ మధ్య వివాదాలు పెండింగ్లో ఉన్నాయి

వార్తల్లో ఎందుకు

- రెండు రాష్ట్రాల మధ్య దీర్ఘకాలంగా ఉన్న వివాదాలను పరిష్కరించేందుకు తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాలు ఉన్నత స్థాయి ప్యానెల్ను ఏర్పాటు చేశాయి.

హైదరాబాద్లో భవనాల కేటాయింపుపై చర్చ

- ఈ సమావేశంలో హైదరాబాద్లోని కొన్ని భవనాలను ఆంధ్రప్రదేశ్కు కేటాయించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు తెలంగాణను అభ్యర్థించారు.
- ఈ అభ్యర్థనతో తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి విభేదించినట్లు సమాచారం.
- హైదరాబాద్లోని స్థిరాస్తులు పూర్తిగా తెలంగాణకే చెందుతాయని ఆయన స్పష్టం చేశారు.

పెండింగ్లో ఉన్న విద్యుత్ బకాయిలపై భిన్నాభిప్రాయాలు

- ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుత్ బకాయిలు రూ.24,000 కోట్లు రావాల్సి ఉందని తెలంగాణ పేర్కొంది.
- దీనికి విరుద్ధంగా తెలంగాణ నుంచి విద్యుత్ బకాయిలు రూ.7,000 కోట్లు రావాల్సి ఉందని ఆంధ్రప్రదేశ్ వాదిస్తోంది.
- నాయుడు విద్యుత్ బకాయిల సమస్యను లేవనెత్తినప్పుడు, రెండు రాష్ట్రాల మధ్య వివాదానికి సంబంధించిన ముఖ్యమైన అంశాన్ని హైలైట్ చేస్తూ, వాస్తవానికి బకాయిలు చెల్లించాల్సిన పార్టీ ఆంధ్రప్రదేశ్ అని రేవంత్ స్పందించారు.

ఐదు గ్రామాల విలీనంపై ఒప్పందం

- ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రదేశ్లో భాగమైన భద్రాచలం సమీపంలోని ఐదు గ్రామాలను తెలంగాణలో విలీనం చేసేందుకు

అంగీకారం కుదిరింది.

- ఈ విలీనాన్ని సులభతరం చేసేందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం (ఏపీఆర్ఎ)ని సవరించాలని కేంద్ర హోంశాఖను అధికారికంగా అభ్యర్థించాలని ఇద్దరు ముఖ్యమంత్రులు నిర్ణయించారు.

ఉన్నత స్థాయి కమిటీ ఏర్పాటు

- అపరిష్కృతంగా ఉన్న వివాదాలను సమగ్రంగా పరిష్కరించేందుకు, ఉన్నత స్థాయి కమిటీని ఏర్పాటు చేసేందుకు ముఖ్యమంత్రులిద్దరూ అంగీకరించారు.
- కూర్పు: కమిటీలో ప్రధాన కార్యదర్శి స్థాయి అధికారులు ఉంటారు, ప్రతి రాష్ట్రం నుండి ముగ్గురు సభ్యులు పాల్గొంటారు.
- తొలి సమావేశం: రెండు వారాల్లోగా కమిటీ మొదటి సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి చర్చలు ప్రారంభించాలని నిర్ణయించారు.

- **ప్రాముఖ్యత:** ప్యానెల్ ఏర్పాటు రెండు తెలుగు మాట్లాడే రాష్ట్రాల మధ్య ఉద్రిక్తతలను తగ్గించడానికి మరియు సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి ఒక ముఖ్యమైన ముందడుగును సూచిస్తుంది.

ఆశించిన ఫలితాలు:

- మెరుగైన అంతరాష్ట్ర సంబంధాలు మరియు పాలన.
- వనరుల న్యాయమైన మరియు సమానమైన పంపిణీ.
- మెరుగైన ప్రాంతీయ స్థిరత్వం మరియు అభివృద్ధి.

డ్రగ్స్ పై సమన్వయ కమిటీ

- మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణా సమస్యను ఉమ్మడి ఆందోళనగా గుర్తించి, రెండు రాష్ట్రాలు సమన్వయ కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తాయి.
- కూర్పు: ఈ కమిటీలో తెలంగాణ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో అడిషనల్ డైరెక్టర్ జనరల్ (ADG) మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ కి చెందిన అతని కౌంటర్ ఉంటారు.

ఇండియన్ అకాడమీ ఆఫ్ పాలియేటివ్ కేర్ ప్రారంభం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/telangana-chapter-of-indian-academy-of-palliative-care-launched/article68351837.ece>

TSpsc సీలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో ఆరోగ్య రంగం

సందర్భం: ఇండియన్ అకాడమీ ఆఫ్ పాలియేటివ్ కేర్

వార్తల్లో ఎందుకు

- అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్న రోగులకు ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలను మెరుగుపరిచేందుకు ఇండియన్ అకాడమీ ఆఫ్ పాలియేటివ్ కేర్ తెలంగాణ చాప్టర్ ను హైదరాబాద్ లో ప్రారంభించారు.

పరిచయం

- అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్న రోగులకు ఆరోగ్య

సేవలను మెరుగుపరిచే లక్ష్యంతో ఇండియన్ అకాడమీ ఆఫ్ పాలియేటివ్ కేర్ తెలంగాణ చాప్టర్ ను ఇటీవల హైదరాబాద్ లో ప్రారంభించారు.

- ఈ చొరవ వారి జీవితపు చివరి రోజులలో వ్యక్తులకు ఓదార్పు మరియు మద్దతును అందించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

సహకార సంస్థలు

- దీనిని స్థాపించడానికి తెలంగాణలోని అనేక కీలక

సంస్థలు చేతులు కలిపాయి:

- స్పర్డ్ ధర్మశాల
- బసవతారకం ఇండో అమెరికన్ క్యాన్సర్ హాస్పిటల్ మరియు రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్
- MNJ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఆంకాలజీ మరియు రీజినల్ క్యాన్సర్ సెంటర్

లక్ష్యాలు

- చరిత్ర మరియు పురోగతి: తెలంగాణలో పాలియేటివ్ కేర్ యొక్క పరిణామం, దాని ప్రస్తుత స్థితిని ప్రతిబింబిస్తుంది.
- ఏకీకృత సేవలు: స్థిరమైన మరియు నాణ్యమైన సంరక్షణను నిర్ధారించడానికి రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పాలియేటివ్ కేర్ సేవలను ఏకీకృతం చేయడం లక్ష్యం.
- మందులకు ప్రాప్యత: రోగులకు అవసరమైన నొప్పి నివారణ మందులకు ప్రాప్యతను నిర్ధారించడంపై దృష్టి పెట్టడం.
- ప్రభుత్వ సమన్వయం: పాలియేటివ్ కేర్ను విస్తృత ఆరోగ్య సంరక్షణ వ్యవస్థల్లోకి చేర్చడానికి ప్రభుత్వ సంస్థలతో సమన్వయాన్ని మెరుగుపరచడం.

ప్రభావం మరియు ప్రాముఖ్యత

- బాధలను తగ్గించడం: శారీరక మరియు మానసిక బాధలను తగ్గించడంలో పాలియేటివ్ కేర్ పాత్రను హైలైట్ చేసింది. పేషెంట్ కోరికలను నెరవేర్చడం: రోగులకు వారి అంతిమ కోరికలను సాధించడంలో మరియు గౌరవాన్ని కాపాడుకోవడంలో పాలియేటివ్ కేర్ ఎలా మద్దతు ఇస్తుందో తెలిపింది.

పాలియేటివ్ కేర్ అంట్ ఏమిటి

పాలియేటివ్ కేర్ అనేది రోగనిర్ధారణ సమయం నుండి వర్తించే క్రియాశీల మొత్తం సంరక్షణ.

ఇది సామాజికంగా ఆమోదయోగ్యమైన జోక్యాల ద్వారా నొప్పి, ఇతర శారీరక లక్షణాలతో పాటు మానసిక, సామాజిక మరియు ఆధ్యాత్మిక బాధల నివారణ మరియు ఉపశమనం ద్వారా కుటుంబాల జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ఇండియన్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ పాలియేటివ్ కేర్ గురించి

- ఇండియన్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ పాలియేటివ్ కేర్ (IAPC) అనేది రిజిస్టర్డ్ పబ్లిక్ ట్రస్ట్ మరియు సొసైటీ . ఇది 16 మార్చి, 1994న అహ్మదాబాద్లో ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ (WHO) మరియు భారత ప్రభుత్వంతో సంప్రదించి ఒక జాతీయ ఫోరమ్ గా కనెక్ట్ అవ్వడానికి, మద్దతు ఇవ్వడానికి ఏర్పాటు చేయబడింది. మరియు పాలియేటివ్ కేర్లో పాల్గొన్న వ్యక్తులు మరియు సంస్థలను ప్రేరేపిస్తుంది.
- అప్పటి నుండి, IAPC భారతదేశంలో పాలియేటివ్ కేర్ కోసం నేషనల్ అంబ్రెల్లా సంస్థగా పని చేస్తోంది. 2500 మందికి పైగా సభ్యులను కలిగి ఉంది.
- ప్రెసిడెంట్, సెక్రటరీ మరియు కోశాధికారిచే IAPC నిర్వహించబడుతుంది.
- ఈ ప్రధాన సభ్యులకు సెంట్రల్ కౌన్సిల్ సభ్యులు, నేషనల్ ఇన్ఫర్మేషన్ ఆఫీసర్ మరియు ప్రోగ్రామ్ మేనేజర్ సహాయం చేస్తారు:

భూ సమస్యలపై ధరణి

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrana/dhara>

[ni-panel-in-favour-of-a-comprehensive-new-legislation-on-land-issues/article68358639.ece](https://www.thehindu.com/news/national/tehrana/dhara-ni-panel-in-favour-of-a-comprehensive-new-legislation-on-land-issues/article68358639.ece)

TSPSC సీలబస్ ఔచిత్యం: భూ సంస్కరణలు

సందర్భం: ధరణి పోర్టల్, భూమి మరియు పట్టాదార్ పాస్ పుస్తకాలలో తెలంగాణ హక్కులు చట్టం, 2020 (RoR చట్టం)

వార్తల్లో ఎందుకు

- ధరణి పోర్టల్ యొక్క కార్యాచరణను అంచనా వేయడానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన కమిటీ, భూమికి సంబంధించిన విషయాలను క్రమబద్ధీకరించడానికి సమగ్రమైన చట్టాన్ని రూపొందించడానికి మద్దతు ఇస్తుంది.

ధరణి పోర్టల్ మరియు RoR చట్టం పరిచయం

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం ధరణి పోర్టల్ను ప్రారంభించింది.
- ధరణి అనేది రాష్ట్రంలోని అన్ని భూ లావాదేవీల కోసం ప్రత్యేకమైన ఆన్లైన్ వేదిక, ఇది భూమి రికార్డులను డిజిటలైజ్ చేయడం మరియు కేంద్రీకరించడం లక్ష్యంగా ఉంది.
- భూమిపై తెలంగాణ హక్కులు మరియు పట్టాదార్ పాస్ పుస్తకాల చట్టం, 2020 (RoR చట్టం): పారదర్శకమైన భూమి లావాదేవీలను సులభతరం చేస్తూ, ప్రతి గ్రామంలోని అన్ని భూములకు రికార్డ్ ఆఫ్ రైట్స్ (RoR) డిజిటల్ నిర్వహణను నిర్ధారించడానికి 1971 చట్టాన్ని భర్తీ చేసింది.

కమిటీ గుర్తించిన సమస్యలు

- RoR చట్టంలో అసమానతలు: వివాదాలు లేదా పట్టాదార్ పాస్ బుక్ లలో తప్పుగా నమోదు చేసినట్లయితే వాటిపై నిబంధనల కొరత.

- కార్యాచరణ సవాళ్లు: రైతులు మరియు వాటాదారులు చిన్న సమస్యలను పరిష్కరించడంలో ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు, భూపరిపాలన ప్రధాన కమిషనర్ (CCLA) వంటి ఉన్నతాధికారులను సందర్శించాల్సిన అవసరం ఉంది.

కమిటీ అధ్యయనం మరియు సిఫార్సులు

- తులనాత్మక అధ్యయనం: ఉత్తమ పద్ధతులు మరియు లోపాలను అర్థం చేసుకోవడానికి 10 వేర్వేరు రాష్ట్రాల్లో అమలు చేయబడిన RoR చట్టాలను విశ్లేషించారు.
- సమగ్ర శాసనానికి సిఫార్సు: భూమికి సంబంధించిన అన్ని చట్టాలను ఒకే గొడుగు కింద ఏకీకృతం చేయడానికి మరియు క్రమబద్ధీకరించడానికి కొత్త చట్టాన్ని ప్రతిపాదించడం, అంతరాలను పరిష్కరించడం మరియు సమర్థవంతమైన అమలును నిర్ధారించడం.
- కేంద్రీకృత డిజిటల్ రికార్డులు: పారదర్శకత మరియు ప్రాప్యత కోసం

సంప్రదింపులు మరియు వాటాదారుల ఎంగేజ్మెంట్లు

- క్షేత్రస్థాయి వాటాదారులు: ప్రత్యక్ష అనుభవాలు మరియు అభిప్రాయాలను సేకరించడానికి స్థానిక రైతులు, భూ యజమానులు మరియు సంఘం నాయకులతో నిమగ్నమై ఉన్నారు.
- అధికారులతో చర్చలు: కార్యాచరణ సవాళ్లు మరియు సాధ్యమైన పరిష్కారాలను చర్చించడానికి రెవెన్యూ

శాఖ అధికారులు మరియు నిర్వాహకులతో సంప్రదించారు.

- నిపుణుల ఇన్పుట్లు: ల్యాండ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ మాజీ చీఫ్ కమీషనర్ రేమండ్ పీటర్ మరియు నల్సార్ ఫ్యాకల్టీ ఎం. సునీల్ కుమార్తో సహా చట్టపరమైన మరియు పరిపాలనాపరమైన అంశాలపై నిపుణుల నుండి పరిశీలనలను స్వీకరించారు.

ప్రతిపాదిత శాసన ముసాయిదా

- లక్ష్యాలు: భూమికి సంబంధించిన చట్టాలను క్రమబద్ధీకరించడం, పారదర్శకత, ప్రాప్యత మరియు

జవాబుదారీతనం పెంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

- చట్టాల ఏకీకరణ: రెవెన్యూ శాఖ యొక్క ప్రస్తుత భూ సంబంధిత చట్టాలను ఒక సమ్మిళిత వ్యవస్థలో ఏకీకృతం చేయాలని సూచించబడింది.
- హక్కులు మరియు అప్పీల్స్ యంత్రాంగం: భూ యజమానుల హక్కులను పరిరక్షించడానికి మరియు వివాదాల విషయంలో అప్పీళ్లకు స్పష్టమైన యంత్రాంగాలను ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రతిపాదిత నిబంధనలు.

డ్రగ్స్ పై తెలంగాణ వికేంద్రీకృత పోరాటం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/telangana-to-decentralise-its-fight-against-drugs/article68359442.ece>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: కరెంట్ అఫైర్స్, పాలిటీ మరియు గవర్నెన్స్

సందర్భం: ప్రాంతీయ నార్కోటిక్స్ కంట్రోల్ సెల్స్ (RNCCs) మరియు నాలుగు నార్కోటిక్ పోలీస్ స్టేషన్లు

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఏడు ప్రాంతీయ నార్కోటిక్స్ కంట్రోల్ సెల్స్ (ఆర్ఎన్సిసి) మరియు నాలుగు నార్కోటిక్ పోలీస్ స్టేషన్లను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా డ్రగ్స్ పై పోరాటాన్ని వికేంద్రీకరించడానికి తెలంగాణ సిద్ధమైంది.

ప్రాంతీయ నార్కోటిక్స్ కంట్రోల్ సెల్స్ (RNCCలు) మరియు నార్కోటిక్ పోలీస్ స్టేషన్ల ఏర్పాటు

- తెలంగాణ ఏడు ప్రాంతీయ నార్కోటిక్స్ కంట్రోల్ సెల్స్ (ఆర్ఎన్సిసి) మరియు నాలుగు నార్కోటిక్ పోలీస్

స్టేషన్లను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణాకు వ్యతిరేకంగా తన ప్రయత్నాలను వికేంద్రీకరించడానికి ప్రారంభించింది.

- డ్రగ్స్ మహమ్మారిని పటిష్టంగా ఎదుర్కోవాల్సిన అవసరం ఉందని ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి ఉద్ఘాటించారు.
- రాజోయే రెండు నెలల్లో అదనపు సిబ్బంది మరియు సౌకర్యాలతో రాష్ట్రం తన వనరులను పెంచుకోనుంది.

తెలంగాణ యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో (TGANB)ని బలోపేతం చేయడం

- ఇటీవల, ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి TGANB కోసం 27, నాలుగు చక్రాల వాహనాలు మరియు 40 ద్విచక్ర వాహనాలతో సహా కొత్త వాహనాలను ప్రారంభించారు.
- ఈ వాహనాలు బ్యూరో యొక్క నిఘా సామర్థ్యాలను మెరుగుపరుస్తాయి . దాని అధికార పరిధిలోని నేరస్థులను పట్టుకోవడంలో సహాయపడతాయి.

ఎన్ఫోర్స్ మెంట్ మరియు సీజర్లు

- నార్కోటిక్ డ్రగ్స్ అండ్ సైకోట్రోపిక్ సబ్స్టాన్సెస్

(ఎన్డిపిఎస్) చట్టం కింద ఏడాది మొదటి అర్థభాగంలో తెలంగాణలో 1,892 కేసులు నమోదయ్యాయి, ఫలితంగా 3,792 అరెస్టులు జరిగాయి.

- ₹179.3 కోట్ల విలువైన జప్తులు జరిగాయి, ఐదు కేసుల్లో ₹47.16 కోట్ల విలువైన ఆస్తులను జప్తు చేశారు.
- ప్రభుత్వం TGANBకి ₹50 కోట్ల నిధులను కేటాయించింది మరియు 170 మంది సిబ్బందితో కూడిన అదనపు బలగాన్ని మంజూరు చేసింది.
- యాంటీ నార్కోటిక్స్ బ్యూరో సిబ్బందికి కూడా 60% అలవెన్స్ పెంపు ఉంటుంది.

చట్టపరమైన మరియు కార్యచరణ గణాంకాలు

- 679 కేసుల నుండి ₹102.41 కోట్ల విలువైన 42,190 కిలోగ్రాముల డ్రగ్స్ ను సీజ్ చేయడంతో, ఈ ఏడాది మాదకద్రవ్యాల కేసుల్లో శిక్షా రేటు 13% పెరిగింది.

నార్కోటిక్స్ డిటెక్షన్ డాగ్స్ (NDDలు) విస్తరణ

- డిటెక్షన్ సామర్థ్యాలను పెంపొందించడానికి, డ్రగ్స్ ను గుర్తించడంలో మరియు నేరస్థులను పట్టుకోవడంలో సహాయం చేయడానికి 266 నార్కోటిక్స్ డిటెక్షన్ డాగ్లు (NDDలు) రాష్ట్రవ్యాప్తంగా మోహరించబడతాయి.

సాంకేతిక కార్యక్రమాలు

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం మిత్ర యాప్ ను ప్రవేశపెట్టింది. కృత్రిమ మేధస్సును ఉపయోగించి, డ్రగ్స్ బానిసలను గుర్తించి, వారికి వైద్య సహాయంతో అనుసంధానం

చేసింది.

- రాష్ట్ర వైద్య, ఆరోగ్య శాఖ ద్వారా ఇప్పటివరకు 536 మందిని గుర్తించి వారికి అవసరమైన వైద్య సహాయం అందించారు.

పునరావాసం మరియు డి-అడిక్షన్ ప్రయత్నాలు

- మాదకద్రవ్య వ్యసనంతో పోరాడుతున్న వ్యక్తులకు సహాయం చేయడానికి రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 11 డి-అడిక్షన్ సెంటర్లు మరియు ఎనిమిది పునరావాస కేంద్రాలు స్థాపించబడ్డాయి.
- ఈ ప్రయత్నాలు అమలు, సాంకేతిక ఆవిష్కరణలు మరియు పునరావాస కార్యక్రమాల ద్వారా పెరుగుతున్న మాదకద్రవ్యాల ముప్పును ఎదుర్కోవటానికి తెలంగాణ యొక్క సమగ్ర విధానాన్ని చెబుతున్నాయి.

నార్కోటిక్ డిటెక్షన్ డాగ్స్ (NDDలు)

- సమర్థవంతంగా శిక్షణ పొందినప్పుడు ఈ కుక్కలు, కొకైన్, గంజాయి మరియు దాని ఉత్పన్నాలు మరియు సింథటిక్ డ్రగ్స్ వంటి అనేక రకాల సమ్మేళనాలను గుర్తించగలవు.
- నార్కోటిక్ డిటెక్షన్ డాగ్స్ (NDDలు) మాదకద్రవ్యాల అక్రమ రవాణాకు వ్యతిరేక పోరాటంలో అవసరమైన సాధనాలు. సరిహద్దు పోస్టుల వద్ద అధిక ఖచ్చితత్వంతో సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరుస్తాయి.

6.4 లక్షల మంది రైతులకు రెండో దశ పంట రుణమాఫీ

మూలం: ది హిందూ

[https:](https://www.thehindu.com/news/national/telangana/telangana-government-launches-second-phase-of-crop-loan-waiver-scheme-to-benefit-64-lakh-farmers/article68465892.ece)

[//www.thehindu.com/news/national/telangana/telangana-government-launches-second-phase-of-crop-loan-waiver-scheme-to-benefit-64-lakh-](https://www.thehindu.com/news/national/telangana/telangana-government-launches-second-phase-of-crop-loan-waiver-scheme-to-benefit-64-lakh-farmers/article68465892.ece)

[farmers/article68465892.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telangana/telangana-government-launches-second-phase-of-crop-loan-waiver-scheme-to-benefit-64-lakh-farmers/article68465892.ece)

TSPSC నీలబస్ ఔచిత్యం: వ్యవసాయం

సందర్భం: తెలంగాణ పంటల మాఫీ పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు

తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఎన్నికల ప్రధాన హామీని నెరవేరుస్తూ పంట

రుణాల మాఫీ కార్యక్రమాన్ని ముందుకు తీసుకుంది.

లక్ష్యాలు

- **రుణ విముక్తి:** బకాయి ఉన్న పంట రుణాలను మాఫీ చేయడం ద్వారా రైతులపై ఆర్థిక ఒత్తిడిని తగ్గించడం.
- **వ్యవసాయానికి మద్దతు:** వ్యవసాయ రంగానికి మద్దతు ఇవ్వడం మరియు రైతుల ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని మెరుగుపరచడం.

పథకం యొక్క దశలు

- **మొదటి దశ**
  - **ప్రారంభ తేదీ:** కాంగ్రెస్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన వెంటనే ఈ పథకాన్ని తొలిసారిగా ప్రవేశపెట్టారు.
  - **రుణం మాఫీ చేయబడింది:** ₹2 లక్షల వరకు రుణాలు మాఫీ చేయబడ్డాయి.
  - **కవర్ చేయబడిన మొత్తం:** ఈ దశకు ₹ 12,000 కోట్లు కేటాయించబడింది, ఇది పెద్ద సంఖ్యలో రైతులకు ప్రయోజనం చేకూర్చింది.
- **రెండవ దశ**
  - **ప్రారంభ తేదీ:** జూలై 30, 2024.
  - **రుణం మాఫీ చేయబడింది:** ఈ దశలో ₹1.5 లక్షల వరకు రుణాలు మాఫీ చేయబడుతున్నాయి.
  - **విడుదల చేసిన మొత్తం:** 6.5 లక్షల మంది రైతులకు రుణాలు చెల్లించేందుకు బ్యాంకులకు ₹6,198 కోట్లు విడుదలయ్యాయి.

అమలు వివరాలు

- **నిధుల కేటాయింపు:** ప్రభుత్వం బ్యాంకులకు నిధులను విడుదల చేస్తుంది, ఆ తర్వాత రుణాలను క్లియర్ చేయడానికి ఉపయోగిస్తారు.
- **బ్యాంక్ సూచనలు:** బ్యాంకులు నిధులను ఇతర

ప్రయోజనాల కోసం కాకుండా రుణమాఫీకి కచ్చితంగా వినియోగించాలని సూచించింది.

సామాజిక ప్రభావం

- **ఆర్థిక ఉపశమనం:** ఈ పథకం రైతులకు గణనీయమైన ఆర్థిక ఉపశమనాన్ని అందిస్తుంది, వారి రుణ భారాన్ని తగ్గిస్తుంది మరియు వారి ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరుస్తుంది.
- **మెరుగైన మద్దతు:** పంటల బీమా ప్రీమియం కవరేజీని జోడించడం వల్ల, విస్తృత వ్యవసాయ సప్లైలను పరిష్కరించడం ద్వారా, పథకం ప్రభావాన్ని పెంచుతుంది.

సవాళ్లు మరియు విమర్శలు

- **అమలు సమస్యలు:** నిధులను రుణ మాఫీ కోసం ఖచ్చితంగా ఉపయోగించినట్లు మరియు మళ్లించబడకుండా చూసుకోవడం సవాలుగా ఉంటుంది.
- **రాజకీయ వ్యతిరేకత:** ఈ పథకం తక్షణ ఉపశమనాన్ని అందించినప్పటికీ, వ్యవసాయ అభివృద్ధికి మరియు స్థిరత్వానికి దీర్ఘకాలిక పరిష్కారాలపై మరింత దృష్టి పెట్టాల్సిన అవసరం ఉందని విమర్శకులు వాదించవచ్చు.

మిషన్ భగీరథ ద్వారా 1,150 గ్రామాలకు 50% తాగునీరు: డిప్యూటీ సీఎం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/over-1150-hamlets-not-getting-even-50-drinking-water-through-mission-bhagiratha-deputy-cm/article68363039.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telegana/over-1150-hamlets-not-getting-even-50-drinking-water-through-mission-bhagiratha-deputy-cm/article68363039.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/over-1150-hamlets-not-getting-even-50-drinking-water-through-mission-bhagiratha-deputy-cm/article68363039.ece)

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: ప్రభుత్వ పథకాలు

సందర్భం: మిషన్ భగీరథ

వార్తల్లో ఎందుకు

- మిషన్ భగీరథ పథకం కింద వచ్చిన ఫిర్యాదులపై ఉప ముఖ్యమంత్రి తీవ్ర ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు.

ఆందోళనలు చేపట్టారు

- తాగునీటి సరఫరాపై ఆందోళన: డిప్యూటీమిషన్ భగీరథ పథకానికి ₹ 42,000 కోట్లు ఖర్చు చేసినప్పటికీ, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 1,150 కి పైగా గ్రామాలలో తాగునీటి కోసం ఫిర్యాదులు వస్తున్నాయని ముఖ్యమంత్రి ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు.
- నీటి సరఫరా లాజిస్టిక్స్: పైప్ లైన్ దెబ్బతినకుండా మరియు స్థిరమైన సరఫరాను నిర్ధారించడానికి గ్రామాలకు సమీపంలో నీటి వనరులను గుర్తించాలని విక్రమార్క ఉద్ఘాటించారు.
- కొరత మరియు నిధుల సమస్యలు: అధికారులు కొన్ని ప్రాంతాల్లో కొరతను అంగీకరించారు . నీటి సరఫరా కోసం అదనపు నిధులు కోరారు. సర్వే పూర్తి చేసి నీటి సరఫరా స్థితిని ధృవీకరించాలని అధికారులను ఆదేశించారు.
- చెల్లింపు సమస్యలు: సిబ్బందికి జీతాల చెల్లింపులో జాప్యం మరియు వివిధ ప్రాంతాలలో వేతన రేట్లలో వ్యత్యాసాలను మంత్రులు గుర్తించారు. వేతనాలను ప్రామాణీకరించాలని, నిధుల కేటాయింపు, సిబ్బంది చెల్లింపులపై సవివరమైన నివేదిక అందించాలని అధికారులను ఆదేశించారు.

స్థితి సమీక్ష

- మిషన్ భగీరథ అధికారులతో సమీక్ష : విక్రమార్క, మంత్రివర్గ సహచరుడు కోమటిరెడ్డి వెంకట్ రెడ్డితో కలిసి తాగునీటి సరఫరా స్థితిగతులపై సమీక్షించారు.
- 1,156 కు గ్రామాలకు హామీ ఇచ్చిన నీటి సరఫరాలో 50% కంటే తక్కువగానే అందుతున్నాయని, ప్రత్యేకించి అలైర్, భువనగిరి, నల్గొండ నియోజకవర్గాల్లోని సమస్యలను గుర్తించారు.

మిషన్ భగీరథ గురించి

- 43,791 కోట్ల బడ్జెట్ తో తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ప్రతి గ్రామానికి భగీరథ సురక్షిత మంచినీటి ప్రాజెక్ట్.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ అప్పటి తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర్ రావు యొక్క ఆలోచన, ఇది తెలంగాణలోని పట్టణాలలో 20 లక్షలు మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 60 లక్షల గృహాలలోని 2.32 కోట్ల మందికి పైపుల ద్వారా నీటిని అందించాలనే లక్ష్యంతో ఉంది.
- ఈ ప్రతిష్టాత్మక ప్రాజెక్ట్ గోదావరి నది (53.68 TMC) మరియు కృష్ణా నది (32.43TMC) నుండి సేకరించిన నీటి ద్వారా రాష్ట్రంలోని అన్ని గృహాలకు స్వచ్ఛమైన తాగునీటిని సరఫరా చేస్తుంది.
- కలుషితమైన భూగర్భ జలాలపై ఆధారపడిన నివాసితులు ఈ ప్రాజెక్టుకు ప్రేరణగా నిలిచారు.

మానవ జంతు సంఘర్షణను నియంత్రించే దిశగా చర్యలు రేబీస్ నిర్మూలన, జంతు జనన నియంత్రణపై ప్యానెల్ ఏర్పాటు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/te/2024/07/18/panels-on-rabies-animal-birth-control-established-in-te>

[/www.newindianexpress.com/states/te/2024/07/18/panels-on-rabies-animal-birth-control-established-in-te](https://www.newindianexpress.com/states/te/2024/07/18/panels-on-rabies-animal-birth-control-established-in-te)

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: సామాజిక మరియు వైద్య సమస్యలు

సందర్భం: యానిమల్ బర్త్ కంట్రోల్-యాంటీ రేబీస్ (ABC-AR) ప్రోగ్రామ్

వార్తల్లో ఎందుకు

- రేబీస్ నిర్మూలన, మానవ-జంతు సంఘర్షణలను తగ్గించే లక్ష్యంతో యానిమల్ బర్త్ కంట్రోల్-యాంటీ రేబీస్ (ఏబీసీ-ఏఆర్) కార్యక్రమాన్ని అమలు చేసేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం రెండు ప్యానెల్స్‌ను ఏర్పాటు చేసింది.

యానిమల్ బర్త్ కంట్రోల్-యాంటీ రేబీస్ (ABC-AR) ప్రోగ్రామ్ అమలు

- సమగ్ర యానిమల్ బర్త్ కంట్రోల్-యాంటీ రేబీస్ (ABC-AR) కార్యక్రమం ఉద్దేశం రాబీస్‌ను నిర్మూలించడం . మానవులు మరియు జంతువుల మధ్య సంఘర్షణలను తగ్గించడం.
- కార్యక్రమాన్ని సమర్థవంతంగా పర్యవేక్షించడానికి మరియు అమలు చేయడానికి రెండు కీలక ప్యానెల్‌లను ఏర్పాటు చేయడం ఈ చొరవలో ఉంది.

స్టేట్ యానిమల్ బర్త్ కంట్రోల్ ఇంప్లిమెంటేషన్ అండ్ మానిటరింగ్ కమిటీ (రాష్ట్ర జంతు జనన నియంత్రణ అమలు మరియు పర్యవేక్షణ కమిటీ)(SABC)

- మునిసిపల్ పరిపాలనా మరియు పట్టణాభివృద్ధి (MAUD)

విభాగం నుండి ఆర్డర్ ద్వారా స్థాపించబడిన SABC, ABC-AR ప్రోగ్రామ్ యొక్క పర్యవేక్షణ మరియు అమలులో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

- ఈ కమిటీలో 13 మంది సభ్యులు ఉంటారు మరియు MAUD విభాగానికి చెందిన సీనియర్ అధికారులు అధ్యక్షత వహిస్తారు.

ముఖ్య సభ్యులు:

- చైర్ పర్సన్:** ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శి, ప్రధాన కార్యదర్శి లేదా MAUD కార్యదర్శి
- మెంబర్ సెక్రటరీ మరియు నోడల్ ఆఫీసర్:** రాష్ట్ర జంతు సంక్షేమ బోర్డుకు ఇన్‌చార్జ్ అధికారి
- అదనపు సభ్యులు:** ఆరోగ్యం మరియు కుటుంబ సంక్షేమం, పంచాయత్ రాజ్, CDMA, GHMC, GWMAC మరియు ఇతర సంబంధిత శాఖల ప్రతినిధులు

బాధ్యతలు:

- ప్రోగ్రామ్ పర్యవేక్షణ:** ABC-AR ప్రోగ్రామ్ యొక్క మొత్తం అమలును పర్యవేక్షించడం.
- స్థానిక కమిటీలు:** యానిమల్ బర్త్ కంట్రోల్ రూల్స్ ప్రకారం స్థానిక పర్యవేక్షణ కమిటీలను ఏర్పాటు చేయడం మరియు మార్గనిర్దేశం చేయడం.

- **జిల్లాల వారీగా ప్రణాళిక:** పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో కుక్కల జనాభా నిర్వహణ కోసం జిల్లా-నిర్దిష్ట ప్రణాళికలను అభివృద్ధి చేయడం మరియు అమలు చేయడం.
- **వనరుల కేటాయింపు:** కార్యక్రమ కార్యకలాపాలకు అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాలు మరియు బడ్జెట్‌ను కేటాయించినట్లు నిర్ధారించడం.
- **ఏజెన్సీ ఎంకేమెంట్:** ప్రోగ్రామ్‌ను నిర్వహించడానికి అవసరమైన శిక్షణ మరియు అనుభవంతో గుర్తింపు పొందిన ఏజెన్సీలను చేర్చుకోవడం.
- **వనరుల లభ్యత:** పూర్తిగా అమర్చబడిన ABC సౌకర్యాలు, అంబులెన్సీలు మరియు ఇతర అవసరమైన వనరుల లభ్యతను నిర్ధారించడం.
- **రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పర్యవేక్షణ:** రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ప్రోగ్రాం పురోగతిని పర్యవేక్షించడం, జంతు హింస లేదా నియమ ఉల్లంఘనలకు సంబంధించిన ఫిర్యాదులను విచారించడం మరియు తగిన చర్యలు తీసుకోవడం.

స్థానిక యానిమల్ బర్డ్ కంట్రోల్ మానిటరింగ్ కమిటీ (స్థానిక ABC)

- స్థానిక ABC కమిటీలు జిల్లా స్థాయిలో పనిచేస్తాయి మరియు ఐదుగురు సభ్యులతో కూడి ఉంటాయి.
- మునిసిపల్ కమిషనర్ లేదా స్థానిక అధికార కార్యనిర్వాహక అధికారి వీరికి అధ్యక్షత వహిస్తారు.

బాధ్యతలు:

- **కుక్కల నియంత్రణ కార్యక్రమం :** స్థానిక కుక్క నియంత్రణ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించడం, ఇందులో కుక్కలను పట్టుకోవడం, రవాణా చేయడం, ఆశ్రయం కల్పించడం, స్టెరిలైజేషన్, టీకాలు వేయడం, చికిత్స మరియు విడుదల వంటి కార్యకలాపాలు ఉంటాయి.
- **పశువైద్యుని అధికారం:** సోడియం పెంటాథాల్‌ని ఉపయోగించి తీవ్రమైన అనారోగ్యంతో, ప్రాణాంతకంగా గాయపడిన లేదా క్రూరమైన కుక్కలను అనాయాసంగా మార్చడానికి పశువైద్యులకు అధికారం ఇవ్వడం.

- **అనాయాస నిర్ణయాల కోసం సబ్-కమిటీ:** అనాయాస కేసులపై నిర్ణయం తీసుకోవడానికి మరియు ప్రతి కేసుకు గల కారణాలను డాక్యుమెంట్ చేయడానికి ఇద్దరు వెటర్నరీ అధికారులు మరియు గుర్తింపు పొందిన జంతు సంక్షేమ సంస్థ నుండి ఒక ప్రతినిధిని కలిగి ఉన్న సబ్-కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం.
- **పబ్లిక్ మార్గదర్శకాలు:** ప్రోగ్రామ్ యొక్క లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా పెంపుడు కుక్కల యజమానులు మరియు వాణిజ్య పెంపకందారులకు మార్గదర్శకాలను అందించడం.
- **కుక్క కాటు సంఘటనలను పర్యవేక్షిస్తుంది:** కుక్క కాటు సంఘటనలను పర్యవేక్షించడం మరియు పరిశోధించడం, వాటి కారణాలను గుర్తించడం కాటేసిన కుక్కలు వీధి కుక్కలా లేక పెంపుడు కుక్కలా అని గుర్తించడం.

లక్ష్యాలు

ABC-AR ప్రోగ్రామ్ లక్ష్యం:

- **రేబిస్‌ను నిర్మూలించడం:** సామూహిక టీకాలు వేయడం మరియు వీధి కుక్కల జనాభా నియంత్రణ ద్వారా నిర్మూలించడం.
- **మానవ-జంతు సంఘర్షణలను తగ్గించడం:** పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వీధి కుక్కల సంఖ్యను నిర్వహించడం మరియు తగ్గించడం.
- **జంతు సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడం:** స్టెరిలైజేషన్ మరియు సరైన సంరక్షణ సౌకర్యాల ద్వారా కుక్కల పట్ల మానవీయ చికిత్సను నిర్ధారించడం.
- **ప్రజారోగ్యం మరియు భద్రత:** రేబిస్ మరియు కుక్క కాటు పరిస్థితి ఎదురయ్యే అవకాశాన్ని తగ్గించడం ద్వారా ప్రజారోగ్యం మరియు భద్రతను మెరుగుపరచడం.

అమలు వ్యూహం

- SABC మరియు స్థానిక ABC కమిటీలు ABC-AR ప్రోగ్రాం యొక్క సమర్థవంతమైన అమలును నిర్ధారించడానికి సమష్టిగా పని చేస్తాయి.

- SABC పూహాత్మక దిశను అందిస్తుంది మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలో ప్రోగ్రామ్ను పర్యవేక్షిస్తుంది, అయితే స్థానిక ABC కమిటీలు ఆన్-గ్రౌండ్ ఎగ్జిక్యూషన్ మరియు పర్యవేక్షణను నిర్వహిస్తాయి.
- స్టెరిలైజేషన్ మరియు టీకా కార్యకలాపాలను

నిర్వహించడానికి గుర్తింపు పొందిన ఏజెన్సీలు నమోదు చేయబడతాయి . కార్యక్రమం విజయవంతం కావడానికి తగిన వనరులు కేటాయించబడతాయి. అదనంగా, ప్రజల మద్దతు మరియు సమ్మతిని పొందేందుకు కమ్యూనిటీ అవగాహన మరియు విద్యపై దృష్టి ఉంటుంది.

దేశంలోనే అతిపెద్ద మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/18/one-of-the-countrys-largest-sewage-treatment-plants-ready-in-telangana>

[//www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/18/one-of-the-countrys-largest-sewage-treatment-plants-ready-in-telangana](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/18/one-of-the-countrys-largest-sewage-treatment-plants-ready-in-telangana)

TSPSC సిలబస్ టెచిత్వం: పాలన

సందర్భం: నాగోల్ మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారాలు (STP)

వార్తల్లో ఎందుకు

- దేశంలోని అతిపెద్ద మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారం (STP) నాగోల్లో ప్రారంభానికి సిద్ధంగా ఉంది. 320 MLD సామర్థ్యంగా వుంది.

అవలోకనం

- **పూర్తి స్థితి:** దేశంలోనే అతిపెద్ద మురుగునీటి శుద్ధి కర్మాగారాల్లో ఒకటైన నాగోల్ STP, రోజుకు 320 మిలియన్ లీటర్ల (MLD) సామర్థ్యంతో పూర్తికానుంది.
- **ట్రయల్ పరుగులు:** ప్లాంట్కు సంబంధించిన ట్రయల్ కార్యకలాపాలు నెలాఖరులో ప్రారంభమయ్యే అవకాశం ఉంది.

మురుగు నిర్వహణ కోసం మాస్టర్ ప్లాన్

- **లక్ష్యం:** హైదరాబాద్ గుండా ప్రవహించే మూసీ నదిలో, మురుగు కాలుష్యాన్ని అరికట్టేందుకు హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ సప్లై అండ్ సీవేజ్ బోర్డు (హెచ్ఎంఎంఎస్) మాస్టర్ ప్లాన్ను ప్రారంభించింది.

- **కొత్త STPలు:** మొత్తం 1259.50 MLD సామర్థ్యంతో, 31 కొత్త STPల నిర్మాణం జరుగుతోంది. దీని వ్యయం సుమారు రూ.3,866.41 కోట్లు.
- **సీక్వెన్షియల్ బ్యాచ్ రియాక్టర్ (SBR) సాంకేతికత :** ఇతర మురుగునీటి శుద్ధి పద్ధతులతో పోలిస్తే నాగోల్ STPకయ్యే ఖర్చు-సామర్థ్యం తక్కువ. తక్కువ విద్యుత్ వినియోగానికి ప్రసిద్ధి చెందిన SBR సాంకేతికతను ఉపయోగిస్తుంది.
- **నిర్మాణ ప్రాంతం :** 15 ఎకరాల స్థలంలో ప్లాంట్ నిర్మించబడింది. పంప్ హౌస్, ప్రాథమిక చికిత్స యూనిట్, SBR బేసిన్లు మరియు క్లోరిన్ కాంటాక్ట్ ట్యాంక్ వంటి కీలక భాగాలను కలిగి ఉంది.

హైదరాబాద్ STPs లిమిటెడ్ ప్రమేయం

- **ప్యాకేజీ-II బాధ్యతలు:** మూసీ నది దక్షిణ ఒడ్డున ప్యాకేజీ-II కింద ఐదు STPలను నిర్మించి, నిర్వహించే బాధ్యతను రామ్ కీ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ కు అనుబంధంగా ఉన్న హైదరాబాద్ STPs లిమిటెడ్ కు అప్పగించారు.

ఇందులో నాగోల్ STP మరియు అత్తాపూర్, కోకాపేట్ మరియు మీర్ ఆలం ట్యాంక్లలో సౌకర్యాలు ఉన్నాయి.

- **కార్యాచరణ STPలు:** మార్చి నాటికి, కోకాపేట్ మరియు మీర్ ఆలం ట్యాంక్ వద్ద STPలు పనిచేస్తున్నాయి, ఇవి వరుసగా 15 MLD మరియు 41.50 MLD మురుగునీటిని రోజూ శుద్ధి చేస్తున్నాయి. అత్తాపూర్ ఎస్టీపీలను అక్టోబర్ నాటికి పూర్తి చేయాల్సి ఉంది.
- **మురుగు నిర్వహణ:** మురుగునీటిని, పరివాహక ప్రాంతాలలోకి ప్రవహించకుండా నాగోల్ STP నిరోధిస్తుంది మరియు ప్రాజెక్ట్ ప్రాంతంలో ఉత్పన్నమయ్యే మురుగునీటిని 100% శుద్ధి చేస్తుంది.
- **నీటి పునర్వినియోగం:** ప్లాంట్ నుండి శుద్ధి చేయబడిన నీటిని వ్యవసాయ అవసరాల కోసం తిరిగి వినియోగిస్తారు, ఇది స్థిరమైన నీటి నిర్వహణకు దోహదపడుతుంది.

సీక్వెన్షియల్ బ్యాచ్ రియాక్టర్ (SBR) టెక్నాలజీ

- సీక్వెన్షియల్ బ్యాచ్ రియాక్టర్ (SBR) సాంకేతికత అనేది ఒక అధునాతన మురుగునీటి శుద్ధి పద్ధతి. ఇది దాని సామర్థ్యం కారణంగా ప్రజాదరణ పొందింది.
- ఇది సాంప్రదాయక యాక్టివేట్ చేయబడిన స్లడ్జ్ ప్రక్రియ యొక్క వైవిధ్యం, కానీ నిరంతర వ్యవస్థల వలె కాకుండా, SBR ఫిల్-అండ్-డ్రా బ్యాచ్ మోడ్లో పనిచేస్తుంది.
- ఈ ప్రక్రియలో ఒకే ట్యాంక్లో వాయుప్రసరణ మరియు

అవక్షేపణ సంభవించే ఒక పూర్తి మిక్స్ రియాక్టర్ ఉంటుంది, కానీ సమయానుకూలమైన సీక్వెన్స్లలో.

- **ఇది ఎలా పని చేస్తుందో ఇక్కడ విచ్ఛిన్నం చేయబడింది:**
- **ఫిల్లింగ్:** ముందుగా నిర్ణయించిన స్థాయికి చేరుకునే వరకు శుద్ధి చేయని మురుగునీరు రియాక్టర్కు జోడించబడుతుంది.
- **ప్రతివర్షం:** సేంద్రియ పదార్థాన్ని వినియోగించే బ్యాక్టీరియా పెరుగుదలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా వాయుప్రసరణ ప్రారంభమవుతుంది. మిక్సింగ్ మరియు వాయుప్రసరణ నిర్దిష్ట కాలానికి కొనసాగుతుంది.
- **స్థిరపడటం:** వాయుప్రసరణ ఆగిపోతుంది, ఘనపదార్థాలు దిగువన స్థిరపడతాయి, పైన స్పష్టమైన నీటి పొరను సృష్టిస్తుంది.
- **డీకాంటింగ్:** స్థిరపడిన బురదకు భంగం కలిగించకుండా రియాక్టర్ పైభాగం నుండి స్పష్టమైన నీరు నెమ్మదిగా ప్రవహిస్తుంది.
- **నిష్క్రియం:** తదుపరి చక్రం ప్రారంభం కావడానికి ముందు రియాక్టర్ కొద్దిసేపు పనిలేకుండా ఉంటుంది.
- **SBR వివిధ రకాల లోడ్లు మరియు మురుగునీటిని సమర్థవంతంగా నిర్వహించడానికి అనుమతిస్తుంది.**
- **ఒకే ట్యాంక్ బహుళ విధులను నిర్వహిస్తుంది కాబట్టి సాంప్రదాయ వ్యవస్థలతో పోలిస్తే దీనికి తక్కువ స్థలం అవసరం.**

సివిల్ సర్వీసెస్ మెయిన్స్ అభ్యర్థులకు ₹1 లక్ష సహాయం

మూలం: ది హిందూ

[https://](https://www.thehindu.com/news/national/telangana/scheme-to-provide-1-lakh-to-civil-services-aspirants-)

www.thehindu.com/news/national/telangana/scheme-to-provide-1-lakh-to-civil-services-aspirants-

[who-clear-prelims-launched-by-telangana-cm/article68425305_ece](https://www.who-clear-prelims-launched-by-telangana-cm/article68425305_ece)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పథకాలు, పాలన

సందర్భం: సివిల్ సర్వీసెస్ అభ్యర్థులకు ₹1 లక్ష సహాయం అందించే పథకం

వార్తలో ఎందుకు

- తెలంగాణా నుండి సివిల్ సర్వీసెస్ అభ్యర్థులకు ఆర్థిక సహాయం అందించడానికి తెలంగాణ ఒక ప్రత్యేక కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది, దీని కింద మెయిన్స్ పరీక్షలకు అర్హత సాధించిన అభ్యర్థులకు ప్రిపరేషన్ కోసం ₹ 1 లక్ష అందించబడుతుంది.

"రాజీవ్ గాంధీ సివిల్స్ అభయహస్తం" పథకం యొక్క అవలోకనం

- తెలంగాణా ముఖ్యమంత్రి తెలంగాణా నుండి సివిల్ సర్వీసెస్ ఔత్నాహికులకు మద్దతునిచ్చే లక్ష్యంతో "రాజీవ్ గాంధీ సివిల్స్ అభయహస్తం" అనే కొత్త కార్యక్రమాన్ని ప్రవేశపెట్టారు.
- మెయిన్స్ పరీక్షలకు అర్హత సాధించిన అభ్యర్థులకు వారి ప్రిపరేషన్ కోసం ₹1 లక్షను అందజేసేందుకు ఈ కార్యక్రమం రూపొందించబడింది.
- ఈ పథకం సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (SCCL) 'నిర్మాణ' కార్యక్రమంలో భాగం.

అర్హత ప్రమాణాలు

పథకం నుండి ప్రయోజనం పొందేందుకు, అభ్యర్థులు ఈ క్రింది ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉండాలి:

- SC, ST, OBC, మహిళలు లేదా ఆర్థికంగా బలహీనమైన విభాగాలు (EWS) వర్గాలకు చెందినవి.
- కుటుంబ వార్షిక ఆదాయం ₹8 లక్షల లోపు ఉండాలి.
- తెలంగాణలో శాశ్వత నివాసులుగా ఉండడం.

ప్రభుత్వ నిబద్ధత మరియు చర్యలు

- నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారానికి ప్రభుత్వ నిబద్ధతను ముఖ్యమంత్రి ఎత్తిచూపారు.

- తెలంగాణ ఉద్యమం యువత ఆకాంక్షల మేరకే నడిచిందని, వారి త్యాగాల ఫలితంగానే రాష్ట్ర ఏర్పాటు జరిగిందని ఉద్ఘాటించారు.
- కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చిన మూడు నెలల్లోనే 30 వేల ఉద్యోగాలు కల్పించింది.
- పేపర్ లీక్ వంటి ఇటీవలి సమస్యలు నిరుద్యోగ యువతను ప్రభావితం చేస్తున్నాయి. దీనిని పరిష్కరించడానికి, తెలంగాణ రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ (TGPSC) UPSCకి అద్దం పట్టేలా సంస్కరించబడింది.
- నిరుద్యోగుల అభ్యర్థనలకు అనుగుణంగా గ్రూప్-2 పరీక్షను వాయిదా వేయడం ద్వారా వారు ఎదుర్కొంటున్న ఇబ్బందులపై ప్రభుత్వం స్పందించింది.

జాబ్ క్యాలెండర్ మరియు రిక్రూట్మెంట్ ప్రాసెస్

- అసెంబ్లీ బడ్జెట్ సమావేశాల్లోనే ఉద్యోగాల క్యాలెండర్ను ప్రకటించాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.
- ప్రతి సంవత్సరం జూన్ 2 నాటికి ఖాళీల కోసం నోటిఫికేషన్లు జారీ చేయబడతాయి, రిక్రూట్మెంట్ ప్రక్రియలు డిసెంబర్ 9 నాటికి పూర్తవుతాయి.

ఖాళీల సంకలనం

- సకాలంలో ప్రకటనలను నిర్ధారించడానికి ప్రభుత్వం మార్చిలోపు ప్రతి శాఖలో ఏర్పడే ఖాళీల సమాచారాన్ని సంకలనం చేస్తుంది.

తెలంగాణలో హైద్రా ఏర్పాటు

మూలం: ది హిందూ

[https://www.thehindu.com/news/national/tehrana/hydra](https://www.thehindu.com/news/national/tehrana/hydra-a-constituted-with-governing-body-and-disaster-management-sub-committee-for-tehrana-core-urban-region/article68422783.ece)

[a-constituted-with-governing-body-and-disaster-management-sub-committee-for-tehrana-core-urban-region/article68422783.ece](https://www.thehindu.com/news/national/tehrana/hydra-a-constituted-with-governing-body-and-disaster-management-sub-committee-for-tehrana-core-urban-region/article68422783.ece)

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: పాలన

సందర్భం: హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ అసెట్ ప్రొటెక్షన్ ఏజెన్సీ (HYDRAA)

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఔటర్ రింగ్ రోడ్డు పరిధిలోకి వచ్చే ప్రాంతాల కోసం హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ అసెట్ ప్రొటెక్షన్ ఏజెన్సీ (హైద్రా)తో పాటు పాలకమండలి, విపత్తు నిర్వహణ సబ్ కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తూ తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది.

హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ అసెట్ ప్రొటెక్షన్ ఏజెన్సీ (హైద్రా) ఏర్పాటు

- తెలంగాణ కోర్ అర్బన్ రీజియన్ (TCUR)లో విపత్తు నిర్వహణ మరియు ఆస్తుల రక్షణను మెరుగుపరచడానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ అసెట్ ప్రొటెక్షన్ ఏజెన్సీ (HYDRAA)ని ఏర్పాటు చేసింది.
- దీని పరిధిలోకి గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (GHMC) ప్రాంతం, ఔటర్ రింగ్ రోడ్డు పరిధిలోకి వచ్చే హైదరాబాద్, రంగారెడ్డి, మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి మరియు సంగారెడ్డి జిల్లాల్లోని కొన్ని ప్రాంతాలు ఉన్నాయి.

పాలక మండలి నిర్మాణం

- చైర్పర్సన్: ముఖ్యమంత్రి
- సభ్యులు వీటిని కలిగి ఉన్నారు:

- మున్సిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ & అర్బన్ డెవలప్ మెంట్ మరియు రెవెన్యూ మరియు డిజాస్టర్ మేనేజ్ మెంట్ మంత్రులు
- హైదరాబాద్, రంగారెడ్డి, సంగారెడ్డి, మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి జిల్లాలకు ఇన్ ఛార్జ్ మంత్రులు
- GHMC మేయర్
- ప్రధాన కార్యదర్శి
- డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ పోలీస్
- రెవెన్యూ మరియు MA & UD ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీలు
- ఇంటిగ్రేటెడ్ కమాండ్ కంట్రోల్ సెంటర్ హెడ్
- హైద్రా కమిషనర్ (సభ్యుడు-కన్వీనర్)
- అదనపు సభ్యులు: అవసరమైతే ఇతర అధికారులు ఎవరైనా.

పాలసీ మార్గనిర్దేశం చేస్తుంది, హైద్రా పనితీరును సమీక్షిస్తుంది మరియు అవసరమైన అదనపు అధికారులను చేర్చవచ్చు.

డిజాస్టర్ మేనేజ్ మెంట్ సబ్ కమిటీ

- చైర్పర్సన్: ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీ, MA & UD
- మెంబర్-కన్వీనర్: కమిషనర్, హైద్రా
- సభ్యులు వీటిని కలిగి ఉన్నారు:
- ప్రధాన కార్యదర్శి, రెవెన్యూ
- ప్రిన్సిపల్ చీఫ్ కన్స్ట్రక్షన్ ఆఫ్ ఫార్మర్స్
- డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ ఫైర్ సర్వీసెస్ డైరెక్టర్ జనరల్

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

- హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ సప్లై అండ్ సీవేజ్ బోర్డు, హైదరాబాద్ మెట్రో రైల్, తెలంగాణ సదరన్ పవర్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ కంపెనీ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్లు
- ఇంజనీర్-ఇన్-చీఫ్, పబ్లిక్ హెల్త్
- TCUR పరిధిలో అన్ని జిల్లాల కలెక్టర్లు, పోలీసు కమిషనర్లు మరియు మున్సిపల్ కమిషనర్లు
- చైర్పర్సన్ నామినేట్ చేసిన అదనపు సభ్యులు.
- విపత్తు నిర్వహణ ప్రణాళికలను అమలు చేయడంలో ఉపసంఘం సహకరిస్తుంది. సమన్వయ సంస్థగా వ్యవహరిస్తుంది . విపత్తు సంసిద్ధత మరియు ప్రతిస్పందనను పర్యవేక్షిస్తుంది.

హైద్రా విధులు:

- **ఆస్తి రక్షణ:**పార్కులు, బహిరంగ ప్రదేశాలు మరియు మౌలిక సదుపాయాలతో సహా ప్రభుత్వ మరియు స్థానిక సంస్థల ఆస్తులను రక్షిస్తుంది.
- **విపత్తు నిర్వహణ:**విపత్తు ప్రతిస్పందన మరియు పునరుద్ధరణ ప్రయత్నాలను నిర్వహిస్తుంది.
- **లాజిస్టిక్స్ మద్దతు:**విపత్తుల సమయంలో విపత్తు ప్రతిస్పందన సమాచార వ్యవస్థ, పరిపాలన, సేకరణ, IT మరియు GIS సేవలు మరియు ట్రాఫిక్ సమన్వయాన్ని నిర్వహిస్తుంది.

హైద్రా బాధ్యతలు:

- NDRF, NRSC, ఆర్మీ, ఎయిర్ ఫోర్స్ మరియు CISF వంటి కేంద్ర సంస్థలతో పాటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సంస్థల మరియు విభాగాలతో హైద్రా సమన్వయం చేస్తుంది.

కార్యాచరణ వివరాలు

- **బడ్జెట్:**హైద్రాకు ప్రత్యేక బడ్జెట్ ఉంటుంది, కొంతవరకు ప్రభుత్వ కేటాయింపుల ద్వారా మరియు కొంతవరకు లబ్ధిదారుల ఏజెన్సీలు మరియు విభాగాల నుండి విరాళాలు లేదా రుసుముల ద్వారా నిధులు సమకూరుతాయి.
- **సిబ్బంది మరియు సామగ్రి బదిలీ:**అంతర్గత విజిలెన్స్ మరియు ఎన్ఫోర్స్మెంట్ వింగ్లు మినహా GHMC యొక్క EV&DM విభాగం నుండి ప్రస్తుత అధికారులు, సిబ్బంది, మౌలిక సదుపాయాలు, పరికరాలు మరియు వాహనాలు హైద్రాకు బదిలీ చేయబడతాయి.
- **ప్రయోజనం మరియు లక్ష్యాలు:**TCURలో విపత్తు నిర్వహణ మరియు ఆస్తుల రక్షణ ప్రయత్నాలను క్రమబద్ధీకరించడం, ప్రభుత్వ ఆస్తులు మరియు మౌలిక సదుపాయాలను కాపాడుతూ అత్యవసర పరిస్థితులకు సమర్థవంతమైన సమన్వయం మరియు ప్రతిస్పందనను నిర్ధారించడం HYDRAA లక్ష్యం.

రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ కింద రూ. 10 లక్షల కవరేజీ, 163 విధానాల జోడింపు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/23/rajiv-aarogyasri-health-scheme-in-telegana-rs-10-lakh-coverage-163-procedures-added>

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/23/rajiv-aarogyasri-health-scheme-in-telegana-rs-10-lakh-coverage-163-procedures-added](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/23/rajiv-aarogyasri-health-scheme-in-telegana-rs-10-lakh-coverage-163-procedures-added)

TSPSC సీలబ్ టెచిక్యం: ప్రభుత్వ విధానం

సందర్భం: రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ ఆరోగ్య పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు

- రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ ఆరోగ్య పథకం కింద ఆరోగ్య

Rajiv Aarogyasri Scheme

AAROGYASRI
Health Care Trust

**Rajiv Aarogyasri
Telangana How To
Apply**

**Rajiv Aarogyasri
Health Card
Download**

బీమాను ప్రతి కుటుంబానికి ఏడాదికి రూ.5 లక్షల నుంచి రూ.10 లక్షలకు పెంచుతున్నట్లు తెలంగాణ

ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

పెరిగిన ఆరోగ్య బీమా కవర్

- రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ ఆరోగ్య పథకం కింద అందించే ఆరోగ్య బీమా రక్షణలో మెరుగుదలని ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.
- ఒక్కో కుటుంబానికి ఏడాదికి ప్రస్తుతం ఉన్న రూ.5 లక్షల నుంచి రూ.10 లక్షలకు బీమా సదుపాయాన్ని పెంచారు.
- ఆరోగ్య సంరక్షణ ఖర్చులకు సంబంధించి రాష్ట్రంలోని కుటుంబాలకు ఎక్కువ ఆర్థిక రక్షణ కల్పించడం ఈ చర్య లక్ష్యం.

కొత్త ఆరోగ్య విధానాల జోడింపు

- ప్రభుత్వం 163 కొత్త విధానాలను జోడించడం ద్వారా, ఆరోగ్య సంరక్షణ విధానాల జాబితాను విస్తరించింది.
- ఆరోగ్యశ్రీ వర్తించే మొత్తం ప్రక్రియల సంఖ్య మునుపటి 1,672 నుండి 1,835కి పెరిగింది.
- ఈ కొత్త విధానాలను చేర్చడం వల్ల ప్రభుత్వానికి రూ.348 కోట్ల భారం పడుతుంది.
- వీటిలో, 98 విధానాలు ఆయుష్మాన్ భారత్-ప్రధాన్ మంత్రి జన్ ఆరోగ్య యోజన (AB-PMJAY) కింద చేర్చబడ్డాయి, దీని భాగస్వామ్య వ్యయం రూ. 189 కోట్లు (60% కేంద్ర వాటా మరియు 40% రాష్ట్ర వాటా).
- మిగిలిన 65 కొత్త విధానాలు, రూ. 158 కోట్లు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూర్తిగా కవర్ చేస్తుంది.
- ఈ సవరణ వల్ల ప్రభుత్వానికి అదనంగా రూ.140 కోట్ల భారం పడుతుంది.
- మిగిలిన 297 విధానాలకు సంబంధించిన రేట్లు మారవు.

ఆర్థికపరమైన చిక్కులు

- పెరిగిన బీమా రక్షణ, కొత్త విధానాల జోడింపు, ఇప్పటికే ఉన్న విధానాల రేట్ల సవరణతో సహా, రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ ఆరోగ్య పథకానికి మెరుగుదల చేశారు.

- దీని వల్ల ప్రభుత్వంపై రూ. 487 కోట్ల అదనపు ఆర్థిక భారం పడనుంది.
- ఇది మొత్తం ఆరోగ్య బడ్జెట్లో 54% పెరుగుదలకు దారితీసింది.

హాస్పిటల్ కవరేజ్

- ఆరోగ్య సంరక్షణ పథకం ఇప్పుడు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 1,042 ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు మరియు 368 ప్రైవేట్ ఆసుపత్రులతో కలిపి మొత్తం 1,410 ఆసుపత్రులను కవర్ చేస్తుంది.
- లబ్ధిదారులకు విస్తృతమైన ఆరోగ్య సంరక్షణ సౌకర్యాలను కలిగి ఉండేలా చేస్తుంది.

అధికారిక ప్రకటనలు మరియు సిఫార్సులు

- సచివాలయంలో ఏర్పాటు చేసిన ప్రెస్ మీట్లో రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ ఆరోగ్య పథకం యొక్క మెరుగైన ప్రయోజనాలకు సంబంధించిన ప్రకటనను ఆరోగ్య మంత్రి దామోదర రాజనరసింహ విడుదల చేశారు.
- ప్రస్తుతం ఉన్న ఆరోగ్యశ్రీ ప్యాకేజీ రేట్లను అధ్యయనం చేసి, కమిటీ సిఫార్సుల ఆధారంగా మెరుగుదలలు జరిగాయి.
- ఈ కమిటీ గాంధీ, ఉస్మానియా, నిమ్స్ మరియు ప్రైవేట్ ఆసుపత్రులతో సహా ప్రముఖ ఆసుపత్రులలోని వివిధ వైద్య మరియు శస్త్రచికిత్స విభాగాల నిపుణులను సిఫార్సుల కోసం సంప్రదించింది.

ప్రామాణిక ధరల స్వీకరణ

- హెల్త్ స్కీమ్ కింద ఎంప్యానెల్ చేయబడిన ఆసుపత్రులలో రోగుల ప్రస్తుత ప్యాకేజీ రేట్లను సవరించడానికి స్టాండర్డ్ షెడ్యూల్ ఆఫ్ రేట్స్ (SSR) మరియు ఫైనల్ థెరపీ రేట్ (FTR)ని అనుసరించాలని ప్రభుత్వం కమిటీని ఆదేశించింది.
- ఇది కవర్ చేయబడిన చికిత్సల కోసం ప్రామాణికమైన రేటు నిర్మాణాన్ని నిర్ధారిస్తుంది.

ఆరోగ్య కవర్ పొడిగింపు

- రాష్ట్రంలోని పౌరులందరికీ రూ. 10 లక్షల ఆరోగ్యశ్రీ

హెల్త్ కవరేజీని వర్తింపజేయాలని, తెల్ల రేషన్ కార్డును కలిగి ఉండటాన్ని మినహాయించాలని ముఖ్యమంత్రి అధికారులను ఆదేశించారు.

- సచివాలయంలో జిల్లా కలెక్టర్లతో జరిగిన సమావేశంలో ఈ మేరకు ఆదేశాలు జారీ చేశారు.
- ఈ చర్య ఆరోగ్య కవర్ను మరింత కలుపుకొని, విస్తృత జనాభాకు అందుబాటులో ఉండేలా చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ ఆరోగ్య పథకం

- రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ ఆరోగ్య పథకం, తెలంగాణ ప్రభుత్వం (గతంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్) ప్రారంభించిన ఫ్లాగ్ షిప్ ఆరోగ్య బీమా కార్యక్రమం.
- పెద్ద శస్త్రచికిత్సలు మరియు చికిత్సల ఖర్చులను భరించడం ద్వారా సమాజంలోని పేద మరియు

బలహీన వర్గాలకు నాణ్యమైన ఆరోగ్య సంరక్షణను అందించడం దీని లక్ష్యం.

- రాజీవ్ ఆరోగ్యశ్రీ ఆరోగ్య పథకం యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యాలు:
  - **ఆర్థిక రక్షణ:** వైద్య చికిత్సలు మరియు శస్త్రచికిత్సల అధిక వ్యయం నుండి కుటుంబాలను రక్షించడం.
  - **నాణ్యమైన ఆరోగ్య సంరక్షణకు యాక్సెస్:** ఆర్థికంగా వెనుకబడిన జనాభాకు అధిక-నాణ్యతా వైద్య సేవలు అందుబాటులో ఉండేలా చూసేందుకు.
  - **ఆరోగ్య అసమానతల తగ్గింపు:** సమాజంలోని అన్ని వర్గాలకు సమగ్ర ఆరోగ్య సంరక్షణ అందించడం ద్వారా ఆరోగ్య అసమానతలను తగ్గించడం.

చారిత్రాత్మకంగా 17 గంటలకు పైగా తెలంగాణ అసెంబ్లీ సమావేశం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

[https:](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/31/telegana-assembly-sits-for-over-17-hours-makes-history)

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/31/telegana-assembly-sits-for-over-17-hours-makes-history](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/31/telegana-assembly-sits-for-over-17-hours-makes-history)

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: శాసన సభ

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ అసెంబ్లీ 17 గంటల 25 నిమిషాల పాటు నిరంతరాయంగా సభ నిర్వహించి చరిత్ర సృష్టించింది.

చారిత్రక సెషన్:

- తెలంగాణ అసెంబ్లీ సోమవారం 17 గంటల 25 నిమిషాల పాటు పొడిగించిన సమావేశం జరిగింది.
- సోమవారం ఉదయం 10 గంటలకు ప్రారంభమైన సెషన్ మంగళవారం తెల్లవారుజామున 3:25 గంటల వరకు కొనసాగింది.

సెషన్ ఉద్దేశ్యం:

- 2024-2025 ఆర్థిక సంవత్సరానికి వివిధ శాఖల కోసం గ్రాంట్ల కోసం డిమాండ్లను చర్చించడం మరియు ఆమోదించడంపై ప్రధాన దృష్టి కేంద్రీకరించబడింది.
- బడ్జెట్ ప్రక్రియలో ఇది కీలకమైన భాగం, ఇక్కడ వివిధ ప్రభుత్వ శాఖల ఆర్థిక అవసరాలపై అసెంబ్లీ చర్చలు మరియు ఆమోదం పొందుతుంది.

హాజరు మరియు భాగస్వామ్యం:

- పొడిగించిన సెషన్ లో మంత్రులు, ప్రతిపక్ష నేతలు ఇద్దరూ అక్కడే ఉన్నారు.
- ఆలస్యమైనప్పటికీ, మంగళవారం ఉదయం 10 గంటలకు సభ తిరిగి సమావేశమై తమ పనిని కొనసాగించింది.

సెషన్ యొక్క ప్రాముఖ్యత:

- ఫిబ్రవరిలో సమర్పించిన మధ్యంతర బడ్జెట్ నెలాఖరుకు కాలం చెల్లిపోయే ముందు, బడ్జెట్ ను ఆమోదించాల్సిన అవసరం ఉండటంతో ఈ సమావేశం ఏర్పడింది. .

ప్రాముఖ్యత:

- తెలంగాణ అసెంబ్లీ తెల్లవారుజామున 3:25 గంటల వరకు నిరంతరంగా పనిచేయడం ఇదే తొలిసారి కావడం గమనార్హం.

భారత రాష్ట్ర శాసనసభ

- ప్రతి శాసనసభ సభ్యుడు (MLA) 5 సంవత్సరాల పదవీ కాలానికి నేరుగా ఎన్నుకోబడతారు.
- భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం రాష్ట్ర శాసనసభలో 60 మందికి తక్కువ కాకుండా 500 మందికి మించకుండా సభ్యులు ఉండాలి. అయితే 60 కంటే తక్కువ మంది సభ్యులను కలిగి ఉన్న గోవా, సిక్కిం, మిజోరాం మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతం పుదుచ్చేరి వంటి రాష్ట్రాలలో లాగా పార్లమెంటు చట్టం ద్వారా మినహాయింపు ఇవ్వబడుతుంది.
- రాష్ట్ర శాసనసభను రద్దు చేయవచ్చు:
-

- o రాష్ట్ర అత్యవసర పరిస్థితి సమయంలో.
- o ముఖ్యమంత్రి అభ్యర్థన మేరకు గవర్నర్ ద్వారా.
- o అధికార మెజారిటీ పార్టీ లేదా సంకీర్ణానికి వ్యతిరేకంగా అవిశ్వాస తీర్మానం పెడితే.
- రాష్ట్ర శాసనసభ ఎగువ సభతో సమాన శాసన అధికారాన్ని కలిగి ఉంటుంది.
  - o ద్రవ్య బిల్లును రాష్ట్ర శాసనసభలో మాత్రమే ప్రవేశపెట్టవచ్చు. ద్వితీయ అధికార పరిధిలో, రాష్ట్ర శాసనసభలో ఆమోదించబడిన తర్వాత, అది రాష్ట్ర శాసన మండలికి పంపబడుతుంది, ఇక్కడ గరిష్టంగా 14 రోజుల పాటు ఉంచవచ్చు.
  - o సాధారణ బిల్లులకు సంబంధించిన విషయాలలో, రాష్ట్ర శాసనసభ యొక్క అభీష్టం ప్రబలంగా ఉంటుంది మరియు ఉమ్మడి సమావేశానికి ఎటువంటి నిబంధన లేదు. అటువంటి సందర్భాలలో, రాష్ట్ర శాసన మండలి చట్టాన్ని గరిష్టంగా 4 నెలలు (మొదటి పర్యటనలో 3 నెలలు మరియు బిల్లు యొక్క రెండవ సందర్భంలో 1 నెల) ఆలస్యం చేయవచ్చు.

రాజ్యాంగ నిబంధనలు:

- భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 174 రాష్ట్ర శాసనసభల రెండు సమావేశాల మధ్య వ్యవధి ఆరు నెలల కంటే ఎక్కువ ఉండకూడదని మాత్రమే నిర్దేశిస్తుంది.
- అయితే, చట్టసభల కోసం ఎన్ని రోజుల పాటు సమావేశాలు నిర్వహించాలో అది సూచించలేదు

స్కిల్స్ యూనివర్సిటీ బిల్లును అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టిన తెలంగాణ సర్కార్

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్
<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/31/telangana-government-introduces-skills-university-bill-in-assembly>

TSPSC సీలబస్ ఔచిత్యం: పాలన
సందర్భం: యంగ్ ఇండియా స్కిల్స్ యూనివర్సిటీ (పబ్లిక్-ప్రైవేట్ పార్టనర్షిప్) బిల్లు, 2024
వార్తల్లో ఎందుకు

- o తెలంగాణ శాసనసభలో యంగ్ ఇండియా స్కిల్స్ యూనివర్సిటీ (పబ్లిక్-ప్రైవేట్ పార్ట్నర్షిప్) బిల్లు, 2024ను ఐటీ & పరిశ్రమల మంత్రి ప్రవేశపెట్టారు.

ప్రయోజనం మరియు పరిచయం:

- యంగ్ ఇండియా స్కిల్స్ యూనివర్సిటీ (పబ్లిక్-ప్రైవేట్ పార్ట్నర్షిప్) బిల్లు, 2024ను ఐటీ & పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి దుద్దిళ్ల శ్రీధర్ బాబు తెలంగాణ శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టారు.
- లక్ష్యం: ప్రభుత్వ రంగం మరియు ప్రైవేట్ సంస్థల మధ్య భాగస్వామ్యం ద్వారా నైపుణ్యాభివృద్ధిపై దృష్టి సారించే కొత్త విశ్వవిద్యాలయాన్ని స్థాపించడం ఈ బిల్లు యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం.

విశ్వవిద్యాలయం యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు

- స్థానం: హైదరాబాద్ శివార్లలోని ముచ్చెర్ల పట్టణంలో ఈ యూనివర్సిటీ ఏర్పాటు కానుంది. ఎక్కువ మందికి చేరువలో వుండడం కోసం వ్యూహాత్మకంగా ఈ ప్రాంతాన్ని ఎంచుకోవడం జరిగింది.
- డిగ్రీలు మరియు డిప్లొమాలు: విశ్వవిద్యాలయం మూడు సంవత్సరాల డిగ్రీ మరియు డిప్లొమా ప్రోగ్రామ్లను అందిస్తుంది. ఈ కార్యక్రమాలు సాంప్రదాయ విద్యా విధానం కంటే ఆచరణాత్మక, పరిశ్రమ-ఆధారిత నైపుణ్యాలను అందించడానికి రూపొందించబడింది.
- అధ్యయన రంగాలు: నిర్దిష్ట రంగాలని పేర్కొనబడనప్పటికీ, విభిన్న పారిశ్రామిక అవసరాలకు అనుగుణంగా కార్యక్రమాలను రూపొందించాలని భావిస్తున్నారు. విద్యార్థులు మార్కెట్ డిమాండ్లకు అనుగుణంగా సంబంధిత నైపుణ్యాలను పొందేలా చూస్తారు.
- బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్టర్స్: విశ్వవిద్యాలయం డైరెక్టర్ల బోర్డుచే నిర్వహించబడుతుంది.
  - o చైర్పర్సన్: బోర్డుకు చైర్పర్సన్ నేతృత్వం వహిస్తారు.
  - o నామినేటెడ్ సభ్యులు: ప్రభుత్వ అధికారులు, ప్రాయోజితకర్తలు, పరిశ్రమ నిపుణులు

కొనసాగుతారు. విశ్వవిద్యాలయ నిర్వహణ మరియు కార్యకలాపాలలో విభిన్న దృక్పథాన్ని నిర్ధారిస్తారు.

కార్యాచరణ నమూనా

హబ్-అండ్-స్పోక్ మోడల్:

- హబ్: ముచ్చెర్లలోని కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం నైపుణ్యాభివృద్ధికి ప్రధాన కేంద్రంగా వ్యవహరిస్తుంది.
- ప్రసంగాలు: యూనివర్సిటీ చుట్టుపక్కల వివిధ జిల్లాల్లో నైపుణ్య కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేస్తారు. ఈ కేంద్రాలు స్థానికీకరించిన శిక్షణ మరియు మద్దతును అందించే శాటిలైట్ సౌకర్యాలుగా పనిచేస్తాయి, తద్వారా విశ్వవిద్యాలయ కార్యక్రమాల పరిధిని విస్తరిస్తాయి.

పెట్టుబడి మరియు ఆర్థిక అంశాలు

- యూనివర్సిటీ ఏర్పాటుకు ₹50 కోట్ల నుంచి ₹100 కోట్ల వరకు పెట్టుబడి పెట్టాలని ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి ప్రతిపాదించారు.
- ఈ పెట్టుబడి మౌలిక సదుపాయాలు, సిబ్బంది మరియు ప్రారంభ కార్యాచరణ ఖర్చులను కవర్ చేస్తుంది.

ప్రభుత్వ లక్ష్యాలు

- యువత ఉపాధి: యువతకు ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించాలనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విస్మృత లక్ష్యంతో నైపుణ్య విశ్వవిద్యాలయం పనిచేస్తుంది. పరిశ్రమకు సంబంధించిన నైపుణ్యాలపై దృష్టి సారించడం ద్వారా, గ్రామ్యయేట్లలో ఉద్యోగ సంసిద్ధత మరియు ఉపాధిని పెంచడం విశ్వవిద్యాలయం లక్ష్యం.

- మెరుగైన నాలెడ్జ్ సెంటర్లు: ప్రస్తుతం ఉన్న ఇండస్ట్రియల్ ట్రైనింగ్ ఇన్స్టిట్యూట్లను (ఐటీఐ) అధునాతన నాలెడ్జ్ సెంటర్లుగా అప్ గ్రేడ్ చేసేందుకు ప్రభుత్వం ప్రణాళికలు సిద్ధం చేసింది. రాష్ట్రవ్యాప్తంగా

అందుబాటులో ఉన్న వృత్తి శిక్షణ నాణ్యతను మెరుగుపరచడం ద్వారా నైపుణ్య విశ్వవిద్యాలయాన్ని పూర్తి చేయడానికి ఈ చొరవ ఉద్దేశించబడింది.

ములుగు జిల్లాలో గిరిజన గ్రామాల దత్తత పథకం ప్రారంభం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/te...>

[//www.thehindu.com/news/national/te...](https://www.thehindu.com/news/national/te...)
-village-adoption-project-inaugurated-in-mulugu-district/article68485657.ece

TSPSC సిలబస్ టెలిచ్యూం: పాలన

సందర్భం: గిరిజన గ్రామాల దత్తత ప్రాజెక్టు

వార్తలో ఎందుకు

- ములుగు జిల్లా వెంకటాపూర్ మండలంలోని గిరిజన గ్రామమైన నందిపహాడ్ లో గిరిజన గ్రామాల దత్తత పథకాన్ని తెలంగాణ పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి ప్రారంభించారు.

గిరిజన గ్రామ దత్తత ప్రాజెక్ట్ యొక్క అవలోకనం

- ములుగు జిల్లా వెంకటాపూర్ మండలం నందిపహాడ్ లో, గిరిజన గ్రామాల దత్తత పథకాన్ని తెలంగాణ పంచాయతీరాజ్, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి దానసరి సీతక్క ప్రారంభించారు.
- ఈ చొరవ గిరిజన ప్రాంతాల్లో జీవన పరిస్థితులు మరియు మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడానికి విస్తృత ప్రయత్నంలో భాగం.

ప్రాజెక్ట్ యొక్క ముఖ్య భాగాలు

- కమ్యూనిటీ షెడ్: సమావేశాలు మరియు సామాజిక కార్యకలాపాల కోసం ఒక సామూహిక స్థలం.
- వాటర్ ట్యూంక్: స్వచ్ఛమైన మరియు నమ్మదగిన నీటి సరఫరాను అందించడానికి.
- టాయిలెట్ కాంప్లెక్స్: గ్రామంలో పారిశుధ్యం మరియు

పరిశుభ్రతను మెరుగుపరచడం.

- వీధి దీపాలు: రాత్రి సమయంలో భద్రత మరియు దృశ్యమానతను మెరుగుపరచడానికి.
- ఇతర సౌకర్యాలు: గ్రామంలోని మొత్తం జీవన పరిస్థితులను మెరుగుపరచడానికి అదనపు సౌకర్యాలు రూపొందించబడ్డాయి.
- గ్రామ నివాసులు: ఈ ప్రాజెక్ట్ గిరిజన గ్రామంలో నివసిస్తున్న స్థానిక కోయ ఆదివాసీలకు ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది.

జాయింట్ ఇనిషియేటివ్ మరియు ప్రభుత్వ మద్దతు

- NGO ప్రమేయం: NGOలు ADAMA మరియు నిర్మాణ్ మధ్య సహకార ప్రయత్నమే ఈ ప్రాజెక్ట్. ఈ సంస్థలు ఈ అటవీ ప్రాంతంలో గ్రామ దత్తత ప్రాజెక్టును ప్రారంభించడం ద్వారా ఆదివాసీ సమాజానికి మద్దతుగా పనిచేశాయి.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రణాళికలు: గిరిజన ప్రాంతాలపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించి అన్ని గ్రామ పంచాయతీల సమగ్ర అభివృద్ధిపై దృష్టి సారించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందిస్తోందని మంత్రి సీతక్క తెలిపారు.

గిరిజన విద్యార్థులకు అదనపు మద్దతు

- ఆర్థిక సహాయం: ఐఐటీలు, ఎన్ఐఐటీలు వంటి ప్రతిష్టాత్మక విద్యాసంస్థల్లో ప్రవేశాలు పొందిన 11 మంది గిరిజన విద్యార్థులకు మొత్తం ₹3,62,598 చెక్కులను ప్రత్యేక కార్యక్రమంలో మంత్రి సీతక్క పంపిణీ చేశారు. ఈ ఆర్థిక సహాయం విద్యార్థుల, విద్యా ఖర్చుల అవసరాలకు ఉద్దేశించబడింది.
- ఈవెంట్ స్థానం: తాడ్యాయి గ్రామంలోని ఐటీడీఏ అతిథి గృహంలో సహాయాన్ని అందజేశారు.
- ఉనికి: ఈ కార్యక్రమంలో కలెక్టర్ టిఎస్ దివాకర మరియు ఇతర అధికారులు పాల్గొన్నారు. విద్యా కార్యక్రమాలకు అధికారిక మద్దతును చెప్పారు.

కోయ ఆదివాసీలు

- కోయ ఆదివాసీలు- తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని కొన్ని

ప్రాంతాలతో సహా భారతదేశంలోని మధ్య మరియు తూర్పు ప్రాంతాలలో ప్రధానంగా కనిపించే స్థానిక గిరిజన సంఘం.

- వీరు ద్రావిడ భాష మాట్లాడే సమూహంలో భాగం. ప్రధానంగా తెలంగాణలోని ములుగు జిల్లాలోని అటవీ ప్రాంతాలలో స్థిరపడ్డారు.
- సాంప్రదాయకంగా, కోయ ఆదివాసీలు, పాక్షిక-సంచార జీవనశైలిని, వ్యవసాయం, వేట మరియు సేకరణలో నిమగ్నమై ఉన్నారు.
- వీరి సాంఘిక నిర్మాణం, చిన్న, సన్నిహిత గ్రామాల చుట్టూ నిర్వహించబడుతుంది. ఇక్కడ వారు సహజ పర్యావరణంతో పెనవేసుకొని విభిన్న సాంస్కృతిక మరియు ఆధ్యాత్మిక జీవితాన్ని కొనసాగిస్తారు

రేషన్ కార్డులు మరియు హెల్త్ కార్డుల కోసం అర్హత ప్రమాణాల ఏర్పాటు

మూలం: ది హిందూ

- <https://www.thehindu.com/news/national/telangana/telangana-cabinet-sub-committee-constituted-to-examine-eligibility-criteria-for-ration-cards-and-health-cards/article68502573.ece>
- <https://www.thehindu.com/news/national/telangana/cabinet-sub-committee-constituted-to-study-restoration-of-storage-capacity-of-reservoirs/article68496386.ece>

TPPSC సిలబస్ ఔచిత్వం: పాలిటీ అండ్ గవర్నెన్స్

సందర్భం: తెలంగాణ మంత్రివర్గ ఉపసంఘం

వార్తల్లో ఎందుకు

- రేషన్ కార్డులు మరియు హెల్త్ కార్డులు పొందేందుకు

అర్హతా ప్రమాణాల ఏర్పాటు.

మునుపటి సిస్టమ్తో సమస్యలు

- కొత్త రేషన్ కార్డుల జారీ చాలా కాలంగా నలుగుతున్న సమస్య.
- ఆహార భద్రత కార్డుల కోసం మునుపటి భారత రాష్ట్ర సమితి (BRS) ప్రభుత్వం యొక్క ఆన్లైన్ పోర్టల్ నిష్క్రియాత్మకత కారణంగా విమర్శించబడింది. సబ్సిడీ బియ్యం అంశంలో దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్న వారికి సమస్యలు ఎదురయ్యాయి..

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- మునుపటి ప్రభుత్వం రేషన్ కార్డు జారీకి నిరంతర ప్రక్రియను వాగ్దానం చేసినప్పటికీ, సమర్థవంతమైన దరఖాస్తు వ్యవస్థను అందించడంలో విఫలమైంది, సంభావ్య లబ్ధిదారులకు సమస్యలను మరింత తీవ్రతరం చేసిందిని మంత్రులు అన్నారు.

క్యాబినెట్ సభకమిటీ ఏర్పాటు

- దీనిపై స్పందించిన తెలంగాణ ప్రభుత్వం సమస్య పరిష్కారానికి మంత్రివర్గ ఉపసంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసింది.
- ఈ కమిటీకి పౌరసరఫరాల శాఖ మంత్రి ఎన్. ఉత్తమ్
-

కుమార్ రెడ్డి నేతృత్వం వహిస్తుండగా, మంత్రులు సి.దామోదర రాజనర్సింహ, పొంగులేటి శ్రీనివాస్ రెడ్డి సభ్యులుగా ఉన్నారు.

- ఆహార, పౌరసరఫరాల శాఖ ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీ మెంబర్ కన్వీనర్ గా వ్యవహరిస్తారు.
- ఆహార భద్రత మరియు ఆరోగ్య కార్డుల జారీ ప్రక్రియను క్రమబద్ధీకరించడానికి మరియు కాబోయే లబ్ధిదారుల సమస్యలను పరిష్కరించడానికి అర్హత ప్రమాణాలను సమీక్షించే బాధ్యతను సభకమిటీకి అప్పగించారు.

2011 జనాభా లెక్కలు & SKS ఆధారంగా SC సబ్-కోటా నిర్ణయం

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/telangana-to-utilize-2011-census-sks-for-sc-sub-quotas-decision/articleshow/112435034.cms>

TSRSC సీలబన్ ఔచిత్యం: పాలన
సందర్భం: ఉపకుల వర్గీకరణ
వార్తలో ఎందుకు

- షెడ్యూల్డ్ కులాల (ఎస్సీ) కమ్యూనిటీలోని ఉపకులాలను వర్గీకరించడానికి మరియు రిజర్వేషన్లు కల్పించడానికి ఇప్పటికే ఉన్న డేటా వనరులను ఉపయోగించుకోవాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తోంది.

డేటా వినియోగం అవసరం

- తెలంగాణలోని SC జనాభాపై తాజా మరియు వివరణాత్మక అనుభావిక డేటాను పొందడానికి తాజా సర్వే లేదా జనాభా గణనను నిర్వహించడం చాలా సమయం తీసుకునే ప్రక్రియ.
- అందువల్ల, రిజర్వేషన్లకు సంబంధించి సకాలంలో నిర్ణయాలు తీసుకోవడానికి ఇప్పటికే ఉన్న డేటాను

CATEGORISATION CONUNDRUM

● AP Scheduled Castes (Rationalisation of Reservations) Act, 2000 was introduced by Chandrababu Naidu-led govt
● Act deemed to have come into force on December 9, 1999

59 SC sub-castes were categorised into A, B, C and D groups

● Act was struck down by court later

● Previous categorisations to be changed in proposed SC categorisation in Telangana

QUOTAS PER APSC ACT, 2000

1% quota for SC-A category

7% quota mainly for Madigas & its sub-castes given under SC-B category

6% quota for Mala & other sub-castes in SC-C category

1% quota to sub-castes in SC-D category

ఉపయోగించాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.

సమాచారం ఆధారంగా

- 2011 జనాభా లెక్కలు: ఇది సామాజిక-ఆర్థిక స్థితి మరియు విద్యాసాధన వంటి వివిధ పారామితులలో SCలతో సహా జనాభా పంపిణీ యొక్క విస్తృత అవలోకనాన్ని అందించే సమగ్రమైన, జాతీయంగా గుర్తింపు పొందిన సమాచారం.
- సమగ్ర కుటుంబ సర్వే (SKS) ఆగస్టు 2014: మునుపటి BRS ప్రభుత్వం యొక్క మొదటి టర్మ్ సమయంలో నిర్వహించిన ఈ సర్వే, SCలకు సంబంధించిన అంశాలతో సహా వివరణాత్మక గృహసమాచారాన్ని సేకరించడానికి ఉద్దేశించబడింది. అయితే, SKS వివరాలను గత ప్రభుత్వం బహిరంగంగా

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

వెల్లడించలేదు మరియు డేటాకు చట్టపరమైన హాదా లేదు.

ప్రతిపాదిత వినియోగం

- ఉప-కుల వర్గీకరణ:ఎస్సీ రిజర్వేషన్లను వర్గీకరించేందుకు 2011 జనాభా లెక్కలు మరియు SKS డేటాను ఉపయోగించాలని కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. ఈ వర్గీకరణ జనాభా పరిమాణం, సామాజిక-ఆర్థిక స్థితి మరియు వివిధ SC ఉప-కులాల మధ్య విద్యాసాధన వంటి అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది.
- ప్రయోజనాల పొడిగింపు:ఈ ఉప-వర్గీకరణ ప్రయోజనాలను ప్రభుత్వ నియామకాల్లో ముఖ్యంగా తెలంగాణ రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ (TSPSC) మరియు టీచింగ్ పొజిషన్స్ (DSC) నిర్వహించే వాటితో సహా వివిధ నియామక పరీక్షలకు విస్తరించాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.

సవాళ్లు మరియు పరిగణనలు

- డేటా చట్టబద్ధత మరియు స్థితి:SKS డేటాకు చట్టపరమైన స్థితి లేదు మరియు పబ్లిక్ గా అందించబడనందున, 2011 జనాభా లెక్కలపై ఆధారపడడం అనేది నిర్ణయం తీసుకోవడానికి మరింత సురక్షితమైన మరియు అధికారిక ప్రాతిపదికగా పరిగణించబడుతుంది.
- డేటా ఖచ్చితత్వం మరియు ప్రాతినిధ్యం:డేటా యొక్క ఖచ్చితత్వం మరియు ప్రాతినిధ్యానికి సంబంధించి

అందోళనలు ఉండవచ్చు, SKS వివరాలు బహిర్గతం చేయబడలేదు మరియు దాని విశ్వసనీయత సందేహాస్పదంగా ఉంది.

ప్రభుత్వ ప్రకటనలు మరియు చర్యలు

- ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి:ఎస్సీ రిజర్వేషన్లను వర్గీకరించి సంబంధిత రిక్రూట్మెంట్ పరీక్షలకు విస్తరించే అవకాశాలను ప్రభుత్వం అన్వేషిస్తుందని, ఎస్సీ సమాజంలోని వివిధ ఉపకులాల అవసరాలను పరిష్కరించడంలో క్రియాశీల విధానాన్ని సూచిస్తుందని సిఎం సూచించారు.

సమగ్ర కుటుంబ సర్వే (SKS)

- సమగ్ర కుటుంబ సర్వే (SKS) అనేది సమగ్ర కుటుంబ డేటాను సేకరించేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఒక ముఖ్యమైన కార్యక్రమం.
- సంక్షేమ పథకాలు మరియు సామాజిక కార్యక్రమాల మెరుగైన ప్రణాళిక మరియు అమలును సులభతరం చేయడానికి తెలంగాణ అంతటా గృహాల గురించి వివరణాత్మక సమాచారాన్ని సేకరించడం SKS లక్ష్యం.
- జనాభాను ప్రభావితం చేసే వివిధ సామాజిక-ఆర్థిక కారకాలపై పరిశీలనలను అందించడానికి ఇది రూపొందించబడింది.

ఇది తెలంగాణలోని వివిధ ప్రాంతాల్లోని గృహాల అవసరాలు మరియు పరిస్థితులను అంచనా వేయడానికి అనేక రకాల పారామితులను కవర్ చేసింది.

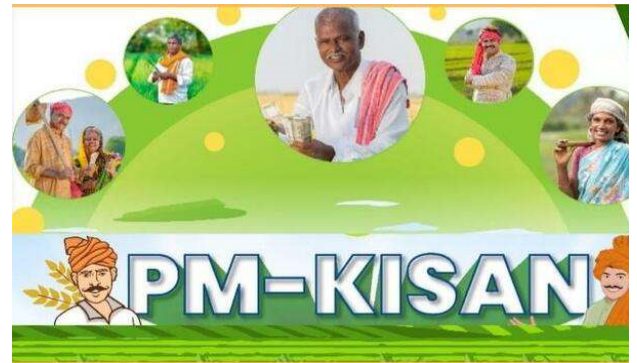
తెలంగాణకు PM-KISAN ద్వారా ₹27,489 కోట్లు

మూలం: దిహిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-farmers-got-27489-cr-under-pm-kisan-so-far-since-its-launch/article68496577.ece>

TSPSC ఔచిత్యం: ప్రభుత్వ పథకం

సందర్భం: ప్రధాన మంత్రి కిసాన్ సమ్మాన్ నిధి (PM-KISAN)

వార్షికో ఎండుకు

- తెలంగాణలోని దాదాపు 80 లక్షల మంది రైతులు ప్రధాన మంత్రి కిసాన్ సహాయ నిధి (PM-KISAN) కింద ప్రయోజనాలు పొందుతున్నారు.

PM-కిసాన్:

- PM కిసాన్ అనేది భారత ప్రభుత్వం నుండి 100% నిధులతో కూడిన కేంద్ర రంగ పథకం.
- ఇది 1.12.2018 నుండి అమలులోకి వచ్చింది.
- ఈ పథకం కింద భూమిని కలిగి ఉన్న రైతు కుటుంబాలందరికీ మూడు సమాన వాయిదాలలో సంవత్సరానికి రూ.6,000/- ఆదాయ మద్దతు అందించబడుతుంది.
- పథకం కోసం కుటుంబం యొక్క నిర్వచనం భర్త, భార్య మరియు మైనర్ పిల్లలు.
- ఈ పథకం కింద భూమిని కలిగి ఉన్న రైతుల ఆర్థిక అవసరాలకు అనుబంధంగా వారి బ్యాంకు ఖాతాలలోకి నేరుగా మూడు విడతలుగా సంవత్సరానికి ₹ 6,000 అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరియు UT పరిపాలన పథకం మార్గదర్శకాల ప్రకారం మద్దతు కోసం అర్హులైన రైతు కుటుంబాలను గుర్తిస్తుంది.
- లబ్ధిదారుల బ్యాంకు ఖాతాలకు నేరుగా నిధులు బదిలీ చేయబడతాయి.
- పథకం కోసం వివిధ మినహాయింపు వర్గాలు ఉన్నాయి.
- అమలు: ఫిబ్రవరి 2019లో ప్రారంభించబడింది.
- ప్రయోజనం ఒక్కొక్కటి ₹2,000 చొప్పున మూడు విడతలుగా పంపిణీ చేయబడుతుంది.

ఆర్థిక వితరణ మరియు లబ్ధిదారుల గణాంకాలు:

- ప్రారంభ పంపిణీ (2018-19): 52.95 లక్షల మంది రైతులకు ₹1,069 కోట్లు జమ.

- లబ్ధిదారులలో పెరుగుదల:
- 2019-20: 84.69 లక్షల మంది రైతులకు ₹5,079 కోట్లు వచ్చాయి.
- 2020-21: 85.83 లక్షల మంది రైతులకు ₹5,185 కోట్లు వచ్చాయి.
- ఇటీవలి పోకడలు:
- 2021-22: 76.59 లక్షల మంది రైతులకు ₹4,857 కోట్లు వచ్చాయి.
- 2023-24: 71.69 లక్షల మంది రైతులు ₹1,492 కోట్లు (జూలై 2024 నాటికి) అందుకున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ తో పోలిక:

- తెలంగాణ: PM-KISAN ద్వారా దాదాపు 80 లక్షల మంది రైతులు లబ్ధి పొందుతున్నారు. మొత్తం పంపిణీ చేయబడిన మొత్తం: జూలై 2024 నాటికి ₹27,489 కోట్లు.
- ఆంధ్ర ప్రదేశ్: సుమారు 49 లక్షల మంది రైతులు లబ్ధి పొందారు. మొత్తం పంపిణీ చేయబడిన మొత్తం: అదే కాలంలో ₹15,772 కోట్లు.

విమర్శలు మరియు వినాదాలు:

- కేసీఆర్ ప్రభుత్వం రైతులకు ఆర్థిక సహాయ పథకంగా రైతు బంధును ప్రవేశపెట్టింది.
- రైతు బంధు పథకాన్ని రియల్ ఎస్టేట్లో నిమగ్నమైన వారితో సహా, అనర్హులకు నిధులు మంజూరు చేశారని రేవంత్ రెడ్డి విమర్శించారు.
- నూతన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో ఈ పథకం సంస్కరణలకు దారితీసింది. ఈ పథకానికి రైతు భరోసా అని పేరు పెట్టారు.
- భూమిని చురుగ్గా సాగుచేసే అర్హులైన రైతులకు మాత్రమే ప్రయోజనాలు చేరేలా సంస్కరణలు ఉద్దేశించబడ్డాయి.

తెలంగాణలో కల్యాణలక్ష్మి పథకానికి 1450 కోట్లు

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/tgana-allocates-1450-crore-for-kalyana-lakshmi-scheme/articleshow/112693862.cms>

[//timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/tgana-allocates-1450-crore-for-kalyana-lakshmi-scheme/articleshow/112693862.cms](https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/tgana-allocates-1450-crore-for-kalyana-lakshmi-scheme/articleshow/112693862.cms)

TSPSC సిలబస్ టెచిన్యం: ప్రభుత్వ పథకాలు

సందర్భం: కల్యాణలక్ష్మి పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు

- కల్యాణలక్ష్మి పథకంతో సహా నిధుల కేటాయింపు కోసం తెలంగాణ ఆర్థిక శాఖ ముఖ్యమైన బడ్జెట్ విడుదల ఉత్తర్వులు (BRO) జారీ చేసింది.

కల్యాణలక్ష్మి పథకం

- ఆడపిల్లల పెళ్లిళ్లు చేయడంలో ఆర్థిక ఇబ్బందులతో సతమతమవుతున్న తల్లిదండ్రులకు చేయూతనిచ్చేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం కల్యాణలక్ష్మి పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది.
- SC, ST, BC మరియు EBC కమ్యూనిటీలకు చెందిన వారిపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించి, ఆర్థిక సవాళ్లతో వ్యవహరించే తల్లిదండ్రులకు రూ. 1 లక్ష వరకు అందించే ఈ కార్యక్రమం ద్రవ్య సహాయాన్ని అందిస్తుంది.
- వికలాంగ బాలికల తల్లిదండ్రులకు వారి కులంతో సంబంధం లేకుండా ₹ 1,25,145/- ఆర్థిక సహాయం అందించబడుతుంది.
- పెళ్లికాని అమ్మాయి పెళ్లి నాటికి 18 ఏళ్లు నిండి ఉండాలి.

కల్యాణ లక్ష్మి పథకం గురించి ఇటీవలి అప్డేట్స్

- కల్యాణలక్ష్మి పథకం కోసం ₹ 1,450 కోట్ల విలువైన BRO జారీ చేయబడింది.
- కల్యాణలక్ష్మి పథకాన్ని నిర్వహించే వెనుకబడిన తరగతుల (బీసీ) సంక్షేమ శాఖ, తప్పనిసరిగా నెలవారీ

వ్యయ పరిమితులకు కట్టుబడి ఉండాలని ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు (జీఓ) నంబర్ 120 పేర్కొంది.

అంటే నిధులు విడుదలైనప్పటికీ శాఖ ప్రతి నెలా నిర్దేశించిన పరిమితుల్లోనే నిర్వహించి వినియోగించుకోవాలి.

కల్యాణలక్ష్మి పథకం యొక్క ముఖ్య ప్రభావాలు

1. ఆర్థిక సాధికారత

- కల్యాణలక్ష్మి పథకం ద్వారా అందించే ఆర్థిక సహాయం వివాహ ఖర్చులతో కూడిన ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించడంలో కీలకంగా ఉంది.
- తగ్గిన అప్పుల భారం: వివాహ వేడుకలకు నిధులు ఇవ్వడానికి కుటుంబాలు అధిక అప్పులు చేసే అవకాశం తక్కువ, ఇది దీర్ఘకాలిక ఆర్థిక ఒత్తిడిని నివారించడంలో సహాయపడుతుంది.

2. విద్య మరియు ఉపాధి అవకాశాలు

- వివాహం యొక్క ఆర్థిక ఒత్తిళ్లను తగ్గించడం ద్వారా, పరోక్షంగా మహిళల విద్య మరియు ఉపాధి అవకాశాలకు మద్దతు ఇస్తుంది.

3. సామాజిక సాధికారత

- వివాహం యొక్క ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించడం ద్వారా, ఈ పథకం వరకట్న సంస్కృతిని అణగదొక్కడానికి, పరస్పర గౌరవం మరియు సమానత్వం ఆధారంగా వివాహాలను ప్రోత్సహిస్తుంది.
- వైవాహిక పాత్రల చర్చలు: ఆర్థిక సహాయంతో సాధికారత పొంది, మహిళలు తమ హక్కులను

మరింత ప్రభావవంతంగా చెప్పగలరు మరియు వివాహ సంబంధాలలో తమ పాత్రలను చర్చించగలరు.

4. ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సు

పథకం ద్వారా సులభతరం చేయబడిన మెరుగైన సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితులు మహిళల ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సుపై సానుకూల ప్రభావాలను కలిగి ఉన్నాయి:

- ఆరోగ్య సంరక్షణకు ప్రాప్యత: మెరుగైన ఆర్థిక స్థిరత్వంతో, మహిళలు మరియు వారి కుటుంబాలు మెరుగైన ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు, పోషకాహారం మరియు పారిశుధ్యాన్ని పొందగలుగుతారు, ఇది మెరుగైన మొత్తం ఆరోగ్య ఫలితాలకు దారి తీస్తుంది.
- మానసిక ఆరోగ్య ప్రయోజనాలు: వివాహ ఖర్చులకు సంబంధించిన ఆర్థిక ఒత్తిడి తగ్గడం వల్ల మహిళల్లో మానసిక ఒత్తిడి మరియు ఆందోళన స్థాయిలు తగ్గుతాయి, మెరుగైన మానసిక ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సుకు దోహదం చేస్తుంది.

5. లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం

- కమ్యూనిటీలలో లింగ సమానత్వాన్ని ప్రోత్సహించడంలో ఈ పథకం కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది:
- లింగ నిబంధనలను సవాలు చేయడం: స్త్రీల వివాహానికి

ప్రత్యేకంగా ఆర్థిక సహాయం అందించడం ద్వారా, ఈ పథకం సాంప్రదాయ లింగ పాత్రలను సవాలు చేస్తుంది, ఇది తరచుగా మగ సభ్యుల వివాహానికి ప్రాధాన్యతనిస్తుంది.

- మహిళల విలువను ధృవీకరిస్తోంది: ఈ పథకం లింగ సమ్యేకనం మరియు సమానత్వం యొక్క బలమైన సందేశాన్ని పంపుతుంది, వారి కమ్యూనిటీలలోని మహిళల విలువ మరియు గౌరవాన్ని ధృవీకరిస్తుంది.

ముగింపు:

- వివాహాల సమయంలో ఆర్థిక ఇబ్బందులను పరిష్కరించడంలో కీలకమైన జోక్యాన్ని కళ్యాణ లక్షి పథకం సూచిస్తుంది, ముఖ్యంగా తెలంగాణలోని అట్టడుగు వర్గాలకు.
- ఈ పథకం సామాజిక-ఆర్థిక భారాలను తగ్గించడంలో ఆశాజనక ఫలితాలను చూపినప్పటికీ, దాని అమలు మరియు విస్తరణలో సవాళ్లు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి.
- సంక్షేమం మరియు సామాజిక న్యాయాన్ని ప్రోత్సహించడంలో పథకం యొక్క పూర్తి సామర్థ్యాన్ని గ్రహించడానికి ప్రక్రియలను క్రమబద్ధీకరించడానికి, అవగాహనను పెంపొందించడానికి మరియు సమానమైన ప్రాప్యతను నిర్ధారించడానికి ప్రయత్నాలు అవసరం.

2025 జనవరి నుంచి రేషన్ కార్డుదారులకు సన్న బియ్యం సరఫరా : తెలంగాణ ప్రభుత్వం

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/telegovt-to-supply-fine-rice-to-ration-card-holders-from-jan-2025-uttam/articleshow/112717147.cms>

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: ప్రభుత్వ విధానం

సందర్భం: మహా లక్షి పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు

- ప్రభుత్వ వర్గాల ప్రకారం జనవరి, 2025 నుండి తెలంగాణ వ్యాప్తంగా ఉన్న రేషన్ కార్డు హోల్డర్లందరికీ సన్న బియ్యం సరఫరా చేయబడుతుంది.

సన్న బియ్యం సరఫరా

- అమలు తేదీ: జనవరి 2025 నుంచి తెలంగాణ వ్యాప్తంగా ఉన్న రేషన్ కార్డుదారులందరికీ సన్న బియ్యం అందజేయనున్నారు.
- లక్ష్యం: ప్రజాపంపిణీ వ్యవస్థ (PDS) ద్వారా అందజేసే బియ్యం నాణ్యతను మెరుగుపరచడం,

లబ్ధిదారులందరికీ మెరుగైన గ్రేడ్ బియ్యం అందేలా చూడడం ఈ చర్య లక్ష్యం.

సబ్సిడీ ధరలకు గోధుమల సరఫరా

- సరఫరా హామీ: రాష్ట్రవ్యాప్తంగా గోధుమల డిమాండ్‌ను తీర్చేందుకు ప్రభుత్వం అవసరమైన చోట సబ్సిడీ ధరలకు గోధుమలను సరఫరా చేస్తుంది.
- ప్రయోజనం: ఈ చర్య తక్కువ-ఆదాయ కుటుంబాలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి మరియు అందుబాటు ధరలకు స్థిరమైన ఆహార సరఫరాలను నిర్ధారించడానికి ఉద్దేశించబడింది.

PDS బియ్యంపై నిషా

- రేషన్ డీలర్లకు హెచ్చరిక: పీడిఎస్ బియ్యాన్ని పక్కదారి పట్టించవద్దని రేషన్ డీలర్లను హెచ్చరించారు. మళ్లించు యొక్క ఏవైనా సందర్భాలు తీవ్రమైన జరిమానాలు మరియు వారి డీలర్‌షిప్ యొక్క సంభావ్య రద్దుకు దారి తీస్తాయి.
- మళ్లించు నిరోధక చర్యలు: పీడిఎస్ బియ్యం అక్రమ వ్యాపారాన్ని నిరోధించేందుకు కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలని, అది లబ్ధిదారులకు అందేలా చూడాలని మంత్రి పిలుపునిచ్చారు.

మధ్యాహ్న భోజన పథకం

- రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలు, హాస్టళ్లపై దృష్టి సారించి పాఠశాలలు, హాస్టళ్లు, అంగన్‌వాడీ కేంద్రాలకు సరఫరా చేస్తున్న బియ్యం నాణ్యతను మెరుగుపరచాలని ఉత్తమకుమార్‌రెడ్డి అధికారులను ఆదేశించారు.

ఫోర్టిఫైడ్ రైస్ నాణ్యత

- నాణ్యత తనిఖీలు: ఫోర్టిఫైడ్ బియ్యం నాణ్యతపై మంత్రి ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు మరియు లబ్ధిదారులకు సరైన పరిమాణంలో మరియు నాణ్యమైన బియ్యం అందేలా తనిఖీలు నిర్వహించాలని అధికారులను ఆదేశించారు.
- లక్ష్యం: అవసరమైన పోషకాలతో సమృద్ధిగా ఉన్న బలవర్ధకమైన బియ్యం, నాణ్యత ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా మరియు గ్రహీతలకు ఉద్దేశించిన విధంగా ప్రయోజనం చేకూర్చేలా చేయడం దీని లక్ష్యం.

అంత్యోదయ కార్డుల విస్తరణ

- రాష్ట్రంలో అంత్యోదయ కార్డుల సంఖ్యను పెంచే అవకాశాలను ప్రభుత్వం అన్వేషించనుంది.
- ప్రయోజనం: అంత్యోదయ కార్డులు పేద కుటుంబాల కోసం ఉద్దేశించబడ్డాయి మరియు వాటి సంఖ్యను పెంచడం వల్ల మరింత పేద కుటుంబాలకు ప్రయోజనాలు అందుతాయి.

కిరోసిన్ కేటాయింపు

- డిమాండ్ తగ్గుదల: కిరోసిన్‌కు డిమాండ్ తగ్గుముఖం పట్టడంతో జూన్ నుంచి దాని కేటాయింపులు నిలిచిపోయాయని అధికారులు తెలిపారు.
- ప్రస్తుత స్థితి: ఇది ప్రత్యామ్నాయ ఇంధనాలు లేదా శక్తి వనరులను ఎక్కువగా ఉపయోగించడం వల్ల శక్తి వినియోగ విధానాలలో మార్పును ప్రతిబింబిస్తుంది.

సివిల్ సర్వీసెస్ మెయిన్స్ పరీక్షలో అర్హత సాధించిన వారికి ఒక్కొక్కరికి ₹1 లక్ష చొప్పున ఆర్థిక సహాయం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/te...>

[https://www.thehindu.com/news/national/te...
announces-financial-assistance-of-1-lakh-each-to-
those-qualifying-civil-services-mains-](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

[exam/article68568845.ece](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: ప్రభుత్వ విధానం

సందర్భం: సివిల్ సర్వీసెస్ ఆశావాదులకు ఆర్థిక సహాయం

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణలో సివిల్ సర్వీసెస్ అభ్యర్థులకు మద్దతు

ఇవ్వడం మరియు విద్య మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధిని మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా ముఖ్యమంత్రి ఎ. రేవంత్ రెడ్డి అనేక కొత్త కార్యక్రమాలను ప్రకటించారు.

ఆర్థిక సహాయం ప్రకటన

- సహాయం మొత్తం: సివిల్ సర్వీసెస్ మెయిన్స్ పరీక్షల్లో అర్హత సాధించి, ఇంటర్వ్యూ దశకు సిద్ధమవుతున్న విద్యార్థులకు ₹1 లక్ష అందించబడుతుంది.
- పథకం: **సందర్భం:** ఈ సహాయం ఇప్పటికే ఉన్న రాజీవ్ సివిల్స్ అభయ హస్తం పథకం యొక్క పొడిగింపు, ఇది ప్రిలిమినరీ పరీక్ష దశలో అభ్యర్థులకు కూడా మద్దతు ఇస్తుంది.

లక్ష్యం:

- మద్దతు: జెత్నాహికులు తమ ప్రిపరేషన్ ఖర్చులను నిర్వహించడంలో సహాయపడటానికి మరియు ఆల్ ఇండియా సర్వీసెస్ (AIS) పోస్ట్లను పొందేలా వారిని ప్రోత్సహించడానికి.
- లక్ష్యం: AISలో రాష్ట్ర ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంపొందించడానికి, బీహార్ మరియు రాజస్థాన్ వంటి

రాష్ట్రాల విజయానికి సరిపోలడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

నైపుణ్యాభివృద్ధి మరియు విద్య కార్యక్రమాలు

1. నైపుణ్య విశ్వవిద్యాలయం ప్రారంభం:

- ప్రయోజనం: నైపుణ్యాభివృద్ధిని అందించడం ద్వారా విద్యా అర్హతలు మరియు పరిశ్రమ అవసరాల మధ్య అంతరాన్ని పరిష్కరించడానికి.

- నిర్మాణం: పరిశ్రమ-ఆధారితంగా విశ్వవిద్యాలయం ప్రణాళిక ఉంటుంది, ఆచరణాత్మక జెచిత్వాన్ని నిర్ధారించడానికి మరియు వ్యత్యాసాలను నివారించడానికి తగినట్లుగా డైరెక్టర్ల బోర్డు నియమించారు.

2. నాణ్యమైన విద్యను ప్రోత్సహించడం:

- యంగ్ ఇండియా ఇంటిగ్రేటెడ్ రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్:
  - పరిధి: 100కి పైగా అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాల్లో ఇంటిగ్రేటెడ్ రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలల ఏర్పాటు.
  - బడ్జెట్: ఈ ఆర్థిక సంవత్సరానికి ₹5,000 కోట్లు కేటాయించారు.
  - లక్ష్యం: నాణ్యమైన విద్యను అందించడం మరియు మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడం, పాఠశాలలు సరిపోని ప్రాంతాల్లో ఉన్న మునుపటి లోపాలను పరిష్కరించడం.

3. విశ్వవిద్యాలయాలలో ఖాళీలను పరిష్కరించడం:

- కార్యాచరణ ప్రణాళిక : విద్యా ప్రమాణాలను పెంచేందుకు ఖాళీగా ఉన్న వైస్ ఛాన్సలర్లు, అధ్యాపకుల పోస్టులను 15 రోజుల్లోగా భర్తీ చేయడం.

క్రీడల ప్రచారం

1. క్రీడా కార్యక్రమాలు:

- లక్ష్యం: యువతలో క్రీడలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా ఒలింపిక్స్ వంటి అంతర్జాతీయ ఈవెంట్లలో ప్రదర్శనను మెరుగుపరచడం.
- ప్రేరణ: అంతర్జాతీయ క్రీడలలో దక్షిణ కొరియా సాధించిన విజయాల నుండి పాఠాలను తెలుసుకోవడం.

ఔటర్ రింగ్ రోడ్ (ORR) వరకు హైద్రా అధికారాల పొడిగింపు

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/hydraa-to-extend-powers-till-outer-ring-road-orr/articleshow/112907623.cms>

[//timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/hydraa-to-extend-powers-till-outer-ring-road-orr/articleshow/112907623.cms](https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/hydraa-to-extend-powers-till-outer-ring-road-orr/articleshow/112907623.cms)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: విపత్తు నిర్వహణ

సందర్భం: హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ అసెట్స్ మానిటరింగ్ అండ్ ప్రొటెక్షన్ ఏజెన్సీ (HYDRAA).

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ అసెట్స్ మానిటరింగ్ అండ్ ప్రొటెక్షన్ ఏజెన్సీ (HYDRAA) పాత్రను మెరుగుపరిచింది.

హైద్రా చర్యలపై అవలోకనం

- హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ అసెట్స్ మానిటరింగ్ అండ్ ప్రొటెక్షన్ ఏజెన్సీ (హైద్రా) ప్రభావాన్ని పెంచేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం అనేక మార్పులను ప్రవేశపెట్టింది.

బాధ్యత పరిధి:

- నీటి వనరులు మరియు పార్కులు: హైదరాబాద్ ఔటర్ రింగ్ రోడ్ (ORR) పరిధిలోని అన్ని నీటి వనరులు, కాలువలు, ఉద్యానవనాలు మరియు ప్రభుత్వ భూభాగాల రక్షణ మరియు నిర్వహణకు ఇప్పుడు హైద్రా బాధ్యత వహిస్తుంది.
- సిటీ రిజర్వాయర్లు: గతంలో హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ సప్లై అండ్ సీవర్జ్ బోర్డు (HMWS&SB) నిర్వహించే జంట నగరాల రిజర్వాయర్లు, ఉస్మాన్ సాగర్ మరియు హిమాయత్ సాగర్లను కూడా ఏజెన్సీ పర్యవేక్షిస్తుంది.

ప్రస్తుత విధులు:

- చెరువుల సామర్థ్యం, ఫుల్ ట్యాంక్ లెవల్ (FTL) ప్రాంతాలు, బఫర్ జోన్లు మరియు ప్రభుత్వ భూములపై అక్రమ నిర్మాణాలపై హైద్రా చురుకుగా వ్యవహరిస్తోంది.

సాధికారత సమస్యలు:

- కొత్తగా స్థాపించబడినప్పటికీ, గత నెలలో మార్గదర్శకాలను జారీ చేసినప్పటికీ, పబ్లిక్ ప్రాపర్టీలపై రక్షణ చర్యలను సమర్థవంతంగా అమలు చేసే అధికారం HYDRAAకి మొదట్లో లేదు.
- ఏజెన్సీ పరిమిత అధికారాల కారణంగా సమస్యలను ఎదుర్కొంది, దీనిని హైకోర్టు గుర్తించింది.

ఇటీవలి పరిణామాలు:

- అధికారులతో సమావేశం: మునిసిపల్, రెవెన్యూ, పోలీసు, నీటిపారుదల, జిల్లా కలెక్టర్లతో సహా వివిధ శాఖల అధికారులతో ఇటీవల ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి శాంతికుమారి సమావేశమై హైద్రాను బలోపేతం చేయడంపై చర్చించారు.
- అదనపు అధికారాలు: FTL, బఫర్ జోన్లు, చెరువులు మరియు ప్రభుత్వ భూమిపై అసాధికారిక నిర్మాణాలకు తొలగింపులకు నోటీసులు జారీ చేసే అధికారం HYDRAAకి త్వరలో మంజూరు చేయబడుతుంది.

క్రమబద్ధీకరించబడిన ప్రక్రియలు:

- పలు విభాగాలు నోటీసులు జారీ చేయడం వల్ల తలెత్తే గందరగోళాన్ని తొలగించడానికి, మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ డిపార్ట్‌మెంట్ విధివిధానాలను ఖరారు చేస్తుంది, తద్వారా HYDRAA అన్ని తొలగింపు నోటీసులను ORR పరిమితుల్లోనే నిర్వహిస్తుంది.

సిబ్బంది మరియు వనరులు:

- అదనపు సిబ్బంది:పోలీసు, సర్వే మరియు నీటిపారుదల శాఖలకు చెందిన అధికారులు మరియు సిబ్బందితో కూడిన 72 బృందాలతో సహా హైద్రాకు అదనపు సిబ్బంది మద్దతు లభిస్తుంది.
- భవిష్యత్తు నిర్ణయాలు:అక్రమణలు మరియు అక్రమ నిర్మాణాలను తొలగించే బాధ్యత వహించిన హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ (HMDA) యొక్క ఎన్‌ఫోర్స్‌మెంట్ విభాగాన్ని ప్రభుత్వం కొనసాగిస్తుందా లేదా దానిని హైద్రాకు బదిలీ చేస్తుందా అనేది అస్పష్టంగానే ఉంది.

చిక్కులు మరియు తదుపరి దశలు

హైదరాబాద్ కోసం:

- ఈ మార్పులు బహిరంగ స్థలాలపై నియంత్రణను ఏకీకృతం చేయడం మరియు అక్రమ నిర్మాణాల తొలగింపుల అమలును మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి.
- HYDRAA కోసం కొత్త అధికారం : వనరులు, కీలకమైన పట్టణ ఆస్తులను నిర్వహించడంలో మరియు రక్షించడంలో సంస్థ ప్రభావాన్ని పెంచుతాయని భావిస్తున్నారు.

పౌరుల కోసం:

-

- నివాసితులు అక్రమణలు మరియు అనధికార నిర్మాణాలను పరిష్కరించడంలో హైద్రా బాధ్యత మరింత పెరిగినట్లైంది.
- ప్రభుత్వ భూములు మరియు నీటి వనరులకు సంబంధించిన సమస్యలను నిర్వహించడానికి మరింత సరళీకృత ప్రక్రియలు ఉండవచ్చు.

హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ అసెట్స్ మానిటరింగ్ అండ్ ప్రొటెక్షన్ ఏజెన్సీ (HYDRAA)

- హైదరాబాద్‌లోని విపత్తు ప్రతిస్పందన మరియు పట్టణ ఆస్తుల రక్షణకు సంబంధించిన సమస్యలను పరిష్కరించడానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం హైద్రాను స్థాపించింది.
- ముఖ్యంగా హైదరాబాద్‌లోని ఔటర్ రింగ్ రోడ్ (ORR) ప్రాంతంలో నీటి వనరులు, ఉద్యానవనాలు మరియు ప్రభుత్వ భూములతో సహా పబ్లిక్ ఆస్తులను పర్యవేక్షించడం మరియు రక్షించడం ఏజెన్సీ యొక్క ప్రధాన పాత్ర.

పని యొక్క పరిధి:

- ప్రజా ఆస్తుల రక్షణ:నీటి వనరులు, కాలువలు, ఉద్యానవనాలు మరియు ప్రభుత్వ భూభాగాల వంటి వివిధ ప్రజా ఆస్తులను పర్యవేక్షించడం మరియు రక్షించడం హైద్రా బాధ్యత.
- రిజర్వాయర్ల నిర్వహణ:గతంలో హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ సప్లై అండ్ సీవర్‌జీ బోర్డు (HMWS&SB) కింద ఉన్న జంట జలాశయాలు, ఉస్మాన్ సాగర్ మరియు హిమాయత్ సాగర్‌లపై సంస్థకి నియంత్రణ కేటాయించబడింది.

నైపుణ్యాభివృద్ధిలో శిక్షణ ఇచ్చేందుకు NSICతో భాగస్వామ్యం

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

[https://](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/29/telegana-partners-with-nsic-to-train-50k-youth-in-skill-development)

[/www.newindianexpress.com/states/telegana/2024](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/29/telegana-partners-with-nsic-to-train-50k-youth-in-skill-development)

[/Aug/29/telegana-partners-with-nsic-to-train-50k-](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/29/telegana-partners-with-nsic-to-train-50k-youth-in-skill-development)

[youth-in-skill-development](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/29/telegana-partners-with-nsic-to-train-50k-youth-in-skill-development)

TSPSC సీలబన్ టెచిక్యం: పాలన

సందర్భం: తెలంగాణలో నైపుణ్యాభివృద్ధి చొరవ

వార్తల్లో ఎందుకు

- జాతీయ చిన్న తరహా పరిశ్రమల సంస్థ (ఎన్ఎస్ఐసీ) సహకారంతో రానున్న మూడు, నాలుగేళ్లలో 50 వేల మంది యువతకు వివిధ రంగాల్లో నైపుణ్య శిక్షణ అందించనున్నట్లు ఐటీ, పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి శ్రీధర్ బాబు తెలిపారు.

తెలంగాణలో నైపుణ్యాభివృద్ధి చొరవ యొక్క అవలోకనం

- ఐటీ, పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి శ్రీధర్ బాబు నేతృత్వంలోని తెలంగాణ ప్రభుత్వం రానున్న మూడు, నాలుగేళ్లలో 50,000 మంది యువతకు నైపుణ్య శిక్షణ అందించాలనే లక్ష్యంతో ఒక ముఖ్యమైన కార్యక్రమాన్ని ప్రకటించింది.
- ఉపాధి అవకాశాలను పెంపొందించడానికి మరియు రాష్ట్రంలో చిన్న పరిశ్రమల వృద్ధికి తోడ్పడే విస్తృత ప్రయత్నంలో ఈ చొరవ ఒక భాగం.

చొరవ యొక్క ముఖ్య అంశాలు

1. **NSICతో సహకారం:**

- o భాగస్వామ్య వివరాలు: జాతీయ చిన్న తరహా పరిశ్రమల సంస్థ(ఎన్ఎస్ఐసీ) సహకారంతో ఈ కార్యక్రమం జరుగుతోంది. ఎన్ఎస్ఐసీ, తెలంగాణ పరిశ్రమలు మరియు వాణిజ్య శాఖ మధ్య ఎంఓయూ (మెమోరాండమ్ ఆఫ్ అండర్ స్టాండింగ్) కుదిరింది.
- o **NSIC** పాత్ర: యువతకు నైపుణ్య శిక్షణను అందించే బాధ్యత ఎన్ఎస్ఐసీకి ఉంటుంది. అదనంగా, ఈ వ్యాపారాల విజయం మరియు స్థిరత్వానికి, కీలకమైన

Ministry of
Skill Development
And Entrepreneurship

ముడి పదార్థాల సేకరణ మరియు వారి ఉత్పత్తుల మార్కెటింగ్లో చిన్న పరిశ్రమలకు కార్పొరేషన్ సహాయం చేస్తుంది.

2. 'తేజస్' కార్యక్రమం పరిచయం:

- o ప్రోగ్రామ్ పేరు: ఈ చొరవ తేజస్ (తెలంగాణ ఎంటర్ప్రెన్యూర్స్ జర్నీ ఫర్ ఆస్పిరేషన్స్ అండ్ అచీవింగ్ సక్సెస్)గా ముద్రించబడింది.
- o దృష్టి: తేజస్ కార్యక్రమం వ్యవస్థాపకతను పెంపొందించడానికి మరియు వ్యక్తులకు అవసరమైన నైపుణ్యాలను అందించడానికి రూపొందించబడింది, ప్రత్యేకించి జిల్లా స్థాయిలో, చిన్న మరియు మధ్య తరహా పరిశ్రమలు, శిక్షణ పొందిన మానవ వనరులకు ప్రాప్యతను కలిగి ఉన్నాయని నిర్ధారిస్తుంది.

3. చిన్న పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యత:

- o చిన్న పరిశ్రమలకు మద్దతు: ఉపాధి అవకాశాల కల్పనకు చిన్న పరిశ్రమలే కీలకమని మంత్రి శ్రీధర్ బాబు ఉద్ఘాటించారు. అందువల్ల, రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థలో కీలక పాత్ర పోషిస్తున్న ఈ పరిశ్రమల పెరుగుదల మరియు విస్తరణకు మద్దతు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది.
- o మొదటి సారి ఒప్పందం: తెలంగాణ ప్రభుత్వంతో ఎన్ఎస్ఐసీ ఇలాంటి ఒప్పందం కుదుర్చుకోవడం ఇదే తొలిసారి అని, రాష్ట్రంలో చిన్న తరహా పారిశ్రామిక రంగాన్ని బలోపేతం చేయడంలో ఇది ఒక ముఖ్యమైన ముందడుగు అని మంత్రి హైలైట్ చేశారు.

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

UN మరియు మెలిండా గేట్స్ ఫౌండేషన్ ప్రమేయం

మహిళలు మరియు చిన్న తరహా పరిశ్రమలపై అధ్యయనం:

- సహకారం: ఐక్యరాజ్యసమితి (UN), Melinda Gates Foundation భాగస్వామ్యంతో తెలంగాణలో అధ్యయనం నిర్వహించనుంది.
- లక్ష్యం: సమగ్ర ఆర్థికాభివృద్ధికి కీలకమైన వ్యవసాయ ఆహార వ్యవస్థలో, మహిళలు మరియు చిన్న తరహా పరిశ్రమల

భాగస్వామ్యాన్ని పెంచే అవకాశాలను ఈ అధ్యయనం అన్వేషిస్తుంది.

ఉన్నత స్థాయి సమావేశం: ఈ సహకారంపై చర్చించేందుకు ఐక్యరాజ్యసమితి ఎకనామిక్ అండ్ సోషల్ కమిషన్ ఫర్ ఆసియా అండ్ పసిఫిక్ (ESCAP) యొక్క UN ఎగ్జిక్యూటివ్ సెక్రటరీ అర్మిదా సల్సియా అలిస్టాబానా సచివాలయంలో మంత్రి శ్రీధర్ బాబుతో సమావేశమయ్యారు.

ఆర్థిక వ్యవస్థ & అభివృద్ధి

తెలంగాణ బడ్జెట్ 2024-25 ముఖ్యాంశాలు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-government-presents-state-budget-with-total-outlay-of-291-lakh-crore/article68444628.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-government-presents-state-budget-with-total-outlay-of-291-lakh-crore/article68444628.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-government-presents-state-budget-with-total-outlay-of-291-lakh-crore/article68444628.ece)

TSPSC సిలబస్ టెచిన్యం: తెలంగాణ బడ్జెట్, ప్రస్తుత ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరానికి తెలంగాణ బడ్జెట్ వార్షికో ఎండుకు

- తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ₹2.91 లక్షల కోట్ల బడ్జెట్ను సమర్పించింది.

తెలంగాణ బడ్జెట్ అవలోకనం

- తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంక్షేమం, వ్యవసాయం మరియు అనుబంధ రంగాలపై దృష్టి సారించి 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ₹2.91 లక్షల కోట్ల బడ్జెట్ను సమర్పించింది.
- జూలై 25, 2024న ఆర్థిక మంత్రి మల్లు భట్టి విక్రమార్క బడ్జెట్ను ప్రవేశపెట్టారు.
- తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆర్థిక మంత్రి మల్లు భట్టి విక్రమార్క దశాబ్దకాలంగా భారత రాష్ట్ర సమితి (బీఆర్ఎస్) పాలనలో గ్రామీణ స్థానిక సంస్థల నిర్లక్ష్యానికి ఉద్ఘాటించారు.

ఆర్థిక సారాంశం

- మొత్తం బడ్జెట్: ₹2.91 లక్షల కోట్లు
- ఆదాయ వ్యయం: ₹2.2 లక్షల కోట్లు
- మూలధన వ్యయం: ₹33,487 కోట్లు
- ప్రణా రుణ అంచనాలు: ₹62,112 కోట్లు
- రుణ చెల్లింపు భాగం: ₹17,101 కోట్లు
- రెవెన్యూ మిగులు: ₹297 కోట్లు
- ఆర్థిక లోటు: ₹49,255 కోట్లు
- ప్రాథమిక లోటు: ₹31,525 కోట్లు

రంగాలవారీగా కేటాయింపులు

- బడ్జెట్ గణనీయమైన కేటాయింపులతో కీలక రంగాలకు ప్రాధాన్యతనిస్తుంది:
- వ్యవసాయం: ₹72,569 కోట్లు (మొత్తం ఖర్చులో నాలుగో వంతు)
- షెడ్యూల్డ్ కులాల అభివృద్ధి: ₹33,124 కోట్లు

- షెడ్యూల్డ్ తెగ అభివృద్ధి: ₹17,056 కోట్లు
- పంచాయతీ రాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి: ₹29,816 కోట్లు
- నీటిపారుదల: ₹22,301 కోట్లు
- విద్య: ₹21,292 కోట్లు
- శక్తి: ₹16,410 కోట్లు
- వైద్య మరియు ఆరోగ్యం: ₹11,468 కోట్లు

పట్టణాభివృద్ధి

- గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (GHMC) మరియు హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ (HMDA): ₹10,000 కోట్లు
- ప్రాంతీయ రింగ్ రోడ్లు అభివృద్ధి: ₹1,525 కోట్లు
- హోం శాఖ: ₹9,654 కోట్లు
- ఆదాయ అంచనాలు
- సొంత పన్ను రాబడి: ₹1.38 లక్షల కోట్లు
- పన్నేతర ఆదాయం: ₹35,208 కోట్లు
- కేంద్ర పన్నుల్లో రాష్ట్ర వాటా: ₹26,216 కోట్లు
- కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి సహాయాలు మరియు విరాళాలు: ₹21,636 కోట్లు
- రాష్ట్ర ఎక్సైజ్ ఆదాయం: ₹25,617 కోట్లు
- స్థాంపులు మరియు రిజిస్ట్రేషన్ ద్వారా ఆదాయం: ₹18,244 కోట్లు
- వస్తువులపై పన్నుల ద్వారా రాబడి: ₹68,273 కోట్లు
- సాధారణ సేవల ద్వారా రాబడి (పన్నేతర): ₹25,817 కోట్లు

విశ్లేషణ

- వ్యవసాయంపై దృష్టి: వ్యవసాయానికి ₹72,569 కోట్ల కేటాయింపు ద్వారా రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థకు వెన్నెముకగా ఉండే రంగానికి మద్దతు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వ ప్రాధాన్యతను సూచిస్తుంది.
- సంక్షేమ కార్యక్రమాలు: సామాజిక సమానత్వానికి

నిబద్ధతను చూపుతూ, షెడ్యూల్డ్ కులాలు మరియు షెడ్యూల్డ్ తెగల అభివృద్ధికి గణనీయమైన నిధులు మళ్లించబడ్డాయి.

- గ్రామీణాభివృద్ధి: పంచాయతీ రాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధికి కేటాయింపులు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మౌలిక సదుపాయాలు మరియు జీవన నాణ్యతను పెంపొందించడంపై ప్రభుత్వ దృష్టిని చెబుతున్నాయి.
- మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులు: నీటిపారుదల, పట్టణాభివృద్ధి మరియు రహదారి మౌలిక సదుపాయాలపై పెట్టుబడులు కనెక్టివిటీ మరియు మౌలిక సదుపాయాలను పెంచాలనే రాష్ట్ర ఉద్దేశాన్ని హైలైట్ చేస్తాయి.
- రుణ ఆధారపడటం: రుణాలపై ఆధారపడటం మరియు అధిక ద్రవ్యలోటు ఆర్థిక సవాళ్ల వైపు దృష్టి సారీస్తుంది, అయితే రెవెన్యూ మిగులు వివేకవంతమైన ఆర్థిక నిర్వహణను సూచిస్తుంది.

పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి

- కేటాయింపు: ₹29,816 కోట్లు
- హైలైట్ చేయబడిన సమస్యలు: మిషన్ భగీరథ ప్రాజెక్ట్ లో గణనీయమైన పెట్టుబడులు ఉన్నప్పటికీ, అమలులో లోపాల కారణంగా చాలా గ్రామీణ ప్రాంతాలకు ఇప్పటికీ తాగునీరు లేదు.
- సర్వే ఫలితాలు: జూన్ 2024లో నిర్వహించిన ఒక సమగ్ర సర్వేలో అనేక కుటుంబాలు ఫంక్షనల్ ట్యూప్ కనెక్షన్లు లేనివిగా వెల్లడయ్యాయి.
- తీసుకున్న చర్యలు:
  - నారాయణపూర్ డ్యాం నుంచి 2 టీఎంసీల నీటి సోర్సింగ్.
  - ములుగు, భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లాల్లోని మారుమూల ప్రాంతాల్లో కొత్త బోర్ వెల్లులు, చేతి పంపులు ఏర్పాటు చేయడం.
  - అన్ని గ్రామీణ గృహాలు, పాఠశాలలు,

అంగన్వాడీ కేంద్రాలు మరియు ప్రభుత్వ సంస్థలకు సురక్షితమైన త్రాగునీటిని నిర్ధారించడానికి గ్రామ పంచాయతీలచే నిర్వహించబడే నీటి సౌకర్యాల నిర్వహణ.

ఇందిరా మహిళా శక్తి పథకం

- **లక్ష్యం:** 63 లక్షల మంది మహిళలకు సాధికారత కల్పించి, వారిని విజయవంతమైన పారిశ్రామికవేత్తలుగా మార్చడం.
- **లక్షిత పెట్టుబడి:** ₹1 లక్ష కోట్లు
- **మద్దతు అందించబడింది:**
  - నైపుణ్య శిక్షణ, బ్రాండింగ్ మరియు మార్కెటింగ్ మద్దతు.
  - ప్రతి అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంలో ఉమ్మడి ప్రాసెసింగ్ కేంద్రాలు మరియు చిన్న తరహా పారిశ్రామిక పార్కుల ఏర్పాటు.
- **లోన్ ఇన్సూరెన్స్ ప్రోగ్రామ్ :** మార్చిలో ప్రవేశపెట్టబడింది. సొసైటీ సభ్యుడు మరణించిన తర్వాత ₹2 లక్షల వరకు రుణ మాఫీని అందిస్తోంది. ఇందుకోసం స్త్రీ నిధికి ₹50.41 కోట్ల కేటాయింపులు జరిగాయి.

స్వయం సహాయక బృందాలు (SHGలు)

- **వార్షిక కేటాయింపు:** వచ్చే ఐదేళ్లకు ₹20,000 కోట్లు.
- **లక్ష్యం:** మహిళా పారిశ్రామికవేత్తల్లో ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా స్వయం సహాయక సంఘాలకు వడ్డీ రహిత రుణాలను అందించడం.
- **బీమా కవరేజీ:** SHGలలోని 63.86 లక్షల మంది మహిళల్లో, ప్రతి సభ్యునికి ₹10 లక్షల ప్రమాద జీవిత బీమా.
- **అదనపు మద్దతు:**
  - పాఠశాల యూనిఫాంలను కుట్టించే ఉద్యోగం ద్వారా, SHG కి చెందిన 29,680 మంది సభ్యులు

లబ్ధిపొందారు. వీరు దాదాపు ₹50 కోట్ల ఆదాయాన్ని ఆర్జించారు.

- మాదాపూర్లో ద్వారా మహిళా బజార్ ఏర్పాటు.
- ప్రాజెక్టు కోసం ఇప్పటికే కేటాయించిన భూమి.

విద్యా బడ్జెట్ యొక్క అవలోకనం

- తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరానికి , విద్యా బడ్జెట్ను 11.5% పెంచింది, మొత్తం కేటాయింపు ₹21,292 కోట్లతో, గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో ₹19,093 కోట్లు.
- పాఠశాలలు మరియు కళాశాలల్లో ప్రమాణాలను పెంచడం మరియు అవసరమైన సౌకర్యాలను కల్పించడం ద్వారా విద్యా రంగాన్ని మెరుగుపరచడంలో ప్రభుత్వ నిబద్ధతను ఇది ప్రతిబింబిస్తుంది.

నియామకాలు మరియు మౌలిక సదుపాయాలు

- **ఉపాధ్యాయుల నియామకం:**
  - మెగా డిస్ట్రిక్ట్ సెలక్షన్ కమిటీ (DSC) నియామకాలు, ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో ప్రస్తుతం ఉన్న 11,062 ఉపాధ్యాయ ఖాళీలను భర్తీ చేస్తుంది.
  - పేద మరియు మధ్యతరగతి విద్యార్థులకు నాణ్యమైన విద్యను అందించడం ద్వారా విద్యార్థుల సంఖ్యతో ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యను సమలేఖనం చేయడం ఈ చొరవ లక్ష్యం.
- **విశ్వవిద్యాలయ స్వయంప్రతిపత్తి మరియు అభివృద్ధి:**
  - గతంలో యూనివర్సిటీలను ఇన్చార్జి నియామకాలతో నిర్వహించే పద్ధతిని మార్చి, పూర్తిస్థాయి వీసీలను నియమించడం ద్వారా యూనివర్సిటీ స్వయంప్రతిపత్తిని పునరుద్ధరించాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.
- **మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి:** మొత్తం కేటాయింపు: ₹500 కోట్లు

- నిర్దిష్ట కేటాయింపులు:
  - ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ: ₹ 100 కోట్లు
  - మహిళా విశ్వవిద్యాలయం: ₹ 100 కోట్లు
  - మిగిలిన మొత్తం: కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం మరియు ఇతర సంస్థలకు

పారిశ్రామిక శిక్షణా సంస్థల పరివర్తన (ITIలు)

- టాటా టెక్నాలజీస్ లిమిటెడ్తో సహకారం:
  - 65 ప్రభుత్వ ఐటీఐలను సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్ గా అప్ గ్రేడ్ చేస్తారు.
  - ఆరు కొత్త దీర్ఘకాలిక కోర్సుల పరిచయం మరియు ఏటా 5,860 మంది విద్యార్థులకు శిక్షణ.
  - స్వల్పకాలిక కోర్సులు ఏటా అదనంగా 31,200 మంది విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇస్తాయి.
  - టాటా టెక్నాలజీస్ లిమిటెడ్ ద్వారా ఆధునిక సాంకేతిక పరికరాలు మరియు నిపుణులైన శిక్షకులను అందించనున్నారు.
  - ట్రైనీలకు ఉపాధి కల్పించడంలో టాటా టెక్నాలజీస్ లిమిటెడ్ సహాయం చేస్తుంది.
- పబ్లిక్-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యం:
  - మొత్తం ప్రాజెక్ట్ వ్యయం: ₹ 2,324.2 కోట్లు
  - ప్రభుత్వ సహకారం: ₹ 307.95 కోట్లు
  - మిగిలిన నిధులు: టాటా టెక్నాలజీస్ లిమిటెడ్ దాని CSR ప్రోగ్రామ్ ద్వారా కవర్ చేయబడింది.
  - బడ్జెట్ కేటాయింపు: ఈ ప్రాజెక్ట్ కోసం ₹ 300

కోట్లు

- భవిష్యత్తు ప్రణాళికలు:
  - పూర్తికాల వైస్-చాన్సలర్ల నియామకం కోసం శోధన కమిటీలను ఏర్పాటు చేయడం.
  - యూనివర్సిటీ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధిపై దృష్టి పెట్టడం.
  - మెరుగైన వృత్తి శిక్షణ మరియు ఉపాధి అవకాశాలను అందించడానికి ITIలను మెరుగుపరచడం.

ప్రజా రవాణా చర్యల యొక్క అవలోకనం

- ఆర్థిక మంత్రి మల్లు భట్టి విక్రమార్క 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరానికి తెలంగాణ రాష్ట్ర బడ్జెట్ను సమర్పిస్తూ జూలై 25, 2024న తన ప్రసంగంలో ముఖ్యమైన ప్రజా రవాణా చర్యలను హైలైట్ చేశారు.
- తెలంగాణ రాష్ట్ర రోడ్డు రవాణా సంస్థ (టీఎస్ఆర్టీసీ) బస్సుల్లో మహిళలకు ఉచిత ప్రయాణాన్ని అందించే మహాలక్ష్మి పథకంపై కీలక దృష్టి సారించింది.

మహాలక్ష్మి పథకం వివరాలు

- **లక్ష్యం:** TSRTC బస్సుల్లో మహిళలకు ఉచిత ప్రయాణం కల్పించడం.
- **ప్రభావం:** టీఎస్ఆర్టీసీ బస్సుల్లో మహిళలు 68.60 కోట్ల ట్రిప్పులు చేసేందుకు ఈ పథకం దారితీసింది.
- **మహిళలకు పొదుపు:** ఉచిత ప్రయాణ సౌకర్యం వల్ల రాష్ట్రంలోని మహిళలకు ₹ 2,351 కోట్లు ఆదా అయింది.

ఆర్థిక అంశాలు

- **రీయింబర్స్‌మెంట్:** ఉచిత ప్రయాణాన్ని అందించడం కోసం TSRTC చెల్లించే మొత్తాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నెలవారీ ప్రాతిపదికన తిరిగి చెల్లిస్తుంది. పథకం యొక్క స్థిరత్వానికి ఈ ఆర్థిక మద్దతు కీలకం . TSRTC నిర్వహణ ఖర్చులను నిర్వహించడంలో సహాయపడుతుంది.
- **బిలియన్ డాలర్ కార్పొరేషన్‌గా రూపాంతరం:** ఈ పథకం TSRTC యొక్క బిలియన్-డాలర్ కార్పొరేషన్‌గా అవతరించడం యొక్క లక్ష్యానికి దోహదపడుతోంది, ఇది సంస్థ యొక్క వృద్ధి మరియు పెరిగిన ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని సూచిస్తుంది.

ఆర్థిక మరియు సామాజిక ప్రభావం

- **ఆర్థిక ప్రయోజనాలు:** పెరిగిన చైతన్యాన్ని సులభతరం చేయడం ద్వారా రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థకు పరోక్షంగా ఉచిత ప్రయాణ పథకం మద్దతు ఇస్తోంది. మహిళలు పర్యాటక ప్రదేశాలు, దేవాలయాలు మరియు స్నేహితులు మరియు బంధువులను సందర్శించడానికి ఈ పథకాన్ని ఉపయోగిస్తున్నారు, స్థానిక పర్యాటకం మరియు వాణిజ్యాన్ని పెంచుతున్నారు.
- **సామాజిక ప్రయోజనాలు:** ఈ పథకానికి రాష్ట్రంలోని మహిళల నుండి మంచి ఆదరణ పొందింది, వివిధ సేవలు మరియు అవకాశాలకు వారి ప్రాప్యతను మెరుగుపరుస్తుంది మరియు వారి మొత్తం జీవన నాణ్యతను మెరుగుపరుస్తుంది.

తెలంగాణ మొత్తం ప్రజా రుణం

- **ప్రస్తుత అంచనా:** ఆర్థిక సంవత్సరం ముగిసే నాటికి తెలంగాణ మొత్తం ప్రజా రుణం ₹ 4.5 లక్షల కోట్లకు మించి ఉంటుందని అంచనా.
- **రుణం నుండి GSDP నిష్పత్తి:** స్థూల రాష్ట్ర దేశీయోత్పత్తి (GSDP)కి ప్రజా రుణాల నిష్పత్తి 27.4% చట్టబద్ధమైన పరిమితిలోనే ఉంటుందని భావిస్తున్నారు. మొత్తం రుణం గణనీయంగా ఉన్నప్పటికీ, రాష్ట్ర ఆర్థిక ఉత్పత్తికి సంబంధించి అనుమతించదగిన పరిమితుల్లోనే

నిర్వహించబడుతుందని ఇది సూచిస్తుంది.

రుణ మూలాలు మరియు మొత్తాలు

- **ఓపెన్ మార్కెట్ రుణాలు:**
  - **ప్రణాళిక చేయబడిన మొత్తం:** ₹ 57,112 కోట్లు.
  - **ప్రయోజనం:** ఈ రుణాలను సాధారణంగా సాధారణ బడ్జెట్ అవసరాలు మరియు అవస్థాపన ప్రాజెక్టులకు ఆర్థిక సహాయం చేయడానికి ఉపయోగిస్తారు. బహిరంగ మార్కెట్‌లో బాండ్లు లేదా సెక్యూరిటీలను జారీ చేస్తాయి.
- **భారత ప్రభుత్వం నుండి రుణాలు:**
  - **ప్రణాళిక చేయబడిన మొత్తం:** ₹ 3,900 కోట్లు.
  - **ప్రయోజనం:** ఈ నిధులు సాధారణంగా నిర్దిష్ట కేంద్ర పథకాల కోసం లేదా కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రాధాన్యతలకు అనుగుణంగా ఉండే రాష్ట్ర-స్థాయి కార్యక్రమాలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి స్వీకరించబడతాయి.
- **ఇతర రుణాలు:**
  - **ప్రణాళిక చేయబడిన మొత్తం:** ₹ 1,000 కోట్లు.
  - **ప్రయోజనం:** అంతర్జాతీయ ఆర్థిక సంస్థలు లేదా డెవలప్‌మెంట్ బ్యాంకులతో సహా, పేర్కొనబడని అనేక ఇతర వనరుల నుండి రుణాలను కలిగి ఉంటుంది.

అంచనా వేసిన ఋణ విభజన

- **ఓపెన్ మార్కెట్ రుణాలు:**
  - **అంచనా వేసిన మొత్తం:** ₹ 3.58 లక్షల కోట్లు.
  - **వివరాలు:** ఇది ఆర్థిక సంవత్సరం చివరి నాటికి మార్కెట్ రుణాల సంచిత మొత్తాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది, ఫైనాన్సింగ్ కోసం ఈ మూలంపై ఆధారపడటాన్ని హైలైట్ చేస్తుంది.
- **కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి రుణాలు:**
  - **అంచనా వేసిన మొత్తం:** ₹ 21,559 కోట్లు.
  - **వివరాలు:** ఈ సంఖ్య కేంద్ర-రాష్ట్ర ఉమ్మడి ఫైనాన్సింగ్ అవసరమయ్యే నిర్దిష్ట ప్రాజెక్టులు లేదా పథకాలకు సంభావ్యంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం

అందించే నిధులను కలిగి ఉంటుంది.

- **స్వయంప్రతిపత్త సంస్థలు మరియు ఇతరుల నుండి రుణాలు:**
  - అంచనా వేసిన మొత్తం: ₹11,098 కోట్లు.
  - **పోలిక:** ఇది మునుపటి సంవత్సరం ₹13,095 కోట్లతో పోలిస్తే తగ్గుదల, ఈ మూలాల నుండి రుణాలు తీసుకోవడంలో తగ్గుదలని సూచిస్తుంది.
- **ప్రత్యేక సెక్యూరిటీల నుండి రుణాలు (ఉదా, చిన్న పొదుపులు, ప్రావిడెంట్ ఫండ్లు):**
  - అంచనా వేసిన మొత్తం: ₹20,162 కోట్లు.
  - **పోలిక:** ఇది మునుపటి సంవత్సరంలోని ₹20,673 కోట్ల నుండి స్వల్ప తగ్గుదల, ఇది నిధుల కోసం వ్యూహంలో మార్పు లేదా ఈ సెక్యూరిటీలపై ఆధారపడటం తగ్గడాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.
- **రిజర్వ్ ఫండ్స్ మరియు డిపాజిట్లకు సంబంధించిన పబ్లిక్ డెబ్ట్ బాకీ:**
  - అంచనా వేసిన మొత్తం: ₹39,558 కోట్లు.
  - **పోలిక:** ఇది ₹35,473 కోట్ల నుండి పెరుగుదలను సూచిస్తుంది, ఇది రిజర్వ్లో ఉన్న నిధులు లేదా మొత్తం రుణానికి దోహదపడే డిపాజిట్లలో పెరుగుదలను సూచిస్తుంది.

బడ్జెట్ కేటాయింపులు

రుణ సేవ:

- **నిబంధన:** ₹17,731 కోట్లు.
- **ప్రయోజనం:** ఈ మొత్తం రాష్ట్ర ప్రభుత్వ రుణంపై వడ్డీ చెల్లింపులు మరియు అసలు తిరిగి చెల్లించడానికి కేటాయించబడుతుంది. ఆర్థిక ఆరోగ్యం మరియు క్రెడిట్ యోగ్యతను కాపాడుకోవడానికి రుణ సేవలకు తగిన

కేటాయింపు చాలా కీలకం.

అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసెస్:

- **నిబంధన:** ₹11,492 కోట్లు.
- **ప్రయోజనం:** ఈ కేటాయింపు జీతాలు, మౌలిక సదుపాయాలు మరియు నిర్వహణ ఖర్చులతో సహా రాష్ట్ర పరిపాలనా సేవల పనితీరు కోసం ఉపయోగించబడుతుంది.

అభివృద్ధి వ్యయం:

- **నిబంధన:** ₹1.77 లక్షల కోట్లు.
- **ప్రయోజనం:** ఈ గణనీయమైన కేటాయింపు మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులు, ఆరోగ్యం, విద్య మరియు ఇతర వృద్ధి-ఆధారిత కార్యక్రమాలు వంటి అభివృద్ధి కార్యకలాపాలకు ఉద్దేశించబడింది. ఇది ప్రజా సేవలను మెరుగుపరచడానికి మరియు ఆర్థిక వృద్ధిని ప్రేరేపించడానికి రాష్ట్ర నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

విశ్లేషణ

2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరానికి తెలంగాణ రాష్ట్ర బడ్జెట్ అభివృద్ధి మరియు పరిపాలనా సామర్థ్యంపై దృష్టి సారినూ ప్రజా రుణ నిర్వహణకు సమగ్ర విధానాన్ని వెల్లడిస్తోంది:

- **రుణ నిర్వహణ:** రుణాలు మరియు రుణ సేవలకు నిర్మాణాత్మక విధానంతో రాష్ట్రం పెద్ద మొత్తంలో రుణాన్ని నిర్వహిస్తోంది.
- **నిధుల మూలాలు:** బహిరంగ మార్కెట్ రుణాలు మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వ రుణాలపై ఆధారపడటం ఆర్థిక అవసరాలను తీర్చడానికి సమతుల్య వ్యూహాన్ని సూచిస్తుంది.

అభివృద్ధి దృష్టి: మౌలిక సదుపాయాలు మరియు వృద్ధిపై ప్రభుత్వ ప్రాధాన్యతను ఎత్తిచూపుతూ అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులకు గణనీయమైన వనరులు కేటాయించబడతాయి

పెరుగుతున్న తలసరి ఆదాయం - జిల్లాల మధ్య తీవ్రమవుతున్న అసమానతలు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/teleganatan-ganas-per-capita-income-spikes-but-disparity-among-districts-deepens/article68446225.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/teleganatan-ganas-per-capita-income-spikes-but-disparity-among-districts-deepens/article68446225.ece](https://www.thehindu.com/news/national/teleganatan-ganas-per-capita-income-spikes-but-disparity-among-districts-deepens/article68446225.ece)

TSPSC సీలబస్ టెచిన్యం: ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: తెలంగాణ బడ్జెట్

వార్తల్లో ఎందుకు

- రాష్ట్రంలో మొత్తం ఆర్థిక వృద్ధి మరియు అభివృద్ధిని ప్రతిబింబిస్తూ తలసరి ఆదాయంలో తెలంగాణ గణనీయమైన పెరుగుదలను చవిచూసింది.

కీలక డేటా పాయింట్లు:

- గత దశాబ్దంలో వేగవంతమైన ఆర్థిక వృద్ధిని ప్రతిబింబిస్తూ తెలంగాణ తలసరి ఆదాయంలో గణనీయమైన పెరుగుదలను సాధించింది. అయినప్పటికీ, ఈ శ్రేయస్సు రాష్ట్రమంతటా సమానంగా పంపిణీ చేయబడలేదు, దాని జిల్లాల మధ్య గణనీయమైన అసమానతలకు దారితీసింది.
- బడ్జెట్ కేటాయింపు వృద్ధి:** 2014-15లో మొత్తం బడ్జెట్ కేటాయింపు ₹1,00,637 కోట్ల నుండి 2024-25లో ₹2,91,159 కోట్లకు, ఆర్థిక వృద్ధిలో క్వాంటం లీప్ ను ప్రదర్శిస్తుంది.
- తలసరి ఆదాయం పెరుగుదల:** తలసరి ఆదాయం 2014-15లో ₹1,24,104 నుండి 2024-25లో ₹3,47,299కి పెరిగింది.
- జాతీయ పోలిక:** తెలంగాణ తలసరి ఆదాయం ₹3,47,299, ఇది జాతీయ సగటు ₹1,83,236 కంటే ₹1,64,063 ఎక్కువ.

జిల్లాల మధ్య అసమానత:

- రంగా రెడ్డి వర్సెస్ వికారాబాద్: రంగా రెడ్డి జిల్లా తలసరి

ఆదాయం ₹9,46,862, అయితే వికారాబాద్ తలసరి ఆదాయం ₹1,80,241 మాత్రమే, ఇది స్థూల ఆర్థిక అసమానతలను ఎత్తి చూపుతోంది.

- మానవ అభివృద్ధిపై ప్రభావం:** మానవాభివృద్ధి సూచికలలో అసమానతలు వ్యక్తమయ్యాయి, ఖమ్మం వంటి జిల్లాల్లో 22.1% మంది పిల్లలు ఏ పాఠశాలలోనూ చేరలేదు, ఇది జాతీయ సగటు 13.2% కంటే ఎక్కువగా ఉంది.

సవాళ్లు మరియు చిక్కులు:

- నిరుద్యోగం:** అధిక శ్రామిక శక్తి భాగస్వామ్య రేటు (LFPR) ఉన్నప్పటికీ, జాతీయ సగటుతో పోలిస్తే రాష్ట్రం అధిక నిరుద్యోగిత రేటును ఎదుర్కొంటోంది.
- విద్యా నిధులు:** ఆర్థిక వృద్ధి ఉన్నప్పటికీ, విద్యకు కేటాయింపు మొత్తం బడ్జెట్ లో 7.31% వద్ద ఉంది, ఇది జాతీయ సగటు 15.2% కంటే తక్కువగా ఉంది. 2014-15లో 10.89% కేటాయింపు.
- వ్యవసాయ ఉత్పత్తి:** వ్యవసాయ ఉత్పత్తి 2014-15లో 72.18 లక్షల టన్నుల నుండి 2022-23 నాటికి 207.08 లక్షల టన్నులకు మూడు రెట్లు పెరిగింది, సాగు విస్తీర్ణం దాదాపు 59.89 లక్షల హెక్టార్లకు పెరిగింది.

ప్రభుత్వ స్పందన:

- అసమానతను పరిష్కరించడం: జిల్లాల మధ్య ఆర్థిక

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

లోటును తగ్గించేందుకు చర్యలు తీసుకుంటామని ఆర్థిక మంత్రి మల్లు భట్టి విక్రమార్క హామీ ఇచ్చారు.

- **విద్యా సంస్కరణలు:** మహిళా శిశు అభివృద్ధి శాఖకు ₹2,736 కోట్ల బడ్జెట్తో అంగన్వాడీ కేంద్రాలను ప్రీ స్కూల్లుగా మార్చేందుకు ప్రణాళికలు సిద్ధం చేశారు.

ముగింపు:

- తలసరి ఆదాయంలో పెరుగుదల తెలంగాణ ఆర్థిక చైతన్యాన్ని హైలైట్ చేస్తుంది, అయితే జిల్లాల మధ్య

పెరుగుతున్న అసమానతలు సమ్మిళిత వృద్ధిని నిర్ధారించడానికి లక్ష్య విధానాల అవసరాన్ని నొక్కి చెబుతున్నాయి.

రాష్ట్రంలో స్థిరమైన ఆర్థిక పురోగతి మరియు సామాజిక సమానత్వాన్ని సాధించడానికి విద్య, ఉద్యోగాల కల్పన మరియు సమతుల్య ప్రాంతీయ అభివృద్ధిలో పెట్టుబడి పెంపుదల ద్వారా ఈ అసమానతలను పరిష్కరించడం చాలా కీలకం.

హైదరాబాద్ పరివర్తనకు రూ.10,000 కోట్లు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

[https:](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/26/telegana-allocates-historic-rs-10000-crore-for-hyderabad-tansformation)

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/26/telegana-allocates-historic-rs-10000-crore-for-hyderabad-tansformation)

[/Jul/26/telegana-allocates-historic-rs-10000-](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/26/telegana-allocates-historic-rs-10000-crore-for-hyderabad-tansformation)

[crore-for-hyderabad-tansformation](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/26/telegana-allocates-historic-rs-10000-crore-for-hyderabad-tansformation)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: హైదరాబాద్ కు తెలంగాణ బడ్జెట్ కేటాయింపు

వార్తల్లో ఎండుకు

- హైదరాబాద్ అభివృద్ధికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ.10 వేల కోట్లు కేటాయించింది

కేటాయింపు యొక్క అవలోకనం

- తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత హైదరాబాద్ లో అతిపెద్ద పెట్టుబడిగా గుర్తించిన తెలంగాణ ప్రభుత్వం హైదరాబాద్ అభివృద్ధికి ₹10,000 కోట్లు కేటాయించింది.
- హైదరాబాద్ ను ప్రపంచంలోనే అత్యంత నివాసయోగ్యమైన నగరల్లో ఒకటిగా మార్చడమే లక్ష్యం.
- ఆర్థిక మంత్రి భట్టి విక్రమార్క, తెలంగాణ సమగ్ర అభివృద్ధికి, హైదరాబాద్ అభివృద్ధి యొక్క ప్రాముఖ్యతను చెప్పారు, ఈ అపూర్వమైన కేటాయింపు

నగర భవిష్యత్ లో వ్యూహాత్మక పెట్టుబడిని ప్రతిబింబిస్తుందని పేర్కొన్నారు.

ప్రధాన కేటాయింపులు

1. నగర సేవల మెరుగుదల:
  - GHMC (గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్): ₹3,065 కోట్లు
  - HMWSSB (హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ వాటర్ సప్లై అండ్ సీవరేజ్ బోర్డు): ₹3,385 కోట్లు
  - హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ డెవలప్ మెంట్ అథారిటీ: ₹500 కోట్లు
2. ప్రణా రవాణా:
  - మెట్రో విస్తరణ:
    - పాత నగరానికి (ఓల్డ్ సిటీ) పొడిగింపు: ₹500

కోట్లు

- విమానాశ్రయానికి పొడిగింపు: ₹100 కోట్లు
- మొత్తం మెట్రో రైలు అభివృద్ధి: ₹500 కోట్లు
- ఔటర్ రింగ్ రోడ్: ₹200 కోట్లు
- MMTS (మల్టీ-మోడల్ ట్రాన్స్పోర్ట్ సిస్టమ్): ₹50 కోట్లు

3. విపత్తు నిర్వహణ:

- హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రిలీఫ్ అండ్ అసెట్ ప్రొటెక్షన్ ఏజెన్సీ (హైద్రా): ₹200 కోట్లు

4. మూసీ రివర్ ప్రాజెక్ట్ అభివృద్ధి:

- ప్రాజెక్ట్ కేటాయింపు: ₹1,500 కోట్లు
- లక్ష్యం: మూసీ నది పర్యావరణ వ్యవస్థను పునరుద్ధరించడానికి, 110 కి.మీ పట్టణ ప్రాంతాన్ని మెరుగుపరచడానికి మరియు వినోద మండలాలు, ప్లాజాలు, థీమ్ పార్కులు మరియు వినోద ప్రాంతాలను సృష్టించడం. ఈ ప్రాజెక్ట్ లండన్లోని థేమ్స్ రివర్ ప్రాజెక్ట్ నుండి ప్రేరణ పొందింది మరియు నగరం యొక్క అవస్థాపన మరియు ఇమేజ్ ని పెంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

నిర్లక్ష్యం మరియు కొత్త చొరవలను పరిష్కరించడం

- చారిత్రాత్మక వివాదాలు : హుస్సేన్ సాగర్ మరియు మూసీని ప్రభావితం చేస్తున్న పారిశుధ్యం, మురుగునీరు, తాగునీరు మరియు కాలుష్యంలో

నిర్లక్ష్యం.

- మునుపటి GHMC బడ్జెట్: ₹4,500 కోట్ల కోసం పౌరసరఫరాల సంస్థ ప్రతిపాదనలు చేసినప్పటికీ నిధులు సరిపోకపోవడాన్ని విమర్శించారు. నిత్యావసర సేవలకు జీహెచ్ఎంసీకి కనీస నిధులు వచ్చాయి.

మెట్రో విస్తరణ మరియు శాటిలైట్ టౌన్షిప్లు

- కొత్త మెట్రో కారిడార్లు: ఐదు కొత్త మెట్రో కారిడార్ల కోసం ₹24,042 కోట్ల ప్రణాళిక ప్రతిపాదించబడింది, నెట్ వర్క్ ను 78.4 కి.మీ విస్తరించింది. ఈ విస్తరణలో పాత నగరం, విమానాశ్రయం మరియు వివిధ ఇంటర్వేంజ్ స్టేషన్లకు కనెక్షన్లు ఉన్నాయి.
- శాటిలైట్ టౌన్షిప్లు: ట్రాఫిక్ రద్దీని పరిష్కరించడానికి మరియు అందుబాటులో గృహాలను అందించడానికి, హైదరాబాద్ చుట్టూ శాటిలైట్ టౌన్షిప్లను ప్రోత్సహిస్తారు.

విపత్తు నిర్వహణ

పట్టణీకరణ మరియు హైద్రా: రాష్ట్ర జనాభాలో దాదాపు సగం మంది వేగంగా పట్టణీకరణ చెందుతున్న ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నందున, తెలంగాణ కోర్ అర్బన్ రీజియన్ (TCUR) పరిధిలో విపత్తు నిర్వహణ మరియు ఆస్తుల రక్షణ ప్రయత్నాలను సమన్వయం చేసేందుకు ప్రభుత్వం హైద్రాను ఏర్పాటు చేసింది.

తెలంగాణ సోషియో ఎకనామిక్ ఔట్ లుక్ 2024

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/socio-economic-outlook-2024-points-to-significant-change-in-distribution-and-number-of-agricultural-landholdings-in-telegana/article68460015.ece>

TSPPSC సిలబస్ ఔట్ లుక్: వ్యవసాయం, ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: తెలంగాణ సోషియో ఎకనామిక్ ఔట్ లుక్ 2024

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ 2015-16 మరియు 2021-22 మధ్య వ్యవసాయ హోల్డింగ్ల పంపిణీ మరియు సంఖ్యలో గణనీయమైన మార్పును సాధించింది.

SEO 2024 యొక్క ముఖ్య ముఖ్యాంశాలు

1. **ఆర్థిక ప్రభావం:** ఆర్థిక పరిస్థితులు మరియు ప్రభావాన్ని SEO ప్రతిబింబిస్తుంది. వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు మరియు సేవలతో సహా వివిధ రంగాలపై ప్రభుత్వ విధానాలు తెలుపుతుంది.
2. **సామాజిక సూచికలు:** ఆదాయ పంపిణీ, ఉపాధి మరియు విద్య వంటి సామాజిక సూచికలలో మార్పుల విశ్లేషణ.
3. **ప్రభుత్వ పథకాలు:** వివిధ ప్రభుత్వ పథకాల అవలోకనం మరియు సామాజిక-ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచడంలో వాటి ప్రభావం.
4. **భవిష్యత్తు అంచనాలు:** ప్రస్తుత సమాచారం ఆధారంగా వివిధ రంగాలకు సంబంధించిన భవిష్యత్తు ధోరణులు మరియు అంచనాలపై పరిశీలనలు.
5. **విధాన సిఫార్సులు:** అభివృద్ధి చెందుతున్న సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి మరియు వృద్ధి అవకాశాలను ప్రభావితం చేయడానికి విధాన సవరణల కోసం సిఫార్సులు.

తెలంగాణలో వ్యవసాయ హోల్డింగ్స్ యొక్క అవలోకనం (2015-16 నుండి 2021-22)

- తెలంగాణ తన వ్యవసాయ రంగంలో 2015-16 మరియు 2021-22 మధ్య గణనీయమైన మార్పులను ఎదుర్కొంది, ప్రత్యేకించి వ్యవసాయ హోల్డింగ్ల పంపిణీ మరియు సంఖ్య.

హోల్డింగ్స్ సంఖ్య పెరుగుదల

- **మొత్తం హోల్డింగ్ల సంఖ్య:** ఈ కాలంలో తెలంగాణలో మొత్తం వ్యవసాయ హోల్డింగ్ల సంఖ్య సుమారు 18.4% పెరిగింది.
  - 2015-16: 59.48 లక్షలు
  - 2021-22: 70.40 లక్షలు

పెరుగుదలకు దోహదపడే అంశాలు:

- **ప్రభుత్వ పథకాలు:** రైతు బంధు (తరువాత రైతు భరోసాగా

పేరు మార్చబడింది) మరియు రైతు బీమా వంటి కార్యక్రమాలు రైతులకు ఆర్థిక మద్దతు మరియు బీమా కవరేజీని అందించాయి, వ్యవసాయ కార్యకలాపాలను ప్రోత్సహిస్తాయి.

- **మహమ్మారి అనంతర పోకడలు:** కోవిడ్-19 మహమ్మారి ఆర్థిక భద్రత మరియు పెట్టుబడి రూపంగా చిన్నదైనా పెద్దదైనా భూమిని సొంతం చేసుకునేందుకు ప్రజల మొగ్గును ప్రభావితం చేసింది.

హోల్డింగ్ పరిమాణాలలో మార్పులు

- మార్జినల్ హోల్డింగ్లు ఇప్పుడు మొత్తంలో ఎక్కువ భాగాన్ని సూచిస్తాయి, ఇది చిన్న పొలాల వైపు ధోరణిని సూచిస్తుంది.
- మధ్య తరహా పొలాల సంఖ్య సాపేక్షంగా క్షీణించడాన్ని సూచిస్తూ చిన్న హోల్డింగ్లు స్వల్ప తగ్గింపును చూశాయి.
- భూమి హోల్డింగ్ల సగటు పరిమాణం తగ్గింది, ఇది చిన్న హోల్డింగ్ల పెరుగుదలను ప్రతిబింబిస్తుంది.
- **మార్జినల్ హోల్డింగ్స్ (2.47 ఎకరాల దిగువన):** మొత్తం హోల్డింగ్స్ లో 64.6% నుండి 68.7%కి పెరిగింది.
- **స్మాల్ హోల్డింగ్స్ (2.48 - 4.94 ఎకరాలు):** 23.7% నుంచి 22.7%కి స్వల్ప తగ్గుదల.
- **సగటు ల్యాండ్ హోల్డింగ్ పరిమాణం:** 2015-16: 1 హెక్టారు
  - 2021-22: 0.89 హెక్టార్లు

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

రైతుల యొక్క వివిధ వర్గాల మధ్య పంపిణీ

- ఉపాంత మరియు చిన్న రైతుల మధ్య భూమి యొక్క కేంద్రీకరణను దేటా సూచిస్తుంది, సెమీ-మీడియం, మీడియం మరియు పెద్ద హోల్డింగ్‌లలో గణనీయమైన తగ్గుదల ఉంది.
- సన్నకారు మరియు చిన్న రైతులు:
  - మొత్తం హోల్డింగ్స్‌లో 91.4% కలిగి ఉండడం.
  - మొత్తం విస్తీర్ణంలో 43 లక్షల హెక్టార్లు.
- పాక్షిక మధ్యస్థ, మధ్యస్థ మరియు పెద్ద రైతులు:
  - సెమీ-మీడియం: 7.1% హోల్డింగ్స్ (8.7% ప్రాంతం)
  - మధ్యస్థం: 1.4% హోల్డింగ్స్ (2.6% ప్రాంతం)
  - పెద్దది: 0.1% హోల్డింగ్స్ (0.2% ప్రాంతం)

సామాజిక సమాహ పంపిణీ

- షెడ్యూల్డ్ కులాలు (ఎస్సీలు): మొత్తం భూమిలో 11.8% నుండి 13.9%కి పెరిగింది.
- షెడ్యూల్డ్ తెగలు (STలు): 12% నుంచి 11.8%కి

స్వల్ప తగ్గుదల.

- **ఇతరులు:** 76.2% నుంచి 74.3%కి తగ్గింది.

ఈ మార్పు ఎస్సీల ద్వారా ఎక్కువ భూ యాజమాన్యాన్ని సూచిస్తుంది, అయితే ST హోల్డింగ్‌లు కొద్దిగా తగ్గాయి.

జిల్లా స్థాయి వైవిధ్యం

- పెద్ద సగటు హోల్డింగ్స్:
  - ఆదిలాబాద్: 1.5 హెక్టార్లు
  - కుమ్రం భీమ్ ఆసిఫాబాద్: 1.4 హెక్టార్లు
  - భద్రాద్రి: 1.3 హెక్టార్లు

ఈ జిల్లాలు సాపేక్షంగా పెద్ద సగటు భూమిని కలిగి ఉన్నాయి, ఇది మరింత విస్తృతమైన వ్యవసాయ కార్యకలాపాలను సూచిస్తోంది.

- చిన్న సగటు హోల్డింగ్స్:
  - వరంగల్, కరీంనగర్, మెదక్, కామారెడ్డి: 0.6 నుండి 0.8 హెక్టార్లు

ఈ జిల్లాలు తక్కువ సగటు హోల్డింగ్‌లను కలిగి ఉన్నాయి, ఇది చిన్న తరహా వ్యవసాయం లేదా విభిన్న భూ వినియోగ పద్ధతులను సూచిస్తుంది

తెలంగాణలో మినరల్ ఫౌండేషన్ పోర్టల్ ప్రారంభం

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/21/union-minister-g-kishan-reddy-launches-mineral-foundation-portal-in-telangana>

[/Jul/21/union-minister-g-kishan-reddy-launches-mineral-foundation-portal-in-telangana](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/21/union-minister-g-kishan-reddy-launches-mineral-foundation-portal-in-telangana)

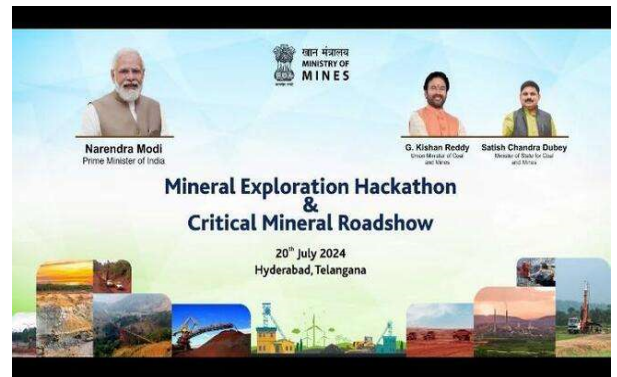
TSpsc సీలబన్ ఔచిత్యం: ప్రభుత్వ విధానం

సందర్భం: 'మినరల్ ఎక్స్‌ప్లోరేషన్ హ్యాకథాన్'.

వార్తల్లో ఎందుకు

- కేంద్ర బొగ్గు, గనుల శాఖ మంత్రి 'మినరల్ ఎక్స్‌ప్లోరేషన్ హ్యాకథాన్'ను ప్రారంభించారు.

'మినరల్ ఎక్స్‌ప్లోరేషన్ హ్యాకథాన్' ప్రారంభోత్సవం

- ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI) మరియు మెషిన్ లెర్నింగ్ (ML) వంటి అభివృద్ధి చెందుతున్న సాంకేతికతలను ఉపయోగించుకునే లక్ష్యంతో 'మినరల్ ఎక్స్‌ప్లోరేషన్ హ్యాకథాన్'ని కేంద్ర బొగ్గు

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

మరియు గనుల మంత్రి ప్రారంభించారు.

- కొత్త ఖనిజ లక్ష్యాలను గుర్తించడానికి జియోఫిజికల్ డేటా సేకరణ కోసం ఈ సాంకేతికతలను ఉపయోగించడంపై దృష్టి కేంద్రీకరించబడింది.

నేషనల్ డిస్ట్రిక్ట్ మినరల్ ఫౌండేషన్ (DMF) పోర్టల్ ప్రారంభం

- జాతీయ DMF పోర్టల్ పారదర్శకత మరియు ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడానికి ప్రారంభించబడింది.
- ఇది భారతదేశం అంతటా జిల్లాల వారీగా ఖనిజ సమాచారాన్ని ఏకీకృతం చేస్తుంది, 645 DMFల కోసం వివరాలను అందిస్తుంది.
- DMF డేటా ప్రాప్యతను సులభతరం చేయడం, అభివృద్ధిలను మరియు వినియోగాన్ని ట్రాక్ చేయడం . సమర్థవంతమైన అమలు కోసం ఉత్తమ విధానాలు

రిపోజిటరీగా పోర్టల్ ఉపయోగపడుతుంది.

గనులు మరియు ఖనిజాల రంగంలో నిర్మాణాత్మక సంస్కరణలు

- కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన నిర్మాణాత్మక సంస్కరణల ద్వారా గనులు మరియు ఖనిజాల రంగంలో గణనీయమైన మార్పులను మంత్రి హైలైట్ చేశారు.
- ఈ సంస్కరణల లక్ష్యం:
  - ఖనిజ వనరుల న్యాయమైన మరియు పారదర్శక కేటాయింపును నిర్ధారించడం.
  - స్థిరమైన అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడం.
  - "ఆత్మనిర్భర్ భారత్" (స్వయం-ఆధారమైన భారతదేశం) దృష్టితో సమలేఖనం చేయడం.

ఏంజెల్ ట్యాక్స్ రద్దు

హైదరాబాద్ లో స్టార్టప్ వ్యవస్థాపకులకు ఉపశమనం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/24/startup-founders-in-hyderabad-eye-innovation-relief-as-budget-abolishes-angel-tax>

[/Jul/24/startup-founders-in-hyderabad-eye-innovation-relief-as-budget-abolishes-angel-tax](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/24/startup-founders-in-hyderabad-eye-innovation-relief-as-budget-abolishes-angel-tax)

TSPSC సీలబ్ టెచిక్యం: ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: ఏంజెల్ పన్ను

వార్తల్లో ఎందుకు

- కేంద్ర బడ్జెట్ లో కేంద్రం ఏంజెల్ ట్యాక్స్ ను రద్దు చేయడాన్ని హైదరాబాద్ లోని స్టార్టప్ వ్యవస్థాపకులు మరియు ఉద్యోగులు స్వాగతించారు.

ఏంజెల్ పన్ను

- స్టార్టప్ లు స్వీకరించిన పెట్టుబడులపై గతంలో విధించే పన్ను. వారికి సమస్యలను తెచ్చిపెట్టింది..

- ఉదాహరణకు, స్టార్టప్ యొక్క మార్కెట్ విలువ రూ. 2

కోట్లు. అది రూ. 2.5 కోట్లు సమీకరించినట్లయితే, అదనంగా రూ. 50 లక్షలు పన్ను పరిధిలోకి వస్తాయి.

నిర్మూలనకు హేతువు

- పెట్టుబడిదారులు పెట్టుబడి పెట్టేందుకు ముందుకొచ్చే విధంగా స్టార్టప్ పెట్టుబడులను మరింత ఆకర్షణీయంగా చేయడమే ఏంజెల్ పన్నును

తీసివేయడానికి ప్రాథమిక ప్రేరణ.

- అదనపు పెట్టుబడి మొత్తాలపై 30% పన్నును తొలగించడం ద్వారా, పెట్టుబడిదారులకు మెరుగైన రాబడిని అందించడం, తద్వారా నిధులు మరియు ఆవిష్కరణల కోసం మరింత అనుకూలమైన వాతావరణాన్ని పెంపొందించడం ఈ నిర్ణయం లక్ష్యం.
- పరిమిత నిధులతో తరచుగా అధిక-రిస్క్ వెంచర్లుగా ఉండే స్టార్టప్లకు ఏంజెల్ ట్యాక్స్ విధానంలో అదనపు ఆర్థిక ఒత్తిడిని ఎదుర్కొంటాయి.
- పెట్టుబడిని ఆకర్షించడానికి మరియు సంభావ్య ఆర్థిక నష్టాలను నిర్వహించడానికి పన్ను ఒక అవరోధంగా పరిగణించబడింది.

సానుకూల ప్రతిచర్యలు:

- **ఆవిష్కరణలు మరియు పెట్టుబడి:** స్టార్టప్లలో ఎక్కువ డబ్బు పెట్టేందుకు పెట్టుబడిదారులను ప్రోత్సహించే దిశగా ఈ రద్దు నిర్ణయం పనిచేస్తుందని సంబంధిత వ్యవస్థలోని చాలా మంది నమ్ముతున్నారు. ఇది అభివృద్ధి చెందుతున్న వ్యాపారాలకు నిధులు మరియు మద్దతు పెరగడానికి దారితీస్తుందని భావిస్తున్నారు.
- **స్థానిక పెట్టుబడి:** ఇన్వెస్టర్లు మరియు స్టార్టప్లపై ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించడం వల్ల స్థానిక పెట్టుబడులను పెంచేందుకు నిర్ణయం ఉపయోగపడుతుందని అంచనా వేయబడింది.

సంశయవాదం:

- కొంతమంది వాటాదారులు దీని ప్రభావం గురించి
-

జాగ్రత్తగా ఉన్నారు.

- పన్ను తొలగింపు కొంత ఆర్థిక ఒత్తిడిని తగ్గించగలదని వారు వాదిస్తున్నారు. అయితే ఇది స్టార్టప్ వృద్ధిని నడిపించే ప్రాథమిక కారకాలను గణనీయంగా మార్చకపోవచ్చు.
- పెట్టుబడి మరియు వృద్ధికి సంబంధించిన నిర్ణయాలు ఇప్పటికీ వ్యాపార ఆలోచనల సాధ్యత మరియు నాణ్యతపై ఆధారపడి ఉంటాయి.

చిక్కులు

1. ఆర్థిక ప్రభావం

- ఏంజెల్ ట్యాక్స్ను తొలగించడం వల్ల ఆర్థిక భారాలు తగ్గుతాయి, స్టార్టప్లకు నిధులను ఆకర్షించడం మరియు సురక్షితం చేయడం సులభం అవుతుంది.
- ఇది స్టార్టప్ల సంఖ్య మరియు స్కేల్లో పెరుగుదలకు దారితీయవచ్చు, మొత్తం ఆర్థిక వృద్ధికి మరియు ఆవిష్కరణకు దోహదం చేస్తుంది.
- సంభావ్య రాబడిని మెరుగుపరచడం మరియు పన్ను సంబంధిత రిస్క్లను తగ్గించడం ద్వారా స్టార్టప్లలో పెట్టుబడులను మరింత ఆకర్షణీయంగా చేయడానికి ఈ నిర్ణయం ఉపయోగపడుతుందని భావిస్తున్నారు.

2. ఆవిష్కరణ మరియు వృద్ధి

- పెట్టుబడిని ప్రోత్సహించడం మరియు ఆర్థిక అడ్డంకులను తగ్గించడం ద్వారా, ఆవిష్కరణ మరియు పోటీ వ్యాపార వ్యవస్థకు దారి తీస్తుంది.

పన్ను బకాయిల రూపంలో తెలంగాణకు రూ.26,216 కోట్లు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/te...>

[//www.newindianexpress.com/states/te...](https://www.newindianexpress.com/states/te...)
[/Jul/24/te...-to-get-rs-26216-crore-in-tax-](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

[devolution](#)

TSPSC సీలబ్స్ ఔచిత్యం: ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: పన్నుల పంపిణీ

వార్తలో ఎందుకు

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరానికి పన్ను పంపిణీలో తెలంగాణ రూ. 26,216.38 కోట్లు, 2023-24లో పొందిన రూ. 23,216.52 కోట్ల కంటే దాదాపు రూ. 3,000 కోట్లు అందుకోవచ్చని అంచనా.

ముఖ్యాంశాలు

- కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి సమర్పించిన 2024-25 కేంద్ర బడ్జెట్, కేంద్ర పన్నులు మరియు సుంకాల ద్వారా రాష్ట్రాల మధ్య నికర ఆదాయాన్ని పంపిణీ చేయడం గురించి వివరించింది.

తెలంగాణకు కేటాయింపు

- మొత్తం డెవల్యూషన్: మొత్తం రూ.12,47,211.28 కోట్ల విభజనలో తెలంగాణ వాటా రూ.26,216.38 కోట్లు, ఇది మొత్తంలో 2.102%.

తెలంగాణ కేటాయింపుల విభజన

- కార్పొరేషన్ పన్ను: రూ.7,872.25 కోట్లు
- ఆదాయపు పన్ను: రూ.9,066.56 కోట్లు
- సెంట్రల్ GST (వస్తువులు మరియు సేవల పన్ను): రూ.7,832.19 కోట్లు
- కస్టమ్స్ సుంకాలు: రూ.11,157.45 కోట్లు
- యూనియన్ ఎక్సైజ్: రూ. 243.98 కోట్లు
- సేవా పన్ను: రూ. 0.86 కోట్లు
- ఇతర పన్నులు మరియు సుంకాలు: రూ. 43.09 కోట్లు

అదనపు సమాచారం

- బ్యాంక్-టు-బ్యాంక్ లోన్స్: 2020-21 మరియు 2021-

WHAT TG WANTED		WHAT IT GOT
<ul style="list-style-type: none"> National project status to Palamuru Rangareddy Lift Irrigation Project Steel plant at Bayyaram IIM in the state Funds for the Musi river rejuvenation project Pending funds for backward regions 		<ul style="list-style-type: none"> 2024-25
GRANTS TO CENTRAL AUTONOMOUS BODIES IN TELANGANA		
₹352.81 CR Atomic Minerals Directorate for Exploration and Research, Hyderabad	₹28 CR Indian National Centre for Ocean Information Services	₹10.84 CR National Institute of Rural Development and Panchayat Raj, Hyderabad
₹86.75 CR International Advanced Research Centre for Powder Metallurgy and New Materials, Hyderabad	₹16.78 CR National Fisheries Development Board	₹56 CR Centre for DNA Finger Printing and Diagnostics, Hyderabad
FUNDS FOR PUBLIC ENTERPRISES		
₹1,600 cr SINGARENI SUPPORT TO IIT HYDERABAD (EAP)	₹60 cr MISHRA DHATU NIGAM LIMITED HYDERABAD (EAP)	₹122 cr FOR CREATION OF CAPITAL ASSETS IN THE SALARJUNG MUSEUM

22 మధ్యకాలంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి తెలంగాణకు రూ.6,949.49 కోట్ల బ్యాంక్-టు-బ్యాంక్ రుణాలు అందాయని కేంద్ర బడ్జెట్ ప్రతాలు కూడా పేర్కొన్నాయి.

- ఈ రుణాలు GST పరిహారంలో లోటుకు బదులుగా అందించబడ్డాయి, ఇది GST ఆదాయాలు మరియు గ్యారెంటీ రాబడి పెరుగుదల మధ్య వ్యత్యాసాన్ని కవర్ చేయడానికి రూపొందించబడింది.

చిక్కులు

- **ఆర్థిక మద్దతు:** తెలంగాణ రాష్ట్ర ఆర్థిక ప్రణాళిక , వివిధ రాష్ట్ర స్థాయి కార్యక్రమాలు , ప్రాజెక్టుల అమలుకు ఈ కేటాయింపు చాలా కీలకం.
- **GST పరిహారం:** బ్యాంక్-టు-బ్యాంక్ లోన్లు GST పరిహారంలో లోటును పరిష్కరిస్తాయి, GST రాబడిలో ఏవైనా అవాంతరాలు ఉన్నప్పటికీ తెలంగాణకు ఆర్థిక మద్దతు కొనసాగుతుందని నిర్ధారిస్తుంది.

ఆదాయ వనరులు: ఆదాయపు పన్ను, కార్పొరేషన్ పన్ను మరియు కస్టమ్స్ సుంకాలు, ఇవి బడ్జెట్ అవసరాలు మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధికి ముఖ్యమైనవి

సింగరేణికి టీజీ బొగ్గు బ్లాకుల కేటాయింపుపై ప్రధానికి వినతి

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024>

[/www.newindianexpress.com/states/telegana/2024](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024)

[/Jul/05/cm-revanth-reddy-urges-pm-modi-to-allocate-tg-coal-blocks-to-singareni#:~:text=హైదరాబాద్%20%3A%20ముఖ్యమంత్రి%20మంత్రి%20A](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024)

[allocate-tg-coal-blocks-to-singareni#:~:text=హైదరాబాద్%20%3A%20ముఖ్యమంత్రి%20మంత్రి%20A](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024)

%20రేవంత్,కొలీరీస్%20కంపెనీ%20లిమిటెడ్%20(SCCL)

TSpsc సీలబస్ టెచిక్యం: భౌగోళిక వనరులు

సందర్భం: శ్రావణపల్లి కోల్ బ్లాక్, SCCL

వార్తల్లో ఎందుకు

- శ్రావణపల్లి బొగ్గు బ్లాకును కేంద్రం వేలం జాబితా నుంచి మినహాయించాలని తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి రేవంత్ రెడ్డి, ప్రధాని సరేంద్ర మోదీని కోరారు.

సమావేశాలు మరియు ప్రాతినిధ్యాలు

- ప్రధానమంత్రి మరియు డిప్యూటీ సీఎంతో సమావేశం: ఢిల్లీలో జరిగింది; ఒక గంట కొనసాగింది.
- లేవనెత్తిన సమస్యలు:
  - నిధులు మరియు ప్రాజెక్టులు: వివిధ రాష్ట్ర సంబంధిత సమస్యలపై ప్రాతినిధ్యాలను సమర్పించారు.
  - బొగ్గు బ్లాకుల కేటాయింపు: SCCL ప్రాముఖ్యతను చెప్పారు.
  - ఐటీ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్: హైదరాబాద్లో ఐటీఐఆర్ పునరుద్ధరణపై ఒత్తిడి పెరిగింది.
  - రక్షణ భూమి కేటాయింపు: మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టుల కోసం 2,450 ఎకరాలు అభ్యర్థించారు.

సింగరేణి కాలరీస్ కు కోల్ బ్లాక్ కేటాయింపు

- శ్రావణపల్లి కోల్ బ్లాక్ను వేలం నుంచి తొలగించడం: కోయగూడెం, సత్తుపల్లి బ్లాక్ 3తో పాటు సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (ఎస్సీసీఎల్)కి కేటాయించాలని అభ్యర్థించారు.
- కారణం: తెలంగాణ విద్యుత్ ఉత్పత్తి అవసరాలను తీర్చడం అవసరం.

విభజన సమస్యలు

- కేంద్ర హోం మంత్రి అమిత్ షాతో సమావేశం: ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టానికి సంబంధించిన అపరిష్కృత సమస్యలపై చర్చించారు.

- అభ్యర్థన: చట్టంలో పేర్కొనని క్లెయిమ్లపై తెలంగాణకు న్యాయం చేయాలని కోరారు.

నిర్దిష్ట ప్రాజెక్ట్ అభ్యర్థనలు

- స్టీల్ ప్లాంట్ మరియు కోచ్ ఫ్యాక్టరీ: విభజన సమయంలో చేసిన వాగ్దానాలను ప్రధాని గుర్తు చేశారు.
- IT రంగం: భారతదేశ సెమీకండక్టర్ మిషన్లో చేర్చవలసిన అవసరాన్ని చెప్పారు.
- గృహనిర్మాణం: తెలంగాణకు PMAY కింద 25 లక్షల ఇళ్లు కావాలని అభ్యర్థించారు.
- మౌలిక సదుపాయాలు: NH-44లో ఎలివేటెడ్ కారిడార్లను అభ్యర్థించారు.

భద్రతా చర్యలు

- CRPF, JTF క్యాంపుల ఏర్పాటు: తెలంగాణలోని నిర్దిష్ట ప్రదేశాలలో ప్రతిపాదించబడింది.
- నిధుల విడుదల: ప్రత్యేక పోలీసు అధికారుల కోసం పెండింగ్లో ఉన్న రూ.18.31 కోట్లు అభ్యర్థించారు.
- సెక్యూరిటీ ఫోర్స్ క్యాంపులు: గతంలో మావోయిస్టులచే ప్రభావితమైన జిల్లాల కోసం ప్రతిపాదించబడింది.

సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (SCCL)

- సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (SCCL) అనేది 51: 49 ఈక్విటీ ప్రాతిపదికన తెలంగాణ, భారత ప్రభుత్వ సంయుక్త యాజమాన్యంలోని ప్రభుత్వ బొగ్గు గనుల సంస్థ.
- సింగరేణి బొగ్గు నిల్వలు తెలంగాణలోని ప్రాణహిత-గోదావరి లోయలో 350 కి.మీ పొడవునా 8791

మిలియన్ టన్నులకు విస్తరించి ఉన్నాయి.

- ఈ సంస్థ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ప్రధానంగా బొగ్గు అధికంగా ఉండే ఖమ్మం, వరంగల్, కరీంనగర్

మరియు ఆదిలాబాద్ జిల్లాలలో పనిచేస్తుంది.

స్థాపన: ఇది డిసెంబర్ 23, 1920న పబ్లిక్ సెక్టార్ అండర్ టేకింగ్ (PSU)గా స్థాపించబడింది.

మొదటి త్రైమాసికంలో ₹16,000 కోట్ల మార్కెట్ రుణాల సేకరణ

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana-to-raise-16000-crore-market-borrowings-in-the-first-quarter-of-fy-2024-25/article68012287.ece>

TSRSC నిలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: తెలంగాణ మార్కెట్ రుణాలు

వార్తల్లో ఎందుకు

- రాబోయే ఆర్థిక సంవత్సరం 2024-25 మొదటి త్రైమాసికంలో మార్కెట్ రుణాల ద్వారా ₹16,000 కోట్లను సమీకరించాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

తెలంగాణ మార్కెట్ రుణ ప్రణాళికల నేపథ్యం

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం గత పరిపాలనలో ఆర్థిక నిర్వహణ సమస్యల కారణంగా రుణాలపై పరిమితులను ఎదుర్కొంది మరియు మితిమీరి అప్పులను స్వీకరించింది.
- కొత్త నాయకత్వంలో మార్పులు: ముఖ్యమంత్రి ఎ. రేవంత్ రెడ్డి మరియు డిప్యూటీ సీఎం మల్లు భట్టి విక్రమార్క అదనపు రుణ అనుమతుల గురించి వివరించడానికి మరియు చర్చలు జరిపేందుకు పిఎం మోడీ మరియు ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ను కలిశారు.

త్రైమాసిక రుణ వివరాలు

- మొదటి త్రైమాసిక వ్యూహం (ఏప్రిల్-జూన్ 2024):

- ఏప్రిల్: తెలంగాణ మూడు విడతల ద్వారా ₹5,000 కోట్లు సమీకరించాలని యోచిస్తోంది.
- ఏప్రిల్ 2న ₹1,000 కోట్లు
- ఏప్రిల్ 8 మరియు 23 తేదీల్లో ఒక్కొక్కటి ₹2,000 కోట్లు
- మే: మే 7, 14 మరియు 28 తేదీల్లో వేలం ద్వారా మరో ₹6,000 కోట్లు సమీకరించబడతాయి.
- జూన్: రాష్ట్రం ₹5,000 కోట్లను పొందాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది:
- జూన్ 4న ₹1,000 కోట్లు
- జూన్ 11 మరియు 25 తేదీల్లో ఒక్కొక్కటి ₹2,000 కోట్లు.
- RBI పాత్ర మరియు మార్కెట్ పరిస్థితులు
  - తాత్కాలిక క్యాలెండర్: రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (RBI) మార్కెట్ రుణాల యొక్క తాత్కాలిక క్యాలెండర్ ను విడుదల చేస్తుంది, తేదీలు మరియు మొత్తాలను పేర్కొంటుంది, ఇది రాష్ట్ర అవసరాలు మరియు మార్కెట్ పరిస్థితుల ఆధారంగా సర్దుబాట్లకు లోబడి ఉండవచ్చు.

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- చివరి వివరాలు: వాస్తవ రుణ మొత్తాలు మరియు పాల్గానే రాష్ట్రాలు/కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు వేలం తేదీలకు దగ్గరగా నిర్ధారించబడతాయి, సాధారణంగా 2-3 రోజుల ముందుగానే.

ప్రభుత్వం మరియు కేంద్రం సమన్వయం

- ఆమోద ప్రక్రియ: రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 293(3) ప్రకారం రుణాలు తీసుకోవడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వం మధ్య సమన్వయం అవసరం.
- ఇటీవలి పరిణామాలు: కేంద్రంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వ సంబంధాలు విజయవంతమైన నేపథ్యంలో తక్షణ ఆర్థిక అవసరాలను తీర్చడానికి మరియు రాష్ట్ర ఆర్థిక స్థితిని స్థిరీకరించడానికి రుణ పరిమితులను పెంచడానికి అనుమతి లభించింది.
- సంభాష్య పరిమితులు మరియు భవిష్యత్తు టెట్ లుక్
- భవిష్యత్ ఆంక్షలు: గత ప్రభుత్వాల మాదిరిగానే రుణాలపై ఆంక్షలు విధించాలా వద్దా అనే విషయంలో

కేంద్రం నిర్ణయం అనిశ్చితంగానే ఉంది.

తెలంగాణ సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TCSB)

- తెలంగాణ సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TCSB) అనేది భారతదేశంలోని తెలంగాణ ప్రభుత్వంలోని ఒక ప్రత్యేక ఏజెన్సీ. సైబర్ బెదిరింపులను పరిష్కరించడానికి మరియు రాష్ట్రంలో సైబర్ భద్రతను నిర్ధారించడానికి బాధ్యత వహిస్తుంది.
- ఇది హ్యాకింగ్, ఆన్లైన్ మోసం మరియు డేటా ఉల్లంఘనల వంటి సైబర్ క్రైమ్లను పరిశోధించడానికి చట్టాన్ని అమలు చేసే ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది.
- దీని బాధ్యతలలో సైబర్ సెక్యూరిటీ అవగాహన కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం, ఇతర చట్టాన్ని అమలు చేసే ఏజెన్సీలు మరియు సైబర్ సెక్యూరిటీ నిపుణులతో కలిసి పనిచేయడం మరియు తెలంగాణ మొత్తం సైబర్ సెక్యూరిటీని మెరుగుపరచడానికి వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయడం వంటివి ఉండవచ్చు.

ధరణిపై రేవంత్ సర్కార్ అధ్యయనం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/governments-itiates-steps-for-revamp-of-ror-act-to-avoid-scope-for-complaints/article68385702.ece>

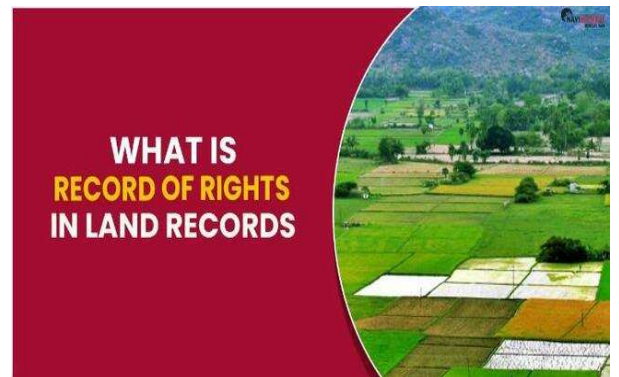
[//www.thehindu.com/news/national/telangana/governments-itiates-steps-for-revamp-of-ror-act-to-avoid-scope-for-complaints/article68385702.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telangana/governments-itiates-steps-for-revamp-of-ror-act-to-avoid-scope-for-complaints/article68385702.ece)

TSPSC సీలబన్ టెలికామ్: పాలిటీ అండ్ గవర్నెన్స్, ఎకానమీ

సందర్భం: హక్కుల చట్టం రికార్డు

వార్తల్లో ఎందుకు

- ధరణి పోర్టల్‌ను ప్రవేశపెట్టిన తర్వాత తలెత్తిన ఫిర్యాదులను పరిష్కరించడానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం భూమి మరియు పట్టాదార్ పాస్ పుస్తకాల చట్టం, 2020 తీసుకొచ్చింది.
- రికార్డ్ ఆఫ్ రైట్స్ చట్టంగా ప్రసిద్ధి చెందిన తెలంగాణ

హక్కులను పునరుద్ధరించే చర్యలను ప్రారంభించింది.

భూమి మరియు పట్టాదార్ పాస్ పుస్తకాల చట్టం, 2020 (రికార్డ్ ఆఫ్ రైట్స్ యాక్ట్)లో తెలంగాణ హక్కులను పునరుద్ధరించడం

- భూ రికార్డులు మరియు ఆస్తి లావాదేవీలను

క్రమబద్ధీకరించడానికి ప్రవేశపెట్టిన ధరణి పోర్టల్ అనేక ఫిర్యాదులను ఎదుర్కొంది.

- ప్రాథమికంగా డేటా ఖచ్చితత్వంలో లోపాలు మరియు సరైన ధృవీకరణ లేకుండా రికార్డుల నవీకరణ చుట్టూ ఫిర్యాదులు తిరుగుతాయి.

తీసుకున్న చొరవలు:

- **చట్టం యొక్క మొత్తం పునరుద్ధరణ:** రెవెన్యూ మంత్రి ఆధ్వర్యంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హక్కుల రికార్డు చట్టాన్ని సవరించేందుకు చర్యలు చేపట్టింది.
- డేటా ఖచ్చితత్వానికి సంబంధించిన నిబంధనలను మెరుగుపరచడం మరియు రికార్డ్ అప్ డేట్ లో తగిన శ్రద్ధను నిర్ధారించడం ద్వారా ఫిర్యాదులను తగ్గించడం దీని లక్ష్యం.
- **అప్పీల్ నిబంధన పరిచయం:** మునుపటి చట్టంలోని ఫిర్యాదులను గుర్తిస్తూ, ప్రభుత్వం అప్పీళ్ల కోసం నిబంధనలను ప్రవేశపెట్టాలని యోచిస్తోంది, తద్వారా భూ యజమానుల హక్కులను పరిరక్షించడం మరియు వివాదాలకు ఆశ్రయం కల్పించడం.
- **పరిపాలనా దిశలు:**
- **పెండింగ్ లో ఉన్న దరఖాస్తులను క్లియర్ చేయడం:** ధరణి పోర్టల్ లో పెండింగ్ లో ఉన్న దరఖాస్తులను త్వరితగతిన పరిష్కరించాలని, అనవసర జాప్యం జరగకుండా చూడాలని అధికారులను ఆదేశించారు.
- **జవాబుదారీ చర్యలు:** అధికారుల మధ్య పారదర్శకత మరియు జవాబుదారీతనం ఉండేలా కఠినమైన ఆదేశాలు జారీ చేయబడ్డాయి, అన్యాయమైన దరఖాస్తు తిరస్కరణలకు క్రమశిక్షణా చర్యలు వుంటాయి.
- **ధరణి యొక్క కార్యాచరణ సమీక్ష:** కార్యాచరణ అసమర్థతలను గుర్తించడానికి మరియు ప్రక్రియలను క్రమబద్ధీకరించడానికి ధరణి యొక్క కార్యాచరణ విధానాలపై ప్రభుత్వం లోతైన అధ్యయనాన్ని ప్రారంభించింది.

భూమి ధరలు మరియు గృహ నిర్మాణ పథకాల సవరణ

1. భూమి ధర సవరణ:

- **శాస్త్రీయ విధానం:** ప్రభుత్వం అంచనా వేసిన విలువలు, వాస్తవ మార్కెట్ విలువల మధ్య అంతరాన్ని తగ్గించేందుకు ప్రభుత్వం భూముల ధరలను శాస్త్రీయంగా సవరిస్తోంది.
- ఇది ఆస్తి అంచనాలో ఖచ్చితత్వాన్ని నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- **అమలు కాలక్రమం:** వివిధ అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని సమగ్ర మూల్యాంకనం పెండింగ్ లో ఉన్నందున, కొత్త భూముల విలువలు ఆగస్టు 1 నుంచి అమలులోకి వస్తాయని భావిస్తున్నారు.

2. గృహనిర్మాణ పథకాలు:

- **రెండు పడక గదుల ఇళ్ల పథకం పూర్తి:** ఆర్థికంగా వెనుకబడిన వారికి ఇళ్ల నిర్మాణంపై దృష్టి సారించి, ఇళ్ల నిర్మాణాలు పూర్తి చేసేందుకు చర్యలు తీసుకుంటున్నారు.
- **వేలం పునరుమ్మాయింకనం:** రాజీవ్ స్వగృహ పథకం కింద నిర్మించిన హౌసింగ్ యూనిట్ల వేలం, అధిక ధరల ఫిర్యాదుల కారణంగా తిరిగి మదింపు చేయబడుతోంది, వేలం ప్రక్రియలను పునఃసమీక్షించి, సంభావ్యంగా సవరించాలనే ఆదేశంతో వుంది.

ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ (PDS) మరియు ఆరోగ్య సేవలు

1. రేషన్ కార్డు సంస్కరణలు:

- **దుర్వినియోగ నివారణ:** దుర్వినియోగాన్ని అరికట్టడానికి, ప్రజా పంపిణీకి కేటాయించిన బియ్యాన్ని బ్లాక్ మార్కెట్ కు మళ్లించకుండా చూసేందుకు, PDS మరియు ఆరోగ్య సేవల కోసం ప్రత్యేక కార్డులను జారీ చేయాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.
- **సర్వే మరియు విధాన పరిగణనలు:** ప్రత్యేక కార్డుల జారీ యొక్క అవశ్యకత మరియు సాధ్యాసాధ్యాలను నిర్ణయించడానికి ఒక సర్వే ప్రస్తుత పరిస్థితిని అంచనా వేస్తుంది.

2. ఆరోగ్య కవరేజీ విస్తరణ:

అనారోగ్యాలను చేర్చడం:సమాజంలోని బలహీన వర్గాలకు సమగ్రమైన ఆరోగ్య సంరక్షణను అందించే లక్ష్యంతో, ప్రస్తుతం

అమలులో ఉన్న ఆయుష్మాన్ భారత్ వంటి పథకాల పరిధిలోకి రాని వ్యాధులకు ఆరోగ్య కవరేజీని విస్తరించేందుకు విధాన చర్యలు జరుగుతున్నాయి.

సంక్షేమ పథకాల నిధుల కోసం తెలంగాణ సోషల్ స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/19/telegana-may-turn-to-social-stock-exchange-to-mobilise-funds-for-welfare-schemes>

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: సంక్షేమ పథకాల కోసం నిధుల సమీకరణకు సోషల్ స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్

వార్తల్లో ఎందుకు

- సంక్షేమ పథకాల కోసం నిధుల సమీకరణ కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, సోషల్ స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్ ను ఆశ్రయించనున్నట్లు ఐటీ & పరిశ్రమల మంత్రి తెలిపారు.

సోషల్ స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్ ద్వారా నిధుల సమీకరణ

- ఐటీ & పరిశ్రమల మంత్రి ఫిస్కల్ రెస్పాన్సిబిలిటీ అండ్ బడ్జెట్ మేనేజ్మెంట్ (ఎఫ్ఆర్బిఎమ్) నిబంధనల ద్వారా విధించిన పరిమితులను పరిగణనలోకి తీసుకుని, ప్రత్యామ్నాయ నిధుల యంత్రాంగాలను అన్వేషించాలని ఉద్ఘాటించారు.

సోషల్ స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్ ప్రయోజనాలు

- NSEలోని సోషల్ స్టాక్ ఎక్స్చేంజ్ సెగ్మెంట్, గుర్తింపు పొందిన ఎక్స్చేంజ్ ప్లాట్ఫారమ్ ద్వారా నిధులను సేకరించడానికి లాభాపేక్ష లేని సంస్థలు మరియు అర్హత కలిగిన కార్యకలాపాలలో నిమగ్నమైన లాభాపేక్షలేని సంస్థలు రెండింటినీ సామాజిక సంస్థలను అనుమతిస్తుంది.

- ఈ చొరవ సామాజిక సంస్థలకు వివిధ సంక్షేమ పథకాల కోసం వనరులను సమీకరించడానికి ఒక ప్రత్యేక అవకాశాన్ని అందిస్తుంది.

అభివృద్ధి మరియు సామాజిక ప్రభావ బంధాలు

- ఐటీ & పరిశ్రమల మంత్రి డెవలప్ మెంట్ ఇంపాక్ట్ బాండ్లు మరియు సోషల్ ఇంపాక్ట్ బాండ్లపై కూడా ప్రతినిధులతో చర్చించారు.
- ఈ ఆర్థిక సాధనాలు పెట్టుబడిదారులకు రాబడిని అందిస్తూ, సామాజిక మరియు పర్యావరణ ప్రయోజనాలను అందించే ప్రాజెక్ట్ల కోసం పెట్టుబడిని ఆకర్షించగలవు.

ఇతర ఎంపికలు

అభివృద్ధి మరియు సామాజిక ప్రభావ బంధాలు

- డెవలప్ మెంట్ ఇంపాక్ట్ బాండ్లు (DIBలు): సాధారణంగా అంతర్జాతీయ అభివృద్ధిలో ఉపయోగించబడుతుంది, ఈ బాండ్లలో పెట్టుబడిదారులు, దాత (తరచుగా ప్రభుత్వం లేదా దాతృత్వ సంస్థ) మరియు అమలు చేసే ఏజెన్సీ

ఉంటుంది.

- నిర్దిష్ట సామాజిక ఫలితాలను సాధించే లక్ష్యంతో ప్రాజెక్ట్లను అమలు చేయడానికి పెట్టుబడిదారు ముందస్తు మూలధనాన్ని ఏజెన్సీకి అందజేస్తాడు.
- స్వతంత్ర మూల్యాంకనం ద్వారా ధృవీకరించబడిన ఫలితాలు విజయవంతంగా నెరవేరినట్లయితే, దాత పెట్టుబడిదారులకు వారి అసలుమొత్తంతో పాటు రాబడిని తిరిగి చెల్లిస్తాడు.
- సామాజిక ప్రభావ బంధాలు (SIBలు): DIBల మాదిరిగానే, SIBలు దేశంలోనే దేశీయంగా మరింత దృష్టి కేంద్రీకరించబడతాయి మరియు ప్రభుత్వ రంగ ఏజెన్సీలను ఫలిత చెల్లింపుదారులుగా కలిగి ఉంటాయి.
- ప్రాజెక్ట్లు అంగీకరించిన లక్ష్యాలను చేరుకుంటే పెట్టుబడిదారులకు ప్రభుత్వం తిరిగి చెల్లించడంతో వారు ఆరోగ్య సంరక్షణ, విద్య మరియు సాంఘిక సంక్షేమం వంటి ప్రాజెక్టులకు నిధులు సమకూరుస్తారు.

ప్రయోజనాలు మరియు సవాళ్లు

- ప్రభుత్వాలు లేదా దాతృత్వ విరాళాల ద్వారా సాంప్రదాయకంగా నిధులు సమకూర్చే రంగాలకు ప్రైవేట్ పెట్టుబడిని ఆకర్షించడం అటువంటి ఆర్థిక సాధనాల యొక్క ప్రయోజనాలు, తద్వారా వినూత్న పరిష్కారాలు మరియు స్కేలబుల్ ప్రభావాలకు దారితీయవచ్చు.

- వీరి జవాబుదారీతనం వాస్తవ-ప్రపంచ ప్రయోజనాలను సాధించడానికి నిధులు సమర్థవంతంగా ఉపయోగించబడుతున్నాయని నిర్ధారిస్తుంది.
- అయినప్పటికీ, ఈ బంధాలను ఏర్పాటు చేయడం మరియు నిర్వహించడం యొక్క సంక్లిష్టత మరియు ప్రభావాన్ని ఖచ్చితంగా కొలవడానికి కఠినమైన మూల్యాంకన యంత్రాంగాల అవసరంతో సహా సవాళ్లు ఉన్నాయి.
- అంతేకాకుండా, పెట్టుబడిదారులకు రిస్క్ ఎలిమెంట్లను పరిచయం చేసే లక్ష్య ఫలితాలను సాధించడంపై ఆర్థిక రాబడి ఆకస్మికంగా ఉంటుంది.
- మొత్తంమీద, ఈ వినూత్న ఆర్థిక సాధనాలను అన్వేషించడానికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం యొక్క చొరవ ఆర్థిక మార్కెట్ యొక్క యంత్రాంగాలను ప్రభావితం చేయడం ద్వారా సామాజిక మరియు పర్యావరణ సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి ముందుకు ఆలోచించే విధానాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.
- ఇతర రాష్ట్రాలు మరియు ప్రాంతాలు అనుసరించడానికి ఇది ఒక ఉదాహరణగా ఉంటుంది, ఇది సాంఘిక సంక్షేమ ప్రాజెక్టులకు నిధులు సమకూర్చడం మరియు అమలు చేయడంలో విస్తృత వ్యవస్థాగత మార్పులకు దారితీయవచ్చు.

సింగరేణి భూమిపై 120 మీటర్ల ఎత్తులో సోలార్ ఫ్లాంట్ నిర్మాణం

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

[https://](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/May/31/singareni-building-first-of-a-kind-solar-plant-at-120-mts-above-ground)

www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/May/31/singareni-building-first-of-a-kind-solar-plant-at-120-mts-above-ground

TSPPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో సౌరశక్తి, పునరుత్పాదక ఇంధన వనరులు

సందర్భం: సింగరేణి భూమిపై 120 మీటర్ల ఎత్తులో మొట్టమొదటి సోలార్ ఫ్లాంట్ను నిర్మిస్తోంది

వార్తల్లో ఎందుకు

- సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (SSCL) రామగుండం-III ప్రాంతంలో ఓవర్ బర్డెన్డ్ (OB) ఓపెన్ కాస్ట్ (OC)-I బొగ్గు గని డంప్ పై భూమికి 120 మీటర్ల ఎత్తులో సౌర విద్యుత్ ప్లాంట్ ను నిర్మిస్తోంది.

సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (SSCL) గురించి

- జూన్ 2022లో ప్రారంభించి, 100 ఎకరాల స్థలంలో అమలు చేస్తున్న 22 మెగావాట్ల ప్రాజెక్ట్ జూలై 2024 నాటికి పూర్తవుతుంది.
- గ్రీన్ పునరుత్పాదక శక్తిపై ఆధారపడటాన్ని మార్చడం మరియు నార్తర్న్ పవర్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (NPDCL)కి చెల్లించే విద్యుత్ ఖర్చులను తగ్గించడం ప్రాజెక్ట్ యొక్క లక్ష్యం.
- SSCL సాధారణంగా కాలుష్యాన్ని అరికట్టడానికి అలాగే భూమిని సమర్థవంతంగా వినియోగించుకోవడానికి OCL పైన అటవీ నిర్మూలన డ్రైవ్ లను నిర్వహిస్తుండగా, సోలార్ ప్లాంట్ ను ఏర్పాటు చేయడం ఇదే మొదటిసారి.
- సదుపాయాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి, SCCL ఒక MW సౌర విద్యుత్తును ఉత్పత్తి చేయడానికి 5 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తోంది.
- కొన్ని కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న గ్రౌండ్ సైట్ లో, SCCL ఇప్పటికే 250 ఎకరాల స్థలంలో 50 MG సోలార్ ప్లాంట్ ను అభివృద్ధి చేసింది. ఈ ప్లాన్ 2019లో పనిచేయడం ప్రారంభించింది.
- ప్రస్తుతం డిస్కామ్ కు ఏడాదికి రూ.240 కోట్లు కొల్లరీలు చెల్లిస్తున్నారు.
- నిర్మాణంలో ఉన్న సదుపాయం కూడా పని చేయడం ప్రారంభించిన తర్వాత కంపెనీ సుమారు రూ. 100 కోట్లు ఆదా చేస్తుందని అంచనా వేస్తోంది.

తెలంగాణ సోలార్ పాటెన్షియల్

తెలంగాణ దాని భౌగోళిక స్థానం, అధిక సోలార్ ఇన్సోలేషన్ స్థాయిలు మరియు అనుకూలమైన ప్రభుత్వ విధానాల కారణంగా

సౌరశక్తికి గణనీయమైన సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది. తెలంగాణ సౌరశక్తికి సంబంధించిన కొన్ని కీలక అంశాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

భౌగోళిక ప్రయోజనాలు

1. **అధిక సోలార్ ఇన్సోలేషన్:** తెలంగాణ ఏడాది పొడవునా సమృద్ధిగా సూర్యరశ్మిని పొందుతుంది, సగటున 5.5-6.0 kWh/m²/రోజు సౌరశక్తి ఉంటుంది. ఇది సౌరశక్తిని వినియోగించుకోవడానికి అనువైన ప్రదేశంగా చేస్తుంది.
2. **అందుబాటులో ఉన్న భూమి:** రాష్ట్రంలో పెద్ద ఎత్తున సోలార్ పవర్ ప్లాంట్లు ఏర్పాటు చేయడానికి అనువైన శుష్క మరియు పాక్షిక శుష్క భూములు విస్తృతంగా ఉన్నాయి.

సోలార్ పవర్ జనరేషన్ కెపాసిటీ

1. **వ్యవస్థాపించిన సామర్థ్యం:** ఇటీవలి డేటా ప్రకారం, తెలంగాణ 4,000 మెగావాట్ల కంటే ఎక్కువ సౌర విద్యుత్ సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది, ఇది సౌరశక్తి ఉత్పత్తిలో భారతదేశంలోని ప్రముఖ రాష్ట్రాలలో ఒకటిగా నిలిచింది.
2. **లక్ష్యాలు:** సమీప భవిష్యత్తులో 5,000 మెగావాట్లకు చేరుకోవాలనే లక్ష్యంతో సౌర విద్యుత్ సామర్థ్యాన్ని మరింత పెంచేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మక లక్ష్యాలను నిర్దేశించింది.

ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు మరియు విధానాలు

1. **సోలార్ పాలసీ 2015:** సౌర విద్యుత్ అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించేందుకు తెలంగాణ సమగ్ర సోలార్ విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. ఈ పాలసీ విద్యుత్ సుంకం, క్రాస్-సబ్సిడీ సర్చార్జీలు మరియు వీలింగ్ మరియు ట్రాన్స్ మిషన్ ఛార్జీల నుండి మినహాయింపులు వంటి వివిధ ప్రోత్సాహకాలను అందిస్తుంది.
2. **ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ బిజినెస్:** రాష్ట్రం సోలార్ ప్రాజెక్ట్ అనుమతుల కోసం విధానాలను క్రమబద్ధీకరించింది మరియు వేగవంతమైన అభివృద్ధిని సులభతరం చేయడానికి సింగిల్ విండో క్లియరెన్స్ ను అందిస్తుంది.

3. **నికర మీటరింగ్:** తెలంగాణ యొక్క నెట్ మీటరింగ్ విధానం నివాస మరియు వాణిజ్య సంస్థలను రూఫ్ టాప్ సోలార్ ప్యానెల్స్ ను అమర్చడానికి మరియు అదనపు విద్యుత్ ను తిరిగి గ్రీడ్ కు విక్రయించడానికి ప్రోత్సహిస్తుంది.

కీలక ప్రాజెక్టులు

1. **సోలార్ పార్కులు:** కర్నూలులో 1,000 మెగావాట్ల అట్లా మెగా సోలార్ పార్క్ మరియు మహబూబ్ నగర్ మరియు మెదక్ జిల్లాల్లోని ఇతర భారీ ప్రాజెక్టులతో సహా తెలంగాణ అనేక సోలార్ పార్కులను అభివృద్ధి చేసింది.
2. **పైకప్పు సౌర ప్రాజెక్టులు:** దత్తత తీసుకోవడాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ప్రోత్సాహకాలు మరియు రాయితీలతో పట్టణ ప్రాంతాల్లో రూఫ్ టాప్ సోలార్ ఇన్ స్టాలేషన్ లను రాష్ట్రం చురుకుగా ప్రోత్సహిస్తోంది.
3. **సోలార్ పంపింగ్ సిస్టమ్స్:** సంప్రదాయ విద్యుత్ వనరులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడానికి మరియు స్థిరమైన వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రోత్సహించడానికి వ్యవసాయానికి సోలార్ పంపింగ్ వ్యవస్థలను తెలంగాణ అమలు చేస్తోంది.

సవాళ్లు మరియు అవకాశాలు

1. **గ్రీడ్ ఇంటిగ్రేషన్:** ప్రస్తుతం ఉన్న గ్రీడ్ లో సౌర శక్తిని అనుసంధానించడం సాంకేతిక సవాళ్లను కలిగిస్తుంది, అయితే గ్రీడ్ సాంకేతికత మరియు శక్తి నిల్వ పరిష్కారాలలో పురోగతి మెరుగుదలకు అవకాశాలను అందిస్తుంది.
2. **ఫైనాన్సింగ్ మరియు పెట్టుబడి:** పెద్ద-స్థాయి సోలార్ ప్రాజెక్టుల కోసం పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం సవాలుగా ఉంటుంది, అయితే ఈ అడ్డంకిని అధిగమించడానికి రాష్ట్రం ఆర్థిక ప్రోత్సాహకాలు మరియు ప్రైవేట్ ఆటగాళ్లతో భాగస్వామ్యాన్ని అందిస్తుంది.
3. **పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి:** సోలార్ టెక్నాలజీ మరియు ఎనర్జీ స్టోరేజీ సొల్యూషన్స్ లో ఆవిష్కరణలకు అవకాశం ఉంది, ఇది రాష్ట్ర సౌర సామర్థ్యాన్ని మరింత మెరుగుపరుస్తుంది.

భవిష్యత్తు అవకాశాలు

పునరుత్పాదక ఇంధనానికి తెలంగాణ నిబద్ధత మరియు దాని క్రియాశీల విధానాల స్థానం

వార్తల్లో తెలంగాణ స్టార్టప్ పాలసీ

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/t-hub-medtronic-forge-partnership-to-assist-startups/article68025379.ece>

TSpsc సిలబన్ ఔచిత్యం: పేపర్-IV ఎకానమీ అండ్ డెవలప్ మెంట్ (తెలంగాణ ఎకానమీ)

సందర్భం: స్టార్టప్ లకు సహాయం చేయడానికి టి-హబ్, మెడ్ ట్రానిక్ ఫోర్డ్ భాగస్వామ్యం

వార్తల్లో ఎందుకు

- స్టార్టప్ ఇంక్యుబేటర్ టి-హబ్ మరియు మెడ్ ట్రానిక్

భాగస్వామ్యాన్ని ప్రకటించాయి.

- దీని కింద గ్లోబల్ హెల్త్ కేర్ టెక్నాలజీ సంస్థ, హైదరాబాద్ లోని మెడ్ ట్రానిక్ ఇంజనీరింగ్ & ఇన్నోవేషన్ సెంటర్ (MEIC) ద్వారా హెల్త్-టెక్ స్టార్టప్ లకు సహాయం చేయడానికి, నైపుణ్యం మరియు వనరులను ఉపయోగించుకుంటుంది.

లక్ష్యాలు మరియు చొరవ

- MEIC, US వెలుపల ఉన్న మెడ్ ట్రానిక్ యొక్క అతిపెద్ద పరిశోధనాభివృద్ధి కేంద్రం, పరిశ్రమ సహకారాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు ఆరోగ్య-టెక్ R&Dలో ఆలోచనా నాయకత్వాన్ని రూపొందించడానికి CXO రౌండ్ టేబుల్స్ మరియు ఇన్నోవేషన్ వర్క్ షాప్ ల వంటి ఈవెంట్ లలో పాల్గొంటుంది.
- T-Hub స్టార్టప్ లు MEIC నుండి మెంటార్ షిప్, స్పాన్సర్ షిప్ మరియు నిపుణుల మార్గదర్శకత్వం పొందుతాయి. అదనంగా, MEIC ఉద్యోగులు T-Hub ద్వారా నిర్వహించబడే టైలర్డ్ ఎంటర్ ప్రెన్యూర్ షిప్ వర్క్ షాప్ లలో పాల్గొంటారు.
- ప్రభావం మరియు భవిష్యత్తు ప్రణాళికలు - 900 కంటే ఎక్కువ మంది ఇంజనీర్లతో, MEIC సాఫ్ట్ వేర్ ఇంజనీరింగ్ సొల్యూషన్స్ మరియు ఎంబెడెడ్ మరియు ఎంటర్ ప్రైజ్ సాఫ్ట్ వేర్, ప్రొడక్ట్ సెక్యూరిటీ మరియు డేటా ఇంజనీరింగ్ రంగాలతో సహా ఇతర ఇంజనీరింగ్ నైపుణ్యాలను అందించడం ద్వారా మెడ్ ట్రానిక్ యొక్క గ్లోబల్ బిజినెస్ యూనిట్ లకు మద్దతు ఇస్తుంది.
- వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం- భారతదేశంలో ఆరోగ్య-టెక్ స్టార్టప్ లకు సాధికారత కల్పించడం, ఆవిష్కరణల సంస్కృతిని పెంపొందించడం మరియు రంగాల వృద్ధిని నడిపించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

స్టార్టప్ అంటే ఏమిటి?

- స్టార్టప్ అనే పదం కార్యకలాపాల యొక్క మొదటి దశలలోని కంపెనీని సూచిస్తుంది.

- స్టార్టప్ లను ఒకటి లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మంది వ్యవస్థాపకులు స్థాపించారు, వారు డిమాండ్ ఉందని నమ్మే ఉత్పత్తి లేదా సేవను అభివృద్ధి చేయాలనుకుంటారు.
- ఈ కంపెనీలు సాధారణంగా అధిక ఖర్చులు మరియు పరిమిత ఆదాయంతో ప్రారంభమవుతాయి, అందుకే వారు వెంచర్ క్యాపిటలిస్ట్ ల వంటి వివిధ వనరుల నుండి మూలధనం కోసం చూస్తారు.

తెలంగాణలో స్టార్టప్

- స్టేట్స్ స్టార్టప్ ర్యాంకింగ్ 2022' ప్రకారం, కేరళ, మహారాష్ట్ర, ఒడిశా మరియు జమ్మూ కాశ్మీర్ లతో పాటు రాష్ట్రం అగ్రస్థానంలో ఉంది.
- 2018లో తెలంగాణ నాయకుడిగా, 2019లో ఔత్సాహిక నేతగా అవతరించింది.
- బెస్ట్ పెర్ఫార్మర్, టాప్ పెర్ఫార్మర్, లీడర్స్, ఔత్సాహిక నాయకులు మరియు ఎమర్జింగ్ స్టార్టప్ ఎకో సిస్టమ్స్ అనే ఐదు విభాగాలలో ర్యాంకింగ్ లు ఇవ్వబడతాయి.
- తెలంగాణ తన ర్యాంకింగ్ లను మెరుగుపరుచుకుంది మరియు 2021లో టాప్ పెర్ఫార్మర్ గా నిలిచింది.
- పొరుగున ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ 2022లో బలమైన స్టార్టప్ ఎకో సిస్టమ్ వర్గాన్ని అభివృద్ధి చేయడంలో అగ్రగామిగా గుర్తించబడింది.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం చొరవ.

- స్టార్టప్ తెలంగాణను, తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది, ఇది రాష్ట్రంలోని స్టార్టప్ లకు అధికారిక పోర్టల్.
- ఇది జాతీయ స్టార్టప్ పోర్టల్ తో సజావుగా అనుసంధానించబడింది మరియు ఇందులో 6,500 కంటే ఎక్కువ స్టార్టప్ లు నమోదు చేయబడ్డాయి.
- మహిళా పారిశ్రామికవేత్తల కోసం ప్రారంభించిన, వివిధ ప్రత్యేక ప్రోత్సాహకాల ద్వారా మద్దతు పొందిన 65+ ప్రత్యేక మహిళల నేతృత్వంలోని స్టార్టప్ లకు TS ప్రభుత్వం మద్దతు ఇచ్చింది.

- రాష్ట్ర మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలను ప్రోత్సహించే ప్రధాన కార్యకలాపాలలో ఒకటి "WE హబ్" అని పిలువబడే మహిళా-కేంద్రీకృత ఇంక్యుబేషన్ సెంటర్. ఇది మహిళా పారిశ్రామికవేత్తల కోసం భారతదేశం యొక్క మొట్టమొదటి మరియు ఏకైక రాష్ట్ర-నేతృత్వంలోని ఇంక్యుబేటర్.

తెలంగాణ స్టార్టప్ విధానం

- ఇన్నోవేషన్ మరియు ఎంటర్ప్రెన్యూర్షిప్ను పెంచే లక్ష్యంతో రాష్ట్రం 2016లో ఇన్నోవేషన్ పాలసీని ప్రారంభించింది.
- నోడల్ ఏజెన్సీ: ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ, ఎలక్ట్రానిక్స్ & కమ్యూనికేషన్స్ విభాగం
- 6521: DIPP గుర్తింపు పొందిన స్టార్టప్లు
- 3290 మహిళలు నేతృత్వంలోని స్టార్టప్లు/మహిళా వ్యవస్థాపకులు
- విధాన జోక్యం: మహిళల నేతృత్వంలోని స్టార్టప్లకు రాష్ట్రం మరిన్ని ప్రోత్సాహకాలను అందించవచ్చు.
- నిధుల మంజూరు మరియు ఇంక్యుబేషన్ మద్దతు పరంగా మహిళల నేతృత్వంలోని స్టార్టప్ల కోసం రాష్ట్రం నిర్దిష్ట కోటాను రిజర్వ్ చేయవచ్చు.
- స్టార్టప్లకు సంపూర్ణ మద్దతునిచ్చేలా ఇతర శాఖలను ప్రోత్సహించడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వ ఆదేశాలతో పాటుగా, డిపార్ట్మెంట్-నిర్దిష్ట అవగాహన

కార్యక్రమాలు మరియు డిజైన్ విధానాలను నిర్వహించవచ్చు.

- స్టార్టప్ తెలంగాణ పోర్టల్లో తమ శాఖల నుండి ముఖ్యమైన మరియు పునరావృత ఈవెంట్లను రాష్ట్రంలోని ఇతర శాఖలు తెలియజేయవచ్చు.
- ఇది మరింత భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది మరియు మొత్తం పర్యావరణ వ్యవస్థను ఉన్నతీకరించడానికి సహకార ప్రయత్నాలను ప్రభావితం చేస్తుంది.

ఈ విధానం స్టార్టప్లకు ఈ రూపంలో మద్దతునిస్తుంది:

- అల్ స్టార్టప్ ఇంటర్నెషిప్ ప్రోగ్రామ్
- కళాశాల విద్యార్థులకు అల్ స్టార్టప్లతో కలిసి పనిచేసే అవకాశం
- మేథో సంపత్తి హక్కులకు మద్దతు

భారతీయ స్టార్టప్ ఎకోసిస్టమ్ స్థితి:

- గుర్తింపు పొందిన స్టార్టప్ల సంఖ్య గత 7 సంవత్సరాల్లో 120% (CAGR) వద్ద పెరిగింది మరియు అక్టోబర్ 2023 నాటికి లక్షకు పైగా స్టార్టప్లకు చేరుకుంది.
- దేశవ్యాప్తంగా దాదాపు 670+ జిల్లాల్లో స్టార్టప్ల కవరేజీ గత ఏడు సంవత్సరాల్లో ఆరు రెట్లు పెరిగింది.
- గుర్తింపు పొందిన స్టార్టప్లలో దాదాపు 50% టైర్ 2 మరియు టైర్ 3 నగరాలకు చెందినవి.

తెలంగాణలో తొమ్మిది మెడికల్ కాలేజీల ఏర్పాటుకు ఎన్ఎంసీ ఆమోదం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/nmc-approves-establishment-of-nine-medical-colleges-in-tehrangana/article68029411.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/tehrangana/nmc-approves-establishment-of-nine-medical-colleges-in-tehrangana/article68029411.ece](https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/nmc-approves-establishment-of-nine-medical-colleges-in-tehrangana/article68029411.ece)

TSPSC సీలబ్ బేచిత్వం: ప్రజారోగ్యం

సందర్భం: మెడికల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా స్థానంలో నేషనల్ మెడికల్ కమిషన్ (NMC) వచ్చింది

వార్తల్లో ఎందుకు

- నేషనల్ మెడికల్ కమిషన్ (ఎన్ఎంసీ) తమ దరఖాస్తులను ముందుకు తీసుకురావడంతో తెలంగాణలోని తొమ్మిది మెడికల్ కాలేజీలు స్థాపనకు

ఒక అడుగు ముందుకు వచ్చాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- NMC యొక్క మెడికల్ అసెస్మెంట్ మరియు రేటింగ్ బోర్డ్ (MARB), ఏప్రిల్ 3న జారీ చేసిన పబ్లిక్ నోటీసులో, 2024-25 విద్యా సంవత్సరానికి కొత్త మెడికల్ కాలేజీలను స్థాపించాలని లేదా ఇప్పటికే ఉన్న వాటిలో MBBS సీట్లను విస్తరించాలని కోరుతూ దేశవ్యాప్తంగా 170 సంస్థల జాబితా విడుదల చేయబడింది.
- తెలంగాణలోని తొమ్మిది విద్యాసంస్థల్లో ఏడు ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాలలు, జోగులాంబ గద్వాల్, నారాయణపేట, ములుగు, వరంగల్ (నర్సంపేట), మెదక్, యాదాద్రి భోంగిర్, మరియు మేడ్చల్ మల్కాజిగిరి జిల్లాల్లో ఉన్నాయి.
- మిగిలిన రెండు రంగారెడ్డి జిల్లాలోని నోవా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్ అండ్ రీసెర్చ్ సెంటర్ మరియు నిజామాబాద్లోని క్రిస్టియన్ మెడికల్ కాలేజీ అండ్ హాస్పిటల్.
- ఈ పరిణామంతో రాష్ట్రంలో మొత్తం ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాలల సంఖ్య 34కి చేరుకుంది. ఎనిమిది కొత్త ప్రభుత్వ వైద్య కళాశాలలను నెలకొల్పేందుకు మునుపటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన ప్రతిపాదనను అనుసరించింది.
- ఎన్ఎంసి ఇటీవల చేసిన ప్రకటనలో గత ప్రభుత్వం
-

ప్రతిపాదించిన ఎనిమిదింటిలో ఏడింటిని మంజూరు చేసింది. రంగారెడ్డి జిల్లాకు అనుమతి దక్కలేదు.

NMC

- నేషనల్ మెడికల్ కమిషన్ (NMC) అనేది 33 మంది సభ్యులతో కూడిన భారతీయ నియంత్రణ సంస్థ, ఇది వైద్య విద్య మరియు వైద్య నిపుణులను నియంత్రిస్తుంది.
- ఇది 25 సెప్టెంబర్ 2020న మెడికల్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా స్థానంలో వచ్చింది.
- కమిషన్ వైద్య అర్హతల గుర్తింపును మంజూరు చేస్తుంది, వైద్య పాఠశాలలకు అక్రిడిటేషన్ ఇస్తుంది, వైద్య అభ్యాసకులకు రిజిస్ట్రేషన్ మంజూరు చేస్తుంది. వైద్య అభ్యాసాన్ని పర్యవేక్షిస్తుంది మరియు భారతదేశంలోని వైద్య మౌలిక సదుపాయాలను అంచనా వేస్తుంది.

రిజర్వాయర్లలో నీరు అడుగంటిపోవడంతో నీటి సంక్షోభం

మూలం: లైవ్ మింట్ [https://www.livemint.com/news/teLANGANA-deals-with-acute-water-shortage-as-reservoirs-dry-up-amid-bengaluru-water-crisis-whats-behind-this-drought-11711860664690.html#:~:text=HT_PRINT\)-](https://www.livemint.com/news/teLANGANA-deals-with-acute-water-shortage-as-reservoirs-dry-up-amid-bengaluru-water-crisis-whats-behind-this-drought-11711860664690.html#:~:text=HT_PRINT)-)

,తెలంగాణ%20%20faced%20with%20acute%20short age%20with%20almost%20all%20major,of%20Rabi %20crops%20%20season

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: నీటి వనరులు మరియు తాగునీటి సంక్షోభం

సందర్భం: బెంగళూరు నీటి సంక్షోభం మధ్య రిజర్వాయర్లు ఎండిపోవడంతో తెలంగాణ తీవ్ర నీటి కొరతను ఎదుర్కొంటోంది

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ ప్రస్తుతం తీవ్రమైన నీటి కొరతను ఎదుర్కొంటోంది, రుతుపవనాలు విఫలమైన కారణంగా దాదాపు అన్ని ప్రధాన రిజర్వాయర్లు ఎండిపోతున్నాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- ఈశాన్య రుతుపవనాల సీజన్లో సాధారణం కంటే తక్కువ వర్షపాతం కారణంగా రాష్ట్రంలో కరువు పరిస్థితులు నెలకొంటాయని సూచిస్తూ రాష్ట్ర వ్యవసాయ శాఖ ప్రభుత్వానికి నివేదిక సమర్పించింది.
- మునుపటి సంవత్సరాలతో పోల్చితే, నీటి ఎద్దడి తీవ్రంగా మారింది.
- దీంతో జూరాల, శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్, శ్రీరాంసాగర్, శ్రీపాదసాగర్, నిజాంసాగర్, మిడ్ మానేరు, దిగువ మానేరు, కడెం సహా ప్రధాన రిజర్వాయర్లలో నీటి మట్టాలు దాదాపు పూర్తిగా అడుగంటిపోయాయి.
- రాష్ట్రంలో సగటు భూగర్భజల మట్టంలో తగ్గుదలని ఈ నివేదిక గుర్తించింది. నీటి కొరత పరిస్థితిని మరింత తీవ్రతరం చేసింది.

బెంగళూరు నీటి సంక్షోభం మరియు దాని ప్రభావం

- కర్ణాటక రాజధాని బెంగళూరు, తీవ్ర నీటి ఎద్దడితో సతమతమవుతోంది. నగర జనాభాలో గణనీయమైన భాగం తీవ్రమైన నీటి కొరతను ఎదుర్కొంటోంది.
- గత సంవత్సరం బలహీనమైన రుతుపవనాలు ఈ సంక్షోభానికి కారణమయ్యాయి. దీంతో భూగర్భజలాలు క్షీణించాయి. ముఖ్యంగా నగర శివార్లలో బోర్వెల్లు ఎండిపోవడానికి దారితీసింది.
- కొన్ని ప్రాంతాల్లో నీటి సరఫరాలో అంతరాయం ఏర్పడడంతో నివాసితులు ప్రైవేట్ వాటర్ ట్యాంకర్లపై

ఆధారపడాల్సిన పరిస్థితి నెలకొంది.

- నగరం నీటి కోసం కావేరి నదిపై ఆధారపడటం, సరిపడని మౌలిక సదుపాయాల ప్రణాళికతో కలిపి సంక్షోభాన్ని మరింత తీవ్రతరం చేసింది.
- బెంగళూరులో నీటి కొరత రాజకీయ ఉద్రిక్తతలకు దారితీసింది.

నీటి సంక్షోభానికి దోహదపడే అంశాలు

- తెలంగాణ మరియు బెంగళూరులో తీవ్రమైన నీటి కొరతకు కారణాలు :
- విఫలమైన రుతుపవనాలు : ఈశాన్య రుతుపవనాల సీజన్లో రెండు ప్రాంతాలు, సాధారణం కంటే తక్కువ వర్షపాతాన్ని చవిచూశాయి. ఇది గత సంవత్సరాలతో పోలిస్తే సగటు వర్షపాతంలో లోటుకు దారితీసింది.
- క్షీణించిన భూగర్భ జలాలు: బోర్వెల్లు, భూగర్భ జలాల వెలికితీతపై ఆధారపడటం వల్ల, భూగర్భజల మట్టాలు క్షీణించాయి. పరిస్థితిని నీటి కొరత మరింత తీవ్రతరం చేసింది.
- సరిపోని మౌలిక సదుపాయాల ప్రణాళిక: నీటి సరఫరా, మౌలిక సదుపాయాల విస్తరణ, నగర జనాభాకు అనుగుణంగా లేదు. అధిగమించింది, కొత్త పరిసరాల్లోని బోర్వెల్లపై ఆధారపడటానికి దారితీసింది.

ప్రభుత్వ ప్రతిస్పందన మరియు భవిష్యత్తు ఔట్‌లుక్

- నీటి ఎద్దడిపై స్పందించిన తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం,

తాగునీటి ఎద్దడి నివారణకు నిధులు విడుదల చేసి, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో తాగునీటి సమస్య లేకుండా చూడాలని జిల్లా కలెక్టర్లను ఆదేశించింది.

- నీటి కొరత సమస్యను అధిగమించడానికి రైతుల నుండి సహకారం అవసరమని ప్రభుత్వం చెప్పింది.
- బెంగళూరులో, నీటి లభ్యత ఉన్న ప్రదేశాలను గుర్తించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.
- అయితే, పరిస్థితి క్లిష్టంగానే ఉంది. రెండు ప్రాంతాలలో కొనసాగుతున్న నీటి కొరతను పరిష్కరించడానికి

స్థిరమైన నీటి నిర్వహణ వ్యూహాల తక్షణ అవసరం వుంది.

ముగింపు

- తెలంగాణ మరియు బెంగళూరులో నీటి కొరత సంక్షోభాన్ని పరిష్కరించడానికి, నివాసితులకు, వ్యవసాయ అవసరాలకు, స్థిరమైన నీటి ప్రాప్యతను నిర్ధారించడానికి సమర్థవంతమైన నీటి నిర్వహణ వ్యూహాల అవసరాన్ని చెబుతుంది.

NTPCతో పవర్ డీల్ కు తెలంగాణ ప్రభుత్వం విముఖం

మూలం: ది న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/teLANGANA/2024/Apr/01/teLANGANA-govt-not-to-sign-power-deal-with-ntpc-to-cushion-consumers#:~:text=HYDERABAD%3A%20%20రాష్ట్ర%20ప్రభుత్వం%20ఉంది,ఇది%20%20భారం%20%20వినియోగదారులపై ఉంటుంది.>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: GS 2 మరియు 3(రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధానాలు మరియు ఇంధన వనరులు)

సందర్భం: గ్రీన్ ఎనర్జీ ప్రత్యామ్నాయాల దిశగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఒక కోర్సును రూపొందిస్తోంది

వార్తల్లో ఎందుకు

- పెరుగుతున్న విద్యుత్ ఖర్చుల నుండి వినియోగదారులను రక్షించే లక్ష్యంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం రామగుండం ఫేజ్-2 ప్రాజెక్ట్ కోసం ఎన్టిపిసితో విద్యుత్ కొనుగోలు ఒప్పందం (పిపిఎ)పై సంతకం చేయకూడదని నిర్ణయించుకుంది.

ముఖ్యాంశాలు

- విద్యుత్ ఖర్చులు యూనిట్ కు రూ.8 నుంచి రూ.9కి

చేరుకుంటాయన్న అంచనాల మధ్య ఈ నిర్ణయం తీసుకుంది, ఇది వినియోగదారులకు భరించలేని భారం.

- బదులుగా, ప్రభుత్వం సోలార్, హైడల్ మరియు విండ్ పవర్ వంటి గ్రీన్ ఎనర్జీ ప్రత్యామ్నాయాల కోసం ఒక కోర్సును రూపొందిస్తోంది, NTPC-ఉత్పత్తి చేసే శక్తితో పోలిస్తే మరింత తక్కువ ఖర్చుతో కూడిన పరిష్కారాలను అందించాలని భావిస్తున్నారు.

NTPC గురించి

- NTPC లిమిటెడ్, గతంలో నేషనల్ ధర్మల్ పవర్ కార్పొరేషన్ గా పిలువబడేది, ఇది భారతీయ కేంద్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థ.

- NTPC విద్యుత్ మంత్రిత్వ శాఖ మరియు భారత ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలో ఉంది మరియు ఇది అతిపెద్ద విద్యుత్ శక్తిని ఉత్పత్తి చేసే విద్యుత్ సంస్థ.
- PSU యొక్క ప్రధాన కార్యాలయం న్యూఢిల్లీలో ఉంది.
- మే 2010లో, NTPC భారత కేంద్ర ప్రభుత్వంచే మహారత్న హోదాను పొందింది.
- ఇది 2023లో ఫోర్బ్స్ గ్లోబల్ 2000లో 433వ స్థానంలో ఉంది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై NTPC గడువు ముగియనుంది

- ఒప్పందాన్ని ఖరారు చేయాల్సిన బాధ్యత ప్రస్తుత ప్రభుత్వానిదేనని మాజీ ముఖ్యమంత్రి కే చంద్రశేఖర్ రావు కౌంటర్ ఇచ్చారు.

ఆలస్యం మరియు భవిష్యత్తు ప్రణాళికల చిక్కులు

- సంభావ్య నిర్మాణ జాప్యాలు ఉన్నప్పటికీ, ఫేజ్-2 పూర్తయిన తర్వాత, బహిరంగ మార్కెట్ రేట్లను అధిగమిస్తూ విద్యుత్ ఖర్చులను రాష్ట్రం గణనీయంగా పెంచింది. 25 ఏళ్ల పీపీఏతో వినియోగదారులపై భారం పడుతుందన్న ఆందోళన నెలకొంది.
- ప్రతిస్పందనగా, ప్రభుత్వం ప్రత్యామ్నాయ ఇంధన వనరులను అన్వేషిస్తోంది మరియు పునరుత్పాదక ఇంధనాలపై దృష్టి సారించే కొత్త ఇంధన విధానాన్ని పరిశీలిస్తోంది.

కొత్త ఎనర్జీ పాలసీ మరియు సుస్థిరాభివృద్ధి చొరవ

- ప్రతిపాదిత ఇంధన విధానం, పునరుత్పాదక ఇంధన ఉత్పత్తికి ప్రాధాన్యతనిస్తూ 2032 వరకు రాష్ట్ర విద్యుత్

అవసరాలను తీర్చడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

- సౌరశక్తిని ఉపయోగించి విద్యుత్ ఉత్పత్తిని పెంచడం, ప్రభుత్వ భవనాల్లో సోలార్ యూనిట్లను ఏర్పాటు చేయడం మరియు హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో హైడల్ పవర్ ఆప్షన్లను అన్వేషించడం వంటి ప్రణాళికలు ఉన్నాయి.

ముసాయిదా విధానం మరియు వాటాదారుల సంబంధాలు

- లోక్ సభ ఎన్నికల అనంతరం వాటాదారుల నుంచి వచ్చే ఇన్ ఫుట్లను కలుపుకొని, ముసాయిదా ఇంధన విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది.
- పాలసీ మార్పు ధర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ల వ్యయ పెరుగుదల ద్వారా ప్రేరేపించబడింది మరియు స్థిరమైన, తక్కువ ఖర్చుతో కూడిన ఇంధన పరిష్కారాల పట్ల నిబద్ధతను నొక్కి చెబుతుంది.

గ్రీన్ ఫోకస్ మరియు పూర్వ ప్రాస్పెక్ట్

- గ్రీన్ ఎనర్జీపై ప్రభుత్వం నొక్కిచెప్పడం అనేది సంప్రదాయ విద్యుత్ వనరులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించే లక్ష్యంతో స్థిరమైన అభివృద్ధి వైపు వ్యూహాత్మక మార్పును సూచిస్తుంది.
- సౌర విద్యుత్ వినియోగం మరియు హైడల్ పవర్ ప్రాజెక్ట్ల వంటి కార్యక్రమాలు పర్యావరణ ప్రభావాన్ని తగ్గించడంతోపాటు రాష్ట్ర ఇంధన అవసరాలను తీర్చడానికి ముందుచూపు విధానాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి.

లక్ష్యాన్ని సాధించిన సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/singareni-achieves-coal-mining-target-1st-time-in->

recent-years/article68016855.ece#:~:

text=The%20Singareni%20Collieries

%20కంపెనీ%20Ltd,%20టార్గెట్%20of%2070%20MT.

TSPSC నీలబన్ ఔచిత్యం: రాష్ట్ర ఖనిజ వనరులు

సందర్భం: సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ 2023-24లో 70.02 మిలియన్లను ఉత్పత్తి చేయడం ద్వారా 70 MT లక్ష్యానికి మించి ఉత్పత్తి చేసింది..

వార్షికో ఎందుకు

- సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (SCCL) ఇటీవలి సంవత్సరాలలో, ముఖ్యంగా కోవిడ్-19 మహమ్మారి తర్వాత మొదటిసారిగా ముగిసిన 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో బొగ్గు ఉత్పత్తి లక్ష్యాన్ని సాధించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- 2023 మే, సెప్టెంబరు, డిసెంబర్లలో బొగ్గు ఉత్పత్తి నెలవారీ లక్ష్యం కంటే దిగువకు పడిపోయినప్పటికీ, 2024 జనవరిలో కంపెనీ లక్ష్యాన్ని సాధించగలిగింది.
- 2022-23లో అదే లక్ష్యం 70 మెట్రిక్ టన్నులు ఉన్నప్పుడు కంపెనీ కేవలం 67.14 మెట్రిక్ టన్నుల ఉత్పత్తిని మాత్రమే చేరుకోగలిగింది.
- వార్షిక బొగ్గు పంపిణీ 69.86 మిలియన్ టన్నులకు చేరుకోగా, ఆర్థిక సంవత్సరంలో 420.32 లక్షల క్యూబిక్ మీటర్ల ఓవర్ బర్డెన్ తొలగించబడింది.

భవిష్యత్తు లక్ష్యాలు మరియు విస్తరణ ప్రణాళికలు

- 2024-25 ఆర్థిక సంవత్సరానికి 72 మిలియన్ టన్నుల లక్ష్యాన్ని కంపెనీ మేనేజ్మెంట్ నిర్ణయించినట్లు సమాచారం.
- ఒడిశాలోని నైని బొగ్గు బ్లాక్లో ఉత్పత్తిని ప్రారంభించగలిగితే, కంపెనీ 70 మిలియన్ టన్నుల లక్ష్యాన్ని సులభంగా అధిగమించగలదని అధికారులు తెలిపారు.
- నైని బొగ్గు బ్లాక్ నుంచి 6 మిలియన్ టన్నులు, కొత్తగూడెం, రామగుండంలోని కేవీ ఓపెన్ కాస్ట్ నుంచి 3 మిలియన్ టన్నులు, యెల్లందు ప్రాంతంలోని జేకే ఓపెన్ కాస్ట్ నుంచి 1 మిలియన్ టన్నులు, బెల్లంపల్లి ప్రాంతంలోని గోలేటి ఓపెన్ కాస్ట్ నుంచి 0.4 మిలియన్

టన్నులు ఉత్పత్తిని పెంచాలని కంపెనీ అంచనా వేసింది. , అలాగే బెల్లంపల్లి ప్రాంతంలోని గోలేటి ఓపెన్ కాస్ట్ నుండి 0.4 మిలియన్ టన్నులు.

ఆదాయం మరియు ఆర్థిక పనితీరు

- ఇదిలా ఉండగా, సింగరేణి ఆదాయం ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.37,000 కోట్లకు చేరే అవకాశం ఉందని, గత ఆర్థిక సంవత్సరం (2022-23)తో పోలిస్తే రూ.33,000 కోట్ల ఆదాయంతో పోలిస్తే 12 శాతం పెరిగిందని పేర్కొంది.
- రూ.37,000 కోట్లలో బొగ్గు విక్రయం ద్వారా రూ.32,500 కోట్లు, సింగరేణి ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ ద్వారా ఉత్పత్తి అయ్యే విద్యుత్ విక్రయం ద్వారా రూ.4,500 కోట్ల ఆదాయం సమకూరనుంది.

సింగరేణి బొగ్గు గనుల గురించి

- సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ (SCCL) అనేది 51: 49 ఈక్విటీ ప్రాతిపదికన తెలంగాణ, భారత ప్రభుత్వ సంయుక్త యాజమాన్యంలోని ప్రభుత్వ బొగ్గు గనుల సంస్థ.
- SCCL ప్రస్తుతం తెలంగాణలోని 4 జిల్లాల్లో సుమారు 43,895 మంది సిబ్బందితో 20 ఓపెన్ కాస్ట్ మరియు 24 భూగర్భ గనులను నిర్వహిస్తోంది.

సింగరేణి బొగ్గు నిల్వలు తెలంగాణలోని ప్రాణహిత గోదావరి లోయలో 350 కిలోమీటర్ల మేర విస్తరించి 8791 మిలియన్ టన్నులకు నిరూపితమైన భౌగోళిక నిల్వలు ఉన్నాయి.

తెలంగాణలో పెరుగుతున్న అనుమతులు లేని ఫార్మసీలు - వెల్లడించిన డీసీఏ నివేదికలు

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/dca-finds-unlicensed-pharmacies-mushrooming-across-telangana/articleshow/109359263.cm>

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: ప్రజారోగ్యం

సందర్భం: హైదరాబాద్ లో అనుమతి లేని ఫార్మసీలు, ఆసుపత్రులకు అనుబంధంగా ఉన్నాయి, 30-40% అనుమతి లేదు

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ అంతటా విస్తరిస్తున్న లైసెన్స్ లేని ఫార్మసీల ధోరణిని డ్రగ్స్ కంట్రోల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ (DCA) వెలికితీసింది.

ముఖ్యాంశాలు:

- రాష్ట్రంలోని మొత్తం లైసెన్స్ లేని ఫార్మసీలు 30-40% వరకు ఉంటాయని అంచనా.
- చార్మినార్ లో ఒకటి, వనపర్తిలో ఉన్న రెండు అనుమతి లేని ఫార్మసీలపై డీసీఏ దాడులు నిర్వహించింది.
- చార్మినార్ ఫార్మసీలో జరిగిన దాడిలో, యాంటీబయాటిక్స్, యాంటీ అల్సర్ మందులు మరియు దగ్గు సిరప్లతో సహా పెద్ద మొత్తంలో అనధికారిక నిల్వలను అధికారులు కనుగొన్నారు.
- స్వాధీనం చేసుకున్న స్టాక్ విలువ 50,000 ఉంటుందని అంచనా.

పబ్లిక్ హెల్త్ రిస్క్స్ మరియు అధికారిక సిఫార్సులు:

- నకిలీ ఉత్పత్తుల సంభావ్యతను చెబుతూ లైసెన్స్ లేని దుకాణాల నుండి మందులను కొనుగోలు చేయడం ద్వారా, ప్రజారోగ్యానికి ఎదురయ్యే ముఖ్యమైన నష్టాలను DCA హైలైట్ చేసింది.
- తెలంగాణలో ఆన్లైన్ డ్రగ్ లైసెన్సింగ్ సిస్టమ్,

వెబ్సైట్లోని థర్డ్ పార్టీ వెరిఫికేషన్' విభాగాన్ని ఉపయోగించి మెడికల్ షాప్ లేదా ఫార్మసీ యొక్క ప్రామాణికతను ధృవీకరించాలని DCA కోరింది.

- DCA ద్వారా జారీ చేయబడిన లైసెన్స్ కలిగి ఉందో లేదో తనిఖీ చేయడానికి వ్యక్తులను ఈ ఆన్లైన్ సాధనం అనుమతిస్తుంది. వినియోగదారులు వారి మందుల చట్టబద్ధతను నిర్ధారించడానికి ఒక మార్గాన్ని అందిస్తుంది.
- తెలంగాణలో DCA జారీ చేసిన డ్రగ్ లైసెన్స్ లను ప్రదర్శించే లైసెన్స్ ఉన్న మెడికల్ షాపుల నుండి మాత్రమే మందులను కొనుగోలు చేయాలని వాటి ప్రాముఖ్యతను కూడా DCA చెప్పింది.

తెలంగాణలో ఫార్మా పరిశ్రమ:

- భారతదేశ ఉత్పత్తికి ఫార్మా రంగం నుండి, దాదాపు మూడింట ఒక వంతు . ఔషధ రంగ ఎగుమతులలో ఐదవ వంతుకు తెలంగాణ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుంది.
- దేశంలో ఫార్మాస్యూటికల్ తయారీ కేంద్రంగా ఉన్న తెలంగాణ, గత నాలుగేళ్లలో లైఫ్ సైన్స్ రంగంలో రూ. 10,000 కోట్ల (US\$ 1.49 బిలియన్) పెట్టుబడులను ఆకర్షిస్తోంది.
- రాష్ట్రం నుండి జరిగే మొత్తం సరుకుల ఎగుమతుల్లో ఫార్మాస్యూటికల్ ఎగుమతులు కూడా మెజారిటీ

వాటాను కలిగి ఉన్నాయి.

- 2019-20లో (డిసెంబర్ 2019 వరకు) రాష్ట్రం నుండి ఫార్మాస్యూటికల్ ఉత్పత్తుల ఎగుమతులు US\$ 3.48 బిలియన్లుగా ఉన్నాయి.
- 800కి పైగా లైఫ్ సైన్సెస్ కంపెనీలతో హైదరాబాద్, లైఫ్ సైన్సెస్ క్యాపిటల్ ఆఫ్ ఇండియాగా పరిగణించబడుతుంది.
- గత నాలుగేళ్లలో తెలంగాణ లైఫ్ సైన్సెస్ రంగంలో రూ.10,000 కోట్ల పెట్టుబడి పెట్టింది.
- విజన్ 2030:ఇన్నోవేషన్-ఆధారిత & టెక్-ఎనేబుల్డ్ వృద్ధి ద్వారా ఆసియాలో ప్రముఖ లైఫ్-సైన్స్ హబ్గా అవతరించడం, అదే సమయంలో సెక్టోరల్ విలువను USD 100 బిలియన్లకు రెట్టింపు చేయడం మరియు 400,000 కొత్త ఉద్యోగాలను జోడించడం.

హైదరాబాద్కు "బల్క్ డ్రగ్ క్యాపిటల్ ఆఫ్ ఇండియా" మరియు "వ్యాక్సిన్ క్యాపిటల్ ఆఫ్ ది వరల్డ్" అని పేరు పెట్టారు.

జీనోమ్ వ్యాళి:

- దేశంలో లైఫ్ సైన్సెస్కు అంకితం చేయబడిన మొదటి మరియు ఏకైక క్రమపద్ధతిలో ప్రణాళిక మరియు అభివృద్ధి చెందిన క్లస్టర్.
- అగ్రి-బయోటెక్, CRM, ఫార్మాస్యూటికల్స్, బయోఫార్మా, వ్యాక్సిన్ స్పేస్ మరియు మెడికల్ డివైసెస్ స్పేస్కు చెందిన కంపెనీలతో ఆకర్షిస్తుంది.
- భారతదేశపు మొదటి మరియు అతిపెద్ద లైఫ్ సైన్సెస్ తయారీ క్లస్టర్.
- 5 ప్రముఖ వ్యాక్సిన్ తయారీదారులలో 4 ఇక్కడ ఉన్నాయి మరియు 200 కంటే ఎక్కువ కంపెనీలు ఉన్నాయి.
- బయోమెడికల్ రీసెర్చ్ కోసం భారతదేశం యొక్క 1వ నేషనల్ యానిమల్ రిసోర్స్ ఫెసిలిటీ (NARF) జీనోమ్ వ్యాళిలో ఉంది.

- ఆసియాలో ప్రముఖ R&D మరియు ఇన్నోవేషన్ హబ్స్పాట్.
- ప్రపంచంలోని టాప్ 10 R&D కంపెనీలలో 10లో 6 జీనోమ్ వ్యాళిలో ఉన్నాయి.
- భారతదేశంలోని 3 ప్రముఖ వ్యాక్సిన్ తయారీదారులు జీనోమ్ వ్యాళిలో ఉన్నారు.
- 150 లైఫ్ సైన్సెస్ కంపెనీలు, 10,000 మంది ఉద్యోగులు.

వైద్య పరికరాల పార్క్:

- హైదరాబాద్ నుండి 50 కిలోమీటర్ల దూరంలో సుల్తాన్పూర్లో వైద్య పరికరాల పార్క్ ఉంది.
- ఈ పార్క్ 276 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో విస్తరించి ఉంది.
- వైద్య పరికరాలలో తయారీ, ప్రయోగశాల పరీక్ష, నమూనా మరియు అవిష్కరణలకు సౌకర్యాలను అందించడం దీని లక్ష్యం.
- ఈ పార్క్ దాదాపు 1000 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడిని సంపాదించింది. పార్క్లో పెట్టుబడి పెట్టిన కీలక వైద్య పరికరాల కంపెనీలు ఉన్నాయి.
- సహజానంద్ మెడికల్ టెక్నాలజీస్, ప్రోమియా థెరప్యూటిక్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, ఆర్కా మెడికల్ డివైజెస్, విరో బయోటెక్ వంటి వాటితో సహా దాదాపు 25 కంపెనీలు తమ R&D మరియు తయారీ యూనిట్లను స్థాపించే ప్రక్రియలో ఉన్నాయి.

దేశంలో అతిపెద్ద వైద్య పరికరాల పార్క్.

- మెడ్టెక్ - 250 ఎకరాల్లో విస్తరించి ఉంది.
- ఆసియాలో అతిపెద్ద కరోనరీ స్టెంట్ తయారీ కేంద్రాన్ని నిర్వహిస్తోంది.
- వైద్యపరికరాల పార్క్లోని కంపెనీలు ఆర్థోపెడిక్ ఇంప్లాంటేషన్, అల్ట్రాసౌండ్ స్కానర్లు, స్టెరైల్ కిట్లు, ప్రోస్తేటిక్స్ మొదలైన వాటిలో నిమగ్నమై ఉన్నాయి.

చేనేత బకాయిలు చెల్లించేందుకు ₹ 50 కోట్లు విడుదల

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/telangana-government-releases-50-crore-to-pay-weaver-dues/article68084862.ece>

TSpsc సిలబస్ టెచిక్యం: ప్రభుత్వ విధానం, తెలంగాణ టెక్స్టైల్ పరిశ్రమ

సందర్భం: నేత కార్మికులకు బకాయిలు చెల్లించిన ప్రభుత్వం

వార్తల్లో ఎందుకు

- రాష్ట్రంలోని నేత కార్మికుల బకాయిలు చెల్లించేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం ₹ 50 కోట్లు విడుదల చేసింది.

ముఖ్య ముఖ్యాంశాలు:

- గత మూడు నెలల్లో, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సర్వశిక్షా అభియాన్ యూనిఫాం కుట్టడం కోసం అడ్వాన్స్ గా ₹47 కోట్లు చెల్లించింది మరియు నూలు కొనుగోలు మరియు సైజింగ్ కోసం ₹14 కోట్లు విడుదల చేసింది.
- చేనేత కార్మికులకు ₹50 కోట్ల బకాయిలు చెల్లించాలని ప్రభుత్వం తీసుకున్న తాజా నిర్ణయం చేనేత పరిశ్రమకు పెద్ద ఊరటనిస్తుంది.

తెలంగాణలో వస్త్ర పరిశ్రమ:

- మానేరు నది ఒడ్డున ఉన్న సిరిసిల్ల, పెద్ద సంఖ్యలో పవర్ లూమ్లు, టెక్స్టైల్ ప్రాసెసింగ్ మరియు డ్రైయింగ్ యూనిట్లు ఉన్నందున టెక్స్టైల్ పట్టణంగా ప్రసిద్ధి చెందింది.
- సిరిసిల్ల ప్రజలు పనులు లేక వ్యాపారాలు లేక ఇతర ప్రాంతాలకు వలస వెళ్లేవారు. తెలంగాణ ఏర్పడిన తర్వాత పరిస్థితి మారిపోయింది.
- ప్రస్తుతం ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి కూలీలు ఇతర రాష్ట్రాల నుంచి వచ్చి ఇక్కడ పని చేస్తున్నారు.
- సిరిసిల్లలో కొత్తగా ఏర్పాటు చేసిన అపెరల్ పార్క్ లో

సుమారు 10 వేల మంది బీడీ కార్మికులకు జీవనోపాధి కల్పించేందుకు ప్రయత్నాలు కొనసాగుతున్నాయి.

PM మెగా ఇంటిగ్రేటెడ్ టెక్స్టైల్ రీజియన్స్ మరియు అపెరల్ (PM MITRA)

- టెక్స్టైల్ పరిశ్రమ కోసం ఏడు PM మెగా ఇంటిగ్రేటెడ్ టెక్స్టైల్ రీజియన్లు మరియు అపెరల్ (PM MITRA) పార్కుల ఏర్పాటు కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం స్థలాలను ప్రకటించింది.
- జౌళి మంత్రిత్వ శాఖ ప్రకారం, తమిళనాడు, తెలంగాణ, గుజరాత్, కర్ణాటక, మధ్యప్రదేశ్, ఉత్తరప్రదేశ్ మరియు మహారాష్ట్రలో ఈ పార్కులు రానున్నాయి.
- PM మెగా ఇంటిగ్రేటెడ్ టెక్స్టైల్ రీజియన్స్ అండ్ అపెరల్ (PM MITRA) స్కీమ్ అనేది భారత ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకమైన చొరవ, ఇది ఇంటిగ్రేటెడ్ టెక్స్టైల్ పార్కులను స్థాపించడం ద్వారా టెక్స్టైల్ పరిశ్రమను ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో ఉంది.
- టెక్స్టైల్ రంగాన్ని గణనీయంగా పెంపొందించగల PM మిత్రా పార్క్ కు అతిథ్యం ఇవ్వడానికి గుర్తించబడిన రాష్ట్రాలలో తెలంగాణ ఒకటి. ఈ పథకం యొక్క అవలోకనం మరియు తెలంగాణకు దాని చిక్కులు ఇక్కడ ఉన్నాయి:

PM మిత్ర పథకం యొక్క అవలోకనం

1. **లక్ష్యం:** దేశవ్యాప్తంగా ఇంటిగ్రేటెడ్ టెక్స్టైల్ పార్కులను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా టెక్స్టైల్ పరిశ్రమకు ప్రపంచ స్థాయి మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించడం ప్రధానమంత్రి మిత్ర పథకం లక్ష్యం. ఫైబర్ నుండి ఫాబ్రిక్ నుండి ఫ్యాషన్ వరకు మొత్తం వస్త్ర విలువ గొలుసును బలోపేతం చేయడం లక్ష్యం.
2. **భాగాలు:** ఈ పథకంలో గ్రీన్ ఫీల్డ్ మరియు బ్రౌన్ ఫీల్డ్ టెక్స్టైల్ పార్కులను అత్యాధునిక మౌలిక సదుపాయాలు, సాధారణ సౌకర్యాలు మరియు అనుకూలమైన వ్యాపార వాతావరణంతో ఏర్పాటు చేస్తారు.
3. **పెట్టుబడి మరియు ఉపాధి:** ఈ పథకం గణనీయమైన పెట్టుబడిని ఆకర్షిస్తుంది మరియు టెక్స్టైల్ రంగంలో గణనీయమైన ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టిస్తుందని భావిస్తున్నారు.
4. **నిధులు:** ప్రభుత్వం ఈ పథకానికి గణనీయమైన బడ్జెట్ ను కేటాయించింది, మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధికి నిధులు సమకూర్చడం మరియు ప్రైవేట్ రంగ పెట్టుబడులను సులభతరం చేయడం.

ప్రధానమంత్రి మిత్రలో తెలంగాణ పాత్ర

1. **తెలంగాణ ఎంపిక:** తెలంగాణ దాని బలమైన టెక్స్టైల్ పరిశ్రమ పునాది, నైపుణ్యం కలిగిన కార్మికుల లభ్యత మరియు ప్రభుత్వ విధానాలకు మద్దతుగా ఉన్న కారణంగా PM MITRA టెక్స్టైల్ పార్క్ ఏర్పాటుకు ఒక ప్రదేశాలలో ఒకటిగా ఎంపిక చేయబడింది.
2. **తెలంగాణలోని పార్క్ యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు:**
  - **స్థానం:** టెక్స్టైల్ ఉత్పత్తిలో గొప్ప చరిత్ర కలిగిన వరంగల్ లో ప్రతిపాదిత టెక్స్టైల్ పార్కును ఏర్పాటు చేయాలని యోచిస్తున్నారు.
  - **మౌలిక సదుపాయాలు:** పార్క్ పారిశ్రామిక షెడ్లు, సాధారణ ప్రసరించే శుద్ధి కర్మాగారాలు మరియు లాజిస్టిక్స్ సౌకర్యాలతో సహా ఆధునిక మౌలిక సదుపాయాలను కలిగి ఉంటుంది.
  - **సుస్థిరతపై దృష్టి పెట్టడం :** పర్యావరణ అనుకూల వస్త్ర

ఉత్పత్తిని ప్రోత్సహించడం ద్వారా స్థిరమైన పద్ధతులు మరియు సాంకేతికతలను పొందుపరచడం ఈ పార్క్ లక్ష్యం.

3. తెలంగాణకు ప్రయోజనాలు:

- **ఆర్థిక వృద్ధి:** టెక్స్టైల్ పార్క్ పెట్టుబడులను ఆకర్షించడం మరియు ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని పెంచడం ద్వారా స్థానిక ఆర్థిక వ్యవస్థను పెంచుతుందని భావిస్తున్నారు.
- **ఉపాధి అవకాశాలు:** ఈ ప్రాజెక్ట్ వేలాది ఉద్యోగాలను సృష్టించి, స్థానిక సంఘాలు మరియు టెక్స్టైల్ రంగంలో నైపుణ్యం కలిగిన కార్మికులకు ప్రయోజనం చేకూరుస్తుందని అంచనా వేయబడింది.
- **నైపుణ్యాభివృద్ధి:** ఈ ఉద్యానవనం శ్రామికశక్తి సామర్థ్యాలను పెంపొందించడానికి శిక్షణ మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలను అందించే అవకాశం ఉంది.

4. **ప్రభుత్వ మద్దతు:** తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం టెక్స్టైల్ పార్క్ ని విజయవంతంగా అమలు చేయడానికి వివిధ ప్రోత్సాహకాలు మరియు సులభతర చర్యలను అందిస్తూ PM మిత్రా పథకానికి బలమైన మద్దతునిచ్చింది.

తెలంగాణ టెక్స్టైల్ పరిశ్రమకు చిక్కులు

1. **టెక్స్టైల్ వాల్యూ చైన్ ను బలోపేతం చేయడం:** ఇంటిగ్రేటెడ్ పార్క్ వస్త్ర పరిశ్రమలోని వివిధ భాగాలను, తయారీ నుండి ప్రాసెసింగ్ నుండి ఎగుమతి వరకు ఒక అతుకులు లేని విలువ గొలుసును సృష్టిస్తుంది.
2. **పెట్టుబడిని ఆకర్షించడం:** ప్రపంచ స్థాయి మౌలిక సదుపాయాలు మరియు ప్రభుత్వ మద్దతు తెలంగాణ టెక్స్టైల్ రంగానికి దేశీయ మరియు అంతర్జాతీయ పెట్టుబడిదారులను ఆకర్షిస్తుంది.
3. **ఎగుమతులను పెంచడం:** పార్క్ సౌకర్యాలు మరియు సామర్థ్యాలు ప్రపంచ మార్కెట్ లో తెలంగాణ వస్త్ర ఉత్పత్తుల పోటీతత్వాన్ని పెంచుతాయి.
4. **ఇన్నోవేషన్ ను ప్రోత్సహిస్తోంది:** స్థిరమైన మరియు

ఆధునిక పద్ధతులపై దృష్టి సారించడం వలన వస్తూ పరిశ్రమలో అవిష్కరణ మరియు సాంకేతికత స్వీకరణను ప్రోత్సహిస్తుంది.

సవాళ్లు మరియు పరిగణనలు

1. **భూసేకరణ మరియు మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి:** టెక్స్ టైల్ పార్క్ విజయవంతానికి సకాలంలో భూసేకరణ మరియు మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధిని నిర్ధారించడం చాలా కీలకం.
2. **పర్యావరణ ఆందోళనలు:** సుస్థిరత లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి పర్యావరణ అనుకూల పద్ధతులను అమలు చేయడం మరియు పర్యావరణ ప్రభావాలను నిర్వహించడం చాలా అవసరం.
3. **వాటాదారులతో సమన్వయం:** సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి మరియు పార్క్ విజయాన్ని నిర్ధారించడానికి ప్రభుత్వ ఏజెన్సీలు, పరిశ్రమలు మరియు స్థానిక సంఘాల మధ్య సమర్థవంతమైన సమన్వయం అవసరం.

బతుకమ్మ

- తెలంగాణ సంస్కృతి మరియు స్ఫూర్తిని ప్రతిబింబించే పూల పండుగ బతుకమ్మను నవరాత్రులలో తొమ్మిది రోజుల పాటు జరుపుకుంటారు.
- బతుకమ్మ అనే పదం "బతుకు" అంటే జీవితం మరియు "అమ్మ" అంటే తల్లి అనే తెలుగు పదాల నుండి వచ్చింది.
- అలాగే, ఇది జీవితం మరియు స్త్రీత్వం యొక్క వేడుక.
- పండుగ సమయంలో, మహిళలు, సెలోసియా, సెన్నా, మేరిగోల్డ్, లోటస్, కుకుర్బిటా మరియు కుకుమిస్ వంటి స్థానిక పువ్వులను ఉపయోగించి
-

అలంకరించబడిన స్ట్రాక్లను సిద్ధం చేయడానికి సమూహాలుగా వస్తారు.

- ఈ స్ట్రాక్లను బతుకమ్మ అని పిలుస్తారు మరియు మహా గౌరీ దేవిని సూచిస్తుంది మరియు తొమ్మిది రోజుల పాటు పూజిస్తారు.
- పండుగ చివరి రోజు బతుకమ్మను నీటి వనరులలో నిమజ్జనం చేస్తారు.
- 2014లో తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత బతుకమ్మను రాష్ట్ర పండుగగా ప్రకటించారు.

బతుకమ్మ చీరల కార్యక్రమం

- బతుకమ్మ చీరల పథకం 2017లో నేత కార్మికులను ఆదుకునేందుకు, మహిళలకు చిరు బహుమతిని అందించాలనే ఉదాత్తమైన జంట లక్ష్యంతో ప్రారంభించబడింది.
- సిరిసిల్ల, పోచంపల్లి, గద్వాలలో చేనేత కార్మికులు తయారు చేసిన చీరలు ఆత్మగౌరవానికి ప్రతీకగా నిలిచాయి.
- సంక్షోభంలో ఉన్న చేనేత కార్మికులకు భరోసా కల్పించేందుకు ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రవేశపెట్టారు.
- ఈ పథకం కింద పవర్లూమ్ కార్మికులకు రోజువారీ షిఫ్ట్లో 12 గంటలపాటు వారానికి రూ.5,000 చెల్లిస్తారు.
- కార్యక్రమం ప్రారంభించినప్పుడు ఆరు నెలల పాటు పనులు ఉండగా ఇప్పుడు మూడు నెలలకు తగ్గించారు
- 18 ఏళ్లు నిండిన ఆడపిల్లలందరికీ బతుకమ్మ చీరలను ఉచితంగా అందజేస్తున్నామన్నారు.
- 2023లో చీరల తయారీకి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ.350 కోట్ల బడ్జెట్ను కేటాయించింది.

యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ కు పర్యావరణ అనుమతిపై ఈవీసీ చర్చలు

మూలం: తెలంగాణ నేడు

<https://telanganatoday.com/eac-takes-up-yadadri-thermal-power-station-clearance#:~:text=The%20power%20plant%20was%20asked,Division%20of%20the%20Forest%20Department>

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: శక్తి వనరులు

సందర్భం: భారీ ప్రాజెక్టులకు ఎన్విరాన్మెంట్ క్లియరెన్స్ (ఈసీ) తప్పనిసరి.

వార్తల్లో ఎందుకు

- నల్గొండ జిల్లాలోని 4,000 మెగావాట్ల యాదాద్రి సూపర్ గ్రేడ్ ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ (వైటీపీఎస్)కు పర్యావరణ అనుమతి (ఈసీ) మంజూరుపై నిపుణుల అంచనాల కమిటీ (ఈవీసీ) చర్చించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- పవర్ ప్లాంట్ నిర్మాణానికి ఉపయోగించే అటవీ భూమిని గుర్తించేందుకు అటవీ అధికారులతో సంయుక్తంగా కసరత్తు చేయాలని వారు సిఫార్సు చేశారు.
- జూన్ 2024 నాటికి కాంపౌండ్ వాల్ వెంబడి మూడు వరుసల దేశీయ జాతుల తోటలను చేపట్టాలని పవర్ ప్లాంట్ కు సూచించబడింది.
- నిర్వాసితులకు ఉపాధి కల్పించడంతో పాటు 2025 మార్చి నాటికి భూ పరిహారం ప్రక్రియను వేగవంతం చేయాలని కోరారు.
- తుంగపాడువాగు సహా ఏరియాలోని నీటి వనరులకు ఇబ్బంది కలగకుండా ప్లాంట్ కు జీరో లిక్విడ్ డిస్చార్జి విధానాన్ని అనుసరించాలని సూచించారు.
- యాదాద్రి పవర్ ప్లాంట్ నిర్వహణకు ఈసీ పొందేందుకు దాదాపు 35 సిఫార్సులను ఈవీసీ జారీ చేసింది.

- అంతకుముందు, ఎన్ జిఓల విజ్ఞప్తి మేరకు నేషనల్ గ్రీన్ ట్రీబ్యూనల్ పవర్ ప్లాంట్ ను ప్రారంభించడాన్ని నిలిపివేసింది, అయితే సివిల్ పనులను కొనసాగించడానికి అనుమతించింది.

పర్యావరణ అనుమతులు (EC):

- ఎన్విరాన్మెంట్ క్లియరెన్స్ (EC) అనేది పెద్ద-స్థాయి ప్రాజెక్టులకు తప్పనిసరి మరియు వాటి పర్యావరణ ప్రభావాన్ని తరచుగా పబ్లిక్ హియరింగ్ల ద్వారా అంచనా వేయడం.
- మైనింగ్, హైడ్రో పవర్ మరియు ధర్మల్ పవర్ సహా 39 రకాల ప్రాజెక్టులకు అవసరం.
- 2006 నాటి పర్యావరణ ప్రభావ అంచనా (EIA) నోటిఫికేషన్ ద్వారా నిర్వహించబడుతుంది.
- మంజూరు చేసిన గడువులోపు నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించలేకపోతే ప్రాజెక్టులు ఆర్థికంగా లాభదాయకంగా మారడంలో సవాళ్లు ఉన్నాయి.
- ప్రతిపాదిత మార్పులు ప్రాజెక్ట్ ప్రతిపాదకులకు మరింత సౌలభ్యాన్ని అనుమతించవచ్చు, ఇది క్లియరెన్స్ ప్రక్రియ యొక్క సమగ్రతను బలహీనపరిచే అవకాశం ఉంది.

నిపుణుల అంచనా కమిటీ గురించి:

- పర్యావరణం, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ (MoEFCC) వివిధ రంగాల కోసం

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

ఏడు నిపుణుల అంచనా కమిటీలను (EACలు) నిర్వహిస్తుంది.

- రాష్ట్ర నిపుణుల అంచనా కమిటీలు (SEACలు) సహా EACలు అభివృద్ధి ప్రాజెక్టులకు పర్యావరణ అనుమతిపై సలహా ఇస్తాయి.
- ప్రాజెక్ట్ ప్రతిపాదనలను మూల్యాంకనం చేయడం, ఉపశమన చర్యలను సిఫార్సు చేయడం మరియు MoEF నిర్ణయాన్ని ప్రభావితం చేయడంలో వారు కీలక పాత్ర పోషిస్తారు.
- EACలు పెద్ద ప్రాజెక్టులు కొనసాగాలా వద్దా అని అంచనా వేస్తాయి మరియు పర్యావరణ ప్రభావాన్ని

తగ్గించడానికి మార్గాలను సూచిస్తాయి.

- ప్రాజెక్ట్ క్లియరెన్స్ పొందుతున్నా లేదా అభ్యంతరాలను ఎదుర్కొంటున్నా అనేది నిర్ణయించడంలో వారి ఇన్పుట్ కీలకం.
- 2006 యొక్క పర్యావరణ ప్రభావ అంచనా (EIA) నోటిఫికేషన్లో వివరించిన ప్రతిపాదనల మూల్యాంకనం, స్క్రినింగ్, స్కోపింగ్, పబ్లిక్ హియరింగ్లు మరియు మదింపులను కలిగి ఉంటుంది.
- EACలు/SEACలు పబ్లిక్ హియరింగ్లు మినహా అన్ని దశల్లో పాల్గొంటాయి.

తెలంగాణకు కొత్త పారిశ్రామిక విధానం

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/24/new-industrial-policy-for-telegana-on-the-anvil>

[/www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/24/new-industrial-policy-for-telegana-on-the-anvil](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/24/new-industrial-policy-for-telegana-on-the-anvil)

TSPSC సీలబ్ టెలికాం: తెలంగాణలో పారిశ్రామిక విధానం

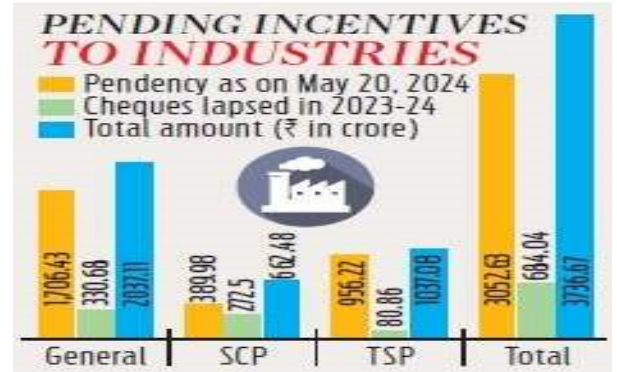
సందర్భం: తెలంగాణలో కొత్త పారిశ్రామిక విధానం

వార్తల్లో ఎందుకు

- త్వరలో తెలంగాణకు కొత్త పారిశ్రామిక విధానం.

ఇప్పటి వరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రయత్నాలు

- బడ్జెట్ కేటాయింపులు చేసినప్పటికీ, పరిశ్రమలకు ప్రోత్సాహకాలలో రూ.3,736 కోట్లు విడుదల చేయడంలో గత ప్రభుత్వం విఫలమైంది.
- రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత, BRS ప్రభుత్వం 2016లో తెలంగాణ స్టేట్ ఇండస్ట్రియల్ ప్రాజెక్ట్ అహ్రూవల్ మరియు సెల్ఫ్ సర్టిఫికేషన్ సిస్టమ్ (TS-iPASS) చట్టం ద్వారా తీసుకొచ్చింది.
- అప్పటి నుంచి పారిశ్రామిక విధానంలో ఎలాంటి

మార్పులు లేవు.

- ఇన్సెంటివ్లు చెల్లించకపోవడంతో పలు పరిశ్రమలు మూతపడ్డాయని విమర్శించారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర పారిశ్రామిక ప్రాజెక్ట్ ఆమోదం మరియు స్వీయ-ధృవీకరణ వ్యవస్థ (TS-iPASS)

- TS-iPASS అనేది భారతదేశంలోని తెలంగాణ రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలు, తయారీ మరియు సేవలను స్థాపించడానికి ఒక ధృవీకరణ సేవ.
- ఈ ప్రక్రియ రాష్ట్రంతో వ్యాపారం చేయడానికి ఒకే యంత్రాంగాన్ని అనుమతిస్తుంది, నిర్ణీత సమయ వ్యవధిలో అవసరమైన అనుమతులను

పొందడంతోపాటు.

- ఇరవై మూడు విభాగాలు ఈ ప్రక్రియ ద్వారా నలభై రకాల అనుమతులను అందజేస్తున్నాయి.
- దీని ఆన్‌లైన్ సదుపాయం దరఖాస్తుదారులకు అనుమతుల కోసం దరఖాస్తు చేయడానికి, ఫీజులు చెల్లించడానికి, ప్రశ్నలకు ప్రతిస్పందించడానికి మరియు డిపార్ట్‌మెంట్ ఇచ్చిన అనుమతులను డౌన్‌లోడ్ చేయడానికి ఫీచర్లను అందిస్తుంది, ఇది ప్రత్యక్ష విధానం యొక్క అవసరాన్ని తొలగిస్తుంది.
- ప్రాసెస్ రీ-ఇంజనీరింగ్ ద్వారా ఉద్భవించిన సాధారణ

ఎన్‌క్లోజర్లు ఒకే పత్రాలను అనేకసార్లు జోడించే ప్రక్రియను తొలగించాయి.

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం అందించిన డేటా ప్రకారం, జనవరి 2015 మరియు నవంబర్ 2018 మధ్య మొత్తం రూ.1.4 లక్షల కోట్ల పెట్టుబడితో 8,500 ప్రాజెక్టులకు ఆమోదం లభించింది. వాటిలో దాదాపు 60,660 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడితో 6,000 ప్రాజెక్టులు కార్యకలాపాలు ప్రారంభించాయి.
- ఈ ప్రాజెక్టులు 2.7 లక్షల ఉద్యోగాలను సృష్టించాయని ప్రభుత్వం పేర్కొంది.

2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో అంచనా కంటే తక్కువ రాబడి

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/state-registers-lower-revenue-receipts-than-projected-during-fiscal-2023-24/article68160877.ece#:text=The%20State's%20మొత్తం%20ఆదాయం%20రసీదులు,అంచనా%20E%82%B91.52%20లక్ష%20కోట్లు>

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/state-registers-lower-revenue-receipts-than-projected-during-fiscal-2023-24/article68160877.ece#:text=The%20State's%20మొత్తం%20ఆదాయం%20రసీదులు,అంచనా%20E%82%B91.52%20లక్ష%20కోట్లు>

~:

~:

~:

TSRSC సీలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ

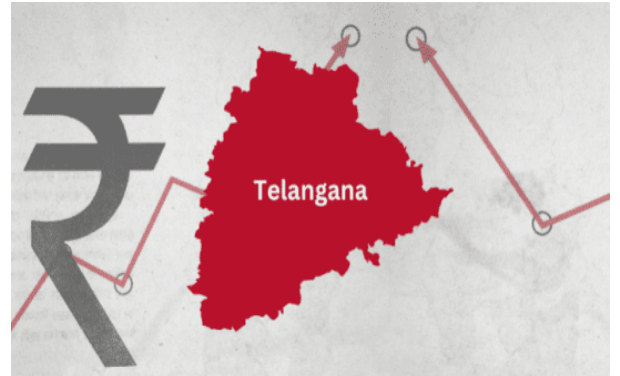
సందర్భం: సంవత్సరానికి అంచనా వేసిన ₹4,881 కోట్ల రెవెన్యూ మిగులుతో పోలిస్తే ఇది చాలా తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ రాష్ట్రం ₹1,636.8 కోట్ల రెవెన్యూ మిగులును సాధించింది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రాష్ట్ర మొత్తం రాబడి వసూళ్లు ₹1.69 లక్షల కోట్లు, అంచనా వేసిన ₹2.16 లక్షల కోట్లలో కేవలం 78.08% మాత్రమే.

ముఖ్యాంశాలు

- ప్రాథమిక అంచనాల ప్రకారం, పన్ను ఆదాయం

₹1.35 లక్షల కోట్లు, అంచనా వేసిన ₹1.52 లక్షల కోట్ల కంటే 10% తక్కువ.

- మొత్తం ఆదాయంలో ₹49,440 కోట్ల రుణాలు మరియు ఇతర బాధ్యతలు ఉన్నాయి, ఆర్థిక సంవత్సరంలో బడ్జెట్ అంచనాలలో ₹38,234 కోట్ల కంటే దాదాపు ₹11,000 కోట్లు ఎక్కువ.
- ఆర్థిక సంవత్సరంలో మొత్తం రాబడి వసూళ్లు మరియు పన్ను రసీదులలో తగ్గుదల గత ప్రభుత్వం ఆదాయాలను పెంచినదని మరియు ఆర్థిక సంవత్సరం చివరి నాటికి మొత్తం రసీదులు దాదాపు ₹70,000 కోట్ల మేర పడిపోవచ్చని రుజువు చేసింది.
- అయితే, కంప్యూటర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్ ఆఫ్

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

ఇండియాకు సమర్పించిన తాత్కాలిక గణాంకాల ప్రకారం, క్వాంటం ₹49,000 కోట్ల కంటే తక్కువగా ఉంది.

- రాబడి వైపు, రాష్ట్రం రాష్ట్ర ఎక్సైజ్ సుంకాలలో 100% కంటే ఎక్కువ సాధించింది, ఇది అంచనా వేయబడిన ₹19,884 కోట్లకు వ్యతిరేకంగా ₹20,298 కోట్లు, పన్నుయేతర ఆదాయం ₹23,819 కోట్లు (₹22,808)కోటి మరియు కేంద్ర పన్నులలో రాష్ట్ర వాటా ₹16,536 కోట్లు (₹14,528 కోట్లు).

కారకాలు

- తక్కువ రాబడికి దారితీసిన ప్రధాన కారకాల్లో ఒకటి సహాయం మరియు విరాళాల రూపంలో వచ్చే ఆదాయం.
- బడ్జెట్ అంచనాల ప్రకారం రూ.41,259 కోట్ల ఆదాయాన్ని అంచనా వేయగా, వాస్తవ పన్నులు కేవలం ₹9,729 కోట్లు.
- అమ్మకపు పన్ను ద్వారా వచ్చే ఆదాయం ₹39,500 కోట్ల బడ్జెట్ అంచనాకు వ్యతిరేకంగా ₹29,989 కోట్లకు తగ్గింది.
- స్టాంపులు మరియు రిజిస్ట్రేషన్ల ద్వారా ఆదాయంలో వృద్ధి కూడా మార్కెట్ స్థాయిలో లేదు.
- స్టాంపులు మరియు రిజిస్ట్రేషన్ ద్వారా వచ్చే ఆదాయం ఆర్థిక సంవత్సరానికి ₹18,500 కోట్లుగా అంచనా వేయబడింది, అయితే మార్చి చివరి నాటికి వాస్తవ విజయం ₹14,295 కోట్లుగా ఉంది.
- ఖర్చుల వైపు, వడ్డీ చెల్లింపులు అంచనాలను మించి ₹23,337 కోట్లకు చేరాయి, ఆర్థిక సంవత్సరానికి అంచనా వేయబడిన ₹22,407 కోట్ల నుండి, జీతాలు లేదా వేతనాల ఖాతాలో ఖర్చు ₹38,911 కోట్లు (₹38,627 కోట్ల బడ్జెట్ అంచనాలు) వద్ద ఉంది.
- బడ్జెట్ అంచనాలలో అంచనా వేసిన ₹13,024 కోట్ల కంటే పెన్షన్ల ఖర్చు ₹16,841 కోట్లు, ₹2,000 కోట్ల కంటే ఎక్కువ.
- సంవత్సరానికి అంచనా వేసిన ₹4,881 కోట్ల రెవెన్యూ

మిగులుతో పోలిస్తే ఇది చాలా తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ రాష్ట్రం ₹1,636.8 కోట్ల రెవెన్యూ మిగులును సాధించింది.

ముఖ్యమైన నిబంధనలు

- **పన్ను రాబడి:** పన్నుల ద్వారా ప్రభుత్వానికి వచ్చే ఆదాయాన్ని పన్ను రాబడి అంటారు.
- పన్ను రాబడి రసీదు బడ్జెట్లో ఒక భాగం, ఇది కేంద్ర బడ్జెట్ యొక్క వార్షిక ఆర్థిక ప్రకటనలో భాగం. పన్ను రాబడి అనేది పన్ను స్థావరానికి పన్ను రేటును వర్తింపజేయడం వల్ల వస్తుంది.
- **గ్రాంట్స్-ఇన్-ఎయిడ్:** గ్రాంట్స్-ఇన్-ఎయిడ్ అనేది ఒక ప్రభుత్వం మరొక ప్రభుత్వానికి, సంస్థకు, సంస్థకు లేదా వ్యక్తికి చేసిన సహాయం, విరాళాలు లేదా విరాళాల స్వభావంలో చెల్లింపులు.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మరియు/లేదా పంచాయతీ రాజ్ సంస్థలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా గ్రాంట్-ఇన్-ఎయిడ్ అందించబడుతుంది.

రాష్ట్ర బడ్జెట్ 2024 నుండి ముఖ్యమైన గణాంకాలు

- 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో, తెలంగాణ రాష్ట్ర స్థూల దేశీయోత్పత్తి (GSDP) ప్రస్తుత ధరలలో రూ. 2022-23లో 13,02,371 కోట్లకు రూ. 14,49,708 కోట్లు.
- అయితే, ఆర్థిక వృద్ధి రేటు అదే కాలంలో 14.7% నుండి 11.3%కి క్షీణించింది.
- జాతీయ స్థాయిలో వృద్ధి రేటు, అయితే, 16.1% నుండి 8.9%కి పడిపోయి క్షీణతను చూపించింది.
- పర్యవసానంగా, భారతదేశ జిడిపి వృద్ధి రేటుతో పోలిస్తే తెలంగాణ రాష్ట్ర వృద్ధి రేటు 2.4 శాతం ఎక్కువ.
- 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో, తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ దాని ఉప రంగాలలో విభిన్నమైన పనితీరును ప్రదర్శించింది, ఇది అనేక కారకాలచే ప్రభావితమైంది.
- ప్రాథమిక రంగం, ముఖ్యంగా వ్యవసాయం,

చెప్పుకోదగ్గ క్షీణతను చవిచూసింది.

- తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థలోని ద్వితీయ, తృతీయ రంగాలు కూడా వృద్ధి రేటులో క్షీణతను చవిచూశాయి.
- విద్యుత్, గ్యాస్, నీటి సరఫరా, వాణిజ్యం మరియు మరమ్మతు సేవలు, హోటళ్లు మరియు రెస్టారెంట్లు, రైల్వేలు మరియు వాయు రవాణా వంటి రంగాలలో గణనీయమైన తగ్గుదల కనిపించింది.
- అయినప్పటికీ, తయారీ రంగం విరుద్ధమైన ధోరణిని ప్రదర్శించింది, గత సంవత్సరంలో కేవలం 1.3%తో

పోలిస్తే 5.9% వృద్ధి చెందింది.

- రియల్ ఎస్టేట్, నిర్మాణం మరియు మైనింగ్ & క్వారీయింగ్ వంటి ఇతర రంగాలు కూడా మునుపటి సంవత్సరంతో పోలిస్తే 2023-24లో అధిక వృద్ధి రేటును సాధించాయి.
- ప్రస్తుత ధరల ఆధారంగా తలసరి ఆదాయం 2023-24లో రూ.3,43,297గా ఉంటుందని అంచనా వేయగా, గత ఏడాది రూ.3,09,912గా ఉంది కానీ వృద్ధి రేటు తగ్గింది.

తెలంగాణకు ఆర్బీఐ నుంచి రూ.12,358 కోట్ల రుణం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/29/telegana-forced-to-borrow-rs-12358-crore-from-rbi>

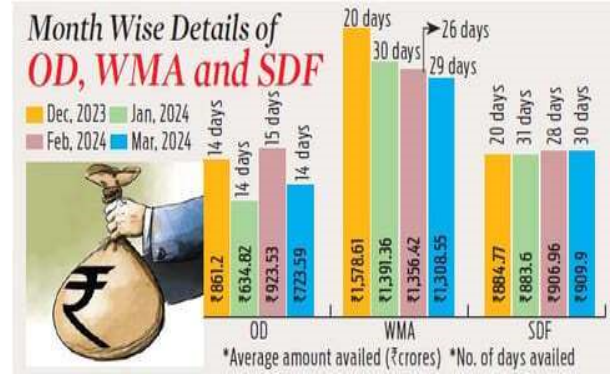
TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ
సందర్భం: SDF అనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కన్నాలిడేటెడ్ సింకింగ్ ఫండ్, గ్యారెంటీ రిడెంప్షన్ ఫండ్ & వేలం ట్రెజరీ బిల్లులు (ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీలలో బ్యాలెన్స్లు మరియు ఇతర పెట్టుబడులకు) వ్యతిరేకంగా పొందగలిగే సదుపాయం.

వార్తల్లో ఎందుకు

• ఆర్థిక సంక్షోభంతో సతమతమవుతున్న తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన ఖర్చులను తీర్చుకోవడానికి రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (RBI) నుండి ఓవర్ డ్రాఫ్ట్లు (OD), వేస్ అండ్ మీన్స్ అడ్వాన్స్లు (WMA) మరియు స్పెషల్ డ్రాయింగ్ ఫెసిలిటీ (SDF) పై ఆధారపడటం కొనసాగిస్తోంది.

ముఖ్యాంశాలు

- ఆర్థిక సంక్షోభంతో సతమతమవుతున్న తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తన ఖర్చులను తీర్చుకోవడానికి రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (RBI) నుండి ఓవర్ డ్రాఫ్ట్లు (OD), వేస్ అండ్ మీన్స్ అడ్వాన్స్లు (WMA) మరియు స్పెషల్ డ్రాయింగ్ ఫెసిలిటీ (SDF) పై ఆధారపడటం కొనసాగిస్తోంది.
- అధికారంలోకి వచ్చిన డిసెంబర్ 2023 నుండి మార్చి 31, 2024 వరకు తెలంగాణలోని కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ఈ మార్గాల ద్వారా రూ.12,358.48 కోట్లు సమీకరించింది.

- RBI ప్రకారం, డిసెంబర్ 2023 నుండి ఈ సంవత్సరం మార్చి చివరి వరకు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం WMA ద్వారా రూ. 5,629.94 కోట్లను సమీకరించింది, ఇది తాత్కాలిక సగటు అసమతుల్యతను తీర్చడానికి రాష్ట్రాలకు RBI అనుమతించిన సదుపాయం.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 105 రోజులపాటు ఈ సౌకర్యాన్ని వినియోగించుకుంది.
- RBI నిబంధనల ప్రకారం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తమ WMA పరిమితులకు మించి ODని పొందవచ్చు.
- అదేవిధంగా, డిసెంబర్ 2023 నుండి మార్చి 31, 2024 వరకు, రాష్ట్రంలోని కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం ప్రత్యేక డ్రాయింగ్ సదుపాయాన్ని (SDF) దాదాపు ప్రతి రోజు పొందింది, డిసెంబర్లో 20 రోజులపాటు సదుపాయాన్ని పొందింది.
- ఆసక్తికరంగా, కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం BRS పాలనను WMA

మరియు OD ద్వారా నిధులు సమీకరించినవి విమర్శించారు.

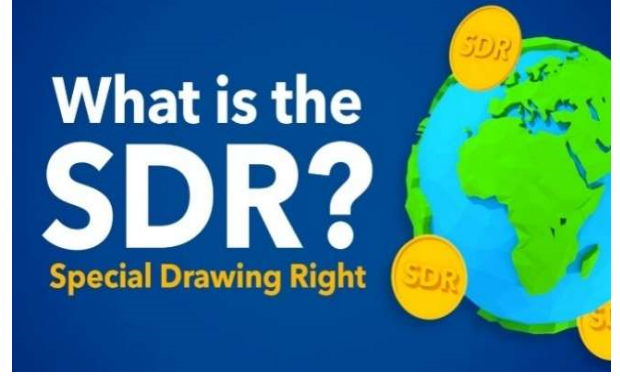
- కాంగ్రెస్ అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత, డిసెంబర్ 2023 నుండి మార్చి 31, 2024 వరకు 122 రోజులలో 105 రోజులు OD మరియు WMAలను ఉపయోగించుకుంది.

ప్రత్యేక డ్రాయింగ్ సౌకర్యం (SDF) గురించి

- SDF అనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కన్సాలిడేటెడ్ సింకింగ్ ఫండ్, గ్యారెంటీ రిడెంప్షన్ ఫండ్ & వేలం బ్రెజర్ బిల్లులు (ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీలలో బ్యాలెన్స్లు మరియు ఇతర పెట్టుబడులకు) వ్యతిరేకంగా పొందగలిగే సదుపాయం.
- వ్యవస్థలో రూ. 8.5 లక్షల కోట్ల అదనపు లిక్విడిటీని తగ్గించడం మరియు ద్రవ్యోల్బణాన్ని నియంత్రించడం SDF యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.
- 2018లో, ఆర్బిఐ చట్టంలోని సవరించిన సెక్షన్ 17, ఎటువంటి అనుషంగిక లేకుండా లిక్విడిటీని గ్రహించడానికి అదనపు సాధనం - SDFని ప్రవేశపెట్టడానికి రిజర్వ్ బ్యాంక్కు అధికారం ఇచ్చింది.
- RBIపై బైండింగ్ కొలేటరల్ పరిమితిని తొలగించడం ద్వారా, SDF ద్రవ్య విధానం యొక్క ఆపరేటింగ్ వ్యవస్థను బలోపేతం చేస్తుంది. లిక్విడిటీ మేనేజ్మెంట్లో దాని పాత్రకు అదనంగా SDF ఆర్థిక స్థిరత్వ సాధనం.
- SDF ఫిక్స్డ్ రేట్ రివర్స్ రెపో (FRRR)ని లిక్విడిటీ సర్దుబాటు సౌకర్యాల కారిడార్ యొక్క అంతస్తుగా భర్తీ చేస్తుంది.
- స్టాండింగ్ ఫెసిలిటీస్ - MSF (మార్జినల్ స్టాండింగ్ ఫెసిలిటీ) మరియు SDF రెండూ ఏడాది పొడవునా వారంలోని అన్ని రోజులలో అందుబాటులో ఉంటాయి.

వేస్ అండ్ మీన్స్ అడ్వాన్సెస్

- భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంక్ (RBI) కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు తాత్కాలిక రుణ సౌకర్యాలను

అందిస్తుంది. ఈ రుణ సౌకర్యాన్ని వేస్ అండ్ మీన్స్ అడ్వాన్సెస్ (WMA) అంటారు.

- వేస్ అండ్ మీన్స్ అడ్వాన్సెస్ పథకం 1997లో ప్రవేశపెట్టబడింది.
- ప్రభుత్వం యొక్క రసీదులు మరియు చెల్లింపులలో అసమతుల్యతను తీర్చడానికి వేస్ అండ్ మీన్స్ అడ్వాన్సెస్ పథకం ప్రవేశపెట్టబడింది.
- అవసరమైతే ప్రభుత్వం RBI నుండి తక్షణ నగదును పొందవచ్చు. కానీ అది 90 రోజులలోపు మొత్తాన్ని తిరిగి ఇవ్వాలి.
- ప్రస్తుతం ఉన్న రెపో రేటు ప్రకారం వడ్డీ వసూలు చేస్తారు.
- WMA 90 రోజులు దాటితే, అది ఓవర్డ్రాఫ్ట్గా పరిగణించబడుతుంది (ఓవర్డ్రాఫ్ట్లపై వడ్డీ రేటు రెపో రేటు కంటే 2 శాతం ఎక్కువ).
- మార్గాలు మరియు మీన్స్ అడ్వాన్సెస్ పరిమితులను ప్రభుత్వం మరియు RBI పరస్పరం నిర్ణయించుకుంటాయి మరియు కాలానుగుణంగా సవరించబడతాయి.
- 2019-20 ఆర్థిక సంవత్సరం ద్వితీయార్థంలో, RBI మార్గాలు మరియు మీన్స్ అడ్వాన్సెస్ కోసం 35,000 కోట్ల రూపాయలను పరిమితిగా నిర్ణయించింది.
- రాష్ట్రం కలిగివున్న ప్రభుత్వ సెక్యూరిటీల కొలేటరల్పై ప్రత్యేక WMA లేదా ప్రత్యేక డ్రాయింగ్ సౌకర్యం అందించబడుతుంది. రాష్ట్రం SDF పరిమితిని పూర్తి చేసిన తర్వాత, అది సాధారణ WMAని పొందుతుంది.

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

SDF వడ్డీ రేటు రెపో రేటు కంటే ఒక శాతం తక్కువ. సాధారణ WMA కింద రుణాల సంఖ్య రాష్ట్ర వాస్తవ రాబడి

మరియు మూలధన వ్యయం యొక్క మూడేళ్ల సగటు ఆధారంగా ఉంటుంది.

2023-24లో తెలంగాణ ఎగుమతుల్లో 22.9% పెరుగుదల

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/30/telegana-exports-up-229-in-2023-24>

[/May/30/telegana-exports-up-229-in-2023-24](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/30/telegana-exports-up-229-in-2023-24)

TSPSC సిలబస్ టెలిచిత్రం: తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: 2022-23 నుంచి తెలంగాణ ఎగుమతులు 22.9 శాతం పెరిగాయి.

వార్తల్లో ఎందుకు

- 2023-24లో గుజరాత్, మహారాష్ట్ర, కర్నాటక, ఉత్తరప్రదేశ్ మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ వంటి అగ్ర ఎగుమతి రాష్ట్రాలు ప్రతికూల వృద్ధిని నమోదు చేసినప్పటికీ, తెలంగాణ అదే కాలంలో ఎగుమతుల పరంగా మంచి పనితీరును కనబరిచింది.

ముఖ్యాంశాలు

- డైరెక్టరేట్ జనరల్ ఆఫ్ ఫారిన్ ట్రేడ్ (DGFT) గణాంకాల ప్రకారం, 2023-24లో విదేశాలకు తెలంగాణ ఎగుమతులు 14,025.77 డాలర్లుగా ఉన్నాయి, ఇది దేశంలో ఎనిమిదో అగ్ర ఎగుమతి రాష్ట్రంగా నిలిచింది.
- 2022-23లో రాష్ట్రం \$11,412.4 బిలియన్ల వస్తువులను ఎగుమతి చేసింది.
- 2023-24లో, భారతదేశం నుండి మొత్తం ఎగుమతుల్లో రాష్ట్రం వాటా 3.21 శాతం.
- 2021-22లో పోలిస్తే 2022-23లో రాష్ట్రం కేవలం 3.1 శాతం వృద్ధిని నమోదు చేసింది. 2023-24లో ఇది 22.9 శాతానికి పెరిగింది.
- తెలంగాణలో, 33 జిల్లాల్లో 10 జిల్లాల నుండి మాత్రమే 96.54 శాతం ఎగుమతి నమోదైంది. ఎక్కువ భాగం

HUB OF EXPORTS		
District	Exports	Growth
Rangareddy	\$4,130.57	105.5%
Medchal-Malkajgiri	\$3,073.19	4.31%
Sangareddy	\$2,649.77	5.95%
Hyderabad	\$2,347.07	9.27%
Nalgonda	\$357.5	26.56%
Medak	\$281.18	15.89%
Khammam	\$249.86	2.97%
Yadadri Bhuvanagiri	\$164.92	16.39%
Bhadradri Kottagudem	\$160.76	5.29%

హైదరాబాద్‌కు ఆసుకుని ఉన్న జిల్లాల్లో.

- గత ఏడాదితో పోలిస్తే 105.5 శాతం వృద్ధితో 4,130.57 డాలర్ల విలువైన ఎగుమతులతో రంగారెడ్డి జిల్లా అగ్రగామిగా నిలిచింది.

తెలంగాణ ముఖ్యమైన ఎగుమతులు

- అభివృద్ధి చెందుతున్న ఫార్మా మరియు ఆభరణాల రంగాలు, తెలంగాణ ఎగుమతులను ప్రోత్సహించాయి. ఇది దేశంలో హఠాత్వ తర్వాత రెండవ అత్యుత్తమ పనితీరు కనబరుస్తున్న రాష్ట్రంగా నిలిచింది.
- నీతి ఆయోగ్ యొక్క ఎగుమతి సన్నద్ధత సూచిక 2022లో 61.3 స్కోర్‌తో రాష్ట్రం మొత్తం నాలుగు స్థానాలు ఎగబాకి ఆరవ స్థానాన్ని కైవసం చేసుకుంది.
- అంతకు ముందు ఏడాది 10వ స్థానంలో నిలిచింది.
- అయితే, రాష్ట్రానికి జిల్లా స్థాయిలో ఎగుమతి

కార్యాచరణ ప్రణాళిక లేదని, ఇది దాని ప్రయత్నాలకు ఆటంకం కలిగిస్తుందని కూడా సూచించింది.

- తెలంగాణ తన ఎగుమతి పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేసేందుకు ప్రణాళికలు రూపొందించాలని నివేదిక సూచించింది.
- ఇది స్వేచ్ఛా వాణిజ్య మండలాల సంఖ్యను పెంచడం, సామర్థ్య-నిర్మాణ వర్క్ షాప్ లను నిర్వహించడం
-

మరియు పరిశ్రమలకు సహాయం చేయడానికి అధిక-టెన్షన్ పవర్ పై అధిక సుంకాలను తగ్గించే ఎంపికలను అన్వేషించాలని కూడా సిఫార్సు చేసింది.

- సంభావ్యతను మెరుగుపరచడానికి ఉత్పత్తుల కోసం దిగుమతి-ఎగుమతి కోడ్ మరియు భౌగోళిక సూచిక ట్యాగ్ లను పొందే వ్యాపారాలపై దృష్టి పెట్టాలని నివేదిక సూచించింది.

ఆన్లైన్ పోర్టల్ ద్వారా TG సరిహద్దుల్లోని అన్ని లేఅవుట్ & బిల్డింగ్ అనుమతులు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/teLANGANA/2024/May/16/teLANGANA-bPASS-to-process-all-building-permits-layout-approvals>

TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: సింగిల్ విండో సిస్టమ్, అడ్మినిస్ట్రేటివ్ రిఫార్మ్స్, ఇ-గవర్నెన్స్

సందర్భం: తెలంగాణ రాష్ట్ర భవన నిర్మాణ అనుమతి ఆమోదం మరియు స్వీయ-ధృవీకరణ వ్యవస్థ (TS-bPASS).

వార్తల్లో ఎందుకు

- హెచ్ఎంఓపి పరిధిలోని మరియు గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలోకి వచ్చే అన్ని రకాల భవన నిర్మాణ అనుమతులు, ఆక్యుపెన్సీ సర్టిఫికేట్లు, లేఅవుట్ అనుమతులు, గ్రూప్ హౌసింగ్ అనుమతులు, (భూమి వినియోగాన్ని మార్చడం మినహా) ఇప్పుడు ప్రత్యేకంగా టీఎస్-బీపాస్ ద్వారా ప్రాసెస్ చేయనున్నట్లు తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ఏప్రిల్ చివరి వారంలో జారీ చేసిన ఉత్తర్వుల ప్రకారం, భూ వినియోగ మార్పు మినహా, కొత్త దరఖాస్తులు అభివృద్ధి అనుమతి నిర్వహణ వ్యవస్థ (డిపిఎంఎస్)లో పరిగణించబడవు.
- ఇదిలా ఉండగా, ప్రతి త్రైమాసికంలో TS-bPASS

ద్వారా అందుతున్న దరఖాస్తుల సంఖ్య పెరుగుదల, రాష్ట్రంలో నిర్మాణ కార్యకలాపాల్లో పెరుగుదలను చూపుతోంది.

- 2020 చివరి త్రైమాసికం నుండి ఏప్రిల్ 23 వరకు 2.81 లక్షలకు పైగా దరఖాస్తులు వచ్చాయని సంబంధిత వర్గాలు తెలిపాయి.
- మునుపటి ఆర్థిక సంవత్సరం మొదటి త్రైమాసికంలో (ఏప్రిల్-జూన్ 2023), సుమారుగా 21,523 దరఖాస్తులు సమర్పించబడ్డాయి, రెండవ త్రైమాసికంలో (జూలై-సెప్టెంబర్ 2023), 20,065 మూడవ త్రైమాసికంలో (అక్టోబర్-డిసెంబర్ 202, 202,316)లో 19,060 దరఖాస్తులు వచ్చాయి. నాల్గవ త్రైమాసికం (జనవరి-మార్చి 2024).

తెలంగాణ రాష్ట్ర భవన నిర్మాణ అనుమతి ఆమోదం మరియు స్వీయ-ధృవీకరణ వ్యవస్థ (TS-bPASS) గురించి

- తెలంగాణ స్టేట్ బిల్డింగ్ పర్మిషన్ అప్రూవల్ మరియు సెల్ఫ్ సర్టిఫికేషన్ సిస్టమ్ (TS-bPass)ని గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (GHMC) పాత డెవలప్ మెంట్ పర్మిషన్ మేనేజ్ మెంట్ సిస్టమ్ (DPMS) నిలిపివేసిన తర్వాత ప్రవేశపెట్టింది.

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- తెలంగాణ bPassలో, తెలంగాణ రాష్ట్ర సరిహద్దుల్లోకి వచ్చే అన్ని లేఅవుట్ & బిల్డింగ్ అనుమతులు ఆన్లైన్ పోర్టల్ ద్వారా ప్రాసెస్ చేయబడతాయి మరియు పారవేయబడతాయి.
- TS-bPass బిల్డింగ్ అనుమతి ద్వారా, తెలంగాణలోని అన్ని నివాస కార్యకలాపాలకు సమీక్ష, ఆమోదం యొక్క త్వరిత వ్యవస్థను అందించాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- TS-bPass అనేది తెలంగాణ స్టేట్ ఇండస్ట్రియల్ ప్రాజెక్ట్ అప్రూవల్ మరియు సెల్ఫ్-సర్టిఫికేషన్ సిస్టమ్ (తెలంగాణ రాష్ట్ర పారిశ్రామిక ప్రాజెక్ట్ అనుమతులు మరియు స్వీయ ధృవీకరణ వ్యవస్థ) (TS-iPass) అని పిలువబడే రాష్ట్ర ప్రభుత్వంచే పెద్ద ప్రాజెక్ట్లో ఒక భాగం, ఇది వర్చువల్ స్వీయ-ధృవీకరణ-ఆధారిత మోడల్గా జూలై 2015లో కొంచెం ముందుగా ప్రవేశపెట్టబడింది. ఆన్లైన్ పారిశ్రామిక భవనాల అనుమతులను మంజూరు చేయడం కోసం ఏర్పాటైంది..
- తెలంగాణలో భవన నిర్మాణ అనుమతి నిబంధనలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటికే అమలు చేయడం
-

ప్రారంభించింది TS-bPass తాజా వార్తలు సూచిస్తున్నాయి.

TS-bPass

- TS-bPass అనేది గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (GHMC) ఫిబ్రవరి 2021లో తెలంగాణలో బిల్డింగ్ పర్మిషన్ నియమాల సమితిగా ప్రవేశపెట్టిన సింగిల్-విండో అప్రూవల్ సిస్టమ్.
- మొత్తం ప్రక్రియను మూడు విభిన్న TS-bPass ఆమోదం వర్గాలుగా విభజించవచ్చు: తక్షణ రిజిస్ట్రేషన్, తక్షణ ఆమోదం మరియు సింగిల్ విండో దశ.
- TS-bPass 75 చదరపు గజాల వరకు ప్లాట్ పరిమాణం మరియు 7 మీటర్ల వరకు భవనం ఎత్తుతో నివాస భవనాలకు తక్షణ రిజిస్ట్రేషన్ను అందిస్తుంది.
- దరఖాస్తుదారు రూ.1 టోకెన్తో నమోదు చేసుకోవచ్చు.
- ఇది 75 - 600 చదరపు గజాల వరకు ప్లాట్ సైజు మరియు 10 మీటర్ల ఎత్తు వరకు ఉన్న నివాస భవనాలకు తక్షణ ఆమోదాన్ని కూడా మంజూరు చేస్తుంది.

చక్కెర కర్మాగారాల పునఃప్రారంభానికి రూ.43 కోట్లు విడుదల

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/03/ts-govt-releases-rs-43-crore-to-reopen-sugar-factories>

[/May/03/ts-govt-releases-rs-43-crore-to-reopen-sugar-factories](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/03/ts-govt-releases-rs-43-crore-to-reopen-sugar-factories)

TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ వ్యవసాయం మరియు వ్యవసాయ ఆధారిత పరిశ్రమలు

సందర్భం: తెలంగాణలో నిజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీ

వార్తలో ఎందుకు

- రాష్ట్రవ్యాప్తంగా మూతపడిన చక్కెర కర్మాగారాలను తెరిపించేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం వన్ టైమ్ సెటిల్మెంట్ గా రూ.43 కోట్లు విడుదల చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- చక్కెర ఫ్యాక్టరీల బకాయిలను వన్ టైమ్ సెటిల్మెంట్ గా చెల్లించేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం బ్యాంకర్లతో చర్చలు జరపగా, బ్యాంకర్లు అంగీకరించారు.

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

- ఒప్పందం తరువాత, ప్రభుత్వం బకాయిలను క్లియర్ చేయాలని నిర్ణయించింది.
- గత నాలుగు నెలలుగా మూతపడిన చక్కెర ఫ్యాక్టరీలను తెరిపించేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోంది.
- బోధన్, ముత్యంపేటలోని నిజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీలను తిరిగి తెరిచే అవకాశాలను అన్వేషించడానికి పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి డి.శ్రీధర్ బాబు అధ్యక్షతన ప్రభుత్వం మంత్రివర్గ ఉపసంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసింది.
- దీనిపై బ్యాంకర్లతో ప్యానెల్ వరుస చర్చలు జరిపింది.
- సెప్టెంబరు 17లోగా చక్కెర కర్మాగారాలను తెరిపిస్తామని సీఎం హామీ ఇచ్చారు.

నిజాం చక్కెర కర్మాగారాలు

•

- నిజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీని నిజాం డెక్కన్ షుగర్స్ లిమిటెడ్ (NDSL) అని కూడా పిలుస్తారు.
- ఇది భారతదేశంలోని తెలంగాణ, శకర్ నగర్ లోని నిజామాబాద్ జిల్లా బోధన్ పట్టణంలో ఉన్న ఒక చక్కెర కర్మాగారం.
- ఈ కర్మాగారం జిల్లా కేంద్రమైన నిజామాబాద్ నుండి 25 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది.
- ఇది ప్రారంభించబడినప్పుడు ఆసియాలో అతిపెద్ద చక్కెర కర్మాగారంగా ప్రసిద్ధి చెందింది.
- ఇటీవలి సంవత్సరాల నుండి ఫ్యాక్టరీ కాలానుగుణంగా పనిచేస్తోంది. దీనిని హైదరాబాద్ 7వ నిజాం స్థాపించారు.

CRN-91 తుపాకుల సరఫరా కోసం కోస్ట్ గార్డ్ తో ఒప్పందం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/ordnance-factory-medak-enters-contract-with-coast-guard-for-supply-of-crn-91-guns/article68146589.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/tehrangana/ordnance-factory-medak-enters-contract-with-coast-guard-for-supply-of-crn-91-guns/article68146589.ece](https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/ordnance-factory-medak-enters-contract-with-coast-guard-for-supply-of-crn-91-guns/article68146589.ece)

TSPSC నీలబస్ టెలికామ్యూనికేషన్: కరెంట్ అఫైర్స్, డిఫెన్స్ టెక్నాలజీ

సందర్భం: ఆర్డినెన్స్ ఫ్యాక్టరీ, క్లోజ్ రేంజ్ నావల్ (CRN) గన్

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఆర్డినెన్స్ ఫ్యాక్టరీ మెదక్ (OFM) 10 CRN-91 తుపాకుల సరఫరా కోసం ఇండియన్ కోస్ట్ గార్డ్ తో ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది.

క్లోజ్ రేంజ్ నావల్ (CRN) గన్

- ఈ క్లోజ్ రేంజ్ నావల్ (CRN) గన్ ఒక నాకపై అమర్చబడిన 30 mm ఆటోమేటిక్ గన్ యొక్క నావల్ వెర్షన్ మరియు గైర్ స్థిరీకరించబడింది.
- ఇది ఎలక్ట్రో-ఆప్టిక్ ఫైర్ కంట్రోల్ సిస్టమ్ (FCS) ద్వారా పగలు మరియు రాత్రి ఉపయోగం కోసం ఒక మెరుగైన

కుపోలాపై అమర్చబడి ఉంటుంది. దీన్ని రిమోట్ గా కూడా ఆపరేట్ చేయవచ్చు.

భారతీయ ఆర్డినెన్స్ ఫ్యాక్టరీలు

- ఇండియన్ ఆర్డినెన్స్ ఫ్యాక్టరీస్ సంస్థ రక్షణ ఉత్పత్తిలో 200 సంవత్సరాలకు పైగా అనుభవాన్ని కలిగి ఉంది.
- ఆర్డినెన్స్ కర్మాగారాలు రక్షణ హార్డ్ వేర్ మరియు పరికరాల స్వదేశీ ఉత్పత్తికి సమీకృత స్థావరాన్ని ఏర్పరుస్తాయి, అత్యాధునిక యుద్ధభూమి పరికరాలతో సాయుధ బలగాలను సమకూర్చడంలో స్వీయ-విశ్వాసం ప్రధాన లక్ష్యం.

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- జూన్ 16, 2021న కేంద్ర మంత్రివర్గం తీసుకున్న నిర్ణయాన్ని అనుసరించి, డిపార్ట్‌మెంట్ కింద పనిచేస్తున్న ఆర్డినెన్స్ ఫ్యాక్టరీ బోర్డ్ ("OFB") యొక్క 41 ఉత్పత్తి యూనిట్ల (ఆర్డినెన్స్ ఫ్యాక్టరీలు) విధులను కార్పొరేటీకరించాలని భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. రక్షణ ఉత్పత్తి, రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖ ("DDP").
- దీని ప్రకారం, 1 అక్టోబర్ 2021 నుండి ఈ 41 ఉత్పత్తి యూనిట్ల నిర్వహణ, నియంత్రణ, కార్యకలాపాలు మరియు నిర్వహణను మరియు గుర్తించిన ఉత్పత్తియేతర యూనిట్లను 7 ప్రభుత్వ కంపెనీలకు (పూర్తిగా భారత ప్రభుత్వానికి చెందినవి) బదిలీ చేయాలని భారత ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. , అవి
  - మ్యూనిషన్స్ ఇండియా లిమిటెడ్
  - ఆర్మర్డ్ వెహికల్స్ నిగమ్ లిమిటెడ్
  - అడ్వాన్స్డ్ వెపన్స్ అండ్ ఎక్స్‌పెన్సివ్ ఇండియా లిమిటెడ్
  - ట్రూప్ కంఫర్ట్ లిమిటెడ్
  - యంత్ర ఇండియా లిమిటెడ్

- ఇండియా ఆప్టల్ లిమిటెడ్
- గైడర్స్ ఇండియా లిమిటెడ్

ముఖ్యమైన లక్షణాలు

- ఇండియన్ కోస్ట్ గార్డ్ (ICG) అనేది భారతదేశం యొక్క సముద్ర చట్ట అమలు మరియు శోధన మరియు రెస్క్యూ ఏజెన్సీ, దాని సమీప జోన్ మరియు ప్రత్యేక ఆర్థిక జోన్తో సహా దాని ప్రాదేశిక జలాలపై అధికార పరిధిని కలిగి ఉంటుంది.
- ఇది 1 ఫిబ్రవరి 1977న ప్రారంభించబడింది మరియు భారత పార్లమెంట్ యొక్క కోస్ట్ గార్డ్ చట్టం, 1978 ద్వారా అధికారికంగా 18 ఆగస్టు 1978న స్థాపించబడింది.
- ఇది రక్షణ మంత్రిత్వ శాఖ కింద పనిచేస్తుంది.
- కోస్ట్ గార్డ్ భారతీయ నావికాదళం, మత్స్య శాఖ, రెవెన్యూ (కస్టమ్స్), మరియు కేంద్ర సాయుధ పోలీసు బలగాలు మరియు రాష్ట్ర పోలీసు సేవలతో సన్నిహిత సహకారంతో పనిచేస్తుంది.

నిధుల దుర్వినియోగాన్ని నిరోధించడానికి TSCHE నిబంధనల సవరణ

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/May/10/tsche-to-revise-norms-to-prevent-misuse-of-funds-for-conferences>

[/www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/May/10/tsche-to-revise-norms-to-prevent-misuse-of-funds-for-conferences](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/May/10/tsche-to-revise-norms-to-prevent-misuse-of-funds-for-conferences)

TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో ఉన్నత విద్య, విద్యలో ప్రభుత్వ పాత్ర

సందర్భం: తెలంగాణ స్టేట్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ (TSCHE) వార్తలలో

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ స్టేట్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ (TSCHE) జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ సదస్సులు, సెమినార్లు లేదా సింపోజియమ్లను నిర్వహించడానికి

TSCHE

Telangana State Council of Higher Education

A Statutory Body of the Government of Telangana State, INDIA

విశ్వవిద్యాలయాలు మరియు కళాశాలలకు ఆర్థిక సహాయం అందించడానికి మార్గదర్శకాలను సవరించడానికి సిద్ధంగా ఉంది.

ముఖ్యాంశాలు

- అకడమిక్ కాన్ఫరెన్స్లు మరియు సెమినార్లకు ఆర్థిక సహాయం అందించడానికి ఇప్పటికే ఉన్న మార్గదర్శకాలను TSCHE ఏర్పాటు చేసిన కమిటీ

చర్చించింది మరియు సమీక్షించింది.

- అంతర్జాతీయ, జాతీయ సదస్సులు, సెమినార్ల పేరుతో యూనివర్సిటీలు, కాలేజీలు నిధులు వినియోగిస్తున్నాయని కౌన్సిల్ గమనించింది.
- TSCHE జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ సమావేశాలకు వరుసగా రూ. 50,000 మరియు రూ. 1 లక్ష వరకు ఆర్థిక సహాయాన్ని మంజూరు చేస్తుంది.
- కమిటీ, దాని తాజా సమావేశంలో జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ సమావేశం గురించి చర్చించింది.
- ఈ కార్యక్రమానికి విశ్వవిద్యాలయం ప్రతిపాదించిన నియమించబడిన స్పీకర్ తప్పనిసరిగా హాజరు కావడాన్ని కూడా ఇది తప్పనిసరి చేసింది.

తెలంగాణ స్టేట్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ (TSCHE)

- AP పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం 2014లోని నిబంధనల ప్రకారం APSICHE చట్టం 16 ఆఫ్ 1988ని ఆమోదించడం ద్వారా తెలంగాణ రాష్ట్ర ఉన్నత

విద్యామండలి (TSCHE) తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు ద్వారా ఉనికీలోకి వచ్చింది.

- తెలంగాణ స్టేట్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ హయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్ ప్రాథమికంగా యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ (UGC), రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరియు విశ్వవిద్యాలయాల మధ్య సమన్వయ సంస్థ.
- యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ ఎప్పటికప్పుడు జారీ చేసే మార్గదర్శకాలకు అనుగుణంగా ఉన్నత విద్య, పరిశోధన, శాస్త్రీయ మరియు సాంకేతిక సంస్థలలో ప్రమాణాలను సమన్వయం చేయడం మరియు నిర్ణయించడం కౌన్సిల్ యొక్క సాధారణ విధి.
- 1988 చట్టం 16 మూడు విభిన్నమైన విధులను ఊహించింది

- (ఎ) ప్రణాళిక మరియు సమన్వయం,
- (బి) విద్యాపరమైన విధులు మరియు
- (సి) సలహా విధులు

యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ యూనిట్లలో బాయిలర్ లైట్ అప్

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/boiler-light-up-of-two-yadadri-thermal-power-station-units-sets-in-motion-its-phased-commissioning/article68175693.ece>

TSpsc సిలబస్ టెచిక్యం: తెలంగాణ భౌగోళికం, ధర్మల్ విద్యుత్ ఉత్పత్తి

సందర్భం: యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్లోని యూనిట్-1 మరియు II బాయిలర్- తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ ఉత్పత్తి సంస్థ (TS-జెన్కో) - రాష్ట్ర ఇంధన రంగ పురోగతిలో ఒక 'మైలురాయి' కార్యక్రమం.

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యుత్ ఉత్పత్తి సంస్థ (TS-Genco) నల్గొండ జిల్లా వీరపాలెం సమీపంలోని 5x800

మెగావాట్ల యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ (YTPS) యూనిట్-1 మరియు II యొక్క బాయిలర్ లైట్ అప్ మరియు ఆక్సిలరీ బాయిలర్ లైట్-అప్ చేపట్టింది.

ముఖ్యాంశాలు

- తెలంగాణ స్టేట్ పవర్ జనరేషన్ కార్పొరేషన్ (TS-Genco) ఇంజనీర్లు సమీపంలోని 5x800 మెగావాట్ల యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ (YTPS) యూనిట్-1 మరియు II యొక్క బాయిలర్ లైట్ అప్ మరియు ఆక్సిలరీ బాయిలర్ లైట్-అప్ చేపట్టారు.
- బాయిలర్ లైట్ అప్ ప్లాంట్లో విద్యుత్ ఉత్పత్తిని మొదట ప్రయోగాత్మకంగా తరువాత వాణిజ్య ప్రాతిపదికన ప్రక్రియను ప్రారంభిస్తుంది.
- ఏప్రిల్ మొదటి వారంలో ప్రాజెక్టుకు సవరించిన పర్యావరణ క్లియరెన్స్ ప్రకారం, మొదటి రెండు

యూనిట్లను ఈ ఏడాది అక్టోబర్ 15న ప్రారంభించాల్సి ఉంది.

- జూన్ 2017లో ప్రాజెక్టుకు ఇచ్చిన ECని నేషనల్ గ్రీన్ ట్రిబ్యూనల్ (NGT) సెప్టెంబరు 2022లో సస్పెండ్ చేసింది.
- ఎన్టీటీ తాజాగా పబ్లిక్ హియరింగ్ మరియు ప్రాజెక్ట్ ప్రతిపాదనపై మదింపును ఆదేశించింది.
- 2020 మరియు 2021లో కోవిడ్-19 మహమ్మారి యొక్క రెండు తరంగాలలో (వేప్స్) ప్రాజెక్ట్ పని కూడా తీవ్రంగా ప్రభావితమైంది, దీని వలన ప్రాజెక్ట్ వ్యయం ₹29,966 కోట్ల నుండి ₹34,543 కోట్లకు పెరిగింది.
- రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వం మారిన తర్వాత, తాజా ECని పొందేందుకు ప్రయత్నాలు ముమ్మరం చేయబడ్డాయి . ఈ సంవత్సరం ఏప్రిల్ మొదటి వారంలో ఆమోదం లభించింది.
- 85% ప్లాంట్ లోడ్ ఫ్యాక్టర్ తో సంవత్సరానికి 13.48 మిలియన్ టన్నుల బొగ్గు అవసరం ఉంటుందని అంచనా వేయబడింది మరియు మొత్తం బొగ్గును సింగరేణి కాలరీస్ కంపెనీ లిమిటెడ్ సరఫరా చేస్తుంది.
- ప్రారంభంలో, ప్రాజెక్ట్ యొక్క ఐదు యూనిట్లను జూన్ 2020 నుండి జనవరి 2022 మధ్య మరియు తరువాత అక్టోబర్ 2021 నుండి అక్టోబర్ 2022 వరకు ప్రారంభించాలని నిర్ణయించారు.
- యూనిట్ల కమిషన్ మళ్లీ డిసెంబర్ 2023-ఏప్రిల్ 2025 కాలానికి మరియు చివరకు అక్టోబర్ 24-ఫిబ్రవరి 2025 కాలానికి సవరించబడింది.

యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ ప్లాంట్

- యాదాద్రి ధర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ భారతదేశంలోని తెలంగాణలోని నల్గొండ జిల్లా దామరచెర్ల వద్ద రాజోయే 4000 మెగావాట్ల సూపర్ క్రిటికల్ ధర్మల్ పవర్

ప్రాజెక్ట్.

- ₹25,099 కోట్ల వ్యయంతో (US\$3.8 బిలియన్లు) ఈ ప్రాజెక్ట్ దక్షిణ భారతదేశంలో రెండవ అతిపెద్దది.
- భద్రాద్రి ధర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ తర్వాత తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రకటించిన రెండవ మెగా ప్రాజెక్ట్ అయిన నల్గొండ జిల్లాలోని వీర్లపాలెం గ్రామ సమీపంలో 2800 ఎకరాల్లో నిర్మించిన 5 x 800 మెగా ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ ను, రాష్ట్ర యాజమాన్యంలోని తెలంగాణ స్టేట్ పవర్ జనరేషన్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (TSGENCO) నిర్మిస్తోంది.

తెలంగాణ స్టేట్ పవర్ జనరేషన్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్

- తెలంగాణ స్టేట్ పవర్ జనరేషన్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ తెలంగాణ స్టేట్ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డ్ యొక్క విభాగం.
- తెలంగాణ రాష్ట్రంలో విద్యుత్ ఉత్పత్తికి బాధ్యత వహిస్తుంది.
- ఇది పవర్ ట్రేడింగ్ చేయడం మానేసింది మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత విద్యుత్ ఉత్పత్తి కార్యకలాపాలను నియంత్రించే అధికారాలను కలిగి ఉంది.
- తెలంగాణ స్టేట్ పవర్ జనరేషన్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ కంపెనీల చట్టం, 2013 కింద 19 మే 2014న విలీనం చేయబడింది మరియు 2 జూన్ 2014 నుండి తన కార్యకలాపాలను ప్రారంభించింది.

పంటల బీమా పథకం కార్డులపై ఏఆర్టీ మోడల్లో ప్రణాళిక

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/telegana-plans-better-crop-insurance-scheme-art-model-on-cards/articleshow/110481588.cms>

TSpsc సిలబస్ బెచిత్వం: తెలంగాణలో వ్యవసాయం

సందర్భం: తెలంగాణ మెరుగైన పంటల బీమా పథకం, కార్డులపై ఏఆర్టీ మోడల్ను ప్లాన్ చేసింది

వార్తల్లో ఎందుకు

- బీమా కంపెనీలు 2016-2020 మధ్య కాలంలో రైతుల ఖర్చుతో రూ. 1,000 కోట్లను జేబులో వేసుకున్నాయని ఆరోపించిన నేపథ్యంలో, తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రత్యామ్నాయ ప్రమాద బదిలీ (ART) తో సహా మూడు పని చేయదగిన నమూనాలను పరిశీలిస్తోంది.

ముఖ్యాంశాలు

- రైతులకు చెల్లించిన పంట నష్టపరిహారం ఈ కంపెనీలకు చెల్లించిన ప్రీమియం కంటే తక్కువగా ఉన్నట్లు తేలినప్పటికీ, బీమా కంపెనీలకు చెల్లించిన రూ.1,000 కోట్ల మేర ప్రీమియం 'లాభం'గా ఆర్జించినట్లు తేలింది.
- తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఈ లోటును నివారించడానికి, ప్రస్తుతం పంటల బీమా పథకం యొక్క మూడు నమూనాలను కలిగి ఉన్న టెండర్ను రూపొందించడానికి కసరత్తు చేస్తోంది.

వర్షం కారణంగా పంట నష్టాన్ని పూడ్చేందుకు ART

- ఆల్టర్నేటివ్ రిస్క్ ట్రాన్స్ఫర్ (ART)- రాష్ట్రంలోని రైతులకు పంటల బీమా పథకాన్ని అమలు చేయడంతోపాటు మునుపటి నమూనాల లోపాలను పరిష్కరించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- కొత్త స్క్వేమ్ ఆఫ్ థింగ్స్లో, కేంద్రం నిర్దేశించిన నిర్దిత పరామితుల కంటే (ప్రతి పంటకు ఎకరానికి) దిగుబడి తక్కువగా ఉంటేనే బీమా వర్తిస్తుంది.

BETTER MODEL TO HELP FARMERS

► State govt working on better crop insurance scheme, including alternative risk transfer (ART) model

► in 2020 when crop insurance was last implemented in Telangana, insurance companies were paid about ₹800 cr towards premium, but farmers received only ₹500 cr for crop losses

► When Telangana was part of the Centre's PMFBY, 38 lakh farmers were covered, and in the four years when the scheme was implemented, nearly 10 lakh farmers got the benefit

► In case of the PMFBY, PPP mode was adopted with govt having major control over the design of the insurance product, amount of subsidy and the sum insured

- వాతావరణ పరిస్థితుల వల్ల జరిగే పంట నష్టం కూడా ఈ పథకం కింద వర్తిస్తుంది.
- ART యొక్క సమర్థతను వివరిస్తూ, ఒక అధికారి మాట్లాడుతూ, రిస్క్-ట్రాన్స్ఫర్ ఎంటిటీలకు కవరేజ్ లేదా రక్షణను అందించడానికి సాంప్రదాయ బీమా మరియు రీఇన్సూరెన్స్ కాకుండా ఇతర సాంకేతికతలను ఉపయోగించడం కోసం ఇది అందిస్తుంది.
- ఫసల్ బీమా యోజనలో భాగమైనప్పుడు 38 లక్షల మంది రైతులు, ఫసల్ బీమా అమలు చేసిన నాలుగేళ్లలో దాదాపు 10 లక్షల మంది రైతులు లబ్ధి పొందారు.
- ప్రభుత్వం విస్తృతమైన ప్రణాళికలను రూపొందిస్తోంది. రైతులకు మరియు ప్రభుత్వానికి ఏ మోడల్ ప్రయోజనకరంగా ఉంటుందో అగ్ర బీమా నిపుణుల నుండి సలహాలను తీసుకుంటోంది.
- PMFBY విషయానికొస్తే ప్రభుత్వం ప్రధాన నియంత్రణను కలిగి ఉండటంతో PPP మోడల్ అవలంబించబడింది.
- PMFBY కింద ప్రీమియం క్యాపింగ్ తీసివేయబడింది మరియు 90 శాతం మొత్తంలో ఉన్నప్పటికీ ప్రీమియం మొత్తాన్ని ప్రభుత్వం పెద్ద మొత్తంలో సబ్సిడీ ఇస్తుందని ఒక అధికారి తెలిపారు.

- భారతదేశంలోని రైతు సమాజంలో బీమా వ్యాప్తి అధ్వాన్నంగా ఉందని నిపుణులు పేర్కొన్నారు.
- మూడు మోడల్లలో ఒకటి స్టాండర్డ్ రెగ్యులర్ మోడల్ గానూ, మరో రెండు ప్రత్యామ్నాయ రిస్క్ ట్రాన్స్ఫర్ మోడల్ గానూ ఎంపిక చేసుకునేందుకు కేంద్రం రాష్ట్రాలకు ఆప్షన్లను ఇచ్చింది.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో పాటు బీమా ప్రీమియం అన్ని మోడళ్లలో కూడా కేంద్రం చెల్లిస్తుంది.

ప్రధాన మంత్రి ఫసల్ బీమా యోజన (PMFBY)

- ప్రధాన్ మంత్రి ఫసల్ బీమా యోజన (PMFBY) వ్యవసాయంలో ఉత్పత్తికి తోడ్పాటును అందించడం ద్వారా రైతుల పంటలకు సమగ్ర నష్టపరిహారాన్ని అందించడం ద్వారా విశ్లేషించుకున్నందున, పంట కోత

తర్వాత దశ వరకు అన్ని నివారించలేని సహజ నష్టాలకు వ్యతిరేకంగా 'పరియా అప్రోచ్'.

- PMBFY అనేది సెంట్రల్ సెక్టార్ స్కీమ్, కాబట్టి, పథకం కింద రాష్ట్రం/UT వారీగా కేటాయింపు మరియు విడుదల చేయబడలేదు.
- పథకం అమలులో ఎదురయ్యే సవాళ్లను పరిష్కరించడానికి ప్రత్యేకంగా వాటాదారులతో సంప్రదింపులు జరుపుతూ క్రమం తప్పకుండా సమీక్షించబడుతుంది.
- రైతులందరికీ ఈ పథకాన్ని స్వచ్ఛందంగా అందించడం, ఇన్ఫర్మేషన్, ఎడ్యుకేషన్ అండ్ కమ్యూనికేషన్ (IEC) కార్యకలాపాల కోసం బీమా కంపెనీలు సేకరించిన స్థూల ప్రీమియంలో కనీసం 0.5% తప్పనిసరిగా ఉపయోగించడం వంటి ప్రధాన మెరుగుదలలు ఉన్నాయి; సాంకేతికతను ఎక్కువగా ఉపయోగించడం, NERలో కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల మధ్య 50 : 50 నుండి 90: 10కి ఆర్థిక భాగస్వామ్య పద్ధతిలో మార్పు; దీర్ఘకాలిక అంటే బీమా కంపెనీలకు 3 సంవత్సరాల ఒప్పందం; అవసరాలకు అనుగుణంగా రిస్క్ కవర్ని ఎంచుకోవడానికి రాష్ట్రాలకు స్వేచ్ఛ; సాంకేతికత వినియోగం మొదలైనవి.

తెలంగాణలో ఐటీ చెల్లింపుదారులకు పంట రుణాల మాఫీ వర్తించదు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/tehrangana/2024/Jun/13/it-payers-may-be-excluded-from-crop-loan-waiver-in-tehrangana>

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో వ్యవసాయం, ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు

సందర్భం: పంట రుణమాఫీ పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు

- ముఖ్యమంత్రి హామీ మేరకు అగస్టు 15లోగా పంట

రుణమాఫీ పథకాన్ని అమలు చేసేందుకు అధికారులు మార్గదర్శకాలు, విధివిధానాలను రూపొందిస్తున్నారు.

ముఖ్యాంశాలు

- దేశంలోని అర్హులైన రైతులకు సంవత్సరానికి 6,000 రూపాయల ఆర్థిక సహాయం అందించే కేంద్రం యొక్క PM-KISAN పథకం యొక్క విధివిధానాలను అధికారులు పరిశీలిస్తున్నారు.
- PM-KISAN మార్గదర్శకాల ప్రకారం, ఈ పథకం నుండి మినహాయించబడిన వారిలో మంత్రులు, శాసనసభ్యులు, మేయర్లు, ZP చైర్పర్సన్లు, రాజ్యాంగ పదవిలో ఉన్నవారు, కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు మరియు ఆదాయపు పన్ను చెల్లింపుదారులు ఉన్నారు.
- ఆర్థిక ఇబ్బందులతో సతమతమవుతున్న ప్రతి రైతుకు లబ్ధి చేకూరేలా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలు చేయాల్సిన నిబంధనలను పరిశీలిస్తోంది.
- గతంలో రుణమాఫీ అమలు తీరును పరిశీలించడంతో పాటు ఇతర రాష్ట్రాల్లో అమలవుతున్న రుణమాఫీ

పథకాలు, కేంద్రప్రభుత్వం అమలు చేస్తున్న సంక్షేమ పథకాలు, ముఖ్యంగా ప్రయోజనాలు, అనుసరించిన విధానాలు, అర్హతలపై అధికారులు అధ్యయనం చేస్తున్నారు.

- రుణమాఫీపై చర్చించి విధివిధానాలను ఖరారు చేసేందుకు వారంలోగా మంత్రివర్గ సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని ముఖ్యమంత్రి నిర్ణయించారు.

ద్రవ్య విషయం

- పంట రుణాల మాఫీని అమలు చేయడానికి అవసరమైన నిధులను దాని అమలు కోసం కటాఫ్ తేదీతో పాటు అధ్యయనం చేశారు.
- రైతులకు ఇచ్చిన హామీ మేరకు గడువులోగా రుణమాఫీ అమలుకు ప్రణాళికలు సిద్ధం చేయాలని ఇటీవల వ్యవసాయ, ఆర్థిక శాఖల అధికారులను ముఖ్యమంత్రి ఆదేశించారు.

తెలంగాణ అగ్నిమాపక శాఖకు రూ.190 కోట్లు మంజూరు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/13/rs-190-crore-sanctioned-for-telegana-fire-dept>

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/13/rs-190-crore-sanctioned-for-telegana-fire-dept](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jun/13/rs-190-crore-sanctioned-for-telegana-fire-dept)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ, విపత్తు నిర్వహణ

సందర్భం: తెలంగాణ అగ్నిమాపక సేవల విభాగం, రాష్ట్రాల్లో అగ్నిమాపక సేవల విస్తరణ మరియు ఆధునీకరణ పథకం

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ అగ్నిమాపక శాఖకు 15వ ఆర్థిక సంఘం విస్తరణ, ఆధునీకరణ గ్రాంట్ కింద రూ.190.14 కోట్లు మంజూరు చేశారు.

ముఖ్యాంశాలు

- తెలంగాణ అగ్నిమాపక శాఖకు 15వ ఆర్థిక సంఘం విస్తరణ, ఆధునీకరణ గ్రాంట్ కింద రూ.190.14 కోట్లు

మంజూరు చేశారు.

- దీనికి సంబంధించి తెలంగాణ ఫైర్ సర్వీసెస్ డైరెక్టర్ జనరల్ వై నాగి రెడ్డి మరియు న్యూఢిల్లీ ఫైర్ సర్వీసెస్ డిజి వివేక్ శ్రీవాస్తవ న్యూఢిల్లీలో అవగాహన ఒప్పందం (ఎంఓయు)పై సంతకాలు చేశారు.
- ఈ మంజూరుతో, తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఇప్పటికే మంజూరు చేసిన 18 కొత్త అగ్నిమాపక కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయాలని రాష్ట్ర శాఖ ప్రతిపాదించింది.
- అగ్నిమాపక కేంద్ర భవనాల నిర్మాణం, కొత్త

వార్తల్లో ఎందుకు

- సొసైటీ ఫర్ ఎలిమినేషన్ ఆఫ్ రూరల్ పావర్టీ (సెర్ప్) అందించే బ్యాంకు లింకేజీ కార్యక్రమాన్ని తమ ఆర్థిక సాధికారత కోసం ఉపయోగించుకోవాలని పంచాయతీ రాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి దనసరి అనసూయ (సీతక్క) స్వయం సహాయక బృందాలకు (ఎస్ హెచ్ జి) పిలుపునిచ్చారు.

ముఖ్యాంశాలు

- పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి 2024-25 వార్షిక బ్యాంకు లింకేజీ ప్రణాళికను శనివారం ఆవిష్కరించారు.
- ఇందులో 3,56,273 స్వయం సహాయక సంఘాలకు ₹20,000 కోట్ల కేటాయింపు మరియు ఎస్ హెచ్ జిలకు ₹1 లక్ష కోట్ల బ్యాంకు రుణాలు అందించడం ఐదేళ్ల లక్ష్యాన్ని ప్రకటించింది.
- మహిళా ఆర్థిక సాధికారతకు కొత్త ప్రభుత్వ నిబద్ధతపై సీతక్క ఉద్ఘాటించారు.
- డిసెంబర్ 2023 నుండి మార్చి 2024 వరకు ప్రభుత్వం 2,53,864 స్వయం సహాయక సంఘాలకు ₹264.34 కోట్లు ఇచ్చిందని ఆమె హైలైట్ చేశారు.
- ఎస్ హెచ్ జి సభ్యుల కోసం గ్రూప్ యాక్సిడెంటల్ ఇన్సూరెన్స్ పథకం. ప్రమాదవశాత్తు మరణిస్తే ప్రతి సభ్యునికి ₹10 లక్షల కవరేజీని అందజేస్తుందని

మరియు కుటుంబంలో మరణిస్తే ఒక్కో సభ్యునికి ₹2 లక్షల వరకు రుణాన్ని అందజేస్తుందని ఆమె పేర్కొన్నారు.

- ఇంకా, పాఠశాల యూనిఫాం కుట్టడం కోసం SHGలకు అదనంగా ₹50 కోట్లు అందుతాయని మంత్రి తెలిపారు.

రాష్ట్రవ్యాప్తంగా పలు బహిరంగ ప్రదేశాలు, పర్యాటక కేంద్రాలు, ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో మహిళా శక్తి క్యాంటీన్లను ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు ఆమె ప్రకటించారు.

ప్రభుత్వం ఇతర జీవనోపాధి కార్యక్రమాల కోసం ₹ 4,500 కోట్లకు కట్టుబడి ఉంది . వ్యవసాయానికి సంబంధించిన రంగాలలో మహిళలకు శిక్షణ మరియు వైపుణ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి ప్రణాళికలు వేసింది.

సొసైటీ ఫర్ ఎలిమినేషన్ ఆఫ్ రూరల్ పావర్టీ (SERP) గురించి

- సొసైటీ ఫర్ ఎలిమినేషన్ ఆఫ్ రూరల్ పావర్టీ (SERP) తెలంగాణ ప్రభుత్వం 30 గ్రామీణ జిల్లాల్లోని గ్రామీణ పేద మహిళల సామాజిక సమీకరణను సులభతరం చేయడానికి ఒక సున్నితమైన సహాయక నిర్మాణం. ఇది మహిళలు మరియు వారి సమాఖ్యల స్వయం-సహాయ సమూహాలను (SHGs) నిర్మించడం మరియు పెంపొందించడం ద్వారా పని చేస్తుంది.

TGAIMS మొబైల్ అప్లికేషన్ (యాప్)

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/tgspdc-l-launches-app-to-identify-defects-in-network-in-greater-hyderabad/articleshow/112388386.cms>

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: పాలన

సందర్భం: TGAIMS అమలు

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణకు చెందిన సదరన్ పవర్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ కంపెనీ, క్రమపద్ధతిలో లోపాలను గుర్తించడానికి TGAIMS (TGSPDCL GIS అసెట్ ఇన్స్పెక్షన్ & మెయింటెనెన్స్ సిస్టమ్) మొబైల్ అప్లికేషన్ (యాప్)ను అమలు చేసింది.

నేపథ్యం

- తెలంగాణకు చెందిన సదరన్ పవర్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ కంపెనీ తన విద్యుత్ పంపిణీ వ్యవస్థ నిర్వహణను మెరుగుపరచడానికి TGAIMS (TGSPDCL GIS అసెట్ ఇన్స్పెక్షన్ & మెయింటెనెన్స్ సిస్టమ్) మొబైల్ అప్లికేషన్ను ప్రవేశపెట్టింది.
- గ్రేటర్ హైదరాబాద్, రంగారెడ్డి, మెదక్, మహబూబ్ నగర్, నల్గొండతో సహా తెలంగాణలోని అనేక జిల్లాల్లో పోల్స్, డిస్ట్రిబ్యూషన్ ట్రాన్స్ఫార్మర్లు, కండక్టర్లు మరియు రింగ్ మెయిన్ యూనిట్లు (RMUలు) వంటి వ్యవస్థల మౌలికసదుపాయాల లోపాలను క్రమపద్ధతిలో గుర్తించడానికి మరియు పరిష్కరించేందుకు ఈ యాప్ రూపొందించబడింది.

TGAIMS యాప్ యొక్క కార్యాచరణ:

- సర్వే మరియు సమాచార సేకరణ:విద్యుత్ పంపిణీ అవస్థాపనకు సంబంధించిన వివరణాత్మక తనిఖీలను నిర్వహించడానికి యాప్ ఉపయోగించబడుతుంది. జూన్ లో 3,285 11కేవీ ఫీడ్లపై సర్వే నిర్వహించి 4,46,540 సర్వే పాయింట్ల నుంచి సమాచారాన్ని సేకరించారు. ఈ డేటాలో పోల్స్, డిస్ట్రిబ్యూషన్ ట్రాన్స్ఫార్మర్లు, కండక్టర్లు మరియు ఇతర ఉపకరణాల కోసం ఫోటోగ్రాఫ్లు మరియు GIS (జియోగ్రాఫిక్ ఇన్ఫర్మేషన్ సిస్టమ్) కోఆర్డినేట్లు ఉంటాయి.
- డేటా ఇంటిగ్రేషన్ మరియు విశ్లేషణ:సేకరించిన డేటా డాష్ బోర్డ్ లో ఏకీకృతం చేయబడుతుంది, ఇక్కడ దానిని విశ్లేషించవచ్చు. దెబ్బతిన్న లేదా విరిగిన స్తంభాలు మరియు అసురక్షిత లేదా కంచె లేని పంపిణీ

ట్రాన్స్ఫార్మర్ల వంటి సమస్యలను క్రమపద్ధతిలో గుర్తించడంలో ఇది సహాయపడుతుంది.

అన్వేషణలు మరియు చర్యలు

- గుర్తించబడిన సమస్యలు:ప్రాథమిక సర్వేలో 12,598 దెబ్బతిన్న, విరిగిన లేదా తుప్పుపట్టిన స్తంభాలు మరియు 1,320 అసురక్షిత లేదా కంచె లేని పంపిణీ ట్రాన్స్ఫార్మర్లు వెల్లడయ్యాయి.
- బడ్జెట్ కేటాయింపు:ఈ సమస్యల పరిష్కారానికి ₹25.50 కోట్ల బడ్జెట్ను కేటాయించారు. సర్వే ఫలితాల ఆధారంగా సరిదిద్దే పనులు ప్రారంభించాలని జిల్లా, సర్కిల్ సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్లను ఆదేశించారు.
- తప్పనిసరి నవీకరణలు:సరిదిద్దే ప్రక్రియలో భాగంగా, చెల్లింపు కోసం బిల్లులను సమర్పించేటప్పుడు, యాప్ లో పునరుద్ధరించబడిన పని యొక్క ఫోటోగ్రాఫ్లతో పాటు వారి GIS కోఆర్డినేట్లను నవీకరించడం మరియు నమోదు చేయడం తప్పనిసరి.

భవిష్యత్తు విస్తరణ:

- సర్వే విస్తరణ:11 కెవి ఫీడ్లపై దృష్టి సారించిన ప్రస్తుత సర్వేలో ఎల్టి (లో టెన్షన్) మరియు 33 కెవి ఫీడ్లను చేర్చడానికి ప్రణాళిక చేయబడింది. ఈ విస్తరణ విద్యుత్ పంపిణీ వ్యవస్థలోని అన్ని స్థాయిలలో లోపాలను గుర్తించడంలో మరియు పరిష్కరించడంలో TGAIMS యాప్ యొక్క ప్రభావాన్ని మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ప్రయోజనాలు:

- క్రమబద్ధమైన లోపాన్ని గుర్తించడం: TGAIMS యాప్ యొక్క ఉపయోగం, పంపిణీ వ్యవస్థలోని లోపాలు మరియు సమస్యలను క్రమబద్ధంగా గుర్తించడానికి అనుమతిస్తుంది. ఇది మరింత సమర్థవంతమైన నిర్వహణ మరియు మరమ్మత్తు కార్యకలాపాలకు దారి తీస్తుంది.
- సమాచార ఆధారిత నిర్ణయాలు:డాష్ బోర్డ్ లో

సమాచారాన్ని ఏకీకృతం చేయడం వలన డేటా ఆధారిత నిర్ణయాధికారం, మరమ్మతులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం మరియు వనరులను సమర్థవంతంగా నిర్వహించడంలో సహాయపడుతుంది.

- నిరంతర అభివృద్ధి: ప్రణాళికాబద్ధమైన విస్తరణలు ,
-

కొనసాగుతున్న సర్వేలతో, TGAIMS యాప్ విద్యుత్ పంపిణీ వ్యవస్థ నిర్వహణను మెరుగుపరచడం మరియు సురక్షితమైన మరియు మరింత విశ్వసనీయమైన విద్యుత్ సరఫరాను నిర్ధారించడం కొనసాగిస్తుంది.

సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్య సాధనలో భారత్ లో తెలంగాణాది రెండో స్థానం

మూలం: టైమ్స్-ఆఫ్-ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/telegana-ranks-second-in-poverty-eradication-according-to-sdg-index-report/articleshow/112478750.cms>

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: ప్రభుత్వ విధానం

సందర్భం: SDG సూచిక నివేదిక

వార్తల్లో ఎందుకు

- సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్య (SDG) సూచిక 2024 నివేదిక ప్రకారం, పేదరిక నిర్మూలన విషయంలో భారతదేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలలో తెలంగాణ 91 స్కోర్లతో రెండవ స్థానంలో ఉంది.

తెలంగాణ సాధించిన విజయాలు

- ప్రస్తుత SDG ఇండెక్స్ స్కోర్: పేదరిక నిర్మూలనలో తెలంగాణ 91 స్కోర్ను సాధించి భారతదేశంలోనే రెండవ అత్యున్నత స్థానంలో నిలిచింది. 2018లో 50-64 మధ్య ఉన్న దాని మునుపటి స్కోర్ల నుండి ఇది గణనీయమైన మెరుగుదల.
- మొత్తం SDG స్కోర్: 16 విభిన్న సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాలలో (SDGలు) తెలంగాణ మొత్తం స్కోరు 74, పేదరిక నిర్మూలనకు మించిన విస్తృత పురోగతిని సూచిస్తుంది.

ఇతర రాష్ట్రాలతో పోలిక

- తమిళనాడు: 92 స్కోర్లతో అగ్రగామిగా ఉంది, భారతదేశంలోని రాష్ట్రాల్లో పేదరిక నిర్మూలనలో తమిళనాడు అత్యధిక పనితీరును కనబరిచింది.
- ఆంధ్రప్రదేశ్: 86 స్కోర్లతో మూడో స్థానంలో ఉన్న ఆంధ్రప్రదేశ్ కూడా పేదరిక నిర్మూలనలో బలమైన పనితీరును కనబరిచింది.

పేదరిక నిర్మూలన సందర్భం:

- SDG లక్ష్యం: 2030 నాటికి ప్రపంచవ్యాప్తంగా తీవ్ర పేదరికాన్ని నిర్మూలించడం ఐక్యరాజ్యసమితి లక్ష్యం. రోజుకి \$1.25 కంటే తక్కువ ఆదాయంతో జీవించడం అత్యంత పేదరికంగా నిర్వచించబడింది.
- విస్తృత లక్ష్యాలు తీవ్రమైన పేదరికాన్ని నిర్మూలించడంతో పాటు, UN యొక్క SDG లక్ష్యాలలో

ఆర్థిక వనరులకు సమాన హక్కులు, ప్రాథమిక సేవలకు ప్రాప్యత, భూమి యాజమాన్యం మరియు నియంత్రణ వంటివి ఉన్నాయి. ఇది వాతావరణ-సంబంధిత మరియు ఇతర ఆర్థిక, సామాజిక మరియు పర్యావరణ షాక్లకు వ్యతిరేకంగా స్థితిస్థాపకతను నిర్మించడాన్ని చెబుతుంది.

తెలంగాణ ప్రగతి ప్రాముఖ్యత

- కాలక్రమేణా మెరుగుదల:మిడ్-రేంజ్ స్కార్ నుండి రెండవ స్థానానికి చేరుకున్న తెలంగాణ, గత ఆరేళ్లలో సమర్థవంతమైన విధాన అమలు మరియు గణనీయమైన సామాజిక-ఆర్థిక అభివృద్ధిని సూచిస్తుంది.
- విధానంపై ప్రభావం:కొత్త రేషన్ కార్డులను జారీ చేయడానికి రాష్ట్రం యొక్క రాబోయే మార్గదర్శకాలు, నిరంతర పేదరిక తగ్గింపును లక్ష్యంగా చేసుకోవడం , అవసరమైన వారికి సమర్థవంతంగా వనరులు కేటాయించబడటం ద్వారా, అధిక స్కార్ నుండి ప్రయోజనం పొందే అవకాశం ఉంది.

విస్తృతమైన చిక్కులు

- విధాన దృష్టి:తెలంగాణ సాధించిన విజయం, పేదరికాన్ని పరిష్కరించేందుకు కృషి చేస్తున్న ఇతర రాష్ట్రాలు మరియు ప్రాంతాలకు ఒక నమూనాగా ఉపయోగపడుతుంది. గణనీయమైన మెరుగుదలలను సాధించడంలో లక్ష్య విధానాలు మరియు కార్యక్రమాల ప్రాముఖ్యతను ఈ పురోగతి చెబుతుంది.
- ప్రపంచ లక్ష్యాలు:UN యొక్క 2030 లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి, ఆర్థిక, సామాజిక మరియు పర్యావరణ సవాళ్ల యొక్క డైనమిక్ స్వభావాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుని నిరంతర ప్రయత్నం మరియు అనుసరణ అవసరం.

SDG ఇండియా సూచిక అంటే ఏమిటి?

-

- SDG ఇండియా ఇండెక్స్ అనేది ఐక్యరాజ్యసమితి నిర్దేశించిన SDGల పట్ల, భారతదేశం యొక్క పురోగతిని కొలవడానికి మరియు ట్రాక్ చేయడానికి NITI ఆయోగ్ అభివృద్ధి చేసిన సాధనం.
- SDGల స్థానికీకరణకు సూచీ మద్దతు ఇస్తుంది. అభివృద్ధి ప్రణాళికల్లో ఏకీకృతం చేయడానికి రాష్ట్రాలను ప్రోత్సహిస్తుంది.
- 2030 నాటికి సుస్థిర అభివృద్ధిని సాధించే దిశగా విధాన నిర్ణేతలు అంతరాలను గుర్తించి, చర్యలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి ఇది బెంచ్మార్క్గా పనిచేస్తుంది.
- పద్ధతి:జాతీయ ప్రాధాన్యతలతో సమలేఖనం చేయబడిన సూచికల సమితిని ఉపయోగించి 16 SDGలలో రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాల (UTలు) పనితీరును సూచిక అంచనా వేస్తుంది.
- SDG ఇండియా ఇండెక్స్- జాతీయ సూచిక వ్యవస్థకు సమలేఖనం చేయబడిన 113 సూచికలను ఉపయోగించి జాతీయ పురోగతిని కొలుస్తుంది.
- 16 SDGల కోసం లక్ష్యాల వారీగా స్కార్లు గణించబడతాయి . ప్రతి రాష్ట్రం/UT కోసం మొత్తం మిశ్రమ స్కార్లు తీసుకోబడ్డాయి.
- లక్ష్యం 14 (లైఫ్ బిలో వాటర్) అనేది సూచిక కోసం కంపోజిట్ స్కార్ యొక్క గణనలో చేర్చబడలేదు. ఎందుకంటే ఇది కేవలం తొమ్మిది తీరప్రాంత రాష్ట్రాలకు సంబంధించినది.
- స్కార్లు 0-100 వరకు ఉంటాయి, అధిక స్కార్లు SDG లక్ష్యాల వైపు ఎక్కువ పురోగతిని సూచిస్తాయి.
- రాష్ట్రం/UTలు వారి SDG ఇండియా సూచిక స్కార్ ఆధారంగా ఈ క్రింది విధంగా వర్గీకరించబడ్డాయి: ఆశావహులు: 0-49, పర్వాలేదు: 50-64, ముందువరుసలో వున్నారు: 65-99, మరియు విజేతలు: 100.

విద్యా బడ్జెట్ కేటాయింపు వ్యత్యాసం

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/telugu--states-education-budget-allocation-discrepancy/articleshow/112508134.cms>

TSpsc సీలబస్ బెచిత్వం: విద్యా రంగం, ఆర్థిక వ్యవస్థ

సందర్భం: తెలుగు రాష్ట్రాల విద్యా బడ్జెట్ కేటాయింపు

వార్తల్లో ఎందుకు

తెలుగు రాష్ట్రాలైన తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ జాతీయ ర్యాంకింగ్స్ లో తమ విద్యాసంస్థల పనితీరుపై ఇటీవల విమర్శలు ఎదుర్కొన్నాయి.

పరిచయం

- ఐటీ, టెక్నాలజీ రంగాలకు విశేష కృషి చేసిన తెలుగు రాష్ట్రాలు, తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ లు ఇటీవల జాతీయ ర్యాంకింగ్స్ లో తమ విద్యాసంస్థల పనితీరుపై విమర్శలను ఎదుర్కొన్నాయి.
- ఈ పరిశీలన సరిపోని నిధులు మరియు విద్యా నాణ్యతపై దాని ప్రభావం యొక్క విస్తృత సమస్యను హైలైట్ చేస్తుంది.

ప్రస్తుత పరిస్థితి

- జాతీయ గుర్తింపు లేకపోవడం:
  - అనేక మంది అగ్రశ్రేణి IT నిపుణులు మరియు టెక్ ఇంజనీర్లను ఉత్పత్తి చేసినప్పటికీ, తెలంగాణ లేదా ఆంధ్రప్రదేశ్ లు తమ ప్రధాన విద్యా సంస్థలను ఇటీవలి జాతీయ విద్యా ర్యాంకింగ్స్ లో అగ్రస్థానంలో ఉంచలేకపోయాయి.
- నిధుల వ్యత్యాసాలు:
  - విద్యా బడ్జెట్ కేటాయింపు: తెలంగాణ మొత్తం బడ్జెట్ లో విద్యారంగానికి 7.6% మాత్రమే కేటాయిస్తోంది.

EDU SPENDING BLUES

Top 10 states in budget allocation (2023- 24)

Delhi	24.4%
Rajasthan	19.5%
Chhattisgarh	19.4%
Himachal Pradesh	18.9%
Bihar	17.9%
Assam	16.8%
Uttarakhand	16.6%
West Bengal	16.5%
Madhya Pradesh	16.1%
Goa	14.9%

2023-24 SDG quality education rankings

Front-runners: Kerala, Haryana, Himachal Pradesh, Tamil Nadu, Punjab, Uttarakhand, Goa, Maharashtra, Sikkim, Manipur, Mizoram

Performers: Telangana, Chhattisgarh, Karnataka, Rajasthan, Jharkhand, West Bengal, Gujarat, Uttar Pradesh, Arunachal Pradesh, Andhra Pradesh, Tripura

SHORTFALL EVIDENT

Funding shortfalls evident in infra issues at Osmania University

Students complain about roof leak in mess building in the university by dining under the leaking roof on Tuesday

WHAT EXPERTS SAY

Centre's grants influence how states allocate funds

THE TELANGANA GOVT MUST DEVELOP AT LEAST A COUPLE OF STATE UNIVERSITIES AS INSTITUTES OF EXCELLENCE AND SET AN EXAMPLE FOR THE REST. THESE INSTITUTIONS MUST BE GIVEN THE NECESSARY FUNDS TO IMPROVE INFRASTRUCTURE, ATTRACT THE BEST TEACHERS AS FACULTY AND ALSO PROVIDE THEM THE FREEDOM TO DEVELOP RELEVANT SYLLABUS. IT IS INCUMBENT ON THE STATE GOVT TO MAKE THE YOUTH OF TELANGANA FUTURE READY. QUALITY EDUCATION IS THE FIRST STEP IN THAT DIRECTION.

○ పరిణామాలు: సాపేక్షంగా తక్కువ కేటాయింపులు. రాష్ట్ర విద్యాసంస్థల ర్యాంకింగ్స్ లను మెరుగుపరచడంలో వైఫల్యానికి కారణమైన అంశంగా పేర్కొనబడింది.

నిపుణుల అభిప్రాయాలు

- నిధుల అవసరాలు: విద్యా నిపుణులు మరియు విద్యావేత్తలు, వివిధ విద్యా కమిషన్లు, విధానాల నుండి వచ్చిన సిఫార్సులకు అనుగుణంగా ఉన్నత మరియు మాధ్యమిక విద్యలో తమ పెట్టుబడులను పెంచాలని రెండు రాష్ట్రాలు సిఫార్సు చేస్తున్నాయి.
- నాణ్యత మెరుగుదల: విద్య నాణ్యతను పెంపొందించడానికి, మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడానికి మరియు సంస్థాగత ర్యాంకింగ్స్ లను పెంచే పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి పెరిగిన నిధుల అవసరం.

బడ్జెట్ పోలిక

- జాతీయ సగటు: సగటున, భారతదేశం అంతటా రాష్ట్రాలు తమ మొత్తం బడ్జెట్ లో 14% విద్యకు కేటాయిస్తున్నాయి.
- తెలంగాణ లోటు: 7.6% బడ్జెట్ కేటాయింపుతో, తెలంగాణ జాతీయ సగటు కంటే గణనీయంగా తక్కువగా ఉంది. ఇది విద్యా ఫలితాలు మరియు

సంస్థాగత ర్యాంకింగ్లను మెరుగుపరచడానికి దాని పోరాటాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

- ఆంధ్రప్రదేశ్ కేటాయింపు: తెలంగాణ కంటే APకి
-

12.7% కేటాయింపులు ఎక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, ఇది ఇప్పటికీ జాతీయ సగటు కంటే తక్కువగా ఉంది, ఇది మరింత అభివృద్ధి చెందే అవకాశాన్ని సూచిస్తుంది.

.తెలంగాణ గృహ నిర్మాణ పథకానికి రుణం ఇచ్చేందుకు హడ్కో అంగీకారం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/20/hudco-agrees-to-lend-money-for-telegana-housing-scheme>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: ప్రభుత్వ పథకం

సందర్భం: హౌసింగ్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ (హడ్కో)

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణలో గృహనిర్మాణ కార్యక్రమాలకు సంబంధించి, హౌసింగ్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ (హడ్కో) దృష్టి సారింపు.

హడ్కో రుణ ఒప్పందం

- ఇందిరమ్మ ఇళ్ల పథకానికి తెలంగాణకు ఆర్థిక సాయం చేసేందుకు హడ్కో తాత్కాలికంగా అంగీకరించింది.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ.8 వేల కోట్ల రుణాన్ని కోరగా, హడ్కో రూ.3 వేల కోట్లు మంజూరు చేసేందుకు అంగీకరించింది.

చర్చలు మరియు సమావేశాలు

- తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి ఎ రేవంత్ రెడ్డి, గృహ నిర్మాణ శాఖ మంత్రి పొంగులేటి శ్రీనివాస రెడ్డి హడ్కో చైర్మన్ సంజయ్ కులశ్రేష్ఠతో సమావేశమై రుణంపై చర్చించారు.
- రుణానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ గ్యారంటీ ఇచ్చేందుకు ముఖ్యమంత్రి అంగీకరించారు.
- హడ్కో అధికారులతో న్యూఢిల్లీలో రుణం

విధివిధానాలపై తదుపరి చర్చలు జరగనున్నాయి.

హౌసింగ్ స్కీమ్ వివరాలు

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హడ్కో నిధులతో మొత్తం 95,235 ఇళ్లను నిర్మించాలని యోచిస్తోంది.
  - o గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 57,141 ఇళ్లు.
  - o పట్టణ ప్రాంతాల్లో 38,094 ఇళ్లు.
- పేదలకు ఇళ్లు నిర్మించడమే లక్ష్యంగా ఇందిరమ్మ గృహ నిర్మాణ పథకం చేపట్టామన్నారు.
- తొలిదశలో ఒక్కో అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంలో 3,500 ఇళ్లను నిర్మించనున్నారు.
- పథకం ఆర్థిక సహాయం అందిస్తుంది:
  - o భూమి ఉన్నవారికి రూ.5 లక్షలు, నిర్మాణ మద్దతు అవసరం.
  - o తదుపరి దశలో సొంతంగా భూమి లేని వారికి రూ.5 లక్షలు, స్థలం ఇస్తామన్నారు.

హౌసింగ్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ (హడ్కో)

- హౌసింగ్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ కార్పొరేషన్ (హడ్కో), హౌసింగ్ మరియు అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

ప్రాజెక్టులకు ఆర్థిక సహాయం మరియు మద్దతు అందించే బాధ్యత భారతదేశంలోని ప్రభుత్వ సంస్థది.

అవలోకనం

- స్థాపించబడింది: 1970
- ప్రధాన కార్యాలయం: న్యూఢిల్లీ, భారతదేశం
- ప్రయోజనం: గృహనిర్మాణం మరియు పట్టణ మౌలిక సదుపాయాల నిర్మాణం మరియు అభివృద్ధికి దీర్ఘకాలిక ఆర్థిక సహాయం అందించడం.

విధులు

1. ఆర్థిక సహాయం: రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, పురపాలక సంస్థలు మరియు ఇతర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలకు

గృహనిర్మాణం మరియు పట్టణాభివృద్ధి ప్రాజెక్టుల కోసం రుణాలు మరియు ఆర్థిక సహాయాన్ని హాడ్కో అందిస్తుంది.

2. హౌసింగ్ ప్రాజెక్టులు: ఇది తక్కువ-ఆదాయ గృహాలు, ఆర్థికంగా బలహీన వర్గాలకు గృహాలతో సహా అనేక రకాల గృహనిర్మాణ పథకాలకు నిధులు సమకూరుస్తుంది.
3. పట్టణ మౌలిక సదుపాయాలు: రోడ్లు, నీటి సరఫరా, పారిశుధ్యం మరియు ప్రజా సౌకర్యాల వంటి పట్టణ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధికి ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తుంది

'పోషణ ఆరోగ్య జాతర'

మూలం: తెలంగాణ నేడు

<https://telanganatoday.com/poshana-aarogya-jatara-to-be-launched-on-aug-22>

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: పాలన, పథకాలు

సందర్భం: పోషణ ఆరోగ్య జాతర

వార్తల్లో ఎందుకు

- 'పోషణ ఆరోగ్య జాతర' కార్యక్రమం తెలంగాణ మహిళా శిశు సంక్షేమ శాఖ ద్వారా గ్రామీణ మహిళల్లో ఆరోగ్యం, పరిశుభ్రత మరియు పౌష్టికాహారాన్ని మెరుగుపరిచే లక్ష్యంతో ప్రారంభించబడింది.

'పోషణ ఆరోగ్య జాతర'

- 'పోషణ ఆరోగ్య జాతర' యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం - గ్రామీణ మహిళల్లో ఆరోగ్యం, పరిశుభ్రత మరియు పోషకాహారానికి సంబంధించిన జ్ఞానం మరియు విధానాలను పెంపొందించడం.
- ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవడం, పరిసరాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవడం, పౌష్టికాహారం వల్ల కలిగే ప్రయోజనాల గురించి మహిళలకు అవగాహన

కల్పించడంపై ఇది దృష్టి సారిస్తుంది.

- పాల్గొన్న విభాగాలు: ఈ కార్యక్రమం బహుళ విభాగాల సహకారంతో అమలు చేయబడుతుంది:
  - o స్త్రీ మరియు శిశు సంక్షేమం
  - o వైద్య మరియు ఆరోగ్యం
  - o ఇంటిగ్రేటెడ్ కృష్ణా ప్రోగ్రామ్ (IKP)
  - o పంచాయత్ రాజ్
- సహాయం: కార్యక్రమం అమలుకు UNICEF సహాయం చేస్తుంది.
- షైల్డ్ బేసిన్: తొలిదశలో కరీంనగర్ లో

ప్రయోగాత్మకంగా ప్రారంభించిన ఈ కార్యక్రమాన్ని విజయవంతం చేయడంతో ఇతర ప్రాంతాలకు విస్తరించనున్నారు.

లాంచ్ ఈవెంట్

- మానకొండూరు మండల కేంద్రంలోని అంగన్ వాడీ కేంద్రంలో ఈ కార్యక్రమం జరగనుంది.
- ఏర్పాట్లను కలెక్టర్ పమేలా సత్యతి పర్యవేక్షించి సజావుగా జరిగేలా అధికారులతో సమీక్షా సమావేశం నిర్వహించారు.

ప్రోగ్రామ్ యొక్క ముఖ్య భాగాలు

- **ఆరోగ్య విద్య:**
  - మంచి ఆరోగ్య పద్ధతులు: మంచి ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవడం గురించి మహిళలకు అవగాహన కల్పించడం.
  - పరిశుభ్రత: ప్రాంతాలలో పరిశుభ్రతను ప్రోత్సహించడం.
  - పోషణ: పౌష్టికాహారం తీసుకోవడం యొక్క ప్రాముఖ్యత.
  - లక్ష్య సమూహాలు: సమావేశాలలో మహిళలు, పిల్లలు మరియు గర్భిణీ స్త్రీలు పాల్గొంటారు.
    - టీకా: పిల్లలు మరియు గర్భిణీ స్త్రీలు అవసరమైన టీకాలు తీసుకున్నారో లేదో ఆరోగ్య అధికారులు ధృవీకరిస్తారు.
    - రక్షహీనత మరియు సీజనల్ వ్యాధులు: రక్షహీనత, సీజనల్ వ్యాధులు మరియు గర్భిణీ స్త్రీలకు అవసరమైన పరీక్షల గురించి గుర్తింపు మరియు విద్య.
    - వైద్య శిబిరం: శిబిరం ఏర్పాటు చేసి వైద్య పరీక్షలు నిర్వహించి చికిత్స అందించనున్నారు.
- **విద్యా స్టాల్స్ మరియు పోటీలు:**
  - స్టాల్స్: ఆశా వర్కర్లు, ANMలు మరియు సూపర్ వైజర్లు సమాచారం . విద్యను అందించడానికి స్టాల్స్ ను ఏర్పాటు చేస్తారు.
  - పౌష్టికాహారం: రక్షహీనతతో బాధపడుతున్న వారికి స్త్రీ

శిశు సంక్షేమ శాఖ, మెప్పా అధికారులు పౌష్టికాహారం పంపిణీ చేయనున్నారు.

- పోటీలు మరియు నృత్య కార్యక్రమాలు: మహిళల్లో సాధికారతను ప్రోత్సహించడానికి ఈ కార్యక్రమాలు నిర్వహించబడతాయి.

● **పర్యావరణ విద్య:**

- పరిశుభ్రత మరియు పచ్చదనం: పంచాయత్ రాజ్ శాఖ మహిళలకు వారి ప్రాంతాలలో పరిశుభ్రత మరియు పచ్చదనం యొక్క ప్రాముఖ్యత గురించి అవగాహన కల్పిస్తుంది.
- కలుషిత నీరు: కలుషిత నీరు తాగడం వల్ల కలిగే అనర్థాలపై అవగాహన కల్పిస్తారు.

గ్రామీణ ఆరోగ్యంపై ప్రభావం

- **మెరుగైన ఆరోగ్య పద్ధతులు:** ఆరోగ్యం మరియు పరిశుభ్రత గురించి మహిళలకు అవగాహన కల్పించడం ద్వారా, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మొత్తం ఆరోగ్య ఫలితాలను మెరుగుపరచడం ఈ కార్యక్రమం లక్ష్యం.
- **రక్షహీనత తగ్గింపు:** పోషకాహారం మరియు ఆరోగ్య తనిఖీల పంపిణీ , రక్షహీనత మరియు ఇతర పోషకాహార లోపాలను తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది.
- **అవగాహన మరియు నివారణ:** సీజనల్ వ్యాధులు మరియు నివారణ చర్యలపై అవగాహన పెరగడం మెరుగైన ఆరోగ్య నిర్వహణకు దోహదపడుతుంది.
- **సాధికారత మరియు కమ్యూనిటీ సంబంధాలు :**
- **మహిళా సాధికారత:** ఈ కార్యక్రమం విద్య మరియు క్రియాశీల భాగస్వామ్యం ద్వారా మహిళల సాధికారతను చెబుతుంది.
- **సంఘం ప్రమేయం:** పోటీలు మరియు విద్యా కార్యకలాపాలలో సంఘం సభ్యులను నిమగ్నం చేయడం. యాజమాన్యం మరియు సామూహిక బాధ్యత యొక్క భావాన్ని పెంపొందిస్తుంది.

పర్యావరణ ప్రభావం:

- పరిశుభ్రత మరియు పచ్చదనం: పరిసరాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవడం . పచ్చదనాన్ని పెంపొందించడం గురించి మహిళలకు అవగాహన
-

కల్పించడం. ఆరోగ్యకరమైన పర్యావరణానికి దోహదపడుతుంది.

పీఎం-కిసాన్ కింద తెలంగాణ రైతులకు ₹27,489 కోట్లు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-farmers-got-27489-cr-under-pm-kisan-so-far-since-its-launch/article68496577.ece>

TSPSC ఔచిత్యం: ప్రభుత్వ పథకం

సందర్భం: ప్రధాన మంత్రి కిసాన్ సహాయ నిధి (PM-KISAN)

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణలోని దాదాపు 80 లక్షల మంది రైతులు ప్రధాన మంత్రి కిసాన్ సహాయ నిధి (PM-KISAN) కింద ప్రయోజనాలు పొందుతున్నారు.

PM-కిసాన్:

- PM కిసాన్ కేంద్ర రంగ పథకం.
- ఇది 1.12.2018 నుండి అమలులోకి వచ్చింది.
- ఈ పథకం కింద భూమిని కలిగి ఉన్న రైతు కుటుంబాలందరికీ మూడు సమాన వాయిదాలలో సంవత్సరానికి 6,000/- ఆదాయ మద్దతు అందించబడుతుంది.
- పథకం కోసం కుటుంబం యొక్క నిర్వచనం భర్త, భార్య మరియు మైనర్ పిల్లలు.
- ఈ పథకం భూమిని కలిగి ఉన్న రైతుల ఆర్థిక అవసరాలకు అనుబంధంగా వారి బ్యాంకు ఖాతాలలోకి నేరుగా మూడు విడతలుగా సంవత్సరానికి ₹ 6,000 అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరియు UT పరిపాలన పథకం, మార్గదర్శకాల ప్రకారం మద్దతు కోసం అర్హులైన రైతు కుటుంబాలను గుర్తిస్తుంది.

- లబ్ధిదారుల బ్యాంకు ఖాతాలకు నేరుగా నిధులు బదిలీ చేయబడతాయి.
- పథకం కోసం వివిధ మినహాయింపు వర్గాలు ఉన్నాయి.
- అమలు: ఫిబ్రవరి 2019లో ప్రారంభించబడింది.
- ప్రయోజనం : విడతకి ₹2,000 చొప్పున మూడు విడతలుగా పంపిణీ చేయబడుతుంది.

ఆర్థిక వితరణ మరియు లబ్ధిదారుల గణాంకాలు:

- ప్రారంభ పంపిణీ (2018-19): 52.95 లక్షల మంది రైతులకు ₹1,069 కోట్లు జమ.
- లబ్ధిదారులలో పెరుగుదల:
- 2019-20: 84.69 లక్షల మంది రైతులకు ₹5,079 కోట్లు వచ్చాయి.
- 2020-21: 85.83 లక్షల మంది రైతులకు ₹5,185 కోట్లు వచ్చాయి.
- ఇటీవలి పోకడలు:
- 2021-22: 76.59 లక్షల మంది రైతులకు ₹4,857 కోట్లు వచ్చాయి.
- 2023-24: 71.69 లక్షల మంది రైతులు ₹1,492 కోట్లు (జూలై 2024 నాటికి) అందుకున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ తో పోలిక:

- తెలంగాణ: PM-KISAN ద్వారా దాదాపు 80 లక్షల మంది రైతులు లబ్ధి పొందుతున్నారు. మొత్తం పంపిణీ చేయబడిన మొత్తం: జూలై 2024 నాటికి ₹27,489 కోట్లు.
- ఆంధ్ర ప్రదేశ్: సుమారు 49 లక్షల మంది రైతులు లబ్ధి పొందారు. మొత్తం పంపిణీ చేయబడిన మొత్తం: అదే కాలంలో ₹15,772 కోట్లు.

విమర్శలు మరియు వివాదాలు:

- మాజీ ముఖ్యమంత్రి కె. చంద్రశేఖర్ రావు, రైతు బంధు పథకం చేపట్టారు.
- ప్రభుత్వం రైతులకు ఆర్థిక సహాయం అందించడానికి

ఈ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది.

- రైతు బంధు పథకాన్ని అనర్హులకు, సాగు చేయని భూములను కలిగి ఉన్నవారు లేదా రియల్ ఎస్టేట్ లో నిమగ్నమైన వారితో సహా అనర్హులకు నిధులు మంజూరు చేశారని విపక్షాలు విమర్శించాయి.
- ఈ విమర్శలు కొత్త కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో సంస్కరణలకు దారితీశాయి, ఆ పథకానికి రైతు భరోసా అని పేరు పెట్టారు.
- భూమిని చురుగ్గా సాగుచేసే అర్హులైన రైతులకు మాత్రమే ప్రయోజనాలు చేరేలా సంస్కరణలు ఉద్దేశించబడ్డాయి.

19 ప్రధాన ప్రాజెక్టులను వేగవంతం చేసే దిశగా తెలంగాణ ప్రభుత్వం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/teelangana/2024/Aug/24/teelangana-government-reveals-speed-strategy-to-accelerate-19-major-projects>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: ప్రభుత్వ విధానం

సందర్భం: స్పీడ్ వ్యూహం

వార్తల్లో ఎందుకు

- సమర్థవంతమైన విధానం ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 19 ముఖ్యమైన ప్రాజెక్టులను వేగవంతం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

అవలోకనం

- వేగంస్మార్ట్, ప్రోయాక్టివ్, ఎఫిషియెంట్ మరియు ఎఫెక్టివ్ డెలివరీని సూచిస్తుంది. ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన 19 కీలక ప్రాజెక్టులకు ప్రాధాన్యతనిస్తుంది.
- ఈ వ్యూహం పరిపాలనాపరమైన అడ్డంకులను అధిగమించడం , అవసరమైన సౌకర్యాలు మరియు

మౌలిక సదుపాయాలను సకాలంలో అందించడాన్ని నిర్ధారిస్తుంది.

వేగం యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు

1. వ్యక్తిగత పర్యవేక్షణ: ఈ ప్రాజెక్టుల పురోగతిని ముఖ్యమంత్రి ఎ రేవంత్ రెడ్డి స్వయంగా పర్యవేక్షిస్తారు.
2. నెలవారీ సమావేశాలు: ముఖ్యమంత్రి ప్రతినెలా అధికారులతో సమావేశాలు నిర్వహించి పురోగతిని సమీక్షించి సకాలంలో పూర్తి చేసేలా చూస్తారు.
3. యాక్షన్ ప్లాన్లు మరియు టైమ్ లైన్లు: ప్రతి ప్రాజెక్టుకు వివరణాత్మక కార్యాచరణ ప్రణాళిక మరియు నిర్ణీత సమయపాటను ఉంటుంది.
4. ఆన్ లైన్ పోర్టల్: ప్రణాళికా విభాగం ద్వారా నిర్వహించబడే ప్రత్యేక ఆన్ లైన్ పోర్టల్, ప్రాజెక్టు పురోగతిపై రోజువారీ నవీకరణలను అందిస్తుంది.
5. నిర్ణయం తీసుకోవడం: స్పీడ్ కింద ప్రాజెక్టులకు సంబంధించి ముఖ్యమంత్రి కీలక నిర్ణయాలు తీసుకోనున్నారు.

స్పీడ్ కింద ప్రధాన ప్రాజెక్టులు

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

1. మూసీ రివర్ ప్రాజెక్ట్ అభివృద్ధి: పట్టణ సుందరీకరణ మరియు ప్రయోజనం కోసం నదీతీరాన్ని మెరుగుపరచడం.
2. శాటిలైట్ పట్టణాల అభివృద్ధి: పట్టణ కేంద్రాల్లో రద్దీని తగ్గించేందుకు చుట్టుపక్కల పట్టణాల్లో మౌలిక సదుపాయాలను విస్తరించడం.
3. హైదరాబాద్ మెట్రో రైలు విస్తరణ: మెట్రో రైలు వ్యవస్థ యొక్క పరిధిని మరియు సామర్థ్యాన్ని పెంచడం.
4. GHMC పునర్వ్యవస్థీకరణ: మెరుగైన పాలన కోసం గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ పునర్నిర్మాణం.
5. ప్రాంతీయ రింగ్ రోడ్: హైదరాబాద్ చుట్టూ మెరుగైన కనెక్టివిటీని సులభతరం చేయడానికి రింగ్ రోడ్డును అభివృద్ధి చేయడం.
6. హైదరాబాద్ ఎలివేటెడ్ కారిడార్లు: ట్రాఫిక్ రద్దీని తగ్గించడానికి ఎలివేటెడ్ రోడ్వేలను నిర్మించడం.
7. కొత్త విమానాశ్రయాల నిర్మాణం: రాష్ట్రంలో కనెక్టివిటీని మెరుగుపరచడానికి అదనపు విమానాశ్రయాలను నిర్మించడం.
8. ఢిల్లీలో తెలంగాణ భవన్ నిర్మాణం: ఢిల్లీలో తెలంగాణకు ప్రతినీధి కార్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయడం.
9. మహిళా శక్తి పథకం అమలు: మహిళల సాధికారత లక్ష్యంగా ఒక పథకం.
10. సహకార భవనాల నిర్మాణం: కొత్త సహకార రంగ భవనాలను ఏర్పాటు చేయడం.
11. రెసిడెన్షియల్ స్కూల్ కాంప్లెక్స్: విద్యా మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడానికి రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలల కోసం సముదాయాలను అభివృద్ధి చేయడం.
12. అమ్మ ఆదర్శ పాఠశాల కమిటీల అభివృద్ధి: మెరుగైన నిర్వహణ కోసం పాఠశాల కమిటీలను బలోపేతం చేయడం.
13. ఐటీఐలలో అధునాతన సాంకేతిక కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయడం: అధునాతన సాంకేతికతతో పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలను అప్ గ్రేడ్ చేయడం.
14. ఉస్మానియా ఆసుపత్రికి కొత్త భవన నిర్మాణం: కొత్త ఆసుపత్రి భవనంతో ఆరోగ్య సంరక్షణ మౌలిక సదుపాయాలను విస్తరించడం.
15. నర్సింగ్ మరియు పారామెడికల్ కళాశాలలను ఏర్పాటు చేయడం: ఆరోగ్య సంరక్షణ నిపుణుల కోసం విద్యా సంస్థల సంఖ్యను పెంచడం.
16. హెల్త్ టూరిజం ప్రమోషన్: హెల్త్ టూరిజంను ఆకర్షించడానికి మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సేవలను అభివృద్ధి చేయడం.
17. ఎకో టూరిజం ప్రాజెక్టుల ప్రచారం: పర్యావరణ అనుకూల పర్యాటక కార్యక్రమాలను ప్రోత్సహించడం.
18. టెంపుల్ సర్క్యూట్స్ టూరిజం: ప్రధాన దేవాలయాల చుట్టూ టూరిజం సర్క్యూట్లను అభివృద్ధి చేయడం.
19. యాంటీ డ్రగ్స్ స్ట్రాటజీ అమలు: మాదకద్రవ్యాల దుర్వినియోగాన్ని ఎదుర్కోవడానికి చర్యలు చేపట్టడం.

వేగం- లక్ష్యాలు

- పరిపాలనాపరమైన అడ్డంకులను అధిగమిస్తారు: అడ్డంకులు మరియు జాప్యాలను తొలగించడానికి ప్రక్రియలను క్రమబద్ధీకరించడం.
- ప్రాథమిక సౌకర్యాలు కల్పించడం: అవసరమైన సేవలు మరియు మౌలిక సదుపాయాలను సకాలంలో అందజేయడం.
- పారదర్శకతను పెంపొందించడం: వాటాదారులకు తెలియజేయడానికి ఆన్లైన్ పోర్టల్ ద్వారా రెగ్యులర్ అప్డేట్లు

NLC గుజరాత్ యూనిట్తో ఒప్పందంపై తెలంగాణకు కేంద్ర ప్రతిపాదన

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

[https://](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/28/centre-urges-state-to-sign-ppa-with-nlcs-)

www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/28/centre-urges-state-to-sign-ppa-with-nlcs-

[gujarat-unit](https://www.gujarat-unit.com)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: ఆర్థిక విధానం

సందర్భం: సెంట్రల్ పబ్లిక్ సెక్టార్ అండర్ టేకింగ్ (CPSU) పథకం కింద నైవేలి లిగ్నైట్ కార్పొరేషన్ (NLC) సోలార్ పవర్

ప్లాంట్

వార్తల్లో ఎందుకు

- సెంట్రల్ పబ్లిక్ సెక్టార్ అండర్ టేకింగ్ (CPSU) పథకం కింద నైవేలి లిగ్నైట్ కార్పొరేషన్ (NLC), సోలార్ పవర్ ప్లాంట్ నుండి తెలంగాణకు 200 MW క్లీన్ ఎనర్జీని అందించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

వివరాలు

- కేంద్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థ (సీపీఎస్యూ) పథకం కింద నైవేలి లిగ్నైట్ కార్పొరేషన్ (ఎన్ఎల్సీ) సోలార్ పవర్ ప్లాంట్ నుంచి తెలంగాణకు 200 మెగావాట్ల స్వచ్ఛమైన ఇంధనాన్ని సరఫరా చేయాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది.
- ఈ ఆఫర్ భారతదేశంలో పునరుత్పాదక ఇంధన మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడానికి విస్తృత చొరవలో భాగం, తెలంగాణ విద్యుత్ అవసరాలకు మద్దతు ఇవ్వడంపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించింది.

ముఖ్య అంశాలు

1. NLC సౌర విద్యుత్ సరఫరా:

- కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎన్ఎల్సీ ద్వారా తెలంగాణకు ప్రతి సంవత్సరం 200 మెగావాట్ల సోలార్ విద్యుత్ను అందజేస్తుంది.
- ఈ సరఫరా CPSU పథకంతో సమలేఖనం చేయబడిన ఇండియన్ రెన్యూవబుల్ ఎనర్జీ డెవలప్ మెంట్ ఏజెన్సీ (IREDA) పథకం క్రిందకు వస్తుంది.

2. గుజరాత్ లో కొత్త సోలార్ పవర్ ప్లాంట్:

- NLC గుజరాత్ లోని కచ్ లో ₹1,214 కోట్ల అంచనా వ్యయంతో 520 మెగావాట్ల సోలార్ పవర్ ప్లాంట్ ను పూర్తి చేస్తోంది.
- జూన్ 2025 నాటికి ప్లాంట్ వాణిజ్య ఉత్పత్తిని ప్రారంభించాలని భావిస్తున్నారు.
- ఈ ప్లాంట్ నుండి ఉత్పత్తి చేయబడిన విద్యుత్ తెలంగాణకు దాని ఇంధన అవసరాలకు మద్దతుగా సరఫరా చేయబడుతుంది.

3. తెలంగాణకు ఆర్థిక ప్రయోజనాలు:

- తెలంగాణ సౌర విద్యుత్ ను యూనిట్ కు ₹2.57 చొప్పున కొనుగోలు చేస్తుంది.
- రాబోయే 25 ఏళ్లలో, దీని వల్ల రాష్ట్రానికి సుమారుగా ₹2,000 కోట్లు ఆదా అవుతుందని అంచనా.
- గుజరాత్ ప్లాంట్ కోసం సోలార్ ప్యానెళ్లను తెలంగాణ నుండి కొనుగోలు చేస్తారు. ఇది ప్రత్యక్షంగా మరియు పరోక్షంగా ఉపాధిని కల్పిస్తుంది మరియు రాష్ట్ర వస్తు మరియు సేవల పన్ను (SGST) ద్వారా రాష్ట్ర ఆదాయానికి దోహదం చేస్తుంది.

4. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి అదనపు మద్దతు:

- తెలంగాణలో రామగుండం ధర్మల్ ప్లాంట్ (1,600 మెగావాట్లు), ఎన్టీపీసీ రామగుండం సోలార్ ప్లాంట్ (100 మెగావాట్లు), కేంద్ర ప్రభుత్వం గతంలో మంజూరు చేసింది.
- ఎన్ఎల్సీతో తెలంగాణ ఎంఓయువై సంతకం చేస్తే, రామగుండం ధర్మల్ ప్లాంట్ లో అదనంగా 2,400 మెగావాట్ల యూనిట్ ను నిర్మించడానికి కేంద్రం సిద్ధంగా ఉందని, దీనితో రాష్ట్ర ఇంధన మౌలిక సదుపాయాలను మరింత బలోపేతం చేస్తామని కేంద్ర మంత్రి సూచించారు.

ప్రభావాలు :

- ఆర్థిక ప్రభావం: ఈ ఒప్పందం వల్ల తక్కువ ఇంధన ఖర్చులు మరియు ఉద్యోగాల కల్పన ద్వారా తెలంగాణకు గణనీయమైన వ్యయ ఆదా మరియు ఆర్థిక ప్రయోజనాలకు దారితీయవచ్చు.

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

- శక్తి భద్రత: అదనంగా 200 మెగావాట్ల క్లీన్ ఎనర్జీని పొందడం ద్వారా, తెలంగాణ తన ఇంధన భద్రతను మెరుగుపరుస్తుంది మరియు పునరుత్పాదక వనరులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గిస్తుంది.

- అంతర్-ప్రభుత్వ సహకారం: ఇంధన అవసరాలను తీర్చడానికి మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి రాష్ట్ర మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వాల మధ్య కొనసాగుతున్న సహకారాన్ని ఈ చొరవ హైలైట్ చేస్తుంది

స్మార్ట్ ఇండస్ట్రియల్ సిటీగా ₹2,361 కోట్లతో జహీరాబాద్ అభివృద్ధి

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/zaheerabad-to-be-developed-as-smart-industrial-city-at-a-cost-of-2361-crore/article68576911.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telegana/zaheerabad-to-be-developed-as-smart-industrial-city-at-a-cost-of-2361-crore/article68576911.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/zaheerabad-to-be-developed-as-smart-industrial-city-at-a-cost-of-2361-crore/article68576911.ece)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో పరిశ్రమలు

సందర్భం: కొత్త పారిశ్రామిక స్మార్ట్ సిటీ

వార్తలో ఎందుకు

- తెలంగాణలోని జహీరాబాద్ ను ₹ 2,361 కోట్లతో కొత్త పారిశ్రామిక నగరంగా అభివృద్ధి చేయనున్నారు. ప్రధాన మంత్రి అధ్యక్షతన జరిగిన ఆర్థిక వ్యవహారాల క్యాబినెట్ కమిటీ (CCEA) 12 కొత్త పారిశ్రామిక స్మార్ట్ సిటీలలో ఇది ఒకటి.

అవలోకనం

- తెలంగాణలోని జహీరాబాద్ ను కొత్త పారిశ్రామిక నగరంగా అభివృద్ధి చేయడం, భారతదేశం అంతటా 12 కొత్త పారిశ్రామిక స్మార్ట్ సిటీలను సృష్టించే విస్తృత చొరవలో భాగం.
- ప్రధాన మంత్రి నరేంద్ర మోదీ అధ్యక్షతన జరిగిన ఆర్థిక వ్యవహారాల క్యాబినెట్ కమిటీ (CCEA) ఆమోదించిన ఈ ప్రాజెక్ట్, పారిశ్రామిక మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరచడం మరియు ఆర్థిక వృద్ధిని పెంచడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- హైదరాబాద్-నాగ్ పూర్ ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ (HNIC) కింద జహీరాబాద్ ను ₹2,361 కోట్లతో పారిశ్రామిక

నగరంగా అభివృద్ధి చేస్తారు.

ప్రాజెక్ట్ అవలోకనం

- ఈ ప్రాజెక్ట్ సుమారు 1.74 లక్షల ఉద్యోగావకాశాలను సృష్టిస్తుంది. ₹10,000 కోట్ల విలువైన పెట్టుబడులను ఆకర్షిస్తుంది.
- లక్ష్య రంగాలు: పారిశ్రామిక నగరం వంటి రంగాలపై దృష్టి సారిస్తుంది:
  - ఆటోమొబైల్ తయారీ
  - విద్యుత్ పరికరాలు
  - ఆహార ప్రాసెసింగ్
  - యంత్రాలు మరియు పరికరాలు
  - లోహాలు మరియు నాన్-మెటాలిక్ పరిశ్రమలు
  - రవాణా పరికరాలు

ప్రాజెక్ట్ ప్రాంతం

- సంగారెడ్డి జిల్లాలోని న్యాలకల్, ఝరాసంగం మండలాల్లోని 17 గ్రామాల్లో సుమారు 12,500

ఎకరాల్లో ఈ ప్రాజెక్టు విస్తరించి ఉంది.

- నేషనల్ ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్ డెవలప్‌మెంట్ అండ్ ఇంప్లిమెంటేషన్ ట్రస్ట్ (ఎన్ఐసిడిఐటి) కింద 3,245 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో ఫేజ్-1 ప్రాజెక్ట్ ప్రాధాన్యతనిస్తుంది.

మౌలిక సదుపాయాలు మరియు అనుసంధానం

- ఈ సైట్ వ్యూహాత్మకంగా NH-65 మరియు రాష్ట్ర రహదారులు SH-14 మరియు SH-16తో సహా ప్రధాన రహదారులకు సమీపంలో ఉంది, ఇది సులభమైన రవాణా మరియు లాజిస్టిక్‌లను సులభతరం చేస్తుంది.
- ఇది ప్రధాన రైల్వే స్టేషన్లు, మెటల్కంట (12 కి.మీ) మరియు జహీరాబాద్ (19 కి.మీ)లకు కూడా సమీపంలో ఉంది.
- సమీప అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం 125 కి.మీ

దురంలో శంషాబాద్‌లో వుంది. ముంబైలోని జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ పోర్ట్ ట్రస్ట్ (JNPT) మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని కృష్ణపట్నం ఓడరేవు ఈ ప్రాంతానికి సమీప ఓడరేవులు.

ప్రాజెక్ట్ సంసిద్ధత

- ఫేజ్-1కి అవసరమైన 80% భూమిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటికే కలిగి ఉంది.
- షేర్‌హోల్డింగ్స్ అగ్రిమెంట్ (SHA) మరియు స్టేట్ సపోర్ట్ అగ్రిమెంట్ (SSA)తో సహా కీలక ఒప్పందాలు ఖరారు చేయబడ్డాయి.
- పర్యావరణం, అడవులు మరియు వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ నుండి పర్యావరణ అనుమతులు (EC) పొందబడ్డాయి

మధిరలో ఇండస్ట్రియల్ పార్క్

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/telegana-deputy-cm-bhatti-launches-scheme-to-prepare-project-report-for-proposed-business-and-arrange-loans/article68487960. ece>

TSpsc సిలబస్ ఔచిత్యం: పాలన

సందర్భం: ప్రతిపాదిత వ్యాపారం కోసం స్కీమ్ టాప్ ప్రాజెక్ట్ రిపోర్ట్ మరియు రుణాలను ఏర్పాటు చేయడం

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణా ఉపముఖ్యమంత్రి ఒక ప్రత్యేకమైన పథకాన్ని ప్రారంభించారు, ఇక్కడ ప్రభుత్వం వ్యాపారాలకు రుణాలు అందించడమే కాకుండా ప్రతిపాదిత వ్యాపారం లేదా పరిశ్రమ కోసం ప్రాజెక్ట్ నివేదికను సిద్ధం చేసి, తదనుగుణంగా రుణాలను ఏర్పాటు చేస్తుంది.

పథకం ముఖ్య భాగాలు

1. ప్రాజెక్ట్ నివేదికలు మరియు రుణాలు: ప్రభుత్వం రుణాలు అందించడమే కాకుండా కొత్త వ్యాపారాల కోసం వివరణాత్మక ప్రాజెక్ట్ నివేదికలను తయారు చేయడంలో కూడా సహాయం చేస్తుంది. సంభావ్య వ్యవస్థాపకులు తమ వెంచర్‌లను ఎలా సమర్థవంతంగా నిర్వహించాలో మరియు తగిన నిధులను ఎలా పొందాలో అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ మద్దతు రూపొందించబడింది.
2. మహిళా సంఘాలకు వార్షిక నిధులు: మహిళా స్వయం-సహాయక సంఘాలకు వడ్డీ రహిత రుణాల కోసం సంవత్సరానికి ₹20,000 కోట్లు కేటాయించడంతో పాటు, ఈ పథకం గణనీయమైన ఆర్థిక నిబద్ధతను కలిగి ఉంది. ఈ చొరవ మహిళలకు వివిధ సంస్థలలో పెట్టుబడి పెట్టడానికి మూలధనాన్ని అందించడం ద్వారా వారికి సాధికారత కల్పించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
3. సమగ్ర మద్దతు: ఈ గ్రూపులు తమ వ్యాపారాలను విజయవంతంగా ప్రారంభించి, నిలబెట్టుకోగలవని

నిర్ధారించడానికి ప్రభుత్వం మార్కెటింగ్ మరియు వ్యాపార వ్యూహంతో కూడా సహాయం చేస్తుంది.

4. పారిశ్రామిక మరియు సేవా రంగాలపై దృష్టి పెట్టడం: ఆర్థిక స్థిరత్వం మరియు వృద్ధికి వ్యవసాయం మాత్రమే సరిపోదని గుర్తించిన డిప్యూటీ సీఎం పారిశ్రామిక మరియు సేవా రంగాలలో వైవిధ్యభరితమైన అభివృద్ధి ఆవశ్యకతను చెప్పారు. ఇది మరింత ఉద్యోగ అవకాశాలు మరియు ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని అందించడానికి ఉద్దేశించబడింది.
5. మధిరలో ఇండస్ట్రియల్ పార్క్: చిరకాల వాంఛ అయిన మధిరలో పారిశ్రామిక పార్కుకు భట్టి విక్రమార్క శంకుస్థాపన చేశారు. 44 కోట్ల పెట్టుబడితో 55 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో ఈ పార్క్ ఉంటుంది. ఈ ప్రాజెక్ట్ వ్యాపారాలను ఆకర్షించడం మరియు ఈ ప్రాంతంలో ఉద్యోగాలను సృష్టించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
6. మౌలిక సదుపాయాలు మరియు ప్రాప్యత: విజయవాడ-

నాగ్పూర్ మరియు దేవరపల్లి గ్రీన్ఫీల్డ్ హైవేలు వంటి హైవేలు, ప్రధాన రహదారులకు సమీపంలో ఉన్న మధిర యొక్క వ్యూహాత్మక ప్రదేశం, దాని అభివృద్ధి సామర్థ్యాన్ని పెంచుతుందని భావిస్తున్నారు.

7. యువత మరియు అట్టడుగు వర్గాలకు మద్దతు: ఇండస్ట్రియల్ పార్క్ సహేతుకమైన ధరలకు ప్లాట్లను అందిస్తుంది. మహిళలు, షెడ్యూల్డ్ కులాలు (SC), షెడ్యూల్డ్ తెగలు (ST), మరియు వెనుకబడిన తరగతులు (BCలు) కోసం రిజర్వేషన్లను అందిస్తుంది, ఇది ఆర్థిక అవకాశాలలో చేరికను నిర్ధారిస్తుంది.
8. ఇండస్ట్రియల్ పార్క్ కోసం ప్రత్యేక సిబ్బంది: ప్రక్రియను క్రమబద్ధీకరించడానికి, పార్కులో పారిశ్రామిక యూనిట్లను ఏర్పాటు చేయడానికి ఆసక్తి ఉన్న వ్యక్తుల నుండి దరఖాస్తులను నిర్వహించడానికి ప్రత్యేక అధికారిని నియమించబడతారు.

సైన్స్ & టెక్నాలజీ

INCOIS- చిన్న నౌకలకు సలహా మరియు సూచనలు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/andhra-pradesh/ima-ap-releases-health-manifesto-for-equal-access-to-healthcare/article68037121.ece>

TSPSC సీలబ్ టెక్నాలజీ: సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ

సందర్భం: ఇండియన్ నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ ఓషన్ ఇన్ఫర్మేషన్ సర్వీసెస్ (INCOIS), మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎర్త్ సైన్సెస్ క్రింద ఉన్న సంస్థ.

వార్తల్లో ఎందుకు

- తూర్పు మరియు పశ్చిమ తీరంలో తీరప్రాంత జలాల్లో నావిగేట్ చేసే చిన్న ఓడల కోసం 'చిన్న నౌకల సలహా మరియు సూచన సేవలు' లేదా 'SVAS' యొక్క మార్గదర్శక వ్యవస్థను 10 రోజుల ముందుగానే INCOIS హెచ్చరిస్తుంది.

చిన్న నౌకల సలహా మరియు సూచన సేవలు' లేదా 'SVAS'

- 'SVAS'లో ముఖ్యమైన అలల ఎత్తు, అలల ఏటవాలు, దిశాత్మక వ్యాప్తి మరియు గాలి సముద్రం యొక్క వేగవంతమైన అభివృద్ధి గురించి చిన్న నాశాలకు అంచనా వేయడం ఉంటుంది.
- బోట్-నిర్దిష్ట హెచ్చరిక వర్గం లేదా పడవ పరిమాణంతో కలిపి ప్రమాదం ఉన్న ప్రాంతంతో జారీ చేయబడుతుంది.
- ఈ సలహా 'బోట్ సేఫ్టీ ఇండెక్స్' (BSI)పై ఆధారపడి ఉంటుంది, ఇది ప్రబలమైన లేదా అంచనా వేయబడిన అలల పరిస్థితులలో నిర్దిష్ట పడవ సురక్షితంగా ఉండో

లేదో సూచిస్తుంది.

- బీమ్ పరిమాణం, నౌక యొక్క వర్గం, ముఖ్యమైన తరంగ ఎత్తు, అలల ఏటవాలు, దిశాత్మక వ్యాప్తి

Indian
National Centre
for Ocean
Information
Services

మరియు సముద్ర స్థితిలో వేగవంతమైన మార్పుల ఆధారంగా BSI ఏర్పడింది.

- మొత్తం తొమ్మిది తీరప్రాంత రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలలో చిన్న చేపలు పట్టే పడవలు మరియు కంట్రీ క్రాఫ్టలకు ఈ సేవ ప్రత్యేకంగా ఉపయోగపడుతుంది.

ఫిషింగ్ ఓడల వర్గాలు

- దేశవ్యాప్తంగా ఉపయోగించే అత్యంత ప్రజాదరణ పొందిన ఫిషింగ్ ఓడలు 2.1 మీటర్ల నుండి 6.5 మీటర్ల వరకు బీమ్ వెడల్పులను కలిగి ఉంటాయి, ప్రతి రాష్ట్రం వారి స్వంత వర్గాలను కలిగి ఉంటుంది.
- ఉదాహరణకు, గోవాలో బీమ్ వెడల్పు 5-6 మీటర్లు, గిల్ నెట్టర్లు 4.5-5 మీటర్లు మరియు ఇతర 2.5-3

మీటర్లు ఉన్నాయి.

- తమిళనాడులో 5.5 మీటర్ల ట్రాల్స్, 4.5-5 మీటర్ల గిల్ నెట్టర్లు మరియు 5.5 మీటర్ల హుక్ మరియు లైన్ బోట్లు ఉన్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 5 మీటర్ల ట్రాల్స్, 4.5-5 మీటర్ల గిల్ నెట్టర్లు & 4.5-5 మీటర్ల హుక్ & లైన్ బోట్లు ఉన్నాయి. కేరళలో 5.5 మీటర్ల ట్రాల్స్, 4-6 మీటర్ల గిల్ నెట్టర్లు, 5.5 మీటర్ల హుక్ & లైన్ బోట్లు

మొదలైనవి ఉన్నాయి.

INCOIS గురించి

- ఇండియన్ నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ ఓషన్ ఇన్ఫర్మేషన్ సర్వీసెస్ (INCOIS) అనేది హైదరాబాదులోని ప్రగతి నగర్‌లో ఉన్న మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎర్త్ సైన్సెస్ క్రింద ఉన్న భారత ప్రభుత్వ స్వయంప్రతిపత్త సంస్థ.

హాక్ ఐ డేటా బహిర్గతం

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jun/04/hawkeye-data-hacked-telangana-police-begin-probe>

TSPSC నిలబన్ బెచిత్వం: సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ

సందర్భం: తెలంగాణ సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TCSB)

వార్తల్లో ఎందుకు

- హాక్ ఐ యొక్క 1.30 లక్షల మంది వినియోగదారుల వ్యక్తిగత వివరాలు వున్నాయి

ముఖ్యాంశాలు

- తెలంగాణ సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (టీసీఎస్బీ) కేసు నమోదు.

సమస్య

- పేర్లు, ఫోన్ నంబర్లు, ఇమెయిల్ చిరునామాలు మరియు వాటి లొకేషన్ కోఆర్డినేట్ల వంటి వ్యక్తిగత డేటా డార్క్ వెబ్‌లో బహిర్గతం చేయబడిందని నివేదికలు పేర్కొన్నాయి.
- వినియోగదారుల 20,000 ప్రయాణ వివరాల రికార్డులతో సహా 1.30 లక్షలకు పైగా SOS రికార్డుల నమూనా రికార్డులను జత చేశారు.

'LAKHS OF USER'S DATA COMPROMISED'

EMAILS, PHONE NOS MAY HAVE BEEN LEAKED

- Telangana police app 'HawkEye' data breached
- Forum claims names, email addresses, phone nos. & locations of 2L users leaked
- Threat actors claimed thousands of email, phone nos. & SOS calls from women breached
- 'AdmInFr1end' on May 29 reported the database includes 1.3L SOS records, 70k incident reports & 20k travel detail records
- Leak reported on BreachForums, TSCSB registered case under IT Act & initiated an investigation

HAWKEYE LAUNCHED IN 2014

- Telangana police launched HawkEye in 2014
- App allows people to report violations, tip off cops & report crimes against women

- ప్రాథమిక ప్రమాణీకరణ మరియు ఎన్‌కోడింగ్‌ని ఉపయోగించినందున యాప్‌ను హ్యాక్ చేయడం చాలా సులభం.
- సరైన డెవలపర్‌లను నియమించకపోవడం మరియు అనేక వేల మంది వినియోగదారుల గోప్యతను ప్రమాదంలో పడేసినందుకు రాష్ట్ర పోలీసులు నిందించారు.
- అంతేకాకుండా, అప్లికేషన్ CCTNSలో భాగం కానందున, అక్కడ సాధారణ భద్రతా ఆడిట్‌లు లేనట్లు కనిపిస్తోంది.

హాక్ ఐ యాప్ గురించి

- కమ్యూనిటీ పోలీసింగ్‌లో ప్రజలు పాల్గొనేలా చేయడం ద్వారా సిటిజన్ ఫ్రెండ్లీగా మారేందుకు హైదరాబాద్ సిటీ పోలీసులు డిసెంబర్ 2014లో హాక్ ఐ యాప్‌ను ప్రారంభించారు.

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- ట్రాఫిక్ ఉల్లంఘన లేదా మహిళలపై నేరాలను నివేదించడానికి ఈ యాప్ వినియోగదారులను అనుమతిస్తుంది మరియు మహిళల ప్రయాణానికి భద్రతా ఫీచర్లు మరియు ఆపడలో ఉన్న వారి కోసం SOS బటన్‌ను కలిగి ఉంది.
- 2021 నాటికి, యాప్‌ను రాష్ట్ర పోలీసులు స్వాధీనం చేసుకున్నారు.
- సిటీ పోలీసుల అవసరాలను తీర్చడానికి వివిధ సమయాల్లో డెవలప్ చేయబడిన ఇతర యాప్‌లతో పాటు యాప్, క్రైమ్ అండ్ క్రిమినల్ ట్రాకింగ్ నెట్‌వర్క్ అండ్ సిస్టమ్స్ (CCTNS) ద్వారా ఏకీకృతం చేయబడింది.

తెలంగాణ సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TCSB)

- తెలంగాణ సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TCSB) అనేది భారతదేశంలోని తెలంగాణ ప్రభుత్వంలోని ఒక ప్రత్యేక ఏజెన్సీ, సైబర్ బెదిరింపులను పరిష్కరించడానికి

మరియు రాష్ట్రంలో సైబర్ భద్రతను నిర్ధారించడానికి బాధ్యత వహిస్తుంది.

- ఇది హ్యాకింగ్, ఆన్‌లైన్ మోసం మరియు డేటా ఉల్లంఘనల వంటి సైబర్ క్రైమ్‌లను పరిశోధించడానికి అంకితమైన చట్టాన్ని అమలు చేసే ఏజెన్సీగా పనిచేస్తుంది.
- అదనంగా, TCSB సైబర్ బెదిరింపుల నుండి ప్రభుత్వ వ్యవస్థలు, క్లిష్టమైన మౌలిక సదుపాయాలు మరియు ప్రజలను రక్షించడానికి సైబర్ భద్రతా చర్యలను అమలు చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

దీని బాధ్యతలలో సైబర్ సెక్యూరిటీ అవగాహన కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం, ఇతర చట్టాన్ని అమలు చేసే ఏజెన్సీలు మరియు సైబర్ సెక్యూరిటీ నిపుణులతో కలిసి పనిచేయడం మరియు తెలంగాణ మొత్తం సైబర్ సెక్యూరిటీని మెరుగుపరచడానికి వ్యూహాలను అభివృద్ధి చేయడం వంటివి ఉండవచ్చు.

తెలంగాణలో పెరుగుతున్న సైబర్ నేరాలు

మూలం: ది హిందూ

[https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/spurt-in-cybercrimes-sees-tehrangana-citizens-lose-150-crore-in-one-month/article68036391.ece#:~:text=The%20రాష్ట్రం%20%20కాగా%20దూరం%20ఉంది,%20నుండి%20%E2%82%B918%20కోట్లు.&బెక్స్=పౌరులు%200%20తెలంగాణ%20కోల్పోయింది%20%E2%82%B9,భద్రత%20బ్యూరో%20\(TCSB%20\) 20 ప్రదర్శనలు.](https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/spurt-in-cybercrimes-sees-tehrangana-citizens-lose-150-crore-in-one-month/article68036391.ece#:~:text=The%20రాష్ట్రం%20%20కాగా%20దూరం%20ఉంది,%20నుండి%20%E2%82%B918%20కోట్లు.&బెక్స్=పౌరులు%200%20తెలంగాణ%20కోల్పోయింది%20%E2%82%B9,భద్రత%20బ్యూరో%20(TCSB%20) 20 ప్రదర్శనలు.)

తెలంగాణ రాష్ట్ర సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TCSB) అధికారులు పంచుకున్న డేటా ప్రకారం తెలంగాణలోని పౌరులు కేవలం మార్చిలోనే 10,135 కేసుల్లో సైబర్ నేరగాళ్లకు ₹150 కోట్లు నష్టపోయారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TCSB) అధికారులు పంచుకున్న డేటా ప్రకారం తెలంగాణలోని పౌరులు కేవలం మార్చిలోనే 10,135 కేసుల్లో సైబర్ నేరగాళ్లకు ₹150 కోట్లు నష్టపోయారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TCSB) అధికారులు పంచుకున్న డేటా ప్రకారం తెలంగాణలోని పౌరులు కేవలం మార్చిలోనే 10,135 కేసుల్లో సైబర్ నేరగాళ్లకు ₹150 కోట్లు నష్టపోయారు.

TSpsc సీలబస్ ఔచిత్యం: సైబర్ నేరాల నియంత్రణకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేపట్టిన కార్యక్రమాలు

సందర్భం: తెలంగాణలో సైబర్ క్రైమ్ కేసులకు సైబరాబాద్, హైదరాబాద్ హాట్‌స్పాట్‌లుగా మారాయి.

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ రాష్ట్ర సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TCSB) అధికారులు పంచుకున్న డేటా ప్రకారం తెలంగాణలోని పౌరులు కేవలం మార్చిలోనే 10,135 కేసుల్లో సైబర్ నేరగాళ్లకు ₹150 కోట్లు నష్టపోయారు.

ముఖ్యాంశాలు

- తెలంగాణలో మార్చిలో 10,135 కేసుల్లో 8,594 కేసులు ఆర్థిక మోసాలకు సంబంధించినవి కాగా, 1,541 ఆర్థికేతర మోసాలకు సంబంధించినవి. రాష్ట్రం

ఇప్పటివరకు దాదాపు ₹18 కోట్లను బ్లాక్ చేయగలిగింది.

- ముఖ్యంగా వ్యాపారం మరియు పెట్టుబడి, పార్ట్నెర్షిప్ ఉద్యోగాలు మరియు స్టాక్ ట్రేడింగ్ మోసాల కోసం మోసగాళ్ల లక్ష్యాలలో 70% పైగా ఐటీ నిపుణులు ఉన్నారు.
- రాచకొండ 1,604 కేసులతో లీగ్ని అనుసరించింది. వరంగల్, సంగారెడ్డిలో 441, 364 కేసులు నమోదయ్యాయి.

కార్యనిర్వహణ పద్ధతి

- దొంగతనం 29.13% ఫిర్యాదులు (2,926)
- దీని తర్వాత 'వ్యాపారం మరియు పెట్టుబడి మోసాలు' జరిగాయి, ఇందులో పౌరులు ₹104 కోట్లకు పైగా నష్టపోయారు, వీటిలో కేవలం ₹10.62 కోట్లు మాత్రమే నిలిపివేయబడ్డాయి.
- మొత్తం ఫిర్యాదులలో 26.28% (2,640) అటువంటి మోసాలకు సంబంధించినవి, ఇందులో మోసగాళ్ళు ఫేక్ ట్రేడింగ్ యాప్లలో గణనీయమైన పెట్టుబడులు పెట్టేందుకు బాధితులను ఆకర్షించారు.
- డిజిటల్ ట్రేడింగ్ ప్లాట్ఫారమ్ల పెరుగుదలతో, సందేహించని పెట్టుబడిదారులను లక్ష్యంగా చేసుకుని మోసపూరిత కార్యకలాపాలు పెరిగాయి.
- మోసగాళ్లు తప్పుడు పెట్టుబడి పోర్ట్ఫోలియోలను ప్రదర్శించడానికి నకిలీ అప్లికేషన్లను రూపొందిస్తారు. తమ లాభాలను పెంచుకోవడానికి మరిన్ని నిధులను పెట్టుబడి పెట్టేలా బాధితులను ఆకర్షిస్తారు.
- బాధితులు తమ అనుకున్న లాభాలను ఉపసంహరించుకోవడానికి ప్రయత్నించినప్పుడు, మోసగాళ్ళు ఉపసంహరణ అభ్యర్థనలను తిరస్కరిస్తారు, ఫలితంగా గణనీయమైన ఆర్థిక నష్టాలు ఏర్పడతాయి.
- ప్రముఖ వ్యాపార సంస్థలు మరియు ఉన్నత అధికారులు లేదా కాలి ద్వారా ఫేక్ ఆర్డర్ల వలె మోసం చేయడం జరుగుతుంది.

- గత నెలలో 10.43% ఫిర్యాదులతో (1,048) సైబర్ క్రైమ్ల విభాగంలో మూడవ అత్యంత ప్రజాదరణ పొందిన MOగా నిలిచింది.
- ఈ కేటగిరీలో పౌరులు ₹11.90 కోట్లు కోల్పోయారు మరియు ఇప్పటివరకు కేవలం ₹1.6 కోట్లు మాత్రమే పెండింగ్లో ఉంచబడ్డాయి.
- గణనీయమైన 9.41% ఫిర్యాదులు (945) ₹4 కోట్లకు పైగా నష్టపోయిన అడ్వర్టైజ్మెంట్ పోర్టల్ మోసాలకు సంబంధించినవి.
- ప్రస్తుతానికి ₹43.53 లక్షలకు పైగా హోల్డ్లో ఉంచబడినందున, ఇ-కామర్స్ మరియు సోషల్ మీడియా ప్లాట్ఫారమ్లలో ఇటువంటి నేరాలు సాధారణం, ఇక్కడ వినియోగదారులకు నిర్దిష్ట సేవ లేదా ఉత్పత్తిని ప్రచారం చేయడం కోసం డబ్బు టోకెన్లను అందిస్తారు.
- రుణ మోసాలు మోసగాళ్ల తదుపరి పెద్ద పందెం. మార్కెట్లో వచ్చిన మొత్తం ఫిర్యాదుల్లో 9.40% ఇలాంటి మోసాలకు సంబంధించినవే.

ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు

- ఆర్థిక సైబర్ నేరాల నివేదికలను స్వీకరించిన TSCSB కాలి సెంటర్ మరియు NCRP మానిటరింగ్ అధికారులు చురుకుగా వ్యవహరించారు. మోసగాళ్ల బ్యాంకు ఖాతాలలో బాధితుల సొమ్మును సమర్థవంతంగా స్తంభింపజేయడం లేదా ఉంచడం కోసం భారతదేశంలోని మొదటి 5 రాష్ట్రాలలో తెలంగాణ ఒకటిగా నిలిచింది.
- తెలంగాణ రాష్ట్ర సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TSCSB) ఇటీవల సైబర్ నేరాలను నివేదించడానికి తన హెల్ప్లైన్ నంబర్ 1930ని ప్రారంభించింది.
- T4C, '1930 కాలి సెంటర్'గా ప్రసిద్ధి చెందింది, సైబర్ బెదిరింపులకు వ్యతిరేకంగా తెలంగాణ ఆర్సెనల్లో కీలకమైన ఆస్తిగా ఉద్భవించింది, జనవరి 2020లో ప్రారంభించినప్పటి నుండి 90,000 కాలిలను నిర్వహించింది.
- మార్చి నెలలో 32 మంది కానిస్టేబుళ్లతో నిర్వహిస్తున్న

ఈ కేంద్రానికి 17,381 కాల్స్ రాగా, వాటిలో 7,765 ఫైనాన్షియల్ కాల్స్, 1,135 నాన్ ఫైనాన్షియల్ కాల్స్ ఉన్నాయి. సుమారు 8,500 కేసులు కొనసాగుతున్నాయి.

సైబర్ క్రైమ్ vs సాంప్రదాయ నేరాలు

- కోరుకున్న నేరాన్ని అమలు చేయడానికి బాధితురాలిని లక్ష్యంగా చేసుకోవడానికి కంప్యూటర్ను సాధనంగా ఉపయోగించి ఇంటర్నెట్లో చేసే నేరాలను సైబర్ క్రైమ్ గా నిర్వచించారు.
- నిర్దిష్ట సైబర్ క్రైమ్ ఎక్కడ జరిగిందో గుర్తించడం కష్టంగా ఉన్నప్పటికీ, దాని బాధితుడు చాలా దూరంలో కూర్చున్నప్పటికీ హాని చేయవచ్చు.
- సైబర్ క్రైమ్లు సాంప్రదాయ నేరాల నుండి చాలా భిన్నంగా ఉంటాయి, ఎందుకంటే అవి తరచుగా గుర్తించడం, దర్యాప్తు చేయడం మరియు విచారించడం చాలా కష్టం మరియు దాని కారణంగా సైబర్ నేరాలు సాంప్రదాయ నేరాల కంటే సమాజానికి ఎక్కువ

నష్టాన్ని కలిగిస్తాయి.

- సైబర్ క్రైమ్లో ఇంటర్నెట్ లేదా ఏదైనా ఇతర కంప్యూటర్ టెక్నాలజీ ద్వారా నిర్వహించబడే సాంప్రదాయ నేరాలు కూడా ఉన్నాయి.
- ఉదాహరణకు; పరువు నష్టం, ఫోర్జరీ, దొంగతనం, సైబర్-స్టాకింగ్, హ్యాకింగ్, సాఫ్ట్వేర్ పైరసీ, వెబ్ జాకింగ్ మరియు బెదిరింపులు కంప్యూటర్ మరియు ఇంటర్నెట్ వినియోగం ద్వారా సాంప్రదాయ నేరాలు జరిగినప్పుడు సైబర్ నేరాలుగా పరిగణించబడతాయి.
- ఈ రెండు నేరాల మధ్య ఉన్న ఇతర వ్యత్యాసం నేరాల సాక్ష్యంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. సాంప్రదాయ నేరాలలో నేరస్థులు సాధారణంగా వేలిముద్రలు లేదా ఇతర భౌతిక రుజువు వంటి నేరానికి సంబంధించిన ఏదైనా రుజువును వదిలివేస్తారు.
- కానీ సైబర్ క్రైమ్లలో, సైబర్ నేరస్థులు ఇంటర్నెట్ ద్వారా నేరాలకు పాల్పడతారు మరియు ఏదైనా భౌతిక రుజువును వదిలివేసే అవకాశాలు చాలా తక్కువ.

సైబర్ నేరాల నుండి రక్షణ కోసం నూతనంగా సైబర్ క్రైమ్ పోలీస్ స్టేషన్లు (CCPS).

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana-gana-gets-seven-new-cyber-crime-police-stations-10-firs-registered-on-day-1/article68021506.ece>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: సైబర్ క్రైమ్ మరియు సెక్యూరిటీ మేనేజ్మెంట్

సందర్భం: 2020 మరియు 2022 మధ్య సైబర్ క్రైమ్ కేసులలో మూడు రెట్లు పెరుగుదలతో తెలంగాణ సైబర్ క్రైమ్ చార్జ్లలో అగ్రస్థానంలో కొనసాగుతోంది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- పెరుగుతున్న సైబర్ క్రైమ్లను ఎదుర్కోవడానికి,

తెలంగాణ స్టేట్ సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TSCSB) ఆరు పోలీసు కమిషనరేట్ పరిమితుల పరిధిలో ఏడు ప్రత్యేక CCPSని ఏర్పాటు చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- వరంగల్, నిజామాబాద్, కరీంనగర్, సిద్దిపేట, ఖమ్మం, రామగుండంలో ఈ ఏడు సీసీపీఎస్లను ఏర్పాటు చేశారు.
- CCPS అధికార పరిధి సంబంధిత కమిషనరేట్ల పరిధిలో ఉండగా, బంజారాహిల్స్లోని ఇంటిగ్రేటెడ్ కమాండ్ కంట్రోల్ సెంటర్ (ICCC)లోని TSCSB రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యాలయం రాష్ట్రవ్యాప్త అధికార పరిధిని కలిగి ఉండటం గమనార్హం.
- ఈ ప్రతి పోలీస్ స్టేషన్కు డిప్యూటీ సూపరింటెండెంట్

ఆఫ్ పోలీస్ (DSP) ర్యాంక్ అధికారి నేతృత్వం వహిస్తారు, వారు స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్ (SHO)గా నియమించబడతారు.

- అంతకుముందు జనవరి 2024లో, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మోసం మరియు సైబర్ క్రైమ్ యొక్క శీఘ్ర ఫిర్యాదు కోసం హెల్ప్‌లైన్ నంబర్ 1930ని ప్రారంభించింది.
- రూ. 1 లక్ష మరియు అంతకంటే ఎక్కువ సైబర్ క్రైమ్‌లకు సంబంధించిన సైబర్ క్రైమ్ పోలీస్ స్టేషన్లలో నమోదు చేయబడి, విచారణ చేపట్టబడుతుంది.
- బాధితుడి నష్టం 1 లక్ష కంటే తక్కువ ఉంటే, అతను వారి సంబంధిత ఏరియా పోలీస్ స్టేషన్‌లో కేసు నమోదు చేయాలి.

తెలంగాణలో సైబర్ నేరాలు

- తెలంగాణ పౌరులు 2024 ఫిబ్రవరిలో సైబర్ నేరగాళ్లకు 157 కోట్లు నష్టపోయారు.
- తెలంగాణ రాష్ట్ర సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TSCSB)కి మొత్తం 9,661 సైబర్ క్రైమ్ కేసులు నమోదయ్యాయి, వాటిలో 8,088 ఆర్థిక మోసాలు. 7

తెలంగాణ సైబర్ క్రైమ్ రేటు: NCRB డేటా

- 2020 మరియు 2022 మధ్య సైబర్ క్రైమ్ కేసులలో మూడు రెట్లు పెరుగుదలతో తెలంగాణ సైబర్ క్రైమ్ చార్ట్‌లలో అగ్రస్థానంలో కొనసాగుతోంది.
- రాష్ట్రంలో మహిళలపై నేరాలు, కిడ్నాప్‌లు, ఎస్సీ మరియు ఎస్టీలపై నేరాలు, ఆర్థిక నేరాలు మరియు అవినీతి కేసులతో సహా క్రిమినల్ కేసులు కూడా పెరిగాయి.
- సైబర్ క్రైమ్‌తో సహా మొత్తం నేరాల పెరుగుదలకు రాష్ట్ర పోలీసు విధానం ఉదారంగా కేసుల నమోదుకు కారణమని చెప్పవచ్చు.

తెలంగాణలో సైబర్ సెక్యూరిటీ డెవలప్‌మెంట్

- భారతదేశంలో దాని స్వంత సైబర్ సెక్యూరిటీ పాలసీని కలిగి ఉన్న మొదటి రాష్ట్రం మరియు సైబర్ సెక్యూరిటీ సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్ (CCOE) తెలంగాణను

స్థాపించింది, సైబర్ భద్రత మరియు గోప్యత కోసం పటిష్టమైన పర్యావరణ వ్యవస్థను రక్షించడానికి, ఉద్ధరించడానికి మరియు నిర్మించడానికి హైదరాబాద్‌లో నాడీ కేంద్రంగా పనిచేస్తుంది.

- తెలంగాణ సైబర్ భద్రతా విధాన వ్యవస్థ 15 సెప్టెంబర్ 2016న సమాచార సాంకేతికత కోసం రాష్ట్ర సెక్టోరల్ పాలసీలో భాగంగా విడుదల చేయబడింది.
- సైబర్ సెక్యూరిటీ, డేటా సెంటర్, డేటా అనలిటిక్స్ మరియు ఓపెన్ డేటా రంగాలుగా ఎక్కువ ఉపాధిని కల్పించడంలో మరియు పెట్టుబడులను పెంచడంలో సహాయపడే నాలుగు ప్రధాన రంగాలుగా గుర్తించబడ్డాయి.

సైబర్ సెక్యూరిటీ సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్ (CCOE)

- 2020లో ఏర్పాటైన సైబర్ సెక్యూరిటీ సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్ (CCoE) అనేది డిజిటల్ ఎకానమీ మరియు సమాజం యొక్క అవసరాలను తీర్చడానికి సురక్షితమైన మరియు స్థితిస్థాపకమైన సైబర్ స్పేస్‌ను అందించే లక్ష్యంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం మరియు డేటా సెక్యూరిటీ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా (DSCI) సంయుక్త చొరవ.
- యూరప్‌లోని అత్యంత డిజిటల్ దేశమైన రిపబ్లిక్ ఆఫ్ ఎస్టోనియా, ఇన్ఫర్మేషన్ అండ్ కమ్యూనికేషన్ టెక్నాలజీ, సైబర్ సెక్యూరిటీ మరియు బ్లాక్‌చెయిన్ వంటి రంగాలలో సహకారాన్ని మరింతగా పెంచుకోవడం కోసం తెలంగాణతో (2018లో సంతకం చేసిన) అవగాహన ఒప్పందాన్ని పునరుద్ధరించుకుంది. (జూలై 2021)
- హేగ్ మున్సిపాలిటీ, తెలంగాణ ప్రభుత్వం మరియు ఇతర కీలక సంస్థల సహకారంతో CCoE అక్టోబర్ 2021లో ఇండో-డచ్ సైబర్ సెక్యూరిటీ స్కూల్ (IDCSS) యొక్క 4వ ఎడిషన్‌లో రాష్ట్రంలో సైబర్ సెక్యూరిటీ టాలెంట్ పూల్‌ను పెంపొందించడానికి భాగస్వామ్యం చేసింది.

TSBB బయోఫిన్-ఫైనాన్స్ సొల్యూషన్స్ అమలుపై వర్క్ షాప్

మూలం: ది న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/09/tg-to-prepare-biodiversity-action-plan>

TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: జీవాపరణ శాస్త్రం మరియు పర్యావరణం

సందర్భం: తెలంగాణ రాష్ట్ర జీవవైవిధ్య బోర్డు (TSBB) నగరంలో BIOFIN-ఫైనాన్స్ సొల్యూషన్స్ అమలుపై రాష్ట్ర స్థాయి వర్క్ షాప్ ను నిర్వహించింది.

వార్తలో ఎందుకు

- యుఎన్ డిపి సహకారంతో, రాష్ట్ర స్థాయి జీవవైవిధ్య కార్యచరణ ప్రణాళికను తయారు చేయడంలో దేశంలోనే తెలంగాణ మొదటి స్థానంలో నిలవనుంది.

ముఖ్యాంశాలు

- తెలంగాణ రాష్ట్ర జీవవైవిధ్య బోర్డు (TSBB) BIOFIN-ఫైనాన్స్ సొల్యూషన్స్ అమలుపై రాష్ట్ర స్థాయి వర్క్ షాప్ ను హైదరాబాద్ లో నిర్వహించింది.
- యునైటెడ్ నేషన్స్ డెవలప్ మెంట్ ప్రోగ్రామ్ (UNDP) మరియు బయోటెక్ కన్నార్థియం ఇండియా లిమిటెడ్ తో కలిసి నేషనల్ బయోడైవర్సిటీ అథారిటీ మార్గదర్శకత్వంలో వర్క్ షాప్ నిర్వహించబడింది.
- ఈ వర్క్ షాప్ లో TSBB లో నమోదైన 50 కంటే ఎక్కువ కంపెనీలు చురుకుగా పాల్గొన్నాయి.

బయోడైవర్సిటీ ఫైనాన్స్ ఇనిషియేటివ్ ప్రాజెక్ట్ (BIOFIN)

- ఐక్యరాజ్యసమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమం (UNDP) తెలంగాణ రాష్ట్ర జీవవైవిధ్య బోర్డు (TSBB) తో కలిసి 2023లో బయోడైవర్సిటీ ఫైనాన్స్ ఇనిషియేటివ్ ప్రాజెక్ట్ (BIOFIN) ను ప్రారంభించింది.
- కున్మింగ్-మాంట్రీయల్ గ్లోబల్ బయోడైవర్సిటీ ఫ్రేమ్ వర్క్ (KM-GBF) ని స్వీకరించిన తర్వాత ఇది ఒక ప్రత్యేకమైన ప్రయత్నం.

- వనరుల సమీకరణ వ్యూహాన్ని కలుపుకుని, అటువంటి రాష్ట్ర-స్థాయి జీవవైవిధ్య కార్యచరణ ప్రణాళికను సిద్ధం చేసిన భారతదేశంలో మొదటి రాష్ట్రం తెలంగాణ.
- హైదరాబాద్ లో జరిగిన కన్వెన్షన్ ఆన్ బయోలాజికల్ డైవర్సిటీ (CBD) COP11లో బయోఫిన్ వెలుగులోకి వచ్చింది.
- UNDP మరియు యూరోపియన్ కమిషన్ ప్రపంచ మరియు జాతీయ జీవవైవిధ్య లక్ష్యాలు, అలాగే సంబంధిత కట్టుబాట్లు మరియు లక్ష్యాల అమలుకు, అందుబాటులో ఉన్న అన్ని వనరుల నుండి అదనపు నిధులను మళ్లించాల్సిన అవసరాన్ని అంగీకరించాయి.

TSSB

- రాష్ట్రంలో జీవవైవిధ్య పరిరక్షణ అజెండాను మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లేందుకు TSBB క్రియాశీలక ప్రయత్నాలు చేసింది. తెలంగాణ దాని గొప్ప వ్యవసాయ-జీవవైవిధ్య చరిత్రకు ప్రసిద్ధి చెందింది.
- వనరుల సమీకరణ వ్యూహాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి 'ప్రజా ఆర్థిక (వ్యవసాయ రంగం) జీవవైవిధ్యం, యాక్సెస్ మరియు ప్రయోజనాల భాగస్వామ్యం', కార్పొరేట్ సామాజిక బాధ్యతపై BIOFIN ఫైనాన్స్ పరిష్కారాలను అమలు చేయడానికి ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ రంగాలను విస్తరించడానికి TSBB అనువైన భాగస్వామి.

హరితహారం

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- హరితహారం అనేది తెలంగాణ ప్రభుత్వం యొక్క ఫ్లాగ్‌షిప్ కార్యక్రమం, ఇది రాష్ట్రంలో పచ్చదనాన్ని పెంచే లక్ష్యంతో ఉంది. హరితహారం అనే పేరు తెలుగులో "పచ్చని దండ" అని అర్థం.
- ప్రతి సంవత్సరం లక్షలాది మొక్కలను నాటడం మరియు పెంపకం చేయడం ద్వారా రాష్ట్రంలో హరితహారాన్ని 24% నుండి 33% కి పెంచడం హరితహారం కార్యక్రమం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం.
- పర్యావరణాన్ని పరిరక్షించడం మరియు రక్షించడం యొక్క ప్రాముఖ్యత గురించి ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడం కూడా ఈ కార్యక్రమం లక్ష్యం.
- ఈ కార్యక్రమం 3 జూలై 2015న ప్రారంభించబడింది.

- యునైటెడ్ నేషన్స్ డెవలప్‌మెంట్ ప్రోగ్రామ్ (UNDP) అనేది ఐక్యరాజ్యసమితి ఏజెన్సీ, ఇది దేశాలు పేదరికాన్ని నిర్మూలించడం మరియు స్థిరమైన ఆర్థిక వృద్ధి మరియు మానవ అభివృద్ధిని సాధించడంలో సహాయపడతాయి.
- UNDP దీర్ఘకాలిక స్వయం సమృద్ధి మరియు శ్రేయస్సు కోసం స్థానిక సామర్థ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయడాన్ని చెబుతుంది.
- న్యూయార్క్ నగరంలోని ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రధాన కార్యాలయంలో, ఇది 177 దేశాలలో కార్యాలయాలతో అతిపెద్ద UN అభివృద్ధి సహాయ సంస్థ.
- UNDP పూర్తిగా UN సభ్య దేశాల నుండి స్వచ్ఛంద విరాళాల ద్వారా నిధులు సమకూరుస్తుంది.

UNDP గురించి

మార్చి 2024లో తెలంగాణలో 10,135 సైబర్ క్రైమ్ కేసులు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/privat>

[e-and-startup-employees-key-target-for-cyber-criminals-in-tehrangana/article68046301.ece](https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/privat-e-and-startup-employees-key-target-for-cyber-criminals-in-tehrangana/article68046301.ece)

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: సైబర్ సెక్యూరిటీ

సందర్భం: సైబర్ క్రైమ్ కేసులు తీవ్రమవుతున్నందున, పౌరులు ఆన్‌లైన్ మరియు హెల్ప్‌లైన్ ద్వారా కేసులను ముందస్తుగా నివేదిస్తున్నారు.

వార్తల్లో ఎందుకు

- మార్చి 2024లో తెలంగాణలో నమోదైన 10,135 సైబర్ క్రైమ్ కేసుల్లో 4,272 (42.15%) మంది బాధితులు ఉద్యోగులని తెలంగాణ రాష్ట్ర సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరో (TSCSB) షేర్ చేసిన డేటా వెల్లడించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- సైబర్ క్రైమ్ బాధితుల్లో 2,863 మంది ప్రైవేట్ ఉద్యోగులు కాగా, 351 మంది సాఫ్ట్‌వేర్ లేదా

ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (ఐటీ) ఉద్యోగులు హైదరాబాద్, సైబరాబాద్ మరియు రాచకొండలో ఎక్కువగా పనిచేస్తున్నారు.

- దీని తర్వాత స్టార్లప్ యజమానులు సహా 786 మంది స్వయం ఉపాధి పొందుతుండగా, 272 మంది ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు ఉన్నారు.

వర్గం

- ఏప్రిల్‌లో 525 మంది వ్యాపారవేత్తలు సైబర్ నేరగాళ్ల బారిన పడ్డారు, ఇందులో ' దొంగతనం' మరియు 'వ్యాపారం మరియు పెట్టుబడి మోసాలు' కీలకమైన కార్యనిర్వహణ (MO).
- వంచన లేదా మోసం జరిగినప్పుడు, మోసగాళ్లు ప్రసిద్ధ వ్యాపార సంస్థలు, ఉన్నత అధికారులు లేదా సకీలీ కన్సల్టర్ కేర్ ఎగ్జిక్యూటివ్‌లు మరియు అనుమానం లేని బాధితులను కాలే ద్వారా మభ్యపెడతారు..
- ఈ వర్గంలోని ప్రముఖ మోసాలలో పార్కిల్ మోసాలు ఉన్నాయి, గత ఆరు నెలల్లో ట్రెండింగ్‌లో ఉన్నాయి, ఇందులో సైబర్ నేరగాళ్లు రెండు టాప్ గ్లోబల్ లాజిస్టిక్స్ మరియు కొరియర్ కంపెనీలు మరియు కస్టమ్స్

అధికారుల ఎగ్జిక్యూటివ్లు

- ఇందులో క్రెడిట్/డెబిట్ కార్డ్ మోసం కూడా ఉంది - కార్డ్ బ్లాక్ చేయడం, కార్డ్ పరిమితి పెంపుదల, KYC అప్డేషన్, పాస్ కార్డ్ లింకేజ్, కార్డ్ రీఫ్లేస్మెంట్, రివార్డ్ పాయింట్లు మరియు ఆధార్ ఎనేబుల్డ్ పేమెంట్ సిస్టమ్ (AePS) అనే సాకుతో బాధితులు మోసం చేయబడతారు.
- వ్యాపారం మరియు పెట్టుబడి మోసాలలో, మరోవైపు, మోసగాళ్ళు నకిలీ ట్రేడింగ్ యాప్లపై గణనీయమైన పెట్టుబడులు పెట్టేందుకు సందేహించని పెట్టుబడిదారులను ఆకర్షిస్తారు.
- అత్యంత సాధారణ MO ఏమిటంటే, బాధితులు పెట్టుబడి పెట్టగల యాప్ లింక్ను షేర్ చేయడంతో పాటు ట్రేడింగ్-సంబంధిత సమాచారాన్ని పంచుకునే నెపంతో బాధితుడిని WhatsApp గ్రూప్లో చేర్చడం.
- బాధితులు తమ అనుకున్న లాభాలను ఉపసంహరించుకోవడానికి ప్రయత్నించినప్పుడు, మోసగాళ్ళు ఉపసంహరణ అభ్యర్థనలను తిరస్కరిస్తారు, ఫలితంగా గణనీయమైన ఆర్థిక నష్టాలు ఏర్పడతాయి.

సమూహాలు

- ఆసక్తికరంగా, గిఫ్ట్ మోసం (49), గుర్తింపు మోసం (48), వ్యాపారం మరియు పెట్టుబడి మోసం (41)

మరియు రుణ మోసం (41) అంతటా గత నెలలో 242 మంది రైతులు సైబర్ నేరాలకు బలైపోయారు.

పౌరుడి పాత్ర

- సైబర్ క్రైమ్ కేసులు తీవ్రమవుతున్నందున, పౌరులు ఆన్లైన్ మరియు హెల్ప్లైన్ ద్వారా కేసులను ముందస్తుగా నివేదిస్తున్నారు.
- సమాచారం ప్రకారం, నేషనల్ సైబర్ క్రైమ్ రిపోర్టింగ్ పోర్టల్ (NCRP) పోర్టల్ ద్వారా పౌరులు ఆన్లైన్లో 3,985 ఫిర్యాదులను లేవనెత్తారు, అయితే మార్చిలో మాత్రమే 1930 హెల్ప్లైన్ నంబర్లో ఆర్థిక (7,765) మరియు ఆర్థికేతర (1,315)కి సంబంధించిన 17,381 కాల్లు చేయబడ్డాయి.
- మార్చిలో 10,135 ఫిర్యాదులు రాగా, మొత్తం ₹17.92 కోట్లు విజయవంతంగా బ్లాక్ చేయబడ్డాయి.

CO2తో స్వచ్ఛమైన ఇంధన తయారీ సాంకేతికత

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/csir-iict-bhel-developing-tech-to-make-clean-fuel-with-co2/article68084813.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telangana/csir-iict-bhel-developing-tech-to-make-clean-fuel-with-co2/article68084813.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telangana/csir-iict-bhel-developing-tech-to-make-clean-fuel-with-co2/article68084813.ece)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: ఎకాలజీ అండ్ ఎన్విరాన్మెంట్, క్లైమేట్ చేంజ్, ఎనర్జీ సెక్యూరిటీ

సందర్భం: కార్బన్ డయాక్సైడ్ (CO2)ని లిక్విఫైడ్ పెట్రోలియం

గ్యాస్ (LPG)తో మిళితం చేయగల డైమిథైల్ ఈథర్ (DME)గా మార్చడానికి సాంకేతికతను అభివృద్ధి చేయడం.

వార్తల్లో ఎందుకు

- CSIR-IICT (ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ) మరియు BHEL కార్పొరేట్ R&D కలిసి కార్బన్ డయాక్సైడ్ (CO2)ను డైరెక్ట్ క్యాటలిటిక్ కన్వర్షన్ ద్వారా డైమిథైల్ ఈథర్ (DME)గా సంగ్రహించడానికి మరియు మార్చడానికి

సాంకేతికతను అభివృద్ధి చేయడానికి చేతులు కలిపాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- CSIR-IICT (ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ) మరియు BHEL కార్పొరేట్ R&D కలిసి కార్బన్ డయాక్సైడ్ (CO2)ను డైరెక్ట్ క్యాటలిటిక్ కన్వర్షన్ ద్వారా డైమిథైల్ ఈథర్ (DME)గా సంగ్రహించడానికి మరియు మార్చడానికి సాంకేతికతను అభివృద్ధి చేయడానికి చేతులు కలిపాయి.
- ఈ స్వచ్ఛమైన ఇంధనాన్ని లిక్విఫైడ్ పెట్రోలియం గ్యాస్ (LPG)తో కలపవచ్చు.
- డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ చొరవతో కార్బన్ క్యాప్చర్ అండ్ యుటిలైజేషన్ (CCU) కింద ఈ ప్రాజెక్ట్ చేపట్టబడుతోంది.
- వ్యూహాత్మక భాగస్వామ్యం కార్బన్ ఉద్ధారాలను తగ్గించగల సాంకేతికతలను అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

ప్రయోజనాలు

- DME ఉత్పత్తికి CO2ను ఫీడ్స్టాక్ గా ఉపయోగించడం ద్వారా, గ్రీన్ హౌస్ వాయు ఉద్ధారాలను తగ్గించడమే కాకుండా స్వచ్ఛమైన మరియు పునరుత్పాదక ఇంధన వనరులను ఉత్పత్తి చేయడానికి సహకారం ప్రయత్నిస్తుంది.

CSIR-IICT

- CSIR-ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ అనేది కౌన్సిల్ ఆఫ్ సైంటిఫిక్ అండ్ ఇండస్ట్రియల్ రీసెర్చ్ (CSIR) క్రింద తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని హైదరాబాద్ లో ఉన్న జాతీయ స్థాయి పరిశోధనా కేంద్రం.
- IICT బేసిక్ మరియు అప్లైడ్ కెమిస్ట్రీ, బయోకెమిస్ట్రీ, బయోఇన్ఫర్మాటిక్స్, కెమికల్ ఇంజనీరింగ్ లో పరిశోధనలు నిర్వహిస్తుంది మరియు దేశ పారిశ్రామిక మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధికి సైన్స్ మరియు టెక్నాలజీ ఇన్పుట్లను అందిస్తుంది.

- ICT గరిష్టంగా CSIR పేటెంట్ లో ఒకదానిని దాఖలు చేసింది

BHEL

- భారత్ హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్ లిమిటెడ్ (BHEL) అనేది ఒక భారతీయ కేంద్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థ మరియు అతిపెద్ద ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలోని విద్యుత్ ఉత్పత్తి పరికరాల తయారీదారు.
- ఇది భారత ప్రభుత్వ ఆధీనంలో ఉంది, భారీ పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా పరిపాలనా నియంత్రణ ఉంటుంది.
- ఇది సోవియట్ టెక్నాలజీ సహాయంతో 1956లో స్థాపించబడింది
- BHEL న్యూఢిల్లీలో ఉంది.

తెలంగాణకు ప్రయోజనాలు

1. పర్యావరణ ప్రయోజనాలు

- ఉద్ధారాల తగ్గింపు:** తెలంగాణలోని పారిశ్రామిక వనరుల నుండి CO2 ఉద్ధారాలను సాంకేతికత గణనీయంగా తగ్గిస్తుంది, మెరుగైన గాలి నాణ్యతకు మరియు వాతావరణ మార్పు ప్రభావాలను తగ్గించడానికి దోహదం చేస్తుంది.
- పునరుత్పాదక ఇంధనాన్ని ప్రోత్సహించడం:** CO2ను స్వచ్ఛమైన ఇంధనాలుగా మార్చడం ద్వారా, ఈ చొరవ పునరుత్పాదక ఇంధన వనరుల వినియోగానికి మద్దతు ఇస్తుంది మరియు శిలాజ ఇంధనాలపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గిస్తుంది.
- సుస్థిర అభివృద్ధి:** పర్యావరణ అనుకూల సాంకేతికతలు మరియు విధానాలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా ప్రాజెక్ట్ స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలతో వుంది.

2. ఆర్థిక ప్రయోజనాలు

- కొత్త పరిశ్రమల సృష్టి:** తెలంగాణలో కొత్త పరిశ్రమలు మరియు వ్యాపారాల స్థాపనకు CO2-టు-ఇంధన సాంకేతికత అభివృద్ధి మరియు వాణిజ్యీకరణ దారి తీస్తుంది, ఆర్థిక వృద్ధిని ఉత్పత్తి చేస్తుంది.
- ఉద్యోగ అవకాశాలు:** ఈ ప్రాజెక్ట్ స్వచ్ఛమైన ఇంధన

ఉత్పత్తికి సంబంధించిన పరిశోధన, అభివృద్ధి, తయారీ మరియు కార్యకలాపాలలో ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టిస్తుందని భావిస్తున్నారు.

- **పెట్టుబడి ఆకర్షణ:** ప్రాజెక్ట్ యొక్క వినూత్న స్వభావం దేశీయ మరియు అంతర్జాతీయ వనరుల నుండి పెట్టుబడులను ఆకర్షించగలదు, తెలంగాణ పారిశ్రామిక మరియు ఆర్థిక రంగాన్ని పెంచుతుంది.

3. సాంకేతిక అభివృద్ధి

- **ఆవిష్కరణ మరియు R&D:** ఈ సహకారం అధునాతన రసాయన ప్రక్రియలలో ఆవిష్కరణ మరియు పరిశోధనలను ప్రోత్సహిస్తుంది, తెలంగాణను అత్యాధునిక సాంకేతిక అభివృద్ధికి కేంద్రంగా ఉంచుతుంది.

తెలంగాణలోని కొన్ని ప్రాంతాలకు ఎల్లో అలర్ట్

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/teLANGANA/IMD-issues-yellow-alert-for-parts-of-teLANGANA-as-hyderabad-records-408-degree-celsius/article68102805.ece>

TSpsc సీలబస్ టెచిక్యం: విపత్తు నిర్వహణ, సంక్షోభ నిర్వహణ

సందర్భం: హైదరాబాద్ లో 40.8 డిగ్రీల సెల్సియస్ నమోదవడంతో తెలంగాణలోని కొన్ని ప్రాంతాలకు ఐఎండీ ఎల్లో అలర్ట్ జారీ చేసింది

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్ లో గురువారం 40.8 డిగ్రీల సెల్సియస్ మార్కును అధిగమించి తెలంగాణ రాజధానిలో సీజన్ లో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రతను నమోదు చేసింది.
- హైదరాబాద్ లోని భారత వాతావరణ శాఖ (ఐఎండీ) కేంద్రం రానున్న నాలుగు రోజుల పాటు రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాల్లో పసుపు మరియు నారింజ హీట్ వేవ్ హెచ్చరికలను జారీ చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు:

- ఐఎండీ విడుదల చేసిన రోజువారీ బులెటిన్ ప్రకారం, కుమురం భీమ్ ఆసిఫాబాద్, మంచినర్యాలు, నిజామాబాద్, కరీంనగర్, పెద్దపల్లి, జయశంకర్ భూపాలపల్లి, ములుగు, భద్రాద్రి కొత్తగూడెం, ఖమ్మం, నల్గొండ, సూర్యాపేట, మహబూబ్ నగర్,

నాగర్ కర్నూల్ లోని ఐసోలేటెడ్ పాకెట్స్ లో ఎల్లో అలర్ట్ జారీ చేయబడింది. , తెలంగాణలోని నారాయణపేట మరియు జోగులాంబ గద్వాల్ జిల్లాలు.

- హైదరాబాద్ మరియు దాని పరిసర ప్రాంతాల విషయానికొస్తే, రాబోయే 48 గంటల్లో గరిష్ట ఉష్ణోగ్రత 41 డిగ్రీల సెల్సియస్ గా నమోదయ్యే అవకాశం ఉందని వాతావరణ శాఖ హెచ్చరించింది.

భారత వాతావరణ శాఖ

- భారత వాతావరణ శాఖ 1875లో స్థాపించబడింది.
- ఇది దేశంలోని జాతీయ వాతావరణ సేవ మరియు వాతావరణ శాస్త్రం మరియు అనుబంధ విషయాలకు సంబంధించిన అన్ని విషయాలలో ప్రధాన ప్రభుత్వ సంస్థ.
- భారత వాతావరణ శాఖ (IMD) అనేది భారత ప్రభుత్వ భూ శాస్త్రాల మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన ఒక ఏజెన్సీ.
- ఇది వాతావరణ పరిశీలనలు, వాతావరణ అంచనా మరియు భూకంప శాస్త్రానికి బాధ్యత వహించే ప్రధాన ఏజెన్సీ.
- IMD ప్రధాన కార్యాలయం ఢిల్లీలో ఉంది . అంటార్కిటికా అంతటా వందల కొద్దీ అబ్జర్వేషన్ స్టేషన్లను భారతదేశం నిర్వహిస్తోంది.
- ప్రాంతీయ కార్యాలయాలు చెన్నై, ముంబై, కోల్ కతా, నాగ్ పూర్, గౌహతి మరియు న్యూఢిల్లీలో ఉన్నాయి.

భారత వాతావరణ శాఖ

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

- రాబోయే వాతావరణ సంఘటనలు మరియు వాటి తీవ్రత గురించి ప్రజలకు తెలియజేయడానికి భారత వాతావరణ విభాగం (IMD) తరచుగా కలర్-కోడెడ్ హెచ్చరికలను జారీ చేస్తుంది.
- గ్రీన్ అల్ట్ (హెచ్చరిక లేదు): గ్రీన్ వార్నింగ్ అనేది వాతావరణ హెచ్చరిక సంభవించినప్పటికీ, ఎటువంటి సలహా ఇవ్వాలి అవసరం లేదని సూచిస్తుంది.
- పసుపు హెచ్చరిక (నవీకరించబడండి): పసుపు హెచ్చరిక ప్రాథమికంగా ప్రస్తుత ప్రతికూల వాతావరణం మరియు దిగజారుతుందని అర్థం.
- ఆరెంజ్ అల్ట్ (సిద్ధంగా ఉండండి): వాతావరణం చాలా ప్రతికూలంగా ఉంటే ఆరెంజ్ అల్ట్ జారీ చేస్తారు. ఇది రైలు, రోడ్లు మరియు విమానాలతో సహా రవాణా సౌకర్యాలను ప్రభావితం చేస్తుంది.
- రెడ్ అల్ట్ (చర్య తీసుకోండి): 24 గంటల వ్యవధిలో వర్షపాతం మొత్తం 204.5 మి.మీ కంటే ఎక్కువగా నమోదవుతున్నప్పుడు మరియు అత్యంత ప్రతికూల వాతావరణ పరిస్థితులు రవాణా మరియు విద్యుత్ సరఫరాకు అంతరాయం కలిగిస్తాయని అంచనా వేసినప్పుడు రెడ్ అల్ట్ జారీ చేయబడుతుంది.

'టీ-నేతన్న' యాప్ ప్రారంభం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Apr/29/telegana-handlooms-textiles-department-launches-t-nethanna-app>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ ఆర్థిక, పరిశ్రమ, సేవ రంగాలు

సందర్భం: పవర్లూమ్ యూనిట్ యజమానులు మరియు కార్మికులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించడం T-Nethanna యాప్ లక్ష్యం.

వార్తలో ఎందుకు

- తెలంగాణ చేనేత, జౌళి శాఖ టీ-నేతన్న యాప్ ను రూపొందించింది.

టీ-నేతన్న యాప్ గురించి

- పవర్లూమ్ యూనిట్ యజమానులు మరియు కార్మికులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను పరిష్కరించడం T-Nethanna యాప్ లక్ష్యం.
- గూగుల్ ప్లే స్టోర్లో యాప్ ను డౌన్లోడ్ చేసి, అప్లికేషన్ ద్వారా నమోదు చేసుకోవడం ద్వారా, టెక్స్టైల్స్ రంగంలో ఉన్నవారు జియో-ట్యాగ్ చేయబడిన

ఫోటోలతో ఫిర్యాదులు చేయవచ్చు, సంబంధిత పథకాలకు అర్హతను తెలుసుకోవచ్చు.

- వారు డ్రిఫ్ట్ ఫండ్ స్కీమ్ మరియు నేతన్న భీమాతో సహా స్కీమ్లకు ఏవైనా మార్పులు లేదా చేర్పుల గురించి తక్షణ SMS నోటిఫికేషన్లను కూడా అందుకోవచ్చు.

యాప్ లక్షణాలు

- టెక్స్టైల్స్ రంగంలో నిమగ్నమైన వారు జియో-ట్యాగ్ చేయబడిన ఫోటోలతో ఫిర్యాదులు చేయవచ్చు మరియు ఈ యాప్ ని ఉపయోగించి సంబంధిత పథకాలకు అర్హతను తెలుసుకోవచ్చు.
- డ్రిఫ్ట్ ఫండ్ స్కీమ్లో పాల్గొన్న రంగానికి చెందిన ఉద్యోగులు, కార్మికులు మరియు అనుబంధ కార్మికులందరూ తమ వివరాలను యాప్లో నమోదు చేసుకోవాలని డిపార్ట్మెంట్

తప్పనిసరి చేసింది.

- అలా చేయకపోతే డిపార్ట్‌మెంట్ ద్వారా పథకం కింద సంబంధిత ఖాతాలకు జమ చేసిన నిధులను ఉపసంహరించుకుంటామని పేర్కొంది.
- ఆసక్తిగల కొనుగోలుదారుల నుండి ఆర్డర్లను పొందేందుకు అనేక పవర్ లామ్ యూనిట్ యజమానులు, పరస్పర సహాయ సహకార సంఘాలు మరియు చిన్న తరహా పరిశ్రమలు (SSI) సిరిసిల్లలోని BY నగర్ లోని శివాలయంలో ఒక కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించనున్నారు.

నేతన్నబీమా పథకం

- నేతన్నబీమా పథకం 2022లో ప్రారంభించబడింది.
- ఈ పథకం కింద మరణించిన చేనేత మరియు పవర్ లామ్ నేత కార్మికుల కుటుంబానికి రూ. 5 లక్షలు అందజేస్తారు మరియు మరణించిన 10 రోజుల్లో కుటుంబ సభ్యుల బ్యాంకు ఖాతాలో మొత్తాన్ని జమ చేస్తారు.

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ పథకం కోసం లైఫ్ ఇన్సూరెన్స్ కార్పొరేషన్ (LIC) ఆఫ్ ఇండియాతో ఒప్పందం చేసుకుంది మరియు దీని అమలు కోసం రాష్ట్ర చేనేత మరియు జౌళి శాఖను నోడల్ ఏజెన్సీగా నియమించింది.
- వివరాల ప్రకారం, నేత కార్మికుల తరపున ప్రభుత్వం ఎల్ఐసికి బీమా ప్రీమియం చెల్లిస్తుంది.
- సజావుగా అమలు చేసేందుకు జిల్లా, రాష్ట్ర స్థాయిల్లో నేత కార్మికుల కమిటీలను ఏర్పాటు చేయాలన్నారు.

జాతీయ చేనేత దినోత్సవం

- భారతదేశంలో, దేశంలోని చేనేత కార్మికుల కృషిని గుర్తించేందుకు ప్రతి సంవత్సరం ఆగస్టు 7న జాతీయ చేనేత దినోత్సవాన్ని జరుపుకుంటారు.
- 2015లో మొదటి జాతీయ చేనేత దినోత్సవాన్ని ప్రధాని మోదీ చెన్నైలో నిర్వహించారు

వైరెస్ న్యూమోనియా డిటెక్టర్ ను అభివృద్ధి చేసిన - IIIT హైదరాబాద్

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/May/07/iiit-hyderabad-develops-wireless-pneumonia-detector>

[/May/07/iiit-hyderabad-develops-wireless-pneumonia-detector](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/May/07/iiit-hyderabad-develops-wireless-pneumonia-detector)

TSRSC సీలబన్ ఔచిత్యం: పబ్లిక్ హెల్త్, సైంటిఫిక్ ఇన్నోవేషన్

సందర్భం: అప్పుమోనియా డిటెక్టర్ ఉష్ణోగ్రత పరిధి, శ్వాస రేటు, ఊపిరితిత్తుల ధ్వని విశ్లేషణను గుర్తించగలదు

వార్తల్లో ఎందుకు

- ప్రొఫెసర్ అభిషేక్ శ్రీవాస్తవ నేతృత్వంలోని విద్యార్థుల బృందం, పిల్లలలో శ్వాసకోశ వ్యాధులను గుర్తించగల చిప్ ఆధారిత పరికరాలను మరియు ఫ్యాక్టర్ కార్మికులకు భద్రతా పరికరాన్ని అభివృద్ధి చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- IIITHలోని సెంటర్ ఫర్ VLSI మరియు ఎంబెడెడ్ సిస్టమ్స్ (CVES) వద్ద ఉన్న వైరెస్ మరియు బయోమెడికల్ ఎలక్ట్రానిక్ సిస్టమ్స్ ల్యాబ్ ద్వారా ప్రేరణ పొందిన ఇంటిగ్రేటెడ్ సర్క్యూట్లు వైరెస్ న్యూమోనియా డిటెక్టర్ మరియు వర్క్ సేఫ్టీ సిస్టమ్, సెమీకండక్టర్-చిప్ ఆధారిత పరికరాలను రూపొందించాయి, ఇవి ఆరోగ్య సంరక్షణ రంగంలో పరిణామాన్ని తీసుకురాగలవు. .

- పిల్లలలో శ్వాసకోశ వ్యాధులను గుర్తించగల చిప్-ఆధారిత పరికరాలను మరియు ఫ్యాక్టరీ కార్మికుల కోసం ఒక భద్రతా పరికరాన్ని ఒక బృందం అభివృద్ధి చేసింది, ఇది అసాధారణ హృదయ స్పందన రేటు, శరీర ఉష్ణోగ్రతలను గుర్తించగలదు మరియు ప్రథమ చికిత్స కోసం వైద్య అత్యవసర పరిస్థితుల్లో అప్రమత్తం చేయగలదు.
- శ్వాసకోశ వ్యాధి విషయంలో, సైప్రోకోకస్ న్యుమోనియా ప్రొటీన్లు లాలాజలంలో ఉంటాయి. ఇది ఇన్ఫెక్షన్ ఉనికిని గుర్తించడానికి సెన్సార్ల ద్వారా గుర్తించబడుతుంది. ప్రతిదీ పోర్టబుల్ హ్యాండ్‌హెల్డ్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లో పొందుపరచబడింది.
- పరికరం ప్రస్తుతం క్లినికల్ ట్రయల్ దశలో ఉంది మరియు ట్రయల్స్ నిర్వహించడానికి గాంధీ ఆసుపత్రితో చర్చలు జరుగుతున్నాయి.

గోల్డ్ ఎయిడ్

- గోల్డ్ ఎయిడ్ అనే వర్కర్ సేఫ్టీ సిస్టమ్ కోసం గ్రూప్ ప్రోటోటైప్‌ను కూడా అభివృద్ధి చేసింది.
- ధర్మల్ పవర్ ప్లాంట్లు, బొగ్గు విద్యుత్ ప్లాంట్లు మరియు కమ్యూనికేషన్ కష్టంగా ఉన్న కిలోమీటర్ల వరకు విస్తరించి ఉన్న ఇతర పని పరిసరాలలో ఇది మూసివేయబడిన సెట్టింగ్‌లలో ఉపయోగించవచ్చు.
- వర్కర్ సేఫ్టీ డివైజ్ అనేది ధరించగలిగే పరికరం, ఇది దుర్భరమైన నిర్వహణ పనిలో నిమగ్నమై ఉన్న కార్మికులు ఉపయోగించవచ్చు.
- మెడికల్ ఎమర్జెన్సీ లేదా ప్రమాదం జరిగినప్పుడు, గోల్డ్ ఎయిడ్ హృదయ స్పందన రేటు, రక్తపోటు, ఉష్ణోగ్రత వంటి వివిధ పారామితులను సంగ్రహిస్తుంది మరియు పర్యావరణంలో ఏదైనా ప్రమాదకర వాయువు లేదా రసాయనం ఉన్నట్లయితే, అది కూడా కావచ్చు.
- ఏదైనా కార్యకలాపం చేస్తున్నప్పుడు కార్మికుడు

పడిపోతే కూడా పరికరం గుర్తించగలదు

ఇంటర్నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ - హైదరాబాద్

- ఇంటర్నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ హైదరాబాద్ (IIITH) అనేది లాభాపేక్ష లేని ప్రభుత్వ ప్రైవేటు భాగస్వామ్యంతో (N-PPP) స్థాపించబడిన పరిశోధనా డీప్ట్ విశ్వవిద్యాలయం.
- ఇది హైదరాబాద్‌లో ఉంది. ఈ మోడల్‌లో భారతదేశంలోనే ఇది మొదటి IIIT.
- ఇండియా టుడే ఇంజనీరింగ్ ర్యాంకింగ్ 2023 ప్రకారం IIIT హైదరాబాద్ భారతదేశంలో 2వ స్థానంలో ఉంది.

న్యూమోనియా

- న్యూమోనియా అనేది ఊపిరితిత్తులను ప్రభావితం చేసే తీవ్రమైన శ్వాసకోశ సంక్రమణ యొక్క ఒక రూపం.
- ఊపిరితిత్తులు అల్వయోలీ అని పిలువబడే చిన్న సంచులతో రూపొందించబడ్డాయి, ఆరోగ్యకరమైన వ్యక్తి, ఊపిరి పీల్చుకున్నప్పుడు అవి గాలితో నిండి ఉంటాయి.
- ఒక వ్యక్తికి న్యూమోనియా ఉన్నప్పుడు, అల్వయోలీ చీము మరియు ద్రవంతో నిండి ఉంటుంది, ఇది శ్వాసను బాధాకరంగా చేస్తుంది మరియు ఆక్సిజన్ తీసుకోవడం పరిమితం చేస్తుంది.
- ప్రపంచవ్యాప్తంగా పిల్లల మరణాలకు న్యూమోనియా అతిపెద్ద కారణం.
- ప్రతి సంవత్సరం, ఇది ఐదు సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న 1.4 మిలియన్ల మంది పిల్లలను చంపుతుంది, ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఐదు సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు ఉన్న పిల్లల మరణాలలో 18% మంది ఉన్నారు.
- న్యూమోనియా పిల్లలు మరియు కుటుంబాలను ప్రతిచోటా ప్రభావితం చేస్తుంది, అయితే ఇది దక్షిణ ఆసియా మరియు సబ్-సహారా ఆఫ్రికాలో ఎక్కువగా ఉంది.

పసుపు కాండం తొలుచు పురుగును తట్టుకునే రైస్ లైన్ గుర్తింపు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/csir-ccmb-icar-scientists-identify-rice-line-resistant-to-yellow-stem-borer-pest/article68168314.ece>

TSpsc సిలబస్ బెచిత్తం: వ్యవసాయం, సైన్స్ మరియు టెక్నాలజీ

సందర్భం: పసుపు కాండం తొలుచు పురుగు తీవ్రమైన ముప్పును కలిగిస్తుంది, దీని ఫలితంగా వరి దిగుబడిలో 20-70% వరకు నష్టం జరుగుతుంది.

నందర్భం: పసుపు కాండం తొలుచు పురుగు తీవ్రమైన ముప్పును కలిగిస్తుంది, దీని ఫలితంగా వరి దిగుబడిలో 20-70% వరకు నష్టం జరుగుతుంది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్ కు చెందిన CSIR-సెంటర్ ఫర్ సెల్యులార్ అండ్ మాలిక్యులర్ బయాలజీ (CCMB) మరియు ICAR-ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ రైస్ రీసెర్చ్ (IIRR)లోని శాస్త్రవేత్తలు ఒక ప్రధాన తెగులు అయిన 'ఎల్లో స్టెమ్ బోరర్' (YSB)కి మెరుగైన సహజ నిరోధకతను కలిగి ఉన్న రైస్ లైన్ ను గుర్తించారు.

ముఖ్యాంశాలు

- ప్రపంచంలోని సగం మందికి బియ్యం ప్రధాన ఆహారం . వివిధ తెగులు మరియు సూక్ష్మజీవుల మధ్య, YSB తీవ్రమైన ముప్పును కలిగిస్తుంది, ఫలితంగా పంట దిగుబడిలో 20-70% వరకు నష్టం వాటిల్లుతుంది.
- YSB కీటకాలు 'మోనోఫాగస్' - అన్నం మాత్రమే తింటాయి.
- YSB రెసిస్టెన్స్ ను నియంత్రించే పరమాణు యంత్రాంగాలపై పరిశీలనలను పొందడానికి జెనోమిక్స్, ట్రాన్స్క్రిప్టోమిక్స్ మరియు మెటాబోలోమిక్స్ వంటి అత్యాధునిక సాంకేతికతలను ఉపయోగించడం ద్వారా రెసిస్టెంట్ రైస్ లైన్ మరింత వర్గీకరించబడింది.
- CCMB మరియు IIRR పరిశోధనా బృందంలో CG

గోకులన్, ఉమాకాంత్ బంగాలే, విశాలాక్షి బలిజ, సునీల్ బల్లిచట్ల, గోపి పోతుపురెడ్డి, దీప్తి రావు, ప్రశాంత్ వర్మ, నకుల్ మగర్, కార్తీక్ జల్లిపల్లి, శ్రావణ్ మంత్రి, AP పద్మకుమారి, గౌరీ S. సుబ్బారావు, LV సుబ్బారావు, LV సుబ్బారావు, కళ్యాణి M. బర్బడికర్, రామన్ మీనాక్షి సుందరం, హితేంద్ర K. పటేల్, M శేషు మాధవ్ మరియు రమేష్ V. సొంటి.

తెగులు జీవిత చక్రం

- ఆడ చిమ్మటలు ఆకు కొనలపై గుడ్లు పెడతాయి మరియు పొదిగిన తర్వాత, లారవా కాండం మీద తగిన ప్రదేశం వైపు కదులుతాయి మరియు కాండం లోపల ఉన్న కణజాల పదార్థాన్ని మరింతగా తింటాయి మరియు ఉత్పాదకతను ప్రభావితం చేస్తాయి.
- మొక్కల ఎదుగుదల దశ ఆధారంగా తెగులు సోకడం వివిధ లక్షణాలుగా గమనించవచ్చు.
- ఏపుగా పెరిగే దశలో, లారవా కాండం యొక్క ఆధారాన్ని బోర్ చేస్తుంది మరియు పైభాగానికి ఆహారం ఇస్తుంది - దీని వలన కాండం గోధుమ రంగులోకి మారుతుంది మరియు చివరకు చనిపోతాయి.
- వరి యొక్క పునరుత్పత్తి దశలో ముట్టడి పెడుంకిల్ వద్ద సంభవిస్తుంది. తద్వారా ధాన్యం నింపబడదు, ఫలితంగా "తెల్ల చెవులు" అని పిలువబడే ఖాళీ పానికీల్స్ ఏర్పడతాయి.

మొక్కల రక్షణ

- భౌతిక అవరోధాలు మరియు ప్రత్యేక రసాయన

సమ్మేళనాలతో సహా ఆక్రమణ జీవులను నిరోధించడానికి మొక్కలు వివిధ వ్యూహాలను అమలు చేస్తాయి.

- అయినప్పటికీ, తెగులు మొక్కల రక్షణ అడ్డంకులను విచ్చిన్నం చేస్తుంది, ఫలితంగా వ్యాధి లేదా ముట్టడి వస్తుంది.
- ఇది పర్యావరణ క్షీణతకు దారితీసే తెగులు నిర్వహణ కోసం రైతులు రసాయనిక జోక్యాలపై ఆధారపడవలసి వస్తుంది.
- బియ్యంలో YSB నిరోధకతకు కీలకమైన నిర్దిష్ట మార్గాలు మరియు విధుల మాడ్యులేషన్‌ను పరిశోధన వెల్లడించింది.
- YSB నిరోధకత అవకాశం ఉన్న సాంప్రదాయ పెంపకం విధానాల ద్వారా పరి రకాలకు బదిలీ చేయడంలో ఇది సహాయపడుతుంది.
- ఈ పని బియ్యం-పసుపు కాండం తొలుచు పురుగు, పరస్పర చర్యను నియంత్రించే వివరణాత్మక పరమాణు విధానాలను అధ్యయనం చేసిన మొదటి వాటిలో ఒకటిగా పరిగణించబడుతుంది . భవిష్యత్ పరిశోధనలకు విలువైన జ్ఞానం మరియు మార్గాలను అందించింది.

తీర్మానం

- ఈ అధ్యయనం ద్వారా YSB రెసిస్టెన్స్ బ్రీడింగ్ కోసం ఒక ముఖ్యమైన వనరు కూడా ఉత్పత్తి చేయబడింది, ఇది పంట నష్టాన్ని తగ్గించే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది మరియు రసాయన పురుగుమందుల వినియోగాన్ని గణనీయంగా తగ్గించగలదు.
- పరిశోధన జర్నల్ యొక్క తాజా సంచికలో ప్రచురించబడింది - థియరీటికల్ అండ్ అప్లైడ్ జెనెటిక్స్.

సెల్యులార్ మరియు మాలిక్యులర్ బయాలజీ కేంద్రం

- సెంటర్ ఫర్ సెల్యులార్ అండ్ మాలిక్యులర్ బయాలజీ లేదా CCMB అనేది సైంటిఫిక్ అండ్ ఇండస్ట్రియల్ రీసెర్చ్ కౌన్సిల్ ఆధ్వర్యంలో హైదరాబాద్ లో ఉన్న భారతీయ ప్రాథమిక జీవిత శాస్త్ర పరిశోధనా సంస్థ.

- CCMB అనేది గ్లోబల్ మాలిక్యులర్ అండ్ సెల్ బయాలజీ నెట్వర్క్, UNESCO ద్వారా "సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్"గా గుర్తించబడింది.

ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ రైస్ రీసెర్చ్

- ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ రైస్ రీసెర్చ్ గతంలో డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ రైస్ రీసెర్చ్ లేదా IIRR అనేది తెలంగాణలోని హైదరాబాద్ సమీపంలోని రాజేంద్రనగర్ లో ఉన్న ఒక పరిశోధనా సంస్థ.
- ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ రైస్ రీసెర్చ్, గతంలో ఆల్ ఇండియా కోఆర్డినేటెడ్ రైస్ ఇంప్రూవ్మెంట్ ప్రాజెక్ట్ (AICRIP), జన్యు రేఖలు మరియు సాంకేతికతల యొక్క బహుళ-స్థాన పరీక్షలను నిర్వహించడానికి మరియు సమన్వయం చేయడానికి 1965లో ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ రీసెర్చ్ (ICAR) ద్వారా హైదరాబాద్ లోని జాతీయ ప్రధాన కార్యాలయంతో స్థాపించబడింది.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ 1975లో డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ రైస్ రీసెర్చ్ గా ఎలివేట్ చేయబడింది.
- రాష్ట్ర వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాలు డైరెక్టరేట్ (SAUలు), స్టేట్ డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్ మరియు ICAR యొక్క ఇతర పరిశోధనా సంస్థలకు అనుబంధంగా ఉన్న 47 నిధులతో కూడిన సహకార కేంద్రాల క్రియాశీల భాగస్వామ్యంతో ఆల్ ఇండియా కోఆర్డినేటెడ్ రైస్ ఇంప్రూవ్మెంట్ ప్రోగ్రామ్ (AICRIP)ని కొనసాగిస్తోంది.
- అంతేకాకుండా, 50కి పైగా స్వచ్ఛంద కేంద్రాలు ఈ బహుళ-స్థాన పరీక్ష కార్యక్రమంలో పాల్గొంటాయి.
- 2015లో, IIRR తన 50వ సంవత్సర ఉపయోగకరమైన ఉనికిని జరుపుకుంది, ఇది మొత్తం బియ్యం ఉత్పత్తి రంగంలో దాని గణనీయమైన సహకారం కోసం దేశానికి ఆహార భద్రతను నిర్ధారించింది.

ఊబకాయం ప్రేరిపిత మూత్రపిండ వ్యాధులపై అధ్యయనం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/uoh-and-nin-scientists-study-obesity-linked-kidney-ailment/article68182302.ece>

TSPSC నిలబన్ బెచిత్వం: పరిశోధనా సంస్థలు, పబ్లిక్ హెల్త్

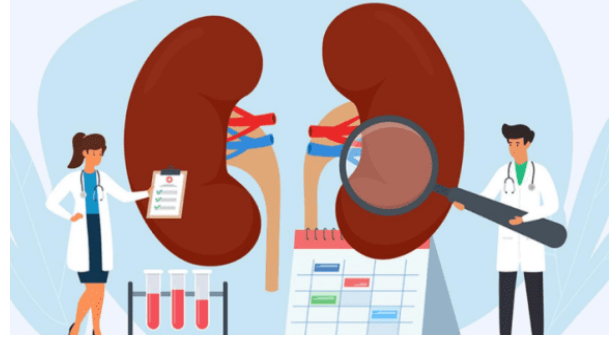
సందర్భం: యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్ (UoH) మరియు ICMR-నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ న్యూట్రీషన్ (NIN) శాస్త్రవేత్తలు ఊబకాయంపై పరిశోధన

వార్తలో ఎందుకు

- యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్ నేతృత్వంలో పరిశోధన మరియు ICMR-నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ న్యూట్రీషన్ (NIN) శాస్త్రవేత్తలు ఊబకాయం-ప్రేరిత మూత్రపిండ వ్యాధుల యొక్క పాథో-బయాలజీని పరిశోధించారు.

పరిశోధన యొక్క కీలక ఫలితాలు

- యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్ మరియు ICMR-నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ న్యూట్రీషన్ (NIN) శాస్త్రవేత్తలు 'విస్టార్ NIN-Obese rat మోడల్' మరియు అధిక కొవ్వు (40%) తినిపించిన ఎలుకల నమూనాను ఉపయోగించి ఊబకాయం-సంబంధిత ప్రోటీన్యూరియా కోసం సెల్యులార్ మరియు మాలిక్యులర్ ప్రాతిపదికను ఆవిష్కరించారు.
- రెండు ప్రయోగాత్మక జంతు నమూనాలలో కిడ్నీ ఫంక్షనల్ పారామితులు, మైక్రో-అనాటమికల్ వ్యక్తీకరణలు పరిశోధించబడ్డాయి.
- ఎలుకలలో జన్యు వ్యక్తీకరణ విశ్లేషణ 'నెఫ్రోసెక్' మరియు 'కిడ్నీ ప్రెసిషన్ మెడిసిన్ ప్రాజెక్ట్' డేటాబేస్ ఉపయోగించి డేటా మైనింగ్ ద్వారా మానవ విషయాలతో పోల్చబడింది.
- వారి అధ్యయనాలలో, ఊబకాయం యొక్క రెండు

నమూనాలు తీవ్రమైన ప్రోటీన్యూరియాను కలిగి ఉన్నాయని వారు కనుగొన్నారు, ఇక్కడ 'పోడ్సైట్లు' లేదా మూత్రపిండాల యొక్క ఫంక్షనల్ యూనిట్లోని కీలకమైన కణాలు - నెఫ్రాన్, సెల్యులార్ వక్రీకరణలను చూపించినందున గాయపడతాయి.

- పిండం దశలలో మూత్రపిండాల అభివృద్ధికి WT1 అవసరం అయితే, పెద్దలలో, దాని వ్యక్తీకరణ తక్కువగా ఉంటుంది.
- అందువల్ల, స్థూలకాయ ఎలుకల నమూనాలలో WT1ని తిరిగి సక్రియం చేయడం నెఫ్రాన్ కణాల సప్టం మరియు ఊబకాయం-చిట్టెలుక నమూనాలలో ప్రోటీన్యూరియాకు ఆధారం కావచ్చని శాస్త్రవేత్తలు గమనించారు.
- దీర్ఘకాలిక మూత్రపిండ వ్యాధి ఉన్న రోగుల నుండి బిగ్-డేటా విశ్లేషణ కూడా నెఫ్రాన్ కణాలలో ఎలివేటెడ్ WT1 వ్యక్తీకరణను వెల్లడించింది.
- ప్రస్తుతం, ఊబకాయం-ప్రేరిత మూత్రపిండ గాయాన్ని నివారించడానికి మరియు క్రమంగా, ప్రోటీన్యూరియాను నియంత్రించడానికి ఊబకాయం సెట్టింగులలో WT1ని తగ్గించే మార్గాలను శాస్త్రవేత్తలు తీవ్రంగా పరిశోధిస్తున్నారు.
- అధ్యయనానికి సైన్స్ అండ్ ఇంజనీరింగ్ రీసెర్చ్ బోర్డ్ (SERB) నిధులు సమకూర్చింది.

ఊబకాయం గురించి

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

- ఊబకాయం అనేది ఒక మహమ్మారి మరియు ఆధునిక ప్రపంచం యొక్క వ్యాధి.
- ఊబకాయం ఉన్న వ్యక్తులు కిడ్నీ గాయంతో సహా అనేక సమస్యలతో బాధపడుతున్నారు, ఇది 'ప్రోటీనురియా' ద్వారా వ్యక్తమవుతుంది.
- ఇది మూత్రంలో అధిక ప్రోటీన్, ఇది మూత్రపిండాల వ్యాధికి సంకేతం కావచ్చు.
- ఊబకాయం యొక్క ప్రాబల్యం హృదయ మరియు

జీవక్రియ వ్యాధుల సంభవంతో పాటు ప్రపంచవ్యాప్తంగా భయంకరమైన రేటుతో పెరుగుతోంది.

- ఊబకాయం అనేది క్రానిక్ కిడ్నీ డిసీజ్ (CKD) అభివృద్ధికి అత్యంత శక్తివంతమైన ప్రమాద కారకంగా ఉంది, అయితే ఊబకాయం మరియు CKD మధ్య అనుబంధానికి అంతర్దీనంగా ఉండే ఖచ్చితమైన విధానాలు అన్వేషించబడలేదు.

జూలైలో AIపై గ్లోబల్ సమ్మిట్

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/19/telegana-to-host-global-summit-on-ai-in-july-sridhar-babu>

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/19/telegana-to-host-global-summit-on-ai-in-july-sridhar-babu](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/May/19/telegana-to-host-global-summit-on-ai-in-july-sridhar-babu)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: ప్రస్తుత శిఖరాగ్ర సమావేశాలు, కృత్రిమ మేధస్సు

సందర్భం: హైదరాబాద్ను భారత 'ఏఐ రాజధాని'గా ఉంచేందుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం 200 ఎకరాలు కేటాయించింది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జూలైలో AI గ్లోబల్ సమ్మిట్ను నిర్వహించాలని యోచిస్తోంది మరియు ఆగస్టులో దేశంలోనే మొట్టమొదటి స్మిల్ యూనివర్సిటీని ఏర్పాటు చేయడానికి ఏర్పాట్లు చేస్తోంది.

ముఖ్యాంశాలు

- తెలంగాణ ఐటీ పరిశ్రమ ఇప్పుడు సంబర్ 2 స్థానంలో ఉంది.
- Y2K బగ్ సాఫ్ట్వేర్ పరిశ్రమకు మలుపు.
- ఇప్పుడు AI (ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్) అలాంటి మరొక

క్షణం.

- హైదరాబాద్ను ఏఐ సిటీగా చూడాలన్నది ప్రభుత్వ ఆకాంక్ష.
- ప్రత్యేక ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ సిటీని ఏర్పాటు చేయాలని తెలంగాణ కోరుతోంది.
- హైదరాబాద్ను భారత 'ఏఐ రాజధాని'గా ఉంచేందుకు ప్రభుత్వం ఇప్పటికే 200 ఎకరాలు కేటాయించింది.
- ప్రతిపాదిత సిల్ యూనివర్సిటీ ISB వంటి మరో మైలురాయి అవుతుంది.

AI అంటే ఏమిటి?

- కృత్రిమ మేధస్సు అనేది యంత్రాలు, ముఖ్యంగా కంప్యూటర్ సిస్టమ్ల ద్వారా మానవ మేధస్సు ప్రక్రియల అనుకరణ.
- AI యొక్క నిర్దిష్ట అనువర్తనాల్లో నిపుణుల వ్యవస్థలు, సహజ భాషా ప్రాసెసింగ్, స్పీచ్ రికగ్నిషన్ మరియు మెషిన్ విజన్ ఉన్నాయి.

- AI అనేది సాధారణంగా మానవ మేధస్సు అవసరమయ్యే పనులను నిర్వహించడానికి యంత్రాలు మరియు కంప్యూటర్ల సామర్థ్యాన్ని సూచిస్తుంది.
- ఈ టాస్క్లలో నమూనాలను గుర్తించడం మరియు అంచనాలను రూపొందించడం వంటివి ఉంటాయి.

AI యొక్క ముఖ్య అంశాలు

AI ప్రోగ్రామింగ్ కింది వాటిని కలిగి ఉన్న అభిజ్ఞా నైపుణ్యాలపై దృష్టి పెడుతుంది:

- నేర్చుకోవడం. AI ప్రోగ్రామింగ్ యొక్క ఈ అంశం డేటాను పొందడంపై దృష్టి పెడుతుంది మరియు దానిని ఎలా చర్య తీసుకోదగిన సమాచారంగా మార్చాలనే దాని కోసం నియమాలను రూపొందించడం. అల్గోరిథంలు అని పిలువబడే నియమాలు, నిర్దిష్ట పనిని ఎలా పూర్తి చేయాలనే దాని కోసం దశల వారీ సూచనలతో కంప్యూటింగ్ పరికరాలను అందిస్తాయి.
- రీజనింగ్. AI ప్రోగ్రామింగ్ యొక్క ఈ అంశం కోరుకున్న ఫలితాన్ని చేరుకోవడానికి సరైన అల్గారిథమ్ను ఎంచుకోవడంపై దృష్టి పెడుతుంది.
- స్వీయ దిద్దుబాటు. AI ప్రోగ్రామింగ్ యొక్క ఈ అంశం అల్గారిథమ్లను నిరంతరం చక్కగా తీర్చిదిద్దడానికి మరియు సాధ్యమైనంత ఖచ్చితమైన ఫలితాలను అందించేలా రూపొందించబడింది.
- సృజనాత్మకత. AI యొక్క ఈ అంశం కొత్త చిత్రాలు, కొత్త వచనం, కొత్త సంగీతం మరియు కొత్త ఆలోచనలను రూపొందించడానికి న్యూరల్ నెట్వర్క్లు, నియమాల-ఆధారిత వ్యవస్థలు, గణాంక పద్ధతులు మరియు ఇతర AI పద్ధతులను ఉపయోగిస్తుంది.

కృత్రిమ మేధస్సు యొక్క ప్రాముఖ్యత

- కస్టమర్ సర్వీస్ వర్క్, లీడ్ జనరేషన్, మోసాన్ని గుర్తించడం మరియు నాణ్యత నియంత్రణతో సహా మానవులు చేసే పనులను ఆటోమేట్ చేయడానికి ఇది

వ్యాపారంలో సమర్థవంతంగా ఉపయోగించబడింది. అనేక రంగాలలో, AI మానవుల కంటే మెరుగ్గా పనులు చేయగలదు.

- ప్రత్యేకించి, సంబంధిత ఫీల్డ్లు సరిగ్గా పూరించబడ్డాయని నిర్ధారించుకోవడానికి పెద్ద సంఖ్యలో చట్టపరమైన పత్రాలను విశ్లేషించడం వంటి పునరావృత, వివరాల-ఆధారిత పనుల విషయానికి వస్తే, AI సాధనాలు తరచుగా ఉద్యోగాలను త్వరగా మరియు సాపేక్షంగా తక్కువ లోపాలతో పూర్తి చేస్తాయి.
- విద్య మరియు మార్కెటింగ్ నుండి ఉత్పత్తి రూపకల్పన వరకు ఉన్న రంగాలలో ఉత్పాదక AI సాధనాల యొక్క వేగంగా విస్తరిస్తున్న జనాభా ముఖ్యమైనది.

అన్ని ప్రోగ్రామ్ల కోసం AI

- విద్యా మంత్రిత్వ శాఖచివ్ తయారీ దిగ్గజం ఇంటెల్తో చేతులు కలిపింది. మరియు సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ సెకండరీ ఎడ్యుకేషన్ (CBSE) భారతీయ పౌరులందరికీ ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI) గురించి ప్రాథమిక అవగాహన కల్పించే లక్ష్యంతో - 'AI ఫర్ ఆల్'-ని ప్రారంభించినట్లు ప్రకటించింది.
- AI ఫర్ ఆల్ అనేది దేశంలోని ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI) గురించి ప్రజలకు అవగాహన కల్పించడానికి రూపొందించబడిన ఆన్లైన్ స్వీయ-అభ్యాస కార్యక్రమం.
- సీనియర్ సిటిజన్లు మరియు దృష్టిలోపం ఉన్నవారు సహా ఎవరైనా ఈ కార్యక్రమాన్ని ఉపయోగించుకోవచ్చు.
- దృష్టి లోపం ఉన్న వ్యక్తులు ఉపయోగించే వివిధ టాక్ బ్యాక్ అప్లికేషన్లకు కంటెంట్ అనుకూలంగా ఉంటుంది, దీన్ని యాక్సెస్ చేయగలదు మరియు వారికి ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ తో పరిచయం పొందడానికి సహాయపడుతుంది.

తెలుగు భాష-కేంద్రీకృత భాషా నమూనాల (LLM) అభివృద్ధి

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/swec>

[ha-to-develop-telugu-language-centric-large-language-models/article68193678.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/swec-ha-to-develop-telugu-language-centric-large-language-models/article68193678.ece)

TSPSC సిలబస్ టెలిత్యం: కృత్రిమ మేధస్సు, నైపుణ్య శిక్షణ

సందర్భం: భాషా నమూనాల గురించి (LLM)

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఇంజనీరింగ్ విద్యార్థులను AI నైపుణ్యాలతో సన్నద్ధం చేసేందుకు మరియు ఉద్యోగానికి సిద్ధంగా ఉండేలా ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI)పై ఇంటర్నెషివ్ ప్రోగ్రామ్ను స్వేచా ప్రకటించడం జరిగింది. అదే సమయంలో తెలుగు భాష-కేంద్రీకృత భాషా నమూనాలను (LLM) అభివృద్ధి చేయడానికి సహాయం చేస్తుంది.
- క్లౌడ్ కమ్యూనికేషన్ సొల్యూషన్స్, మెటా మరియు టాస్కల ప్రముఖ ప్రావైడర్ అయిన IIIT హైదరాబాద్, ఓజోనెటెల్ సహకారంతో సమ్మర్ ఆఫ్ AI చొరవ చేపట్టబడుతోంది.
- ఇది స్వేచా ద్వారా ప్రారంభించబడింది.
  - స్వేచా అనేది ఉచిత సాఫ్ట్వేర్ మరియు ఉచిత విజ్ఞాన ఉద్యమాలను ప్రోత్సహించడానికి అంకితమైన లాభాపేక్ష లేని సంస్థ.
- నెల రోజుల ఇంటర్నెషివ్ లో లక్ష మంది ఇంటర్నె ద్వారా ఈ ప్రక్రియ జరుగుతుంది. మొదటి బ్యాచ్ 10,000 మంది ఇప్పటికే పనిలో ఉన్నారు.
- ఈ ప్రాజెక్ట్ విజయవంతంగా పూర్తయిన తర్వాత, ఇతర భాషలు మరియు ప్రాంతాల డేటాను సేకరించేందుకు ఇదే విధానాన్ని అవలంబిస్తారు.
- భారతీయ భాష మరియు భారతదేశం-కేంద్రీకృత LLMలు వాస్తవంగా ఉనికిలో లేవని పరిగణనలోకి తీసుకున్న ఈ చొరవ ముఖ్యమైనది.

ప్రాజెక్ట్ యొక్క లక్ష్యాలు

ప్రాజెక్ట్ "సమ్మర్ ఆఫ్ AI" రెండు లక్ష్యాలను కలపడానికి ప్రయత్నిస్తుంది - మొదటి మరియు రెండవ-సంవత్సరాల ఇంజనీరింగ్ విద్యార్థుల కోసం ఒక పెద్ద-స్థాయి ఇంటర్నెషివ్ ప్రోగ్రామ్, AI యొక్క ప్రాథమిక అంశాలలో శిక్షణ పొంది, ఆపై ఇంటర్నెషివ్ ద్వారా చాలా పెద్ద-స్థాయి డేటా సేకరణలో నిమగ్నమై ఉంది.

- ఈ ప్రాజెక్ట్ గ్రామాలు మరియు పట్టణాలలో ప్రజలను ఇంటర్నెషివ్ చేయడం మరియు వివిధ వ్యక్తులపై సమాచారం మరియు జ్ఞానాన్ని సేకరించడం, స్థానిక నైపుణ్యాలు మరియు సమాచారం, ఇందులో తెలుగు జానపద కథలు, పాటలు, ఆహారం, స్థానికం మరియు మరిన్నింటిని కలిగి ఉంటుంది.
- ప్రాజెక్ట్ యొక్క విధానం ప్రసంగాన్ని సేకరించడం, ప్రసంగాన్ని లిప్యంతరీకరించడం మరియు ప్రసంగం మరియు బేస్ LLM రెండింటి కోసం డేటాసెట్ను రూపొందించడం.
- దీనితో పాటు, ఈ బృందం కొన్ని పెద్ద లైబ్రరీలు మరియు తెలుగు అకాడమీతో కలిసి చాలా పుస్తకాలను కూడా తీసుకుంటోంది.

పెద్ద భాషా నమూనాలు ఏమిటి?

- లార్జ్ లాంగ్వేజ్ మోడల్స్ (LLM) అనేది చాలా పెద్ద డీప్ లెర్నింగ్ మోడల్స్, ఇవి విస్తారమైన డేటాపై ముందుగా శిక్షణ పొందుతాయి.
- అంతర్గత ట్రాన్స్ఫార్మర్ అనేది ఎన్కోడర్ మరియు స్వీయ-అటెన్షన్ సామర్థ్యాలతో కూడిన డీకోడర్ను కలిగి ఉండే న్యూరల్ నెట్వర్క్ల సమితి.
- ట్రాన్స్ఫార్మర్ LLMలు పర్యవేక్షించబడని శిక్షణను కలిగి ఉంటాయి, అయితే ట్రాన్స్ఫార్మర్లు స్వీయ-అభ్యాసాన్ని నిర్వహిస్తాయని మరింత ఖచ్చితమైన వివరణ ఉంది.
- ఈ ప్రక్రియ ద్వారా ట్రాన్స్ఫార్మర్లు ప్రాథమిక వ్యాకరణం, భాషలు మరియు జ్ఞానాన్ని అర్థం చేసుకోవడం నేర్చుకుంటారు.

NIT వరంగల్ - 'అమ్మ' యాప్ ఆవిష్కరణ

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/nit-warangal-unveils-amma-app-to-aid-children-with-hearing-impairment-and-speech-delay/article68196965.ece>

TSPSC సీలబ్ టెచిక్యం: బలహీన వర్గాలకు సంక్షేమ పథకాలు

సందర్భం: అమ్మ యాప్ పిల్లలకు వారి ప్రసంగ నైపుణ్యాలను మెరుగుపరచడంలో సహాయపడుతుంది

వార్తలో ఎందుకు

- నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ (NIT) వరంగల్ వినికెడి లోపం మరియు ప్రసంగం అలభ్యం సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్న పిల్లలకు సహాయం చేయడానికి 'అమ్మ' అనే మొబైల్ అప్లికేషన్ను అభివృద్ధి చేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- అమ్మ యాప్ ఆడియో మరియు స్పీచ్ ఇన్పుట్ను విశ్లేషించడం, ప్రసంగ లోపాల కోసం సరిదిద్దే చర్యలను అందించడం ద్వారా పనిచేస్తుంది, తద్వారా వారి ప్రసంగ నైపుణ్యాలను మెరుగుపరచడంలో పిల్లలకు సహాయపడుతుంది
- అమ్మ అప్లికేషన్ను కంప్యూటర్ సైన్స్ మరియు ఇంజనీరింగ్ విభాగానికి చెందిన బి.టెక్ చివరి సంవత్సరం విద్యార్థులు ఆడర్స్ రావు మరియు సయ్యద్ ఫర్హానావుద్దీన్ నిజాంతో కలిసి డాక్టర్ కెవి కాదంబరి అభివృద్ధి చేశారు.
- ఇది చిన్న పిల్లల అవసరాలను తీర్చడానికి ఉద్దేశించిన

వినూత్న అనువర్తనం.

ముఖ్యమైన లక్షణాలు

- 1 నుండి 5 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సులైన పిల్లలలో భాషా నిర్మాణానికి 'అమ్మ' వారి కమ్యూనికేషన్ సామర్థ్యాలను పెంపొందిస్తుంది
- బహిరంగంగా విడుదల చేయడానికి ముందు, DEICలో A. వనజ, ఆడియాలజిస్ట్ మరియు స్పీచ్ థెరపిస్ట్ పర్యవేక్షణలో కఠినమైన పరీక్షలు నిర్వహించబడ్డాయి.

నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ వరంగల్

- నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ వరంగల్ (NIT వరంగల్ లేదా NITW) వరంగల్లో ఉన్న ఒక పబ్లిక్ టెక్నికల్ మరియు రీసెర్చ్ విశ్వవిద్యాలయం.
- ఇది భారత ప్రభుత్వంచే జాతీయ ప్రాముఖ్యత కలిగిన సంస్థగా గుర్తించబడింది.
- ఈ సంస్థకు 1959లో అప్పటి ప్రధాని జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ పునాది రాయి చేశారు, ఇది దేశంలోని 31 NITల (గతంలో RECలుగా పిలువబడేది) గొలుసులో మొదటిది.
- ఈ సంస్థ 2002లో నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ, వరంగల్‌గా పేరు మార్చబడింది.

మొబైల్ పరికరాల రికవరీలో తెలంగాణ రెండో స్థానంలో ఉంది

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana-stands-second-in-recovery-of-mobile-devices/article68199164.ece>

TSpsc సిలబస్ బెచిత్తం: ముఖ్యమైన ప్రస్తుత సంఘటనలు, లా అండ్ ఆర్డర్ అడ్మినిస్ట్రేషన్

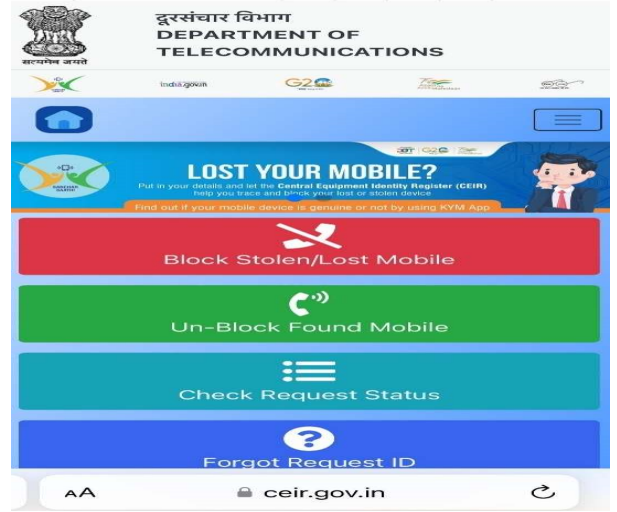
సందర్భం: 30,000 మొబైల్ పరికరాలను రికవరీ చేసినట్లు రాష్ట్ర పోలీసులు నివేదించారు

వార్తల్లో ఎందుకు

- పెరుగుతున్న మొబైల్ దొంగతనాలు మరియు నకిలీ మొబైల్ పరికరాల మధ్య, తెలంగాణ రాష్ట్ర పోలీసులు సెంట్రల్ ఎక్విప్ మెంట్ ఐడెంటిటీ రిజిస్టర్ (CEIR) పోర్టల్ ను ప్రారంభించిన తర్వాత సంవత్సరానికి 30,049 మొబైల్ పరికరాలను రికవరీ చేసినట్లు నివేదించారు.

ముఖ్యాంశాలు

- దీంతో 35,945 మొబైల్స్ ను రికవరీ చేసిన కర్ణాటక తర్వాత తెలంగాణ రాష్ట్రం దేశంలోనే రెండో స్థానంలో నిలిచింది.
- మహారాష్ట్ర మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ గత సంవత్సరంలో 15,426 మరియు 7,387 రికవరీలతో తీగ్ ను అనుసరించాయి.
- సెంట్రల్ ఎక్విప్ మెంట్ ఐడెంటిటీ రిజిస్టర్ (CEIR) పోర్టల్, ఏప్రిల్ 19, 2023న రాష్ట్రంలో ప్రారంభించబడింది. ప్రాతిపదికన, రాష్ట్రంలోని అన్ని 780 పోలీసు స్టేషన్లలో పనిచేస్తోంది, జంట నగరాల్లోని ట్రై-కమిషనరేట్లలో రోజుకు సగటున 76 మొబైల్లను రికవరీ చేస్తోంది.
- హైదరాబాద్ కమిషనరేట్ అత్యధికంగా రికవరీ చేయబడిన మొబైల్ పరికరాలను 4,869గా

నివేదించడం ద్వారా చార్జులలో అగ్రస్థానంలో ఉంది, ఆ తర్వాత సైబరాబాద్ (3,078), రాచకొండ (3,042) ఉన్నాయి.

- 1,919 మొబైల్ పరికరాలతో వరంగల్ మరియు 1,556 మొబైల్ పరికరాలతో నిజామాబాద్ కూడా జాబితాలో భాగంగా ఉన్నాయి.
- తెలంగాణ పోలీసులు డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ టెలికమ్యూనికేషన్స్ (DoT) తో పాటు CEIR పోర్టల్ ను TS పోలీస్ సిటీజన్ పోర్టల్ తో అనుసంధానించారు, పోయిన లేదా తప్పిపోయిన మొబైల్ పరికరాలను సమర్థవంతంగా నివేదించారు.

CEIR అంటే ఏమిటి?

- సెంట్రల్ ఎక్విప్ మెంట్ ఐడెంటిటీ రిజిస్టర్ (CEIR) అనేది మొబైల్ పరికరాల ఐడెంటిఫైయర్ల యొక్క కేంద్రీకృత డేటాబేస్ (అంటే GSM ప్రమాణాల నెట్వర్క్ కోసం IMEI).
- మొబైల్ పరికరంలోని ప్రతి SIM స్లాట్ కు ఇటువంటి ఐడెంటిఫైయర్ కేటాయించబడుతుంది. అటువంటి CEIR క్రింది జాబితాలను కలిగి ఉండవచ్చు:
  - సెల్యులార్ నెట్వర్క్లో నమోదు చేసుకోవడానికి అనుమతించబడిన పరికరాల కోసం వైట్ లిస్ట్,

- సెల్యులార్ నెట్వర్క్లో నమోదు చేయడం నిషేధించబడిన పరికరాల కోసం బ్లాక్ లిస్ట్ మరియు
- ఇంటర్మీడియట్ స్థితిలో ఉన్న పరికరాలకు బూడిద రంగు (అంటే పరికరాన్ని వైట్ లిస్ట్లో ఉంచాలా లేదా బ్లాక్ లిస్ట్లో ఉంచాలా అనేది ఇంకా నిర్వచించబడనప్పుడు).

- CEIR వారి EIRలకు కనెక్ట్ చేయబడిన అన్ని నెట్వర్క్ ఆపరేటర్లకు బ్లాక్ లిస్ట్ చేయబడిన మొబైల్ పరికరాలను భాగస్వామ్యం చేయడానికి కేంద్ర వ్యవస్థగా పనిచేస్తుంది, తద్వారా పరికరంలోని SIM కార్డ్ మార్చబడినప్పటికీ ఒక నెట్వర్క్లో బ్లాక్ లిస్ట్ చేయబడిన పరికరాలు ఇతర నెట్వర్క్లలో పని చేయవు.

హైదరాబాద్ కు జూలై నుండి ఫిబ్రవరి వరకు లా నినా వాతావరణ పరిస్థితులు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/teLANGANA/hyderabad-based-incois-forecasts-la-nina-climate-conditions-from-july-to-february/article68273569.ece>

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: భూగోళశాస్త్రం, సంస్థ

సందర్భం: హైదరాబాద్ ఆధారిత ఇండియన్ నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ ఓషన్ ఇన్ఫర్మేషన్ సర్వీసెస్ (INCOIS), ఎల్ నినో నుండి లా నినాకు పరివర్తన పరిస్థితులు.

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్ కు చెందిన ఇండియన్ నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ ఓషన్ ఇన్ఫర్మేషన్ సర్వీసెస్ (INCOIS), మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎర్త్ సైన్సెస్ (MoES) ఆధ్వర్యంలో ఎల్ నినో నుండి లా నినాకు పరివర్తన గురించి తెలియజేసింది.

ముఖ్యాంశాలు

- జూలై-సెప్టెంబర్ (70-90%)లో లా నినా అభివృద్ధి సంభావ్యత ఎక్కువగా ఉంది మరియు ఫిబ్రవరి 2025 వరకు (50-70%) కొనసాగుతుంది, ఇన్స్టిట్యూట్ ఇటీవల వాతావరణ దృగ్విషయంపై తన తొలి బులెటిన్ లో పేర్కొంది. దానిని ట్రాక్ చేయడానికి సాంకేతికత.

- సాధారణంగా, పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో ఉన్న లా నినా పరిస్థితి భారత రుతుపవనాలకు మంచిదని భావిస్తారు.

లా నినా మరియు ఎల్ నినో పరిస్థితులు ఏమిటి?

- లా నినా అనేది ఎల్ నినో సదరన్ ఆసిలేషన్ (ENSO) యొక్క ప్రతికూల దశను సూచిస్తుంది, ఈ సమయంలో తూర్పు మరియు మధ్య పసిఫిక్ మహాసముద్రం అసాధారణంగా చల్లగా ఉంటుంది.
- అలాగే, ఉష్ణమండల హిందూ మహాసముద్రంలో, సముద్ర ఉపరితల ఉష్ణోగ్రత సాపేక్షంగా చల్లగా ఉంటుంది . అందువల్ల తదుపరి వసంతకాలంలో సముద్రపు వేడి తరంగాలు సంభవించే సంభావ్యత తక్కువగా ఉంటుంది.
- దీనికి విరుద్ధంగా, ENSO యొక్క సానుకూల దశ, సాధారణంగా ఎల్ నినోగా సూచించబడుతుంది. ఇది

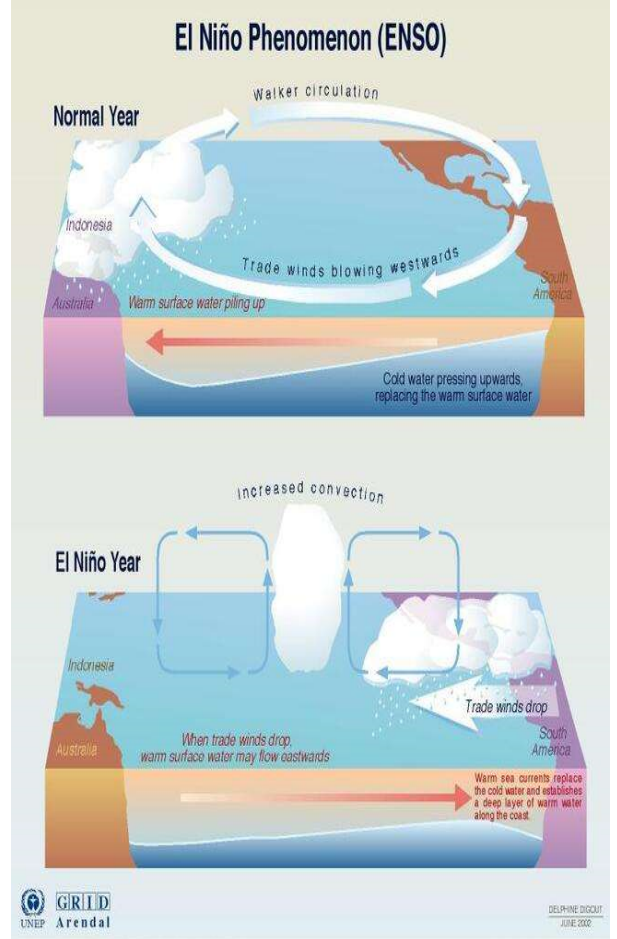

సాధారణ తూర్పు/మధ్య పసిఫిక్ మహాసముద్రం కంటే వెచ్చగా ఉంటుంది.

- ఎల్ నినో భారత వేసవి రుతుపవనాల వర్షపాతంపై ప్రతికూల ప్రభావాన్ని చూపుతుంది, ఇది దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రభావితం చేస్తుంది.
- ఇది ఉత్తర హిందూ మహాసముద్రంలో ముఖ్యంగా వసంత/వేసవి ప్రారంభంలో బలమైన మరియు సుదీర్ఘమైన సముద్రపు వేడి తరంగాలను కలిగిస్తుంది. పర్యావరణ సమతుల్యత, పగడపు దిబ్బలను దెబ్బతీస్తుంది మరియు మత్స్య పరిశ్రమకు నష్టాన్ని కలిగిస్తుంది.

ఎల్ నినోను అంచనా వేయడం యొక్క ప్రాముఖ్యత

- ఎల్ నినో పరిస్థితిని పర్యవేక్షించడం మరియు తగినంత లీడ్ టైమ్తో దాని తదుపరి పరిణామాన్ని అంచనా వేయడం మెరుగైన సంసిద్ధత మరియు విధాన రూపకల్పనకు ప్రధానమైనది.
- ఏప్రిల్ 2023 నుండి గత ఒక సంవత్సరం పాటు పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో ఎల్ నినో పరిస్థితి ఉంది.
- అక్టోబర్-నవంబర్ 2023 నాటికి, ఎల్ నినో పరిస్థితి మధ్య పసిఫిక్ మహాసముద్రంలో అభివృద్ధి చెందిన లోతైన ఉపరితల సానుకూల ఉష్ణోగ్రత క్రమరాహిత్యాలతో గరిష్ట స్థాయికి చేరుకుంది.
- 15 నెలల పాటు ఎల్ నినో యొక్క భవిష్యత్తు పరిణామం యొక్క సంభావ్య దృక్పథాలను కలిగి ఉండటానికి, INCOIS లోతైన అభ్యాస-ఆధారిత బయోసియన్ కన్వల్యూషనల్ న్యూరల్ వ్యవస్థ (BCNN) నమూనాను రూపొందించింది.
- విస్తృతంగా ఉపయోగించే డైనమిక్ ఫోకాస్డ్ సిస్టమ్లతో పోల్చినప్పుడు, ఈ మోడల్ ENSO ప్రిడిక్షన్లో చాలా ఎక్కువ లీడ్ టైమ్ను అందిస్తుంది.
- 2024 రుతుపవనాల సీజన్లో పసిఫిక్ మహాసముద్రం పరిస్థితులు లా నినా పరిస్థితులలోకి మారుతాయని మోడల్ అంచనా వేసింది, ఇది చాలా ఎక్కువ సంభావ్యతతో వచ్చే ఏడాది ప్రారంభం వరకు

ఉంటుంది.

హైదరాబాద్కు చెందిన ఇండియన్ నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ ఓషన్ ఇన్ఫర్మేషన్ సర్వీసెస్ (INCOIS)

- ఇండియన్ నేషనల్ సెంటర్ ఫర్ ఓషన్ ఇన్ఫర్మేషన్ సర్వీసెస్ (INCOIS) అనేది హైదరాబాదులోని ప్రగతి నగర్లో ఉన్న మినిస్ట్రీ ఆఫ్ వర్త సైన్సెస్ క్రింద ఉన్న భారత ప్రభుత్వ స్వయంప్రతిపత్త సంస్థ.
- ESSO-INCOIS అనేది మినిస్ట్రీ ఆఫ్ వర్త సైన్సెస్ (MoES) క్రింద 1998లో స్వయంప్రతిపత్త సంస్థగా స్థాపించబడింది మరియు ఇది వర్త సిస్టమ్ సైన్స్ ఆర్గనైజేషన్ (ESSO) యొక్క యూనిట్.
- ESSO-INCOIS క్రమబద్ధమైన మరియు కేంద్రీకృత పరిశోధనల ద్వారా నిరంతర సముద్ర పరిశీలనలు మరియు స్థిరమైన మెరుగుదలల ద్వారా సమాజం,

పరిశ్రమలు, ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు శాస్త్రీయ సమాజానికి సాధ్యమైనంత ఉత్తమమైన సముద్ర

సమాచారం మరియు సలహా సేవలను అందించడం తప్పనిసరి.

మైక్రోఅల్గే సంభావ్య ప్రోటీన్ సప్లిమెంట్

మూలం: ది హిందూ

[https:](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/csir-iict-scientists-identify-microalgae-as-a-potential-protein-supplement/article68262725.ece)

[//www.thehindu.com/news/national/telegana/csir-iict-scientists-identify-microalgae-as-a-potential-protein-supplement/article68262725.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/csir-iict-scientists-identify-microalgae-as-a-potential-protein-supplement/article68262725.ece)

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ

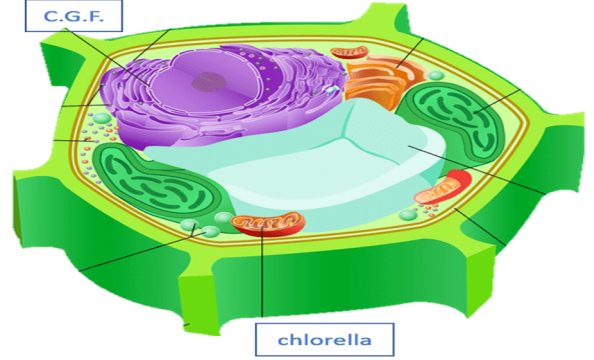
సందర్భం: క్లోరెల్లా గ్రోత్ ఫ్యాక్టర్ (CGF)

వార్తల్లో ఎందుకు

- CSIR-ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ (IICT) శాస్త్రవేత్తలు క్లోరెల్లా గ్రోత్ ఫ్యాక్టర్ (CGF) యొక్క సంభావ్యతను విస్తృత శ్రేణి ఆహారం మరియు ఫీడ్ అప్లికేషన్లకు ఆదర్శవంతమైన అంశంగా గుర్తించారు.

ముఖ్యాంశాలు

- ప్రముఖ శాస్త్రవేత్తలు S. వెంకట మోహన్ మరియు M. హేమలత చేసిన తాజా పరిశోధన అధ్యయనం, CGF, దాని గొప్ప అమైనో ఆమ్లం కంటెంట్ మరియు అత్యుత్తమ ప్రోటీన్ నాణ్యతతో, మానవ మరియు జంతువుల ఆహారంలో గణనీయంగా దోహదపడే మంచి ప్రత్యామ్నాయ ప్రోటీన్ మూలాన్ని అందజేస్తుందని చూపించింది.
- ఇన్స్టిట్యూట్ యొక్క బయో ఇంజనీరింగ్ మరియు ఎన్విరాన్మెంటల్ సైన్సెస్ ల్యాబ్లోని శాస్త్రవేత్తలు దాని ప్రయోజనకరమైన లక్షణాలు ప్రాథమిక పోషకాహారానికి మించి విస్తరించి, మొత్తం ఆరోగ్యం, రోగనిరోధక శక్తి మరియు శ్రేయస్సును ప్రోత్సహిస్తున్నాయని చెప్పారు.
- పరిశోధకులు మొదట ల్యాబ్లో క్లోరెల్లా

సోరోకినియానాని వేరుచేసి, దాని బయోమాస్ మరియు ప్రోటీన్ కంటెంట్ను మెరుగుపరచడానికి రూపొందించిన, ప్రత్యేకంగా రూపొందించిన పోషక మిశ్రమాన్ని ఉపయోగించి సాగు చేశారు.

- ఇప్పటికే, పాల్మీ డైట్లో CGFని చేర్చడం గుడ్లు నాణ్యతను మెరుగుపరుస్తుందని చూపబడింది, జంతు పోషణలో అత్యుత్తమ ప్రోటీన్ సప్లిమెంట్గా దాని సామర్థ్యాన్ని సూచిస్తుంది.
- అధిక-నాణ్యత ప్రోటీన్ మూలాల కోసం పెరుగుతున్న ప్రపంచ డిమాండ్ను తీర్చడానికి స్థిరమైన పరిష్కారాన్ని అందించడానికి, ప్రోటీన్-రిచ్ ఎక్స్ట్రాక్ట్ల దిగుబడి మరియు నాణ్యతను పెంచడానికి మైక్రోఅల్గే సాగు పద్ధతుల యొక్క ప్రాముఖ్యతను అధ్యయనం తెల్పింది.
- అధ్యయనం యొక్క పరిశోధన ఫలితాలు - అమినో యాసిడ్స్ రిచ్ బయోమాస్ కల్చివేషన్: క్లోరెల్లా గ్రోత్ ఫ్యాక్టర్ (CGF) ఉత్పత్తిపై ట్రోఫిక్ మోడ్ ప్రభావం” ఆల్గల్ రీసెర్చ్ జర్నల్ యొక్క తాజా సంచికలో ప్రచురించబడింది.

క్లోరెల్లా గ్రోత్ ఫ్యాక్టర్ (CGF) గురించి

- క్లోరెల్లా గ్రోత్ ఫ్యాక్టర్ (CGF) అనేది క్లోరెల్లా

సోరోకినియానా' అనే మైక్రోఅల్గే నుండి తీసుకోబడిన ప్రోటీన్-రిచ్ సారం.

- మైక్రోఅల్గేలు "తక్కువ దోపిడీకి గురైన పంటలు" మరియు స్థలం మరియు వనరుల కోసం సాంప్రదాయ ఆహార పంటలతో పోటీపడవు.
- CGF ఆహారం తీసుకోవడం మెరుగుపరచడానికి మరియు స్థిరమైన ఆహారం మరియు ఫీడ్ ఉత్పత్తి వ్యవస్థలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి విలువైన అనుబంధంగా మారవచ్చు.
- ఈ ప్రత్యేకమైన పదార్థం 'క్లోరెల్లా' యొక్క సెల్ న్యూక్లియస్లో ప్రత్యేకంగా కనుగొనబడింది, కిరణజన్య సంయోగక్రియ సమయంలో ఉత్పత్తి చేయబడుతుంది మరియు పెప్టైడ్లు, అమైనో ఆమ్లాలు, న్యూక్లియోటైడ్లు, పాలీశాకరైడ్లు, గ్లైకోప్రోటీన్లు, విటమిన్లు మరియు ఖనిజాలతో సహా అనేక రకాల ప్రయోజనకరమైన భాగాలతో నిండి ఉంటుంది.
- సేకరించిన బయోమాస్ నుండి CGF యొక్క వెలికితీత అమైనో ఆమ్లాలు మరియు ఇతర విలువైన భాగాల సమగ్రతను కాపాడటానికి రసాయనేతర ఆటోలిసిస్ ప్రక్రియను ఉపయోగిస్తుంది.

క్లోరెల్లా గ్రోత్ ఫ్యాక్టర్ (CGF) ప్రాముఖ్యత

- CGF ముఖ్యంగా ముఖ్యమైన అమైనో ఆమ్లాలలో
-

సమృద్ధిగా ఉంటుంది, ఇవి మానవ మరియు సకశేరుకాల ఆరోగ్యానికి ముఖ్యమైనవి కానీ వాటి శరీరాల ద్వారా సంశ్లేషణ చేయబడవు.

- CGF యొక్క అమైనో యాసిడ్ ప్రొఫైల్ వాణిజ్యపరంగా లభించే సోయా మీల్ను కూడా అధిగమిస్తుంది, ప్రోటీన్ ఎఫిషియెన్సీ రేషియో (PER), ఎసెన్షియల్ అమైనో యాసిడ్ ఇండెక్స్ (EAAI) మరియు బయోలాజికల్ వాల్యూ (BV) వంటి కొలమానాల ద్వారా రుజువు చేయబడింది.

ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ (CSIR-IICT)

- CSIR-ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ అనేది కౌన్సిల్ ఆఫ్ సైంటిఫిక్ అండ్ ఇండస్ట్రియల్ రీసెర్చ్ కింద తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని హైదరాబాద్లో ఉన్న జాతీయ స్థాయి పరిశోధనా కేంద్రం.
- IICT బేసిక్ మరియు అప్లైడ్ కెమిస్ట్రీ, బయోకెమిస్ట్రీ, బయోఇన్ఫర్మేటిక్స్, కెమికల్ ఇంజనీరింగ్లో పరిశోధనలు నిర్వహిస్తుంది మరియు దేశ పారిశ్రామిక మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధికి సైన్స్ మరియు టెక్నాలజీ ఇన్ఫుట్లను అందిస్తుంది.
- ICT గరిష్టంగా CSIR పేటెంట్లలో ఒకదానిని దాఖలు చేసింది.

గ్రౌండ్ స్టేషన్ గా హైదరాబాద్కు చెందిన ధ్రువ స్పేస్

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/16/hyderabad-based-dhruva-space-gets-nod-to-provide-gsaas>

ISRO సీలబస్ బేచిత్వం: సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ, స్పేస్ ఇండస్ట్రీ

సందర్భం: ఒక సేవగా గ్రౌండ్ స్టేషన్లు (GSaaS)

వార్తల్లో ఎందుకు

- ధృవ స్పేస్ కు భారత జాతీయ అంతరిక్ష ప్రమాదన్ మరియు ఆధరైజేషన్ సెంటర్ (IN-SPACE) గ్రౌండ్ స్టేషన్లను ఒక సేవగా (GSaaS) అందించడానికి అనుమతిని మంజూరు చేసింది.

ధృవ స్పేస్ మరియు GSaaS కు పరిచయం

- ధృవ స్పేస్, హైదరాబాద్ ఆధారిత స్పేస్ ఇంజనీరింగ్ సొల్యూషన్స్ ప్రొవైడర్, గ్రౌండ్ స్టేషన్లను సర్వీస్ (GSaaS)గా అందించడానికి IN-SPACE ద్వారా అధికారం పొందింది.
- ఈ చొరవ శాటిలైట్ ఆపరేటర్లకు గ్రౌండ్ స్టేషన్ అవస్థాపనకు ఖర్చుతో కూడుకున్న మరియు సౌకర్యవంతమైన ప్రాప్యతను అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ధృవ స్పేస్ యొక్క గ్రౌండ్ స్టేషన్ నెట్వర్క్

ధృవ స్పేస్ బహుళ గ్రౌండ్ స్టేషన్లను రూపొందించింది మరియు అభివృద్ధి చేసింది:

- **ఫ్రీక్వెన్సీ బ్యాండ్లు:** వెరి హై ఫ్రీక్వెన్సీ (VHF), అల్ట్రా హై ఫ్రీక్వెన్సీ (UHF) మరియు S మరియు/లేదా X బ్యాండ్లను కలిగి ఉంటుంది.
- **స్థానాలు:** 2021లో స్థాపించబడిన IIT-హైదరాబాద్ లోని S&X గ్రౌండ్ స్టేషన్ ను కలిగి ఉంది, ఇది కంపెనీ గ్రౌండ్ సెగ్మెంట్ సొల్యూషన్లకు బేస్ గా పనిచేస్తుంది.

IIT-హైదరాబాద్ గ్రౌండ్ స్టేషన్ పాత్ర

IIT-హైదరాబాద్ లోని S&X గ్రౌండ్ స్టేషన్ కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది:

- **LEAP-1 హాస్ట్ చేయబడిన పేలోడ్ మిషన్ కు మద్దతు:** రాబోయే మిషన్లలో స్టేషన్ యొక్క కీలకమైన పనితీరును ప్రదర్శిస్తూ సంవత్సరం తరువాత షెడ్యూల్ చేయబడింది.

విస్తరణ ప్రణాళికలు మరియు గ్లోబల్ నెట్వర్క్

ధృవ స్పేస్ తన నెట్వర్క్ ను ప్రపంచవ్యాప్తంగా విస్తరిస్తోంది:

- **భాగస్వామ్యాలు:** ఎర్త్ స్టేషన్ల యొక్క సమగ్ర నెట్వర్క్ ను ఏర్పాటు చేయడానికి గ్లోబల్ గ్రౌండ్ స్టేషన్ ఆపరేటర్లతో నిమగ్నమై ఉంది.
- **యాక్సెస్ మరియు ఆపరేషన్:** ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉపగ్రహాలను ఆపరేట్ చేయడానికి మరియు ప్రపంచ ఉపగ్రహ కార్యకలాపాలను సులభతరం చేయడానికి అపరిమిత ప్రాప్యతను అందించడం లక్ష్యంగా ఉంది

GSaaS యొక్క ప్రయోజనాలు

సాంప్రదాయ గ్రౌండ్ స్టేషన్ సెటప్ కంటే GSaaS అనేక ప్రయోజనాలను అందిస్తుంది:

- **ఖర్చు-ప్రభావం:** షేర్డ్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ద్వారా శాటిలైట్ ఆపరేటర్లకు ముందస్తు కార్యాచరణ ఖర్చులను తగ్గిస్తుంది.
- **మిషన్-అణ్ణేయ విధానం** ఉపగ్రహ ఆపరేటర్లను మిషన్ అవసరాల ఆధారంగా గ్రౌండ్ స్టేషన్ వనరులను స్కేల్ చేయడానికి అనుమతిస్తుంది.

GSaaS అంటే ఏమిటి?

- GSaaS, లేదా గ్రౌండ్ స్టేషన్లు ఒక సేవగా, ఉపగ్రహ ఆపరేటర్లకు మౌలిక సదుపాయాలలో గణనీయమైన ముందస్తు పెట్టుబడి అవసరం లేకుండా గ్రౌండ్ స్టేషన్ సౌకర్యాలను ఉపయోగించుకునే సామర్థ్యాన్ని అందిస్తుంది.
- సాంప్రదాయకంగా, గ్రౌండ్ స్టేషన్లను ఏర్పాటు చేయడం మరియు నిర్వహించడం అనేది అధిక వ్యయాలు మరియు సాంకేతిక నైపుణ్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది, ఇది చిన్న శాటిలైట్ ఆపరేటర్లకు లేదా అంతరిక్ష పరిశ్రమలో కొత్తగా ప్రవేశించేవారికి నిషేధం.
- GSaaS సేవా-ఆధారిత నమూనాను అందించడం ద్వారా ఈ సవాళ్లను పరిష్కరిస్తుంది, ఇక్కడ ఉపగ్రహ ఆపరేటర్లు అవసరమైన విధంగా షేర్డ్ గ్రౌండ్ స్టేషన్ వనరులను యాక్సెస్ చేయవచ్చు.

GSaaS యొక్క అప్లికేషన్లు

- ఉపగ్రహ కమ్యూనికేషన్: డేటా ట్రాన్స్మిషన్, టెలిమెట్రీ మరియు కమాండ్ కార్యకలాపాల కోసం గ్రౌండ్ స్టేషన్లు మరియు ఉపగ్రహాల మధ్య కమ్యూనికేషన్ను సులభతరం చేస్తుంది.
- భూమి పరిశీలన: ఉపగ్రహ ఇమేజింగ్ మరియు డేటా

సేకరణ మిషన్లకు మద్దతు ఇస్తుంది, నిజ-సమయ డేటా డౌన్లోడ్ మరియు ప్రాసెసింగ్ను ప్రారంభిస్తుంది.

- శాస్త్రీయ పరిశోధన: ఉపగ్రహ ట్రాకింగ్, పేలోడ్ పర్యవేక్షణ మరియు వాతావరణ పరిశోధనలతో సహా అంతరిక్ష విజ్ఞాన మిషన్లకు మద్దతును అందిస్తుంది.

భవన నిర్మాణానికి నూతన ఏకీకృత ఆన్లైన్ వ్యవస్థ

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/30/telangana-government-developing-new-unified-online-system-for-building-layout-permits>

[//www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/30/telangana-government-developing-new-unified-online-system-for-building-layout-permits](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/30/telangana-government-developing-new-unified-online-system-for-building-layout-permits)

TPPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: పాలన

సందర్భం: ఏకీకృత ఆన్లైన్ బిల్డింగ్ మరియు లేఅవుట్ ఆమోద వ్యవస్థ.

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏకీకృత ఆన్లైన్ బిల్డింగ్ మరియు లేఅవుట్ అప్రూవల్ సిస్టమ్ను అభివృద్ధి చేస్తోంది.

ఏకీకృత ఆన్లైన్ బిల్డింగ్ మరియు లేఅవుట్ ఆమోద వ్యవస్థ

- తెలంగాణలో భవనం మరియు లేఅవుట్ ఆమోద ప్రక్రియ యొక్క సామర్థ్యాన్ని మరియు పారదర్శకతను పెంచడానికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏకీకృత ఆన్లైన్ బిల్డింగ్ మరియు లేఅవుట్ ఆమోద వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేస్తోంది.
- ఈ వ్యవస్థ రాష్ట్రంలోని 141 పట్టణ స్థానిక సంస్థల (ULBలు) అంతటా బిల్డింగ్ మరియు లేఅవుట్ అనుమతుల కోసం ఆమోద ప్రక్రియను క్రమబద్ధీకరించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ఏకీకృత వ్యవస్థ యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు

1. సాధారణ దరఖాస్తు ఫారమ్ (CAF):

- **బహుళ విభాగాలతో ఏకీకరణ:** వివిధ బిల్డింగ్ మరియు లేఅవుట్ ఆమోద ప్రక్రియల కోసం CAF ఒక సింగిల్ పాయింట్ ఆఫ్ ఎంట్రీగా పనిచేస్తుంది. క్రమబద్ధీకరించబడిన సమర్పణ ప్రక్రియను సులభతరం చేయడానికి ఇది బహుళ ప్రభుత్వ విభాగాలతో అనుసంధానించబడుతుంది.

- **డిజిటల్ సమర్పణ:** దరఖాస్తుదారులు తమ బిల్డింగ్ మరియు లేఅవుట్ ప్లాన్లను ఆన్లైన్లో సమర్పించవచ్చు, భౌతిక వ్రాతపని అవసరాన్ని తగ్గించడం మరియు ప్రాసెసింగ్ వేగాన్ని మెరుగుపరచడం.

2. ఆన్లైన్ చెల్లింపు ఎంపికలు:

- **వివిధ రకాల చెల్లింపు మోడ్లు:** ఈ సిస్టమ్ డెబిట్/క్రెడిట్ కార్డులు, బ్యాంక్ బదిలీలు, NEFT, IMPS, RTGS, UPI మరియు ఇంటర్నెట్ బ్యాంకింగ్ ద్వారా ఆన్లైన్ చెల్లింపులకు మద్దతు ఇస్తుంది, ఫీజు చెల్లింపు మరింత సౌకర్యవంతంగా ఉంటుంది.

అందించిన సేవలు

ఏకీకృత వ్యవస్థ అనేక రకాల సేవలను అందిస్తుంది, వీటిలో:

- **కొత్త/సవరించిన భవన అనుమతులు:** కొత్త భవనాలను నిర్మించడం లేదా ఇప్పటికే ఉన్న వాటిని సవరించడం కోసం.
- **చేర్చులు/మార్పులు:** ఇప్పటికే ఉన్న నిర్మాణాలకు మార్పులకు ఆమోదాలు.
- **కొత్త/సవరించిన లేఅవుట్ అనుమతులు:** ఓపెన్ ప్లాట్లు, హౌసింగ్ ప్రాజెక్టులు మరియు గేటెడ్ కమ్యూనిటీ లేఅవుట్ల కోసం.
- **ఆక్యుపెన్సీ సర్టిఫికేట్లు:** ఉపయోగం కోసం సిద్ధంగా ఉన్న భవనాలకు ధృవీకరణ.
- **తుది లేఅవుట్ అనుమతులు:** లేఅవుట్ ప్లాన్లకు తుది ఆమోదం.
- **భూ వినియోగ సమాచారం మరియు మార్పులు:** భూ వినియోగంపై సమాచారం మరియు భూ వినియోగాన్ని మార్చడానికి అనుమతులు.
- **పెట్రోల్ బంక్ NoCలు:** పెట్రోల్ బంకులకు నో అబ్జెక్షన్ సర్టిఫికేట్లు.

అంతర్-విభాగ సహకారం

సిస్టమ్ అనేక విభాగాలు మరియు అధికారులతో కలిసిపోతుంది, వాటితో సహా:

- నీటిపారుదల శాఖ
- ట్రాఫిక్ విభాగం (పెట్రోల్ పంపులు మరియు మల్టీప్లెక్స్ కోసం)
- రెవెన్యూ శాఖ (NALA, FTL, రెవెన్యూ స్కెచ్, పెట్రోల్ కోసం)
- అగ్నిమాపక శాఖ
- ఎయిర్పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (AAI)
-

- నేషనల్ మాన్యుమెంట్ అథారిటీ (NMA)
- హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ నీటి సరఫరా మరియు మురుగునీటి బోర్డు (HMWSSB)
- స్టేట్ ఎన్విరాన్మెంట్ ఇంపాక్ట్ అసెస్మెంట్ అథారిటీ (SEIAA)

లక్ష్యాలు మరియు వర్తింపు

- **TG-bPASS 2020 చట్టం వర్తింపు:** బిల్డింగ్ మరియు లేఅవుట్ అనుమతుల జారీ TG-bPASS 2020 చట్టానికి అనుగుణంగా ఉండేలా చూడటం సిస్టమ్ లక్ష్యం.
- **మార్గదర్శక కట్టుబాటు:** ఇది 2024 వరకు తదుపరి సవరణలతో సహా, నేషనల్ బిల్డింగ్ కోడ్ (NBC) మార్గదర్శకాలు మరియు తెలంగాణ బిల్డింగ్ రూల్స్, 2012కి కట్టుబడి ఉంటుంది.

అమలు మరియు నిర్వహణ

- **సిస్టమ్ ఇంటిగ్రేటర్ల సంబంధం :** మునిసిపల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ మరియు అర్బన్ డెవలప్మెంట్ (MAUD) విభాగం కింద నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ అర్బన్ మేనేజ్మెంట్ (NIUM), ఈ వ్యవస్థ రూపకల్పన, అభివృద్ధి మరియు అమలును పర్యవేక్షిస్తోంది.
- **సిస్టమ్ ఇంటిగ్రేటర్ల కోసం ప్రతిపాదనలు:** సిస్టమ్ రూపకల్పన, అభివృద్ధి మరియు నిర్వహణ కోసం నైపుణ్యం కలిగిన సిస్టమ్ ఇంటిగ్రేటర్లు, IT సంస్థలు మరియు ఇతర ఏజెన్సీల నుండి NIUM ప్రతిపాదనలను ఆహ్వానిస్తోంది. విజయవంతమైన అమలు తర్వాత మూడు సంవత్సరాల పాటు ఆన్సైట్ మద్దతు మరియు ఆపరేషన్ మరియు నిర్వహణను అందించడం ఇందులో ఉంది.

తెలంగాణ: ICMR-NIN డేటా కోసం వన్-స్టాప్ యాప్

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

[https:](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

[//www.newindianexpress.com/states/te...
/Jun/29/te...
app-for-data](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

TSPSC సీలబ్ టెచిక్యం: రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: ICMR-నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ న్యూట్రీషన్ (NIN)

వార్తలో ఎందుకు

- ICMR-నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ న్యూట్రీషన్ (NIN) ఒక ఇంటరాక్టివ్ వెబ్ అప్లికేషన్ 'న్యూట్రీషన్ అప్లైస్ 2.0'ని ప్రారంభించింది, ఇది వివిధ వనరుల నుండి పోషకాహార డేటాను యాక్సెస్ చేయడానికి అనుమతిస్తుంది.

పరిచయం

- ICMR-నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ న్యూట్రీషన్ (NIN) 'న్యూట్రీషన్ అప్లైస్ 2.0' అనే మెరుగైన వెబ్ అప్లికేషన్ను అవిష్కరించింది, ఇది 2017లో దాని ప్రారంభ ప్రయోగాన్ని గణనీయంగా మెరుగుపరుస్తుంది.
- డా. సుబ్బారావు ఎం గవర్నరువు నేతృత్వంలో మరియు డాక్టర్ విష్ణు వర్ధనరావు సమన్వయంతో, ఈ సవీకరించబడిన సంస్కరణ అధునాతన ఇంటరాక్టివ్ ఫీచర్లతో అత్యాధునిక, వినియోగదారు-స్నేహపూర్వక డ్యాష్‌బోర్డ్‌ను అందిస్తుంది.

అభివృద్ధి ప్రక్రియ

- అప్లికేషన్ దాని వినియోగం మరియు ప్రభావాన్ని నిర్ధారించడానికి విస్తృతమైన అభివృద్ధిని పొందింది.

- పోషకాహారం, ప్రజారోగ్యం మరియు వైద్య శాస్త్రాలలో జాతీయ స్థాయి నిపుణుల బృందం అభిప్రాయాన్ని అందించింది మరియు జనవరి 2024లో 30 మంది బహుళ-స్టేజ్‌లతో కూడిన వర్క్‌షాప్ దాని కార్యాచరణను మరింత మెరుగుపరిచింది.

లక్షణాలు

- డేటా సోర్సెస్: జాతీయ కుటుంబ ఆరోగ్య సర్వేలు, జిల్లా స్థాయి గృహ మరియు సౌకర్య సర్వేలు, వార్షిక ఆరోగ్య సర్వేలు, జాతీయ పోషకాహార పర్యవేక్షణ బ్యూరో సర్వేలు, సమగ్ర జాతీయ పోషకాహార సర్వే మరియు భారతదేశంలోని రేఖాంశ వృద్ధాప్య అధ్యయనం నుండి డేటాను ఏకీకృతం చేస్తుంది.
- విజువలైజేషన్ టూల్స్: బహుళ సర్వేలు మరియు టైమ్-ఫ్రేమ్‌లలో ఏకకాలంలో పోషకాహార సూచికల భౌగోళిక-విజువలైజేషన్ మరియు పోలికను ప్రారంభిస్తుంది.
- వినియోగదారు ఇంటర్‌ఫేస్: సహజమైన నావిగేషన్ మరియు డేటా అన్వేషణ కోసం ఆధునిక, ఇంటరాక్టివ్ డ్యాష్‌బోర్డ్‌ను కలిగి ఉంటుంది.

డేటా పారదర్శకత

ప్రతి డేటాసెట్‌లో ఇవి ఉంటాయి:

- మూలాల వివరణ: డేటా మూలాలు మరియు పద్ధతుల యొక్క సంక్షిప్త వివరణలు.
- లింక్‌లు మరియు సూచనలు: తదుపరి అన్వేషణ కోసం సంబంధిత మూలాధారాలు మరియు సూచనలకు ప్రత్యక్ష ప్రాప్యతను అందిస్తుంది.

ఆక్రమణల సమాచారాన్ని తెలుసుకునేందుకు ఉపగ్రహ/శాటిలైట్ సహకారం

మూలం: ది న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

[https:](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

[//www.newindianexpress.com/states/te...
/Aug/25/te...
public-through-satellite-imagery](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

[/Aug/25/te...
public-through-satellite-imagery](https://www.newindianexpress.com/states/te...)

సందర్భం: పట్టణ ప్రణాళికలో పారదర్శకతను పెంపొందించడం మరియు అక్రమ ఆక్రమణల నుండి నీటి వనరులను రక్షించడం

వార్తల్లో ఎందుకు

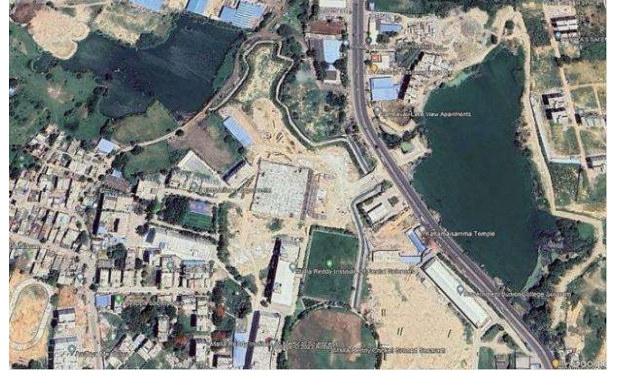
- తెలంగాణ ప్రభుత్వం, బఫర్ జోన్లలోని ఆక్రమణలు మరియు వాటర్ బాడీస్ ఫుల్ ట్యాంక్ లెవెల్ (ఎఫ్టిఎల్) డేటాను ప్రజలకు తెలియజేయడానికి ఉపగ్రహ చిత్రాలను విడుదల చేయడానికి ప్రణాళికలను ప్రకటించింది.

ఆక్రమణ డేటా యొక్క బహిరంగ బహిర్గతం:

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం జలవనరుల ఎఫ్టిఎల్ మరియు బఫర్ జోన్లలో ఆక్రమణలను చూపే ఉపగ్రహ చిత్రాలను అందిస్తుంది.
- భూ వినియోగం మరియు పట్టణాభివృద్ధిలో పారదర్శకత మరియు జవాబుదారీతనాన్ని ప్రోత్సహించడానికి ఈ డేటా పబ్లిక్ డొమైన్లో అందుబాటులో ఉంచబడుతుంది.

హైద్రా పాత్ర:

- జూలైలో, తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ (GHMC) పరిమితులు మరియు పరిసర ప్రాంతాలలో నీటి వనరులపై అక్రమ ఆక్రమణలను పరిష్కరించడానికి హైద్రా అనే సంస్థను తీసుకొచ్చారు.
- హైదరాబాద్లోని సరస్సులు మరియు పబ్లిక్ ఆస్తులను రక్షించడానికి హైదరాబాద్ డిజాస్టర్ రెస్పాన్స్ అండ్ అసెట్స్ మానిటరింగ్ అండ్ ప్రొటెక్షన్ అథారిటీ (HYDRAA) ఏర్పాటు చేయబడింది.
- ఇది ప్రాథమికంగా నీటి వనరుల బఫర్ జోన్లలో అక్రమ నిర్మాణాలను గుర్తించడం మరియు పరిష్కరించడం, ఈ సహజ వనరులకు రక్షణ కల్పించడంపై దృష్టి పెడుతుంది.
- ఇన్స్పెక్టర్ జనరల్ AV రంగనాథ్ స్థాయికి చెందిన సీనియర్ ఇండియన్ పోలీస్ సర్వీస్ (IPS) అధికారి మొదటి కమిషనర్గా నియమితులయ్యారు. గతంలో

గ్రేటర్ హైదరాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ (జీహెచ్ఎంసీ)లో ఎన్ఫోర్స్మెంట్, విజిలెన్స్, డిజాస్టర్ మేనేజ్మెంట్ కమిషనర్గా పనిచేశారు.

- దీని బలం దాదాపు 800 నుండి 2,200కి అప్గ్రేడ్ చేయబడింది మరియు దాని అధికారులు నేరుగా ప్రధాన కార్యదర్శి, పురపాలక పరిపాలన మరియు పట్టణాభివృద్ధి లేదా స్వయంగా CM కిందకు వచ్చారు.
- ఆసక్తికరంగా, ఆక్రమణలు ఎందుకు జరిగాయో హైద్రా కారణాలను కూడా జాబితా చేసింది.

అక్రమ నిర్మాణాలపై చర్యలు:

- హైదరాబాద్లోని నేషనల్ రిమోట్ సెన్సింగ్ సెంటర్ (NRSC) అధ్యయనం ప్రకారం 1979 నుండి 2024 వరకు హైదరాబాద్లో సరస్సుల విస్తీర్ణం 61% తగ్గింది.
- దశాబ్దాల క్రితం సరస్సుల నగరంగా పేరొందిన హైదరాబాద్లో ఇప్పుడు జీహెచ్ఎంసీ, హైదరాబాద్ మెట్రోపాలిటన్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ (హెచ్ఎండీఏ) గణాంకాల ప్రకారం 185 సరస్సులు మాత్రమే ఉన్నాయి.
- ఉపగ్రహ చిత్రాలు మరియు గూగుల్ మ్యాప్లలో సరస్సులు గుర్తించబడ్డాయి, కానీ భూమిపై కనుగొనబడలేదు. మురికినీటి కాలువలు, పార్కుల విషయంలోనూ ఇదే పరిస్థితి నెలకొంది. అక్రమ నిర్మాణాలతో కాలువలు ఉక్కిరిబిక్కిరి కావడం వల్ల వర్షపు నీటికి అవుట్లెట్లు లేకుండా పోయాయి, వర్షాకాలంలో నివాస ప్రాంతాలు మరియు రోడ్లు తరచుగా వరదలకు కారణమవుతాయి.

తెలంగాణ యొక్క పట్టణ జనాభా పెరుగుదల

సంవత్సరానికి 3.2% జాతీయ సగటు కంటే ఎక్కువగా ఉన్న సమయంలో, హైదరాబాద్ వలస జనాభాలో ఎక్కువ మంది నివసించే మురికివాడలు మరియు

లోతట్టు ప్రాంతాలలో వరదలకు గురయ్యే అవకాశం ఉంది.

మొట్టమొదటి యూనిపోర్టల్ రోబోటిక్-అసిస్టెడ్ బ్రెస్ట్ సర్జరీ (URABS)

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/hyderabad-apollo-cancer-centre-performs-regions-first-uniportal-robotic-assisted-breast-surgery/articleshow/112783808.cms>

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: ప్రభుత్వ విధానం

సందర్భం: 'యూనిపోర్టల్ రోబోటిక్-అసిస్టెడ్ బ్రెస్ట్ సర్జరీ యొక్క అవలోకనం (URABS)

వార్తల్లో ఎందుకు

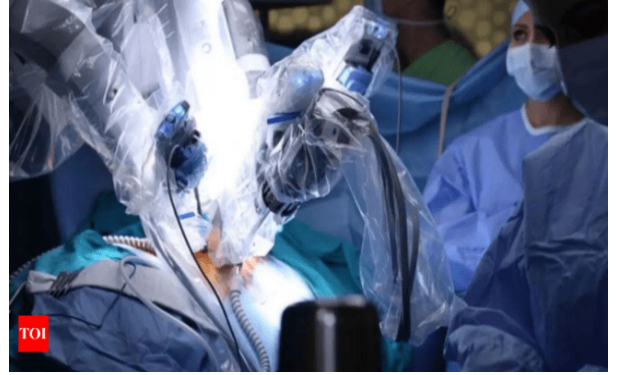
- అపోలో క్యాన్సర్ సెంటర్ (ACC)లో URABS యొక్క విజయవంతమైన అమలు ప్రాంతం కోసం రొమ్ము క్యాన్సర్ చికిత్సలో కొత్త శకాన్ని సూచిస్తుంది.

అవలోకనం

- రొమ్ము క్యాన్సర్ ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఒక ప్రధాన ఆరోగ్య సమస్య, ఇది ప్రపంచవ్యాప్తంగా తొమ్మిది మంది మహిళల్లో ఒకరిని ప్రభావితం చేస్తుంది.
- భారతదేశంలో, 2022లో 192,000 కేసులు నమోదయ్యాయి.
- URABS వంటి వినూత్న చికిత్సలు రోగులకు మెరుగైన ఫలితాలు మరియు జీవన నాణ్యత కోసం ఆశను అందిస్తాయి.
- ఈ ప్రక్రియ శస్త్రచికిత్స ఎంపికలను అభివృద్ధి చేయడానికి మరియు రోగి సంరక్షణను మెరుగుపరచడానికి నిబద్ధతను సూచిస్తుంది.

యూనిపోర్టల్ రోబోటిక్-అసిస్టెడ్ బ్రెస్ట్ సర్జరీ (URABS)

- యూనిపోర్టల్ రోబోటిక్-అసిస్టెడ్ బ్రెస్ట్ సర్జరీ (URABS) రొమ్ము క్యాన్సర్ చికిత్సలో గణనీయమైన

పురోగతిని సూచిస్తుంది, ప్రత్యేకించి దాని కనిష్ట ఇన్వాసివ్ విధానం కోసం గుర్తించబడింది.

ప్రక్రియ వివరాలు

- సాంకేతికత: URABS అనేది చంకలో దాదాపు 3 సెం.మీ., ఒక చిన్న కోత ద్వారా రొమ్ము క్యాన్సర్ శస్త్రచికిత్సను నిర్వహిస్తుంది. ఈ వినూత్న విధానం పెద్ద కోతలు అవసరం లేకుండా రొమ్ము ప్రాంతాన్ని యాక్సెస్ చేయడానికి అనుమతిస్తుంది.
- రోబోటిక్ సహాయం: శస్త్రచికిత్సకు దా విన్నీ జి రోబోటిక్ సిస్టమ్ సహాయం చేస్తుంది, ఇది ప్రక్రియ సమయంలో ఖచ్చితత్వం మరియు నియంత్రణను పెంచుతుంది. రోబోటిక్ వ్యవస్థ చిన్న కోత ద్వారా శస్త్రచికిత్స పరికరాలను సూక్ష్మంగా మార్చడానికి అనుమతిస్తుంది.

URABS యొక్క ప్రయోజనాలు

1. కనిష్ట ఇన్వాసివ్:
  - చిన్న కోత: సాంప్రదాయ రొమ్ము శస్త్రచికిత్సలతో పోలిస్తే చంకలో 3 సెంటీమీటర్ల కోత చాలా తక్కువగా ఉంటుంది, దీనికి తరచుగా పెద్ద కోతలు అవసరమవుతాయి.

- o చనుమొన మరియు అరియోలా సంరక్షణ: టెక్నిక్ చనుమొన మరియు ఐరోలా యొక్క సంరక్షణను అనుమతిస్తుంది, ఇది కాస్మెటిక్ ఫలితాలను మెరుగుపరుస్తుంది మరియు శరీర ఇమేజ్‌ను నిర్వహిస్తుంది.
- 2. మానసిక మరియు సౌందర్య ప్రభావం:
  - o శరీర చిత్రం నిలుపుదల: చనుమొన మరియు ఐరోలాను సంరక్షించడం ద్వారా, URABS రోగులకు శస్త్రచికిత్స తర్వాత వారి శరీర చిత్రాన్ని నిర్వహించడానికి సహాయపడుతుంది. రొమ్ము క్యాన్సర్ చికిత్స తర్వాత తరచుగా మానసిక సవాళ్లను ఎదుర్కొనే రోగుల మానసిక క్షేమానికి ఇది చాలా కీలకం.
- 3. మెరుగైన రికవరీ:
  - o తగ్గిన కణజాల గాయం: URABS యొక్క కనిష్ట

- ఇన్వ్యాసివ్ స్వభావం కణజాల నష్టాన్ని తగ్గిస్తుంది, ఇది శస్త్రచికిత్స అనంతర నొప్పిని తగ్గిస్తుంది మరియు వేగంగా కోలుకోవడానికి దారితీస్తుంది.
- o వేగవంతమైన రికవరీ: రోగులు సాధారణ కార్యకలాపాలకు త్వరగా తిరిగి రావచ్చు మరియు ఒకే రోజు లేదా రాత్రిపూట ఆసుపత్రిలో బస చేయడం వల్ల మొత్తం ఆరోగ్య సంరక్షణ ఖర్చులు తగ్గుతాయి.
- 4. ఆంకోలాజికల్ భద్రత:
  - o ప్రభావవంతమైన చికిత్స: URABS కనిష్టంగా ఇన్వ్యాసివ్ స్వభావం ఉన్నప్పటికీ, ప్రారంభ దశ రొమ్ము కణితులను సాంప్రదాయ శస్త్రచికిత్సా పద్ధతుల వలె సమర్థవంతంగా చికిత్స చేయడానికి రూపొందించబడింది. ACC వైద్య సేవల డైరెక్టర్ డాక్టర్ రవీంద్ర బాబు, ప్రక్రియ యొక్క భద్రత మరియు రోగి సంతృప్తి ఫలితాలను హైలైట్ చేశారు

యునిక్ జెనోమిక్ వెల్నెస్ సెంటర్ కు శంకుస్థాపన

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/cm-to-lay-foundation-stone-for-unique-genomic-wellness-centre-on-october-9/article68558198.ece>

TSPSC నిలబన్ బెచిత్తం: ప్రభుత్వ విధానం
సందర్భం: ఇంటిగ్రేటివ్ మెడిసిన్ కోసం జెనోమిక్ వెల్నెస్ సెంటర్

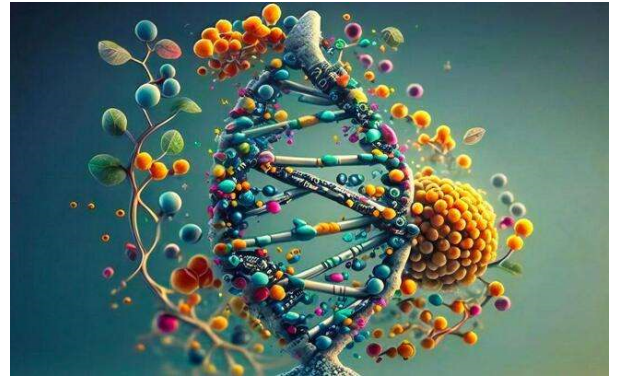
వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి ఎ. రేవంత్ రెడ్డి విశిష్టమైన జెనోమిక్ వెల్నెస్ సెంటర్ ఫర్ ఇంటిగ్రేటివ్ మెడిసిన్ కు శంకుస్థాపన చేయనున్నారు.

పునాది మరియు భావన:

- స్థానం: మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి జిల్లా మేడిపల్లిలో ఈ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయనున్నారు.

- భావన: సమగ్ర సంరక్షణను అందించడానికి వివిధ

చికిత్సా విధానాలను మిళితం చేసే ఇంటిగ్రేటివ్ మెడిసిన్ పై కేంద్రం దృష్టి సారిస్తుంది.

- ఇందులో యోగా, ధ్యానం, ప్రకృతి వైద్యం, ఆయుర్వేదం, పోషణ, ఆధ్యాత్మికత, మానవ మనస్తత్వశాస్త్రం మరియు నివారణ ఔషధాలు ఉన్నాయి.
- స్పేస్: ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని వైఎస్ రాజశేఖరరెడ్డి

ప్రభుత్వం 4.13 ఎకరాలు కేటాయించింది.

సహకారం మరియు నైపుణ్యం:

- ప్రముఖ జట్టు:KPC గాంధీ (మేనేజింగ్ డైరెక్టర్), కార్డియాలజిస్ట్ B. సోమరాజు, కార్డియోథొరాసిక్ సర్జన్ D. ప్రసాదరావు, FABA BioAsia ఎగ్జిక్యూటివ్ ప్రెసిడెంట్ P. రెడ్డన్న, క్లినికల్ ఇమ్మునాలజిస్ట్ కొసరాజు R. రావు మరియు నేచురోపతి సెంటర్ తో సహా కీలక వ్యక్తులతో ఈ ప్రాజెక్ట్ జీనోమ్ ఫౌండేషన్ నేతృత్వంలో ఉంది.
- సహకారాలు:ఫౌండేషన్ LVPEI (LV ప్రసాద్ ఐ ఇన్స్టిట్యూట్), FABA (ఫెడరేషన్ ఆఫ్ ఏషియన్ బయోటెక్ అసోసియేషన్స్), CDFD (సెంటర్ ఫర్ DNA ఫింగర్ ప్రింటింగ్ అండ్ డయాగ్నోస్టిక్స్), ట్రూత్ ల్యాబ్స్ మరియు KIMS (కృష్ణా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్) వంటి సంస్థలతో భాగస్వామ్యం కలిగి ఉంది.

లక్ష్యాలు మరియు సేవలు:

- పరిశోధన మరియు చికిత్సా విధానాలు:ఈ కేంద్రం అరుదైన వ్యాధులు మరియు చికిత్సా పద్ధతులపై

ఇప్పటికే ఉన్న పరిశోధనలను నిర్మిస్తుంది.

- రోగి-కేంద్రీకృత విధానం:ఇంటిగ్రేటివ్ మెడిసిన్ ద్వారా వివిధ వ్యాధులను నిర్వహించే లక్ష్యంతో నాన్-ఇన్వాసివ్, రోగి-కేంద్రీకృత ఆరోగ్య సంరక్షణ కార్యక్రమాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడుతుంది.
- గ్రామీణ మరియు విస్తృత జనాభాకు మద్దతు:గ్రామీణ ప్రాంత రోగులకు, ముఖ్యంగా ఉప్పల్-వరంగల్ హైవే జోన్ కు చెందిన వారికి మరియు దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన వారికి ఈ సౌకర్యం కల్పించాలని ముఖ్యమంత్రి ఉద్ఘాటించారు.

ప్రభుత్వ మద్దతు మరియు ప్రజల గుర్తింపు:

- ప్రభుత్వ మద్దతు:ముఖ్యమంత్రి చొరవకు పూర్తి మద్దతు ఇస్తానని హామీ ఇచ్చారు మరియు బృందం యొక్క మార్గదర్శక పనిని అభినందిస్తున్నారు.
- ప్రముఖ మార్గదర్శకత్వం:ఈ ప్రాజెక్ట్ కు మాజీ RBI గవర్నర్ C. రంగరాజన్ మరియు మాజీ సెంట్రల్ విజిలెన్స్ కమిషన్ చైర్మన్ KV చౌదరి వంటి ప్రజాప్రతినిధులు మద్దతునిస్తున్నారు, ఇది దాని ఉన్నత స్థాయి మద్దతు మరియు ప్రాముఖ్యతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

DRDO ద్వారా తిరుపతి లడ్డూల ప్యాకింగ్ లో పర్యావరణ అనుకూల విధానం

196) **మూలం:** టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/tirupati-laddus-eco-friendly-packaging-by-drdo/articleshow/112330399.cms>

TSPSC సీలబ్ టెచిక్యం: పర్యావరణం

సందర్భం: DRDO ద్వారా తిరుపతి లడ్డూల పర్యావరణ అనుకూల ప్యాకేజింగ్

వార్తల్లో ఎందుకు

- తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం (TTD) నుండి ప్రసిద్ధి చెందిన తిరుపతి లడ్డూలు ఇప్పుడు రక్షణ పరిశోధన మరియు

అభివృద్ధి సంస్థ (DRDO) అభివృద్ధి చేసిన పర్యావరణ అనుకూలమైన మెటీరియల్ లో ప్యాక్ చేయబడుతున్నాయి.

పర్యావరణ అనుకూల ప్యాకేజింగ్ అభివృద్ధి:

- కొత్త ప్యాకేజింగ్ సొల్యూషన్ PBAT (పాలీబ్యూటీలీన్ ఆడిపేట్-కో-టెరెఫ్తాలేట్) అని పిలువబడే బయోడిగ్రేడబుల్

పాలిమర్‌ను ఉపయోగిస్తుంది.

- PBAT పెట్రోలియం ఉత్పత్తులు లేదా మొక్కల నూనెల నుండి తీసుకోబడింది మరియు సాంప్రదాయ ప్లాస్టిక్‌లతో పోలిస్తే మరింత వేగంగా మరియు సురక్షితంగా విచ్ఛిన్నం అయ్యేలా రూపొందించబడింది.

పర్యావరణ ప్రభావం:

- పర్యావరణ ప్రభావ అధ్యయనాలు PBAT-ఆధారిత ప్లాస్టిక్ మూడు నెలల్లో హానికరమైన అవశేషాలను వదిలివేయకుండా కుళ్ళిపోతుందని నిర్ధారించాయి, ఇది సాంప్రదాయ ప్లాస్టిక్‌లకు మరింత స్థిరమైన ప్రత్యామ్నాయంగా చేస్తుంది.

తిరుపతిలో పైలట్ ప్రాజెక్ట్:

- బయోడిగ్రేడబుల్ ప్లాస్టిక్‌ను తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం (టిటిడి) ప్రయోగాత్మకంగా నిర్వహిస్తోంది, ఇది ప్రతిరోజూ సుమారు 3 లక్షల లడ్డూలను పంపిణీ చేస్తుంది, పండుగల సమయంలో ఈ సంఖ్య 5 లక్షలకు పెరుగుతుంది.
- పర్యావరణ అనుకూలమైన ప్లాస్టిక్ పరిష్కారాలను విస్తృతంగా స్వీకరించడాన్ని ప్రభావితం చేసే ఇతర పర్యాటక ప్రదేశాలు మరియు తీర ప్రాంతాలకు ఒక నమూనాగా పనిచేయడం ఈ చొరవ లక్ష్యం.

సాంకేతికత మరియు ఖర్చు:

- ఈ బయోడిగ్రేడబుల్ ప్లాస్టిక్‌ను ఉత్పత్తి చేసే సాంకేతికతను DRDO యొక్క అడ్వాన్స్‌డ్ సిస్టమ్స్ లాబొరేటరీలో డాక్టర్. కె. వీరబ్రహ్మం మరియు అతని బృందం అభివృద్ధి చేసింది.
- ఈ సాంకేతికత ప్రస్తుతం పేటెంట్ పొందుతోంది.
- PBAT-ఆధారిత ప్లాస్టిక్, సాంప్రదాయ ప్లాస్టిక్ కంటే బలంగా మరియు మన్నికైనది అయినప్పటికీ, ఖరీదైనది, పాలిథిలీన్ బ్యాగ్‌ల కోసం కిలోకు ₹140తో పోలిస్తే కిలోకు ₹160-180 ధర ఉంటుంది.

- అయినప్పటికీ, DRDO ప్లాస్టిక్‌ను తక్కువ ఖర్చుతో ఉంచడానికి కృషి చేస్తోంది మరియు తిరుపతి లడ్డూల ప్లాస్టిక్‌ను తయారు చేసే ఎకో-లాస్టిక్‌తో సహా 40కి పైగా కంపెనీలతో సాంకేతికతను పంచుకుంది.

భవిష్యత్తు అవకాశాలు:

- DRDO యొక్క లక్ష్యం ఈ బయోడిగ్రేడబుల్ ప్లాస్టిక్‌ని యొక్క ఉత్పత్తి మరియు పంపిణీని సహకారాల ద్వారా మరియు సాంకేతికతను ఉచితంగా పంచుకోవడం.
- ఈ ప్రయత్నం విస్తృత స్వీకరణను ప్రోత్సహించడానికి మరియు ప్లాస్టిక్ వ్యర్థాలతో సంబంధం ఉన్న పర్యావరణ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ఉద్దేశించబడింది.

చిక్కులు:

- పర్యావరణ ప్రభావం:PBAT-ఆధారిత ప్లాస్టిక్ యొక్క స్వీకరణ, ప్లాస్టిక్ వ్యర్థాలను తగ్గించడం మరియు పర్యావరణ నష్టాన్ని తగ్గించడం కోసం ఒక ముఖ్యమైన దశను సూచిస్తుంది. బయోడిగ్రేడబుల్ మెటీరియల్స్ వాడకాన్ని ప్రోత్సహించడం ద్వారా, ఈ చొరవ ప్రపంచ సుస్థిరత లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా ఉంటుంది.
- ఆర్థిక అంశాలు:PBAT-ఆధారిత ప్లాస్టిక్ యొక్క ఉత్పత్తి వ్యయం సాంప్రదాయ ప్లాస్టిక్ కంటే ఎక్కువగా ఉన్నప్పటికీ, దీర్ఘకాలిక పర్యావరణ ప్రయోజనాలు పెట్టుబడిని సమర్థించవచ్చు. వ్యయాలను తగ్గించడానికి మరియు సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి చేసే ప్రయత్నాలు బయోడిగ్రేడబుల్ ప్లాస్టిక్ యొక్క సాధ్యతను మెరుగుపరుస్తాయి.
- రోల్ మోడల్:ఈ పైలట్ ప్రాజెక్ట్ యొక్క విజయం ఇతర సంస్థలు మరియు ప్రాంతాలకు ఒక నమూనాగా ఉపయోగపడుతుంది, పర్యావరణ అనుకూలమైన ప్లాస్టిక్ పరిష్కారాలను మరింత విస్తృతంగా ఉపయోగించడాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.

అవార్డులు మరియు విజయాలు

ఎల్ అండ్ టీ మెట్రో రైల్వే గోల్డెన్ పీకాక్ అవార్డు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/golde>

[n-peacock-award-for-lt-metro-rail/article68355111.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/golde-n-peacock-award-for-lt-metro-rail/article68355111.ece)

TSpsc సిలబస్ బెచిత్తం: అవార్డులు

సందర్భం: గోల్డెన్ పీకాక్ అవార్డు

వార్తల్లో ఎందుకు

- L&T మెట్రో రైల్ (హైదరాబాద్) లిమిటెడ్ (L&TMRHL) ఇటీవల రైల్వే రవాణా రంగంలో గణనీయమైన గుర్తింపును సాధించింది.

అవార్డు వేడుక వివరాలు

- బెంగళూరులో 'పర్యావరణ నిర్వహణ మరియు వాతావరణ మార్పులపై' ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ అంతర్జాతీయ సదస్సులో అవార్డు ప్రదానోత్సవం జరిగింది.
- ఈ కార్యక్రమానికి భారత మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఉదయ్ యు. లలిత్ మరియు కర్ణాటక హైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ రీతూ రాజ్ అవస్థి సహా ప్రముఖులు హాజరయ్యారు.

అవార్డు అవలోకనం

- భారత మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ MN

వెంకటాచలయ్య అధ్యక్షతన గల జ్యూరీ ఎంపికలో L&TMRHL విజయం సాధించింది.

- రైల్వే రవాణా కార్యకలాపాలలో L&TMRHL చూపిన నిబద్ధత, అనుసరించిన భద్రతా ప్రమాణాలపై ఈ విజయం దక్కింది..

గ్రహీతలు

- 'గోల్డెన్ పీకాక్ అవార్డు'ను సీఓఓ సుధీర్ చిప్పంకర్ సమక్షంలో ఎల్ అండ్ టీఎమ్ఆర్హెచ్ఎల్ ఎంఓ, సీఈవో కేవీబీ రెడ్డి అందుకున్నారు.

ఈ విజయం వారి నాయకత్వంలో సురక్షితమైన వాతావరణాన్ని పెంపొందించడంలో సంస్థ యొక్క సమిష్టి ప్రయత్నాలను చెబుతుంది.

గోల్డెన్ పీకాక్ అవార్డులు

- గోల్డెన్ పీకాక్ అవార్డులను 1991లో ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ (IOD), ఇండియా స్థాపించింది.
- లక్ష్యాలు: అత్యుత్తమ విధానాలని గుర్తించి, అసాధారణమైన పనితీరు మరియు నాయకత్వాన్ని ప్రదర్శించిన సంస్థలను గుర్తించడం ద్వారా వ్యాపార నైపుణ్యాన్ని ప్రోత్సహించడం వీరి లక్ష్యం.
- విశ్వసనీయత: ఈ అవార్డులు భారతదేశంలో మరియు అంతర్జాతీయంగా ఎంతో గౌరవించబడుతున్నాయి,

Golden Peacock Awards®

సంస్థలు తమ తమ డొమైన్లలో తమ విజయాల మరియు బెంచ్మార్కులను ప్రదర్శించడానికి వేదికను అందిస్తాయి.

అవార్డు కేటగిరీలు

- అవార్డులకు అర్హత గల రంగాలు : తయారీ, సేవలు, ఆరోగ్య సంరక్షణ, విద్య మొదలైన నిర్దిష్ట రంగాలకు చెందిన సంస్థలను గుర్తిస్తాయి.
- ఫంక్షనల్ అవార్డులు: మానవ అనరులు, ఆవిష్కరణలు, నాణ్యత, సిఎస్ఆర్, సుస్థిరత మరియు ఆక్యుపేషనల్ హెల్త్ అండ్ సేఫ్టీ వంటి రంగాలలో అత్యుత్తమ ప్రతిభకు అవార్డులు అందజేస్తారు.
- ప్రత్యేక అవార్డులు: వీటిలో అత్యుత్తమ నాయకత్వం, నాయకత్వంలో మహిళలు, కార్పొరేట్ పాలన మరియు పర్యావరణ నిర్వహణ కోసం అవార్డులు ఉండవచ్చు.

ఎంపిక ప్రక్రియ

- జ్యూరీ: మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తులు, పరిశ్రమల ప్రముఖులు మరియు విషయ నిపుణులతో సహా ప్రముఖ వ్యక్తుల బృందం ఈ అవార్డులను నిర్ణయించింది.

- ప్రమాణాలు: సంస్థలు తమ కార్యక్రమాలు, విజయాల మరియు ప్రభావాన్ని ప్రదర్శించే వివరణాత్మక అప్లికేషన్లను సమర్పించాయి. మూల్యాంకనం ప్రతి అవార్డు వర్గానికి సంబంధించిన పారామితులను పరిగణిస్తుంది.

- గుర్తింపు: వ్యాపార, విద్యారంగానికి చెందిన నాయకులు హాజరయ్యే ప్రతిష్టాత్మక వేడుకల్లో విజేతలను ప్రకటిస్తారు.

ప్రభావం

- బెంచ్మార్కింగ్: విజేత సంస్థలు, పరిశ్రమ ప్రమాణాల కోసం బెంచ్మార్కులను ఏర్పాటు చేస్తాయి. శ్రేష్ఠత కోసం ప్రయత్నించడానికి ఇతరులను ప్రేరేపిస్తాయి.
- గుర్తింపు: అవార్డులు గణనీయమైన దృశ్యమానతను అందిస్తాయి మరియు అవార్డు గ్రహీతల కీర్తిని పెంచుతాయి.

నేర్చుకోవడం మరియు నెట్వర్కింగ్: భాగస్వామ్యం అనేది సహచరులు మరియు పరిశ్రమ నిపుణులతో జ్ఞానాన్ని పంచుకోవడం మరియు నెట్వర్కింగ్ కోసం అవకాశాలను అందిస్తుంది.

గోండి భాషలోకి మహాభారత అనువాదం

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/teelangana/2024/Jul/08/government-teacher-translates-the-mahabharat-into-gondi-language>

[/Jul/08/government-teacher-translates-the-mahabharat-into-gondi-language](https://www.newindianexpress.com/states/teelangana/2024/Jul/08/government-teacher-translates-the-mahabharat-into-gondi-language)

[/Jul/08/government-teacher-translates-the-mahabharat-into-gondi-language](https://www.newindianexpress.com/states/teelangana/2024/Jul/08/government-teacher-translates-the-mahabharat-into-gondi-language)

TSPSC సీలబన్ ఔచిత్యం: కళ మరియు సంస్కృతి

సందర్భం: పండక్ నా మహాభారత కథ

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఇటీవల, మహాభారతం తెలుగు నుండి గోండి భాషలోకి అనువదించబడింది, ఇది ఆదివాసీ తెగలకు

అందుబాటులోకి వచ్చింది.

మహాభారతం గోండి భాషలోకి అనువాదం

- తొడనం కైలాష్ అనే ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయుడు మహాభారతాన్ని తెలుగు నుండి గోండి భాషలోకి అనువదించే అద్భుతమైన పనిని చేపట్టారు. ఈ చొరవ ఆదివాసీ గిరిజనులకు ఇతిహాసాన్ని అందుబాటులోకి తీసుకురావాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- **పుస్తకం యొక్క శీర్షిక:** అనువాద పుస్తకం పేరు పండక్ నా మహాభారత కథ.
- **ప్రేరణ:** భారతీయ ఇతిహాసాలపై అతని చిన్ననాటి మక్కువ నుండి వచ్చింది.
- గోండిలోని పదజాలం గురించిన ఆందోళనల కారణంగా ప్రాజెక్ట్ గురించి మొదట్లో భయపడిన కైలాష్, మార్చి 10 నుండి జూన్ 10, 2024 వరకు మూడు నెలల్లో అనువాదాన్ని పూర్తి చేశాడు. దైవిక దయ, తన ఉపాధ్యాయుల ఆశీర్వాదం మరియు అతని తల్లిదండ్రుల మద్దతు విజయవంతంగా పూర్తి కావడానికి కారణమని అతను చెప్పాడు.

విడుదల మరియు గుర్తింపు

- ఈ పుస్తకాన్ని జిల్లా పరిషత్ సమావేశ మందిరంలో జిల్లా కలెక్టర్ రాజ్ కిషోర్ షా అధికారికంగా విడుదల చేశారు.
- గుర్తింపు: మాజీ ఉపరాష్ట్రపతి ఎం. వెంకయ్య నాయుడు సామాజిక మాధ్యమాల్లో (గతంలో ట్విట్టర్) కైలాష్ కృషిని ప్రశంసించారు, భవిష్యత్ తరాలకు అటువంటి సాంస్కృతిక సంపదను స్థానిక భాషలోకి అనువదించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను చెప్పారు.
- ప్రభావం: కైలాష్ యొక్క పని సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని మాత్రమే కాకుండా, ప్రాచీన భారతీయ సాహిత్యాన్ని గిరిజన వర్గాలకు అందుబాటులోకి
-

తీసుకురావడం ద్వారా భాషా వైవిధ్యం మరియు సమగ్రతను ప్రోత్సహిస్తుంది.

వ్యక్తిగత విజయాలు

- **వ్యక్తిగత సవాళ్లు:** తన భార్య ఉమాదేవి క్యాన్సర్ తో పోరాడడంతో సహా వ్యక్తిగత సవాళ్లు ఉన్నప్పటికీ, కైలాష్ తన పనిని పూర్తి చేయడానికి మరియు భాగస్వామ్యం చేయడానికి కట్టుబడి ఉన్నాడు.
- **సాంకేతిక అనుసరణ:** అతను తన మొబైల్ ఫోన్ లో మొత్తం పుస్తకాన్ని టైప్ చేసాడు, లాజిస్టికల్ సవాళ్లను అధిగమించడానికి ఆధునిక సాంకేతికతను ఉపయోగించాడు.
- **భవిష్యత్తు ఆకాంక్షలు:** కైలాష్ భవిష్యత్తులో ఈ పుస్తకాన్ని మరాఠీ మరియు హిందీ లిపిలోకి అనువదించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు, గోండి సాహిత్యం యొక్క పరిధిని మరింత విస్తరించారు.

భాషా పరిరక్షణ మరియు విద్యకు సహకారం

- **మునుపటి రచనలు:** కైలాష్ గతంలో కందిరుంగ్ వేసుడింగ్ అనే పిల్లల కథను రచించారు, ఇది గోండి భాష నుండి అంతరించిపోతున్న పదాలను చేర్చింది.
- **దీర్ఘకాలిక లక్ష్యాలు:** అతని ప్రయత్నాలు భారత రాజ్యాంగంలోని ఎనిమిదవ షెడ్యూల్ లో గోండిని చేర్చాలనే విస్తృత లక్ష్యంతో అనుసంధానించబడ్డాయి ఇది గిరిజన యువతకు విద్యా మరియు ఉపాధి అవకాశాలకు దారి తీస్తుంది.
- **సామాజిక ప్రభావం:** సాహిత్యం మరియు విద్య ద్వారా గోండి భాష మరియు సంస్కృతిని ప్రోత్సహించడం ద్వారా, కైలాష్ యొక్క పని సాంస్కృతిక గుర్తింపును కాపాడడమే కాకుండా గిరిజన వర్గాలలో సామాజిక మరియు ఆర్థిక సాధికారతను ప్రోత్సహిస్తుంది.

ఎల్వి ప్రసాద్ ఐ ఇన్స్టిట్యూట్ కు అవార్డు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/lvpei-awarded-for-contribution-to-eye-care/article68381414.ece#:text=The%20LV%20Prasad%20Eye%20Institute,to%20ది%20కన్ను%20ఆరోగ్యం%20రంగం>

~:

TSpsc సీలబస్ బెచిత్వం: ఆరోగ్యం

సందర్భం: LV ప్రసాద్ ఐ ఇన్స్టిట్యూట్ (LVPEI-హైదరాబాద్)

మరియు టాప్ 10 ఉత్తమ NGOలు ఆఫ్ ది ఇయర్ - 2024

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఎల్వి ప్రసాద్ ఐ ఇన్స్టిట్యూట్ (ఎల్విపిఐఐ-హైదరాబాద్) గ్లోబల్ సిఎస్ఆర్ మరియు ఇఎస్జి అవార్డ్స్ 2024లో, కంటి ఆరోగ్య రంగానికి అనుపత్తి చేసిన కృషికి గానూ 'ఇయర్లోని టాప్ 10 బెస్ట్ ఎన్జీఓలు - 2024' లో ఒకటిగా గుర్తింపు పొందింది.

కంటి ఆరోగ్య పిరమిడ్ మోడల్:

1. విజన్ గార్డియన్స్:

- **బాధ్యతలు:** 5,000 మంది వరకు ప్రాథమిక స్క్రీనింగ్లను నిర్వహిస్తారు, తదుపరి కంటి సంరక్షణ సేవలు అవసరమైన వ్యక్తులను గుర్తిస్తారు.
- **సంఘాల సంబంధాలు :** విజన్ గార్డియన్లు సాధారణంగా శిక్షణ పొందిన స్థానిక వ్యక్తులు, వారు మారుమూల గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని కమ్యూనిటీలతో నేరుగా నిమగ్నమై ఉంటారు.

2. దృష్టి కేంద్రాలు:

- **ప్రయోజనం:** 'విజన్ సెంటర్లు' ఉన్నాయి, ఇవి ప్రాథమిక కంటి సంరక్షణ కేంద్రాలుగా పనిచేస్తాయి.
- **సేవలు:** ఈ కేంద్రాలు ప్రాథమిక కంటి పరీక్షలు, దృష్టి పరీక్షలు మరియు కళ్లద్దాల పంపిణీతో సహా అవసరమైన కంటి సంరక్షణ సేవలను అందిస్తాయి.
- **చేరుకోవడానికి:** గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని పెద్ద జనాభాకు

LV Prasad Eye Institute

ప్రాథమిక కంటి సంరక్షణ అందుబాటులో ఉంటుంది.

3. సెకండరీ మరియు తృతీయ సంరక్షణ కేంద్రాలు:

- **అనుసంధానం:** 10 విజన్ సెంటర్ల క్లస్టర్, ద్వితీయ నేత్ర సంరక్షణ కేంద్రానికి అనుసంధానించబడి ఉంది.
- **సెకండరీ కేంద్రాలు,** విజన్ సెంటర్లు అందించగల దానికంటే ఎక్కువ ప్రత్యేక చికిత్స అవసరమయ్యే సంక్లిష్ట కంటి పరిస్థితులను నిర్వహించడానికి అమర్చబడి ఉంటాయి.
- **పరిధి:** ఈ కేంద్రాలు గణనీయంగా పెద్ద పరీవాహక ప్రాంతాన్ని అందిస్తాయి, దాదాపు అర మిలియన్ల మందికి చేరువయ్యే అవకాశం ఉంది, తద్వారా అధునాతన కంటి సంరక్షణ సేవలకు ప్రాప్యతను నిర్ధారిస్తుంది.

ఇంటిగ్రేటెడ్ కేర్ డెలివరీ:

- **సమగ్ర విధానం:** ఐ హెల్త్ పిరమిడ్ మోడల్ ప్రాథమిక, ద్వితీయ మరియు తృతీయ కంటి సంరక్షణ సేవలను సజావుగా అనుసంధానిస్తుంది.
- **ప్రాప్యత:** గ్రామీణ కమ్యూనిటీలలో శాశ్వత కంటి సంరక్షణ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా మరియు వాటిని ఉన్నత-స్థాయి సౌకర్యాలకు అనుసంధానం చేయడం ద్వారా, మారుమూల ప్రాంతాల్లోని వ్యక్తులు సరసమైన మరియు నాణ్యమైన నేత్ర సంరక్షణకు ప్రాప్యత కలిగి ఉండేలా LVPEI నిర్ధారిస్తుంది.

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- **ప్రభావం:** ఈ మోడల్ జనాభా యొక్క తక్షణ కంటి ఆరోగ్య అవసరాలను మాత్రమే కాకుండా, ముందస్తుగా గుర్తించడం మరియు జోక్యం చేసుకోవడం ద్వారా కంటి వ్యాధులను సమర్థవంతంగా నివారించడం మరియు నిర్వహించడం కూడా లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

గుర్తింపు మరియు ప్రభావం:

- గ్లోబల్ CSR మరియు ESG అవార్డులు: కంటి ఆరోగ్య పిరమిడ్తో LVPEI యొక్క వినూత్న విధానం ప్రపంచవ్యాప్తంగా గుర్తింపు పొందింది, కంటి ఆరోగ్య ఫలితాలను మెరుగుపరచడంలో దాని ప్రభావాన్ని మరియు ప్రభావాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.
- కమ్యూనిటీ సాధికారత: స్థానిక విజన్ గార్డియన్లకు శిక్షణ ఇవ్వడం ద్వారా మరియు స్థిరమైన కంటి సంరక్షణ మౌలిక సదుపాయాలను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా, LVPEI కమ్యూనిటీలు వారి కంటి ఆరోగ్యం మరియు శ్రేయస్సుపై బాధ్యత వహించడానికి అధికారం ఇస్తుంది.
- స్కేలబిలిటీ: ఐ హెల్త్ పిరమిడ్ మోడల్ యొక్క స్కేలబిలిటీ

స్వభావం విభిన్న భౌగోళిక మరియు సామాజిక-ఆర్థిక సందర్భాలలో అనుసరణ మరియు అమలును అనుమతిస్తుంది, ప్రపంచవ్యాప్తంగా మిలియన్ల మంది ప్రజలకు ప్రయోజనం చేకూర్చే అవకాశం ఉంది.

LVPEI గురించి

- భారతదేశంలోని హైదరాబాద్ లో ప్రధాన కార్యాలయాన్ని కలిగి ఉన్న ఎల్వి ప్రసాద్ ఐ ఇన్స్టిట్యూట్ (LVPEI), అందుబాటులోకి, నాణ్యత మరియు ఆవిష్కరణలకు బలమైన ప్రాధాన్యతనిస్తూ సమగ్ర కంటి సంరక్షణ సేవలను అందించడానికి అంకితమైన ప్రసిద్ధ సంస్థ.
- స్థానం: హైదరాబాద్ కేంద్రంగా, LVPEI భారతదేశం అంతటా అనేక కేంద్రాలను నిర్వహిస్తోంది, పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాలతో సహా.
- లక్ష్యం: LVPEI యొక్క లక్ష్యం నివారించదగిన అంధత్వాన్ని తొలగించడం మరియు రోగి-కేంద్రీకృత విధానం ద్వారా అధిక-నాణ్యత నేత్ర సంరక్షణ సేవలకు సమానమైన ప్రాప్యతను అందించడం

.NGRI శాస్త్రవేత్తకు నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డు

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/ngri-scientist-wins-national-geoscience-award/articleshow/111646223.cms>

[//timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/ngri-scientist-wins-national-geoscience-award/articleshow/111646223.cms](https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/ngri-scientist-wins-national-geoscience-award/articleshow/111646223.cms)

TSPSC సీలబస్ టెచిత్వం: అవార్డులు మరియు గౌరవాలు

సందర్భం: నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డు

వార్తల్లో ఎందుకు

నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డు 2023 హైదరాబాద్ లోని CSIR-నేషనల్ జియోఫిజికల్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ (NGRI) లో చీఫ్ సైంటిస్ట్ అయిన డాక్టర్ బి ప్రశాంత కె పాత్రోకి ప్రదానం చేయబడింది.

నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డు 2023

- నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డు 2023ని కేంద్ర గనుల మంత్రిత్వ శాఖ అందజేస్తుంది మరియు భారతదేశంలో

జియోసైన్స్ మరియు అనువర్తిత జియోఫిజిక్స్ రంగంలో అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకమైనది.

- నేషనల్ జియో-సైన్స్ అవార్డ్స్ (NGA), 1966లో స్థాపించబడింది, జియో-సైన్స్ రంగంలో శ్రేష్టత, అంకితభావం మరియు ఆవిష్కరణలను ప్రదర్శించిన అసాధారణ వ్యక్తులు మరియు సంస్థలకు గౌరవం మరియు ప్రశంసలకు చిహ్నం.
- ఖనిజాల అన్వేషణ, ప్రాథమిక జియోసైన్స్, అనువర్తిత

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

జియో-సైన్స్ మరియు మైనింగ్, మినరల్ బెనిఫిసియేషన్ మరియు స్థిరమైన ఖనిజ అభివృద్ధి రంగాలలో ఈ అవార్డులు ఇవ్వబడ్డాయి.

నేపథ్యం మరియు కెరీర్

- డాక్టర్ బి ప్రశాంత కె పాత్రో హైదరాబాద్ లోని ఎన్ జిఆర్ఐలో చీఫ్ సైంటిస్ట్ గా విశిష్ట వృత్తిని కలిగి ఉన్నారు.
- అతని పని జియోఫిజిక్స్ మరియు అనువర్తిత జియోఫిజిక్స్ యొక్క వివిధ అంశాలను విస్తరించింది, ముఖ్యంగా సీస్మోటెక్టోనిక్స్ మరియు వనరుల అన్వేషణపై దృష్టి సారిస్తుంది.

సహకారాలు

- భూకంపాలకు దారితీసే భౌగోళిక నిర్మాణాలు మరియు ప్రక్రియలను అధ్యయనం చేసే సీస్మోటెక్టోనిక్స్ లో ముఖ్యమైన పరిశీలనలను డాక్టర్ పాత్రో పరిశోధన అందించింది.
- ఈ ప్రాంతంలో అతని రచనలు భూకంప కార్యకలాపాలు మరియు తప్పు విధానాలపై అధునాతన అవగాహనను కలిగి ఉన్నాయి, భూకంప ప్రమాదాలను అంచనా వేయడానికి మరియు ఉపశమన వ్యూహాలను ప్లాన్ చేయడంలో కీలకం.

వనరుల అన్వేషణ

- జియోఫిజికల్ టెక్నిక్లను ఉపయోగించి హైడ్రోకార్బన్ వనరుల అన్వేషణలో డాక్టర్ పాత్రో చెప్పుకోదగ్గ కృషి చేశారు.
- అతని అధ్యయనాలు చమురు మరియు గ్యాస్ నిల్వల ఆవిష్కరణ మరియు వెలికితీతలో సహాయపడే భూగర్భ భౌగోళిక నిర్మాణాలు మరియు రిజర్వాయర్ లక్షణాలపై అవగాహనను మెరుగుపరిచాయి.

భూఉష్ణ శక్తి

- భూఉష్ణ శక్తి రంగంలో, డాక్టర్ పాత్రో పరిశోధన భూఉష్ణ వనరులను గుర్తించడంలో మరియు అంచనా వేయడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది.
- భూఉష్ణ శక్తి అనేది భూమిలోని వేడి నుండి ఉద్భవించిన పునరుత్పాదక శక్తి వనరు

గుర్తింపు మరియు ప్రభావం

- నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డ్ 2023కి డాక్టర్ బి ప్రశాంత్ కె పాత్రో ఎంపిక భారతదేశంలో జియోఫిజిక్స్ మరియు అప్లైడ్ జియోఫిజిక్స్ కు ఆయన అందించిన గణనీయమైన కృషిని చెబుతుంది.
- అతని పరిశోధన శాస్త్రీయ పరిజ్ఞానాన్ని పెంపొందించడమే కాకుండా భూకంప ప్రమాద అంచనా, వనరుల అన్వేషణ మరియు స్థిరమైన శక్తి అభివృద్ధికి ఆచరణాత్మక చిక్కులను కలిగి ఉంది.

మౌంట్ కాంగ్ యాట్సే II శిఖరాన్ని అధిరోహించిన సాహూ

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/10/ncc-cadet-conquers-mount-kang-yatse>

[/Jul/10/ncc-cadet-conquers-mount-kang-yatse](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Jul/10/ncc-cadet-conquers-mount-kang-yatse)

TSPSC సిలబస్ టెచిత్వం: భౌగోళిక శాస్త్రం, గౌరవాలు

సందర్భం: కాంగ్ యాట్సే పర్వతం

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాదులోని NCC గ్రూప్ కు చెందిన జూనియర్

అండర్ ఆఫీసర్ (JUO) శరధాంజలి సాహూ, హిమాలయాల్లోని మౌంట్ కాంగ్ యాట్సే-II శిఖరాన్ని అధిరోహించడం ద్వారా ఒక ముఖ్యమైన ఘనతను సాధించారు.

సాహసయాత్ర వివరాలు

- NCCలోని ఏడు తెలంగాణ బెటాలియన్లకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న సాహూ, మౌంట్ కాంగ్ యాట్సే-II శిఖరాన్ని విజయవంతంగా చేరుకున్న 10

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

మంది క్యాడెట్లతో కూడిన బృందంలో భాగం.

- ఈ యాత్ర చాలా ప్రతికూల వాతావరణ పరిస్థితులలో చేపట్టబడింది, వారి స్థితిస్థాపకత మరియు సంకల్పాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.

సాహసయాత్ర కాలక్రమం

- మౌంట్ కాంగ్ యాట్సే-IIకి యాత్రను మే 28న న్యూ ఢిల్లీ నుండి లెఫ్టినెంట్ జనరల్ గుర్పీర్పాల్ సింగ్, PVSM అధికారికంగా ఫ్లాగ్ చేశారు.
- జూన్ 18న బేస్ క్యాంప్ కు చేరుకోవడానికి ముందు టీమ్ పహల్ గామ్ మరియు సోన్ మార్గ్ లో 10 రోజుల శిక్షణతో సహా కఠినమైన సన్నద్ధతను పొందింది.

గుర్తింపు మరియు బహుమతులు

- ఆమె సాధించిన విజయానికి గుర్తింపుగా, JUO శరదాంజలి సాహూను నగదు పురస్కారం మరియు జ్ఞాపికతో సత్కరించారు.
- ఆమె మౌంట్ కాంగ్ యాట్సే-II యొక్క విజయవంతమైన శిఖరాగ్ర శిఖరం ఆమె నైపుణ్యం, ఓర్పు మరియు పర్వతారోహణ పట్ల నిబద్ధతను హైలైట్ చేస్తుంది.

మౌంట్ కాంగ్ యాట్సే గురించి

- మౌంట్ కాంగ్ యాట్సే భారతదేశంలోని అడఖ్ ప్రాంతంలో మార్ఘా లోయలో ఉన్న ఒక ప్రముఖ పర్వత శిఖరం.
- స్థానం: మౌంట్ కాంగ్ యాట్సే, అడఖ్ లోని హెమిస్ నేషనల్ పార్క్ లో మార్ఘా లోయ యొక్క తూర్పు భాగంలో ఉంది.
- ఎత్తు: రెండు ప్రధాన శిఖరాలు ఉన్నాయి:
  - కాంగ్ యాట్సే I (6,400 మీటర్లు / 21,000 అడుగులు)
  - కాంగ్ యాట్సే II (6,250 మీటర్లు / 20,505 అడుగులు)
- కాంగ్ యాట్సే I మరియు కాంగ్ యాట్సే II రెండూ పర్వతారోహకులు మరియు ట్రెక్కింగ్లో ప్రసిద్ధి చెందాయి.
- కాంగ్ యాట్సే II, 20,505 అడుగుల ఎత్తులో ఉంది, దాని ఎత్తు మరియు భూభాగం కారణంగా కొంచెం తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ ఇప్పటికీ సవాలుగా ఉంది.

ఫ్రాన్స్ లో జరుగుతున్న అంతర్జాతీయ చెస్ టోర్నీలో రిత్విక్ కు రజతం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/14/rithvik-secures-silver-at-international-chess-tournament-in-france>

[/Jul/14/rithvik-secures-silver-at-international-chess-tournament-in-france](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Jul/14/rithvik-secures-silver-at-international-chess-tournament-in-france)

TSPSC సీలబస్ టెచిక్యం: తెలంగాణలో క్రీడలు

సందర్భం: లాప్లాగ్నే అంతర్జాతీయ చెస్ ఛాంపియన్ షిప్

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఫ్రాన్స్ లో జరుగుతున్న లాప్లాగ్నే ఇంటర్నేషనల్ చెస్ ఛాంపియన్ షిప్ లో తెలంగాణ చెస్ దిగ్గజం రాజా

రిత్విక్ తొమ్మిది రౌండ్లలో ఏడు పాయింట్లు సాధించి రజత పతకాన్ని కైవసం చేసుకున్నాడు.

లాప్లాగ్నే అంతర్జాతీయ చెస్ ఛాంపియన్ షిప్ లో విజయం

- మంథని, పెద్దపల్లికి చెందిన 20 ఏళ్ల చెస్ ప్రాడిజీ రాజా రిత్విక్ ప్రాన్స్ లో జరుగుతున్న లాప్లాగ్నో అంతర్జాతీయ చెస్ ఛాంపియన్ షిప్ లో రజత పతకాన్ని కైవసం చేసుకున్నాడు.
- తొమ్మిది రౌండ్లలో ఏడు పాయింట్ల ఆకట్టుకునే స్కోర్ తో, రిత్విక్ టోర్నమెంట్ అంతటా అజేయంగా నిలిచాడు, ఐదు గేమ్లు గెలిచి నాలుగు డ్రా చేసుకున్నాడు. ఈ ఈవెంట్ లో 22 దేశాలకు చెందిన 184 మంది క్రీడాకారులు పాల్గొన్నారు.

పనితీరు మరియు ర్యాంకింగ్

- రిత్విక్ యొక్క అత్యుత్తమ ప్రదర్శన అతని ప్రత్యక్ష FIDE రేటింగ్ ను 2,511కి పెంచింది, అతను ప్రపంచవ్యాప్తంగా 778వ స్థానంలో మరియు భారతదేశంలో 41వ స్థానంలో నిలిచాడు.
- ముఖ్యంగా, అతను భారతదేశ 70వ గ్రాండ్ మాస్టర్ టైటిల్ ను కలిగి ఉన్నాడు, ఇది అతని చెస్ కెరీర్ లో ఒక ముఖ్యమైన మైలురాయి.

ఇతర విజేతలు

- GM మౌస్సార్డ్ జుల్స్: ఫ్రెంచ్ గ్రాండ్ మాస్టర్ 7.5 పాయింట్లతో ఛాంపియన్ షిప్ టైటిల్ ను గెలుచుకున్నాడు, రిత్విక్ ను సగం పాయింట్లతో ఓడించాడు.
- జిఎం ఇనియన్ పన్నీర్ సెల్వం: మరో భారత ఆటగాడు ఇనియన్ ఏడు పాయింట్లతో కాంస్య పతకాన్ని కైవసం చేసుకున్నాడు, ఇది భారత చెస్ క్రీడాకారులకు చెప్పుకోదగ్గ విజయంగా నిలిచింది.

ఫైనల్ రౌండ్

- ఛాంపియన్ షిప్ చివరి రౌండ్ లో జుల్స్ మరియు రిత్విక్ మధ్య పోటీ మ్యాచ్ జరిగింది, ఇది 28 ఎత్తుగడల తర్వాత డ్రాగా ముగిసింది.

విద్య మరియు శిక్షణ

- రిత్విక్ ప్రస్తుతం హైదరాబాద్ లోని కేఎల్ యూనివర్సిటీలో ఇంజనీరింగ్ చదువుతున్నాడు. అతని చెస్ శిక్షణ వీరిచే మార్గనిర్దేశం చేయబడింది:
- ఎన్ రామరాజు: RACE చెస్ అకాడమీలో ప్రఖ్యాత కోచ్, అతను ప్రపంచ నం. 4 అర్జున్ ఎరిగైసి మరియు గ్రాండ్ మాస్టర్ ద్రోణవల్లి హారిక.
- అలెగ్జాండర్ గోలోష్చాపోవ్: ఆన్లైన్ శిక్షణను అందించే ఉక్రెనియన్ కోచ్. 10 మంది భారతీయులు గ్రాండ్ మాస్టర్ హోదాను సాధించడంలో గోలోష్చాపోవ్ కు సహాయం చేశారు.

గుర్తింపు మరియు మద్దతు

- నేషనల్ బ్లిట్ ఛాంపియన్ షిప్ లో రజత పతకం మరియు నేషనల్ ర్యాపిడ్ ఛాంపియన్ షిప్ లో కాంస్య పతకాన్ని గెలుచుకోవడం ద్వారా రిత్విక్ తన చెస్ ప్రతిభను కూడా ప్రదర్శించాడు.
- ఈ విజయాలు చెస్ అరేనాలో అతని స్థిరమైన ప్రదర్శన మరియు సామర్థ్యాన్ని హైలైట్ చేస్తాయి.

లాప్లాగ్నో అంతర్జాతీయ చెస్ ఛాంపియన్ షిప్ గురించి

- లాప్లాగ్నో ఇంటర్నేషనల్ చెస్ ఛాంపియన్ షిప్ గ్రాండ్ మాస్టర్లు (GMలు), ఇంటర్నేషనల్ మాస్టర్లు (IMలు) మరియు ఇతర అగ్రశ్రేణి ఆటగాళ్లను ఆకర్షిస్తూ అధిక స్థాయి పోటీకి ప్రసిద్ధి చెందింది.
- ఛాంపియన్ షిప్ లాప్లాగ్నోలో జరుగుతుంది, ఇది సుందరమైన అందం మరియు పోటీ చెస్ కు అనుకూలమైన వాతావరణానికి ప్రసిద్ధి చెందింది.
- వివిధ దేశాల నుండి క్రీడాకారులు పాల్గొంటారు, ఇది చెస్ ఆటలో విభిన్న ప్రతిభను మరియు వ్యూహాలను ప్రదర్శించే నిజమైన అంతర్జాతీయ ఈవెంట్ గా మారింది.

UKలోని లండన్లోని రాయల్ సొసైటీ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీ (FRSC) ఫెలోగా

CSIR-IICT శాస్త్రవేత్త

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/csir-iict-scientist-conferred-fellowship-of-royal-society-of-chemistry/article68449720.ece>

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: రాజకీయాలు మరియు పాలన, అవార్డులు మరియు గౌరవాలు

సందర్భం: ఫెలో ఆఫ్ రాయల్ సొసైటీ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీ (FRSC) వార్షికోత్సవం

వార్షికోత్సవం ఎందుకు

- CSIR-ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీ టెక్నాలజీ (IICT-హైదరాబాద్) చీఫ్ సైంటిస్ట్ మరియు కెమిస్ట్రీ ఇంజనీర్ అయిన సుందరగోపాల్ శ్రీధర్ UKలోని లండన్లోని రాయల్ సొసైటీ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీ (FRSC) ఫెలోగా చేరారు.

సుందరగోపాల్ శ్రీధర్: అవలోకనం మరియు విజయాలు

- ప్రస్తుత స్థానం:** హైదరాబాద్లోని CSIR-ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీ టెక్నాలజీ (IICT)లో చీఫ్ సైంటిస్ట్ మరియు కెమిస్ట్రీ ఇంజనీర్.
- గుర్తింపు:** లండన్లోని రాయల్ సొసైటీ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీ (FRSC) ఫెలోగా చేరారు.

వృత్తిపరమైన నేపథ్యం మరియు గుర్తింపు

- అనుభవం:** సుందరగోపాల్ శ్రీధర్ కెమిస్ట్రీ ఇంజనీరింగ్ రంగంలో పరిశోధన మరియు అభివృద్ధిలో 26 సంవత్సరాల అనుభవాన్ని పొందారు. అతని విస్తృతమైన కెరీర్ అనేక ఆవిష్కరణలు మరియు పరిశ్రమ మరియు సమాజం రెండింటికీ అందించిన సహకారంతో గుర్తించబడింది.
- రాయల్ సొసైటీ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీ (FRSC):** రాయల్ సొసైటీ ఆఫ్ కెమిస్ట్రీకి ఫెలోగా పేరు పొందడం కెమిస్ట్రీ రంగానికి శ్రీధర్ చేసిన విశేష కృషిని గుర్తించిన ఒక ముఖ్యమైన గౌరవం. రసాయన శాస్త్రంలో చెప్పుకోదగ్గ పురోగతిని సాధించిన

మరియు రసాయన శాస్త్రాన్ని ఒక క్రమశిక్షణగా అభివృద్ధి చేయడానికి దోహదపడిన వ్యక్తులకు FRSC టైటిల్ ఇవ్వబడుతుంది.

నీటి శుద్ధీకరణ సాంకేతికతలు

- నానోఫిల్ట్రేషన్:** ఈ సాంకేతికత నీటి నుండి సేంద్రీయ అణువులు మరియు కొన్ని లవణాలు వంటి కలుషితాలను ఫిల్టర్ చేయడానికి నానోమీటర్-పరిమాణ రంధ్రాలతో కూడిన పొరను ఉపయోగిస్తుంది. సాంప్రదాయ పద్ధతుల ద్వారా ఫిల్టర్ చేయబడిన వాటి కంటే చిన్న కణాలను తొలగించడంలో ఇది ప్రభావవంతంగా ఉంటుంది.
- అల్ట్రాఫిల్ట్రేషన్:** అధిక స్థాయి నీటి శుద్ధీకరణను అందించడం ద్వారా కణాలు, బ్యాక్టీరియా మరియు పెద్ద అణువులను తొలగించే పొరలను కలిగి ఉంటుంది. ఇది సురక్షితమైన తాగునీటిని ఉత్పత్తి చేయడానికి మరియు మురుగునీటిని శుద్ధి చేయడానికి ఉపయోగించబడుతుంది.
- రివర్స్ ఆస్మోసిస్ (RO):** ఇది అత్యంత ప్రభావవంతమైన వడపోత ప్రక్రియ, ఇది సెమీ-పారగమ్య పొర ద్వారా నీటిని బలవంతంగా పంపడం ద్వారా విస్తృత శ్రేణి కలుషితాలను తొలగిస్తుంది. ఇది డిశాలినేషన్ మరియు త్రాగునీటిని శుద్ధి చేయడానికి ఉపయోగిస్తారు.

ప్రభావం:

- స్కేల్:** శ్రీధర్ కృషిలో 75కి పైగా నీటి శుద్ధీకరణ ప్లాంట్ల రూపకల్పన మరియు సంస్థాపన జరిగింది.
- లబ్ధిదారులు:** ఈ ప్లాంట్లు భారతదేశంలోని 10 రాష్ట్రాలలో ప్లోరోసిస్ మరియు టైఫాయిడ్ వంటి నీటి ద్వారా సంక్రమించే వ్యాధుల బారిన పడిన సుమారు 50 లక్షల (5 మిలియన్లు) ప్రజలకు అందించే నీటిని శుద్ధి చేశాయి. ఈ పని ప్రజారోగ్యంపై తీవ్ర ప్రభావాన్ని చూపింది, స్వచ్ఛమైన

నీటికి ప్రాప్యతను మెరుగుపరుస్తుంది మరియు సంబంధిత వ్యాధుల సంభవనీయతను తగ్గిస్తుంది.

మెడికల్-గ్రేడ్ అట్రాపుర్ వాటర్ సిస్టమ్:

- **ప్రయోజనం:** ఈ వ్యవస్థ వైద్య విధానాలకు, ముఖ్యంగా డయాలసిస్‌కు అవసరమైన అట్రాపుర్ నీటిని ఉత్పత్తి చేస్తుంది, దీర్ఘకాలిక మూత్రపిండ వ్యాధి ఉన్న రోగులలో సమస్యలను నివారించడానికి కలుషితాలు లేని నీరు అవసరం.
- **ప్రభావం:** ఈ వ్యవస్థ రెండు లక్షల (200,000) మంది రోగులకు సేవలందిస్తుంది, వారి ఆరోగ్యం మరియు చికిత్సకు కీలకమైన అధిక-నాణ్యత నీటికి వారికి ప్రాప్యత ఉందని నిర్ధారిస్తుంది.

వాతావరణ నీటి జనరేటర్:

- **ఫంక్షన్:** ఈ పరికరం గాలిలోని తేమ నుండి నీటిని సంగ్రహిస్తుంది మరియు శుభ్రమైన త్రాగునీటిని ఉత్పత్తి చేయడానికి ప్రాసెస్ చేస్తుంది. పరిమిత నీటి వనరులు ఉన్న ప్రాంతాల్లో ఇది ప్రత్యేకంగా ఉపయోగపడుతుంది.
- **కెపాసిటీ:** చిన్న గృహాల నుండి పెద్ద కమ్యూనిటీల వరకు వివిధ అవసరాలను తీర్చడం ద్వారా రోజుకు 60 నుండి 1,000 లీటర్ల వరకు ఉంటుంది.
- **ప్రాముఖ్యత:** సాంప్రదాయ వనరులు సరిపోని ప్రాంతాలలో

స్థిరమైన త్రాగునీటిని అందించడం ద్వారా నీటి కొరత సమస్యలను పరిష్కరిస్తుంది.

తక్కువ-ధర మల్టీలేయర్ వాషబుల్ మాస్క్:

- **డిజైన్:** ప్రభావవంతమైన మరియు తక్కువ-ధరలో, బహుళస్థాయి మాస్క్‌ను అభివృద్ధి చేశారు. బహుళ లేయర్ల ఉపయోగం ముసుగు యొక్క రక్షణ సామర్థ్యాలను మెరుగుపరచడంలో సహాయపడుతుంది.
- **పంపిణీ:** పాఠశాల పిల్లలు మరియు ప్రాంట్‌లైన్ కార్మికులతో సహా వివిధ సమాహాలకు ఆరు లక్షల (600,000) పైగా మాస్క్‌లు పంపిణీ చేయబడ్డాయి.

CSIR-ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ (IICT-హైదరాబాద్)

- హైదరాబాద్‌లోని CSIR-ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ (IICT) భారతదేశంలోని కౌన్సిల్ ఆఫ్ సైంటిఫిక్ అండ్ ఇండస్ట్రియల్ రీసెర్చ్ (CSIR) క్రింద ఒక ప్రధాన పరిశోధనా సంస్థ.
- 1944లో స్థాపించబడిన, IICT రసాయన శాస్త్రాలు మరియు సాంకేతికతలో అధిక-నాణ్యత పరిశోధనను నిర్వహించడానికి అంకితం చేయబడింది, భారతదేశం యొక్క శాస్త్రీయ మరియు పారిశ్రామిక అభివృద్ధికి గణనీయంగా దోహదపడింది.

తమిళ రచయిత శివశంకరికి 'విశ్వంభర' అవార్డు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/cm-revanth-presents-vishwambhara-award-to-tamil-writer-sivashankari/article68461657.ece>

TSpsc సీలబస్ టెచిత్వం: అవార్డులు

సందర్భం: డా.సి.నారాయణరెడ్డి జాతీయ సాహిత్య పురస్కారం వార్షికో ఎందుకు

- డా.సి.నారాయణరెడ్డి జాతీయ సాహిత్య పురస్కారాన్ని

తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి ఎ.రేవంత్ రెడ్డి అందజేశారు.

అవార్డు ప్రధాన కార్యక్రమం

- 'విశ్వంభర' అవార్డుగా పిలిచే ప్రతిష్టాత్మక డా.సి.నారాయణరెడ్డి జాతీయ సాహిత్య పురస్కారాన్ని ప్రముఖ తమిళ రచయిత శివశంకరికి తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి ఎ.రేవంత్ రెడ్డి అందజేశారు.
- హైదరాబాద్‌లోని రవీంద్రభారతిలో అవార్డుల ప్రధానోత్సవం జరిగింది.

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- 'సినారె'గా పేరుగాంచిన ప్రముఖ సాహితీవేత్త డాక్టర్ సి.నారాయణరెడ్డి 93వ జయంతిని పురస్కరించుకుని సుశీలానారాయణరెడ్డి ట్రస్ట్ ఈ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించింది.

సాహిత్య విశిష్టతను గౌరవించడం

- శివశంకరి సాహిత్యానికి ఆమె చేసిన విశేష సేవలను గుర్తిస్తూ ₹5 లక్షల నగదు బహుమతి, జ్ఞాపిక, శాలువతో సత్కరించారు.

'సమన్వితం' ఆవిష్కరణ

- ఈ సందర్భంగా దివంగత నారాయణరెడ్డి రచించిన 'సమన్వితం' పుస్తకాన్ని కూడా ముఖ్యమంత్రి రెడ్డి ఆవిష్కరించారు.

డా.సి.నారాయణరెడ్డి జాతీయ సాహిత్య పురస్కారం

- 'విశ్వంభర' అవార్డుగా పిలువబడే డా.సి.నారాయణరెడ్డి జాతీయ సాహిత్య పురస్కారం భారతీయ సాహిత్య రంగంలో ప్రతిష్టాత్మకమైన గుర్తింపు.
- 'సినారె'గా ప్రసిద్ధి చెందిన డా. సి. నారాయణరెడ్డి , తెలుగు సాహిత్యం మరియు కవిత్వానికి చేసిన కృషికి

ప్రసిద్ధి చెందిన జ్ఞానపీఠ్ అవార్డు గ్రహీత.

అవార్డు యొక్క భాగాలు

డా. సి. నారాయణరెడ్డి జాతీయ సాహిత్య పురస్కార గ్రహీత అందుకున్నారు:

- **నగదు బహుమతి:** ₹5 లక్షల గణనీయమైన నగదు బహుమతి.
- **మెమెంటో:** సాహిత్య వైపుణ్యానికి ప్రతీకగా ప్రత్యేకంగా రూపొందించిన మెమెంటో.

శాలువా: గౌరవం మరియు గౌరవాన్ని సూచించే సంప్రదాయ శాలువా.

తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవ వేడుకలు:

22 మంది పోలీసు అధికారులకు పతకాలు

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/tehrangana/2024/June/03/tehrangana-formation-day-celebrations-22-police-officers-presented-medals>

[//www.newindianexpress.com/states/tehrangana/2024/June/03/tehrangana-formation-day-celebrations-22-police-officers-presented-medals](https://www.newindianexpress.com/states/tehrangana/2024/June/03/tehrangana-formation-day-celebrations-22-police-officers-presented-medals)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ ఉద్యమం, తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవం

సందర్భం: తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవ వేడుకలు

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం 2021 స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం సందర్భంగా 22 మంది పోలీసు అధికారుల పేర్లను

ప్రకటించింది.

ముఖ్యాంశాలు

- 2021 మరియు 2022లో స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం మరియు గణతంత్ర దినోత్సవం సందర్భంగా మొత్తం 22 మంది పోలీసు అధికారులకు కేంద్ర ప్రభుత్వం పతకాలు అందించింది.
- తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవ వేడుకల సందర్భంగా ఈ అధికారులకు పతకాలను అందజేశారు.
- ప్రధానం చేసిన పతకాలలో రాష్ట్రపతి పోలీస్ మెడల్ ఫర్ డిస్టింగ్విషడ్ సర్వీస్ (PPM), ప్రెసిడెంట్స్ పోలీస్ మెడల్ ఫర్ మెరిటోరియస్ సర్వీస్ (PPM), మరియు ఇండియన్ పోలీస్ మెడల్ ఫర్ మెరిటోరియస్ సర్వీస్ (IPM) ఉన్నాయి.

అవార్డు గ్రహీతలు

- బి శ్రీనివాస రెడ్డి, SP, ACB జాయింట్ డైరెక్టర్, విశిష్ట సేవలకు రాష్ట్రపతి పోలీసు మెడల్ అవార్డు గ్రహీతలు.
- చాకో సన్నీ, కమాండెంట్, 8వ Bn, TGSP, మరియు G శ్రీనివాస రాజు, HC- 555, PTO, Hyd, విశిష్ట సేవలకు రాష్ట్రపతి పోలీసు మెడల్ అవార్డు - గణతంత్ర దినోత్సవం-2022
- మహేశ్ మురళీధర్ భగవత్, రైల్వేస్ అండ్ రోడ్ సేఫ్టీ, అడిల్ డిజిపి, మరియు దేవేందర్ సింగ్, తెలంగాణ సైబర్ సెక్యూరిటీ బ్యూరోతో ఆపరేషన్స్, ప్రతిభావంతులైన సేవలకు రాష్ట్రపతి పోలీసు మెడల్ అవార్డు గ్రహీతలతో ప్రధానం చేశారు -స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం-2022
- హోంగార్డులు సి.హెచ్. అశోక్ రెడ్డి మరియు సి.సురేష్ కు హోంగార్డ్స్ ఆఫీసర్స్-స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం 2022లో మెరిటోరియస్ సర్వీస్ లకు రాష్ట్రపతి పోలీస్ మెడల్ లభించింది.

తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవం

- భారతదేశం యొక్క 28వ రాష్ట్రమైన తెలంగాణ, జూన్

2, 2014న స్థాపించబడింది.

- ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వెలుపల ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటుకు ప్రజల సహకారానికి గుర్తుగా తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవాన్ని జరుపుకుంటుంది.

ఈ దినోత్సవాన్ని పురస్కరించుకుని తెలంగాణలోని 30 జిల్లాలు జాతీయ జెండాను ఎగురవేశారు

తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవం చరిత్ర

- 1 నవంబర్ 1956 న, తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో విలీనమై, పూర్వపు మద్రాసు నుండి ఆ రాష్ట్రాన్ని ఏర్పరచడం ద్వారా ప్రత్యేకంగా తెలుగు మాట్లాడే ప్రజల కోసం ఏకీకృత రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చేసింది.
- వివిధ సామాజిక సంస్థలు, విద్యార్థి సంఘాలు మరియు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు అందరూ 1969 ఆందోళనలో ముఖ్యమైన పాత్రలు పోషించారు.
- దాదాపు 40 ఏళ్ల నిరసనల తర్వాత, ఫిబ్రవరి 2014లో లోక్ సభలో కాంగ్రెస్ వర్కింగ్ కమిటీ మరియు భారతీయ జనతా పార్టీ (బిజెపి) తెలంగాణ బిల్లును ఆమోదించాయి.
- ఈ బిల్లు 2014లో భారత పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టబడింది మరియు అదే సంవత్సరం ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టం ఆమోదం పొందింది.
- ఈ బిల్లు ప్రకారం వాయువ్య ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని పది జిల్లాలతో తెలంగాణ ఏర్పడుతుంది.

తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవం ప్రాముఖ్యత

- తెలంగాణ ఏర్పాటు తెలంగాణ ఉద్యమ విజయాన్ని సూచిస్తుంది.
- తెలంగాణ ప్రజల ఆశలను సాకారం చేస్తూ 2014 జూన్ 2న 57 ఏళ్ల ఉద్యమం ముగిసింది.
- ఈ ఉద్యమం ఈ ప్రాంత ప్రజలకు ప్రత్యేక గుర్తింపును అందించడమే కాకుండా, ఇప్పుడు రాష్ట్ర సరిహద్దులను చూపే భారతదేశ మ్యాప్ లో మార్పును కూడా

సృష్టించింది.

- ప్రతి సంవత్సరం రాష్ట్ర అవతరణ దినోత్సవం సందర్భంగా, భారతదేశ ప్రధాన మంత్రి మరియు
-

రాష్ట్రపతి, అలాగే దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న రాజకీయ నాయకులు తెలంగాణ ప్రజలకు శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తారు.

RGIA కు ఉత్తమ విమానాశ్రయ సిబ్బంది' అవార్డు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/rgia-bags-best-airport-staff-in-india-and-south-asia-award/article68079303.ece>

[//www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/rgia-bags-best-airport-staff-in-india-and-south-asia-award/article68079303.ece](https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/rgia-bags-best-airport-staff-in-india-and-south-asia-award/article68079303.ece)

TSPSC సిలబస్ టెచిత్వం: అవార్డులు మరియు గౌరవాలు

సందర్భం: రాజీవ్ గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం (RGIA) మరోసారి 'భారతదేశం మరియు దక్షిణాసియాలో అత్యుత్తమ విమానాశ్రయ సిబ్బంది' అనే ప్రతిష్టాత్మక బిరుదును పొందింది.

వార్తలో ఎందుకు

- రాజీవ్ గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం (RGIA) స్నేహితుల ద్వారా 'భారతదేశం & దక్షిణాసియా 2024లో ఉత్తమ విమానాశ్రయ సిబ్బంది' గా గుర్తింపు పొందింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ప్యాసింజర్ టెర్మినల్ ఎక్స్ పో 2024లో జరిగిన వేడుకలో ఈ ప్రతిష్టాత్మక అవార్డును ప్రకటించారు.
- భారతీయ మరియు దక్షిణాసియా ప్రాంతాలలో పాల్గొనే అన్ని విమానాశ్రయాలలో RGIA ప్రత్యేకంగా నిలిచింది, దాని అసాధారణమైన విమానాశ్రయ సిబ్బందికి అగ్రస్థానాన్ని పొందింది.
- విస్తృత శ్రేణి కారకాలను విశ్లేషించే కఠినమైన ఆడిటివ్ మరియు మూల్యాంకనాల ఫలితం ఈ అవార్డు.
- ఎయిర్పోర్ట్ లోని వివిధ ఫ్రంట్-లైన్ పొజిషన్ లలో అందించబడే వైఖరి, స్నేహపూర్వకత మరియు సమర్థత వంటి సిబ్బంది సేవ యొక్క సంయుక్త నాణ్యత వీటిలో

ఉన్నాయి.

- ఇది కస్టమర్ సహాయం మరియు సమాచార కౌంటర్లు, ఇమ్మిగ్రేషన్ మరియు భద్రతా సిబ్బంది, దుకాణాలు మరియు ఆహారం మరియు పానీయాల అవుట్ లెట్ లను కలిగి ఉంటుంది.

రాజీవ్ గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం (RGIA) గురించి

- రాజీవ్ గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం తెలంగాణ రాజధాని నగరం అయిన హైదరాబాద్ లో ఉంది.
- ఈ విమానాశ్రయానికి భారత మాజీ ప్రధాని రాజీవ్ గాంధీ పేరు పెట్టారు.
- ఇది దేశంలోని అత్యంత రద్దీగా ఉండే విమానాశ్రయాలలో ఒకటి, దేశీయ మరియు అంతర్జాతీయ విమాన ట్రాఫిక్ ను గణనీయమైన స్థాయిలో నిర్వహిస్తోంది.
- హైదరాబాద్ కు దక్షిణంగా 24 కిలోమీటర్ల దూరంలో శంషాబాద్ లో ఉన్న ఈ విమానాశ్రయం నగరం మరియు దాని చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలకు ప్రధాన

గేట్‌వేగా పనిచేస్తుంది.

- ఇది బహుళ టెర్మినల్‌లను కలిగి ఉంది మరియు దాని ఆధునిక మౌలిక సదుపాయాలు మరియు సౌకర్యాలకు ప్రసిద్ధి చెందింది, ప్రయాణికులకు సౌకర్యవంతమైన మరియు సమర్థవంతమైన అనుభవాన్ని అందిస్తుంది.

వరల్డ్ ఎయిర్‌పోర్ట్ అవార్డుల గురించి

- 1999లో వరల్డ్ ఎయిర్‌పోర్ట్ అవార్డులు ప్రారంభమయ్యాయి,
- ఈ సర్వే యొక్క కేంద్ర నిర్దేశకం ఏమిటంటే, కస్టమర్‌లు తమ స్వంత, వ్యక్తిగత ఎంపికలకు ఏ ఎయిర్‌పోర్టును వారు ఉత్తమంగా భావిస్తారు, ప్యాసింజర్స్ ఛాయిస్ అవార్డుగా ఎంపికచేయడం.

నీడిల్ ఐ లో నటరాజ శిల్పం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/warngal-artist-sculpts-lord-nataraja-in-needle-eye/article68113373.ece>

TSpsc సిలబస్ ఔచిత్యం: కళ మరియు సంస్కృతి, ముఖ్యమైన వ్యక్తులు

సందర్భం: వరంగల్ కళాకారుడు ప్రతిభ.

వార్తలో ఎందుకు

- వరంగల్‌కు చెందిన అంతర్జాతీయ సూక్ష్మశిల్పి అజయ్ కుమార్ మట్టెవాడ తన సరికొత్త సృష్టిని, సూది కన్నులో సున్నితంగా రూపొందించిన నటరాజ లార్డ్ యొక్క సూక్ష్మ శిల్పాన్ని ఆవిష్కరించారు.

ముఖ్యాంశాలు:

- చిన్న శిల్పం కుమార్ యొక్క అసాధారణ నైపుణ్యం మరియు ఖచ్చితత్వానికి నిదర్శనం.
- ఈ పనిని 10వ వరల్డ్ ఆర్ట్ దుబాయ్-2024 ఎగ్జిబిషన్‌లో ప్రదర్శించనున్నారు.
- నటరాజ భగవానుడు మూర్తిభవించిన కళాత్మక స్ఫూర్తికి మరియు సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతకు నివాళులర్పించేందుకు ఆయన ఈ పనిని ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న నృత్య కళాకారులకు అంకితం చేశారు.

నటరాజ శిల్పం గురించి

- లార్డ్ నటరాజ యొక్క సూక్ష్మ శిల్పం కేవలం 700 మైక్రోమీటర్లు (0.70 మిమీ) ఎత్తు మరియు 550 మైక్రోమీటర్లు (0.55 మిమీ) వెడల్పును కొలుస్తుంది.
- ఒక శిల్పంలో ఉపయోగించే పదార్థాలు ప్లాస్టిక్ పౌడర్, నైలాన్ ముక్కలు, స్వీయ-నిర్మిత మృదువైన మైనపు, రంగు కోసం గొంగళి జుట్టు మరియు ఈ సూక్ష్మ అద్భుతాన్ని చేయడానికి 24-క్యారెట్ బంగారం.
- సూక్ష్మదర్శిని ద్వారా మాత్రమే శిల్పం కనిపిస్తుంది.
- ఈ శిల్పం నటరాజ స్వామి యొక్క జటాజూటం (జుట్టు) మరియు దేవత పాదాల క్రింద అపస్మర (మరగుజ్జు) యొక్క 90-మైక్రోమీటర్ల శిల్పం వంటి క్లిష్టమైన వివరాలను కలిగి ఉంది.
- అతను ప్లాస్టిక్ పౌడర్, నైలాన్ శకలాలు, మృదువైన మైనపు, రంగు కోసం గొంగళి జుట్టు మరియు 24-క్యారెట్ బంగారంతో సహా అనేక రకాల పదార్థాలను ఉపయోగించాడు.

అజయ్ కుమార్ మట్టెవాడ గురించి

- అజయ్ కుమార్ వరంగల్ కు చెందిన ప్రముఖ సూక్ష్మశిల్పి.
- అటువంటి క్లిష్టమైన సూక్ష్మ కళను రూపొందించిన ప్రపంచవ్యాప్తంగా మూడవ వ్యక్తి.

- అజయ్ 1973లో వరంగల్ లో స్వర్ణకార కుటుంబంలో జన్మించాడు. 14 సంవత్సరాల వయస్సు నుండి తన తండ్రి నుండి ఆభరణాల రూపకల్పన మరియు సూక్ష్మ కళలను చెక్కడం నేర్చుకున్నట్లు అతను పంచుకున్నాడు.
- అతను ప్రఖ్యాత బ్రిటిష్ సూక్ష్మ-శిల్పి విల్లార్డ్ విగాన్ నుండి ప్రేరణ పొందాడు.

RGIA - రద్దీగా ఉండే నాల్గవ భారతీయ విమానాశ్రయం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/hyderabad-ads-rgia-fourth-busiest-indian-airport-in-fy24/article68117604.ece>

TSPSC నిలబన్ ఔచిత్యం: ఎయిర్ ట్రాన్స్ పోర్ట్ షన్, ఇన్ ఫ్రాస్ట్రక్చర్ సందర్భం: ఆర్థిక సంవత్సరం (FY) 2023-24లో భారతదేశంలో నాల్గవ రద్దీగా ఉండే విమానాశ్రయం.

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్ లోని రాజీవ్ గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం (RGIA) 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో (FY) భారతదేశంలో నాల్గవ రద్దీగా ఉండే విమానాశ్రయంగా నిలిచింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ఎయిర్ పోర్ట్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (AAI) ఇటీవల విడుదల చేసిన డేటా ప్రకారం, RGIA ఏప్రిల్ 2023 నుండి మార్చి 2024 వరకు అంతర్జాతీయ మరియు దేశీయంగా 25 మిలియన్ల మంది ప్రయాణికులను నిర్వహించింది, గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో 20.9 మిలియన్ల మంది ప్రయాణికులు ఉన్నారు.
- మొదటి మూడు విమానాశ్రయాలలో, ఢిల్లీలోని ఇందిరా గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం 73 మిలియన్ల మంది ప్రయాణికులతో ముందంజలో ఉంది,

ముంబయిలోని ఛత్రపతి శివాజీ మహారాజ్

అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం 52 మిలియన్ల మంది ప్రయాణికులతో మరియు బెంగళూరులోని కెంపేగౌడ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం 37 మిలియన్ల మంది ప్రయాణికులతో ఆ తర్వాతి స్థానంలో ఉంది.

- RGIA యొక్క 25 మిలియన్ల ప్రయాణికులలో, 20.8 మిలియన్లు దేశీయంగా మరియు 4.2 మిలియన్ల మంది అంతర్జాతీయంగా ఉన్నారు.
- RGIA కూడా FY 2023-24లో 1.76 లక్షల విమానాల కదలికలను నమోదు చేసింది, ఇది మునుపటి సంవత్సరంతో పోలిస్తే 11% పెరుగుదలను సూచిస్తుంది.
- వీటిలో 1.48 లక్షలు దేశీయ కదలికలు మరియు 27,995 అంతర్జాతీయంగా ఉన్నాయి.
- 2023-24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో బేగంపేట్

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

విమానాశ్రయం 8,064 మంది అంతర్జాతీయ మరియు దేశీయ ప్రయాణీకులకు సేవలు అందించింది, గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఇది 1,938గా ఉంది.

- విమానాశ్రయం 2,342 అంతర్జాతీయ మరియు దేశీయ విమానాల కదలికలను చూసింది, ఇది గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో 1,228 నుండి పెరిగింది.

ఎయిర్పోర్ట్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (AAI) గురించి

- ఎయిర్పోర్ట్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (AAI) అనేది భారత ప్రభుత్వంలోని పౌర విమానయాన మంత్రిత్వ శాఖ యాజమాన్యంలోని ఒక చట్టబద్ధమైన సంస్థ.
- 1995లో స్థాపించబడిన ఎయిర్పోర్ట్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా ఎయిర్పోర్ట్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా
-

యాక్ట్, 1994 ద్వారా సృష్టించబడింది.

- ఇది భారతదేశంలో పౌర విమానయాన మౌలిక సదుపాయాలను సృష్టించడం, అప్ గ్రేడ్ చేయడం, నిర్వహించడం మరియు నిర్వహించడం బాధ్యత.
- ఇది భారతీయ గగనతలం మరియు ఆనుకుని ఉన్న సముద్ర ప్రాంతాలలో కమ్యూనికేషన్ నావిగేషన్ సర్వైలెన్స్/ఎయిర్ ట్రాఫిక్ మేనేజ్మెంట్ (CNS/ATM) సేవలను అందిస్తుంది.
- భారత అంతరిక్ష పరిశోధనా సంస్థ (ఇస్రో)తో సాంకేతిక సహకారంతో AAI GAGAN ప్రాజెక్టును చేపట్టింది, ఇక్కడ ఉపగ్రహ అధారిత వ్యవస్థ నావిగేషన్ కోసం ఉపయోగించబడుతుంది.

టాప్ 12% గ్లోబల్ యూనివర్సిటీలలో UOH

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

<https://www.deccanchronicle.com/education/uoh-among-top-12-global-universities-for-international-students-report-896170>

TSpsc సీలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో విద్య

సందర్భం: యూనివర్సిటీ ర్యాంకింగ్స్

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం (UoH) ప్రపంచంలోని అత్యుత్తమ విలువ కలిగిన విశ్వవిద్యాలయ ర్యాంకింగ్స్ ద్వారా అంతర్జాతీయ విద్యార్థులతో ఆసియాలోని టాప్ 12 శాతం విశ్వవిద్యాలయాలలో స్థానం పొందింది.

ముఖ్యాంశాలు

- స్టడీ అబ్రాడ్ ఎయిడ్ నిర్వహించిన అంతర్జాతీయ విద్యార్థుల కోసం ప్రపంచంలోని అత్యుత్తమ విలువ కలిగిన విశ్వవిద్యాలయ ర్యాంకింగ్స్, హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయం (UoH) అంతర్జాతీయ విద్యార్థుల కోసం ఆసియాలోని టాప్ 12 శాతం

విశ్వవిద్యాలయాలలో ఒకటిగా నిలిచింది.

- స్టడీ అబ్రాడ్ ఎయిడ్ ఆసియాలోని 3,349తో సహా 69 దేశాలలో 8,000 సంస్థలను అంచనా వేసింది.
- ర్యాంకింగ్లు రెండు ప్రాథమిక కొలమానాలపై ఆధారపడి ఉంటాయి: ఆర్థిక స్థోమత మరియు విద్యాపరమైన కీర్తి. UoH వైస్ ఛాన్సలర్ ప్రొఫెసర్ BJ రావు మాట్లాడుతూ, స్థోమత మరియు నాణ్యమైన విద్య విశ్వవిద్యాలయానికి సానుకూల ఫలితాలు అని అన్నారు.
- జాబితాలో చోటు దక్కించుకున్న ఇతర భారతీయ

విద్యాసంస్థలు బొంబాయి, ఢిల్లీ, మద్రాస్, ఖరగ్ పూర్, కాన్పూర్, రూర్కీ మరియు గౌహతిలోని ఐఐటీలు, ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాలయం, జవహర్ లాల్ నెహ్రూ విశ్వవిద్యాలయం, బనారస్ హిందూ విశ్వవిద్యాలయం, అలీఘర్ ముస్లిం విశ్వవిద్యాలయం (అలీఘర్), అన్నా విశ్వవిద్యాలయం (చెన్నై) , జామియా మిలియా ఇస్లామియా (న్యూఢిల్లీ), మరియు సావిత్రిబాయి ఫులే ఫుణే విశ్వవిద్యాలయం (పూణె).

- యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్ (IAST: Hydrābādvisvavidyālayamu) భారతదేశంలోని తెలంగాణలోని హైదరాబాద్ లో ఉన్న ఒక అగ్రశ్రేణి పబ్లిక్ సెంట్రల్ రీసెర్చ్ విశ్వవిద్యాలయం.
- 1974లో స్థాపించబడిన ఈ నివాస ప్రాంగణంలో 5,000 కంటే ఎక్కువ మంది విద్యార్థులు మరియు 400 మంది అధ్యాపకులు, అనేక విభాగాల నుండి ఉన్నారు.

యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్ (UoH)

భాషిణి గ్రాండ్ ఇన్నోవేషన్ ఛాలెంజ్ లో నగర సాఫ్ట్ వేర్ ఇంజనీర్ల బృందం

మూలం: ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/teLANGANA/2024/May/27/hyderabad-trio-wins-innovation-challenge-with-language-platform>

TSpsc సిలబస్ టెచిత్వం: రోజువారీ జీవితంలో సాంకేతికత
సందర్భం: బహుళ ఫంక్షన్ల కోసం భాషా సేవల వేదికలు

వార్తల్లో ఎందుకు

- డిజిటలైజేషన్ మరియు అనువాదం కోసం భాషా అనువాద ప్లాట్ ఫారమ్ లో వారి ఆవిష్కరణ కోసం 2024 సంవత్సరానికి ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మంత్రిత్వ శాఖ ద్వారా స్థాపించబడిన భాషిణి గ్రాండ్ ఇన్నోవేషన్ ఛాలెంజ్ లో నగర సాఫ్ట్ వేర్ ఇంజనీర్ల బృందం ఇటీవల గెలిచింది.

ముఖ్యాంశాలు

- ఈ వేదికలు సాధారణంగా , బహుళ భాషా అనువాదాలతో వాల్యూమ్ టాస్కులు.
- ఇప్పటి వరకు భాషిణి, హిందీ, మరాఠీ, ఇంగ్లీష్ మరియు ఇతర భాషలతో సహా 22 భాషలకు మద్దతు ఇస్తుంది.

ఈభాషా సేతు గురించి

- eBhasha Setu అనేది IIIT-H వద్ద సెంటర్ ఫర్ ఇన్నోవేషన్ అండ్ ఎంటర్ప్రెన్యూరిషిప్ (CIE)లో భారతీయ భాషల కోసం లాంగ్వేజ్ ప్రాసెసింగ్ టెక్నాలజీ సేవల సంస్థ.
- ఇది సులభంగా యాక్సెస్ మరియు లభ్యత కోసం భారతీయ భాషలలో సమాచారాన్ని అందుబాటులో ఉంచుతుంది.
- ప్రస్తుతం, eBhasha Setu బహుళ ఫంక్షన్ల కోసం నాలుగు భాషా సేవల వేదికలను కలిగి ఉంది -
  - ట్రాన్స్ జార్ ఎండ్-టు-ఎండ్ ట్రాన్స్ లేషన్ మేనేజ్ మెంట్ సిస్టమ్,

- వీడియోజార్ - వీడియో-టు-వీడియో అనువాదం కోసం ఒక వేదిక,
- Webzaar - వెబ్సైట్ స్థానికీకరణ మరియు
- అవతార్ - ఆప్టికల్ క్యారెక్టర్ రికగ్నిషన్తో కూడిన డిజిటలైజేషన్ మరియు ట్రాన్స్లేషన్ ప్లాట్ఫారమ్.
- ఈ స్టార్ట్ అప్ భాషిణి గ్రాండ్ ఇన్నోవేషన్ ఛాలెంజ్లో రూ. 25 లక్షలను గెలుచుకుంది మరియు OCR మరియు అనువాద పరిష్కారాన్ని అందించే అవతార్ ప్లాట్ఫారమ్ కోసం 10 భారతీయ భాషల్లో రికార్డులను

అనువాదం మరియు డిజిటలైజేషన్ కోసం ప్రభుత్వంతో ఒప్పందం చేసుకుంది.

- జ్ఞానాన్ని అందరికీ అందుబాటులోకి తీసుకురావాలని మరియు అర్థమయ్యేలా చేయాలని బృందం విశ్వసిస్తుంది, అందువల్ల వారు అనువాద మరియు డిజిటలైజేషన్ యొక్క వివిధ పాత్రల కోసం ఉత్పత్తులను రూపొందించడానికి మెషీన్ లెర్నింగ్ టెక్నాలజీ అయిన నేచురల్ లాంగ్వేజ్ ప్రాసెసింగ్ (NLP)ని ఉపయోగించారు.

రామగుండం డిపోకి ఇంటిగ్రేటెడ్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్స్ సర్దిఫికేషన్

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/te...>

[//www.thehindu.com/news/national/te...
gundam-depot-receives-integrated-management-
systems/article68207448.ece](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

TSPSC సీలబ్స్ ఔచిత్యం: తెలంగాణలో రవాణా రంగం

సందర్భం: ఇంటిగ్రేటెడ్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్స్ (IMS)

వార్తల్లో ఎందుకు

- రామగుండం రోటీన్ ఓవర్హాలింగ్ (RoH) డిపో, ఇండియన్ రిజిస్టర్డ్ క్వాలిటీ సిస్టమ్స్ సుండి ప్రతిష్టాత్మకమైన 'ఇంటిగ్రేటెడ్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్స్' (IMS) ధృవీకరణను పొందింది.

ముఖ్యాంశాలు

- పెద్దపల్లి జిల్లాలోని డిపో 1982లో స్థాపించబడింది మరియు ROH (రోటీన్ ఓవర్హాలింగ్) అటెన్షన్, యార్డ్ ఎగ్జామినేషన్ మరియు BOXN, BOBRN, BCN వంటి వివిధ రకాల వ్యాగనల్ సిక్ లైన్ అటెన్షన్ వంటి అనేక కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తోంది.
- ఈ డిపో యొక్క ROH NTPC (నేషనల్ థర్మల్ పవర్ కార్పొరేషన్) యొక్క ప్రైవేట్ వ్యాగనల్తో కలిపి నెలకు

280 వ్యాగన్లు.

- IMS సర్దిఫికేషన్ ఫ్రైట్ డిపో దాని ప్రక్రియలను మరింత క్రమబద్ధీకరించడానికి మరియు మొత్తం సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది.

NTPC (నేషనల్ థర్మల్ పవర్ కార్పొరేషన్)

- NTPC లిమిటెడ్, గతంలో నేషనల్ థర్మల్ పవర్ కార్పొరేషన్గా పిలువబడేది, విద్యుత్ మరియు ఇతర కార్యకలాపాలలో నిమగ్నమై ఉన్న విద్యుత్ మంత్రిత్వ శాఖ మరియు భారత ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలోని భారతీయ కేంద్ర ప్రభుత్వ రంగ సంస్థ.
- PSU యొక్క ప్రధాన కార్యాలయం న్యూఢిల్లీలో ఉంది.
- NTPC యొక్క ప్రధాన విధి భారతదేశంలోని రాష్ట్ర విద్యుత్ బోర్డులకు విద్యుత్ ఉత్పత్తి మరియు పంపిణీ.

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- ఇంజనీరింగ్, ప్రాజెక్ట్ మేనేజ్మెంట్, కన్స్ట్రక్షన్ మేనేజ్మెంట్ మరియు పవర్ ప్లాంట్ల ఆపరేషన్ మరియు మేనేజ్మెంట్తో కూడిన కన్సల్టెన్సీ మరియు టర్నీకీ ప్రాజెక్ట్ కాంట్రాక్టులను చేపడుతుంది.

ఇంటిగ్రేటెడ్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్స్ (సమీకృత నిర్వహణ వ్యవస్థలు) (IMS)

- ఇంటిగ్రేటెడ్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్స్ (IMS) సర్టిఫికేషన్ అనేది బహుళ నిర్వహణ వ్యవస్థ ప్రమాణాల కోసం ఒక

సాధారణ ధృవీకరణ, సాధారణంగా ఒకే, సమగ్ర ఆడిట్లో మూల్యాంకనం చేయబడుతుంది.

- ఇది సంస్థ యొక్క ప్రక్రియలు, డాక్యుమెంటేషన్ మరియు విధానాల సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని కలిగి ఉంటుంది.
- IMS సర్టిఫికేషన్, లేదా ఇంటిగ్రేటెడ్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టమ్స్ సర్టిఫికేషన్, బహుళ నిర్వహణ వ్యవస్థలను విజయవంతంగా అమలు చేసిన మరియు ఏకీకృతం చేసిన సంస్థలకు అనేక ప్రయోజనాలను అందిస్తుంది.

IIT బాంబే ఈవెంట్ - టెక్నాలజీ ఇన్నోవేషన్ హబ్లో

హైదరాబాద్ కు చెందిన నాలుగు స్టార్టప్లు

మూలం: టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా

<https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/4-hyderabad-startups-bag-investment-commitment-at-iit-bombay-event/articleshow/110142165.cms>

[//timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/4-hyderabad-startups-bag-investment-commitment-at-iit-bombay-event/articleshow/110142165.cms](https://timesofindia.indiatimes.com/city/hyderabad/4-hyderabad-startups-bag-investment-commitment-at-iit-bombay-event/articleshow/110142165.cms)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ స్కిల్ డెవలప్ మెంట్, స్టార్టప్ పాలసీ

సందర్భం: IIT-బాంబేలోని IoT & IoE (TIH-IoT) కోసం టెక్నాలజీ ఇన్నోవేషన్ హబ్లో సైబర్-ఫిజికల్ సిస్టమ్స్ (TIPS 4.0)లో సాంకేతిక ఆవిష్కరణపై నాల్గవ జాతీయ వర్క్ షాప్ జరిగింది.

వార్తల్లో ఎందుకు

- IIT-బాంబేలోని IoT & IoE (TIH-IoT) కోసం టెక్నాలజీ ఇన్నోవేషన్ హబ్లో జరిగిన సైబర్-ఫిజికల్ సిస్టమ్స్ (TIPS 4.0)లో సాంకేతిక ఆవిష్కరణపై నాల్గవ జాతీయ వర్క్ షాప్లో హైదరాబాద్ కు చెందిన నాలుగు స్టార్టప్లు పెట్టుబడి కట్టుబాట్లను అందుకున్నాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- నిధులు పొందిన 4 స్టార్టప్లు- **bamPICQ** ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, **UR** అడ్వాన్స్డ్ థెరప్యూటిక్స్ Pvt Ltd, **Monitra Healthcare Private Limited** మరియు **Eon Space Labs Private Limited.**
- నేషనల్ మిషన్ ఆన్ ఇంటర్ డిసిప్లినరీ సైబర్-ఫిజికల్ సిస్టమ్స్ (NM-ICPS) ఆధ్వర్యంలో డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ (DST) ద్వై-వార్షిక కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించింది.
- దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న మొత్తం 25 హబ్లు మరియు 48 డీవెలప్డ్ స్టార్టప్లు ఎక్స్ పో మరియు స్టార్టప్ పిచ్ ఫెస్ట్ లో 35 మంది సీనియర్ వెంచర్ క్యాపిటలిస్ట్లు మరియు

ప్రముఖ సంస్థలకు చెందిన ఏంజెల్ ఇన్వెస్టర్లు పాల్గొన్నారు.

- హైదరాబాద్ ఎంటర్ప్రైజెస్ తో పాటు, నియోపెర్క్ టెక్నాలజీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, బోర్న్ ఆటోమోటివ్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మరియు 4 క్లెమేట్ సహా 40 ఇతర స్టార్టప్ లు కూడా పాల్గొనే పెట్టుబడిదారుల నుండి ఆసక్తిని పొందాయి.

స్టార్టప్ ర్యాంకింగ్స్ లో తెలంగాణ అగ్రస్థానంలో నిలిచింది

- భారత ప్రభుత్వ పరిశ్రమ మరియు అంతర్గత వాణిజ్య ప్రోత్సాహక శాఖ (DPIIT) రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాల ర్యాంకింగ్ ప్రకారం, వర్ధమాన పారిశ్రామికవేత్తల కోసం స్టార్టప్ పర్యావరణ వ్యవస్థలను అభివృద్ధి చేయడంలో తెలంగాణ, ఆరు ఇతర రాష్ట్రాలతో పాటు తన స్థానాన్ని నిలబెట్టుకుంది. .
- మహారాష్ట్ర, ఒడిశా, పంజాబ్, రాజస్థాన్, అరుణాచల్ ప్రదేశ్ మరియు మేఘాలయాలు అత్యుత్తమ ప్రదర్శనకారుల ర్యాంక్ లో ఉన్నాయి. 2022 ర్యాంకింగ్స్ ను వాణిజ్యం మరియు పరిశ్రమల మంత్రి విడుదల చేశారు.
- స్టార్టప్ ఎకోసిస్టమ్ లను అభివృద్ధి చేయడంలో గుజరాత్, కేరళ మరియు కర్ణాటక ఉత్తమ రాష్ట్రాలుగా నిలిచాయి, తమిళనాడు మరియు హిమాచల్ ప్రదేశ్ తర్వాతి స్థానాల్లో ఉన్నాయి.
- 2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో, భారతదేశంలోని 11వ అతిపెద్ద రాష్ట్రమైన తెలంగాణ, దేశ స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో సుమారుగా 4.5% వాటాను అందించింది. .
- రాష్ట్రం స్టార్టప్ ల ర్యాంకింగ్ ఫ్రేమ్ వర్క్ 2022 కింద 1,800 రిజిస్టర్డ్ స్టార్టప్ లు మరియు 80కి పైగా ఇంక్యుబేటర్లు పనిచేస్తున్నాయి.
- సర్వే సమయంలో 550 కంటే ఎక్కువ స్టార్టప్ లు ఇంక్యుబేషన్ మద్దతును పొందాయి మరియు 100+ స్టార్టప్ లకు ₹5 కోట్లకు పైగా పంపిణీ చేయబడ్డాయి.
- మొత్తంమీద, 2016 నుండి తెలంగాణలో మొత్తం

6,145 స్టార్టప్ లు DPIITలో నమోదయ్యాయి. రాష్ట్రంలో మొత్తం స్టార్టప్ ల సంఖ్య 10,000 కంటే ఎక్కువగా ఉండవచ్చు.

- మధ్యమూల్యాంకనం యొక్క ఏడు పారామితులు, తెలంగాణ రెండు రంగాలలో 100వ శాతాన్ని సాధించింది- ఫండింగ్ సపోర్ట్ మరియు ఎంటర్ప్రెన్యూర్స్ కెపాసిటీ బిల్డింగ్. ఇది స్టార్టప్ లకు సంస్థాగత మద్దతును అందించడంలో 94వ శాతాన్ని సాధించింది; ఆవిష్కరణ మరియు వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహించడంలో 86వ స్థానం; ఇంక్యుబేషన్ మరియు మెంటర్షిప్ సపోర్ట్ లో 69వ స్థానం; మార్కెట్ యాక్సెస్ సృష్టిలో 64వది; మరియు సుస్థిరతకు రోడ్ మ్యాప్ లో 50వ స్థానం.
- నైపుణ్యం కలిగిన సాంకేతికత మరియు పరిశోధనా నిపుణుల సహాయంతో దాని సహజ జనాభా ఆస్తులపై ప్రభావం చూపుతూ, ఆవిష్కరణ మరియు వ్యవస్థాపకతను పెంపొందించే లక్ష్యంతో రాష్ట్రం 2016లో ఇన్నోవేషన్ పాలసీని ప్రారంభించింది. రాష్ట్రం ఒక బలమైన స్టార్టప్ పర్యావరణ వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేయడానికి దేశంలోనే ఒక ప్రత్యేకమైన నమూనాను కలిగి ఉంది మరియు ఆవిష్కరణ ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో నడుస్తుంది.

డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ (DST)

- డిపార్ట్ మెంట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ (DST) అనేది భారతదేశంలోని సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ మంత్రిత్వ శాఖలోని ఒక విభాగం.
- ఇది సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ యొక్క కొత్త రంగాలను ప్రోత్సహించడానికి మరియు దేశంలో శాస్త్ర మరియు సాంకేతిక కార్యకలాపాలను నిర్వహించడం, సమన్వయం చేయడం మరియు ప్రోత్సహించడం కోసం ఒక నోడల్ విభాగం పాత్రను పోషించడానికి మే 1971లో స్థాపించబడింది.
- ఇది భారతదేశంలో ఆమోదించబడిన వివిధ శాస్త్రీయ ప్రాజెక్టులకు నిధులను అందిస్తుంది.

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- ఇది భారతదేశంలోని వివిధ పరిశోధకులకు విదేశాలలో సమావేశాలకు హాజరు కావడానికి మరియు ప్రయోగాత్మక పనులకు మద్దతు ఇస్తుంది.

ఇంటర్ డిసిప్లినరీ సైబర్-ఫిజికల్ సిస్టమ్స్పై నేషనల్ మిషన్ (NM-ICPS)

- డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ సైన్స్ & టెక్నాలజీ (DST) ఇంటర్ డిసిప్లినరీ సైబర్ ఫిజికల్ సిస్టమ్ (NM-ICPS)పై బహుళ-స్టేజ్ హోల్డర్ నేషనల్ మిషన్‌ను అమలు చేస్తోంది.
- ఐదేళ్ల కాలానికి మొత్తం రూ.3660 కోట్లతో 2018లో ఈ మిషన్‌ను కేంద్ర మంత్రివర్గం ఆమోదించింది.

- NM-ICPS కింద, 25 టెక్నాలజీ ఇన్నోవేషన్ హబ్‌లు (TIHలు) దేశవ్యాప్తంగా ప్రసిద్ధి చెందిన ఇన్‌స్టిట్యూట్‌లలో స్థాపించబడ్డాయి మరియు ప్రతి TIHకి అధునాతన సాంకేతికతల రంగాలలో ఒక టెక్నాలజీ వర్టికల్ కేటాయించబడింది. అన్నింటితో మిషన్‌ను అమలు చేస్తున్నారు
- కింది నాలుగు ప్రధాన వర్గాల క్రింద TIHలు కార్యకలాపాలు చేపట్టాయి:
  1. టెక్నాలజీ అభివృద్ధి
  2. వ్యవస్థాపకత అభివృద్ధి
  3. మానవ వనరుల అభివృద్ధి
  4. అంతర్జాతీయ సహకారాలు

సునీత నర్రెడ్డికి IDSA ఫెలోషిప్

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/suneetha-narreddy-bags-idsa-fellowship/article68168434.ece>

[//www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/suneetha-narreddy-bags-idsa-fellowship/article68168434.ece](https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/suneetha-narreddy-bags-idsa-fellowship/article68168434.ece)

TSPSC ఔచిత్యం: ప్రస్తుత ఈవెంట్‌లు, అవార్డులు మరియు గౌరవాలు

సందర్భం: ఫెలో ఆఫ్ IDSA (FIDSA) అనేది వృత్తిపరమైన నైపుణ్యాన్ని సాధించిన మరియు వృత్తికి గణనీయమైన సేవలను అందించిన వ్యక్తులను గుర్తించే హోదా.

వార్తల్లో ఎందుకు

- అపోలో హాస్పిటల్స్‌కు చెందిన సునీత నర్రెడ్డికి ఇన్ఫెక్షియస్ డిసీజెస్ సొసైటీ ఆఫ్ అమెరికా (ఐడీఎస్ఏ) ఫెలోషిప్ ఇచ్చింది.

IDSA గురించి

- ఇన్ఫెక్షియస్ డిసీజెస్ సొసైటీ ఆఫ్ అమెరికా (IDSA) అనేది 13,000 మంది వైద్యులు, శాస్త్రవేత్తలు మరియు

సాంక్రమిక వ్యాధులలో నైపుణ్యం కలిగిన ప్రజారోగ్య నిపుణుల సంఘం.

- IDSA యొక్క లక్ష్యం రోగుల సంరక్షణ, విద్య, పరిశోధన, ప్రజారోగ్యం మరియు అంటు వ్యాధులకు సంబంధించిన నివారణలో అత్యుత్తమతను ప్రోత్సహించడం ద్వారా వ్యక్తులు, సంఘాలు మరియు సమాజం యొక్క ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచడం.

డాక్టర్ సునీత నర్రెడ్డి గురించి

- డాక్టర్ సునీత నర్రెడ్డి హైదరాబాద్‌లోని అపోలో హెల్త్ సిటీ జూబ్లీహిల్స్‌లో అగ్రశ్రేణి ఇన్ఫెక్షియస్ డిసీజెస్

స్పెషలిస్ట్

- ఆమె మాజీ మంత్రి వైఎస్ వివేకానంద రెడ్డి కుమార్తె.
- ఆమె హైదరాబాద్ లోని అపోలో హాస్పిటల్స్ లో అంటు వ్యాధుల సలహాదారుగా పనిచేస్తున్నారు.
- IDSA ఫెలోషిప్ అనేది అంటు వ్యాధులను ఎదుర్కోవడంలో నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శించే వ్యక్తులకు ప్రతిష్టాత్మకమైన గౌరవం.

అంటు వ్యాధులు

- బాక్టీరియా, వైరస్ లు, శిలీంధ్రాలు లేదా పరాన్నజీవులు వంటి జీవుల వల్ల కలిగే రుగ్మతలను అంటు వ్యాధులు అంటారు.
- అనేక జీవులు మన శరీరంలో మరియు వాటిపై నివసిస్తాయి.
- అవి సాధారణంగా ప్రమాదకరం లేదా సహాయకరంగా ఉంటాయి.
-

- కానీ కొన్ని పరిస్థితులలో, కొన్ని జీవులు వ్యాధికి కారణం కావచ్చు.
- కొన్ని అంటు వ్యాధులు వ్యక్తి నుండి వ్యక్తికి వ్యాపిస్తాయి.
- **ది ఇన్ఫెక్షియస్ డిసీజ్ బయాలజీ ఫ్రోగ్రామ్ ఆఫ్ ఇండియా HIV/AIDS, క్షయవ్యాధి (MDR & XDR TB తో సహా), వెక్టర్ ద్వారా సంక్రమించే వ్యాధులు వంటి ప్రపంచవ్యాప్త ఆందోళన కలిగించే అంటు వ్యాధులకు పరిష్కారాలను అందించడం లక్ష్యంగా ఉంది;**
- కొన్ని చోట్ల విపరీతమైన వర్షపాతం మరియు మరికొన్ని చోట్ల కరువు వంటి సంఘటనల తరువాత వాతావరణ పరిస్థితులను మార్చడం, ముఖ్యంగా ఉష్ణోగ్రత మరియు తేమ వైవిధ్యాలు భారతదేశం అంతటా వెక్టర్ ద్వారా సంక్రమించే మరియు అంటు వ్యాధుల వ్యాప్తికి దారితీస్తాయని శాస్త్రవేత్తలు అంటున్నారు.

అంతర్జాతీయ ఫోటోలో హరి కె. పాటిబండకు ఉత్తమ ఛాయాచిత్ర బహుమతి

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/te...>

[//www.thehindu.com/news/national/te...](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: అవార్డులు మరియు గౌరవాలు, వృక్షజాలం మరియు జంతుజాలం

సందర్భం: అంతర్జాతీయ ఫోటోలో వన్యప్రాణి విభాగంలో ఉత్తమ ఫోటోగ్రాఫ్ బహుమతిని గెలుచుకున్న తెలంగాణ నుండి హరి కె. పాటిబండ మొదటి వ్యక్తి.

వార్తలో ఎందుకు

- హరి కె. పాటిబండ యొక్క బ్లాక్ డ్రోంగో వేధించే మచ్చల చెక్క గుడ్లగూబ యొక్క షాట్ అంతర్జాతీయ ఫోటో వన్యప్రాణుల విభాగంలో ఉత్తమ ఛాయాచిత్ర

బహుమతిని గెలుచుకుంది.

ముఖ్యాంశాలు

- హరి కె. పాటిబండ అంతర్జాతీయ ఫోటోలో వన్యప్రాణుల విభాగంలో, ఉత్తమ ఫోటోగ్రాఫ్ బహుమతిని గెలుచుకున్నాడు. తెలంగాణ నుండి

మొదటి వ్యక్తిగా ప్రత్యేక గుర్తింపును సాధించాడు.

- పోటీలో ప్రపంచవ్యాప్తంగా వివిధ విభాగాల్లో సుమారు 1.74 లక్షల మంది లెన్స్‌మెన్లు పంపిన 4,65,000 ఫోటోగ్రాఫ్లు ఉన్నాయి.

పక్షి శాస్త్రం

- **పక్షి శాస్త్రం** అనేది పక్షుల భౌతిక స్వరూపం, ఆవాసాలు, వలస విధానాలు మరియు మరిన్నింటితో సహా వాటి శాస్త్రీయ అధ్యయనం.
- ఆర్నిథాలజీ అనే పదం పురాతన గ్రీకు పదాలైన ఓర్నిస్ అంటే "పక్షులు" మరియు లోగోస్ అంటే "సిద్ధాంతం" నుండి వచ్చింది.
- సలీం అలీ: "ఫాదర్ ఆఫ్ ఇండియన్ ఆర్నిథాలజీ"గా పరిగణించబడుతుంది.
- పక్షులు మరియు వాటి సహజ పర్యావరణ వ్యవస్థల గురించి ఇంటర్ డిసిప్లినరీ అధ్యయనాల అవసరాన్ని అతను చెప్పాడు.

సలీం అలీ సెంటర్ ఫర్ ఆర్నిథాలజీ అండ్ నేచురల్ హిస్టరీ

- సలీం అలీ సెంటర్ ఫర్ ఆర్నిథాలజీ అండ్ నేచురల్ హిస్టరీ (SACON) అనేది WII యొక్క దక్షిణ భారత

కేంద్రం,

- SACON యొక్క లక్ష్యం "పరిశోధన, విద్య మరియు ప్రజల భాగస్వామ్యం ద్వారా భారతదేశం యొక్క జీవవైవిధ్యాన్ని మరియు దాని స్థిరమైన ఉపయోగాన్ని పరిరక్షించడంలో సహాయం చేయడం".
- 55 ఎకరాలలో విస్తరించి ఉన్న సలీం అలీ సెంటర్ ఫర్ ఆర్నిథాలజీ అండ్ నేచురల్ హిస్టరీ (SACON) కోయంబత్తూరులోని అనైకట్టిలో ఉంది.

సలీం అలీ పక్షుల అభయారణ్యం

సలీం అలీ పక్షుల అభయారణ్యం ఒక ఈస్టర్నైజ్ మడ అడవుల ఆవాసం. ఇది పక్షుల అభయారణ్యంగా ప్రకటించబడింది మరియు భారతదేశంలోని గోవాలోని మండోవి నది వెంబడి చోరావో ద్వీపం యొక్క పశ్చిమ కొనపై ఉంది.

సలీం అలీ నేషనల్ పార్క్

- సలీం అలీ నేషనల్ పార్క్ లేదా సిటీ ఫారెస్ట్ నేషనల్ పార్క్ జమ్మూ మరియు కాశ్మీర్ లోని శ్రీనగర్ లో ఉన్న జాతీయ ఉద్యానవనం.
- ఇది 9.07 కిమీ² విస్తీర్ణంలో ఉంది.

గిరిజన యువ రచయితకు తెలుగు సాహిత్య అకాడమీ యువ పురస్కారం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/teLANGANA/young-tribal-writer-from-nizamabad-chosen-for-sahitya-akademi-yuva-puraskar-for-telugu/article68296727.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/teLANGANA/young-tribal-writer-from-nizamabad-chosen-for-sahitya-akademi-yuva-puraskar-for-telugu/article68296727.ece](https://www.thehindu.com/news/national/teLANGANA/young-tribal-writer-from-nizamabad-chosen-for-sahitya-akademi-yuva-puraskar-for-telugu/article68296727.ece)

TSPSC సిలబస్ టెచిత్వం: అవార్డులు మరియు గౌరవాలు

సందర్భం: సాహిత్య అకాడమీ యువ పురస్కారం గురించి

వార్తల్లో ఎందుకు

- రమేష్ కార్తిక్ నాయక్ కు తెలుగు సాహిత్య అకాడమీ

యువ పురస్కారం లభించింది.

రమేష్ కార్తిక్ నాయక్ గురించి

- చిన్న కథల సంకలనం "డాబ్లీ" (సాంగ్ ఆఫ్ లామెంట్, 2021) కు యువపురస్కారం లభించింది.
- ఇతను లంబాడాకు చెందినవాడు, దీనిని బంజారా అని కూడా పిలుస్తారు.
- అతని తల్లిదండ్రులు సెవంత, మోజిరామ్లు రైతులు.

రమేష్ కార్తీక్ నాయక్ సాహిత్య కృషి

- నాయక్ సాహిత్య ప్రయాణంలో నాలుగు పుస్తకాలు ఉన్నాయి, తెలుగులో మూడు మరియు ఆంగ్లంలో ఒకటి.
- లంబాడా జీవనశైలిని స్పష్టంగా వర్ణించే అతని రచనలు అంతర్జాతీయ పత్రికలలో ప్రదర్శించబడ్డాయి మరియు అనేక భారతీయ భాషలలోకి అనువదించబడ్డాయి.
- ఆంగ్లంలో అతని తొలి కవితా సంకలనం, "చక్మాక్" (ఫ్లింట్స్టోన్), గత సంవత్సరం బెంగళూరు పొయెట్రీ ఫెస్టివల్లో విడుదలైంది.
- "బాల్డర్ బండి" (ఎద్దుల బండి, 2018) మరియు "కేసుల" (మోడుగు పువ్వు, 2022) ఇతర ముఖ్యమైన రచనలు.
- స్నేహితులు మరియు ఉపాధ్యాయుల మద్దతుతో, అతను 2018లో "బాల్డర్ బండి"ని ప్రచురించాడు, ఇది ఇప్పుడు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం యొక్క పోస్ట్-గ్రాడ్యుయేట్ సిలబస్లో భాగం.
- "చక్కాక్" నుండి అతని కవిత "జరేర్ బాటి" (జోవర్ రోటీ) ఖమ్మంలోని SR & BGNR ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాలలో అండర్ గ్రాడ్యుయేట్ సిలబస్లో చేర్చబడింది.

అవార్డులు

- 2021లో తెలంగాణ రాష్ట్ర గిరిజన సంక్షేమ శాఖ నుండి గిరిజన సాహిత్యం (తెలుగు)కి చేసిన కృషికి గానూ నాయక్కు లభించిన ప్రశంసల్లో ట్రైబల్ యంగ్ అచీవర్ అవార్డు కూడా ఉంది.
- ఆయన ప్రతిభకు గుర్తింపుగా హరిదా రచయితల సంఘం 2023లో హరిద యువ సాహిత్య

పురస్కారంతో సత్కరించింది.

సాహిత్య అకాడమీ యువ పురస్కారం గురించి

- యువ పురస్కారాన్ని సాహిత్య అకాడమీ యువ పురస్కారం అని కూడా అంటారు.
- 24 ప్రధాన భారతీయ భాషల్లో ఒకదానిలో అత్యుత్తమ రచనలు చేసిన యువ రచయితలకు ఇది ఏటా ప్రధానం చేయబడుతుంది.
- 2011లో స్థాపించబడింది, ఇది యువ రచయితలను ప్రోత్సహించడం మరియు ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో 35 ఏళ్లలోపు యువ రచయితలను గుర్తిస్తుంది.
- చెక్కబడిన రాగి ఫలకం తోపాటు ఇది రూ. 50,000 నగదు బహుమతిని అందిస్తారు.

తెలుగు భాషకు మొదటి సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు గ్రహీత - సురవరం ప్రతాప్ రెడ్డి

- "తెలంగాణ వైతాళికుడు (జ్యోతి బేరర్)" గా ప్రసిద్ధి చెందిన సురవరం ప్రతాప్ రెడ్డి సాహిత్య సమరయోధుడు, సామాజిక చరిత్రకారుడు, రచయిత, కవి, పండితుడు, సంఘ సంస్కర్త, న్యాయవాది, జర్నలిస్ట్, సంపాదకుడు మరియు వివిధ సామాజిక-సాంస్కృతిక & విద్యా సంస్థల వ్యవస్థాపకుడు.
- ముఖ్యంగా నిజాం/తెలంగాణ ప్రాంతంలో తెలుగు భాష, సంస్కృతి, గుర్తింపు వేగంగా కనుమరుగవుతున్న తరుణంలో, దానిని పునరుద్ధరించి, పునరుజ్జీవింపజేసే బాధ్యతను SPR తీసుకున్నారు.
- అతను 40 కి పైగా పుస్తకాలను రచించాడు. వాటిలో ప్రముఖమైనవి ఆంధ్రులసాంఘిక చరిత్ర (తెలుగుకు మొట్టమొదటిసారిగా కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు), రామాయణ విశేషాలు, హిందూవాళపండుగలు, హైందవ ధర్మవీరులు మొదలైనవి.

తెలుగు రచయిత టి. పతంజలి శాస్త్రి

- తెలుగు రచయిత టి. పతంజలి శాస్త్రి, తమిళ రచయిత రాజశేఖరన్ (దేవిభారతి), మరియు మలయాళ

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

సాహిత్యవేత్త EV రామకృష్ణన్‌లతో పాటు 2023 సంవత్సరానికి గాను ప్రతిష్టాత్మకమైన సాహిత్య అకాడమీ అవార్డులు అందుకున్నారు.

- శాస్త్రీ తన తెలుగు కథా సంకలనం రామేశ్వరం కాకులు మరికొన్నికథలుకు అవార్డు అందుకున్నారు
-

- సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు, చెక్కబడిన రాగి ఫలకం, శాలువా మరియు 1,00,000 రూపాయల నగదు బహుమతితో కూడిన పేటిక ద్వారా గ్రహీతలకు ప్రధానం చేయబడుతుంది.

ఇంగ్లీష్ ఛానల్ దాటిన తొలి తెలుగు మహిళ

మూలం: డెక్కన్ క్రానికల్

<https://www.deccanchronicle.com/news/first-telugu-woman-to-cross-english-channel-901092>

TSpsc నిలబన్ ఔచిత్యం: మహిళా సాధికారత, ప్రస్తుత సంఘటనలు

సందర్భం: డా.క్వీసీ విక్టోరియా

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్‌కు చెందిన డాక్టర్ క్వీసీ విక్టోరియా గండం, ఇంగ్లండ్ నుంచి ఫ్రాన్స్‌కు రిలే స్విమ్‌లో ఇంగ్లీషు ఛానల్‌ను దాటి తెలుగు మాట్లాడే రాష్ట్రాల నుంచి తొలి మహిళగా చరిత్ర సృష్టించింది.

నేపథ్యం

- ఆంగ్ల ఛానల్‌లో రిలే స్విమ్‌ను పూర్తి చేసిన ఎనిమిది మంది స్విమ్మర్ల బృందంలో డా.క్వీసీ ఉన్నారు.
- మొత్తం దూరం 71 కి.మీలు, బృందం 60 గంటల 50 నిమిషాల్లో ఈత కొట్టింది.
- ఈత 12 నుండి 14 డిగ్రీల సెల్సియస్ మధ్య నీటి ఉష్ణోగ్రతలలో జరిగింది, చల్లని పరిస్థితుల కారణంగా గణనీయమైన సవాళ్లను అందిస్తుంది.

విజయం యొక్క ప్రాముఖ్యత

అడ్డంకులు:

- లింగం మరియు ప్రాంతీయ అడ్డంకులను ఛేదించి,
- ఆమె విజయం యువ క్రీడాకారులకు ప్రోత్సాహానికి దారితీసింది, సంకల్పం మరియు మద్దతుతో, చాలా సవాలుగా ఉన్న లక్ష్యాలను కూడా సాధించగలమని హైలైట్ చేస్తుంది.

ఆక్వాటిక్ క్రీడలను ప్రోత్సహించడం:

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- పాశ్చాత్య దేశాల ఆధిపత్యంలో ఉన్న జల క్రీడలలో భారతీయ అథ్లెట్ల సామర్థ్యాన్ని దృష్టిలో ఉంచుతుంది.

ఇంగ్లీష్ ఛానెల్ గురించి

- ఇంగ్లీష్ ఛానెల్, తరచుగా "ది ఛానెల్" అని పిలుస్తారు, ఇది దక్షిణ ఇంగ్లాండ్‌ను ఉత్తర ఫ్రాన్స్ నుండి వేరుచేసే నీటి భాగం.
- ఇది ఉత్తర సముద్రం యొక్క దక్షిణ భాగాన్ని అట్లాంటిక్ మహాసముద్రంతో కలుపుతుంది మరియు సుమారుగా 560 కిలోమీటర్లు (350 మైళ్ళు) పొడవు మరియు వెడల్పులో 240 కిలోమీటర్లు (150 మైళ్ళు) నుండి 34 కిలోమీటర్లు (21 మైళ్ళు) వరకు వెడల్పుగా ఉంటుంది.

ప్రాముఖ్యత మరియు చారిత్రక ప్రాముఖ్యత

- రవాణా: యునైటెడ్ కింగ్‌డమ్ మరియు కాంటినెంటల్ యూరప్ మధ్య సముద్ర వాణిజ్యం మరియు రవాణా కోసం ఇంగ్లీష్ ఛానెల్ చారిత్రాత్మకంగా ముఖ్యమైనది.

సైనిక ప్రాముఖ్యత: ఇది సైనిక చరిత్రలో కీలక పాత్ర పోషించింది,

ముఖ్యంగా ప్రపంచ యుద్ధం II సమయంలో నార్మాండ్‌పై మిశ్రరాజ్యాల దాడి సమయంలో (D-Day).

- బలమైన ప్రవాహాలు: దాదాపు ప్రతి ఆరు గంటలకు దిశను మార్చే బలమైన టైడల్ కరెంట్ ఛానెల్
- ఈతగాళ్లకు సవాళ్లు: ఈ ప్రవాహాలు ఛానెల్‌ని దాటడానికి ప్రయత్నించే ఈతగాళ్లకు సవాళ్లను కలిగిస్తాయి, జాగ్రత్తగా ప్రణాళిక మరియు నావిగేషన్ అవసరం.

సముద్ర జీవితం మరియు పర్యావరణం

- జీవవైవిధ్యం: సముద్ర జీవవైవిధ్యంతో సమృద్ధిగా ఉంది, వివిధ చేప జాతులు, సముద్ర పక్షులు మరియు సముద్ర క్షీరదాలకు మద్దతు ఇస్తుంది.

పరిరక్షణ ప్రయత్నాలు: సముద్ర పర్యావరణాన్ని రక్షించడానికి మరియు దాని పర్యావరణ సమతుల్యతను కొనసాగించడానికి మానవ కార్యకలాపాలను నిర్వహించడానికి ప్రయత్నాలు కొనసాగుతున్నాయి.

EMRCకు 16వ UGC-CEC ఇంటర్నేషనల్ నేచర్ ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్‌లో గుర్తింపు

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Aug/13/film-directed-by-osmania-university-wins-award>

[/Aug/13/film-directed-by-osmania-university-wins-award](https://www.newindianexpress.com/states/telangana/2024/Aug/13/film-directed-by-osmania-university-wins-award)

TSRSC సీలబన్ ఔచిత్యం: అవార్డులు మరియు గౌరవాలు

సందర్భం: ఉస్మానియా యూనివర్సిటీకి అవార్డు దక్కింది

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ ఎడ్యుకేషనల్ మల్టీమీడియా రీసెర్చ్ సెంటర్ (EMRC) 16వ UGC-CEC ఇంటర్నేషనల్ నేచర్ ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్‌లో గణనీయమైన గుర్తింపును సాధించింది. "రీచింగ్ ది అన్ రీచ్డ్" పేరుతో వారి షార్ట్ ఫిల్మ్ డెవలప్‌మెంట్ విభాగంలో మొదటి బహుమతిని గెలుచుకుంది.

షార్ట్ ఫిల్మ్ వివరాలు

- దర్శకుడు: ఈ చిత్రానికి పి రఘుపతి దర్శకత్వం వహించారు.
- కంటెంట్: ఏకోపాధ్యాయ భీమ్ చిల్డ్రన్స్ హ్యూమన్ సెంటర్స్, ఓయా జర్నలిజం విద్యార్థి సంతోష్ ఇస్రామ్ తన సహోద్యోగులతో కలిసి చేపట్టిన ఈ షార్ట్ ఫిల్మ్ హైలైట్. ఈ కేంద్రాలు మారుమూల అటవీ ప్రాంతాల్లో నివసించే గుత్తికోయ సామాజిక వర్గానికి చెందిన పిల్లలకు విద్యను అందించడంపై దృష్టి సారిస్తున్నాయి.
- అవార్డులు: డెవలప్‌మెంట్ విభాగంలో మొదటి బహుమతిని గెలుచుకోవడంతో పాటు, మానవ హక్కుల విభాగంలో కూడా ఈ చిత్రానికి ప్రశంసాపత్రం లభించింది.

ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్ గురించి

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

- నిర్వాహకులు: యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ (UGC) మరియు కన్సర్వేటివ్ ఫర్ ఎడ్యుకేషనల్ కమ్యూనికేషన్ (CEC) సంయుక్తంగా ఈ ఉత్సవాన్ని నిర్వహిస్తాయి.
- ప్రయోజనం: వార్షిక చలనచిత్ర పోటీ పర్యావరణం, అభివృద్ధి, మానవ హక్కులు మరియు స్వచ్ఛ భారత్ (క్లీన్ ఇండియా) చొరవ వంటి కీలకమైన అంశాల గురించి అవగాహన కల్పించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ప్రదర్శన: పోటీకి ఎంపికైన చిత్రాలను అంతర్జాతీయ చలనచిత్రోత్సవంలో ప్రదర్శించారు.
- అవార్డులు: సినిమా ద్వారా అవగాహన కల్పించేందుకు
-

కృషి చేసిన విజేతలకు నగదు బహుమతులు, ప్రశంసాపత్రాలు అందజేశారు.

అవార్డుల ప్రాముఖ్యత

- అభివృద్ధి వర్గం: ఈ కేటగిరీలో గెలుపొందడం అనేది విద్యాభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడంలో మరియు వెనుకబడిన కమ్యూనిటీలలో విద్యకు ప్రాప్యతను మెరుగుపరచడంలో చిత్రం యొక్క ప్రభావాన్ని చెబుతుంది.
- మానవ హక్కుల అనులేఖనం: హ్యూమన్ రైట్స్ కేటగిరీలోని ఉల్లేఖనం అట్టడుగు వర్గాల హక్కులు మరియు శ్రేయస్సు కోసం వాదించడంలో సినిమా పాత్రను హైలైట్ చేస్తుంది.

తెలంగాణ కానిస్టేబుల్ కు రాష్ట్రపతి పతకం

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/15/telegana-constable-only-cop-in-country-to-get-presidents-gallantry-medal>

[//www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/15/telegana-constable-only-cop-in-country-to-get-presidents-gallantry-medal](https://www.newindianexpress.com/states/telegana/2024/Aug/15/telegana-constable-only-cop-in-country-to-get-presidents-gallantry-medal)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: అవార్డు

సందర్భం: గ్యాలంట్రీకి రాష్ట్రపతి పతకం

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణకు చెందిన హెడ్ కానిస్టేబుల్ చదువు యాదయ్య స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం సందర్భంగా రాష్ట్రపతి పతకానికి ఎంపికయ్యారు.

అవలోకనం

- ఆగస్టు 14, 2024న, భారతదేశంలో ప్రెసిడెంట్స్ మెడల్ ఫర్ గ్యాలంట్రీ మరియు ఇతర పోలీసు అవార్డులు ప్రకటించబడ్డాయి.
- ఈ అవార్డులు పోలీసు అధికారుల అసాధారణ ధైర్యాన్ని, విశిష్ట సేవను మరియు ప్రతిభ కనబరిచిన పనితీరును గుర్తిస్తాయి.

కీలక వివరాలు

1. గ్యాలంట్రీకి రాష్ట్రపతి పతకం
  - o గ్రహీత: తెలంగాణకు చెందిన హెడ్ కానిస్టేబుల్ చదువు యాదయ్య.
  - o అనులేఖనం: యాదయ్య 2022లో ఒక దోపిడీ కేసులో తన అసాధారణ ధైర్యసాహసాలకు ఈ ప్రతిష్టాత్మక అవార్డును అందుకున్నాడు. జూలై 25, 2022న, 72 ఏళ్ల వృద్ధురాలిని దోచుకున్న ఇద్దరు దొంగలను పట్టుకునే ప్రయత్నంలో, యాదయ్య తీవ్రంగా దాడికి గురయ్యాడు, అయితే లొంగదీసుకుని అరెస్టు చేయగలిగాడు.
2. విశిష్ట సేవకు పతకం

- o గ్రహీతలు: అదనపు డీజీ సంజయ్ కుమార్ జైన్, డీసీపీ కటకం మురళీధర్ ఉన్నారు.
- 3. శౌర్య పతకం
  - o గ్రహీతలు: పోలీసు సూపరింటెండెంట్ సునీల్ దత్, రిజర్వ్ ఇన్స్పెక్టర్ మోరా కుమార్, రిజర్వ్ ఎస్ఐ శనిగరపు సంతోష్, మరియు జూనియర్ కమాండో/కానిస్టేబుళ్లు అమిలి సురేష్, వెల్ముల వంశీ, కంపాటి ఉపేందర్, పాయం రమేష్ లతో సహా ఏడుగురు పోలీసులు ఉన్నారు.
  - o వివరాలు: క్లిష్ట పరిస్థితుల్లో ధైర్యం ప్రదర్శించిన అధికారులను ఈ అవార్డు సత్కరిస్తుంది. వివిధ కార్యకలాపాలు మరియు సంఘటనలలో వారి శౌర్య చర్యలకు గ్రహీతలు గుర్తించబడ్డారు.
- 4. మెరిటోరియస్ సేవలకు పతకం
  - o గ్రహీతలు: కమిషనర్ ఆఫ్ పోలీస్ అవియాన్స్ మొహంత్ మరియు మరో పది మంది అధికారులు.
  - o వివరాలు: మెరిటోరియస్ సర్వీసెస్ కోసం పతకం అధికారులు వారి అసాధారణ పనితీరు మరియు పోలీసింగ్కు అందించినందుకు వారికి అందించబడుతుంది. అవార్డు గ్రహీతలు వారి విశిష్ట సేవ మరియు వారి పాత్రలలో అంకితభావానికి

గుర్తింపు పొందారు.

విశ్లేషణ

- రాష్ట్రపతి పథకం : ప్రమాదాన్ని ఎదుర్కొని ధైర్యంగా వ్యవహరించినందుకు ఇది అత్యున్నత గౌరవం. యాదయ్య యొక్క గుర్తింపు పోలీసింగ్లో అవసరమైన పరాక్రమం మరియు నిస్వార్థతను చెబుతుంది, ఇది ప్రజల భద్రతపై వ్యక్తిగత ధైర్యం యొక్క తీవ్ర ప్రభావాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.
  - విశిష్ట సేవకు పతకం: ఈ అవార్డు పోలీసుల సామర్థ్యం మరియు ప్రభావాన్ని పెంపొందించడంలో నాయకత్వం మరియు అసాధారణమైన సేవ యొక్క ప్రాముఖ్యతను హైలైట్ చేస్తుంది. జైన్ మరియు మురళీధర్ వంటి సీనియర్ అధికారుల గుర్తింపు చట్ట అమలులో వ్యూహాత్మక పర్యవేక్షణ మరియు నిర్వహణ యొక్క కీలక పాత్రను సూచిస్తుంది.
- శౌర్యం మరియు మెరిటోరియస్ సేవలకు పతకం: ఈ పతకాలు వివిధ హోదాల్లో ఉన్న పోలీసు సిబ్బంది యొక్క ధైర్యసాహసాలు మరియు అత్యుత్తమ పనితీరును జరుపుకుంటాయి, శాంతిభద్రతల పరిరక్షణలో వారి నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తాయి.

ANU, ఆంధ్రప్రదేశ్ నిర్వహించిన ఫోటో పోటీలో

చావా సంపత్ కుమార్కు ప్రశంసా పురస్కారం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/khammam-based-photographer-bags-appreciation-award-in-a-photo-contest-organised-by-anu-andhra-pradesh/article68534017.ece>

TSPSC ఔచిత్యం: అవార్డులు మరియు గౌరవాలు

సందర్భం: ఫోటోగ్రఫీ పోటీ

వార్తల్లో ఎందుకు

- ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం (ANU) నిర్వహించిన ఫోటోగ్రఫీ పోటీలో "నేచర్ & వైల్డ్ లైఫ్" విభాగంలో తెలంగాణాలోని ఖమ్మంకు చెందిన ప్రముఖ ఫోటోగ్రాఫర్ చావా సంపత్ కుమార్ ప్రశంసా పురస్కారాన్ని అందుకున్నారు.

అవలోకనం

- ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవం సందర్భంగా

గుంటూరులోని ఏఎన్యూ క్యాంపస్లో జరిగే కార్యక్రమంలో ఈ అవార్డును అందజేయనున్నారు.

- గతంలో అనేక రాష్ట్ర మరియు జాతీయ అవార్డులను గెలుచుకున్న శ్రీ సంపత్, 2018లో మేడారం జాతర ఫోటీలో రెండవ బహుమతిని గెలుచుకున్న 'మన తెలంగాణ కుంభమేళా' అనే ఛాయాచిత్రానికి గుర్తింపు పొందారు.
- 2019లో, ఇండియా ఇంటర్నేషనల్ ఫోటోగ్రాఫిక్ కౌన్సిల్ (IIPC) నిర్వహించిన జాతీయ ఫోటో ఫోటీలో బంగారు పతకాన్ని కూడా గెలుచుకున్నాడు.

సాంస్కృతిక డాక్యుమెంటేషన్లో ఫోటోగ్రఫీ పాత్ర:

- సంప్రదాయాలను కాపాడటం: కమ్యూనిటీ యొక్క సాంస్కృతిక వారసత్వం యొక్క ప్రధానమైన సంప్రదాయ సంఘటనలు మరియు అభ్యాసాలను డాక్యుమెంట్ చేయడంలో ఫోటోగ్రాఫర్లు కీలక పాత్ర పోషిస్తారు. ఉదాహరణకు, 2018లో అవార్డు గెలుచుకున్న చావా సంపత్ కుమార్ ఛాయాచిత్రం 'మన తెలంగాణ కుంభమేళా', మేడారం జాతర వంటి స్థానిక పండుగల సారాన్నిఫోటోగ్రఫీ ఎలా సంగ్రహించగలదు మరియు సంరక్షించగలదు అనేదానికి ఉదాహరణ.
- సాంస్కృతిక ప్రాతినిధ్యం: లెన్స్ ద్వారా, ఫోటోగ్రాఫర్లు ప్రాంతీయ సంస్కృతుల యొక్క ప్రత్యేక అంశాలను దృష్టికి తీసుకువస్తారు, తరచుగా ప్రధాన స్రవంతి మీడియాలో తక్కువగా ప్రాతినిధ్యం వహిస్తారు. సంస్కృతులను సంరక్షించడంలో పాత్ర పోషిస్తారు.

పర్యావరణ అవగాహన కోసం ఫోటోగ్రఫీ ఒక సాధనం:

- పర్యావరణ సమస్యలను హైలైట్ చేయడం: ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం నిర్వహించే ఫోటోగ్రఫీ ఫోటీలో "నేచర్ & వైల్డ్ లైఫ్" వర్గం ఫోటోగ్రాఫర్లను సహజ ప్రపంచంపై దృష్టి పెట్టేలా ప్రోత్సహిస్తుంది. ఈ వర్గంలోని ఫోటోగ్రాఫర్లు పర్యావరణ క్షీణత, పరిరక్షణ

ప్రయత్నాలు మరియు జీవవైవిధ్య సౌందర్యంపై దృష్టిని ఆకర్షించగలవు, తద్వారా ప్రజలలో చైతన్యాన్ని పెంచుతాయి.

- ప్రజా అభిప్రాయాన్ని ప్రభావితం చేయడం: ప్రకృతి మరియు వన్యప్రాణుల యొక్క శక్తివంతమైన చిత్రాలు ప్రజల అభిప్రాయాన్ని ప్రభావితం చేయగలవు మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణ పట్ల చర్యను ప్రేరేపించగలవు. చావా సంపత్ కుమార్ వంటి ఫోటోగ్రాఫర్లు ఈ రంగంలో తమ కృషికి గుర్తింపు పొందారు.

గుర్తింపు పొందుతున్న ప్రాంతీయ ఫోటోగ్రాఫర్లు:

- అవార్డులు మరియు గుర్తింపు: ANU కాంటెస్ట్లో చావా సంపత్ కుమార్ గెలుచుకున్న ప్రశంసా పురస్కారం భారతదేశంలో ప్రాంతీయ ఫోటోగ్రాఫర్లకు పెరుగుతున్న గుర్తింపుకు నిదర్శనం. ఇతని పని జాతీయ దృష్టిని ఆకర్షించడమే కాకుండా కళలో స్థానిక ప్రతిభకు మద్దతు ఇవ్వడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను కూడా చెబుతుంది.
- ఇతరులకు స్ఫూర్తి: ప్రాంతీయ ఫోటోగ్రాఫర్ల విజయాలు ఇలాంటి రంగాలలో ఉన్న ఇతరులకు ఫోటోగ్రఫీని కొనసాగించడానికి ప్రేరణగా ఉపయోగపడతాయి, తద్వారా దేశవ్యాప్తంగా సాంస్కృతిక మరియు పర్యావరణ డాక్యుమెంటేషన్ పరిధిని విస్తృతం చేస్తుంది.

ముగింపు:

- చావా సంపత్ కుమార్ వంటి ప్రాంతీయ ఫోటోగ్రాఫర్లు ఈ రంగాలలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తూ, సాంస్కృతిక డాక్యుమెంటేషన్ మరియు పర్యావరణ అవగాహన కోసం ఫోటోగ్రఫీ ఒక ముఖ్యమైన మాధ్యమంగా పనిచేస్తుంది. వారి విజయాలు సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని సంరక్షించడంలో మరియు పర్యావరణ స్పృహను ప్రోత్సహించడంలో దృశ్య మాధ్యమం యొక్క శక్తిని హైలైట్ చేస్తాయి.

ది హిందూ ఫోటోగ్రాఫర్ కు రెండు రాష్ట్ర అవార్డులు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/two-state-awards-for-the-hindu-photographer/article68543517.ece>

TSpsc సిలబస్ ఔచిత్యం: అవార్డులు మరియు గౌరవాలు, పాలన

సందర్భం: తెలంగాణలో ఫోటో జర్నలిజం

వార్తల్లో ఎందుకు

- ది హిందూ తెలంగాణ పత్రికలో ఫోటో జర్నలిస్ట్ నాగర గోపాల్ రాష్ట్ర స్థాయి ఫోటో పోటీలో రెండు ప్రతిష్టాత్మక అవార్డులు గెలుచుకున్నారు.

అవలోకనం:

- 185వ ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవ వేడుకల సందర్భంగా ఈ గుర్తింపు లభించింది.
- అదనంగా, కథనం ఫోటో ఎగ్జిబిషన్ ప్రారంభోత్సవం మరియు ముఖ్య అధికారులు చేసిన వ్యాఖ్యలతో సహా ఈవెంట్ యొక్క విస్తృత సందర్భాన్ని కవర్ చేస్తుంది.

నగర గోపాల్ అందుకున్న అవార్డులు

- అవార్డులు: నగర గోపాల్ ఉత్తమ వార్తా చిత్రం అవార్డుతో పాటు 'మహా లక్ష్మి' విభాగంలో మరో ప్రశంసను అందుకున్నారు. ఇది ఫోటో జర్నలిజంలో అతని శ్రేష్ఠతను మరియు ఫీల్డ్లో స్థిరమైన పనితీరును సూచిస్తుంది.
- గుర్తింపు యొక్క ప్రీక్వెస్సీ: గోపాల్ ఈ రంగానికి ఆయన చేసిన నిరంతర సహకారాన్ని ఎత్తిచూపుతూ సంవత్సరాలుగా క్రమం తప్పకుండా అవార్డు గ్రహీతగా ఉన్నారు.

ఈవెంట్ వివరాలు:

- నిర్వాహకులు: ప్రపంచ ఫోటోగ్రఫీ దినోత్సవ వేడుకల్లో భాగంగా సమాచార & పౌరసంబంధాల శాఖ ఈ అవార్డులను అందించింది.
- అధికారులు హాజరు: ఈ కార్యక్రమంలో

పౌరసంబంధాల శాఖ మంత్రి పొంగులేటి శ్రీనివాస్రెడ్డి, ప్రెస్ అకాడమీ చైర్మన్ కె. శ్రీనివాస్రెడ్డి, ఐ అండ్ పీఆర్ కమిషనర్ ఎం. హనుమంతరావు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఫోటో ఎగ్జిబిషన్

- ప్రారంభోత్సవం: తెలంగాణ రాష్ట్ర ఫోటో జర్నలిస్టుల సంఘం (టీఎస్పీజేపీ) ఆధ్వర్యంలో బషీర్బాగ్లోని ప్రెస్ క్లబ్ లో ఏర్పాటు చేసిన ఫోటో ఎగ్జిబిషన్ ను మంత్రి ప్రారంభించారు.
- పబ్లిక్ యాక్సెస్: ఎగ్జిబిషన్ ఒక వారం పాటు ప్రజలకు తెరిచి ఉంటుంది. ఫోటోగ్రాఫిక్ వర్క్ లను ప్రదర్శించడానికి మరియు ఫోటో జర్నలిజం కళను జరుపుకోవడానికి ఒక వేదికను అందిస్తుంది.

మంత్రి వ్యాఖ్యలు:

- ప్రశంసలు: ప్రామాణికమైన సమాచారాన్ని వ్యాప్తి చేయడంలో మరియు ముఖ్యమైన క్షణాలను సంగ్రహించడంలో ఫోటో జర్నలిస్టుల పాత్రను మంత్రి అభినందించారు.

ప్రాముఖ్యత:

- నగరా గోపాల్ కు లభించిన గుర్తింపు మరియు దానికి సంబంధించిన సంఘటనలు వార్తలను డాక్యుమెంట్ చేయడంలో మరియు కమ్యూనికేట్ చేయడంలో ఫోటో జర్నలిజం యొక్క ప్రాముఖ్యతను చెబుతున్నాయి.

RGIAకి వరుసగా మూడవ సంవత్సరం ఉత్తమ విమానాశ్రయ అవార్డు

మూలం: తెలంగాణ నేడు

<https://telanganatoday.com/rgia-hyderabad-wins-best-airport-award-for-third-consecutive-year>

TSPSC సిలబస్ బెచిత్తం: అవార్డులు మరియు గౌరవాలు

సందర్భం: రాజీవ్ గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం (RGIA), ఇండియా ట్రావెల్ అవార్డులలో ఉత్తమ విమానాశ్రయం

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్ లోని రాజీవ్ గాంధీ ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్ (RGIA) ఇండియా ట్రావెల్ అవార్డ్స్ లో బెస్ట్ ఎయిర్పోర్ట్ గా మరోసారి ప్రతిష్టాత్మకమైన టైటిల్ ను కైవసం చేసుకుంది, ఇది వరుసగా మూడో విజయాన్ని సాధించింది.

అవార్డు సాధన:

- RGIA వరుసగా మూడు సంవత్సరాలు ఇండియా ట్రావెల్ అవార్డ్స్ లో బెస్ట్ ఎయిర్పోర్ట్ టైటిల్ ను పొందింది, దాని స్థిరమైన పనితీరు మరియు నాణ్యతను చెప్పింది.
- ఈ విజయానికి సహకరించిన పరిశ్రమ భాగస్వాములు, ప్రయాణికులు మరియు మద్దతుదారులకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ విమానాశ్రయ అధికారులు సోషల్ మీడియాలో ఈ విజయాన్ని జరుపుకున్నారు.

మునుపటి గౌరవాలు:

- గత సంవత్సరం, జర్మనీలోని ఫ్రాంక్ ఫర్ట్ లో జరిగిన ఒక వేడుకలో స్పెయిన్ ద్వారా దాని అసాధారణమైన సిబ్బంది సేవలను గుర్తించి, RGIAకి 'భారతదేశం & దక్షిణాసియా 2024లో ఉత్తమ విమానాశ్రయం' సిబ్బంది' అవార్డు కూడా లభించింది.

రాజీవ్ గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం

- రాజీవ్ గాంధీ అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం తెలంగాణ రాజధాని హైదరాబాద్ కు సేవలు అందించే

అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం.

- ఇది హైదరాబాద్ కు దక్షిణంగా 24 కిలోమీటర్ల దూరంలో శంషాబాద్ లో ఉంది మరియు బేగంపేట విమానాశ్రయం స్థానంలో 23 మార్చి 2008న తెరవబడింది, అప్పటి వరకు హైదరాబాద్ కు సేవలందిస్తున్న ఏకైక పౌర విమానాశ్రయం.
- దీనికి భారత మాజీ ప్రధాని రాజీవ్ గాంధీ పేరు పెట్టారు.
- 5,500 ఎకరాల (2,200 హెక్టార్లు) విస్తీర్ణంలో నిర్మించబడిన ఇది విస్తీర్ణం ప్రకారం భారతదేశంలో అతిపెద్ద విమానాశ్రయం.
- ఇది ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ కన్సార్షియం అయిన GMR హైదరాబాద్ ఇంటర్నేషనల్ ఎయిర్పోర్ట్ లిమిటెడ్ (GHIAL) యాజమాన్యంలో ఉంది మరియు నిర్వహించబడుతుంది.
- డిసెంబరు 2015లో దేశీయ ఈ-బోర్డింగ్ సౌకర్యాన్ని మరియు అక్టోబర్ 2020లో అంతర్జాతీయ ఈ-బోర్డింగ్ సదుపాయాన్ని ప్రారంభించిన భారతదేశంలో ఇది మొదటి విమానాశ్రయం.
- AirHelp యొక్క ప్రపంచంలోని టాప్ 10 విమానాశ్రయాల జాబితాలో ఇది స్థానం పొందింది.

ఏరోస్పేస్ మరియు డిఫెన్స్ ఇండస్ట్రీ

- ఏరోస్పేస్ SEZలు: తెలంగాణ, ముఖ్యంగా హైదరాబాద్, ఆదిబట్ల ఏరోస్పేస్ పార్క్ వంటి ప్రత్యేక ఏరోస్పేస్ స్పెషల్ ఎకనామిక్ జోన్లను (SEZలు)

అభివృద్ధి చేసింది.

- ఈ SEZలు రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ మరియు ఉపాధికి దోహదపడే అనేక ప్రపంచ మరియు దేశీయ ఏరోస్పేస్ కంపెనీలకు అతిధ్యం ఇస్తున్నాయి.
- బోయింగ్, లాక్హీడ్ మార్టిన్, టాటా అడ్వాన్స్డ్ సిస్టమ్స్ మరియు GMR ఏరో టెక్నిక్ వంటి ప్రధాన అంతర్జాతీయ సంస్థలు తెలంగాణలో కార్యకలాపాలను స్థాపించాయి.

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వివిధ ప్రోత్సాహకాలు మరియు విధానాల ద్వారా ఏరోస్పేస్ మరియు రక్షణ తయారీని చురుకుగా ప్రోత్సహిస్తోంది.

సారాంశంలో, తెలంగాణ విమానయాన రంగం, RGIA నేతృత్వంలో మరియు బలమైన ఏరోస్పేస్ పరిశ్రమ మద్దతుతో, రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఒక ముఖ్యమైన భాగం, భవిష్యత్తు వృద్ధికి ఆశాజనకమైన అవకాశాలు ఉన్నాయి.

CSIR-NGRI శాస్త్రవేత్తకు నేషనల్ జియో సైన్సు అవార్డు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/csir-ngri-scientist-gets-award-for-geophysics-research/article68550489.ece>

<https://www.thehindu.com/news/national/telangana/csir-ngri-scientist-gets-award-for-geophysics-research/article68550489.ece>

TSPSC సిలబస్ బెచిత్తం: అవార్డులు, పాలన

సందర్భం: నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డు 2023, CSIR-NGRI

వార్తల్లో ఎందుకు

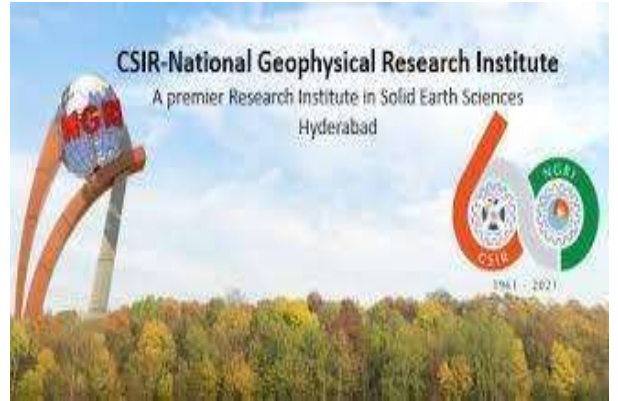
- CSIR-నేషనల్ జియోఫిజికల్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ (NGRI)లో చీఫ్ సైంటిస్ట్ బంటు ప్రశాంత కుమార్ ను గౌరవనీయమైన నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డు 2023తో సత్కరించారు.

అవార్డు గుర్తింపు

- CSIR-నేషనల్ జియోఫిజికల్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ (NGRI)లో చీఫ్ సైంటిస్ట్ బంటు ప్రశాంత కుమార్ ప్రతిష్టాత్మకమైన నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డు 2023ని అందుకున్నారు.
- రాష్ట్రపతి ద్రౌపది ముర్ము అందించిన ఈ అవార్డు, జియోఫిజిక్స్/అప్లైడ్ జియోఫిజిక్స్ రంగంలో ఆయన చేసిన విశేష సేవలను గుర్తించింది.

పరిశోధన దృష్టి

- కుమార్ పరిశోధన 3D విద్యుత్ ఉప-ఉపరితల నిర్మాణాన్ని మ్యాపింగ్ చేయడంపై కేంద్రీకృతమై ఉంది.

- భారతదేశ పునాదిని రూపొందించే సంక్లిష్ట భౌగోళిక నిర్మాణాలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఈ పరిశోధన చాలా కీలకం.

జియోసైన్స్కు సహకారం

- కుమార్ పరిశోధన భారతదేశం యొక్క భౌగోళిక ప్రకృతి దృశ్యం యొక్క అధునాతన శాస్త్రీయ పరిజ్ఞానాన్ని కలిగి ఉంది, సైద్ధాంతిక అవగాహన మరియు ఆచరణాత్మక అనువర్తనాల కోసం విలువైన సమాచారాన్ని అందిస్తోంది.

నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డు 2023

- నేషనల్ జియోసైన్స్ అవార్డ్ 2023 అనేది భారతదేశంలో ప్రతిష్టాత్మకమైన గుర్తింపు, ఇది భౌగోళిక శాస్త్ర రంగానికి అసాధారణమైన సహకారం అందించిన వ్యక్తులకు లేదా బృందాలకు ఇవ్వబడుతుంది.

- జియాలజీ, జియోఫిజిక్స్, మినరల్ ఎక్స్ప్లోరేషన్, మైనింగ్ మరియు ఎన్వైరాన్మెంటల్ జియాలజీ వంటి రంగాలలో గణనీయమైన విజయాలు సాధించిన వారిని గౌరవించేందుకు ఈ అవార్డులను భారత ప్రభుత్వం అందజేస్తుంది.

CSIR-నేషనల్ జియోఫిజికల్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ (NGRI)

- CSIR-నేషనల్ జియోఫిజికల్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ (NGRI) భారతదేశంలోని ఒక ప్రధాన పరిశోధనా సంస్థ, ఇది భౌగోళిక పరిశోధనలో ప్రత్యేకత కలిగి ఉంది.
- ఇది కౌన్సిల్ ఆఫ్ సైంటిఫిక్ అండ్ ఇండస్ట్రియల్ రీసెర్చ్ (CSIR) కింద పనిచేస్తుంది.
- స్థానం: హైదరాబాద్, తెలంగాణ, భారతదేశం.
- స్థాపించబడింది: 1961.
- ఫోకస్: NGRI జియోఫిజిక్స్ మరియు ఎర్త్ సైన్సెస్లో అధునాతన పరిశోధనను నిర్వహిస్తుంది, సహజ వనరుల అన్వేషణ, పర్యావరణ నిర్వహణ మరియు భౌగోళిక ప్రక్రియల అవగాహనకు సంబంధించిన వివిధ అంశాలకు దోహదం చేస్తుంది.

గుర్తించదగిన రచనలు

- భూకంప ప్రమాద అంచనా: NGRI భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో భూకంప ప్రమాదాలను అంచనా వేయడానికి గణనీయమైన కృషి చేసింది, భవనం కోడ్లు మరియు విపత్తు సంసిద్ధత ప్రణాళికలను తెలియజేయడంలో సహాయపడుతుంది.
- భూగర్భ జల నిర్వహణ: భూగర్భ జలాల నిర్వహణకు, ముఖ్యంగా భారతదేశంలోని కరువు పీడిత ప్రాంతాలలో హైడ్రోజియాలజీలో NGRI యొక్క పని చాలా కీలకమైనది.
- సహజ వనరుల అన్వేషణ: ఈ సంస్థ హైడ్రోకార్బన్లు, ఖనిజాలు మరియు ఇతర సహజ వనరుల అన్వేషణలో కీలకపాత్ర పోషించింది, భారతదేశ ఇంధన భద్రత మరియు ఆర్థిక అభివృద్ధికి తోడ్పడింది.
- అంతర్జాతీయ సహకారాలు: జియోఫిజికల్ రీసెర్చ్ మరియు టెక్నాలజీని అభివృద్ధి చేసేందుకు NGRI వివిధ అంతర్జాతీయ సంస్థలు మరియు సంస్థలతో సహకరిస్తుంది.

యూరప్ లోని ఎత్తైన పర్వతాన్ని అధిరోహించిన సౌదీ అరేబియాకు చెందిన తెలుగు ఎన్నార్లై

మూలం: తెలంగాణ నేడు <https://telanganatoday.com/telugu-nri-from-saudi-arabia-scales-europes-highest-mountain>

TSPSC సిలబస్ టెచిక్యం: అవార్డులు మరియు గౌరవాలు, క్రీడలు

సందర్భం: ముఖ్యమైన వ్యక్తులు

వార్తల్లో ఎందుకు

- బండారు అన్నపూర్ణ ఐరోపాలో ఎత్తైన శిఖరం అయిన ఎల్బ్రస్ పర్వతాన్ని విజయవంతంగా

అధిరోహించింది.

ప్రస్తుత వృత్తి మరియు విజయాలు

- ప్రస్తుత పాత్ర: అన్నపూర్ణ ఇప్పుడు సౌదీ అరేబియాలోని జెడ్డాలో టీచర్ గా పనిచేస్తున్నారు. విద్యలో ఆమె పాత్ర ఆమె సాహసోపేతమైన సాధనలతో పూర్తిగా విభేదిస్తుంది.
- ఇటీవలి విజయం: రష్యాలో ఉన్న ఐరోపాలోని ఎత్తైన శిఖరం అయిన ఎల్బ్రస్ పర్వతాన్ని ఆమె విజయవంతంగా అధిరోహించింది. ఈ ఘనతను తెలుగు ప్రవాస సంఘం సభ్యులు సంబరాలు చేసుకున్నారు.

అధిరోహణ విజయాలు

- ప్రారంభ క్లెంబింగ్ అనుభవం: అన్నపూర్ణ గుంటూరులోని తాడేపల్లి చుట్టూ స్థానిక ట్రెక్ లతో తన అధిరోహణ యాత్రను ప్రారంభించింది. 2020లో 12,500 అడుగుల ఎత్తులో ఉన్న హిమాలయాలలోని ఉత్తరాఖండ్ లోని కేదార్ కనాథ్ శిఖరాన్ని అధిరోహించడం ఆమె మొదటి ముఖ్యమైన విజయం.
- అంతర్జాతీయ విజయాలు: గత సంవత్సరం, ఆమె ఆఫ్రికాలోని టాంజానియాలోని కిలిమంజారో పర్వతాన్ని అధిరోహించింది, ఇది 19,341 అడుగుల ఎత్తులో ప్రపంచంలోనే ఎత్తైన స్వేచ్ఛా పర్వతం మరియు ఏడు శిఖరాలలో ఒకటి.
- ఏడు ఖండాల్లోని ఎత్తైన శిఖరాన్ని కలిగి ఉన్న ఏడు శిఖరాలను జయించాలనే ఆమె తపనలో ఈ అధిరోహణ ఒక ముఖ్యమైన మైలురాయి.

భవిష్యత్తు లక్ష్యాలు

- సెవెన్ సమ్మిట్స్ ఛాలెంజ్: ఏడు ఖండాల్లోని ప్రతి ఎత్తైన శిఖరాలను అధిరోహించి సెవెన్ సమ్మిట్స్ ఛాలెంజ్ ని పూర్తి చేయాలని అన్నపూర్ణ నిశ్చయించుకుంది.
- ఆమె ఇప్పటి వరకు సాధించిన విజయాలు ఈ లక్ష్యం పట్ల ఆమె నిబద్ధత మరియు పురోగతిని ప్రదర్శిస్తాయి.

ఏడు శిఖరాగ్ర సవాళ్లు

- సెవెన్ సమ్మిట్స్ ఛాలెంజ్ అనేది ప్రతిష్టాత్మకమైన పర్వతారోహణ లక్ష్యం, ఇందులో ప్రతి ఏడు ఖండాల్లోని ఎత్తైన శిఖరాన్ని అధిరోహించడం

ఉంటుంది.

- ఈ ఛాలెంజ్ ని విజయవంతంగా పూర్తి చేయడానికి ముఖ్యమైన క్లెంబింగ్ నైపుణ్యాలు, శారీరక దారుణ్యం మరియు లాజిస్టికల్ ప్లానింగ్ అవసరం.
- సెవెన్ సమ్మిట్స్ ఛాలెంజ్
  1. ఆసియా: ఎవరెస్ట్ పర్వతం
  2. దక్షిణ అమెరికా: అకాన్ కాగువా
  3. ఉత్తర అమెరికా: డెనాలి (గతంలో మాంట్ మెకిన్లీ అని పిలుస్తారు)
  4. ఆఫ్రికా: కిలిమంజారో పర్వతం
  5. యూరప్: ఎల్బ్రస్ పర్వతం
  6. ఆస్ట్రేలియా: (ఆస్ట్రేలియాలోని ఎత్తైన శిఖరం మాంట్ కోస్కియూస్కో లేదా న్యూ గినియా, పున్ కాక్ జయతో సహా ఆస్ట్రేలియన్ ఖండాన్ని పరిగణించే వారికి)
  7. అంటార్టికా: విన్సన్ మాసిఫ్

ముఖ్యమైన తెలుగు మహిళా పర్వతారోహకులు మాలావత్ పూర్ణ

- పూర్ణ తెలంగాణ రాష్ట్రం, నిజామాబాద్ జిల్లా, పాకాల గ్రామంలో 2000లో జన్మించింది.
- ఆమె గిరిజన నేపథ్యం నుండి వచ్చింది మరియు వెనుకబడిన విద్యార్థులను ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో సామాజిక సంక్షేమ కార్యక్రమం కింద పర్వతారోహణకు ఎంపికైంది.
- 13 సంవత్సరాల వయస్సులో, పూర్ణ మే 2014లో ఎవరెస్ట్ శిఖరాన్ని అధిరోహించిన ప్రపంచంలోనే అతి పిన్న వయస్కురాలు.

పూదోట నీలిమ

- పూదోట నీలిమ 2016లో ఎవరెస్ట్ శిఖరంపై 8,160 మీటర్ల వరకు అధిరోహించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ కు చెందిన ప్రతిభావంతులైన పర్వతారోహకురాలు.
- నీలిమ గుంటూరు జిల్లాలోని తురకపాలెంకు చెందినది మరియు కొత్తగా ఏర్పడిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం నుండి ఇటువంటి ఘనత సాధించిన మొదటి మహిళ

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

కావచ్చు.

జిఆర్ రాధిక

- జిఆర్ రాధిక, Addl. SP (చిత్తూరు), డిసెంబర్ 30, 2018న అర్జెంటీనాలోని మౌంట్ అకాన్ కాగువా (6,962 మీటర్లు)ను అధిరోహించారు, తద్వారా దక్షిణ అమెరికాలో ఎత్తైన శిఖరాన్ని అధిరోహించిన మొదటి తెలుగు మహిళ.
- ఆగస్టు 2016లో, ఆమె కిలిమంజారో (ఆఫ్రికా)

పర్వతాన్ని అధిరోహించింది.

- మార్చి 2017లో, ఆమె ఆసీస్ 10-పీక్ ఛాలెంజ్లో భాగంగా రెండు రోజుల్లో ఆస్ట్రేలియా యొక్క ఎత్తైన శిఖరం మరియు తొమ్మిది ఇతర శిఖరాలను కూడా అధిరోహించింది.
- తరువాత, సెప్టెంబర్ 7, 2017న ఆమె ఐరోపాలోని ఎత్తైన శిఖరం ఎల్బ్రగ్స్ పర్వతాన్ని అధిరోహించింది.

జాతీయ ఉపాధ్యాయ అవార్డులు 2024కి

తెలంగాణ నుంచి ఇద్దరు ఉపాధ్యాయుల ఎంపిక

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/two-from-telegana-selected-for-national-teachers-awards/article68573472.ece>

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/two-from-telegana-selected-for-national-teachers-awards/article68573472.ece>

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణకు చెందిన ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులు ప్రభాకర్ రెడ్డి పెసర, తాడూరి సంపత్ కుమార్ కేంద్ర విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ ప్రకటించిన ప్రతిష్టాత్మక జాతీయ ఉపాధ్యాయ అవార్డులు 2024కి ఎంపికయ్యారు.

సందర్భం: జాతీయ ఉపాధ్యాయుల అవార్డులు భారతదేశం అంతటా విద్యా రంగానికి విశిష్ట సేవలను గుర్తిస్తాయి.

ముఖ్యాంశాలు

- జాతీయ ఉపాధ్యాయుల అవార్డులు 2024 అనేది విద్యా నాణ్యతను మెరుగుపరచడంలో గణనీయమైన కృషి చేసిన మరియు వృత్తి పట్ల అంకితభావాన్ని ప్రదర్శించిన దేశవ్యాప్తంగా అత్యుత్తమ విద్యావేత్తలను గౌరవించడానికి భారత ప్రభుత్వంచే వార్షిక గుర్తింపు.
- ఈ ఏడాది తెలంగాణకు చెందిన ఇద్దరు సహా వివిధ రాష్ట్రాల నుంచి 50 మంది ఉపాధ్యాయులు ఈ ప్రతిష్టాత్మక అవార్డుకు ఎంపికయ్యారు. ఈ

అవార్డులను సెప్టెంబరు 5, 2024న ఉపాధ్యాయుల దినోత్సవం సందర్భంగా ప్రధానం చేస్తారు.

- ఖమ్మంలోని సెకండరీ పాఠశాల ఉపాధ్యాయుడు ప్రభాకర్ రెడ్డి పెసర, రాజన్న-సిరిసిల్లకు చెందిన హైస్కూల్ ఉపాధ్యాయుడు తాడూరి సంపత్ కుమార్లను సెప్టెంబర్ 5, 2024న న్యూఢిల్లీలో సన్మానించనున్నారు.

అవార్డుల గురించి

- ప్రతి అవార్డు మెరిట్ సర్టిఫికేట్, ₹ 50,000 నగదు బహుమతి మరియు రజత పతకాన్ని కలిగి ఉంటుంది.
- నాణ్యమైన విద్య ద్వారా దేశ భవిష్యత్తును రూపొందించడంలో ఉపాధ్యాయుల అంకితభావం మరియు నిబద్ధతను ఈ అవార్డులు హైలైట్ చేస్తాయి.

ఉపాధ్యాయుల దినోత్సవం: ప్రాముఖ్యత మరియు ఔచిత్యం

- ఉపాధ్యాయుల దినోత్సవం భారతదేశంలో విద్యార్థుల మనస్సులు మరియు భవిష్యత్తును రూపొందించడంలో ఉపాధ్యాయులు మరియు అధ్యాపకుల కృషిని గౌరవించేందుకు ప్రతి సంవత్సరం సెప్టెంబర్ 5న జరుపుకుంటారు.
- ఈ రోజు ప్రముఖ పండితుడు, తత్వవేత్త, మరియు బోధన మరియు విద్య పట్ల మక్కువకు ప్రసిద్ధి చెందిన భారతదేశ రెండవ రాష్ట్రపతి డాక్టర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ జయంతి.

ముఖ్యాంశాలు:

- చారిత్రక ప్రాముఖ్యత: 1962లో డాక్టర్ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ భారత రాష్ట్రపతి అయినప్పుడు తొలిసారిగా ఉపాధ్యాయ దినోత్సవాన్ని జరుపుకున్నారు. "ఉపాధ్యాయులు దేశంలోనే అత్యుత్తమ మనస్సుగలవారు" అని ఆయన విశ్వసించారు. తన వ్యక్తిగత వేడుకలకు బదులుగా తన పుట్టినరోజును ఉపాధ్యాయుల దినోత్సవంగా జరుపుకోవాలని సూచించారు. అప్పటి నుండి, సమాజంలో ఉపాధ్యాయులు పోషించే కీలక పాత్రను గుర్తించే రోజుగా సెప్టెంబర్ 5ని పాటిస్తున్నారు.
- రోజు ప్రాముఖ్యత: టీచర్స్ డే అనేది యువ మనస్సులను రూపొందించే మరియు దేశ నిర్మాణానికి గణనీయంగా దోహదపడే ఉపాధ్యాయుల అంకితభావం, కృషి మరియు నిబద్ధతను గుర్తించి, అభినందించడానికి ఒక సందర్భం. ఇది విద్య యొక్క ప్రాముఖ్యతను మరియు మెరుగైన భవిష్యత్తును రూపొందించడంలో విద్యావేత్తల అమూల్యమైన సహకారాన్ని గుర్తు చేస్తుంది.
- భారతదేశం అంతటా వేడుకలు: భారతదేశంలోని పాఠశాలలు, కళాశాలలు మరియు విద్యాసంస్థలు, ఉపాధ్యాయుల దినోత్సవాన్ని వివిధ కార్యక్రమాలతో జరుపుకుంటాయి:
  - విద్యార్థులు తమ ఉపాధ్యాయుల పట్ల కృతజ్ఞత మరియు అభిమానాన్ని వ్యక్తపరచడానికి ఏర్పాటు చేశారు.

- అవార్డు వేడుకలు-నేషనల్ టీచర్స్ అవార్డ్స్ లాగా, విద్యా రంగానికి వారి అసాధారణమైన కృషికి అత్యుత్తమ విద్యావేత్తలను సత్కరిస్తారు.
- సెమినార్లు మరియు చర్చలు-విద్య యొక్క ప్రాముఖ్యత మరియు సమకాలీన సమాజంలో ఉపాధ్యాయుల అభివృద్ధి చెందుతున్న పాత్రపై.

కేంద్ర విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ

- భారతదేశంలో జాతీయ స్థాయిలో విద్యా విధానాలు మరియు కార్యక్రమాలను రూపొందించడం, అమలు చేయడం మరియు పర్యవేక్షించడం వంటి బాధ్యతలను కేంద్ర విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ (MoE) కలిగి ఉంది.
- ఎలిమెంటరీ విద్య నుండి ఉన్నత విద్య మరియు పరిశోధన వరకు దేశంలోని విద్యా రంగాన్ని రూపొందించడంలో మంత్రిత్వ శాఖ కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ యొక్క ముఖ్య విధులు:

1. విధాన రూపకల్పన మరియు అమలు:
  - ఇది 2040 నాటికి భారతదేశ విద్యా వ్యవస్థను మార్చే లక్ష్యంతో జాతీయ విద్యా విధానం (NEP) 2020 వంటి ప్రధాన విద్యా విధానాల అమలును పర్యవేక్షిస్తుంది.
2. నియంత్రణ మరియు ప్రమాణాలు-ఏర్పాటు విధులు:
  - యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ (UGC), ఆల్ ఇండియా కౌన్సిల్ ఫర్ టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్ (AICTE), మరియు నేషనల్ కౌన్సిల్ ఫర్ టీచర్ ఎడ్యుకేషన్ (NCTE) వంటి రెగ్యులేటరీ బాడీలతో మంత్రిత్వ శాఖ ప్రమాణాలను నిర్ణయించడానికి, పాఠ్యాంశాలను ఆమోదించడానికి మరియు ఉన్నత విద్యలో నాణ్యతను కొనసాగించడానికి పనిచేస్తుంది.
3. పరిశోధన మరియు ఆవిష్కరణలను ప్రోత్సహించడం:
  - నేషనల్ ఇనిషియేటివ్ ఫర్ స్కూల్ హెడ్స్ అండ్ టీచర్స్ హోలిస్టిక్ అడ్వాన్స్ మెంట్ (NISHTHA) మరియు ఇంపాక్ట్ ఫుల్ పాలసీ రీసెర్చ్ ఇన్ సోషల్ సైన్స్ (IMPRESS) వంటి కార్యక్రమాల ద్వారా మంత్రిత్వ

కరెంట్ అఫైర్స్- 2024

- పరిశోధనా సంస్థలు:టాప్ 50 పరిశోధనా సంస్థలలో 28వ స్థానం.
- ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలు:టాప్ 100 ఇంజనీరింగ్ కాలేజీల్లో 70వ స్థానం.
- ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ (OU):
  - మొత్తం ర్యాంకింగ్:టాప్ 100 యూనివర్సిటీల్లో 43వ స్థానం.
  - రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విశ్వవిద్యాలయాలు:టాప్ 50 రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విశ్వవిద్యాలయాలలో 6వ స్థానం.
  - ఇంటర్నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇన్నోవేషన్ టెక్నాలజీ హైదరాబాద్ (IIIT-H):
  - మొత్తం ర్యాంకింగ్:టాప్ 100 యూనివర్సిటీల్లో 74వ స్థానం.
- నిర్వహణ సంస్థలు:
  - ఉన్నత విద్య కోసం ICFAI ఫౌండేషన్:39వ స్థానంలో ఉంది.
  - ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మేనేజ్మెంట్ టెక్నాలజీ:97వ స్థానంలో ఉంది.
  - నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ, వరంగల్:100వ స్థానంలో నిలిచింది.
- ఫార్మసీ సంస్థలు:
  - నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫార్మాస్యూటికల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ రీసెర్చ్:టాప్ 100 ఫార్మసీ సంస్థల్లో 2వ స్థానంలో నిలిచింది.
- న్యాయ కళాశాలలు:
  - నల్సార్ యూనివర్సిటీ ఆఫ్ లా:టాప్ 40 లా కాలేజీల్లో 3వ స్థానంలో నిలిచింది.
  - ICFAI లా స్కూల్:టాప్ 40 లా కాలేజీల్లో 36వ స్థానంలో నిలిచింది.
- ఇతర ముఖ్యమైన ప్రస్తావనలు:

ఉస్మానియా మెడికల్ కాలేజీ, ఆర్మీ డెంటల్ కాలేజీ, మరియు ప్రొఫెసర్ జయశంకర్ తెలంగాణ స్టేట్ అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటీనిర్దిష్ట ర్యాంకింగ్లు వివరంగా లేనప్పటికీ, టాప్ కేటగిరీ జాబితాలలో ఉన్నట్లు పేర్కొనబడ్డాయి.

నియామకాలు

T-WORKS మరియు WE-HUB లకు నూతన CEOల నియామకం

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana-govt-appoints-new-ceos-to-t-works-and-we-hub/article68205320.ece>

TSPSC నిలబన్ ఔచిత్యం: తెలంగాణ స్టార్టప్ పాలసీ

సందర్భం: మహిళా ఆంట్రప్రెన్యూర్షిప్ ఫెసిలిటేటర్ WE-హబ్

వార్తలో ఎందుకు

- ఈ-హబ్తో పాటు, ఐటీ మంత్రిత్వ శాఖకు సలహాదారుగా కొత్త ముఖ్య కార్యనిర్వహణాధికారి(సీఈఓ)ని నియమిస్తూ తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది.

CEO, We Hub

- తెలంగాణ ప్రభుత్వం జారీ చేసిన ఉత్తర్వుల ప్రకారం, సీతా పల్లవోళ్లను 2024 ఏప్రిల్ 6 నుండి పునరాలోచనతో మూడేళ్ల కాలానికి WE-Hub CEO పదవికి నియమించారు.
- మార్చి 2018లో హైదరాబాద్ లో గత భారత రాష్ట్ర సమితి (BRS) ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన వివిధ కార్యక్రమాల ద్వారా, మహిళా వ్యవస్థాపకతన ప్రోత్సహించడానికి CEO గా ఉన్న దీప్తి రావుల స్థానంలో ఈమె నియమితులయ్యారు.

CEO, T-వర్క్స్

- తెలంగాణ టీ-వర్క్స్ కొత్త సీఈవోగా జోగిందర్ తనికెళ్లను నియమించింది.
- ఏప్రిల్ 9, 2024 నుండి ప్రారంభమవుతుంది. ఆయన

పదవీకాలం మూడేళ్లు ఉంటుంది.

- టీ వర్క్స్ లో మొదటి సిఇఓ అయిన సుజయ్ కరంపురి రాష్ట్ర అసెంబ్లీ ఎన్నికల వరకు ఈ పదవిలో కొనసాగారు.
- ప్రారంభించినప్పటి నుండి, T వర్క్స్ ఒక ప్రోటోటైప్ గా కవర్ చేయాలనే ఆలోచన ఉన్నవారికి ఒక ప్రత్యేకమైన సౌకర్యంగా ప్రదర్శించబడింది.
- ఇది అనేక ఆశాజనకమైన యువకులు మరియు గ్రామీణ యువత ఆలోచనలను వాస్తవంగా మార్చడంలో గణనీయమైన ఆసక్తిని కలిగించింది.
- అదేవిధంగా, ఏప్రిల్ 26 నుండి రెండేళ్ల కాలానికి అమల్లోకి వచ్చే, ఐటీ పోర్ట్ ఫోలియోకు సంబంధించిన సమస్యలపై, సలహాలను అందించడానికి సాయికృష్ణను ఐటీ మంత్రి డి శ్రీధర్ బాబు సలహాదారుగా నియమించారు.

•WE - హబ్ పథకం

- WE HUB అనేది మహిళా పారిశ్రామికవేత్తల కోసం ఏర్పాటు చేయబడింది.
- భారతదేశంలో ఇలాంటి కార్యక్రమాన్ని మొట్టమొదటి సారి

చేపట్టిన రాష్ట్రంగా తెలంగాణ నిలిచింది.

- ఇది తెలంగాణ రాష్ట్ర నేతృత్వంలోని ఇంక్యూబేటర్-ఇంక్యూబేషన్.
- ప్రవేశం మరియు సహకార పర్యావరణ వ్యవస్థను నిర్మించడం ద్వారా మహిళా వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహించడం అనే ప్రాథమిక లక్ష్యంతో ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది.

T-వర్క్స్

- T వర్క్స్, తెలంగాణ ప్రభుత్వ చొరవ. భారతదేశంలోనే అతిపెద్ద సమానా కేంద్రం.
- 2 మార్చి 2023న, ఫాక్స్ కాన్ ఛైర్మన్ యంగ్ లియు మరియు తెలంగాణ పరిశ్రమలు & ఐటీ మంత్రి కెటి రామారావు వినూత్న కబుకి డ్రాప్ (డ్రామాటిక్ జపనీస్ రివీల్ స్టైల్) ద్వారా టి-వర్క్లను ప్రారంభించారు.

TSCABకి నూతన ఛైర్మన్

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/new-chairman-for-tscab/article68274255.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/telegana/new-chairman-for-tscab/article68274255.ece](https://www.thehindu.com/news/national/telegana/new-chairman-for-tscab/article68274255.ece)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: నియామకాలు, రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: తెలంగాణ రాష్ట్ర సహకార అపెక్స్ బ్యాంక్ (TSCAB).

వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ రాష్ట్ర సహకార అపెక్స్ బ్యాంక్ (టీఎస్సీబీ) నూతన ఛైర్మన్ గా, వైస్ ఛైర్మన్ గా వరంగల్ జిల్లా సహకార కేంద్ర బ్యాంకు (డీసీసీబీ) ఛైర్మన్ ఎం. రవీందర్ రావు, రంగారెడ్డి డీసీసీబీ ఛైర్మన్ కె. సత్యయ్య ఎన్నికయ్యారు.

ముఖ్యాంశాలు

- నూతనంగా ఎన్నికైన అధికారులు తాండూరు ఎమ్మెల్యే బి.మనోహర్ రెడ్డితో కలిసి వ్యవసాయశాఖ మంత్రి తుమ్మల నాగేశ్వరరావును కలిశారు.
- రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ మార్పు, ఛైర్మన్ల మార్పు తర్వాత వరుసగా రెండు పదవులకు భారత రాష్ట్ర సమితి (బీఆర్ఎస్)కు చెందిన కె. రవీందర్ రావు, జి. మహేందర్ రెడ్డి రాజీనామా చేయడంతో, ఈ ఎన్నిక అనివార్యమైంది..

TSCAB గురించి

- TSCAB అనేది తెలంగాణ రాష్ట్రానికి సంబంధించిన రాష్ట్ర సహకార బ్యాంకు.
- 2015లో రిజిస్టర్ అయిన ఈ బ్యాంకు దృష్టి దేశంలోనే “బెస్ట్ స్టేట్ కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంక్”గా అవతరించడం.
- రాష్ట్రవ్యాప్తంగా 413 శాఖలను కలిగి ఉన్న బ్యాంక్, కో-ఆపరేటివ్ క్రెడిట్ సొసైటీ (CCS) మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రం యొక్క స్థిరమైన వృద్ధి మరియు అభివృద్ధిపై దృష్టి సారించింది.

తెలంగాణ రాష్ట్ర సహకార అపెక్స్ బ్యాంక్ మూలం

1. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ స్టేట్ కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్ (APCOB) మరియు తెలంగాణ స్టేట్ కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్ (TSCB)లను విలీనం చేయడం ద్వారా తెలంగాణ స్టేట్ కోఆపరేటివ్ అపెక్స్ బ్యాంక్ (TSCAB) ఏర్పడింది, ఇవి ఆయా రాష్ట్రాల్లోని రెండు రాష్ట్ర స్థాయి సహకార బ్యాంకులు.
2. TSCAB ఏర్పాటుకు ముందు, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో రెండు వేర్వేరు బ్యాంకులుగా వుంది: తెలంగాణ రాష్ట్ర సహకార బ్యాంకు (TSCB) మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర

సహకార బ్యాంకు (APCOB).

3. TSCB 1963లో స్థాపించబడింది . తెలంగాణ రాష్ట్రానికి రాష్ట్ర స్థాయి సహకార బ్యాంకుగా పనిచేసింది, అయితే APCOB 1964లో స్థాపించబడింది మరియు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి రాష్ట్ర స్థాయి సహకార బ్యాంకుగా పనిచేసింది.
4. 2014లో ఆంధ్రప్రదేశ్ విభజన తర్వాత, TSCB మరియు APCOBలను విలీనం చేయడం ద్వారా తెలంగాణ రాష్ట్ర సహకార అపెక్స్ బ్యాంక్ (TSCAB) ఏర్పడింది.
5. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో సహకార ఉద్యమానికి ఒకే వేదికను అందించడం . రాష్ట్రంలో సహకార రంగం అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో TSCAB సృష్టించబడింది.
6. TSCAB తెలంగాణ రాజధాని హైదరాబాద్లో ప్రధాన కార్యాలయం కలిగి ఉంది మరియు రాష్ట్రవ్యాప్తంగా శాఖల నెట్వర్క్ను కలిగి ఉంది.

తెలంగాణ రాష్ట్ర సహకార అపెక్స్ బ్యాంక్ పాత్ర

- ఆర్థిక సేవలు: TSCAB తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని సహకార సంస్థలకు రుణాలు మరియు అడ్వాన్సులతో సహా అనేక
-

రకాల ఆర్థిక సేవలను అందిస్తుంది.

- సాంకేతిక మరియు ఆర్థిక సహాయం: TSCAB రాష్ట్రంలోని సహకార సంఘాల అభివృద్ధికి మరియు అభివృద్ధి చెందడానికి వారికి సాంకేతిక మరియు ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తుంది.
- పర్యవేక్షణ మరియు నియంత్రణ: రాష్ట్రంలోని జిల్లా సహకార బ్యాంకుల పర్యవేక్షణ మరియు నియంత్రణకు TSCAB బాధ్యత వహిస్తుంది, అవి బాధ్యతాయుతమైన పద్ధతిలో నిర్వహించబడుతున్నాయని నిర్ధారిస్తుంది.
- సహకార సూత్రాలను ప్రోత్సహించడం: TSCAB సహకార సూత్రాలు మరియు విలువలను ప్రోత్సహిస్తుంది, రాష్ట్రంలో సహకార రంగం అభివృద్ధికి తోడ్పడుతుంది.
- ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పాటు: సహకార సంఘాలకు ఆర్థిక సేవలు మరియు సహాయాన్ని అందించడం ద్వారా, తెలంగాణ ఆర్థికాభివృద్ధికి తోడ్పాటు అందించడంలో TSCAB కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. ఇది రాష్ట్రంలోని ప్రజల జీవితాలను మరియు జీవనోపాధిని మెరుగుపరచడానికి సహాయపడుతుంది.

తెలంగాణకు నూతన గవర్నర్ గా జిష్ణుదేవ్ వర్మ

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/who-is-jishnu-dev-varma-the-new-governor-of-tehrangana/article68456187.ece>

[//www.thehindu.com/news/national/tehrangana/who-is-jishnu-dev-varma-the-new-governor-of-tehrangana/article68456187.ece](https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/who-is-jishnu-dev-varma-the-new-governor-of-tehrangana/article68456187.ece)

TSpsc సీలబస్ టెచిట్యం: రాజకీయాలు మరియు పాలన

సందర్భం: తెలంగాణ కొత్త గవర్నర్

వార్తల్లో ఎందుకు

- త్రిపుర మాజీ ఉప ముఖ్యమంత్రి జిష్ణు దేవ్ వర్మ తెలంగాణ గవర్నర్ గా నియమితులయ్యారు

జిష్ణు దేవ్ వర్మ: అపాయింట్ మెంట్ వివరాలు

- తెలంగాణ గవర్నర్ గా జిష్ణు దేవ్ వర్మ నియమితులయ్యారు.
- జార్ఖండ్ తోపాటు తెలంగాణ అదనపు బాధ్యతలను నిర్వహిస్తున్న సీపీ రాధాకృష్ణన్ నుంచి ఆయన బాధ్యతలు స్వీకరించారు.

నేపథ్యం మరియు ప్రారంభ జీవితం

- **కుటుంబ నేపథ్యం:** జిమ్మి దేవ్ వర్మ త్రిపుర రాజకుటుంబానికి చెందినవాడు. త్రిపుర చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యతకు ప్రసిద్ధి చెందిన ప్రాంతం.

మునుపటి పాత్రలు మరియు సహకారాలు

- **క్రీడారంగంలో బాధ్యతలు :** బ్యాడ్మింటన్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా అధ్యక్షుడిగా పనిచేశారు. జాతీయ స్థాయిలో క్రీడలను ప్రోత్సహించడంలో మరియు క్రీడా కార్యక్రమాల నిర్వహణలో అతని ప్రమేయాన్ని సూచిస్తుంది.
- **సాహిత్య రచనలు:**
  - **కవితవం:** జిమ్మి దేవ్ వర్మ అనేక కవితా పుస్తకాలను ప్రచురించారు.
  - **వ్యాసాలు మరియు జ్ఞాపకాలు:** అతను త్రిపురలోని వివిధ వారాపత్రికలకు వ్యాసాలు వ్రాసారు. ఇటీవల "వీక్షణలు, సమీక్షలు & నా కవితలు" పేరుతో తన రచనల సంకలనాన్ని విడుదల చేశాడు.

నియామక సందర్భం

- **గవర్నర్ స్వాప్:** ఇతని నియామకంలో ఒక ఆసక్తికరమైన అంశం ఏమిటంటే గవర్నర్ పాత్రల పరస్పర స్వభావం:
  - **ఎన్ ఇండ్రనేనారెడ్డి,** తెలంగాణకు చెందిన సీనియర్ బిజెపి నాయకుడు, ప్రస్తుత త్రిపుర గవర్నర్.
  - **జిమ్మి దేవ్ వర్మ,** గతంలో త్రిపురలో ప్రముఖ వ్యక్తి, ఇప్పుడు తెలంగాణ గవర్నర్. ఈ స్వాప్ రాజకీయ నియామకాలలో విస్తృత ధోరణిని ప్రతిబింబిస్తుంది మరియు రాష్ట్రాల అంతటా రాజకీయ నియామకాల పరస్పర అనుసంధాన స్వభావాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.

తెలంగాణ గవర్నర్ల చారిత్రక సందర్భం

- **ESL నరసింహన్:** తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు తర్వాత తొలిదశలో పనిచేసిన తొలి గవర్నర్.
- **తమిళిసై సౌందరరాజన్:** ESL నరసింహన్ తర్వాత పదవిలోకి వచ్చారు. రాష్ట్ర పాలనాభివృద్ధికి సహకరిస్తూ కొనసాగారు.
- **సీపీ రాధాకృష్ణన్:** వర్మ కంటే ముందు తెలంగాణ గవర్నర్ పాత్రను నిర్వహించి, జార్జండ్ అదనపు బాధ్యతలు కూడా

నిర్వహించారు.

తెలంగాణ గవర్నర్ కార్యాలయం పాత్రపై విశ్లేషణ

- ఇతర భారతీయ రాష్ట్రాలలోని గవర్నర్ల మాదిరిగానే తెలంగాణ గవర్నర్, రాష్ట్రానికి రాజ్యాంగ అధిపతిగా వ్యవహరిస్తారు. అయితే, ఈ పాత్ర రాష్ట్రంలోని రాజకీయ, పరిపాలనా మరియు సామాజిక పరిస్థితుల ద్వారా సూక్ష్మంగా ఉంటుంది. తెలంగాణలో గవర్నర్ కార్యాలయం పాత్రపై సమగ్ర విశ్లేషణ ఇక్కడ ఉంది:

1. రాజ్యాంగ బాధ్యతలు

- **సెరిమోనియల్ హెడ్:** భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం, గవర్నర్ రాష్ట్ర ఉత్సవ అధిపతిగా వ్యవహరిస్తారు. అయితే నిజమైన కార్యనిర్వాహక అధికారాలు ఎన్నుకోబడిన ముఖ్యమంత్రి మరియు మంత్రుల మండలి వద్ద ఉంటాయి. ఈ పాత్రలో అధికారిక వేడుకలకు అధ్యక్షత వహించడం, బిల్లలకు సమ్మతి ఇవ్వడం మరియు వివిధ ఫోరమ్లలో రాష్ట్రానికి ప్రాతినిధ్యం వహించడం వంటివి ఉంటాయి.
- **శాసన విధులు:** గవర్నర్ రాష్ట్ర శాసనసభ సమావేశాలను పిలిపించి, ప్రోరోగ్ చేస్తారు మరియు శాసనసభను రద్దు చేయవచ్చు. ప్రతి సంవత్సరం మొదటి సెషన్ ప్రారంభం సందర్భంగా గవర్నర్ ప్రసంగం ప్రభుత్వ విధానాలు మరియు ప్రాధాన్యతలను వివరిస్తుంది.
- **ఆర్డినెన్స్ ప్రమోషన్:** శాసనసభ సమావేశాలు లేనప్పుడు గవర్నర్ ఆర్డినెన్సులను జారీ చేయవచ్చు, తిరిగి అసెంబ్లీ జరిగిన ఆరు వారాల్లోగా శాసనసభ ఆమోదించాలి.

2. కార్యనిర్వాహక విధులు

- **నియామకాలు:** ముఖ్యమంత్రి, అడ్వకేట్ జనరల్ మరియు రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ సభ్యులను గవర్నర్ నియమిస్తారు. ఏ ఒక్క పార్టీకి స్పష్టమైన మెజారిటీ రాని సందర్భాల్లో, ప్రభుత్వ ఏర్పాటుకు తగిన నాయకుడిని ఆహ్వానించడం ద్వారా సుస్థిర ప్రభుత్వాన్ని నిర్ధారించడంలో గవర్నర్ పాత్ర కీలకం అవుతుంది.
- **పరిపాలన:** ముఖ్యమంత్రి మరియు మంత్రి మండలి సలహా మేరకు గవర్నర్ వ్యవహరిస్తుండగా, వారు పరిపాలనా విషయాలలో, ముఖ్యంగా రాజకీయ అస్థిరత సమయాల్లో

కొన్ని విచక్షణాధికారాలను కలిగి ఉంటారు.

3. విచక్షణ అధికారాలు

- **రాష్ట్రపతి పాలన:** రాజ్యాంగ నిబంధనల ప్రకారం ప్రభుత్వం పనిచేయదని గవర్నర్ విశ్వసిస్తే, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 356 ప్రకారం రాష్ట్రంలో రాష్ట్రపతి పాలనను విధించాలని సిఫార్సు చేయడం అత్యంత ముఖ్యమైన విచక్షణ అధికారాలలో ఒకటి.
- **స్వతంత్ర నిర్ణయాలు:** ఏ పార్టీకి స్పష్టమైన మెజారిటీ రానప్పుడు ముఖ్యమంత్రిని నియమించడం వంటి సందర్భాల్లో గవర్నర్ విచక్షణాధికారాన్ని వినియోగించుకోవచ్చు.

4. సహకార సమాఖ్యవాదాన్ని ప్రోత్సహించడంలో పాత్ర

- **మధ్యవర్తి:** రాష్ట్ర మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వాల మధ్య మధ్యవర్తిగా గవర్నర్ కార్యాలయం వ్యవహరిస్తుంది, సులభతర సంబంధాలు మరియు కేంద్ర ప్రాయోజిత పథకాల అమలును సులభతరం చేస్తుంది.
- **సలహా పాత్ర:** వివిధ సమస్యలపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి

నిష్పాక్షికమైన సలహాలను అందించడం, విధానాలు రాజ్యాంగ నిబంధనలు మరియు సమాఖ్య సూత్రాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా చూసుకోవడం.

5. సవాళ్లు మరియు విమర్శలు

- **గ్రహించిన పక్షపాతం:** తెలంగాణతో సహా భారతదేశంలో గవర్నర్ల పాత్ర పక్షపాతంతో కూడుకున్నదని తరచుగా విమర్శించబడింది. కేంద్రంలోని అధికార పార్టీ పట్ల పక్షపాత ఆరోపణలు ఆ కార్యాలయం విశ్వసనీయతను దెబ్బతీస్తాయి.
- **సెరిమోనియల్ వర్సెస్ యాక్టివ్ రోల్:** పాలనలో చురుకైన జోక్యంతో ఆచార విధులను సమతుల్యం చేయడం సవాలుగా ఉంటుంది. రాజ్యాంగ హద్దులు దాటితే ఎన్నికైన రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో విభేదాలు ఏర్పడతాయి.
- **రాజకీయ తటస్థత:** రాజకీయ తటస్థతను నిర్ధారించడం అనేది కార్యాలయం యొక్క సమగ్రతను కాపాడుకోవడంలో కీలకం, ముఖ్యంగా రాజకీయంగా ఆవేశపూరిత వాతావరణంలో.

జపాన్ లోని సాకురా సైన్స్ ప్రోగ్రామ్ కు తెలంగాణ గురుకుల విద్యార్థులు

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/telegana/four-gurukula-students-from-telegana-nominated-for-sakura-science-programme-in-japan/article68465793.ece>

TSRSC సిలబస్ టెచిట్యం: పాలన
సందర్భం: సాకురా సైన్స్ ప్రోగ్రామ్
వార్తల్లో ఎందుకు

- తెలంగాణ ప్రభుత్వ గురుకుల కళాశాలల నుండి నలుగురు విద్యార్థులు జపాన్ లోని 'సాకురా సైన్స్ ప్రోగ్రామ్' లేదా 'జపాన్ సైన్స్ హైస్కూల్ ప్రోగ్రామ్'లో పాల్గొనున్నారు.

సాకురా సైన్స్ ప్రోగ్రామ్ యొక్క అవలోకనం

- జపాన్ సైన్స్ హై స్కూల్ ప్రోగ్రామ్ అని కూడా పిలువబడే సాకురా సైన్స్ ప్రోగ్రామ్, జపాన్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ ఏజెన్సీ (JST)చే నిర్వహించబడిన ఒక చారవ.
- జపాన్ యొక్క అధునాతన సైన్స్, టెక్నాలజీ మరియు సంస్కృతిని వివిధ దేశాలకు చెందిన హైస్కూల్ విద్యార్థులు తెలుసుకొనే అవకాశం కల్పించడం దీని

లక్ష్యం.

కార్యక్రమ వివరాలు

- **లక్ష్యం:** జపాన్ యొక్క అత్యాధునిక శాస్త్ర సాంకేతికతతో పాటు, సంస్కృతిని విద్యార్థులకు అందించడం.
- **వ్యవధి:** కార్యక్రమం స్వల్పకాలిక సందర్భానికి పరిమితమైంది.
- **సమయం :** ఈ సంవత్సరం నవంబర్ 10-16 వరకు షెడ్యూల్ చేయబడింది.

పాల్గొనేవారు

- **ఎంపికైన విద్యార్థులు:** తెలంగాణ నుండి నలుగురు ఇంటర్మీడియట్ విద్యార్థులు పాల్గొనడానికి ఎంపికయ్యారు:
- తెలంగాణ మోడల్ స్కూల్ మరియు జూనియర్ కళాశాల, చేవెళ్ల నుండి **సరబ్జిత్ దేసరబ్జిత్ దే**
- కరీంనగర్ నుండి **నాబా మొహమ్మద్**
- ఆమడబాకుల, వనపర్తి నుండి **ఎన్. భాస్కర్**
- కస్తూర్బా గాంధీ బాలికా విద్యాలయం, మంచీర్యాల నుండి **విద్యా సింగ్**

- **స్కీనింగ్ ప్రక్రియ:** ఎంపికలో భాగంగా జిల్లా మరియు రాష్ట్ర స్థాయిలలో అనేక స్థాయిల స్కీనింగ్లు జరిగాయి.

కార్యక్రమ చరిత్ర మరియు అమలు

- **దీక్ష:** సాకురా సైన్స్ ప్రోగ్రామ్ JST మరియు డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ స్కూల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ లిటరసీ ద్వారా 2014 నుండి అమలు చేయబడింది.
- **మొదటి బ్యాచ్:** మొదటి బృందం విద్యార్థులు ఏప్రిల్ 2016లో పాల్గొన్నారు.

కీలక అంశాలు

- **సాంస్కృతిక మార్పిడి:** జపనీస్ సంస్కృతికి విద్యార్థులను బహిర్గతం చేయడం ద్వారా అంతర్జాతీయ అవగాహన మరియు సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి ఈ కార్యక్రమం రూపొందించబడింది.
- **దీర్ఘకాలిక ప్రభావం:** విద్యార్థులను సైన్స్ దిశగా ప్రేరేపించడం మరియు వారికి సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీపై విస్తృత దృక్పథాన్ని అందించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

విద్యుత్ రంగంలో అవకతవకలపై విచారణ కమిషన్ - నూతన చైర్మన్ గా మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి మదన్ లోకూర్

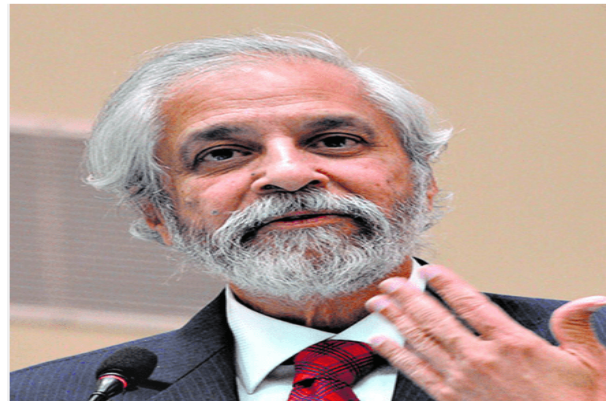
మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/te...>

[//www.thehindu.com/news/national/te...
gana-former-chief-justice-madan-lokur-is-new-
chairman-of-commission-inquiring-irregularities-in-
power-sector/article68463973. ece](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

TSPSC సీలబ్స్ టెలిఫోన్: పాలన

సందర్భం: తెలంగాణ జ్యూడిషియల్ కమిషన్ వార్షికోత్సవం

- ఆంధ్ర ప్రదేశ్ హైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి

కరెంట్ అఫైర్స్ - 2024

మదన్ బి. లోకూర్ను న్యాయ కమిషన్ కు కొత్త చైర్మన్గా తెలంగాణ ప్రభుత్వం నియమించింది.

నేపథ్యం

- గత ప్రభుత్వ హయాంలో విద్యుత్ కొనుగోళ్లకు సంబంధించి జరిగిన అవకతవకలను పరిశీలించే బాధ్యత ఈ కమిషన్కు ఉంది.

మునుపటి చైర్మన్:

- పాట్నా హైకోర్టు విశ్రాంత ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ ఎల్.నరసింహారెడ్డిని తొలుత న్యాయ కమిషన్ చైర్మన్గా నియమించారు.
- అయితే జస్టిస్ రెడ్డిని 2024 జూలై 16న పదవికి భర్తీ చేయాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వాన్ని సుప్రీంకోర్టు ఆదేశించింది.
- జస్టిస్ రెడ్డిని తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఎంపిక చేసిన నేపథ్యంలో భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి డివై చంద్రచూడ్ నేతృత్వంలోని ధర్మాసనం ఈ నిర్ణయం తీసుకుంది.

సుప్రీంకోర్టు ఆదేశం

- సుప్రీంకోర్టు జోక్యంతో తెలంగాణ ప్రభుత్వం విచారణ
- .

కొనసాగించేందుకు కొత్త చైర్మన్ను వెతకాల్సి వచ్చింది.

- ఆరోపణలపై దర్యాప్తు చేయడంలో నిష్పాక్షికత మరియు సమర్థతను నిర్ధారించడం లక్ష్యంగా కోర్టు ఆదేశించింది.

కొత్త నియామకం:

- సాయంత్రంలోగా కొత్త చైర్మన్ను ప్రకటిస్తామని ముఖ్యమంత్రి ఎ.రేవంత్ రెడ్డి ప్రకటించారు.
- ఆ తర్వాత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అధికారికంగా జస్టిస్ మదన్ బి. లోకూర్ను కొత్త చైర్మన్గా నియమించింది.

సమస్యలు

- దర్యాప్తు కొనసాగింపు:** జస్టిస్ లోకూర్ నియామకం అనేది ఆరోపించిన అవకతవకలపై దర్యాప్తు మరింత ఆలస్యం లేకుండా కొనసాగేలా చేస్తుంది. అతని మునుపటి న్యాయపరమైన అనుభవం, నిష్పాక్షికతను తీసుకురాగలదని ప్రభుత్వం భావిస్తుంది.
- రాజకీయ మరియు పరిపాలనా ప్రభావం:** ఈ నాయకత్వ మార్పు తెలంగాణలోని రాజకీయ పరిస్థితులకు, ప్రత్యేకించి విద్యుత్ కొనుగోలుకు సంబంధించి BRS ప్రభుత్వ నిర్ణయాల పరిశీలనకు సంబంధించిన పరిణామాలను కలిగి ఉండవచ్చు.

తెలంగాణ సంగీత నాటక అకాడమి చైర్పర్సన్గా డాక్టర్ అలేఖ్య పుంజల

మూలం: న్యూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్

<https://www.newindianexpress.com/cities/hyderabad/2024/Aug/01/dr-alekha-punjala-appointed-chairperson-of-telangana-sangeetha-nataka-academy>

TSpsc సిలబస్ టెచిత్వం: కళ మరియు సంస్కృతి
సందర్భం: తెలంగాణ సంగీత నాటక అకాడమీ
వార్తల్లో ఎందుకు

● తెలంగాణ సంగీత నాటక అకాడమీ చైర్పర్సన్గా

డాక్టర్ అలేఖ్య పుంజల నియమితులయ్యారు.

నృత్యంలో వ్యక్తిగత ప్రయాణం

- ఒడిస్సీ మరియు కథక్తో ప్రారంభించినప్పటికీ

భరతనాట్యం మరియు కూచిపూడితో డాక్టర్ పుంజల అనుబంధాన్ని పెంచుకున్నారు.

ఇష్టమైన ప్రదర్శన వేదికలు

- ఈమె భారతదేశం మరియు విదేశాలలో ప్రదర్శనలు ఇచ్చింది, ప్రతి అనుభవం ప్రత్యేకమైనది.
- అంతర్జాతీయ ప్రదర్శనలు దేశ సాంస్కృతిక వారసత్వానికి ప్రాతినిధ్యం వహించే బాధ్యతను కలిగి ఉంటాయి.
- సిరియాలో తన ప్రదర్శన సమయంలో సాంస్కృతిక రాయబారిగా తనను అభివర్ణించబడినట్లు ఆమె గుర్తుచేసుకుంది.

నృత్యం ద్వారా వ్యక్తిగత వృద్ధి

- ఈమె వ్యక్తిగత ఎదుగుదలకు నృత్యం ఎంతగానో తోడ్పడింది.
- ప్రతిష్టాత్మక ఉత్సవాల్లో ప్రదర్శనలు, సంగీత నాటక అకాడమీ పురస్కారాన్ని అందుకోవడం జరిగింది.

తెలంగాణ సంగీత నాటక అకాడమీ

- తెలంగాణ సంగీత నాటక అకాడమీ అనేది శాస్త్రీయ మరియు సాంప్రదాయ కళలకు మద్దతు ఇవ్వడంతోపాటు, పోషణపై దృష్టి సారించే గౌరవప్రదమైన సాంస్కృతిక సంస్థ.

- తెలంగాణ యొక్క గొప్ప సాంస్కృతిక వారసత్వాన్ని ప్రోత్సహించడంలో మరియు ప్రజల కళాత్మక వ్యక్తికరణలను ప్రోత్సహించడంలో ఇది కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.
- లక్ష్యాలు
- కళల సంరక్షణ: సంప్రదాయ కళారూపాలను సంరక్షించడం మరియు రక్షించడం, వాటిని ఆచరించడం మరియు భవిష్యత్ తరాలచే ప్రశంసించబడడం కొనసాగించడం అకాడమీ లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- కళా ప్రదర్శనతో ప్రచారం : ఇది శాస్త్రీయ సంగీతం, నృత్యం మరియు థియేటర్లను ప్రోత్సహించడానికి ఈవెంట్లు, పండుగలు మరియు ప్రదర్శనలను నిర్వహిస్తుంది. కళారూపాలను ప్రేక్షకులకు అందుబాటులో ఉంచుతుంది.
- కళాకారులకు మద్దతు: అకాడమీ కళాకారులు వారి ప్రతిభను ప్రదర్శించడానికి ఒక వేదికను అందిస్తుంది మరియు వారి కెరీర్లో ముందుకు సాగడానికి వారికి వివిధ రకాల సహాయాన్ని అందిస్తోంది.
- సాంస్కృతిక అభివృద్ధి: స్థానిక కమ్యూనిటీలు మరియు విద్యా సంస్థలను కలుపుకుంటూ, వారి అనుసంధానంతో సాంస్కృతిక అభివృద్ధికి దోహదపడటానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

తెలంగాణ యంగ్ ఇండియా స్కీల్ యూనివర్సిటీ చైర్మన్ గా ఆనంద్ మహీంద్రా

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/anan-d-mahindra-to-be-chairman-of-young-india-skill-university/article68488888.ece>

[d-mahindra-to-be-chairman-of-young-india-skill-university/article68488888.ece](https://www.thehindu.com/news/national/tehrangana/anan-d-mahindra-to-be-chairman-of-young-india-skill-university/article68488888.ece)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: అంతరిక్ష పరిశ్రమ

సందర్భం: యంగ్ ఇండియా స్కీల్ యూనివర్సిటీ చైర్మన్

వార్తల్లో ఎందుకు

- మహీంద్రా అండ్ మహీంద్రా గ్రూప్ చైర్మన్ ఆనంద్

మహీంద్రా, యంగ్ ఇండియా స్కీల్ యూనివర్సిటీకి చైర్మన్ గా వ్యవహరిస్తారు.

ఆనంద్ మహీంద్రా నియామకం:

- మహీంద్రా అండ్ మహీంద్రా గ్రూప్ చైర్మన్ ఆనంద్ మహీంద్రా, యంగ్ ఇండియా స్కీల్ యూనివర్సిటీ చైర్మన్ గా నియమితులయ్యారు.
- ఈ నిర్ణయాన్ని తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి ఎ. రేవంత్ రెడ్డి ప్రకటించారు.
- న్యూజెర్సీలో తెలంగాణకు చెందిన ప్రవాస

భారతీయులతో (ఎన్ఆర్ఐ) సమావేశం సందర్భంగా ముఖ్యమంత్రి ఈ విషయాన్ని ప్రకటించారు.

- తెలంగాణలో స్కిల్ డెవలప్‌మెంట్ రంగాన్ని పెంచే విస్తృత వ్యూహంలో భాగంగా మహింద్రాను నియమించాలనే నిర్ణయం తీసుకున్నారు.

పబ్లిక్-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యం:

- యంగ్ ఇండియా స్కిల్ యూనివర్సిటీ పబ్లిక్-ప్రైవేట్ పార్టనర్‌షిప్ (PPP) మోడల్‌లో స్థాపించబడుతోంది.
- ఈ మోడల్‌లో రెండు వైపుల నుండి వనరులు, నైపుణ్యం మరియు పెట్టుబడిని ప్రభావితం చేయడానికి ప్రభుత్వం మరియు ప్రైవేట్ రంగాల మధ్య సహకారం ఉంటుంది.

మహింద్రా పాత్ర:

- స్కిల్ యూనివర్సిటీకి సంబంధించిన ప్రతిపాదనల గురించి ఇటీవల ముఖ్యమంత్రితో చర్చించిన నేపథ్యంలో ఆనంద్ మహింద్రా చైర్మన్‌గా నియమితులయ్యారు.
- చైర్మన్ పాత్ర : విశ్వవిద్యాలయం యొక్క వ్యూహాత్మక దిశలో నాయకత్వం వహించడం, మార్గనిర్దేశం చేయడం దాని లక్ష్యాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా చూడడం.

విశ్వవిద్యాలయం యొక్క లక్ష్యం:

- యంగ్ ఇండియా స్కిల్ యూనివర్సిటీ యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం - తెలంగాణలోని యువతకు శిక్షణ మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధిని అందించడం.
- ప్రపంచ ఉపాధి మార్కెట్లో సమర్థవంతంగా పోటీ

పడేందుకు అవసరమైన నైపుణ్యాలను వారికి అందించడమే లక్ష్యం.

అమలు కాలక్రమం:

- అధికారిక ప్రకటనలు మరియు అవసరమైన లాంఛనాలను అనుసరించి రాబోయే రోజుల్లో ఆనంద్ మహింద్రా, చైర్మన్‌గా బాధ్యతలు చేపట్టాలని భావిస్తున్నారు.

యంగ్ ఇండియా స్కిల్ యూనివర్సిటీ (YISU)

- యంగ్ ఇండియా స్కిల్ యూనివర్సిటీ (YISU) అనేది యువతలో నైపుణ్యాభివృద్ధి పెంపొందించేందుకు రూపొందించిన కొత్త కార్యక్రమం . భారతదేశంలోని యువతలో నైపుణ్యాభివృద్ధి, వృత్తి శిక్షణను పెంపొందించడం దీని లక్ష్యం.
- ఇటీవల వైబిఎస్‌యూకి తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి ఎ. రేవంత్ రెడ్డి పునాది వేశారు. మహింద్రా అండ్ మహింద్రా గ్రూప్ చైర్మన్ ఆనంద్ మహింద్రా, యూనివర్సిటీ చైర్మన్‌గా నియమితులయ్యారు.
- ఆనంద్ మహింద్రా ప్రమేయంతో పారిశ్రామిక నైపుణ్యం మరియు అంతర్జాతీయ దృక్పథం అమలుకు వస్తుందని భావిస్తున్నారు.
- YISU యొక్క ప్రాథమిక లక్ష్యం యువతలో అధిక నాణ్యతా నైపుణ్యాలను పెంపొందించడం, వృత్తి శిక్షణను అందించడం.
- ఇది వారి ఉపాధిని మెరుగుపరచడం మరియు దేశీయ మరియు గ్లోబల్ జాబ్ మార్కెట్‌లలో పోటీపడేలా వారిని సిద్ధం చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ప్రభుత్వ-ప్రైవేట్ భాగస్వామ్య నమూనా కింద YISU అభివృద్ధి చేయబడుతుంది.
- విద్య మరియు శిక్షణ ఉన్నత ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా, ప్రభుత్వ రంగం మరియు ప్రైవేట్ పరిశ్రమ రెండింటి యొక్క వనరులు మరియు నైపుణ్యాన్ని మిళితం చేస్తుంది.

వైద్యుల భద్రతపై జాతీయ టాస్క్ ఫోర్స్ సభ్యునిగా ఎంపికైన ఏఐజీ హాస్పిటల్ చైర్మన్

మూలం: ది హిందూ

<https://www.thehindu.com/news/national/te...>

[//www.thehindu.com/news/national/te...](https://www.thehindu.com/news/national/te...)
[hospital-chairman-appointed-member-of-national-](https://www.thehindu.com/news/national/te...)
[task-force-on-safety-of-](https://www.thehindu.com/news/national/te...)
[doctors/article68545672.ece](https://www.thehindu.com/news/national/te...)

TSPSC సిలబస్ ఔచిత్యం: న్యాయవ్యవస్థ, పాలన

సందర్భం సీనియర్ మరియు జూనియర్ వైద్యుల కోసం భద్రతా ప్రోటోకాల్ లను సిఫార్సు చేయడానికి నేషనల్ టాస్క్ ఫోర్స్ ఏర్పాటు చేయబడింది

వార్తల్లో ఎందుకు

- హైదరాబాద్ లో ఉన్న ఏషియన్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ గ్యాస్ట్రోఎంటరాలజీ (AIG) హాస్పిటల్ చైర్మన్ డాక్టర్. D. నాగేశ్వర్ రెడ్డి దేశవ్యాప్తంగా సీనియర్ మరియు జూనియర్ డాక్టర్ల కోసం భద్రతా ప్రోటోకాల్ లను సిఫార్సు చేయడానికి ఏర్పాటైన నేషనల్ టాస్క్ ఫోర్స్ లోని ఏడుగురు సభ్యులలో ఒకరిగా నియమించబడ్డారు.

నేషనల్ టాస్క్ ఫోర్స్ ఏర్పాటు

- హైదరాబాద్ లోని ఏషియన్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ గ్యాస్ట్రోఎంటరాలజీ (ఏఐజీ) హాస్పిటల్ చైర్మన్ డాక్టర్ డి.నాగేశ్వర్ రెడ్డి కొత్తగా ఏర్పాటు చేసిన నేషనల్ టాస్క్ ఫోర్స్ లో నియమితులయ్యారు.
- ఈ టాస్క్ ఫోర్స్ భారతదేశం అంతటా సీనియర్ మరియు జూనియర్ వైద్యుల కోసం భద్రతా ప్రోటోకాల్ లను సిఫార్సు చేయడంతో పని చేస్తుంది.
- వైద్య నిపుణుల భద్రతకు సంబంధించిన క్లిష్టమైన సమస్యలను పరిష్కరించడానికి టాస్క్ ఫోర్స్ ఏర్పాటు చేయబడింది. భద్రతకు సంబంధించి మార్గదర్శకాలు, ప్రోటోకాల్ లను రూపొందించడం లక్ష్యంగా

పెట్టుకుంది.

- ఆగస్ట్ 20, 2024న సుప్రీంకోర్టు విచారణ సందర్భంగా భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి డివై చంద్రచూడ్ టాస్క్ ఫోర్స్ ఏర్పాటును ప్రకటించారు.
- కోల్ కతాలోని ఆర్ జి కర్ మెడికల్ కాలేజ్ హాస్పిటల్ లో డాక్టర్ పై అత్యాచారం మరియు హత్యకు సంబంధించిన సూమోటో కేసులో విచారణలో భాగంగా ఈ నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది.

టాస్క్ ఫోర్స్ సభ్యులు

టాస్క్ ఫోర్స్ ప్రముఖ వైద్య నిపుణులతో కూడి ఉంటుంది, వీరితో సహా:

- వైస్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సరియన్: డైరెక్టర్ జనరల్ ఆఫ్ మెడికల్ సర్వీసెస్ (ఇండియన్ నేవీ)
- డాక్టర్ ఎం. శ్రీనివాస్: ఢిల్లీలోని ఆల్ ఇండియా ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్ (AIIMS) డైరెక్టర్
- డా. ప్రతిమా మూర్తి: నిమ్హాన్స్ బెంగళూరు డైరెక్టర్
- డా. గోవర్ధన్ దత్ పూరి: AIIMS జోధ్ పూర్ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్
- డా. సౌమిత్ర రావత్: శ్రీ గంగా రామ్ హాస్పిటల్ మేనేజింగ్ మెంబర్
- డాక్టర్ అనితా సక్సేనా: పండిట్ BD శర్మ యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హెల్త్ సైన్సెస్ వైస్-ఛాన్సలర్

కీలక బాధ్యతలు

టాస్క్ ఫోర్స్ దీనితో పని చేస్తుంది:

- ప్రస్తుత భద్రతా ప్రోటోకాల్‌లను అంచనా వేయడం: దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న సీనియర్ మరియు జూనియర్ వైద్యుల కోసం ఇప్పటికే ఉన్న భద్రతా చర్యలు మరియు ప్రోటోకాల్‌లను సమీక్షించడం.
- అభివృద్ధి సిఫార్సులు: వైద్య నిపుణుల భద్రత మరియు రక్షణను మెరుగుపరచడానికి కొత్త మార్గదర్శకాలు మరియు భద్రతా చర్యలను ప్రతిపాదించడం.
- ఉత్తమ పద్ధతులను అమలు చేయడం: వైద్యులకు సురక్షితమైన పని పరిస్థితులను నిర్ధారించడానికి ఉత్తమ పద్ధతులు మరియు ప్రమాణాలను అమలు చేయడానికి మార్గాలను సూచించడం.
- సహకారం: సమగ్ర భద్రతా ప్రోటోకాల్‌లను అభివృద్ధి చేయడానికి వైద్య సంస్థలు, ప్రభుత్వ సంస్థలు మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ సంస్థలతో సహా వివిధ

వాటాదారులతో కలిసి పని చేయడం.

ప్రాముఖ్యత

- టాస్క్ ఫోర్స్ స్థాపన. ఆరోగ్య వ్యవస్థకు అవసరమైన ఆరోగ్య కార్యకర్తల భద్రత

టాస్క్ ఫోర్స్ లక్ష్యం:

- హింసాత్మక సంఘటనలను తగ్గించడం : వైద్యులపై దాడులు మరియు హింసను నిరోధించడం.
- పని పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం : వైద్య నిపుణుల కోసం మొత్తం పని వాతావరణాన్ని మెరుగుపరచడం.
- చట్టపరమైన మరియు విధాన వ్యవస్థలను బలోపేతం చేయడం: వైద్యులను రక్షించడానికి మరియు ఏవైనా ఫిర్యాదులను సమర్థవంతంగా పరిష్కరించడానికి బలమైన యంత్రాంగాలు ఉన్నాయని నిర్ధారించుకోవడం